

Ο ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ

*Ἡ βακτηρία τῶν σκλάβων
Τὸ καύχημα τῶν Αἰτωλῶν*

Κάθε γνήσιο αντίτυπο φέρει την υπογραφή του πονήσαντος

- ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: *Ο ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ*
Ἡ βακτηρία τῶν σκλάβων
Τὸ καύχημα τῶν Αἰτωλῶν
- ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: *Τερομόναχος Κωνσταντῖνος Β. Τριανταφύλλου,*
Πτυχιούχος Θεολογικῆς σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
- ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: *Μιχαὴλ Σπυρ. Γαλάνης,*
Εἰδικευμένος γενικῆς χειρουργικῆς.
Βασίλειος Σπυρ. Γαλάνης,
Εἰδικευμένος ὀφθαλμιάτρος.
- ΕΞΩΦΥΛΛΟ: *Μαρία Εὐστρ. Καναροπούλου,*
Πτυχιούχος Οἰκονομικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν,
Τμῆμα Διεθνῶν καὶ Εὐρωπαϊκῶν Οἰκονομικῶν Σπουδῶν.
- ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: *Βασίλειος Ν. Τριανταφύλλου,*
Πτυχιούχος Τμήματος Φυσικῆς Ἀγωγῆς καὶ Ἀθλητισμοῦ
Κομοτηνῆς τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης.
Δημήτριος Ν. Τριανταφύλλου,
Φοιτητῆς τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης
Τμῆμα Πολιτικῶν Μηχανικῶν.
- ΕΙΚΟΝΕΣ: *Βασίλειος Εὐστρ. Καναρόπουλος,*
Φοιτητῆς τοῦ Φυσικοῦ Τμήματος
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
- ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΙ: *Βασιλικὴ Δ. Ῥαφτογιάννη.*

© Ἀρχιμανδρίτης Κωνσταντῖνος Β. Τριανταφύλλου
Τηλ. 69.42.280.900 καὶ 69.78.378.379
300 08 Θέρμον – Αἰτωλίας
Α' Ἔκδοσις Ἰούνιος 2003
Μάιος 2018: Δεκάτη χιλιάς

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ “ΜΙΚΡΑ ΖΥΜΗ” ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
[www. biblionet.gr](http://www.biblionet.gr)

Διεθνὲς Σύστημα Ἠριθμημένων Βιβλίων Δ.Σ.Η.Β. ἢ isbn: 978-960-89406-5-9

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: **caitico** τηλ. 2103476090

Ο ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ
Ο ΑΙΤΩΛΟΣ
1714 - 1779

*Ἡ βακτηρία τῶν σκλάβων
Τὸ καύχημα τῶν Αἰτωλῶν*

Βίος, Διδαχές, καὶ ἄσματικὴ Ἀκολουθία

Ἐπιμέλεια:
Ἱερομόναχος Κωνσταντῖνος Β. Τριανταφύλλου

Ἰ΄ Ἐκδοσις

Ἐκδόσεις Ὁρθοδόξου Φιλανθρωπικοῦ Συλλόγου
ΜΙΚΡΑ ΖΥΜΗ
Θέρμον Αἰτωλίας

Φορητή εικών ιστορηθείσα ὑπὸ τοῦ ὀσιτάτου ἀγιορείτου Μοναχοῦ πατρὸς Εὐφροσύνου. (Ἔτος β΄).

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος δ΄.

Ῥοδαῖς εὐφημήσωμεν τὸν εὐκλεῶς τοῖς χοροῖς, Μαρτύρων ἐμπρέψαντα, θυτῶν τε καὶ ἀσκητῶν, Κοσμάν τὸν ἀοίδιμον, σήμερον συνελθόντες τῇ σεπτῇ αὐτοῦ μνήμῃ· νέμει γὰρ τὰς ἰάσεις τοῖς πιστῶς προσιοῦσιν, ὡς ἔχων παρρησίαν πρὸς Χριστὸν ὡς Ἰσαπόστολος.

Ἐφέστια εἰκὼν τοῦ Καθολικοῦ τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ Μεγάλου Δένδρου Θέρμου Αἰτωλίας.

**ΧΑΡΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΕΙΩΝ
ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ**

Α' περιοδεία: Κωνσταντινούπολι, Θράκη, Μακεδονία, Θεσσαλία, Εύρυτανία, Αιτωλοακαρνανία, ἐξορίζεται Μοναστήριον καὶ ξαναπήγε στὴν Κωνσταντινούπολι.

Β' περιοδεία: Κωνσταντινούπολι, Θράκη, Μακεδονία, Ἅγιον Ὄρος, Σκόπελος, Σκιάθος, Τρίκερι, Θεσσαλία, Ὀλυμπος, Κίσαβος Πιερία, Σέρβια, Ἐλασσών, Αἰκατερίνη, Κοζάνη, Σιάτιστα, Γρεβενά, Μοναστήριον, Μέτσοβο, Ἰωάννινα, Κόνιτσα, Ζαγόρι, Βωβοῦσα, Ζίτσα, Συρῶρακο, Καλαβρύτες, Δέλβινο, Τζουμέρκα, Σούλι, Ἄρτα, Ἀσπροπόταμο, Βάλτο, Ξηρόμερο, Βόνιτσα, Αἰτωλικό, Μεσολόγγιον, Ναύπακτο, Ἀχαΐα, Γαλαξείδι καὶ ἐπιστροφή Κωνσταντινούπολι.

Γ' περιοδεία: Κωνσταντινούπολι, Δωδεκάνησα, Νάξο, Πάρο, Μύκονο, Σέριφο, Μῆλο, Ἅγιον Ὄρος, Χαλκιδική, Βέρροια, Καστοριά, Κορυτσά, Μοσχόπολι, Δέλβινο, Συρακάτες, Δρυμάδες, Δρόβιανη, Δίβρη, Βήσσανη, Δελβινάκι, Μεσopotάμο, Καλαμᾶ, Μαργαρίτι, Ἀργυρόκαστρο, Τεπελένι, Ἰωάννινα, Μέτσοβο, Γρεβενά, Σέρβια, Δεσκάτη, Ἐλασσών, Τρίκαλα, Ἄρτα, Πρέβεζα, Λευκάς, Κεφαλλονιά, Ζάκυνθο, Κέρκυρα, Ἅγιοι Σαράντα, Χειμάρρα, Αἰών, Μπεράτι, Τίρανα, Δυρράχιο, Κροῖα, Ἀχρίς, Κορυτσά, Μοναστήριον, Καστοριά, Γρεβενά, Θεσσαλονίκη, Θεσσαλία, Ἥπειρο, Μέτσοβο, Ζίτσα, Παραμυθιά, Ἰωάννινα, Πρέβεζα, Ἄρτα, Μέγα Δένδρο, Πάργα, Ἰωάννινα, Πρεμετή, Τεπελένι, Μουζιάνα, Χειμάρρα, Βεράτι, Κολλικόντασι.

*Εἰς τὸν ἀγιορεΐτην ἱερομόναχον,
ὅστις, ὡς ἄλλοτε ὁ ἅγιος Κοσμᾶς,
διὰ τὸ σκλαβωμένον γένος,
ἐξέρχεται εἰς τὰς ἡμέρας μας,
διὰ τὴν πνευματικὴν παραμυθίαν
καὶ ἰατρείαν τοῦ πονεμένου
συγχρόνου ἀνθρώπου.*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πατριαρχική εὐλογία	12
Πρόλογος	13
Ἡ Καταγωγή καὶ ὁ Βίος του	17
Πρώτη περιοδεία	33
Δευτέρα περιοδεία.....	39
Τρίτη περιοδεία	51
Τὸ Μαρτύριον	69
Διδαχὴ Α΄	79
Διδαχὴ Β΄	109
Διδαχὴ Γ΄.....	121
Διδαχὴ Δ΄.....	145
Διδαχὴ Ε΄	167
Διδαχὴ Ϛ΄	179
Διδαχὴ Ζ΄.....	193
Διδαχὴ Η΄	219
Διάφορα παραδείγματα.....	231
Ἀποσπάσματα.....	240
Ἐπιστολαί.....	243
Θαύματα.....	257
Προφητεῖαι.....	265
Ἄγιοποιήσεις.....	295
Τὰ ἱερὰ Λείψανα	305
Ἔνας Ἅγιος πὸν πονᾷ γιὰ μᾶς.....	317
Ἱερὰ Μοναί.....	333
Πανηγυρική ἄσματικὴ Ἀκολουθία	
Μέγας Ἑσπερινός.....	349
Τροπάρια ἐπὶ τῇ μετακομιδῇ.....	361
Ὄρθρος.....	363
Κανὼν Παρακλητικός	375
Χαιρετισμοί	385
Πηγῆς - Βοηθήματα.....	397

Ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας
ὑπό τοῦ ἁγίου ἁποστόλου Παύλου
ἡγουμένου τῆς Ἐκκλησίας

Τῷ Ἐλλογιμοτάτῳ κυρίῳ Κωνσταντίνῳ Β. Τριανταφύλλου,
Θεολόγῳ, τέκνῳ τῆς ἡμῶν Μετριότητος ἐν Κυρίῳ ἀγαπητῷ,
χάριν καὶ εἰρήνην παρὰ Θεοῦ.

Χαράν οὐ τὴν συνήθη αἰσθανόμεθα ὡςάκις βλέπομεν
τύποις ἐκδιδομένους τοὺς καρπούς τῆς ἐργώδους προσπάθειάς
τῆς περὶ τὰ γράμματα ἐνασχολήσεως, τῆς ἐκ τοῦ ἀνεξαντλήτου
φρέατος τῆς γνώσεως ἀντλήσεως καὶ τοῦ πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ
πληθίου ζήλου τῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας.

Τὴν χαράν ταύτην ἠσθάνθημεν λαβόντες καὶ τό ὑπό τόν
τίτλον "Ὁ Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός. Ἡ βακτηρία τῶν σκλάβων,
τό καύχημα τῶν Αἰτωλῶν" πόνημα τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς
Ἐλλογιμότητος. Εἶμεθα βέβαιοι ὅτι οἱ ἀναγνώσται καὶ
μελετηταὶ αὐτοῦ ἱκανὴν θά ἀποκομίσουν ἐκ τῆς μελέτης αὐτοῦ
τέρψιν καὶ οἰκοδομὴν καὶ πνευματικὴν ἐνίσχυσιν καὶ διαφώτισιν
ἐπὶ τοῦ θέματος τό ὅποιον πραγματεύεσθε.

Εὐχαριστοῦντες, ὁθεν, ἐγκαρδίως ἐπὶ τῇ πρόφρονι
ἀποστολῇ τοῦ ὑμετέρου βιβλίου, συγχαίρομεν ἐπὶ τῇ συγγραφικῇ
ὑμῶν ἐπιδόσει καὶ τῇ καλλιεργείᾳ τοῦ δοθέντος ὑμῖν παρὰ
Θεοῦ ταλάντου, εὐχόμεθα δέ καὶ εἰς τό μέλλον ὁ κάλαμος ὑμῶν
νά δώσῃ πολλούς καὶ εὐχύμους καρπούς τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ὡς
"κάλαμος γραμματέως ὀξυγράφου".

Ἐπὶ τούτοις, ἐκφράζοντες τὴν χαράν καὶ ἱκανοποίησιν τῆς
Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἐκ τῶν σπλάγγων τῆς ὁποίας προῆλθεν ὁ
Ἅγιος, ἐπὶ τῇ ἐπικειμένη δευτέρᾳ ἐκδόσει τοῦ ψυχοφελούς
τούτου ἔργου, καταστέφομεν ὑμᾶς τῇ πατρικῇ ἡμῶν εὐχῇ καὶ
Πατριαρχικῇ εὐλογίᾳ, ὁ δέ χορηγός τῆς σοφίας Θεός εἶθε νά
φωτίξῃ τὴν ὑμετέραν Ἐλλογιμότητα καὶ ἐπιδαφιλεύῃ αὐτῇ
πανοικεῖ τὰ πρὸς σωτηρίαν.

Ἐβδ' Φεβρουαρίου ἰδ'

Ἐκ τῆς ἁγίας
ἐκκλησίας
ὁ δάσκαλος διὰ τοῦ Θεοῦ εὐχέμενος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

«Ὡδαῖς εὐφημήσωμεν...» δηλαδή, ᾠσματα καὶ ὕμνους ἐγκωμιαστικούς θὰ μεταχειριστοῦμε γιὰ τὸν ἔνδοξο μεταξὺ τῶν χορῶν τῶν Μαρτύρων· διότι ἔτσι ἀρμόζει στοὺς θυσιάζοντας τὴν ζωὴ τους γιὰ τὸν Χριστό, ἀλλὰ καὶ στοὺς ἀσκητάς, ὅπως εἶναι ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς ὁ ἀείμνηστος, ὁ ἄξιος νὰ ἐξυμνῆται. Σήμερα συγκεντρωθήκαμε στὴν ἀξιοσέβαστη μνήμη του, διότι μοιράζει θεραπείες σ' αὐτοὺς ποὺ πλησιάζουν μὲ πίστι (καὶ εὐλάβεια), ἐπειδὴ ἔχει θάρρος πρὸς τὸν Χριστό, ἀφοῦ εἶναι Ἰσαπόστολος.

Μ' αὐτὰ τὰ ἐγκωμιαστικά λόγια ἐξυμνεῖ ὁ ὕμνογράφος Σάπφειρος Χριστοδουλίδης τὸν διδάσκαλό του, τὸν ἐν Ἁγίοις ἱερομάρτυρα καὶ ἰσαπόστολο Κοσμά τὸν Αἰτωλό, τοῦ ὁποῖου ὁ βίος καὶ ἡ πολιτεία του συνεπαίρει κάθε ὀρθόδοξο χριστιανό.

Ὁ βίος καὶ ἡ πολιτεία του ἀφ' ἑνός, ἀλλὰ καὶ ἀφ' ἑτέρου, ἐπειδὴ εἶμαι ἕνας ἐλάχιστος καὶ ταπεινὸς συντοπίτης του, μὲ ὤθησαν νὰ ἀσχοληθῶ μ' Αὐτὸν τὸν μέγα ἐθναπόστολο τοῦ Ἑλληνορθόδοξου ἔθνους μας. Τὸν μικρὸν στὸ ἀνάστημα, ἀλλὰ μεγάλο στὸ πνευματικὸ παράστημα, τὸν γέροντα στὴν ἡλικία, ἀλλὰ γερὸ στῦλο τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸν ἐκ μικροῦ χωρίου καταγόμενον, ἀλλὰ νῦν εἰς μέγαλον τόπον, δηλαδή, ἐν Παραδείσῳ εὕρισκόμενον, “τὸν μέγα ἐν ταῖς πράξεσι καὶ πολὺς ἐν διδασκαίῃς”, τὸν ἐξ Αἰτωλίας ὠρμόμενον, ἐν Ἁγίῳ Ὅρει ἐγκαταβίωσαντα, τὴν σκλαβωμένη Ῥωμιοσύνη περιοδεύσαντα, τὸν Χριστὸν κηρύξαντα, τὸν “τὸ ποθοῦμενον” προφητεύσαντα, τὸν ἱεροὺς Ναοὺς καὶ σχολεῖα ἀνοικοδομήσαντα, τὸν ἐπιστολὰς ἀποστείλαντα, τὸν ἀμαρτωλοὺς συγχωρήσαντα, τὸν θαύματα ποιήσαντα, τὸν πάντας διδά-

ξαντα, τὸν πεπλανημένους καὶ ἀλλαξοπιστήσαντας ἐπισυνάξαντα. Τὸν ἐν Βορείῳ Ἡπείρῳ μαρτυρήσαντα καὶ ἐπωνομασθέντα ὑπὸ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μας Ἱερομάρτυρα, Ἰσαπόστολο καὶ Ἐθναπόστολο.

Στὸ ἀνὰ χειρᾶς βιβλίον εἶναι καταγεγραμμένες οἱ τρεῖς περιοδεῖές του, οἱ ὀχτῶ διδαχές του, οἱ δώδεκα ἐπιστολές του καὶ διακόσιες ἐξήκοντα πέντε (σὺν δώδεκα, ὅρα σελῖς 266) προφητεῖές του. Ἀκόμη δέ, μνημονεύουμε τὸ Μαρτυρολόγιό του, τὴν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πράξι περὶ τῆς εἰς Ἅγιον ἀνακήρυξί του καὶ τὰ περὶ τῆς εὐρέσεως τῶν ἱερῶν Λειψάνων του, ἔτι δὲ τὴν ἀσματικὴ Ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ καὶ ὄρθρου, τὸν παρακλητικὸ κανόνα, τοὺς χαιρετισμοὺς καὶ τροπάρια ἐπὶ τῇ μετακομιδῇ ἐξ Ἀλβανίας εἰς Θέρμον τμήματος τιμίου λειψάνου τοῦ Ἁγίου. Ἐπὶ πλεον, ἀφ' ἐνὸς δημοσιεύουμε γιὰ πρώτη φορὰ τὴν ἱστορία τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τόσον στὸν τόπον τοῦ Μαρτυρίου του ὅσον καὶ στὸν τόπον καταγωγῆς του, καὶ ἀφ' ἑτέρου παραθέτουμε τοὺς πόνους τοῦ Ἁγίου μας, διότι δυστυχῶς ἀπὸ τὶς πράξεις μας ὁ πατροΚοσμᾶς πονᾷ καὶ ἔχει παράπονα.

* * *

Γονυκλινεῖς εὐχαριστίας ὀφείλω εἰς τὴν Αὐτοῦ θειοτάτην παναγιότητα τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης τὸν καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην Βαρθολομαῖον Α', ὅστις ἐν τῇ πατρικῇ του μακροθυμίᾳ ἀνέγνωσε καὶ ἐπευλόγησε τὴν β' ἔκδοσιν τοῦ ταπεινοῦ πονήματός μου· ταπεινῶς καὶ υἱικῶς εὐχόμεθα, ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἐνισχύῃ εἰς τὸ ὑψιστον ποιμαντικὸ του ἔργο.

Εὐχαριστῶ ἀκόμη τὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφὸ καὶ συμπρεσβύτερό μου ὑμνογράφον τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας πανοσιολογιώτατον ἀρχιμανδρίτην πατέρα Ἀθανάσιο τὸν Σιμωνοπετρίτη, ὅστις συνέταξε τὰ τροπάρια (ὅρα σελ. 357-358, 361-362)· ταπεινῶς εὐχόμεθα, ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἐνδυναμῶνῃ εἰς τὸ ὑμνογραφικὸ του ἔργο καὶ νὰ τοῦ χαριτώνῃ τὴν ἱερατικὴν του διακονία.

Εὐχαριστῶ ἐπίσης ὅλους ὅσους πρόθυμα καὶ χωρὶς δισταγμὸ ἀγόρασαν τὸ παρὸν βιβλίον κατὰ τὶς προηγούμενες ἐκδόσεις του,

καὶ φυσικὰ ὅλους ὅσους θὰ ἀγοράσουν καὶ θὰ ἀναγιγνώσουν τὰ τῆς παρούσης ἐκδόσεως. Ἀναφέρω δέ, ὅτι μὲ τὰ ἔσοδα ἀπὸ τὴν παροῦσα ἔκδοσι θὰ ἀνεγείρη ὁ σύλλογος “Μικρὰ Ζύμη” στὸ Θέρμον Αἰτωλίας Ἱερὸ Ναὸ πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Παΐσιου τοῦ Κουτλουμουσιανοῦ.

Ἐπιπροσθέτως, θεωρῶ καθήκον νὰ ἐκφράσω τὶς ὀλόψυχες εὐχαριστίες μου σὲ ὅλους ἐκείνους, πὸ βοήθησαν ἀνυστερόβουλα καὶ μὲ τόση προθυμία, νὰ παρουσιασθῇ τὸ παρὸν βιβλίον μὲ ὅσο γίνεται λιγότερες ἀτέλειες, κατὰ τὴν παροῦσα ἔκδοσι, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὶς προηγούμενες τοιαῦτες.

Τελειώνοντας, καταθέτω στὴν ἀγάπη σας ὅτι ταπεινὰ εὐχομαι καὶ προσεύχομαι διὰ κάθε ἕκαστον ἐξ ὑμῶν, καὶ παρακαλῶ ἅπαντας ὑμᾶς, σεβάσμιοι Ἐπίσκοποι, σεβαστοὶ Συμπρεσβύτεροι, εὐλαβεῖς Διάκονοι, ὁσία χορεῖα τῶν Μοναχῶν καὶ εὐλαβὲς πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως προσεύχεσθε καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, τὸν κοπιάσαντα διὰ τὸ παρὸν βιβλίον, τὸν καὶ ἐλάχιστον ἐν Ἱερομονάχοις, πατέρα Κωνσταντῖνον τὸν Κουτλουμουσιανόν, ἀλλὰ καὶ διὰ ὅλους τοὺς ἀγιορεῖτες μοναχοὺς καὶ πατέρες, ἐξαιρέτως δέ, διὰ τὸν πολυσέβαστον γέροντά μου Ἀρχιμανδρίτην Χριστόδουλον, τὸν καὶ Καθηγούμενον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Μετανοίας μου, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἐν Χριστῷ Κουτλουμουσιανὸς ἀδελφοὺς καὶ πατέρες.

6 Ἰανουαρίου 2018

Ἐν ἧ, τὰ Ἅγια Θεοφάνεια

τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ

καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

ἐορτάζομεν

I.K.T.

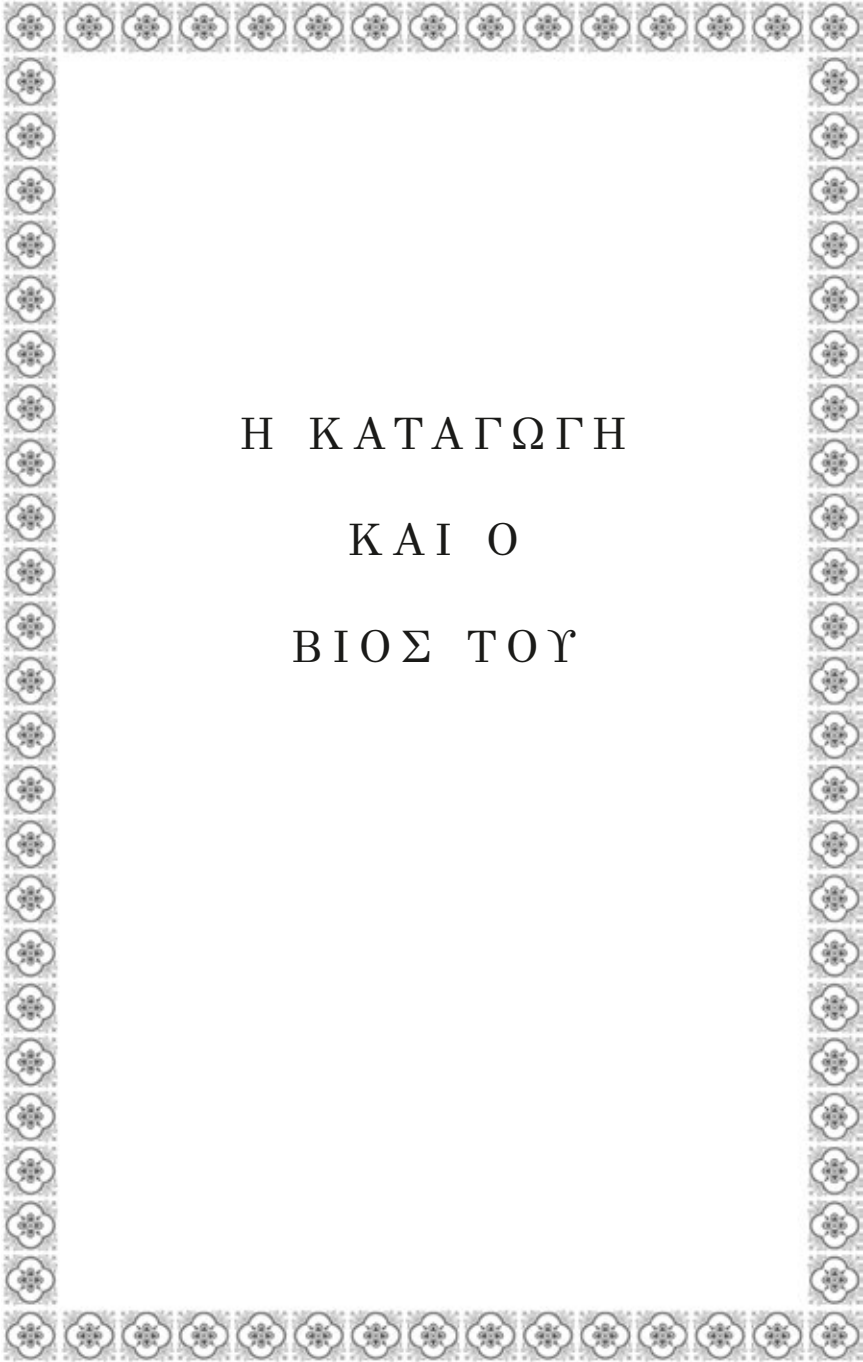

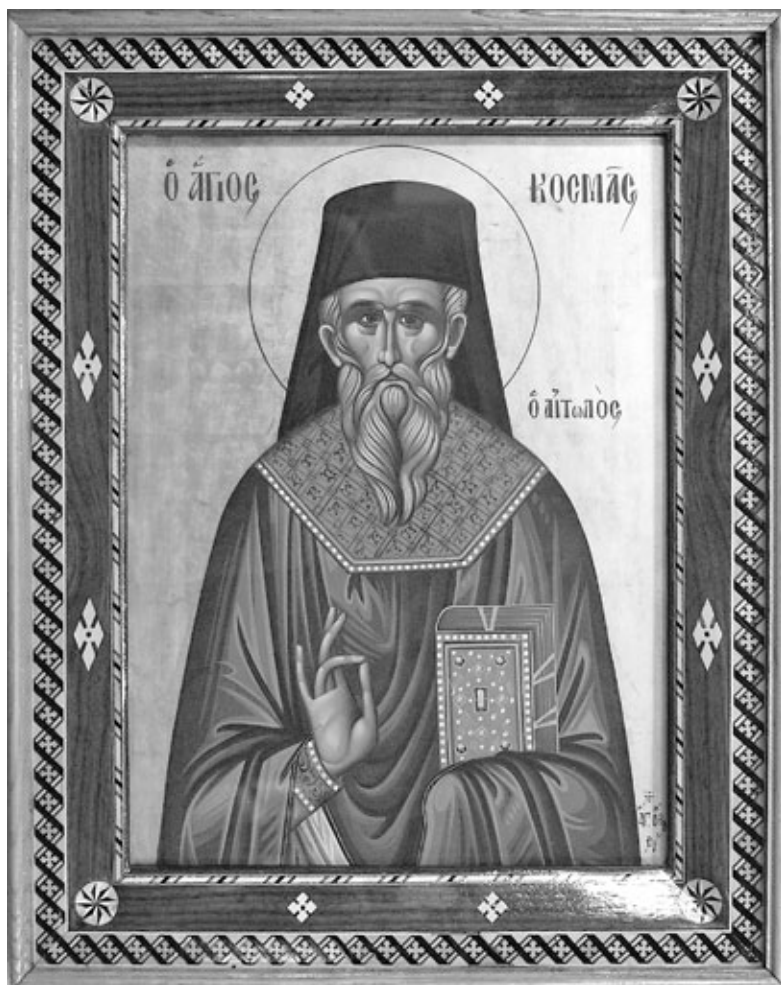
Ἡ παροῦσα εἰκὼν - τοιχογραφία εὑρίσκετο μέχρι πρό τινος εἰς τὴν Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Κοσμά εἰς τὸ Κολλικόντασι Βορείου Ἡπείρου.

Ἡ παλαιότερα εἰκὼν τοῦ ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ, ἡ ὁποία φυλάσσεται εἰς τὸν ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου στὴν Ζίτσα Ἰωαννίνων, ἱστορηθεῖσα τὸ 1769 ὑπὸ ἀνωνύμου.

Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ
ΚΑΙ Ο
ΒΙΟΣ ΤΟΥ

Φορητὴ εἰκὼν ἱστορηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ὀσιοτάτου ἀγιορείτου Μοναχοῦ πατρὸς Εὐφροσύνου φυλασσομένη εἰς τὰ γραφεῖα (Μεσολόγγιον) τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας.

«Αιτωλίας τὸν γόνον καὶ Ἑλλάδος τὸ καύχημα» ψάλλει ἡ Ἐκκλησία μας, ἐξυμνῶντας μέσῳ αὐτοῦ τοῦ τροπαρίου τὸν ἐν ἀγίοις Πατέρα ἡμῶν τὸν ἱερομάρτυρα Κοσμᾶ τὸν Αἰτωλόν, τὸν ἐπωνομαζόμενον Ἰσαπόστολο.

Ὅχι μόνον Ἰσαπόστολος ἐπωνομάζεται ὁ ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός, ἀλλὰ εἶναι ἓνας ἐκ τῶν ὀλίγων Ἀγίων ποὺ ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία μας ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν ἐξύμνησε μὲ ἀρκετὰ ἀπολυτίκια (ὄρα σελ. 357-361), ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ ἔδωσε πολλοὺς τίτλους καὶ ἐπωνυμίες ὅπως: Νεομάρτυς, ἱερομάρτυς, ὁσιοἱερομάρτυς, ἔθνοἱερομάρτυς, ἱεραπόστολος, ἔθναπόστολος, διδαχαπόστολος χρισταπόστολος, προφηταπόστολος καὶ ἔθνομάρτυς.

Ἀκόμη δέ, μεγάλες προσωπικότητες τῆς συγχρόνου Ἐκκλησίας μας τὸν ὀνομάζουν ἄλλοι μέγα διδάχο, ἄλλοι ἀγιορεΐτη καὶ φιλοθεΐτη, ἄλλοι ἀσκητὴ καὶ φωτιστὴ τοῦ γένους μας, ἄλλοι Ἅγιο τῶν σκλάβων, ἄλλοι πολιοῦχο τῶν βαλκανίων καὶ ἄλλοι – ἢ μᾶλλον ὅλοι – πατροΚοσμᾶ. Ὡς πατροΚοσμᾶς εἶναι γνωστὸς στὸν ἀπλοῖκὸ ἄνθρωπο, στὸν ἀπλοῖκὸ πιστό, στὸν ταπεινὸ χριστιανό· ὡς πατροΚοσμᾶς εἶναι γνωστὸς ὅχι μόνο στὴν Αἰτωλία καὶ σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς πατρίδος μας.

Ἐχομε τὴν γνώμη ὅτι ὁ ἅγιος Κοσμᾶς εἶναι πολιοῦχος ὅλης τῆς Ὁρθοδοξίας, εἶναι γιὰ ὅλους τοὺς Ὁρθοδόξους ὁ δικός μας Ἅγιος. Ἡ μόνη διαφορὰ τῆς σχέσεως τοῦ Ἁγίου μὲ τοὺς κατὰ τόπους πιστοὺς εἶναι ὅτι γιὰ ὅλους εἶναι ὁ δικός μας Ἅγιος, ὁ βοηθός, ὁ καθοδηγητής, ἐνῶ εἰδικὰ γιὰ μᾶς τοὺς Αἰτωλοὺς εἶναι ὁ συντοπίτης Ἅγιός μας.

* * *

Ὁ ἱερομάρτυς Κοσμᾶς, γεννήθηκε τὸ 1714 στὸ χωριὸ Μέγα Δένδρον τῆς Αἰτωλίας, ἐξ οὗ καὶ ἐπωνομάσθη-ἐπωνομάζεται Αἰτω-

*Τὰ ερείπια τῆς πατριαῆς οἰκίας τοῦ ἀγίου Κοσμά,
στό Μέγα Δένδρο Αἰτωλίας.*

λός. Τὸ Μέγα Δένδρον καὶ συγκεκριμένα τὸ σπίτι, ὅπου ἐγεννήθη καὶ μεγάλωσε ὁ πατροΚοσμάς, τοῦ ὁποίου ὑπάρχουν μέχρι σήμερα τὰ χαλάσματα διαστάσεων 5x6 μέτρων καὶ ὕψους 0,50 ἕως 0,70 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου καὶ ὁ περιβάλλον χωρὸς, ἀπέχει ἀπὸ τὴν πλατεῖα τῆς κωμοπόλεως τοῦ Θέρμου Τριχωνίας Αἰτωλοακαρνανίας 3 χιλιόμετρα.

Ἡ γραφικὴ κωμόπολις τοῦ Θέρμου, μαζί μὲ τὰ τρία παραδοσιακὰ καὶ γραφικὰ χωριά, Μέγα Δένδρον, Μάνδρα καὶ Ταξιάρχης, συναποτελοῦσαν μέχρι τὸ 1986 τὴν ἱστορικὴ κοινότητα, τὸν μετέπειτα εὐμορφὸν Δήμο Θέρμου. Τὸ 1998 ὁ Δήμος Θέρμου διτηρύνθη· συμπεριέλαβε σχεδὸν ὅλα τὰ χωριά τῆς ὄρεινῆς Τριχωνίδος – τῆς ἀρχιερατικῆς περιφερείας Παμφίας.

Γεννήθηκε λοιπόν, ὁ Ἅγιός μας, στὸ Μέγα Δένδρον τῆς ἐπαρχίας Ἀποκούρου. “Ἡ πατρίδα μου, ἔλεγε ὁ ἴδιος, ἡ ψεύτικη, ἡ γήινη καὶ ματαία, εἶναι ἀπὸ τοῦ ἀγίου Ἄρτης καὶ ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν Ἀπόκουρο” (ὄρα Διδαχὴ Α΄ σελὶς 81). (Τότε ἡ ὄρεινὴ - ἀνατολικὴ πε-

*Περιφραγμένος χώρος όπου εύρισκονται τὰ ερείπια τῆς πατρικῆς οἰκίας
τοῦ πατροΚοσμᾶ στο Μέγα Δένδρο Αἰτωλίας.
(Φωτογραφία: Παρασκευᾶς Τριανταφύλλου 19-9-2006).*

ριοχή τῆς ἐπαρχίας Τριχωνίδος ἐλέγετο Ἀπόκουρο καὶ ὑπαγόταν διοικητικῶς μὲν, στὴν Ναύπακτο, ἐκκλησιαστικῶς δέ, στὴν ἐνιαία Μητρόπολι Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης).

Τὸ κοσμικὸ τοῦ ὄνομα ἦτο Κώνστας, δηλαδή, Κωνσταντῖνος. Εἶχε ἀκόμη ἓνα μεγαλύτερο ἀδελφό, τὸν ἱερομόναχο Χρῦσανθο ποὺ διετέλεσε Σχολάρχης στὴν Νάξο. Ὁ μὲν πατέρας τοῦ ἐλέγετο Δημήτριος καὶ ἐξασκοῦσε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἀνυφαντῆ, ὁ δὲ πατέρας τῆς μητέρας τοῦ, καταγόταν ἀπὸ τὴν Σκόδρα τῆς Ἀλβανίας καὶ ἦτο μυλωνᾶς. Ἀπὸ τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πατρὸς συνήθιζαν τότε νὰ ὀνομάζεται ὅλη ἡ οἰκογένεια. Τοιουτοτρόπως ὁ πατροΚοσμᾶς ἦτο ὁ Κώνστας Δημητρίου ἢ Ἀνυφαντῆς.

Ἡ οἰκογένεια Δημητρίου, δηλαδή, οἱ γονεῖς τοῦ –εὐσεβεῖς ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ– καταγόταν ἀπὸ τὰ Γραμμενοχώρια τῆς Ἠπείρου. Λόγω τῶν τουρκικῶν πιέσεων οἱ γονεῖς τοῦ αὐτοεξορίσθησαν κατ’ ἀρχὰς στὴν Σκουληκαριὰν τῆς Ἄρτης καὶ τὸ 1700 μετώκησαν στὸ Ἀπόκουρο. Στὸ Μέγα Δένδρο τότε, εἶχαν τὴν ἔδρα τους οἱ τουρκικὲς τοπικὲς ἀρχὲς καὶ γιὰ τὸν “φόβον τῶν ἰουδαίων” ἐγκατεστάθησαν στὸ γειτονικὸ χωριὸ Ταξιάρχης, ὅπου ἐγεννήθη ὁ Χρῦσανθος. Λίγο ἀργότερα, ὅταν ἔγιναν γνωστοὶ ἀπὸ τὴν ὑφαντικὴ τους τέχνη, μετεκόμισαν στὸ Μέγα Δένδρο, τὸ ὁποῖο εἶχε τότε περὶ τὶς τετρακόσιες οἰκογένειες.

Ἐδῶ, δηλαδή, στὸ Μέγα Δένδρον, ἐγεννήθη καὶ ἠνδρώθη ὁ δευτέρος υἱὸς τῆς οἰκογενείας, ὁ μετέπειτα ἐλευθερωτῆς τῶν σκλάβων. Αὐτὸ εἶναι γνωστὸ “τοῖς πᾶσι” καὶ εἶναι ἀποδεκτὸ ἀπ’ ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς Αἰτωλίας.

Ὅμως, ἐπειδὴ κατὰ καιροὺς λέγονται καὶ γράφονται διάφορα ἀνήκουστα καὶ ἀνιστόρητα γεγονότα, ὅτι ὁ πατροΚοσμᾶς δὲν ἐγεννήθη στὸ Μέγα Δένδρο ἀλλὰ στὸ διπλανὸ χωριὸ Ταξιάρχη, θὰ καταθέσωμεν σ’ αὐτὸ τὸ σημεῖο δύο μαρτυρίες γνωστῶν ἀτόμων ἐν ζωῇ τῆς περιοχῆς Θέρμου Αἰτωλίας.

Ἡ πρώτη μαρτυρία τοῦ ἀξιοτίμου Βασιλείου Μπέσσα, πολιτικοῦ μηχανικοῦ, κατοίκου Ἀγίας Σοφίας Θέρμου ἔχει ὡς ἐξῆς:

Ἡ οἰκογένειά μου – μᾶς ἐξομολογήθηκε ταπεινὰ ὁ κ. Βασίλειος Μπέσσας– εἶναι μία ἀπὸ τὶς πιὸ παλαιῆς οἰκογένειες τῆς περιοχῆς μας, καὶ καταγόμαστε ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα... Μετὰ τὴν ἀποτυχημένη ἐπανάστασι τοῦ Μητροπολίτου Λαρίσης Διονυσίου φιλοσόφου (11-9-1612) τοῦ ἐπωνομαζομένου “Σκυλοσόφου” τρία ἀδελφία (πρόγονοί μου) ἔφυγαν ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα καὶ ἦλθαν στὴν δυτικὴ Ρούμελη, δηλαδή, στὰ μέρη μας. Ὁ ἓνας ἀδελφὸς ἐγκαταστάθη στὸ Βραχώρι (Αγρίνιο) ὁ ἕτερος στὶς Φυτεῖες Ξηρομέρου, καὶ ὁ τρίτος στὴν Μόκιστα (Ἀγία Σοφία) Αἰτωλίας. Ὁ ἐν τῇ Ἀγία Σοφία ἐγκατασταθεὶς Μπέσσας καὶ οἱ ἀπόγονοί του ἠσχολήθησαν μὲ τὴν κτηνοτροφία καὶ εἶχαν χειμερινὰ καταλύματα στὴν θέσι Καλτίμια – στὸ σημεῖο ποὺ ἔχει σήμερα μανδρὶ ὁ Χρῆστος Ντελόπουλος.

Κατὰ παράδοσι τῆς οἰκογενείας μου, τὸν πατροΚοσμᾶ, οἱ πρόγονοί μου, τὸν ἀποκαλοῦσαν ΜεγαλοΔενδρίτη, διότι τὸν γνώριζαν, ἀφοῦ ἐκεῖ στὰ Καλτίμια, τὰ ὁποῖα ἀπέχουν ἀπὸ τὸ Μέγα Δένδρον 3-4 χιλιόμετρα, ἀρκετὲς φορὲς τοὺς ἐπισκέφθηκε, γιὰ νὰ προμηθευθῇ γάλα, ὅταν ἦτο μικρὸς, καὶ γιὰ νὰ τοὺς πῆ “λόγον ἀγαθὸν” ὅταν ἀργότερα ὡς ἱερομόναχος περιόδευε τὴν Αἰτωλία.

Ἡ δευτέρα μαρτυρία τῶν μακαριστῶν πιὰ ἀδελφῶν Σπυριδούλας καὶ Θεοδώρας Παπαβασιλείου (ἀνεπαύθησαν τὸ 2010 καὶ 2011 ἀντίστοιχα), κατοίκων Θέρμου Αἰτωλίας εἶναι ἡ ἐξῆς:

Ἐμεῖς – μὲ πολὺ ἀγάπη μᾶς κατέθεσαν– καταγόμαστε ἀπὸ τὸν Ταξιάρχην. Ὁ παπποῦς μας μετὰ τὴν ἀποτίναξι τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ, μετοίκησε ἀπὸ τὸν Ταξιάρχη στὸ Θέρμο, ὅπου ἔκτισε κοντὰ στὴν πηγὴ (ὅπως ὅλοι γνωρίζουμε) τὸ καφενεῖο ποὺ εἶχε ὁ ἀδελφός μας ὁ Ἀθανάσιος. Ἀπ’ αὐτὸ τὸ καφενεῖο ἔχουμε τὴν κτητορικὴ ἐπιγραφὴ μὲ ἡμερομηνία 1842.

Ὁ πέμπτος πρόγονός μας κατ’ εὐθείαν γραμμὴ ἐξ αἵματος, ὁ πατὴρ Βασίλειος Παπαβασιλείου ἦταν ἐφημέριος στὸν Ταξιάρχη. Ὁ ἀείμνηστος παπαΒασίλης καὶ ἡ μακαρίτισσα πρεσβυτέρα του Βαρβάρα, κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς μας ἔζησαν τὸν 18ον αἰῶνα· ἴσως γεννήθηκαν στὸ μέσον τοῦ 18ου αἰῶνος, δηλαδή, τὸ 1750 περίπου. Ἄρα γνώριζαν τὸν πατροΚοσμᾶ, τοὺς γονεῖς του καὶ τὸν ἀδελφὸ του Χρῦσανθο.

Ποτὲ λοιπόν, δὲν ἠκούσαμε τόσον ἀπὸ τοὺς γονεῖς μας, ὅσον καὶ ἀπὸ τοὺς παπποῦδες καὶ γιαγιάδες μας νὰ μνημονεύουν τοῦτο, δηλαδή, ὅτι ὁ πατροΚοσμᾶς ἐγεννήθη στὸν Ταξιάρχη· τοῦναντίον ἀποδεχόταν τὸ Μέγα Δένδρον ὡς τόπο γεννήσεως τοῦ Ἁγίου μας. Ἀκόμη, τὴν ἴδια ἄποψι ἔχουν καὶ ὅλα τὰ κοντινὰ καὶ μακρυνὰ ἐξαδέλφια μας τῆς οἰκογενείας Παπαδογιάννη. Μόνο ἓνας συγγενής μας – ἐξάδελφός μας βου βαθμοῦ ἐξ αἵματος ἐκ πλαγίου– διέδιδε καὶ ἰσχυριζόταν ὅτι ὁ πατροΚοσμᾶς ἐγεννήθη στὸν Ταξιάρχη. Τοῦτο ὅμως ἔπραττε γιὰ νὰ διαφημίζῃ τὸ χωριὸ μας τὸν Ταξιάρχη, διότι ἤθελε νὰ καυχιέται γιὰ τὴν καταγωγὴ του... Ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἀναπαύη!

Ἐπομένως ἢ ἄποψις ὅτι τὸν πατροΚοσμᾶ τὸν διεκδικοῦν δύο χωριά, δηλαδή, τὸ Μέγα Δένδρο καὶ ὁ Ταξιάρχης δὲν εὐσταθεῖ. Εἶναι λοιπόν ἀποδεκτὸ ἀπ’ ὅλους τοὺς Αἰτωλοὺς καὶ φυσικὰ ἀπ’ ὅλους τοὺς Ταξιαρχιώτες ὅτι ὁ πατροΚοσμᾶς ἐγεννήθη καὶ ἠνδρώθη στὸ Μέγα Δένδρο. Τοῦτο μᾶς τὸ μαρτυροῦν καὶ τὸ ἐπιβεβαιώνουν τὰ ἐρείπια τῆς πατρικῆς του οἰκίας, τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν μέχρι σήμερα στὸ Μέγα Δένδρο (ὄρα σελ. 20) ἅτινα εἶναι προσκυνηματικὸς τόπος γιὰ ὅλο τὸ εὐσεβὲς πλήρωμα τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

Ἀκόμη ἡ ἄποψις ὅτι ἡ οἰκογένεια τοῦ πατροΚοσμᾶ ἔχει σχέσι μὲ τὸ χωριὸ Ἐσωχώριο Εὐρυτανίας, ἀπὸ τὴν λέξι “Ἐσωχωρίτης” ποὺ γράφει ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἁγίου, ὁ Χρῦσανθος, δὲν βρίσκει ὑποστηρικτές.

(Γράφει ὁ Χρῦσανθος στὴν διαθήκη του: Ὁ ἐν Ἱερομονάχοις ἐλάχιστος διδάσκαλος Ναξίας Χρῦσανθος, Ἐσωχωρίτης ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης τοῦ καλουμένου Ἀπόκουρο ἐκ χωρίου Ταξιάρχης).

Ἄν δεχθοῦμε ὅτι τὸ “Ἐσωχωρίτης” σημαίνει -ὑποδηλώνει ἐκεῖνον ποὺ κατάγεται ἀπὸ τὸ χωριὸ Ἐσωχώριο Εὐρυτανίας, τότε γιατί στὴν ἴδια πρότασι τῆς διαθήκης του ὁ Χρῦσανθος μνημονεύει τὸ χωριὸ Ταξιάρχης; Ἐπομένως ἐδῶ τὸ “Ἐσωχωρίτης” σημαίνει τὸν καταγόμενον ἀπὸ μία περιοχὴ, ἐν προκειμένῳ τὸ Ἀπόκουρο, ποὺ βρίσκεται στὴν ἔσωχώρα - ἐνδοχώρα.

Ἐπὶ πλέον τὸ “Ἐσωχωρίτης” δὲν ἔχει σχέσι μὲ τὴν πλατεία τοῦ Μεγάλου Δένδρου, ἡ ὁποία μέχρι τὰ μέσα τοῦ 20οῦ αἰῶνος ἐλέγετο “Μεσοχώρι”, ἀφοῦ ὁ Χρῦσανθος ὡς ἄνθρωπος μορφωμένος - ἦτο διδάσκαλος - δὲν θὰ ἔκαμε αὐτὸ τὸ σφάλμα, δηλαδή, μέσα σὲ μία πρότασι νὰ δήλωνε ὅτι κατάγεται ἐκ δύο χωριῶν, τὸ Μέγα Δένδρο καὶ τὸν Ταξιάρχη. Καὶ ἂν καταγόταν ἀπὸ τὸ Μέγα Δένδρο, δὲν θὰ δήλωνε ὡς τόπο καταγωγῆς του ἓνα σημεῖο, μία γειτονιὰ καὶ ἐν προκειμένῳ τὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ.

Ἐπομένως ὁ μὲν Χρῦσανθος ἐγεννήθη στὸν Ταξιάρχη ὁ δὲ πατροΚοσμᾶς ὡς νεώτερος ἀδελφὸς στὸ Μέγα Δένδρο, διότι ὅπως προαναφέραμε, ἡ οἰκογένειά τους, ὅταν ἤλθε στὸ Ἀπόκουρο ἐγκαταστάθη στὸν Ταξιάρχη καὶ κατόπιν μετώκησε στὸ Μέγα Δένδρο.

Ἀπὸ ἐδῶ λοιπόν, δηλαδή, ἀπὸ τὸ Μέγα Δένδρον ὅπου ζοῦσε καὶ μεγάλωνε, μὲ τὴν ἄδεια τῶν γονέων του ἐπισκεπτόταν στὰ ἐφηβικά του χρόνια τὰ μοναστήρια τῆς περιοχῆς, ἀπ’ ὅπου ἀντλοῦσε δύναμι γιὰ τὸ μεγάλο δρόμο τῆς ζωῆς του, ποὺ σχεδίαζε νὰ ξεκινήσει. Καὶ φυσικὰ δὲν ἄργησε.

Ὅταν ἔγινε 20 ἐτῶν περίπου ἐγκατέλειψε τὸν ἀργαλειὸ καὶ τὴν ὑφαντικὴ τέχνη καὶ πῆγε στὴν Σιγδίτσα τῆς Παρνασσίδος, ὅπου ὑπῆρχε σχολεῖον καὶ κατόπιν στὴν Σχολὴν τῆς ἱερᾶς Μονῆς

Ἁγίας Παρασκευῆς τῆς Γούβας στὰ Βραγγιανὰ τῶν Ἀγράφων, ἡ ὁποία ἦτο ἔργο καὶ κόποι τοῦ συμπατριώτη του ἁγίου Εὐγενίου (Γιαννούλη) τοῦ πρὸ καιροῦ ἀποθανόντος, ὅπου ἐμαθήτευσε στὰ ἐκεῖ ὑπάρχοντα σχολεῖα, (γιά ὀκτῶ χρόνια, κατὰ τὸν νῦν ἐφημέριο τῶν Βραγγιανῶν πατέρα Παναγιώτη Τσιώλη) κοντὰ στοὺς διδασκάλους ἱεροδιάκονο Γεράσιμο Λίτσικα καὶ ἱεροδιάκονο Ἄνανια, τὸν καλούμενον Δερβισιάνο ἀντίστοιχα. Ἀφοῦ ἔμαθε γραφή καὶ ἀνάγνωσι, ἔγινε στὴν συνέχεια δάσκαλος στὸ σχολεῖο

Παράστασις ἀπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ, ποὺ εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἱ. Μ. Ἀγ. Κοσμᾶ Μεγάλου Δένδρου Αἰτωλίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναγράφεται τό: Ὁ ἅγιος Κοσμᾶς εἰκοσαετῆς φεύγει ἀπὸ τὸ χωριὸ του.

τῆς Λομποτινᾶς Κραββάρων (σημερινὴ Ἄνω Χώρα) τῆς Ναυπακτίας, κατόπιν στὸν Ταξιάρχην καὶ μετὰ στὸ Μέγα Δένδρο.

Ὅταν ἔγινε 29 ἐτῶν, ἐγκατέλειψε τὴν πατρίδα του καὶ μετέβη στὸ Ἅγιον Ὄρος. Μετέβη νὰ συνεχίση τὶς σπουδές του, μαζὶ μὲ ἀρκετοὺς συμπατριωτές του στὸ μεγάλην φήμην ἔχον Σχολεῖον τῆς ἱερᾶς Μονῆς Βατοπ(ε)αιδίου τῆς γνωστῆς Ἀθωνιάδος, ἡ ὁποία ἰδρύθη τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1749 μὲ πρωτοβουλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλου τοῦ Ε΄, ὡς “Βατοπεδινὴ Σχολή” καὶ μετωνομάσθη τὸ 1753 “Ἀθωνιάς Ἀκαδημία”.

Ἐκεῖ ἐξωπλίσθη ἄριστα, θεολογικῶς, φιλοσοφικῶς, καὶ φιλολογικῶς ἀπὸ τοὺς μεγάλους διδασκάλους τοῦ Γένους. Ἀπὸ τὸν Παναγιώτη Παλαμᾶ ἐδιδάχθη τὴν Φιλολογίαν, ἀπὸ τὸν ἐκ Ζακύνθου πολυμαθῆ σχολάρχην Εὐγένιον Βούλγαριν, ὅστις εἶχε σπουδάσει στὴν Ἰταλίαν τὴν Φυσικὴν καὶ Φιλοσοφίαν, τὶς Φυσικὰς Ἐπιστῆμες, καὶ ἀπὸ τὸν ἐκ Μετσόβου Νικόλαον Τζαρτζούλιον, ὅστις ἐσχολάρχησε ἐκεῖ μετὰ τὸν Βούλγαριν, τὴν Φιλοσοφίαν - Λογικὴν. Ἀκόμη δάσκαλός του ὑπῆρξε καὶ ὁ Νεόφυτος Καυσοκαλυβίτης.

Κατόπιν, ἐπειδὴ ἡ Ἀθωνιάς ἐρημώθη, ἀφοῦ ἀναχώρησαν οἱ διδάσκαλοι, ὁ κατὰ κόσμον Κώνστας Μεγαλοδενδρίτης, κατέφυγε στὴν ἱερὰν Μονὴν τοῦ ὁσίου Φιλοθέου, ἵνα βιώσῃ τὴν θεολογίαν καὶ τὴν μοναχικὴν ζωὴν, ὅπου ἐκάρη μοναχὸς καὶ ἐκλήθη Κοσμάς. Διάκονος καὶ Πρεσβύτερος ἐχειροτονήθη εἰς ἡλικίαν 45 ἐτῶν καὶ ἓνα ἔτος ἀργότερον ἐξῆλθε τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἵνα διδάξῃ τοὺς ἀδελφούς του.

Ὁ πατροΚοσμάς ποτὲ δὲν εἶχε ξεχάσει τοὺς δυστυχεῖς ὁμοεθνεῖς του. Ἦθελε νὰ ὑπάγῃ γιὰ νὰ τοὺς βοηθήσῃ, νὰ τοὺς δώσῃ δύναμι, νὰ τοὺς προφυλάξῃ ἀπὸ κάθε κακὸ καὶ νὰ τοὺς ἐπαναφέρῃ στὸν δρόμο τοῦ Χριστοῦ. Προηγουμένως ὅμως θὰ ἔπρεπε αὐτὸς ὁ ἴδιος διὰ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς νηστείας νὰ προετοιμασθῇ διὰ τὸ μεγάλο αὐτὸ σχέδιό του. Διὰ τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς του θεώθηκε, ἀλλὰ πρὶν ἐξέλθῃ, πρὶν γίνεῖ ἓνας νέος Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ, θέλοντας νὰ δῆ ἂν οἱ λογισμοὶ του ἦταν θέλημα Θεοῦ, ἤνοιξε τὴν Καινὴ Διαθήκη καὶ ὦ τοῦ θαύματος! Τὰ μάτια του εἶδαν τὰ λόγια τοῦ ἀποστόλου Παύλου· «Μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἐτέρου ἕκαστος» (Πρὸς Κορινθίους Α΄ ἐπιστολὴ Παύλου, Κεφάλαιο ἰ΄ στίχος 24). Δηλαδή· Μὴ σκέπτεσαι μόνον τὸ ἰδικόν σου πνευματικὸν συμφέρον, ἀλλὰ καὶ τὸ συμφέρον τῶν ἄλλων χριστιανῶν.

Ἡ ἐσωτερικὴ του φωνὴ καὶ τὰ λόγια τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ὀδήγησαν τὸν πατροΚοσμά ἐκτὸς Ἁγίου Ὁρους. Μὲ τὶς εὐλογίες τῶν Ἁγιορειτῶν πατέρων, καὶ τὴν ἄδεια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου περιώδευσε ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τὴν σκλαβωμένη Ἑλλάδα καὶ κήρυττε Ὁρθοδοξίαν καὶ ὀρθοπραξίαν. Μὲ τὰ κηρύγματά του ἀφύπνισε τὸ ὑπόδουλο ἔθνος καὶ μὲ ὑπεράνθρωπες προσπάθειες ἐπανάφερε τοὺς Ἑλληνας στὸν σωστὸ δρόμο. Ἀπέτρεψε τὴν συνέχισι τῶν ἐξισλαμισμῶν καὶ ἐπανάφερε στὸν Χριστιανισμὸ τοὺς ἐξισλαμισμένους Ἑλληνας. Βάπτισε ὄσους ἦταν ἀβάπτιστοι. Ἐπεισε τοὺς πλουσίους νὰ δώσουν χρήματα γιὰ τὴν κατασκευὴ κολυμβηθρῶν. Κατασκευάσθησαν 4.000 χαλκωματένιες κολυμβήθρες καὶ διενεμείθησαν στὶς ἐνορίες ποὺ δὲν εἶχαν. Παρότρυνε τοὺς ἔχοντας οἰκονομικὴν εὐχέρεια νὰ ἀγοράζουν Πατερικὰ βιβλία, κομβοσχοίνια, μικροὺς σταυρούς, κτένια καὶ γυναι-

κειά καλύμματα τῆς κεφαλῆς, τὰ ὅποια τὰ μὲν βιβλία τὰ διένειμε σὲ ἐκείνους ποὺ ἐπιθυμοῦσαν τὴν μάθησιν, τὰ δὲ κομβοσχοίνια καὶ σταυρουδάκια τὰ δῶριζε στὸν ἀπλὸν λαόν. Τὰ κτένια τὰ ἔδινε σὲ ἐκείνους ποὺ ἔπαυαν νὰ ξυρίζονται, καὶ τὰ καλύμματα, τὰ ὅποια ὑπερέβησαν τὰ 40.000 στὶς γυναῖκες πάσης ἡλικίας, γιὰ νὰ καλύπτουν τὴν κεφαλὴν τους. Ἀνήγειρε ἱεροὺς Ναοὺς γιὰ νὰ ἐκκλησιάζονται οἱ χριστιανοί. Ἐκτισε σχολεῖα γιὰ νὰ διδάσκονται τὰ Ἑλληνόπουλα τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσα.

Ὁ πατροΚοσμᾶς στὴν ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν ἀδελφὸ του ἱερομόναχο Χρῦσανθο (2-3-1779) ἀναφέρει ὅτι ἐποίησε δέκα σχολεῖα Ἑλληνικὰ καὶ διακόσια διὰ κοινὰ γράμματα. Ὅμως ἐπειδὴ κατὰ τοὺς μετέπειτα τελευταίους πεντέμιση μῆνες τῆς ἐπιγείου ζωῆς του ὁ πατροΚοσμᾶς ἴδρυσε καὶ ἄλλα σχολεῖα, δὲν γνωρίζουμε τὸν ἀκριβῆ ἀριθμὸ. Ὁ Μυστακίδης σημειώνει ὅτι ὁ πατροΚοσμᾶς ἴδρυσε 247 σχολεῖα. Ὁ Π. Βασιλείου, γράφει ὅτι ἴδρυσε περισσότερα ἀπὸ 250 σχολεῖα. Ὁ Παντελεήμων Ῥοδόπουλος, ἀναφέρει ὅτι ἴδρυσε περίπου 230 σχολεῖα. Ὁ Ζῶτος Μολοττὸς μνημονεύει ὅτι ἴδρυσε 210 Ἑλληνικὰ σχολεῖα καὶ 1200 κοινά.

Προέτρεπε, ἀκόμη, τὶς εὐπορες οἰκογένειες καὶ ἰδίως τὰ ἄτεκνα ἀνδρόγυνα νὰ παίρουν στὸ σπίτι τους καὶ νὰ ἀναθρέφουν τὰ ὀρφανὰ παιδιά, τὰ ὅποια περιεφέροντο “γυμνὰ” καὶ πεινασμένα στοὺς δρόμους. Προέτρεπε τοὺς χριστιανοὺς νὰ μεταφέρουν τὰ παζάρια ἀπὸ τὶς Κυριακὲς, ὅπως εἶχαν καθιερώσει οἱ ἑβραῖοι, στὰ Σάββατα. Ὁ λόγος βέβαια ἦταν προφανής: α) Διότι ἡ Κυριακὴ εἶναι ἡμέρα ἀναμνήσεως τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ ἀργία γιὰ τοὺς χριστιανοὺς καὶ β) Ἐπειδὴ ὁ ἱερὸς Ναὸς ἦταν ὁ μόνος χῶρος ὅπου ἠκούετο καὶ ὠμιλεῖτο ἡ λογία Ἑλληνικὴ γλῶσσα. Ὅποτε ἐὰν τὰ παζάρια συνεχίζονταν τὶς Κυριακὲς, οἱ χριστιανοὶ δὲν θὰ ἐκκλησιάζονταν μὲ ἀποτελεσμα, ἀφ’ ἑνὸς μὲν νὰ μὴν λειτουργοῦνται, καὶ ἀφ’ ἑτέρου δὲ νὰ χάνουν τὴν ἐπαφή τους μὲ τὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα. Αὐτὸ εἶχε ὡς συνέπεια νὰ μισηθῇ ὁ πατροΚοσμᾶς θανάσιμα ἀπὸ τοὺς ἑβραίους.

Καὶ ὄχι μόνον αὐτὰ· ὁ πατροΚοσμᾶς συνιστοῦσε στοὺς χριστιανοὺς νὰ ἐργάζωνται, νὰ καλλιεργοῦν τὴν γῆν καὶ νὰ φυτεύουν

δένδρα. Χιλιάδες δένδρα ἐφυτεύθησαν καὶ ἑκατοντάδες ἐμβολιάσθησαν καὶ ἔγιναν καρποφόρα. Σὲ πολλὰ χωριὰ οἱ κάτοικοι δείχνουν μέχρι σήμερα δένδρα πάνω-δίπλα στοὺς δρόμους, ποὺ ἐμβολιάσθησαν ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ πατροΚοσμᾶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὁ διαβάτης κόβει ἓνα φρούτο καὶ τὸ τρώει. Ἀκόμη καὶ ἡ συνήθεια ποὺ ἔχουμε νὰ φυτεύουμε μουριές στὶς αὐλές τῶν σπιτιῶν μας, λέγεται ὅτι εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν λόγων καὶ προτροπῶν του.

Ὁ Ἅγιός μας μὲ τὴν Χάριν τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ ἔκαμε θαύματα ἀνακούφησε ἀπὸ ἀνίατες ἀσθένειες πολλοὺς χριστιανοὺς ἀλλὰ καὶ τούρκους. Ἐβγαλε ἀπὸ τὸ τέλμα τῆς ἁμαρτίας ὄχι μόνο ἀπλοὺς ἀνθρώπους ἀλλὰ καὶ ὀλόκληρες ὁμάδες ληστοσυμμοριῶν. Πολλοὶ ληστὲς συνεκινήθησαν ἀπὸ τὰ λόγια του καὶ ἄλλοι μὲν κατέφυγον σὲ μοναστήρια, ὅπου ἔγιναν μοναχοί, ἄλλοι δέ, ἐπανῆλθον στὴν κοινωνία καὶ ἔζησαν βίον χριστιανικόν.

Ὁ ἀρχιληστής Τότσκας ἀπὸ τὸ κήρυγμα τοῦ Ἁγίου, μετάνοιωσε, δώρισε 50 κολυμβήθρες σὲ ἱεροὺς Ναοὺς καὶ ἔκτισε στὸ Ἀπλοχώρι ἱερὸ Ναὸ πρὸς τιμὴν τῆς ἁγίας Παρασκευῆς. Ὁ Πάνος Κούλιας ἐγκατέλειψε τὸν ληστρικὸ βίον καὶ ἀκολούθησε τὸν πατροΚοσμᾶ στὶς περιοδεΐες του. Στὸ χωριὸ Μεγαλόχαρη τῆς περιοχῆς Ῥαδοβιτσίου ὁ πατροΚοσμᾶς ἔφερε σὲ μετάνοια τὸν ληστὴ Λαβδαριᾶ. Στὴν Ντιρίκοβα τοῦ Ἀπόκουρου (Αἰτωλίας) ὁδήγησε σὲ μετάνοια τὸν κλέφτη Κωνσταντὴ Ντζούφρα, ὡς ἔξῃς: Ὁ Κ. Ντζούφρας ἤθελε νὰ δῆ τὸν πατροΚοσμᾶ καὶ πῆγε καὶ κρύφτηκε πίσω ἀπὸ μία συστάδα βάτων καὶ θάμνων γιὰτὶ ἀπὸ ἑκεῖ θὰ περνοῦσε ὁ Ἅγιος. Πράγματι ὁ Ἅγιος πέρασε ἀπὸ ἑκεῖ καὶ ὅταν ἔφθασε πρὸς τῆς συστάδος τῶν θάμνων στάθηκε καὶ εἶπε: “Εἶναι κάποιος κρυμμένος πίσω ἀπὸ τὰ βάτα” καὶ γυρίζοντας πρὸς τὰ ἑκεῖ κάλεσε μὲ τὸ ὄνομά του τὸν Ντζούφρα, ὅστις ἀπὸ φόβο θέλησε νὰ φύγῃ. Ὅμως ὁ πατροΚοσμᾶς τὸν συγκράτησε μὲ τὰ λόγια του, τοῦ ἀποκάλυψε μία τελευταία του κλοπὴ, καὶ ὁ Ντζούφρας ἦλθε εἰς ἑαυτόν.

Βέβαια, ὄχι μόνο ληστὲς καὶ κλέφτες ὁδήγησε στὸν σωστὸ δρόμο, ἀλλὰ εἶναι ἀμέτρητοι ἐκεῖνοι ποὺ ὑπήκουσαν στὶς διδασχῆς του καὶ ἐσώθηκαν.

Ὁ πατροΚοσμᾶς, μὲ τὶς διδασχές του, τὶς προσευχές του, τὰ παρηγορητικὰ καὶ προφητικὰ του λόγια καὶ τὴν ἀσκητικὴ καὶ μυστηριακὴ του ζωὴ, ἀνεδείχθη ἕνας γνήσιος πνευματικὸς ποιμὴν τῶν ἀνθρώπων τοῦ 18^{ου} αἰῶνος. Οἱ ἀρβανῖτες τὸν ἀποκαλοῦσαν Τσοπᾶν-Κοσμᾶ = ποιμὴν Κοσμᾶ· καὶ τοῦτο ἔκαμαν – ἔλεγαν, διότι ἔβλεπαν ὅτι παντοῦ ὅπου πήγαινε ὁ Ἅγιός μας, οἱ ἀκροατές του ἦταν χιλιάδες.

Βέβαια τὸ ὅτι οἱ ἀκροατές τοῦ Ἁγίου μας ἦταν ἀμέτρητοι δὲν τὸ συμπεραίνουμε μόνο ἀπὸ τὴν προσωνυμία Τσοπᾶν-Κοσμᾶ, ἀλλὰ τὸ γνωρίζουμε ἀπὸ τὶς ἐξῆς μαρτυρίες:

- α) Τὶς σημειώσεις σὲ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία.
- β) Τὸν μαθητὴ καὶ βιογράφου τοῦ Σάπφειρο Χριστοδουλίδου.
- γ) Τὶς μαρτυρίες τῶν κατασκόπων, ποὺ ἔβαζαν οἱ Βενετοὶ καὶ εὐρίσκονται στὰ βενετικὰ ἀρχεῖα.
- δ) Τὶς κάτωθι φράσεις:
 - 1) Ὁ λαὸς κατὰ χιλιάδες παρακολουθεῖ.
 - 2) Τὸν ἠκολούθει λαὸς πολὺς, δύο καὶ τρεῖς χιλιάδες.
 - 3) Ἐγίνετο μεγάλη σύναξις τῶν χριστιανῶν.
 - 4) Διὰ τὸ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ δὲν τοὺς ἐχώρει κανένας Ἱερὸς Ναός, καὶ ἐξ ἀνάγκης ἔκαμε τὴν διδασχὴν τοῦ ἔξω εἰς τὰς πεδιάδας.
 - 5) Ἐσουνάχθη πλῆθος πολὺ ἀπὸ τὰ χωρία.
- ε) Τὶς ἐπόμενες ἀναφορὲς ὅτι οἱ ἀκροατές ἦταν:
 - I. 16.000 στὴν Πεσσάδα Κεφαλληνίας.
 - II. 11.000 στὸ Γηρομέρι Ἡπείρου.
 - III. 6.000 στὸ Μαῦρο Μανδῆλι.
 - IV. 3.700 στὴν Δέση Ἀσπροποτάμου.
 - V. 3.200 στὸ Νεραῖδοχώρι Ἀσπροποτάμου.

Ὁ πατροΚοσμᾶς ἐδέχθη ὑπὸ τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ τὸ χάρισμα τῆς προφητείας. Ἐγίνε ὁ προφήτης τῶν σκλάβων. Οἱ προφητεῖές του, ἦταν τὸ στήριγμα ὅλου τοῦ ὑποδούλου γένους. Οἱ προφητεῖές του γιὰ τὶς τεχνολογικὲς ἀνακαλύψεις δὲν συγκινοῦσαν τοὺς ἀγραμμάτους σκλαβωμένους προγόνους μας. Ἐκεῖνες ποὺ συνέπαιρνον τὶς μαυρισμένες ψυχές των, ἦταν οἱ προφητεῖες γιὰ τὸ πότε θὰ ἔλθῃ ἡ

λευτεριά. Τὸ “ποθούμενο” ἦτο τὸ “Α” καὶ τὸ “Ω” γιὰ ὅλο τὸ ὑπόδουλο Ἔθνος καὶ ἀπ’ ἄκρου εἰς ἄκρον σιγοφιθύριζαν ὅλοι αὐτὸ τὸ μεγάλο ὄνειρο. Τὸ ὄνειρο αὐτό, ἴσως δὲν θὰ ἐρχόταν ποτὲ ἂν ὁ πατροΚοσμᾶς δὲν ἐξήρχετο ἐκ τοῦ Ἁγίου Ὁρους διὰ νὰ πορευθῆ εἰς τὸ ὑπόδουλον γένος. Ἡ πορεία του αὐτὴ δὲν ἦταν στρωμένη με ἄνθη καὶ ῥοδοπέταλα. Στὸν δρόμο του συνήντησε ἀγκάθια καὶ τριβόλους. Ὁ πατροΚοσμᾶς ἐβάδισε «ἐν μέσῳ λύκων» (Λουκ. ι' 3). Ἡ πορεία του ἦταν δύσκολη καὶ μεγάλη μὲν, τελείωσε δέ, στὶς 24-8-1779 στὸ Κολλικόντασι τῆς Βορείου Ἡπείρου.

* * *

Κλείνοντας αὐτὸ τὸ κεφάλαιο, καταγράφω ὅτι ἀπὸ διάφορες μικροσημειώσεις πού εἶναι καταχωρημένες σὲ κώδικες, σὲ περιθώρια παλαιῶν Εὐαγγελίων μαθαίνουμε ὅτι ὁ πατροΚοσμᾶς, ἦτο μετρίου ἀναστήματος, μελαχρινός, με δασεῖα κόμη καὶ πυκνὰ μαῦρα γένεια, ἀδύνατος, με μάτια ἥρεμα καὶ φωτεινά.

Ὁ παπαΜᾶρκος βρίσκει ὄρθιο, ἐντὸς τοῦ Ἴφου ποταμοῦ, τὸν ἀπηγγονισμένον ὑπὸ τῶν τουρκαλβανῶν, ἅγιο Κοσμᾶ.

ΠΕΡΙΟΔΕΙΑΙ

Τρεις περιοδείες ἔκαμε ὁ Ἅγιός μας ἀπὸ τὸ 1760 ἕως τὸ 1779 καὶ περιῆλθε ὅλη τὴν σκλαβωμένη χριστιανοσύνη. Ὡς γνήσιος ἱερομόναχος πῆρε τὴν ἱερὰ ἀπόφασι νὰ γίνῃ ἱεραπόστολος, νὰ γίνῃ ἀπόστολος τοῦ ἔθνους μας. Ἐγίνε ὁ ἀναβαπτιστὴς τῆς Ἑλλάδος, ὁ ἀφυπνιστὴς τοῦ ὑποδούλου γένους μας, ὁ πρόδρομος τοῦ 1821. Ὑπῆρξε ὁ ἀναμορφωτὴς τῶν βασιλέων, ὁ διδάσκαλος τῶν ἀγραμμάτων, ὁ παρήγορος τῶν σκλάβων. Ἐνέπνεε θάρρος στοὺς ὑποδούλους, ἐνεψύχωνε τοὺς ὀλιγοψύχους, καθωδηγοῦσε τοὺς ἀμαρτωλοὺς, ἐξομολογοῦσε τοὺς ἀμαρτάνοντας. Ἐπιτίμησε τοὺς ἀμετανοήτους, προεφήτευσε τὸ “ποθούμενο”. Ὁ Ἅγιός μας μαρτύρησε στὸ Κολλικόντασι τῆς Βορείου Ἡπείρου στίς 24-8-1779 καὶ ἀνεδείχθη ἓνας ἀκόμη Νεομάρτυς, ἓνας Ἱερομάρτυς. Ὁ Ἱεραπόστολος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλὸς μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ ἀνέστησε τὴν Ἑλλάδα καὶ δικαίως ὠνομάσθη Ἰσαπόστολος, Ἐθναπόστολος καὶ Προφηταπόστολος.

Πρώτη περιοδεία 1760-1763

Ήταν 46 ἐτῶν ὁ Ἅγιός μας, ὅταν ἤρχισε τὶς περιοδεῖές του. Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἱεραποστολικοῦ του ἔργου, ἔγινε στὴν Κωνσταντινούπολι. Ὅταν ἐξῆλθε ἐκ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, μετέβη κατ' εὐθείαν στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ ζήτησε τὴν εὐλογία τοῦ Πατριάρχου γιὰ τὴν νέα του ἀποστολή. Ὁ ἀπὸ Φιλιππουπόλεως Πατριάρχης Σεραφεῖμ Β', ὁ ἐκ Δελβίνου, τοῦ ἔδωσε γραπτὴ ἄδεια μὲ τὴν ὁποία ὁ Ἅγιός μας θὰ εἰμποροῦσε νὰ περιοδεύσῃ ὅλη τὴν πονεμένη Χριστιανοσύνη.

Στὴν Κωνσταντινούπολιν συνήντησε τὸν λόγιον ἀδελφὸ του διδάσκαλο τοῦ Γένους, ἱερομόναχο Χρῦσανθο, ὅστις τοῦ ἐδίδαξε μερικοὺς κανόνες τῆς ῥητορικῆς τέχνης διὰ νὰ ὁμιλῇ δῆθεν μὲ καλὴ μέθοδο.

Τὰ πρῶτα κηρύγματά του ὁ πατροΚοσμᾶς τὰ ἔκαμε στὰ προάστια τῆς Βασιλευούσης. Κατόπιν συνέχισε τὸ κήρυγμα στὴν Θράκη, Μακεδονία, Θεσσαλία καὶ ἔφθασε στὴν Ἱερὰ Μονὴ Προυσοῦ τῆς Εὐρυτανίας. Ἐκεῖ ἴδρυσε σχολεῖο καὶ μὲ τὸ προορατικὸ του χάρισμα ἔλεγξε ἓνα φονιά, ὅστις εἶχε σκοτώσει κάποιον μοναχό. Ὁ ἐν λόγῳ φονιάς, κατόπιν τούτου, μετενόησε, ὁδηγήθηκε στὴν ἐξομολόγησι, στὴν ταπείνωσι, στὴν σωτηρία τῆς ψυχῆς του.

Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης διασώζει ἓνα ἄλλο παρόμοιο γεγονός: Ἐνας τοῦρκος ἔτρεξε μὲ τὸ ἄλογό του γιὰ νὰ προφθάσῃ τὸν Ἅγιο καὶ νὰ τὸν κακοποιήσῃ. Ὅμως ἐπενέβη ὁ Θεός. Ἐπεσε ἀπὸ τὸ ἄλογο καὶ ἔσπασε τὸ πόδι του καὶ ὅταν τὸν μετέφεραν στὸ σπίτι του, βρῆκε τὸ παιδί του πεθαμένο. Τότε συνετριβε ψυχικὰ καὶ ἔστειλε ἓνα γράμμα στὸν πατροΚοσμᾶ ζητῶντάς του συγχώρησι.

Στὴν Βαλαώρα Εὐρυτανίας, ἐπιτίμησε κάποιους, οἱ ὅποιοι δὲν μιλοῦσαν γιὰ νὰ μὴν ξεστριφτοῦν τὰ μουστάκια τους.

Στὸ χωριὸ Χρύσω τῶν Ἀγράφων ἕνας κτηνοτρόφος ἐνῶ παρακολουθοῦσε τὸ κήρυγμα τοῦ πατροΚοσμᾶ, σκεφτόταν τὰ πρόβατά του ποὺ ἦταν κλεισμένα στὸ μαντρί. Ὁ Ἅγιός μας διάβασε τὴν σκέψι του καὶ τοῦ εἶπε: Τὰ πρόβατά σου δὲν θὰ πάθουν τίποτε, θὰ τὰ βρῆς στὴν στάνη νὰ ἀναχαράζουν. Καὶ πράγματι ἔτσι τὰ βρῆκε.

Ἀκόμη στὸ ἴδιο χωριὸ ἔγινε καὶ τὸ ἐξῆς: Κάποια παιδιὰ ἀπὸ τὸ χωριὸ Μύρσει, σκότωσαν ἕνα φίδι καὶ ἀστειευόμενα εἶπαν μεταξύ τους: Νὰ τὸ δώσουμε στὸν Καλόγερο δῶρο καὶ νὰ τοῦ εἰποῦμε ὅτι εἶναι χέλι. Ὅταν ὁ πατροΚοσμᾶς εἶδε τὰ παιδιὰ τοὺς εἶπε:

— Τί τὸ κάματε τὸ δῶρό μου; Τὸ φέρατε τὸ φίδι στὸν Γέροντα;

Στὸ χωριὸ Μοναστηράκι Εὐρυτανίας τοῦ ἔδωσαν τὴν προσωμίαι “Ἀγιάνθρωπος”. Ἐκεῖ ὁ πατροΚοσμᾶς ἀπευθύνη σ’ ἕνα ἐκ τῶν ἀκροατῶν του, ὅστις θέλησε νὰ ἀποχωρήσῃ διότι εἰδοποιήθη ὅτι τὰ γίδια του μπῆκαν σὲ ξένο χωράφι, καὶ τοῦ εἶπε: Μὴν φεύγεις. Τὰ γίδια σου μπῆκαν σὲ ξένο χωράφι ἀλλὰ δὲν ἔκαμαν ζημιὰ! Πράγματι ἔτσι ἔγινε.

Στὴν Γρανίτσα Εὐρυτανίας, ὁ κτηνοτρόφος Καγκαράς περιφρόνησε τὸ κήρυγμα τοῦ πατροΚοσμᾶ καὶ πῆγε στὸ κοπάδι του, ὅμως κοιμήθηκε καὶ οἱ λύκοι τοῦ ἔφαγαν ὅλα τὰ πρόβατα. Μετανοιωμένος ὁ Καγκαράς πηγαίνει στὸν πατροΚοσμᾶ, ὅστις τὸν συγχωρεῖ καὶ προτρέπει τοὺς ἀκροατές του νὰ δώσουν ἀπὸ ἕνα πρόβατο στὸν συγχωριανό τους, καὶ ἐκεῖνοι ὑπάκουσαν.

Τὸ ἀντίθετο ἔγινε στὸ Ἀργύριον Ἀργιθέας. Ὁ κτηνοτρόφος Μπαροῦτας ὅταν ξεκίνησε μία Κυριακὴ γιὰ τὸν ἱερὸ Ναὸ γιὰ νὰ ἐκκλησιασθῇ ἤκουσε στὸ μαντρί του θορύβους, σὰν νὰ ἦταν μέσα λύκοι. Δὲν ἄλλαξε δρόμο, καὶ ὅταν μετὰ τὴν θεία Λειτουργία πῆγε στὸ μαντρί βρῆκε τὰ γίδια νὰ εἶναι ἥρεμα καὶ νὰ ἀναχαράζουν.

Στὴν Ζελενίτσα (Πρασιά) Εὐρυτανίας, ἕνας ληστής κατόπιν προτροπῆς τοῦ πατροΚοσμᾶ, ἔβγαλε τὰ χρυσὰ δαχτυλίδια ἀπὸ τὰ δάκτυλά του καὶ τὰ ἔσφιξε στὴν χούφτα του. Τὰ δαχτυλίδια ἔσταξαν αἷμα, ἀποτέλεσμα αὐτοῦ τοῦ θαύματος ἦτο νὰ μετανοιώσῃ

ὁ ληστής καὶ νὰ γίνῃ ἀργότερα μοναχὸς στὴν Ἱερὰ Μονὴ Προφῆ-
του Ἡλιοῦ στὸ Κάστρο.

Ἀμέσως μετὰ, ὁ Ἅγιός μας, πῆγε στὸ χωριὸ του, ὅμως δὲν
ἔγινε δεκτὸς καὶ γι’ αὐτὸ κατέφυγε στὸ διπλανὸ χωριὸ, τὸ Χα-
λίκιον, ὅπου φιλοξενήθη στὰ σπίτια τῶν ἑξαδέλφων του. (Σήμερα
στὸ χωριὸ Ἀετόπετρα Θέρμου Αἰτωλίας ὑπάρχουν ἀπόγονοι τῶν
ἑξαδέλφων τοῦ πατροκοσμᾶ μὲ τὸ ἐπώνυμο Σκόνδρας). Ἀπὸ ἐκεῖ
ἔστειλε κάποιον νὰ ἀγοράσῃ σιτάρι στὸ Βραχώρι (τὸ σημερινὸ
Ἄγρινο) καὶ τέλεσε μνημόσυνο τῶν γονέων του.

Στὴν συνέχεια περιώδευσε τὰ γύρω χωριὰ τῆς εὐρυτέρας περιο-
χῆς. Πρῶτος σταθμὸς τὰ χωριὰ τῆς Μακρυνείας Μεσολογίου.

Πρωταρχικὸ στόχο στὰ κηρύγματά του εἶχε τὴν ἀργία τῆς Κυ-
ριακῆς. “*Ἐξ ἡμέρες νὰ ἐργάζεσθε – κήρυττε – τὴν ἐβδόμην, τὴν Κυ-
ριακὴ νὰ ἐκκλησιάξεσθε στὸν ἱερὸ Ναό. Μὴν κάμνετε τὴν Κυρια-
κὴ παζάρια, μὴν βάζετε τὸ κέρδος τῆς Κυριακῆς στὸ σπίτι
σας...*”.

Αὐτὰ τὰ λόγια του, ἀλλὰ καὶ γενικὰ ὅλο τὸ ἱερὸ κήρυγμά του,
ἔγινε αἰτία νὰ ξυλοδαρθῇ ὁ Ἅγιός μας ἀπὸ τοὺς γαιοκτῆμονες τῆς
Μακρυνείας.

Δαρμένος καὶ κυνηγημένος ἔφυγε ὁ Ἅγιός μας ἀπὸ τὴν Μακρυ-
νεία* καὶ ἔφθασε καταϊδρωμένος στὸ Πετροχώρι, ὅπου βρῆκε τοὺς
χωρικοὺς νὰ δουλεύουν στὰ ἀμπέλια τους. [Τὸ Πετροχώρι ἀπέχει
ἀπὸ τὸ Θέρμο 4 χιλιόμετρα καὶ ἀπὸ τὸ Μέγα Δένδρο 7 χιλιόμετρα
καὶ βρίσκεται στὰ ἀνατολικά τῆς λίμνης Τριχωνίδος σὲ ὑψόμετρο
310 μέτρα ἀπὸ τὴν θάλασσα. Ὁ μικρὸς κάμπος τοῦ Πετροχω-
ρίου ἦταν καὶ εἶναι γεμάτος ἀπὸ ἀμπέλια]. Οἱ Πετροχωρίτες τὸν
ὑποδέχθηκαν στὴν τοποθεσία Ἄγρηλιὰ μὲ σεβασμὸ καὶ καλωσύνη.
Διέκοψαν τὶς ἐργασίες τους, συγκεντρώθηκαν σ’ ἓνα σημεῖο ὅλοι
μαζὶ καὶ ἤκουσαν τὸ κήρυγμά του. Κατόπιν τοῦ πρόσφεραν γεῦμα
ἀλλ’ ὅμως δὲν εἶχαν νερό.

* Λέγεται ὅτι, ὅταν κυνηγημένος ἔφθασε στὴν Τριχωνίδα, στὸ μέρος ποὺ
βρίσκεται τὸ χωριὸ Δαφνιάς, ἔβαλε τὸ ἐξώρασό του στὴν λίμνη, κάθησε πάνω
καὶ θαυματουργικὰ διεπεραιώθη στὸ ἀπέναντι μέρος ἐκεῖ ποὺ εἶναι ἡ Ἱερὰ
Μονὴ τοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου στὸ Φωτμό.

Τότε ὁ Ἅγιός μας μὲ τὴν ῥάβδο του, ὡς ἄλλος Μωυσῆς κτύπησε σταυρωειδῶς μία πέτρα, ἓνα βράχο. Ὁ βράχος σχίσθηκε, ἡ πέτρα ἔβγαλε νερό. Ἡ πέτρα αὐτὴ ποὺ οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς τὴν λένε “Σπληθάρι”, σώζεται μέχρι σήμερα ἀπ’ ὅπου ῥέει λίγο νερὸ ἢ μᾶλλον λίγο ἀγίασμα. Ἡ ποσότητα τοῦ ἀγιάσματος εἶναι χειμῶνα - καλοκαίρι πάντα ἡ ἴδια. Αὐτὴ ἡ πέτρα βρίσκεται στὸ χωράφι τοῦ Ἀποστόλου Τριανταφύλλου καὶ στὸ σημεῖο ὑπάρχει ἡ ἑξῆς μαρμαρινὴ ἐπιγραφή:

“Ἐδῶ στάθηκε καὶ δίδαξε ὁ Ἅγιος τῶν Σκλάβων καὶ Πρωτοδάσκαλος τοῦ λαοῦ μας Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός”.

Ἡ πέτρα “Σπληθάρι” ποὺ κτύπησε ὁ πατροΚοσμᾶς καὶ ἔβγαλε νερό. Πετροχώρι Αἰτωλίας. (Φωτογραφία: Μιχαὴλ Σπ. Γαλάνης 21-8-2002).

Ὁ πατροΚοσμᾶς ἐκτὸς ἀπ’ αὐτὸ τὸ θαυμαστὸ γεγονός, εὐλόγησε τοὺς πετροχωριῆτες καὶ τὰ ἀμπέλια τους. Μέχρι καὶ σήμερα ὅπως ὅλοι οἱ Αἰτωλοὶ γνωρίζουν, οἱ πετροχωριῆτες ἀσχολοῦνται μὲ τὴν καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου καὶ παράγουν - κατασκευάζουν ἓνα “πρώτης ποιότητος” κρασί. Στὴν Ἀγρηλιὰ κατὰ κοινὴ ὁμολογία τῶν πετροχωριτῶν, δὲν πέφτει ποτὲ χαλάζι.

Ἐνας πετροχωρίτης ἔδωσε στὸν πατροΚοσμᾶ ἓνα γαϊδουράκι καὶ τὸν δεκαπεντάχρονο υἱό του γιὰ νὰ τὸν βοηθᾷ. Αὐτὸ τὸ παιδί εἶναι ὁ προπάππος τοῦ Κωνσταντίνου Σταΐκου ἀπὸ τὸ Πάμφιον Αἰτωλίας.

Κατόπιν ἐπισκέφθη τὰ Κράββαρα, δηλαδή, τὸ βόρειο ὄρεινὸ τμήμα τῆς Ναυπακτίας, ὅπου οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦντο μὲ τὴν σηροτροφία. Ὁ πατροΚοσμᾶς τοὺς ὥθησε νὰ καλλιιεργήσουν τὴν μουριά, ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς ὁποίας τρέφονται οἱ μεταξοσκώληκες. Τοιουτοτρόπως ὑπακούοντάς τον, ἡ σηροτροφία σ' ἐκείνη τὴν περιοχὴ σημείωσε πρόοδο, μὲ ἀποτέλεσμα, ἀργότερα, δηλαδή, τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1888, σὲ ἔκθεσι ποὺ ἔγινε στὸ Ζάπειο μέγαρο Ἀθηνῶν, τὰ ἐκθεματικὰ δείγματα τῆς ἐν λόγω περιοχῆς πῆραν τὸ δεῦτερο βραβεῖο.

Στὴν συνέχεια ὁ πατροΚοσμᾶς ἐπισκέφθη τὸ Βενέτικο, τοῦτέστιν, τὸ νότιο πεδινὸ τμήμα τῆς Ναυπακτίας.

“Τὸ χωριό σας θᾶναι πάντα μικρὸ καὶ ἄγονο” εἶπε στὰ Πιτσινέικα. Πράγματι μέχρι σήμερα ὁ λόγος τοῦ πατροΚοσμᾶ ἐπαληθεύεται. Τὰ Πιτσινέικα εἶναι ἓνα ἄγονο χωριὸ καὶ ἀποτελεῖται πάντα ἀπὸ τριάντα περίπου οἰκογένειες.

“Μυλωνᾶς θὰ εἶναι μέχρι νὰ πεθάνῃ” εἶπε στὸ χωριὸ Κάμπος Σίμης γιὰ κάποιον μυλωνᾶ. Κατὰ παράδοσι πρόκειται γιὰ τὸν Μυλωνᾶ Μακρουγιάννη ποὺ εἶχε αὐτὸς καὶ οἱ ἀπόγονοί του τὸν μῦθό του στὴν θέσι Πόριαρι.

Σ' ἓνα λόφο ἔξω ἀπὸ τὸ χωριὸ Βετοψίστα (σημερινὴ Ἀναβρυτὴ) μερικὰ παιδιὰ τὸν κτύπησαν καὶ ἀπὸ τὸ ἅγιο σῶμά του χύθηκε στὴν γῆ λίγο αἷμα. Σ' ἐκεῖνο τὸ σημεῖο ὑπάρχει ἔντονη εὐωδία καὶ προσφάτως κτίσθηκε ἱερὸς Ναὸς ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου μας.

Στὴν Ἀράχωβα Ναυπακτίας οἱ κάτοικοι τοῦ πρόσφεραν μεταξὺ ἄλλων σταφύλια, τὰ ὁποῖα εὐλόγησε καὶ πρὸς τιμὴν του τὰ ὠνόμασαν “κοσμάδια”. Μόνο σ' αὐτὰ τὰ μέρη τὰ σταφύλια λέγονται “κοσμάδια”.

Μετὰ τὴν Ναυπακτία ὁ πατροΚοσμᾶς περιώδευσε στὰ χωριά τοῦ Ξηρομέρου, τοῦ Βάλτου, τῶν Ἀγράφων, τῆς Ἄρτης. Ἐπέστρεψε ξανὰ στὴν Αἰτωλοακαρνανία καὶ κήρυξε στὸ Μεσολόγγι, στὸ

Αιτωλικό, στην Κατοχή, στο Άγγελόκαστρο, στον Μαχαλά Ξηρομέρου, στο Βραχώρι (Άγρίνιο), στην Μουσταφούλη (Παναιτώλιο), στην Ντέμη (Καινούργιο), στην Μουχταρίνα (Βαρεία) στην Γουρίτσα (Μυρτιά).

Στην Μυρτιά κατέλυσε στην ιερά Μονή των Εισοδίων της Θεοτόκου, όπου λειτούργησε, κήρυξε τον θείο λόγο και ζήτησε τις προσευχές των εκεί μοναχών και πατέρων. Κατόπιν μετέβη και στα άλλα Μοναστήρια της περιοχής. Στην ιερά Μονή του Τιμίου Προδρόμου Δερεβεκίστης (Αναλήψεως), στην παραλίμνια ιερά Μονή του Γενεσίου της Θεοτόκου στο Φωτμό, στην ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Καταφυγίου, κοντά στον Ταξιάρχη και στην ιερά Μονή της Άγίας Παρασκευής στην Μάνδρα, όπου δίδαξε στο εκεί ύπαρχον “κρυφό σχολειό”.

Όμως οί κοτζαμπάσηδες έπειδή ήνωχλούντο από τα κηρύγματα του, έβαλαν τον τουρκο διοικητή του Μεγάλου Δένδρου να τον άπελάση. Έκείνος τον έξώρισε στα Βιτώλια της Σερβίας, τὸ σημερινὸ Μοναστήριον.

Τὸ 1763 τὸν άπελευθέρωσαν και ὁ Ἅγιός μας κατευθύνθηκε πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολι. Ἦθελε νὰ ανανεώση τὴν ἄδειά του ἀφ’ ἑνὸς και ἀφ’ ἑτέρου νὰ ἐνημερώση τὸν Πατριάρχη γιὰ τὴν τρίχρονη περιοδεία του, γιὰ τοὺς ἀγῶνές του και τὶς ἀγωνίες του, γιὰ τὰ προβλήματα και τὶς δυσκολίες πὸ συνήνητησε στὴν νέα διακονία του και νὰ ζητήση τὶς προσευχές του γιὰ τὴν συνέχισι αὐτῆς τῆς δύσκολης ἀποστολῆς και διακονίας.

Δευτέρα περιοδεία 1763-1774

Ὁ Ἅγιός μας τὸ 1763, ἀφοῦ ἔλαβε ἐκ νέου τὴν εὐχή καὶ τὴν εὐλογία τοῦ Πατριάρχου ἤρχισε τὴν δευτέρα περιοδεία του. Αὐτὴ ἡ περιοδεία διήρκεσε ἔνδεκα περίπου ἔτη. Τὰ θαύματά του πολλά, οἱ διδασχές του περισσότερες, οἱ προφητείες του δεκάδες. Ἀπὸ τὰ λόγια του, ἀπὸ τὴν ζωὴ του, ἀπὸ τὸ παράδειγμά του ἐπιστρέφουν πολλοί. Χιλιάδες εἶναι αὐτοὶ ποὺ ἀκούουν κήρυγμα μετανοίας, ἴσως γιὰ πρώτη φορά. Ἀμέτρητοι εἶναι αὐτοὶ ποὺ ἐγκαταλείπουν τὸν ληστρικὸν βίον καὶ γίνονται οἰκογενειάρχες. Δεκάδες τὸν ἀκολουθοῦν, ἀρκετοὶ τὸν βοηθοῦν, πολλοὶ τὸν πολεμοῦν. Ὁ Ἅγιός μας, ὅμως, σπέρνει παντοῦ τὴν ἰδέα τῆς ἐλευθερίας, τὴν ἰδέα τῆς ἀποτινάξεως τοῦ ζυγοῦ. Ὁ σπόρος του βρῆκε γόνιμο ἔδαφος, τὰ πρῶτα βλαστάρια βγῆκαν ἀμέσως καὶ ἡ λευτεριά ἤλθε κατόπιν. Ἐνα γνήσιο βλαστάρι, ἓνα πνευματικὸ παιδί τοῦ ἀγίου Κοσμᾶ ἦταν ὁ Ῥήγας Φεῤῥαῖος.

Ὁ Ἅγιός μας, τὸ 1763, ἀφοῦ τοῦ ἀνανέωσε τὴν ἄδεια ὁ Πατριάρχης Ἰωαννίκιος ὁ Γ', κατευθύνθη κηρύττοντας μέσω Θράκης πρὸς τὸ Ἅγιον Ὄρος. Στὴν Καβάλα μεταξὺ τῶν ἄλλων τοὺς εἶπε τὸν ἐξῆς λόγον: “Τὸν τοῦρκο φίλο καὶ νὰ τὸν κάμης τὸ ραβδί σου μὴν τὸ ἀφήσεις”. Δηλαδή, καὶ ἂν ὁ τοῦρκος γίνῃ φίλος σου, κράτα πάντα τὸ ραβδί σου, γιὰ νὰ ἀμυνθῆς, γιὰ νὰ προστατευθῆς, διότι ὁ τοῦρκος κάποια μέρα θὰ σοῦ ἐπιτεθῇ.

Στὸ Ἅγιον Ὄρος ἐπισκέφθη ὅλες τὶς ἱερὲς Μονὲς καὶ Σκῆτες, ὅπου καὶ ζήτησε τὶς εὐχὲς καὶ προσευχὲς ὄλων τῶν γεροντάδων. Κατόπιν μετέβη στὴν Σκόπελο, στὴν Σκιάθο καὶ στὴν συνέχεια

στην Θεσσαλία. Ἐπισκέφθη μικρὰ χωριὰ ἀλλὰ καὶ κεφαλοχώρια, κωμοπόλεις ἀλλὰ καὶ πόλεις. Ἀνέβηκε στὰ ἀπρόσιτα λημέρια τῶν κλεφτῶν καὶ ἀρματολῶν στὸν Ὀλυμπο καὶ στὸν Κίσσαβο. “Τὰ χωριὰ τοῦ κάμπου θὰ πάθουν χαλάστρα, ἐνῶ στίς ποδιές τοῦ Κισσάβου θὰ κοιμηθοῦν σκλάβοι καὶ θὰ ξυπνήσουν ἐλεύθεροι” (ὄπερ καὶ ἔγινε). Μ’ αὐτὰ τὰ προφητικὰ λόγια τοὺς ἐνεψύχωνε καὶ τοὺς ἐνεθάρρυνε.

Στὴν Λάρισα ἤλθε σὲ ῥῆξι μὲ τοὺς ἑβραίους καὶ τοὺς πλουσίους. Προέτρεψε τοὺς Ἕλληνες νὰ μεταφέρουν τὸ παζάρι ἀπὸ τὴν Κυριακὴ, ποὺ τοὺς τὸ εἶχαν ἐπιβάλλει οἱ ἑβραῖοι, στὸ Σάββατο.

Οἱ ἑβραῖοι ἀντέδρασαν καὶ ὁ Ἅγιός μας προτίμησε τὴν φυγὴ· εἶχε πολλὰ ἀκόμη νὰ προσφέρει στοὺς ὑποδούλους χριστιανούς.

Τὸ ὅτι δὲν ἔγινε ἀποδεκτὸς στὴν Λάρισα ὀφείλεται καὶ στὸ ἐξῆς γεγονός:

Τὸ 1765 ἐξομότησε ὁ Μητροπολίτης Μογλενῶν Ἰωάννης, μαζί μὲ ἓνα μεγάλο μέρος τῆς ἐπαρχίας του, καὶ οἱ τοῦρκοι ἀμείβοντάς τον τὸν ἔκαμαν Μουλλά (= ἱεροδικαστὴ) στὴν Λάρισα. Ἐκεῖ συνήνητσε τυχαῖα τὸν ἀδελφὸ του Δημήτριο, ὅστις δὲν εἶχε ἐξομώσει, καὶ ἤλθε εἰς ἑαυτόν. Ἀνέβηκε στὴν συνέχεια σ’ ἓνα μιναρέ, ὅπου ὁμολόγησε τὸν Χριστὸν καὶ τὴν χριστιανικὴ του πίστι. Κατόπιν τούτου οἱ τοῦρκοι τὸν κατεκρεοῦργησαν μαζί μὲ τὸν ἀδελφὸ του καὶ τοὺς ἔρριξαν σὲ βόθρο. Ἐγραψαν δὲ σὲ μία πέτρα στὰ τουρκικὰ τό: “Νὲ σιζίν, νὲ μπιζίμ”, δηλαδή· οὔτε δικὸς σας, τοὔτέστιν, χριστιανός, οὔτε δικὸς μας, ἤγουν, μωαμεθανός.

Ὅμως ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ ἡ ἔκφρασις, εἶναι δικὸς μας, εἶναι καὶ οἱ δύο Νεομάρτυρες.

Μετὰ τὴν Λάρισα πῆγε στὴν Ῥαψάνη. Ἐκεῖ ἐνῶ κήρυττε, τὸν εἰρωνεύθη μία γυναῖκα καὶ τότε στράβωσε τὸ στόμα τῆς. Ἡ ἐν λόγῳ γυναῖκα κατάλαβε τὸ σφάλμα τῆς, ζήτησε συγγνώμην καὶ παρακάλεσε τὸν πατροΚοσμᾶ νὰ τὴν θεραπεύσῃ. Ὁ πατροΚοσμᾶς τὴν συγχώρησε καὶ τῆς εἶπε νὰ κάμῃ ἓνα σαρανταλείτουργο (δηλαδή, σαράντα συνεχεῖς θεῖες Λειτουργίαι) καὶ θὰ ἰαθῇ. Πράγματι ἡ γυναῖκα ὑπήκουσε καὶ ἰάθη. Μετὰ τὸ κήρυγμα οἱ κάτοικοι τῆς Ῥαψάνης τὸν ξεπροβόδισαν μέχρι τὴν ἄκρην τοῦ χωριοῦ. Ἐκεῖ ὁ

πατροΚοσμᾶς τοὺς εἶπε: Ἐπιστρέψατε στὰ σπίτια σας. Τότε ὅλοι τὸν εἶδαν πὺ κτύπησε μὲ τὰ χέρια του τρεῖς φορὲς παλαμάκια καὶ ἐξαφανίστηκε.

Στὸ χωριὸ Ζάрко Λαρίσης, ἐξαφανίσθη θαυματουργικὰ μέσα ἀπὸ τὸ σπίτι πὺ εἶχε φιλοξενηθῆ καὶ βρέθηκε πάνω στὸ καμπαναριὸ τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ νὰ κηρύττει. Ἐκεῖ ἔγινε τὸ ἐξῆς: Ἕνας γιατρὸς εἶπε στοὺς συγχωριανούς του: “Τί κάθεστε καὶ ἀκοῦτε ἕνα κοντόσωμο καλόγερο!” Ὁ πατροΚοσμᾶς τὸν ἀκούσε καὶ τοῦ εἶπε: “Ὅταν θὰ ἐπιστρέψης στὸ σπίτι σου θὰ σὲ βρῆ ἕνα κακό, καὶ ὅταν φύγω ἀπὸ τὸ χωριὸ σας θὰ γίνῃ ἕνα ἄλλο κακό.

Πράγματι, μετ’ ὀλίγον τὸ σπίτι τοῦ γιατροῦ κάηκε καὶ ὅταν ἔφυγε ὁ πατροΚοσμᾶς ἀπὸ τὸ χωριὸ τους, ἔπεσε τὸ καμπαναριό.

Κατόπιν πῆγε στὰ Ἀμπελάκια καὶ κατέληξε στὸ Βελεστῖνο.

Στὸ Βελεστῖνο βρῆκε πρόσφορο ἔδαφος. Ἐκεῖ εἶναι πολλοὶ αὐτοὶ πὺ τὸν ἀκούουν μὲ θαυμασμό, εἶναι ἀρκετοὶ αὐτοὶ πὺ τὸν σέβονται καὶ τὸν ἀγαποῦν, ὅμως εἶναι ἕνας ἐκεῖνος πὺ θὰ τὸν μιμηθῆ. Ὁ Ῥήγας Φερόραϊος, ὁ Βελεστινλῆς εἶναι ἕνας γνήσιος μαθητῆς του. Χωρὶς πατροΚοσμᾶ δὲν θὰ ὑπῆρχε Ῥήγας Φερόραϊος, δὲν θὰ ὑπῆρχε Φιλικὴ Ἐταιρεία, δὲν θὰ ὑπῆρχαν οἱ ἥρωες τοῦ 1821, λαϊκοὶ καὶ κληρικοί. Δὲν ὑπῆρξε ἄλλος πὺ εἰργάσθη τόσο πολὺ γιὰ νὰ προετοιμάσῃ τὸ Γένος καὶ νὰ τοῦ ἐμφυτεύσῃ μέσα του τὴν μεγάλη ἰδέα τῆς ἐπαναστάσεως.

Μετὰ τὸ Βελεστῖνο ἐπισκέφθη τὰ θεσσαλικὰ Ἄγραφα.

Ὁ μουσικολογιώτατος ἀγιορείτης ἱερομόναχος πατὴρ Ἀντίπας, ὅστις κατάγεται ἀπὸ ῥεῖνα τὰ μέρη μᾶς εἶπε:

“Ὅταν ὁ πατροΚοσμᾶς ἔφθασε στὸ χωριὸ Σμόκοβο (σημερινὴ Λουτροπηγῆ), τὸν ὑποδέχθηκαν οἱ χωρικοί, οἱ ὁποῖοι ἦταν στὰ χάνια καὶ στοὺς καφενέδες, ὅπου ἔπιναν καλοψημένο τσίπουρο. Τὸν κέρασαν καὶ αὐτὸν ἕνα τσίπουρο. Ὁ πατροΚοσμᾶς τὸ ἐδέχθη –ἐπειδὴ τὸ ἐν λόγῳ ποτὸ ξεκουράζει τοὺς ὁδοιπόρους– καὶ γευόμενος ἐκεῖνο τὸ εὐγευστο ποτὸ τοὺς εὐλόγησε καὶ τοὺς εὐχήθηκε νὰ παράγουν καὶ νὰ ἔχουν πάντα στὰ σπίτια τους τέτοιο καλὸ τσίπουρο.

Τὴν ἐπομένῃ ὁ πατροΚοσμᾶς ἐπισκέφθη τὸ γειτονικὸ χωριὸ Χουτένα (σημερινὸ Ἀηδονοχώριον), ὅπου παρατήρησε ὅτι ὅλοι οἱ

ἄνδρες εἶχαν “τσελιγκοτὰ” μουστάκια, ἀλλὰ δὲν ἔπιναν – ἀφοῦ δὲν εἶχαν – τσίπουρο. Καὶ ὁ πατροΚοσμᾶς τοὺς εἶπε: Ἐσεῖς ποτὲ δὲν θὰ παράγετε, δὲν θᾶχετε, δὲν θὰ πίνετε τσίπουρο, θᾶχετε ὅμως πάντα “τσελιγκοτὰ” μουστάκια.

Κατὰ τὸν ἀνωτέρω ἀγιορείτη ἱερομόναχο, ὅστις ἐγκαταβιοῖ εἰς τὸ ἱερὸν κελλίον τῆς Ἁγίας Ἄννης ἐν Καρυαῖς, τὰ λόγια τοῦ πατροΚοσμᾶ ἐπαληθεύονται μέχρι σήμερα. Οἱ κάτοικοι τῆς Λουτροπηγῆς (Σμοκόβου) παράγουν ἕνα πρῶτης ποιότητος τσίπουρο, ἐνῶ οἱ κάτοικοι τοῦ Ἀηδονοχωρίου (Χουτένας), δὲν παράγουν, δὲν ἔχουν, δὲν πίνουν τσίπουρο, ὅμως ὅλοι ἔχουν “τσελιγκοτὰ” μουστάκια.

Ἐπισκέφθη στὴν συνέχεια τὴν Πελασγία Φθιώτιδος καὶ φιλοξενήθηκε στὴν οἰκία τοῦ τσέλιγκα Πέτρου Καραῖσκου, ὅπου τοῦ εἶπε: Ὁ βίός σου καὶ ἡ περιουσία σου θὰ χαθοῦν, ὅταν οἱ ἀπόγονοί σου κάμουν αἰμομιξίες. Καὶ πράγματι ἔτσι ἔγινε.

Ὁ Ἅγιός μας μετὰ, ἀνέβη στὴν δυτικὴ Μακεδονία. Περιώδευσε στὴν Καστοριά, στὴν Σιάτιστα, στὸ Δρυόβουνο. Ἐπισκέφθη τὴν Ἱερὰ Μονὴ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, ὅπου βρῆκε τοὺς πατέρες ἄρρώστους καὶ κάθησε νὰ τοὺς ἐξυπηρετήσῃ. Πῆρε νερὸ ἀπὸ μία κοντινὴ πηγὴ, ἔκαμε ἀγιασμὸ καὶ παράκλησι. Ὅταν οἱ μοναχοὶ ἤπιαν τὸν ἀγιασμὸ ἰάθησαν.

Ἀπὸ ἐκείνη τὴν πηγὴ οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς ἔπαιρναν νερό, ὡς ἀγίασμα τοῦ ἀγίου Κοσμᾶ.

Πρὸ μερικῶν ἐτῶν ἡ πηγὴ στέρεψε καὶ τότε οἱ μοναχοὶ καὶ πατέρες τῆς ἱερᾶς Μονῆς ἔψαλαν παράκλησι στὸν ἅγιο Κοσμᾶ, καὶ τὸ νερὸ ἐπανῆλθε.

Στὴν συνέχεια ὁ πατροΚοσμᾶς περιώδευσε στὴν Ἐλασσῶνα. Στὸ χωριὸ Σμόλια, σημερινὴ Ἀγριελιά Ἐλασσῶνος, δίδαξε στὸν ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Δημητρίου. Ἐκεῖ ἦταν τρία δένδρα. Γιὰ τὸ ἕνα δένδρο εἶπε: Αὐτὸ τὸ δένδρο, μόλις φύγω, θὰ πέσῃ κεραυνὸς καὶ θὰ τὸ κάψῃ. Καὶ πράγματι ἔτσι ἔγινε.

Κατόπιν πῆγε στὰ Σέρβια στὰ χωριά τοῦ Ὀλύμπου. Στὴν Καρυὰ τοῦ Ὀλύμπου, κάποιος τοῦ προσέφερε καρπούζι. Ὁ πατροΚοσμᾶς δὲν τὸ δέχθηκε λέγοντάς του: “Δὲν τὸ θέλω διότι εἶναι κλεμμένο”. (Πράγματι ἦταν κλεμμένο). Κατόπιν ὅταν τελείωσε τὴν

διδασχὴ του, γιὰ νὰ ξεδιψάσῃ τοὺς ἀκροατῆς του κτύπησε μὲ τὴν ῥάβδο του ἓνα βράχο καὶ βγῆκε καθαρὸ νερό. Ἡ βρύση αὐτὴ ὀνομάσθη “βρύση τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ”. Στὸ ἴδιο χωριό, κάποιος ὀνόματι Σακελλάρης, προσκάλεσε τὸν πατροΚοσμᾶ νὰ τὸν φιλοξενήσῃ στὸ σπίτι του. Οἱ νύφες τοῦ Σακελλάρη στενοχωρήθηκαν ἐπειδὴ δὲν εἶχαν λάδι γιὰ νὰ μαγειρέψουν. Τότε ὁ πατροΚοσμᾶς ἔκαμε τὸ θαῦμα. Τὰ πιθάρια τῆς οἰκίας τοῦ Σακελλάρη γέμισαν ὅλα λάδι.

Κατόπιν ἐπισκέφθη τὸ χωριὸ Πυργετὸ καὶ μεταξύ τῶν ἄλλων εἶπε: “Χριστὸς καὶ Ἑλλάδα σᾶς χρειάζονται. Αὐτὰ τὰ δύο δὲν πρόκειται κανεὶς νὰ σᾶς τὰ πάρῃ, ἐκτὸς καὶ τὰ δώσετε μόνοι σας”. Στὴν συνέχεια ἔμπηξε στὴν γῆ τὴν ῥάβδο του. Ἡ ῥάβδος του θαυματουργικὰ ῥίζωσε καὶ ἐβλάστησε, καὶ σήμερα (τὸ 2018) εἶναι ἓνα μεγάλο πουρνάρι. Στὸ σημεῖο ποὺ κήρυξε ἔκτισαν τὸν 20ὸ αἰῶνα μεγαλοπρεπῆ ἱερὸ Ναὸ πρὸς τιμὴ του. Σταυρὸ καὶ εἰκόνησισμα ἔστησαν καὶ στὸ σημεῖο ποὺ κήρυξε στὸ χωριὸ Κρασιά, ἡ ὁποία εὐρίσκεται σὲ ὑψόμετρο 700 μέτρων.

Μετὰ ἐπισκέφθη τὸ χωριὸ Νέζερος (σημερινὴ Καλλιπεύκη) Ὀλύμπου. Τὸ χωριὸ Νέζερος εὐρίσκεται σὲ ὑψόμετρο 1054 μέτρων εἶναι ὀροπέδιο μὲ 8000 στρέμματα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 6000 στὴν ἐποχὴ τοῦ Ἁγίου ἦταν λίμνη, ἡ ὁποία ἀποξηράνθη τὸ 1911 καὶ σήμερα καλλιεργεῖται. Στὴν εἴσοδο τοῦ χωριοῦ ὑπῆρχε μία μεγάλη λεύκα. Ἐκεῖ στάθηκε καὶ κήρυξε ὁ Ἅγιος. Δίπλα ἦταν ὁ ἱερὸς Ναὸς τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς. Σήμερα στὸ σημεῖο ἐκεῖνο στήθηκε σταυρὸς καὶ ἐξέδρα εἰς ἀνάμνησι τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἁγίου.

Τὴν ὥρα τοῦ κηρύγματος – μᾶς εἶπε, ὁ ἐκ Καλλιπεύκης καταγόμενος πατὴρ Κωνσταντῖνος Γεροστέργιος, – διέκρινε σὲ ἀπόστασι διακοσίων μέτρων περίπου νὰ πηγαίνει πρὸς τὸ μέρος του μία ἔγκυος γυναίκα καὶ εἶπε στοὺς παρισταμένους νὰ τῆς εἰποῦν νὰ ἐπιστρέψῃ στὸ σπίτι της διότι ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ θὰ γεννήσῃ. Πράγματι μόλις ἐπέστρεψε στὸ σπίτι της γέννησε τὸν παπποῦ τοῦ Ἀστερίου (Ἀναγνώστου) Γκέτσιου, ὅστις ἔζησε τὸν 20ὸ αἰῶνα καὶ ἦταν ψάλτης στὴν Καλλιπεύκη.

Λίγο πρὶν φύγει τοὺς εἶπε καὶ τὴν ὑπ’ ἀριθ. 224 προφητεία (ὄρα σελὶς 288).

Ὁ σταυρὸς ποὺ κάρφωσε ὁ πατροΚοσμᾶς στὸ πεῦκο στὴν Ἄνω Μηλιά Πιερίας. (Φωτογραφία: Λάζαρος Τσακνιδῆς 19-9-1991).

Ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ στὰ καμποχώρια εἶχε ἐμφανισθεῖ μία ἐπιδημία χολέρας. Ὁ πατροΚοσμᾶς ἀφοῦ ἔκαμε παράκλησι καὶ λιτανεῖα κάρφωσε ἕναν σιδερένιο σταυρὸ στὴν διχάλα ἐνὸς πεύκου καὶ τὸ θαῦμα ἔγινε. Τὸ χωριὸ σώθηκε ἀπὸ τὴν χολέρα. Ὁ ἐν λόγω σταυρὸς μέχρι σήμερα βρίσκεται στὸ πεῦκο, ἀφ' ἐνὸς δὲν ἔχει σκουριάσει ἂν καὶ εἶναι ἀκάλυπτος καὶ ἀφ' ἑτέρου δὲν ἀπορρόφηθηκε ἀπὸ τὸν κορμὸ τοῦ πεύκου. (Ὅπως εἶναι γνωστό, ὅταν καρφώσουμε ἕνα σίδηρο σὲ δένδρο, τότε, μεγαλώνοντας τὸ δένδρο, τὸ περικλείει μέσα στὸν κορμὸ του).

Φεύγοντας ἀπὸ τὴν Ἄνω Μηλιά συνήντησε ἕνα βοσκό, ὁ ὁποῖος ἦταν στενοχωρημένος διότι εἶχε χάσει τὰ πρόβατά του, καὶ ὁ πατροΚοσμᾶς τοῦ εἶπε: “Τὰ πρόβατά σου εἶναι στὴν τοποθεσία Ντίτσιο”. Πράγματι ἐκεῖ ἦταν.

Κατόπιν ὁ πατροΚοσμᾶς πῆγε στὴν Ἁγία Αἰκατερίνη, στὴν Κοζάνη, Σιάτιστα, Γρεβενά. Στὴν Σαμαρίνα, ὅταν εἶδε τὶς γυναῖκες ἐνδε-

στὰ χωριά τοῦ Ὀλύμπου εἶπε στὶς γυναῖκες καὶ τὸν ἐξῆς λόγῳ: “Τὰ στολίδια εἶναι φίδια καὶ θὰ σᾶς φᾶνε, πετάξτέ τα”.

Στὸ χωριὸ Πόροι Ὀλύμπου ζήτησε ὁ ἴδιος νὰ τὸν κλειδώσουν στὸν ἐνοριακὸ Ναὸ τους γιὰ νὰ προσευχηθῆ καὶ οἱ κάτωτοικοι ὑπήκουσαν. Τὸ πρωὶ ὅμως, ὅταν ἤνοιξαν τὸν ἱερὸ Ναὸ εἶδαν ὅτι ἔλειπε καὶ πληροφωρήθηκαν ὅτι κήρυττε στὸ διπλανὸ χωριὸ Κρανιά.

Στὸ Λιτόχωρο, ὅπου καὶ πέρασε, δίδαξε στὴν τοποθεσία Χοροστάσι ἢ Πλάτανος.

Κατόπιν πῆγε στὴν Ἄνω Μηλιά Πιερίας καὶ φιλοξενήθηκε στὸν Πύργο τῶν Λαζαίων.

δυμένες με ἀκριβὰ ἐνδύματα καὶ νὰ φέρουν ἐπ' αὐτῶν χρυσὰ καὶ ἀργυρὰ νομίσματα εἶπε: “Αὐτὰ τὰ γαϊτάνια θὰ γίνουν φίδια ἐπάνω σας!”. Τὰ λόγια τοῦ πατροΚοσμᾶ εἶχαν φοβερὴ ἀπήχησι καὶ οἱ γυναῖκες ἀφαίρεσαν τὰ στολίδια καὶ τὰ χρυσαφικὰ ἀπὸ πάνω τους. Τὸ ἴδιο συνέβη καὶ στὰ Ζαγοροχώρια, ὅπου μὲ τὴν προτροπὴ του, οἱ γυναῖκες ἀντικατέστησαν τὴν πανάκριβη “φλοκκωτὴ ὀθόνη” (φέσι φλοκκωτὸ) ποὺ φοροῦσαν στὸ κεφάλι, μὲ ἀπλὰ μαντήλια. Τὸ 1767 ἐπισκέφθη τὰ Βιτώλια (τὸ σημερινὸ Μοναστήριον) καὶ στὴν συνέχεια πῆγε στὴν Πίνδο. Ἐκεῖ ἠγωνίσθη νὰ ἐνοποιήσῃ τὸ ἔθνος γλωσσικῶς.

“Οἱ Ἕλληνες –ἔλεγε– πρέπει νὰ ὁμιλοῦν Ἑλληνικὰ καὶ μόνο Ἑλληνικὰ διότι ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι γραμμένη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὸ γένος μας εἶναι Ἑλληνικόν. Ὅποιος μοῦ ὑποσχεθῆ ὅτι θὰ κουβεντιάξῃ μόνο Ἑλληνικὰ θὰ τοῦ πάρω τὰ ἀμαρτήματά του εἰς τὸ λαμό μου...”.

Μετὰ τὴν Πίνδο πῆγε στὸ Μέτσοβο, ὅπου οἱ κάτοικοι σ' ἓνα συνοικισμὸ ὀνόματι Ἁγία Τριάδα τοῦ εἶπαν ὅτι ὑποφέρουν ἀπὸ πολλὰ φίδια. Κατόπιν τούτου μὲ τὴν ὑπόδειξι καὶ εὐλογία τοῦ πατροΚοσμᾶ μετέφεραν τὸ χωριὸ τους στὴν τοποθεσία Κουτσούφλιανη. Ἐκεῖ ὁ Ἅγιος μας τοὺς ὑπέδειξε ποὺ νὰ κτίσουν τὸν ἐνοριακὸ τους ἱερὸ Ναό, καὶ φύτεψε ἓνα πλάτανο ποὺ τὸν ὀνόμασαν “Πλάτανος τοῦ ἀγίου Κοσμᾶ”.

Στὸ Ἄνθοχώρι τοῦ Μετσόβου τὸν ρώτησε μία γυναῖκα!

— Τί νὰ σοῦ φέρουμε, πάτερ, γιὰ φαγητό;

— Ἐχεις λαθούρι καὶ φακὴ;

— Βέβαια, ἔχω.

— Βρέξε μία χούφτα φακὴ καὶ μία χούφτα λαθούρι καὶ φέρε μου.

Ὅταν ἡ γυναῖκα τὰ ἔφερε, ὁ Ἅγιος τὰ ἔβαλε, βρεγμένα ὅπως ἦταν, στὴν τσέπη του καὶ ἔφυγε μ' εὐγνωμοσύνη.

Στὴν συνέχεια περιώδευσε στὰ Ἰωάννινα, στὴν Κόνιτσα, στὰ Ζαγοροχώρια. Στὸ Ζαγόρι ἐνῶ συμβούλευε τοὺς κατοίκους νὰ ιδρῦσουν σχολεῖο, ἐκεῖνοι ζητοῦσαν νὰ συνδράμῃ ὁ Ἅγιός μας, διὰ νὰ ὑψωθῇ γέφυρα γιὰ νὰ μὴν πνίγονται περνῶντας τὸ ποτάμι.

Τότε σύμφωνα με τὸ “Περὶ τῶν ἐν Ἡπείρῳ ἀγαθοεργημάτων”, τοῦ Ἰωάννου Λαμπρίδη, ὁ πατροΚοσμᾶς τοὺς εἶπε τὸ ὑπ’ ἀριθμ. 3 ἀπόσπασμα, (ὄρα σελὶς 241).

Στὸ Σκαμνέλι Ζαγορίου, ὅπου φιλοξενήθη ἀπὸ τὴν οἰκογένεια Κάλλιου, στὴν διδασχὴ του παρώτρυνε τοὺς χριστιανοὺς νὰ μὴν ἀλλαξοπιστήσῃ κανεὶς καὶ νὰ μὴν προδίδει ὁ ἓνας τὸν ἄλλον στοὺς τούρκους.

Κατόπιν μετέβη στὸν Ἅγιο Ἄνδρέα τοῦ Δελβίνου, στὸ Γραζόνι, στὴν Ζίτσα. Τὸ 1767 μίλησε στὴν περιοχὴ τῆς Λούτσας τῆς Ζίτσας καὶ τὴν τοποθεσία ποὺ κήρυξε τὴν ὀνόμασαν “Ἄγρὸς τοῦ Κοσμᾶ”. Στὴν Ζίτσα βρῆκε πρόσφορο ἔδαφος καὶ κάθησε ἀρκετὸ χρονικὸ διάστημα. Κοντὰ στὴν Ζίτσα ὑπῆρχαν δύο μοναστήρια, δύο ἡσυχαστήρια καὶ ἄκρῃ τὸν καιρὸ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ λίγη ξεκούρασι καὶ ἡσυχία. Ὅμως ἡ ἀνάπαυσι ἦτο ὀλίγων ἡμερῶν. Ἐκεῖ ἴδρυσε Σχολή, “Δασκαλειὸν”, τὴν ὀνόμασαν οἱ κάτοικοι τότε, ἀλλὰ καὶ μέχρι σήμερα “Δασκαλειὸν” ὀνομάζεται ἐκείνη ἡ τοποθεσία. Ἡ Ζίτσα ἦταν γιὰ τὸν Ἅγιό μας τὸ ὀρητήριό του, ἀπὸ ἐκεῖ ἐξορμοῦσε στὰ πέριξ μέρη τῆς Ἡπείρου. Σὲ ἄκρῃ προέτρεπε τοὺς κατοίκους νὰ ἀσχοληθοῦν μετὰ τὴν δειροκαλλιέργεια. “Ὅσοι δὲν ἀγαποῦν τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτὰ – ἔλεγε – θὰ ζοῦν φτωχικά”.

Ὅταν ὁ πατροΚοσμᾶς ἐπισκέφθη τὴν Δερβίτσανη, οἱ μουσουλμᾶνοι ἀγάδες τοῦ Ἀργυροκάστρου, ἔστειλαν κάποιους δικούς τους γιὰ νὰ κακοποιήσουν τὸν Ἅγιο. Οἱ χριστιανοὶ ὅμως, πληροφορήθησαν τὶς κακόβουλες προθέσεις των καὶ εἰδοποίησαν τὸν Ἅγιό μας. Ὁ πατροΚοσμᾶς ὅταν ἤκουσε τὶς ἀνησυχίες τῶν χριστιανῶν τοὺς εἶπε:

Μὴν ἀνησυχεῖτε! Ἐκεῖ πιὸ κάτω (ὅπως ξεύρετε) ὑπάρχει μία σιδερένια θύρα. Ἔως ἐκεῖ ἔχουν αὐτοὶ δύναμι.

Καὶ λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια ἔδειξε μετὰ τὸ χέρι του ἓνα λόφο ποὺ εἶναι κοντὰ στὴν Καλορτσή, ἀνάμεσα στὴν Δερβίτσανη καὶ στὸ Ἀργυροκάστρο. Καὶ φυσικὰ συνέχισε τὸ κήρυγμά του χωρὶς κάποιον φόβον.

Μετὰ δέ, τὸ τέλος τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς διδασχῆς, οἱ ἀπεσταλλέμενοι τῶν ἀγάδων ῥώτησαν τὸν πατροΚοσμᾶ:

– Ἄγιε, τί λές γιά μᾶς;

– Τί νά σᾶς εἶπω! Ἡ δική σας γενεά θά ἀλλάξῃ. Θά γίνετε δειλοὶ καὶ φοβητσιαρήδες· θά γίνετε ῥαγιαδες. Τὸ αἷμα ποὺ ἔχετε ἐσεῖς, δὲν θά τὸ ἔχουν τὰ παιδιὰ σας, διότι αὐτὰ πίνουν χριστιανικὸ γάλα.

Οἱ ἀπεσταλμένοι μετέφεραν στοὺς ἀγάδες τί τοὺς εἶπε ὁ πατροΚοσμᾶς, καὶ ἰκεῖνοι, ἐπειδὴ φοβήθηκαν τὰ λόγια τοῦ Ἁγίου μας, ἔδιωξαν τὴν ἴδια ἡμέρα τὶς χριστιανὲς γυναῖκες ποὺ ἦταν μέχρι τότε τροφοὶ καὶ παραμάνες σὲ τουρκικὲς ἀρχοντοικογένειες στὰ χωριὰ τῆς Δρόπολης.

Κατὰ τὸν ἱστορικὸν Ζῶτον Μολοσσόν, ὅστις συνέγραψε τὸν βίον τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τὸ 1886 στὴν Ἀθήνα, πεντακόσιες Δροπολίτισσες ἔπαυσαν νὰ θηλάζουν τὰ τουρκόπουλα. Ἐπομένως μὲ τὴν διδασκαλία τοῦ ὁ ἅγιος Κοσμᾶς θεράπευσε τοῦτο τὸ κακὸν καὶ ἀπήλλαξε τὴν Δρόπολιν ἀπὸ τὸν φόρο τοῦ μητρικοῦ γάλακτος.

Στὴν συνέχεια ὁ Ἄγιός μας πῆγε στὰ Τζουμέρκα. Στὸν δρόμο ἀπὸ τὸ Συρῶρακο πρὸς τοὺς Καλαρῶτες συνήνησε μία γυναῖκα μὲ τὸ παιδί της, καὶ προφήτεψε:

“Αὐτὸ τὸ παιδί θά προκόψῃ, θά κυβερνήσῃ τὴν Ἑλλάδα καὶ θά δοξασθῇ”. Πράγματι ἐκεῖνο τὸ παιδί ἦταν ὁ μετέπειτα πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος, (31-5-1834 ἕως 20-5-1835 καὶ 6-8-1844 ἕως 31-8-1847), ὁ Ἰωάννης Κωλέττης.

Κατόπιν ὁ Ἄγιός μας πῆγε στὰ μέρη τοῦ Σουλίου. Ἀνέβηκε στὰ Σουλιωτοχώρια καὶ προσπάθησε νὰ κατηχήσῃ καὶ νὰ φέρῃ εἰς μετάνοια τοὺς κλεφταρματολοὺς. “...Ἦκουσα –μεταξὺ τῶν ἄλλων τοὺς εἶπε– διὰ τὰς πολλὰς κλεψίας ὅπου γίνονται. Ὅστις δὲν τὰς ἀγαπᾷ νὰ σηκωθῇ ἐπάνω νὰ μοῦ τὸ εἰπῇ”. Ὅμως οἱ Σουλιῶτες δὲν ἔκαμναν ποτὲ τέτοιου εἴδους διάλογο, γι’ αὐτὸ ὁ πατροΚοσμᾶς ἔφυγε λέγοντάς τους τὴν ὑπ’ ἀριθμ. 210 προφητεία (ὄρα σελ. 285).

Στὴν συνέχεια περιώδευσε στὰ μέρη τοῦ “ἁγίου Ἄρτης”. Σ’ ἓνα μικρὸ χωριὸ τῆς Ἄρτης κάποιοι τοῦ εἶπαν ἐμπαικτικὰ νὰ χορέψῃ. Ὁ Ἄγιος ἔκαμε ἑπτὰ βήματα ἐμπρὸς κι ἓνα πίσω. Αὐτὴ ἡ κίνησι τοῦ πατροΚοσμᾶ ἦτο μία προφητεία ἐποπτικὴ, χωρὶς λόγια.

Σ' αὐτὸ τὸ χωριὸ εἶναι πάντα ἑπτὰ οἰκογένειες. Πῆγε κατόπιν στὸν Βάλτο, τὸ Ξηρόμερο, τὴν Βόνιτσα, ποὺ τότε ἦταν ἓνα πλούσιο ἐμπορικὸ Βενετσάνικο λιμάνι, ὅπου ἐκαυτηρίασε τὴν χλιδὴ καὶ τὴν πολυτέλεια τῶν κατοίκων.

Μετὰ τὴν Βόνιτσα, πέρασε ἀπὸ τὸν Μαχαλᾶ Ξηρομέρου, διέβη τὸν Ἀχελῷο ποταμὸ, κήρυξε στὸ χωριὸ Μαγούλα καὶ κατευθύνθηκε πρὸς τὸ Αἰτωλικό. Παρέκαμψε τὴν Κατοχή, διότι ἀπὸ μακρὰ εἶδε ὅτι στὸ κέντρο τοῦ χωριοῦ ὑπῆρχε ἓνα τζαμί ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου κανεὶς ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Κατοχῆς δὲν παρεβρέθη στὸ κήρυγμα ποὺ εἶχε κάμει πρὶν λίγο στὴν Μαγούλα. Κατόπιν, μετὰ τὸ Αἰτωλικό, κήρυξε στὸ Μεσολόγγι, ὅπου φιλοξενήθη στὴν οἰκία τοῦ ἱατροῦ Βενεδίκτου Τσαουσοπούλου, στὴν Ναύπακτο, πέρασε στὴν Ἀχαΐα, ἐπανῆλθε στὴν Στερεὰ Ἑλλάδα καὶ ἔφθασε στὸ Γαλαξείδι.

Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ξέσπασε ὁ Ῥωσοτουρκικὸς πόλεμος (1770). Κατὰ τοὺς περισσοτέρους μελετητὲς τῆς ζωῆς του, τὴν διάρκεια τῆς ὀρλωφικῆς ἐπαναστάσεως, ὁ πατροΚοσμᾶς ἦταν στὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ κατ' ἄλλους στὴν ἐνετοκρατουμένη Κεφαλληνία. Βέβαιο εἶναι ὅτι ὁ πατροΚοσμᾶς δὲν συμμετεῖχε οὔτε προπαρασκευαστικά, ἀλλ' οὔτε ἐνεργὰ στὸ ὀρλωφικὸ κίνημα, διότι μὲ τὸ προορατικὸ του μάτι ἔβλεπε ὅτι τὸ “ποθούμενο” θὰ ἔλθῃ μετὰ ἀπὸ τρεῖς γενεές. Ἐπομένως μία πρῶιμη ἐξέγερσι θὰ ἦταν μία αἱματηρὴ ἀποτυχία. Τελικὰ ἡ ἀποτυχία τῶν ὀρλωφικῶν τὸν δικαίωσε.

Ἀκόμη ὁ πατροΚοσμᾶς δὲν προσδοκοῦσε τὴν ἐλευθερία τοῦ Ἑθνους ἀπὸ συμφωνίες τῶν συμμάχων. Ὁ ἴδιος προέβλεπε: “Ἐνενηντα ἐννέα φορὲς μὲ τὰ ὄπλα καὶ μία μὲ τὴν πέννα”. Δηλαδή, τὸ ποθούμενο δὲν θὰ ἔλθῃ μὲ συνθήκες ἀλλὰ μὲ ὄπλα. Βέβαια θὰ ἔπρεπε νὰ ἀνεβῆ τὸ πνευματικὸ ἐπίπεδο τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ ξεκινήσουν μόνοι τους τὴν ἐπανάστασι. Ὅμως τὸ γένος ἦταν ἀγράμματο, τὸ γένος ἔπρεπε νὰ μορφωθῆ. Μὲ τὰ γράμματα θὰ ξυπνοῦσε τὸ σκλαβωμένο γένος καὶ θὰ ἐπαναστατοῦσε μόνο του. Ἄρα ἔπρεπε νὰ κτιστοῦν Σχολεῖα.

Τὸ 1774 πέρασε καὶ ἀπὸ τὴν Καλαμπάκα. Ἐκεῖ κήρυξε, καὶ τὴν διδασχὴ του τὴν κατέγραψε ὁ παπα-Στάμος ἐκ Κλαποῦς. Σήμερα

τὸ χειρόγραφο τῆς διδαχῆς αὐτῆς βρίσκεται σὲ κώδικα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης μὲ ἀριθμὸ 29.

Μετὰ τὴν Καλαμπάκα πῆρε τὸν δρόμο ξανὰ πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολι. Ἦθελε νὰ ἐνημερώσῃ τὸν Πατριάρχη Σαμουήλ τὸν Α' * γιὰ τὸ ἔργο του καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν εὐλογία του. Ἦθελε νὰ κάμῃ ἕναν ἀπολογισμὸ τοῦ ἔργου του, τῆς περιοδείας του· μιᾶς περιοδείας πολύχρονης, πολυχιλιομετρικῆς, μιᾶς περιοδείας μὲ πολλὲς δυσκολίες καὶ ἀναρίθμητες θυσίες, μιᾶς περιοδείας ποὺ ὅλοι τὸν γνώριζαν καὶ τὸν σέβονταν – ποὺ στενοχωριοῦνταν ὅμως ὅταν ἔφευγε ἀπὸ κοντὰ τους καὶ ἤθελαν ὅλοι νὰ τὸν ξαναδοῦν – μιᾶς γνησίας ἱεραποστολικῆς περιοδείας.

Δίσκος κολλύβων· Ἱερὰ Μονὴ Ὁσίου Φιλοθέου,
Ἁγίου Ὁρους 24/8-6/9-2000
(Φωτογραφία: Κωνσταντῖνος Β. Τριανταφύλλου).

* Ὁ Σαμουήλ ὁ Α' διετέλεσε Πατριάρχης ἀπὸ 24-5-1763 ἕως 5-11-1768 καὶ ἀπὸ 17-11-1773 ἕως 24-12-1774.

Χαλκογραφία τοῦ Καλλινίκου 1829 εὑρισκομένη εἰς τὸ Καθολικὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Κοσμά Κολλικόντασι Βορείου Ἡπείρου.

*Τρίτη περιοδεία
1775 ἕως 24 Αὐγούστου 1779*

Ἦταν 61 ἐτῶν ὁ Ἅγιός μας ὅταν ἔφθασε γιὰ τρίτη φορὰ στὴν Κωνσταντινούπολι, καὶ φυσικὰ δὲν ἠρκέσθη μόνο νὰ κάμη ἓνα ἀπολογισμὸ τοῦ ἔργου του, δὲν ἠρκέσθη μόνο νὰ ἐνημερώσῃ τὸ Πατριαρχεῖό μας γιὰ τὰ προβλήματα καὶ τὶς δυσκολίες ποὺ βίωναν οἱ ὑπόδουλοι Ἑλληνες, δὲν ἠρκέσθη μόνο εἰς τὸ νὰ ἀφηγηθῆ καὶ περιγράψῃ τοὺς ἀγῶνες καὶ τὶς ἀγωνίες του, δὲν ἠρκέσθη νὰ ἀπαριθμήσῃ τοὺς κόπους του καὶ τοὺς ἰδρωτές του, δὲν ἠρκέσθη καὶ δὲν ἐφησύχασε ἀπὸ τὶς δύο περιοδεῖες ποὺ αἰσίως εἶχε φέρει εἰς πέρας, δὲν ἠρκέσθη καὶ βέβαια δὲν κουράσθηκε ἀπὸ τὴν δεκαπεντάχρονη καὶ πολυχιλιομετρικὴ πορεία ποὺ εἶχε κάμει· ἀλλὰ ἀμέσως ὅταν ἔφθασε στὴν Κωνσταντινούπολι, ἐξωτερίκευσε καὶ ἀνακοίνωσε τὶς προθέσεις του στὸν νέο Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη Σωφρόνιο τὸν Β* καὶ τοῦ γνωστοποίησε τὶς ἱεραποστολικὰς σκέψεις του. Σκέψεις καὶ λογισμοὺς ποὺ τοῦ ἔλεγε ἐνδόμυχα ἡ ψυχὴ καὶ ἡ καρδιά του, ποὺ τοῦ ψιθύριζε ὁ νοῦς του καὶ φυσικὰ ὅλο τὸ ἱεραποστολικό του εἶναι, ὅτι δὲν πρέπει νὰ σταματήσῃ παρ' ὅλο ποὺ εἶχε εἰσέλθῃ στὴν τρίτη ἡλικία.

Γι' αὐτὸ ζήτησε καὶ πῆρε τὴν γραπτὴ ἄδεια τοῦ Πατριάρχη καὶ ξεκίνησε μία νέα περιοδεία, μία περιοδεία στὴν ὁποία ἔτρεχε σὰν εἰκοσάχρονος νέος. Ἔτρεχε διότι ἀντιλαμβανόταν ὅτι τὰ ὅρια στε-

* Ὁ Σωφρόνιος ὁ Β' ἐξελέγη Πατριάρχης στὶς 24-12-1774 καὶ πατριάρχευσε μέχρι στὶς 8-10-1780.

νεύουν. Αὐτὸς σὲ λίγο θὰ φύγη ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ ὁ κόσμος τὸν ἔχει τῶρα ἀνάγκη. Πρέπει καθέναν νὰ τὸν ἀκούσῃ, νὰ ἀφουγγρασθῇ τὸ πρόβλημά του καὶ νὰ δώσῃ τὴν ἀνάλογη καθοδήγησι. Ἔτσι τὸν βλέπουμε στὸ α' χωριὸ νὰ κηρύττῃ γιὰ τὴν τήρησι τῆς ἀργίας τῆς Κυριακῆς, διότι ἐκεῖ ἐργαζόταν καὶ τὶς Κυριακὰς, στὸ β' χωριὸ νὰ καυτηριάξῃ τὴν χλιδὴ τῶν γυναικῶν καὶ γενικὰ τῶν πλουσίων, στὸ γ' χωριὸ νὰ ὁμιλῇ περὶ ἀγάπης, ἐπειδὴ ὑπῆρχαν μίση, στὸ δ' χωριὸ νὰ δωρίζῃ κολυμβήθρες γιὰ νὰ βαπτισθοῦν, στὸ ε' νὰ κτίζει σχολεῖο, διότι τὰ παιδιὰ ἦταν ἀγράμματα, στὸ πιὸ 'κεῖ χωριὸ νὰ θεραπεύῃ ἀσθενεῖς καὶ στὸ παρακάτω χωριὸ νὰ τοὺς παρηγορῇ λέγοντας ὅτι τὸ ποθούμενον θὰ ἔλθῃ στὴν τρίτη γενεά.

Φεύγει λοιπὸν μὲ τὶς εὐχὰς καὶ εὐλογίαις τοῦ Πατριάρχου ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι καὶ κατευθύνεται πρὸς τὸ Αἰγαῖο. Ὑπάρχουν καὶ ἐκεῖ ψυχές, ὑπάρχουν καὶ ἐκεῖ σκλαβωμένοι Ἕλληνες ποὺ θὰ πρέπει νὰ τοὺς δῇ. Τὸν περιμένουν καὶ ἐκεῖ πονεμένοι χριστιανοί, τὸν περιμένουν νὰ ἀκούσουν τὸ κήρυγμά του, νὰ ἐξομολογηθοῦν, νὰ τοῦ ζητήσουν τὴν καθοδήγησί του, νὰ τοῦ ζητήσουν τὶς εὐχὰς καὶ τὶς προσευχὰς του.

Πρῶτος σταθμὸς τὰ Δωδεκάνησα καὶ στὴν συνέχεια τὰ Κυκλαδίτικα νησιά. Ἐκεῖ συνήνησε τὸν ἀδελφὸ του Χρῦσανθο, Σχολάρχην στὴν Νάξο καὶ ἀφοῦ πέρασε ἀπ' ἀρκετὰ νησιά, Πάρο, Μύκονο, Μῆλο, Σέριφο, ἀτμοπλοικῶς πῆγε ξανά στὸ Ἅγιον Ὅρος.

Ἀφοῦ διῆλθε ἀπ' ὅλες τὶς ἱερὰς Μονὰς καὶ Σκῆτες ἀπ' ὅπου ἤντησε δύναμι γιὰ τὴν συνέχισι τοῦ ἀγῶνός του, περιώδευσε στὴν Χαλκιδική, τὴν Ἱερισσό, τὸν Πολύγυρο, τὴν Μεγάλην Παναγία, τὴν Λιαρίγκοβη (τὴν σημερινὴ Ἀρναία). Στὴν Ἀρναία παρεκάλεσε τοὺς ἱερεῖς νὰ συνάξουν τοὺς πιστοὺς γιὰ νὰ τοὺς κηρύξῃ. Οἱ ἱερεῖς ἔτρεξαν παντοῦ καὶ ὅλοι οἱ χριστιανοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, μικροὶ καὶ μεγάλοι συγκεντρώθηκαν στὸν ἱερὸ Ναὸ τοῦ ἀγίου πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχιδιακόνου Στεφάνου, Μετόχι τῆς ἱερᾶς Μονῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Ἁγίου Ὁρους. “Εἴμαστε ὅλοι παρόντες” τοῦ εἶπαν, ὅμως ὁ πατροΚοσμᾶς μὲ τὸ προορατικὸ χάρισμα ποὺ εἶχε, εἶδε ὅτι ἀπουσίαζε μία ἔγκυος. Ἔστειλε νὰ ἔλθῃ καὶ ἐκείνη ἢ γυναῖκα καὶ τότε ἤρχισε νὰ κηρύττῃ.

Στὴν Ἀρναία παρέμεινε ἀρκετὲς ἡμέρες καὶ φιλοξενήθη σὲ διάφορα σπίτια. Οἱ οἰκογένειες ποὺ φιλοξένησαν τὸν πατροΚοσμᾶ στὸ σπίτι τους ὠνομάσθησαν - πῆραν ὡς ἐπώνυμον τὸ ὄνομά του. Στὶς ἡμέρες μας ὑπάρχουν στὴν μὲν Ἀρναία περισσότερες ἀπὸ δεκαπέντε οἰκογένειες, στὰ δὲ πέριξ χωριὰ ἀρκετὲς μὲ τὸ ἐπώνυμο “Κοσμᾶς”. Κάτι ἀνάλογο συνέβη καὶ σὲ ἄλλες περιοχὲς ποὺ περιώδευσε ὁ πατροΚοσμᾶς καὶ τοιουτοτρόπως ὑπάρχουν σὲ πολλὰ μέρη τῆς πατρίδος μας τὸ ἐπώνυμο “Κοσμᾶς”.

Ὅταν ἔφθασε ἡ ἡμέρα τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ ὄλοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἀρναίας τὸν κατευόδωσαν καὶ στὸ σημεῖο ποὺ τὸν ἀποχαιρέτησαν, ἔκτισαν ἓνα εἰκόνισμα, τὸ ὁποῖο ὑπάρχει μέχρι σήμερα.

Κατόπιν ἀφοῦ περιώδευσε στὰ Ζερβοροχώρια, πῆγε στὴν Θεσσαλονίκη καὶ τὸν Ἰούλιο τοῦ ἰδίου ἔτους (1775) στὴν Βέρροια. Στὴν συνέχεια πῆγε στὴν Καστοριά καὶ τὸν Αὐγουστο τοῦ 1775 στὴν Σιάτιστα. Τὸν Σεπτέμβριο τοῦ ἰδίου ἔτους ἀνέβηκε στὴν Βόρειο Ἠπειροῦ· πρῶτό του λιμάνι ἢ Κόρυτζα (Κορυτσά).

Μετὰ τὴν Κορυτσά πῆγε στὴν Μοσχόπολι, στὸ Δέλβινο καὶ στὰ πέριξ χωριὰ. Στὸ Δέλβινο τοῦ συμπαραστάθηκε καὶ τὸν βοήθησε ὁ τοπικὸς ἐπίσκοπος ὁ Ἰωαννίκιος. Κατόπιν περιώδευσε στὶς Φιλιάτες, στὴν Δρόπολι (σημερινὴ Δρυϊνούπολι), στοὺς Τεριαχάτες, στὰ Σωφράτικα, στὴν Δουβιανή, στοὺς Βουλιαράτες. Στὸ Ἀργυρόκαστρο κήρυξε στὸ σημεῖο ποὺ ἀργότερα ἦταν τὸ βυρσοδεφεῖο. Στὸ Τεπελένι τὸν ὑποδέχθηκαν μὲ τιμὴ καὶ τὸν ἤκουσαν μὲ πολὺ προσοχὴ Ἕλληνες καὶ τουρκαλβανοί. Σ’ αὐτὰ τὰ χωριὰ, ἀλλὰ καὶ στὰ ἐπόμενα ποὺ ἐπισκέφθηκε, στὴν Βήσσανη καὶ στὴν Δρόβιανη καὶ γενικὰ σ’ ὅλη τὴν Βόρειο Ἠπειρο, λέει γιὰ τὸ “ποθούμενο”.

Στὴν Δρόβιανη ἱδρυσε Σχολὴ ἀνωτέρων σπουδῶν γιὰ ἱερεῖς καὶ διδασκάλους. Στὴν Σταυροπηγιακὴ Ἱερὰ Μονὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Δριβρουνίου ἢ Στύλου ἢ Δίβρης στὴν περιοχὴ Δέλβινου, ἱδρυσε ἀνωτέρα Σχολὴ ἀρχαίων Γραμμάτων καὶ Ἐπιστημῶν (δηλαδή, φιλολογικὴ σχολή). Στὴν ἀνωτέρα Σχολὴ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου Ντρυάνου, στὸ Κορφοβούνι τῆς Δρόπολης, τοποθέτησε διευθυντὴ τὸν Ἄγιορείτη ἡγούμενο Ἰγνάτιο, ὅστις δίδαξε σ’ αὐτὴν πενήντα χρόνια. Στὴν Ἱερὰ Μονὴ Θεολόγου στὴν

Δερβίτσαναη ίδρυσε Ίερατική Σχολή. Κατόπιν μετέβη στην Βήσσα-νη, Σενίτσα, Κονίσπολι και Μουζίνα όπου ίδρυσε σχολεία.

Στους Βουλιάρατες προφήτευσε την έφεύρεσι του αυτοκινήτου. Στο χωριό Τσαραπλανά (τὸ σημερινὸ Βασιλικὸ) προφήτευσε την ἀπελευθέρωσίν του ὡς ἐξῆς: Δίπλα του, τὴν ὥρα ποὺ κήρυττε, ἦταν ἓνα δένδρο τὸ ὁποῖο εἶχε μία τρύπα. Πῆρε, ὁ Ἅγιός μας, ἓνα ξύλο τὸ ἔβαλε μέσα στὴν τρύπα καὶ εἶπε: “Ὅταν τὸ δένδρο μεγαλώσῃ καὶ κλείσῃ στὴν τρύπα αὐτὸ τὸ ξύλο, τότε θὰ ἐλευθερωθῆτε”. Πραγματοποιήθη βέβαια ἡ ῥῆσις τοῦ πατροΚοσμᾶ τὸ 1912.

Στὴν συνέχεια, ὁ Ἅγιός μας, πῆγε στὰ Ἰωάννινα, ὅπου σύμφωνα μὲ τὸν Κωνσταντῖνο Δημητρίου (φιλολογικὸ ὄνομα Ἄνθης Βέργης), ὅπως τοῦ εἶπε ὁ Χρῆστος Ῥοδάς ἐκ Πετροχωρίου Θέρμου Αἰτωλίας, συνέβη τὸ ἐξῆς:

Μία ὁμάς Ἑλλήνων ἐμπόρων ἀπὸ τὰ χωριὰ τῆς ὄρεινῆς Ναυπακτίας Αἰτωλοακαρνανίας, συνήνητησαν στὸν δρόμο τους μερικὸς τουρκαλβανούς ποὺ ὀδηγοῦσαν ἀλυσίδετο τὸν Ἅγιό μας πρὸς ἄγνωστη κατεύθυνσι μὲ σκοπὸ ἴσως νὰ τὸν θανατώσουν. Τότε ἔδωσαν 30.000 γρόσια στοὺς δημίους καὶ ὁ Ἅγιός μας ἐλευθερώθη. Στὴν συνέχεια ὅταν ἔφυγαν οἱ δῆμιοι ὁ πατροΚοσμᾶς τοὺς εὐχαρίστησε καὶ τοὺς εὐλόγησε λέγοντας: “Νὰ εἶστε εὐλογημένοι σεῖς καὶ οἱ ἀπόγονοί σας” καὶ ὅταν τοὺς ῥώτησε ἀπὸ ποῦ κατὰγόταν, πῆρε τὴν ἀπάντησι: “Εἴμαστε ἀπὸ τὰ Κράββαρα”. Κατόπιν τοὺς εὐχῆθη “καλὸ δρόμο” καὶ χώρισαν.

Αὐτὴ ἡ εὐχὴ καὶ εὐλογία τοῦ Ἁγίου μας, βλέπουμε ὅτι ἐπαληθεύεται μέχρι σήμερα. Οἱ Κραβαρίτες, αὐτὴ ἡ “εὐλογημένη Κοινότητα” μεγαλοῦρησαν καὶ συνεχίζουν νὰ μεγαλοουργοῦν. Ἐχουν προοδεύσει, ἔχουν βγάλει πολλοὺς ἐπιστήμονες καὶ διακρίνονται γὰ τὴν ἐργατικότητά τους καὶ τὴν τιμιότητά τους.

Ὁ Ἅγιός μας, ἀφοῦ ἠλευθερώθη, πῆγε στὴν Βωβοῦσα τῆς Πίνδου, στὸ Ἄνθοχώριο τοῦ Μετσόβου καὶ στὸ Μικρὸ Περιστέρι. Τὸ 1776 ἐπισκέφθη τὰ Σιάτιστα καὶ μίλησε στὴν τοποθεσία “Ἀλώνια” (σήμερα ἡ τοποθεσία λέγεται “Σταυρὸς”) καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων εἶπε καὶ τὴν ὑπ’ ἀριθμ. 136 προφητεία. (Ὅρα σελὶς 279).

Στήν συνέχεια ἐπισκέφθη τὸ Ντρά-νοβο, σημερινὸ Δρυόβουνο Κοζάνης. Ὁ νῦν ἐφημέριος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Μηναῖ Δρυοβούνου πατὴρ Στέφανος Τσαντίρης μᾶς εἶπε: Ὁ πατροΚοσμᾶς ἐπισκέφθη τὴν Ἱερὰ Μονὴ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, ὅπου μὲ τὸν ἁγιασμὸ ποὺ ἔκαμε θεράπευσε τοὺς μοναχοὺς τῆς ἐν λόγῳ Ἱερᾶς Μονῆς, οἱ ὁποῖοι ἔπασχον ἀπὸ μία ἀνίατο ἀσθένεια. Ἀπὸ τὸν ἴδιο ἁγιασμὸ θεραπεύθηκε καὶ μία γυναίκα στὴν Ἐράτυρα Κοζάνη καὶ ἐπὶ πλέον μέσα στὸν ἴδιο ἁγιασμὸ φύτρωσε θαυματουργικὰ ἓνα δίφυλλο φυτό.

Τὸ ὑποκάμισο τοῦ πατροΚοσμᾶ ποὺ φυλάσσεται στὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ ἁγίου Γεωργίου στὸ Μανδούκι Κερκύρας.

Κατόπιν περιώδευσε, στὰ χωριὰ τῶν Γρεβενῶν, στὰ Σέρβια, στὴν Ἱερὰ Μονὴ τοῦ ὁσίου Νικάνορος-Ζαβόρδας, στὴν Δεσκάτη, στὴν Ἐλασσῶνα. Ὁ Χριστόφορος Πεῤῥαιβὸς ἀναφέρει ὅτι ὁ πατροΚοσμᾶς τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1776 ἐπισκέφθη γιὰ πρώτη φορὰ τὴν Πάργα καὶ φιλοξενήθη ἀπὸ τὴν οἰκογένεια Δεσύλλα-Μαστρογιάννη καὶ ἔγινε ἀδελφοποιητὸς τῶν τριῶν ἀδελφῶν. Σ' αὐτοὺς τοὺς δώρησε τὸ ὑποκάμισό του καὶ τοὺς συνέστησε νὰ τὸ ἐνδύεται ὅποιος ἀρρώσταίνει. Ἡ καλύτερευσί θὰ φαινόταν σὲ τέσσαρες ὥρες τὸ πολὺ, διαφορετικὰ ἦταν θέλημα Θεοῦ νὰ μὴν γίνῃ καλά. Τὸ ὑποκάμισο ἀργότερα δωρήθηκε ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τῆς οἰκογενείας εἰς τὸν ἱερὸ Ναὸ τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου στὸ Μανδούκι Κερκύρας, ὅπου κατέφυγαν καὶ οἱ Δεσυλλάτες, ὅπως ὅλοι οἱ Παργινοί.

Μετὰ τὴν γερμανικὴ κατοχή, ὅποτε τὸ 1944 ὁ ἱερὸς Ναὸς ἐβομβαρδίσθη, ἀλλὰ τὸ ὑποκάμισο ἔμεινε ἀλώβητο, φυλάσσεται εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου στὸ Μανδούκι τῆς Κερκύρας. (Ὅρα ἀνωτέρω φωτογραφία).

Ἀπὸ τὸ βιβλίον “Ὁ Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλὸς καὶ οἱ Βενετοί”, τοῦ Ξανθοπούλου - Κυριακοῦ Ἀρτεμίου, ἐκδ. Πουρναρᾶ Θεσ/κη 1984, πλη-

ροφορούμεθα ότι ο πατροΚοσμᾶς ἐπισκέφθη τὴν Πάργα στὶς 27 ἕως 29 Μαΐου 1777, ἐπὶ πλέον τὸ 1778 καὶ τὸ 1779, ὅπου φιλοξενήθη στὴν οἰκία τοῦ Γεωργίου Στανέλλου. Τὸ ἐν λόγῳ ὑποκάμισο τὸ εἶχε ἡ οἰκογένεια Στανέλλου καὶ τὸ κληρονόμησε ἡ Ἀγγελικὴ Ἑλένη Στανέλλου, σύζυγος τοῦ Χρήστου Δεσύλλα.

Τὸ ἐπόμενο ἔτος κατέβηκε στὴν Θεσσαλία καὶ περιώδευσε στὰ χωριὰ τοῦ Ἀσπροποτάμου. Στὸ χωριὸ Φανάρι, ὁ Μουφτῆς προστάτεψε τὸν πατροΚοσμᾶ ἀπὸ πλῆθος ἐξαγριωμένων μωαμεθανῶν, οἱ ὁποῖοι ἰσχυρίζονταν ὅτι ὁ Ἅγιος στὸ κήρυγμά του ἐμέμφθη τὸ Κοράνι.

Στὴν συνέχεια περιώδευσε στὰ χωριὰ Δραμίζι, Κουτσιάνα, Βήσιανη, Ῥιάχοβο, Ζιούλι. Ἰδρυσε σχολεῖα στὰ χωριὰ Πύρρα, Δέση, Περτούλι, Τύρνα, Βετερινίκο, Μεσοχώρι. Συγκεκριμένα στὸ χωριὸ Περτούλι δίδαξε στὶς 17-2-1777, ὅπου νουθέτησε καὶ ἔφερε στὸν σωστὸ δρόμο δύο γυναῖκες ποὺ ἀσχολοῦνταν μὲ τὴν μαγεία.

Στὸ χαλίκι Ἀσπροποτάμου φιλοξενήθηκε στὸ ἀρχοντικὸ τῶν Σωζαίων καὶ ὅταν ἤκουσε ἀπὸ τὸν νοικοκύρη ὅτι ἔχει τέσσαρα ἀγόρια καὶ ἓνα κορίτσι τοῦ εἶπε: “Καλλίτερα νᾶχες ἓνα ἀγόρι καὶ τέσσερα κορίτσια”. Βέβαια τὰ λόγια τοῦ πατροΚοσμᾶ δὲν τὰ κατάλαβαν. Ὅμως, τὰ κατάλαβαν ὅταν ἀργότερα τὰ τέσσαρα ἀγόρια ξενιτεύθηκαν καὶ τὰ ἀκολούθησε καὶ ἡ ἀδελφή των καὶ τὸ ἀρχοντικὸ τους ἐρήμωσε. Δηλαδή, ἂν ἦτο ἓνα ἀγόρι καὶ τέσσαρα κορίτσια, ἴσως ἓνα ἢ δύο ἀπὸ τὰ κορίτσια θὰ ὑπανδρεύοντο στὸ χωριὸ τους καὶ δὲν θὰ ἐρημῶνονταν τὸ ἀρχοντικὸ τους.

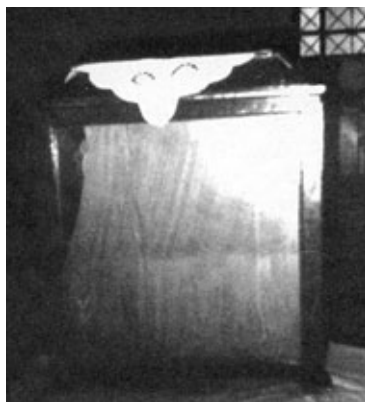
Στὸ χωριὸ Κλεινοβὸ εἶπε τὸν ἐξῆς προφητικὸ λόγος: “Ὁ Κλεινοβὸς θὰ βουλιάξῃ” καὶ πράγματι βούλιαξε. (“Ὁρα προφητεία 251, σελὶς 292). Στὴν Κρανιὰ τοῦ Ἀσπροποτάμου ἔδωσε τὸ ὑποκάμισό του νὰ τὸ πλύνουν· τοῦ ἐπέστρεψαν ἄλλο, ἐκεῖνο τὸ κράτησαν καὶ σώζεται μέχρι σήμερα στὰ Τρίκαλα. (“Ὁρα σελὶς 57).

Τὸ ἴδιο ἔτος, δηλαδή τὸ 1777, πέρασε ἀπὸ τὰ χωριὰ Πετροῦλι, Μελισσουργούς καὶ Γράλιστα. Στούς Μελισσουργούς φιλοξενήθη στὴν οἰκία τῆς οἰκογενείας Παππᾶ. Στὸ χωριὸ Γράλιστα (σημερινὸ Ἑλληνόπυργος) Καρδίτσης, τὸ ὁποῖο ἀπὸ τὸν 13ον αἰῶνα ἦτο κεφαλοχώρι μὲ περισσοτέρους ἀπὸ χιλίους κατοίκους, κατὰ

τὸν νῦν ἐφημέριο τοῦ χωριοῦ πατέρα Ἀντώνιο Ἀνδρέου, ἔγινε τὸ ἔξῃς: Ὅταν ἔφθασε στὸ χωριὸ ὁ πατροΚοσμᾶς, ἓνας πλούσιος πρόκριτος, ἴσως λεγόταν Σιούφας, ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ γωνιακοῦ ἀρχοντικοῦ του, τοῦ πέταξε μιὰ-δυὸ λίρες καὶ ὁ Ἅγιός μας εἶπε τὸν κάτωθι προφητικὸ λόγο. “*Θάρθη καιρὸς ποὺ αὐτὸ τὸ οἰκοδόμημα θὰ πέση καὶ σ’ αὐτὸν τὸν χῶρο θὰ φυτρώσουν πλατάνια, τὰ ὁποῖα μάλιστα στὸ μέλλον θὰ μιλήσουν*”. Πράγματι τὰ λόγια τοῦ πατροΚοσμᾶ ἐπαληθεύθησαν μὲ κάθε ἀκρίβεια. Τὸ ἀρχοντικὸ κατέπεσε καὶ φύτεωσαν πλατάνια. Τὸ 1970, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπόμενα χρόνια, γιὰ τὶς ἀνάγκες τῆς Ἐθνικῆς ἑορτῆς, ἀφοῦ δίπλα εἶναι τὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο, πάνω στὰ πλατάνια τοποθέτησαν μεγάφωνα καὶ οἱ κάτοικοι δοξολόγησαν τὸν Θεὸ ποὺ τοὺς ἀξίωσε νὰ δοῦν καὶ τὴν τελευταία αὐτῆ πτυχὴ τῆς προφητείας τοῦ πατροΚοσμᾶ νὰ ἐπαληθεύεται μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον.

Στὸ ἴδιο χωριὸ κατὰ τὸν Δημήτριο Γῶγο, ὅστις ἔχει βιβλιοπωλεῖο στὴν Καρδίτσα ἀλλὰ κατάγεται ἀπὸ τὸν Ἑλληνόπυργο, ὁ πατροΚοσμᾶς ὑπερασπίσθη μιὰ γυναῖκα ποὺ τὴν κατηγοροῦσαν ὅτι εἶχε πέσει στὸ ἀμάρτημα τῆς μοιχείας. Πράγματι μετὰ ἀπὸ λίγο καιρὸ ἀποκαλύφθη ἡ ἀθωότητά της.

Κατόπιν πῆγε στὸ χωριὸ Πετρίλο (Ἀνατολικῆς Ἀργιθέας Καρδίτσης) καὶ κάποιοι τσοπαναραῖοι –κατὰ τὸν νῦν ἐφημέριο τοῦ χωριοῦ πατέρα Δημήτριο Σύρο– τὸν εἰρωνεύθησαν καὶ τὸν ἔδιωξαν. Ὅταν ἐκδιώχθη ὁ πατροΚοσμᾶς τὰ αἰγοπρόβατα τῶν τσοπαναραίων ἔγιναν ὄρνια, δηλαδή, ἀρπακτικὰ πουλιὰ καὶ μέχρι σήμερα ἐκείνη ἡ τοποθεσία, ἡ ὁποία εἶναι ἓνα βουνὸ χωρὶς δένδρα, λέγεται “Ἀφορισμένο”, καὶ πάντα πάνω ἀπ’ αὐτὸ τὸ βουνὸ πετοῦν ὄρνια. Κατ’ ἄλλους, ὅταν ὁ πατροΚοσμᾶς ἐκδιώχθη εἶπε: “*Σ’ αὐτὸν τὸν*

*Τὸ ὑποκάμισο
τοῦ πατροΚοσμᾶ
ποὺ φυλάσσεται στὰ Τρίκαλα.*

τόπο πού τώρα βόσκουν αίγοπρόβατα, θάρθη καιρός πού θά πετοῦν ὄρνια”.

Στήν συνέχεια μετέβη στό χωριό Πλάτυνα ἢ Σκλάταινα Μουζακίου –τόπος γεννήσεως τοῦ ὁσίου Διονυσίου τοῦ ἐν Ὀλύμπω– καί ἐπισκέφθη τήν ἱερά Μονή τῆς Ἁγίας Τριάδος Σκλαταίνης. Τό χωριό σήμερα λέγεται Δρακότρυπα, διότι ὑπάρχει μία τρύπα ὅπου ζοῦσε ἕνας ληστής πού ὀνομαζόταν Δράκος, καί κατὰ τόν νῦν ἐφημέριο πατέρα Νικόλαο Ταμπάκο, ὁ πατροΚοσμᾶς τοὺς εἶπε τόν ἐξῆς προφητικόν λόγον: “Τό χωριό σας θά βουλιᾶξῃ τρεῖς φορές”. Ἡ πρώτη φορά ἔγινε τόν 19ον αἰῶνα. Ἡ δευτέρα φορά ἔγινε στίς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰῶνος. Στό σημεῖο πού ἔγινε ἡ δευτέρα κατακρήμνισι διεμορφώθη ἡ πλατεῖα τοῦ χωριοῦ καί ἀνηγέρθη ὁ ἐνοριακός ἱερός Ναός τοῦ Ἁγίου Δημητρίου μέ ἡμερομηνία κατασκευῆς τοῦ τέμπλου, 1912. Οἱ κάτοικοι περιμένουν τήν τρίτη κατακρήμνισι.

Κατόπιν ἐπισκέφθη τὰ Βραγκιανὰ Καρδίτσης. Ὁ νῦν ἐφημέριος τῶν Βραγκιανῶν πατήρ Συμεὼν Πολύζος μᾶς εἶπε τὰ κάτωθι: “Ὅταν ὁ πατροΚοσμᾶς ἐπισκέφθη τὸ χωριό τους, ἐγεννήθη ἕνα ἀγοράκι πού τὸ ὀνόμασαν Δημήτριο καί εἶναι γνωστός ὡς Μῆτρος Οἰκονόμου. Ὁ πατροΚοσμᾶς εἶπε γι’ αὐτὸ τὸ παιδί: “Ἄν ἀσχοληθῇ μέ τὸ χρῆμα, δηλαδή, ἂν γίνῃ ἔμπορος, δὲν θά κάμῃ κανένα κακό, ἂν ὅμως ἀσχοληθῇ μέ τὴν δόξα, θά ταλαιπωρήσῃ τὸν κόσμον”. Πράγματι τὸν διώρισαν οἱ τοῦρκοι κοτζαμπάση καί κακοπάθησε ἀπ’ αὐτὸν ὁ κόσμος. Ὅταν ἔγινε ἡ ἐπανάστασι, αὐτὸς λιτζαρίσθη ἀπὸ τοὺς συγχωριανούς του καί εἶχε κακὸ τέλος.

Ὁ νῦν ἐφημέριος τῶν Νεοχωρίων Βραγκιανῶν πατήρ Δημήτριος Ἀγόρης μᾶς εἶπε: “Ὅταν ὁ πατροΚοσμᾶς ἐπισκέφθη τὰ Νεοχώρια τὸν φιλοξένησε ὁ κτηνοτρόφος Δημήτριος Τσουραντάνης. Μετὰ τὸν δείπνο, τὸ γάλα πού εἶχε περισσεύσει, ἀφοῦ τὸ εἶχε ἤδη εὐλογῆσει ὁ πατροΚοσμᾶς, τὸ ἔβαλε σ’ ἕνα πιθάρι, τὸ σφράγησε καί τὸ εἶχε γιὰ εὐλογία στό σπίτι του. Ἀποτέλεσμα τούτου ἦταν νὰ αὐξηθοῦν τὰ αίγοπρόβατά του καί ἔγιναν χίλια. Ὅταν γήρασε καί προαισθανόταν τὸν θάνατό του, εἶπε στὰ παιδιά του

νά μὴν ἀνοίξουν τὸ πιθάρι, ὅμως ὅταν πέθανε, οἱ νῦφές του νομίζοντας ὅτι τὸ πιθάρι περιέχει λίρες, τὸ ἀνοίξαν καὶ ἔχυσαν τὸ γάλα καὶ τότε ἡ εὐλογία ἔφυγε ἀπὸ τὸ σπίτι τους καὶ τὰ ζῶα σιγὰ-σιγὰ λιγότευαν.

Κατόπιν ὁ πατροΚοσμᾶς πῆγε στὰ Βραγγιανὰ Ἀγράφων. Ὁ νῦν Ἐφημέριος τῶν Βραγγιανῶν πατὴρ Παναγιώτης Τσιώλης μᾶς εἶπε τὰ κάτωθι: Τότε τὰ Βραγγιανὰ εἶχαν 24 ἔνοριακούς ἱερούς Ναοὺς καὶ ὁ πατροΚοσμᾶς εἶπε: “Αὐτοὶ οἱ ἱεροὶ Ναοὶ θὰ ἐρημωθοῦν, θὰ καταστραφοῦν”. Πράγματι στὶς ἡμέρες μας ὑπάρχουν δέκα ἱεροὶ Ναοὶ.

Καὶ ἐνῶ ὁ πατροΚοσμᾶς κήρυττε μέσα σὲ ἕναν ἱερὸ Ναό, εἰσηλθε ἕνα ὀκτάχρονο κοριτσάκι ἄσκεπο, δηλαδή, χωρὶς νὰ ἔχη μανδῆλι στὸ κεφάλι του καὶ ὁ πατροΚοσμᾶς βλέποντάς το εἶπε: “Θᾶρθη καιρὸς ποὺ οἱ γυναῖκες θὰ πηγαίνουν ἀκάλυπτες στοὺς ἱερούς Ναοὺς καὶ θὰ τίς παροτρύνῃ ὁ διάβολος νὰ πηγαίνουν καὶ βαμμένες. Ἀλλὰ τότε θὰ γίνῃ ὁ γενικὸς χαλασμός”. Στὴν συνέχεια ῥώτησε τὸ ἐκκλησίασμα γιατί δὲν ἦλθε ἕνας συγχωριανὸς τους στὴν θεία Λειτουργία, καὶ ὅταν πῆρε τὴν ἀπάντησι, ὅτι δὲν ἦλθε ἐπειδὴ κτίζει τὸ σπίτι του, εἶπε: “Θᾶρθη καιρὸς ποὺ θὰ κατοικοῦν σ’ αὐτὸ τὸ σπίτι ποντίκια”. Πράγματι, μετὰ ἀπὸ λίγα χρόνια ἐκεῖνο τὸ σπίτι ἐρημώθη καὶ γέμισε ποντίκια.

Ὅταν ἔφυγε ὁ πατροΚοσμᾶς ἀπὸ τὰ Βραγγιανὰ μὲ κατεύθυνσι τὴν ἱερὰ Μονὴ τῆς Παναγίας τῆς Πελεκητῆς, στὴν τοποθεσία Ζβιρδιλίγκο (τουρκικὸ τοπωνύμιον), ἡ ὁποία ἀπέχει ἀπὸ τὴν ἱερὰ Μονὴ περίπου 50 χιλιόμετρα, συνήντησε ἕνα παιδὶ ποὺ ἔβοσκε τὰ ζῶά του καὶ τοῦ εἶπε νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ μεταφέρουν κάποια τρόφιμα στὸ μοναστήρι. Τὸ παιδὶ τοῦ εἶπε ὅτι θέλει νὰ τὸν βοηθήσῃ ἀλλὰ φοβᾶται μὴν χαθοῦν τὰ ζῶά του, ἢ μὴν ἔλθει λῦκος. Ὁ πατροΚοσμᾶς τοῦ εἶπε ὅτι τὰ ζῶα δὲν θὰ πάθουν τίποτα καὶ τὸ παιδὶ τὸν ἀκολούθησε. Ὅταν ἔφθασαν στὸ μοναστήρι, ὁ πατροΚοσμᾶς ἀφοῦ τὸ εὐχαρίστησε καὶ τὸ εὐλόγησε, τὸ παιδὶ θαυματουργικὰ ἐξαφανίσθη ἀπὸ μπροστά του καὶ μετεφέρθη σῶο καὶ ἀβλαβὲς ἀμέσως στὸν τόπο ποὺ ἦταν πρὶν καὶ βρῆκε τὰ ζῶα νὰ εἶναι στὸ σημεῖο ποὺ τὰ ἄφησε.

Στὴν συνέχεια ὁ πατροΚοσμᾶς ἐπισκέφθη τὴν Ζελενίτσα (σημερινὴ Πρασιά) Εὐρυτανίας, ὅπου φιλοξενήθηκε στὸ σπίτι τοῦ Ζαχαράκη.

Ὁ νῦν ἐφημέριος τοῦ χωριοῦ πατὴρ Χρῆστος Ντζίμας μᾶς εἶπε: Ὅταν ὁ πατροΚοσμᾶς κήρυττε, καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων τοὺς εἶπε καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 2 προφητεία (ὄρα σελὶς 267), ἀποκολλήθη ἕνας ὄγκολιθος ἀπὸ τὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ καὶ κατευθυνόταν πρὸς τὸ μέρος τους, ὁ ὁποῖος θὰ τοὺς σκότωνε. Τότε ὁ πατροΚοσμᾶς ἐστράφη πρὸς τὸν βράχο ποὺ κατρακυλοῦσε, ἔκαμε τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ καὶ ἀμέσως ὁ βράχος ἀκίνητοποιήθη.

Μετὰ τὴν Ζελενίτσα πῆγε στὴν Στεφανιάδα. Φεύγοντας ἀπὸ τὴν Στεφανιάδα ἀκούμπησε τὸ ραβδί του σὲ μία πατλιά (= βάτος). Αὐτὴ ἡ συγκεκριμένη πατλιά ὅταν ἀνθίζῃ, εὐωδιάζει πρὸς πολὺ ἀπὸ τὶς ἄλλες πατλιές.

Κατόπιν ὁ πατροΚοσμᾶς κατευθύνθη πρὸς τὰ χωριὰ τῆς Ἄρτης. Στὰ Μηλιανὰ Ἄρτης ἔχασε (ἢ κατ' ἄλλους τοῦ ἔκλεψαν) τὸν σταυρό του. Ἡ συνοικία ποὺ χάθηκε ὁ σταυρὸς λέγεται μέχρι σήμερα “Σταυρός”.

Στὴν Δαφνωτὴ Ἄρτης ἔγινε τὸ ἐξῆς: Ὅταν τελείωσε τὸ κήρυγμά του ὁ πατροΚοσμᾶς, τὸν πλησίασε ὁ ἐφημέριος τοῦ χωριοῦ Σκούπα καὶ τὸν προσκάλεσε στὸ χωριό του γιὰ νὰ κηρύξῃ. Ὁ πατροΚοσμᾶς δὲν πῆγε λέγοντάς του: “Δὲν ἔρχομαι διότι δὲν θάρθῃ κανεὶς στὸ κήρυγμά μου, ἀφοῦ ὅλοι εἶναι πάνω στὶς κερασιές”. Πράγματι ὁ ἱερεὺς ὅταν ἐπέστρεψε στὸ χωριό του συνήντησε ὅλους τοὺς συγχωριανούς του νὰ μαζεύουν κεράσια.

Στὴν συνέχεια ὁ πατροΚοσμᾶς πῆγε στὰ Γουργιανὰ καὶ προφήτευσε ὅτι τὸ χωριὸ αὐτὸ θὰ παραμείνῃ γιὰ πάντα ἕνα μικρὸ χωριό. “Πάντα θὰ εἶστε δέκα σπίτια”. Πράγματι μέχρι τὶς ἡμέρες μας τὰ Γουργιανὰ ἔχουν δέκα οἰκογένειες.

Κατόπιν ὁ πατροΚοσμᾶς κήρυξε στοὺς Χαλκιάδες, στὴν Τσαμουριά, στὴν Πρέβεζα. Στὴν Πρέβεζα βρέθηκε ξανὰ ὁ πατροΚοσμᾶς τὸ 1777 καὶ τὸν φιλοξένησε ἡ οἰκογένεια Μαμάτη. Ἡ γυναίκα τοῦ Μαμάτη ἢ κυρὰ Ῥαφτάκαινα πρόσφερε ἕνα καινούργιο ὑποκάμισο στὸν πατροΚοσμᾶ καὶ ἐκεῖνο ποὺ φοροῦσε ὁ Ἅγιος τὸ κράτησε γιὰ

εὐλογία. Ἡ κυρὰ Ῥαφτάκαινα ἔδωσε πολλὰ κομματάκια ἀπὸ τὸ ἐν λόγω ὑποκάμισο σὲ πολλούς, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔγιναν πολλὰ θαύματα. Πολλὲς στεῖρες γυναῖκες ἀπέκτησαν παιδί. Ὁ υἱὸς τῆς Χρῆστος Μαρμάτης τὸ ὑπόλοιπο ὑποκάμισο τὸ ἀφιέρωσε στὸν Ἱερὸ Ναὸ τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ὅπου καὶ φυλάσσεται.

Στὴν συνέχεια ὁ πατροΚοσμᾶς πῆγε στὴν Ἁγίαν Μαύραν (δηλαδή, στὴν Λευκάδα) καὶ στὴν Κεφαλληνία. Στὴν Κεφαλληνία, τὸν συνόδευε γιὰ νὰ τὸν κατασκοπεύσῃ ὁ Βενετὸς ἀξιωματικὸς Ζόνζα, ὅστις ἐντυπωσιάσθη ἀπὸ τὴν ἀφιλοκέρδεια καὶ τὴν λιτὴ ζωὴ τοῦ πατροΚοσμᾶ, καὶ ἔδωσε καλὲς πληροφορίες στοὺς ἀποστειλαντάς τον.

Οἱ προφητεῖες τοῦ στὴν Κεφαλλονιά ἐπαληθεύθησαν μὲ μαθηματικὴ ἀκρίβεια, τόσο περὶ τοῦ χρόνου ἀπελευθερώσεως τῶν Ἰονίων νήσων, ὅσον καὶ περὶ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ τηλεφώνου. “Θάρθη καιρὸς ποὺ θὰ ζωσθῇ ὁ τόπος μὲ μιὰ κλωστή”. Στὴν Ἄσσο, εἶπε στὰ τζιτζίκια νὰ σιωπάσουν καὶ ῥεῖνα βουβάθηκαν ἀμέσως. Ἐπὶ πλέον θεράπευσε ἓνα παράλυτο, ἰάτρευσε τὴν δεξιὰ χεῖρα ἐνὸς πτωχοῦ ῥάπτῃ, ἣτις ἦτο ἀκίνητος ἐπὶ πολλὰ ἔτη καὶ στὸ Κάστρο τῆς Ἄσσου ἀποκατέστησε τὴν ἀκοή σ’ ἓνα εὐγενῆ κωφό.

Εἰς τὸ χωρίον Κουρουνὸς ὑπῆρχε ἓνα ξηροπήγαδον. Ὁ πατροΚοσμᾶς ζήτησε λίγο νερὸ καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ εἶπαν ὅτι δὲν ἔχει νερό, ὅμως κάμνοντας ὑπακοὴν ἀνέσυραν ἀπὸ τὸν πυθμένα τὸ δοχεῖο γεμάτο λάσπη. Ὅταν ἔφερε τὸ δοχεῖο στὸ στόμα τοῦ ὁ πατροΚοσμᾶς καὶ ἐγεύθη ὀλίγο νερό, εὐθὺς θαυματουργικῶς τὸ ξηροπήγαδον γέμισε μὲ ἄφθονο καὶ καθαρὸ νερὸ καὶ ἔκτοτε εἶναι πάντα πλήρες.

Στὸ κέντρο τῆς ἀγορᾶς τοῦ Ἀργοστολίου ὅπου ὁ πατροΚοσμᾶς ἔστησε ἓνα Σταυρό, ὅπως συνήθιζε γιὰ νὰ κηρύξῃ, ἀνέβλυσε νερὸ καθαρὸ, τὸ ὁποῖο ἐξακολουθεῖ μέχρι σήμερον νὰ ἀναβλύζῃ καὶ ποτὲ δὲν λιγοστεύει.

Ἀκόμη, στὸ χωρὶὸ Θηνιά, ζήτησε νὰ συναντηθῇ μὲ τὸν πλοίαρχο Ἀντώνιο Γκετιλίνη, τὸν ὁποῖον δὲν τὸν γνώριζε καὶ τὸν προέτρεψε νὰ ἐξομολογηθῇ μία παλιά του ἁμαρτία.

“Ἀπὸ τὴν Κεφαλληνίαν, –γράφει ὁ πρῶτος βιογράφος τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ, ὁ ὅσιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης στὸ Νέον Μαρτυρολόγιον–, ἐπέρασε εἰς τὴν Ζάκυνθον συνοδευόμενος ἀπὸ δέκα καίκια

γεμάτα ἀπὸ εὐλαβεῖς Κεφαλλήνας”. Ὅμως, δὲν εἰργάσθη πολὺ στὴν Ζάκυνθο διότι ἀντέδρασαν οἱ ἄρχοντες καὶ ἐπέστρεψε στὴν Κεφαλληνίαν. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἔφυγε, διότι μετεδόθη γρήγορα στὸ νησί ἢ ἀντίδρασις καὶ μετέβη στίς 23-7-1777 στοὺς Κορυφούς*, (δηλαδὴ στὴν Κέρκυρα), ὅπου ἔμεινε μόνο 24 ὥρες. Ὁ Προβλεπτής τῆς Κερκύρας (Γενικὸς Διοικητὴς Ἰονίων νήσων) Da Mar, ὅστις ἔπαιρνε ἐντολὲς ἀπὸ τὴν Γερουσία τοῦ Βενετικοῦ κράτους, δὲν τοῦ ἔδωσε ἄδεια καὶ τοιουτοτρόπως, ἠναγκάσθη νὰ φύγη.

Ἡ φυγὴ βέβαια τοῦ πατροΚοσμᾶ ἀπὸ τὴν Κέρκυρα, δὲν ἦταν φυγὴ ἤττας, ἀδυναμίας, σιωπῆς ἢ παύσεως τοῦ ἔργου του, καὶ φυσικὰ δὲν ἦταν φυγὴ γήρατος καὶ κοπώσεως, ἀλλὰ ἦταν φυγὴ συνεχίσεως τοῦ ἔργου του. Παρ’ ὅλη τὴν ἡλικία του, ἦταν τότε 63 ἐτῶν, δὲν σταμάτησε τὸ ἔργο του. Δὲν τὸν φόβιζαν οἱ κοτζαμπάσηδες καὶ οἱ ἐβραῖοι, ἀλλ’ οὔτε ὁ Προβλεπτής καὶ οἱ κατάσκοποι τῶν ἐνετῶν, οἱ κερκυραῖοι ἀδελφοὶ Ἀνδρέας καὶ Δημήτριος Μαμωνᾶς, οἵτινες εἶχον πάρεϊ ἐντολὴ ἀπὸ τὸν Da Mar νὰ τὸν δολοφονήσουν. Ὁ πατροΚοσμᾶς ἔβλεπε ὅτι τὰ χρονικὰ ὅρια στενεύουν καὶ γνώριζε ὅτι ὑπάρχει ἀκόμη πολλὴ δουλειά, γι’ αὐτὸ ὅταν τὸν “ἔδιωξαν” οἱ ἐνετοὶ ἀπὸ τὴν Κέρκυρα διεπεραιώθη εἰς τοὺς Ἁγίους Σαράντα καὶ μὲ περισσὸ ζῆλο καὶ δύναμι συνέχισε τὸ ἱεραποστολικό του ἔργο. Ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἐξῆς, βάπτισε πολλοὺς ἐξισλαμισμένους Ἕλληνες, ἔκαμε πολλὰ θαύματα, ἴδρυσε τὰ περισσότερα σχολεῖα, ἐξομολόγησε χιλιάδες καὶ εἶπε πολλὰς προφητεῖες.

Μετὰ τοὺς Ἁγίους Σαράντα ἐπισκέφθη τὰ γειτονικὰ χωριὰ Τζάρα καὶ Μουρσι ὅπου εἶπε: “Θάρθη καιρός, ὅπου ἓνας «μεγάλος» ἄνδρας θὰ κάμη εὐφορα τὰ ἄγονα χωριά σας”. Πράγματι ἐπὶ Ἐμβερ Χότζα κατασκευάσθη - δημιουργήθη μία τεχνητὴ λίμνη ἀπ’ ὅπου ἀρδεύεται ὅλη ἡ πεδιάδα ποὺ εὐρίσκεται ἀνάμεσα σ’ αὐτὰ τὰ χωριά. Στὸ δὲ χωριὸ Μουρσι ἐκτίσθη τὴν δεκαετία τοῦ 1930 ἱερὸς Ναὸς πρὸς τιμὴ τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ. (Ὅρα σελὶς 63).

* Κορυφοὶ καὶ Κορυφὸ ὀνομάζονταν ἡ νῆσος καὶ ἡ πόλις τῆς Κερκύρας κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους.

Στὴν συνέχεια τῆς περιοδείας του, ὁ πατροΚοσμάς πῆγε στὴν Χειμάρρα, καὶ φιλοξενήθη στὴν ἀρχοντικὴ οἰκία τοῦ Χρήστου Δήμα, ὅπου ἔγινε τὸ ἐξῆς θαυμαστὸ γεγονός:

Μερικὴ ἄποψι τοῦ χωρίου Μουρσί. Δεξιὰ ὁ Ἱερὸς Ναὸς τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ καὶ ἀριστερὰ ἡ τεχνητὴ λίμνη.

(Φωτογραφία: Ὀδυσσεὺς Γιάννης 6-1-2007)

Ἐνῶ μιλοῦσε μὲ τὰ μέλη τῆς ἀνωτέρω οἰκογενείας, ξαφνικὰ ἐξαφανιζόταν καὶ μετὰ ἀπὸ ὥρα ἐμφανιζόταν ξανά. Στὴν Χειμάρρα ἐθεμελίωσε τὸν ἱερὸ Ναὸ τῶν Ἁγίων Πάντων. Ἱερὸ Ναὸ πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος ἐθεμελίωσε καὶ στὸ διπλανὸ χωριὸ Βοῦνο, ὅπου μέχρι σήμερον σώζεται ἡ κτητορικὴ ἐπιγραφὴ μὲ ἡμερομηνία ἀποπερατώσεως 1778. Στὰ χωριά Κουλουρίτσα καὶ Ζερβάτες, ἐκεῖ πού στάθηκε νὰ κηρύξη, κατὰ μαρτυρία τῶν ΒορειοΗπειρωτῶν, ὁ τόπος εὐωδιάζει μέχρι σήμερα. Στούς Ζερβάτες, προέβλεψε ὅτι πάντα τὸ χωριὸ τους, θᾶναι ἄνυδρο, ἐνῶ στοὺς Βουλιαράτες ὅτι θᾶναι ἕνα εὐφορο κεφαλοχώρι. Πράγματι μέχρι σήμερα ἐπαληθεύονται τὰ λόγια του. Κατόπιν μετέβη εἰς Γράψην, Φραστανήν, Δρυμάδες, Παλάσσαν, Δουκάτες, Κάνινα, Αὐλῶνα καὶ Μπεράτι. Ἐκεῖ ὁ Ἁγίος μας ἱδρυσεν ἕνα ἑλληνικὸ σχολεῖο καὶ ἔβαλε σχολάρχη τὸν Σάπφειρο Χριστοδουλίδη. Στὸ Μπεράτι ὁ Κουρτ πασιᾶς τοῦ δώρησε ἕνα θρονί.

Στὸ Μπεράτι βρέθηκε ἡ ἐξῆς χειρόγραφη σημείωσις - ἐνθύμησις γιὰ τὸ πέρασμα τοῦ πατροΚοσμᾶ καὶ τὴν ἐπίδρασι τῆς διδασχῆς: “Τὸ 1777, Αὐγούστου 22, ἡμέρα Τρίτη, ἤλθεν εἰς ἀσκητῆς καλούμενος Κοσμᾶς ἱερομόναχος, καὶ ἐδίδαξεν ἡμέρας τρεῖς ἐν Βερατίῳ. Τὴν διδασχὴν του ἔκαμε ἀναβαίνων ἐπὶ σκαμνίου καὶ ἐδίδαξεν ὅλον τὸν κόσμον καὶ ἔκοψαν αἱ γυναῖκες τὰ ἀσήμια καὶ τὰ μεταξωτὰ φορέματα”.

Καὶ σὲ μία ἄλλη σημείωσις μὲ τὴν ἴδια χρονολογία ἀναφέρονται τὰ ἐξῆς: “Ἐγύρισεν εἰς ὅλα τὰ μέρη εἰς Γραικίαν καὶ Ἀρβανιτίαν

καὶ ἐδῶ εἰς Βελεγράδα καὶ μᾶς ἐδίδασκεν ἅγια λόγια καὶ ἐθαύμασαν οἱ χριστιανοὶ ἀπὸ τὰς διδαχὰς αὐτοῦ...”.

“Διὰ τὸ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ –γράφει στὴν σελίδα 231 τοῦ Νέου Μαρτυρολογίου του, ὁ ὅσιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης – ὁποῦ δὲν τοὺς ἐχώρει καμμία Ἐκκλησία, ἐξ ἀνάγκης ἔκαμνε τὴν διδαχὴν του ἔξω εἰς τὰς πεδιάδας. Ὅθεν ἐσυνήθιζε καὶ ὅπου ἔμελλε νὰ σταθῇ νὰ διδάξῃ, πρῶτον ἔλεγε καὶ ἐκατασκεύαζαν ἓνα Σταυρὸν ξύλινον μέγαν καὶ τὸν ἔστηναν ἐκεῖ. Ἐπειτα ἀκουμβίζοντας ἐπάνω εἰς τὸ ξύλον τοῦ Σταυροῦ τὸ σκαμνί, τὸ ὁποῖον, ὡς λέγουσι, τοῦ τὸ ἐκατασκεύασεν ὡσὰν θρονὶ ὁ Κούρτ πασιᾶς, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναβαίνοντας ἐδίδασκε. Καὶ μετὰ τὴν διδαχὴν τὸ μὲν σκαμνὶ τὸ ἐδιάλυε καὶ τὸ ἔπαιρνε μαζί του, ὅπου καὶ ἂν ὑπῆρχαιεν, ὁ δὲ Σταυρὸς ἔμενεν ἐκεῖ εἰς ἐνθύμησιν παντοτινὴν τοῦ κηρύγματός του”.

Στὴν συνέχεια ὁ Ἅγιός μας, περιώδευσε στὰ Τίρανα, στὸ Δυρράχιον, στὴν Κρόγια, στὸ Μπεράτι, στὴν Ἀχρίδα, στὴν Κορυτσά καὶ στὸ Μοναστήριον.

Κατόπιν ὁ πατροΚοσμᾶς πῆγε στὴν Καστοριά, στὰ Γρεβενὰ καὶ κατέληξε στὴν Θεσσαλονίκη. Ὅμως συνέχισε, ἐπέστρεψε στὴν Θεσσαλία, ἐπανῆλθε στὴν Ἠπειρο, ὅπου περιώδευσε στὸ Μέτσοβο, στὸ Συρρόακο, στοὺς Καλαρῤῥυτες, στὴν Λαψίστα, στὴν Ἄρτσιστα (σημερινὴ Ἄριστη) στὴν Ζίτσα, στὴν Παραμυθιά καὶ στὴν Πάργα.

Τώρα χιλιάδες τὸν γνωρίζουν καὶ τὸν περιμένουν νὰ τοὺς ξαναεπισκεφθῇ· ἑκατοντάδες ἔχουν ἀκούσει γι’ αὐτόν, ἔχουν ἀκούσει ὅτι ἓνας ἁγιορείτης ἱερομόναχος μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Πατριάρχου περιοδεύει τὴν σκλαβωμένη πατρίδα τους, καὶ περιμένουν νὰ τὸν ὑποδεχθοῦν μὲ χαρὰ, καὶ εἶναι ἐλάχιστοι ἐκεῖνοι ποὺ δὲν ἔχουν ἀκούσει κάτι περὶ τοῦ πατροΚοσμᾶ, ἀλλ’ ὅταν ἔρχεται στὸ χωριό τους τρέχουν καὶ αὐτοὶ γιὰ νὰ τὸν προῦπαντήσουν. Ὅταν δὲ φεύγῃ τὸν συνοδεύουν ὅλοι γιὰ ἀρκετὰ χιλιόμετρα καὶ τὸν ἀποχαιρετοῦν μὲ κλάματα διότι προαισθάνονται ὅτι δὲν θὰ τὸν ξαναδοῦν, δὲν θὰ τὸν ξαναδοῦν γιὰ νὰ τοὺς δοθῇ ἡ εὐκαιρία νὰ ἐξομολογηθοῦν, δὲν θὰ τὸν ξαναδοῦν γιὰ νὰ δεχθοῦν τὶς εὐλογίες καὶ τὰ θαύματά

του, τὰ ὁποῖα αὐτὴ τὴν περίοδο εἶναι πολλά, δὲν θὰ τὸν ξαναδοῦν νὰ ἰδρῦη καὶ νὰ κτίζη σχολεῖα, δὲν θὰ τὸν ξαναδοῦν καὶ δὲν θὰ τὸν ἀκούσουν ξανά νὰ τοὺς λέη καὶ ἄλλες προφητείες, νὰ τοὺς λέη πότε θάρθῃ τὸ ποθούμενο, νὰ τοὺς προβλέπῃ τὸ ἐγγὺς καὶ μακρυνὸ μέλλον.

Στὰ τέλη τοῦ 1778 ἢ ἀρχὲς τοῦ 1779 ἐπισκέφθη ξανά τὰ Ἰωάννινα. Ὅμως στὰ Ἰωάννινα οἱ ἔβραῖοι τὸν συκοφάντησαν στὸν πασσά, ὅτι εἶναι ὄργανο τῆς Ῥωσσίας καὶ οἱ τοῦρκοι τοῦ ἀπηγόρευσαν νὰ κηρύξῃ μέσα στὴν πόλι. Ὁ Ἅγιός μας ὅμως μίλησε στοὺς πιστοὺς, ἐκτὸς τῆς πόλεως, στὸν ἱερὸ Ναὸ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῆς Περιβλέπτου.

Κατόπιν ἴδρυσε σχολεῖο στὸ Ζάλογγο καὶ περιώδευσε στὴν Τσαμουριά. Ἀπὸ ἄνω προαισθανόμενος τὸ τέλος τοῦ ἔγραψε στὸν ἀδελφὸ του Χρῦσανθο ποὺ ἦταν Σχολάρχης στὴν Νάξο μία ἐπιστολὴ μὲ ἡμερομηνία 2-3-1779, τὴν ὁποία τὴν τελειώνει ὡς ἐξῆς: *“Δέκα χιλιάδες χριστιανοὶ μὲ ἀγαπῶσι καὶ ἓνας μὲ μισεῖ. Χίλιοι τοῦρκοι μὲ ἀγαπῶσι καὶ ἓνας ὄχι τόσον. Χιλιάδες ἔβραῖοι θέλουν τὸν θάνατό μου καὶ ἓνας ὄχι”*.

Αὐτὴν τὴν περίοδο τὸν κατασκοπεύουν οἱ ἐνετοί. Τὴν Πέμπτη 18-4-1779 ὁ μυστικὸς κατάσκοπος τῆς Βενετίας, ὁ κόμης Ἀνδρέας Μαμωνᾶς προσπάθησε στὸ Μαυρολιθάρι τοῦ Μαργαριτίου νὰ παγιδεύσῃ τὸν πατροΚοσμᾶ· τὸν πλησίασε καὶ θέλησε νὰ μάθῃ τὶς προθέσεις του. Ὅμως εἰς μάτην, ὁ Ἅγιός μας, ἦταν ἱεραπόστολος καὶ ὄχι διπλωμάτης ἢ στρατιωτικὸς, δὲν εἶχε μυστικά, οὔτε κακὲς προθέσεις, ὁ Ἅγιός μας, ἦτο ἓνας Ἄγιορείτης ἱερομόναχος, ἦτο ἓνας Ἑλληνορθόδοξος ἱεροκῆρυξ.

Ἀπὸ τὰ Βενετικὰ ἀρχεῖα μαθαίνομε ὅτι οἱ δύο ἀδελφοὶ Μαμωνᾶ γιὰ τὴν κατασκοπεῖα τους, παρ’ ὅλο ποὺ δὲν κατόρθωσαν νὰ δολοφονήσουν τὸν πατροΚοσμᾶ, διότι τὸ ἐγγεῖρημα τῆς δολοφονίας δὲν ἦτο ἀπλῆ ὑπόθεσι, πληρώθηκαν ἀπὸ τοὺς ἐνετοὺς 58 τζεκίνια (=319 γρόσια). Ἀκόμη, ἀπὸ τὴν ἰδίᾳ πηγὴ ἀντλοῦμε τὴν ἐξῆς πληροφορία: Ὁ κατάσκοπός του ἀναφέρει πὼς ὁ Καλόγερος *“ζῆ μὲ μεγάλας στερήσεις”*. Ἡ τροφή του ἦτο λιτὴ καθὼς καὶ τῆς συνοδείας του, συναγμένη ἀπὸ τὴν ἐλεημοσύνη τῶν πιστῶν. Καὶ

φυσικά πουθενά δεν δέχθηκε κάτι που προερχόταν από κλοπή ή από κάποια άδικία. Είναι αρκετά τα περιστατικά που ήρνήθη να γευθῆ κάτι ἐπειδὴ ἦτο κλεμμένο. Συγκεκριμένα: στὴν Καρυὰ τοῦ Ὀλύμπου δὲν ἔφαγε καρπούζι πού τοῦ πρόσφερε κάποιος ἐπειδὴ ἦτο κλεμμένο. Κλεμμένο ἦτο καὶ τὸ ἀχλάδι πού τοῦ προσφέρθηκε στὴν Αὔρα τῆς Καλαμπάκας καὶ φυσικά δὲν τὸ ἔφαγε, ὅπως δὲν ἔφαγε κολοκυθόπιττα πού τοῦ πρόσφεραν σὲ κάποιο χωριὸ τῆς Εὐρυτανίας διότι ἡ κολοκύθα ἦταν κλεμμένη. Ἀκόμι σὲ κάποιο χωριὸ τῶν Ἀγράφων δὲν ἔφαγε τυρί, διότι τὸ ἐν λόγω τυρὶ προήρχετο ἀπὸ κοπάδι πού εἶχε γίνει μὲ ἀδικία. Δηλαδή, ἡ γυναίκα πού τοῦ πρόσφερε τὸ τυρὶ ἔφτιαξε τὸ κοπάδι τῆς μὲ ἄνισες ἀνταλλαγές, ἔδινε νεογέννητα τσοπανόσκυλα στοὺς κτηνοτρόφους καὶ ἔπαιρνε ἴσο ἀριθμὸ προβάτων, καὶ φυσικά αὐτὴ ἡ ἀνταλλαγὴ ἦτο ἄνιση.

Στὴν συνέχεια ὁ πατροΚοσμᾶς πῆγε ξανά στὴν Πρέβεζα. Στὴν Πρέβεζα δὲν τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ κηρύξῃ στὴν πόλι καὶ ὁ Ἅγιός μας ἐκήρυξε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι ὅπου εἶπε: “Ἐκεῖθεν θάρθη τὸ Ῥωμαῖκο” καὶ ἔδειξε τὴν Ῥούμελη. Πράγματι τὸ 1912 ἀπὸ κεί πῆγαν οἱ ἐλευθερωτὲς Ἑλληνες.

Ἀμέσως μετὰ, μέσω Ἄρτης, ἦλθε στὸ Μέγα Δένδρο, ὅπου ἐτέλεσε μνημόσυνο γιὰ τοὺς γονεῖς του καὶ ἐπέστρεψε στὴν Ἥπειρο, ὅπου περιώδευσε στὴν Τσαμουριά.

Τὴν 30-4-1779 οἱ ἐνετοὶ τοῦ ἀπηγόρευσαν νὰ εἰσέλθῃ στὴν Πάργα. Τότε θαυματουργικῶς ἤρχισαν νὰ κτυποῦν μόνες τους οἱ καμπάνες τῶν ἱερῶν Ναῶν πού ἦταν μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ κάστρο. Μετὰ ἀπ’ αὐτὸ τὸ θαυμαστὸ γεγονός ἐξήλθον οἱ Παργιανοὶ ἔξω τῆς πόλεως, ὅπου ὁ πατροΚοσμᾶς τοὺς κήρυξε στὴν ὑπαιθρο στὴν θέσι Κανάλι κάτω ἀπὸ μία μοναχικὴ ἐλιά ἀπέναντι ἀπὸ τὴν δεξιὰ μενὴ πού ἐκτίσθη τὸ 1936. Ἡ ἐλιά ἀπὸ τότε λεγόταν καὶ λέγεται ἐλιά τοῦ πατροΚοσμᾶ. Ἡ ἐλιά μεταφέρθη 20 μέτρα ἀνατολικώτερα διότι οἱ ἰδιοκτῆτες τοῦ οἰκοπέδου ἔκτισαν ἓνα οἰκοδόμημα. Μεταξὺ τῶν ἄλλων, τοὺς εἶπε τὸ ὑπ’ ἀριθμ. 1 ἀπόσπασμα, (ὄρα σελὶς 240).

Ὅταν τελείωσε τὸ κήρυγμα, ζήτησε νὰ εἰσέλθῃ στὸ φρούριο μόνος του γιὰ νὰ ψάλλῃ τὸν ἑσπερινὸ στὸν ἱερὸ Ναὸ τῆς Θεοτόκου

τῆς Ὁδηγητρίας καὶ νὰ προσκυνήσῃ τὴν εἰκόνα τῆς Παναγιοπού-
λας καὶ δὲν τοῦ ἐπέτρεψαν. Κατὰ προφορικὴ παράδοσι ὁ πατρο-
Κοσμᾶς εἶπε στοὺς Παργινούς: “Οἱ ξένοι θὰ κάμουν προκοπὴ”
καὶ “Ὅλοι κεφάλια θὰ εἶστε” δηλαδὴ, θὰ καυγαδίζετε γιὰ τὴν
ἐξουσία καὶ τοὺς τίτλους.

Στοὺς προγόνους τῆς σημερινῆς οἰκογενείας Βέργου ἔδωσε ἓνα
μῆλο καὶ ἓνα μανδῆλι. Τὸ μανδῆλι τὸ πῆρε ἡ κόρη τῆς οἰκογενείας
ποὺ ὑπανδρεύθη κάποιον ἀπὸ τὴν οἰκογένεια Βερβιτσιώτη.

Κατόπιν τούτου ἔφυγε ἀπὸ τὴν Πάργα καὶ πῆγε στὴν Ἄρτα,
ὅπου καὶ ἐκεῖ δὲν τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ κηρύξῃ. Στὴν συνέχεια κή-
ρυξε στὰ χωριὰ τῆς Ἄρτης καὶ κατέληξε στὰ Ἰωάννινα, ὅπου συν-
ῆντησε τὴν μεγάλη ἀντίδρασι τῶν ἑβραίων, διότι προέτρεψε τοὺς
χριστιανούς νὰ μεταθέσουν τὸ παζάρι ἀπὸ τὴν Κυριακὴ στὸ Σάβ-
βατο. Καὶ πάλι δὲν τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ εἰσέλθῃ στὴν πόλι καὶ κήρυ-
ξε ἔξω τῆς πόλεως στὸν ἱερὸ Ναὸ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῆς
Περιβλέπτου, στίς 4-8-1779, ἀνεβασμένος εἰς ἓνα πλάτανο γιὰ νὰ
τὸν βλέπουν καὶ νὰ τὸν ἀκούουν ὅλοι. Ὁ πλάτανος αὐτὸς σώζεται
μέχρι σήμερα.

Λίγο ἀργότερα ὅταν κήρυττε στὴν πλατεῖα τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς
στὴν Δεοβιτσάνη, κάποιος τὸν εἰρωνεύθη καὶ ὁ πατροΚοσμᾶς τοῦ
εἶπε: “Πήγαινε καὶ στὸν δρόμο θὰ ἀνταμειφθῆς”. Λίγη ὥρα μετὰ,
ἐκείνουν τὸν ἀγενῆ τὸν τραυμάτισε ἓνας ἐχθρὸς του.

Ὁ Ἅγιός μας, στὴν συνέχεια πῆγε στὴν Πρεμετὴ καὶ κατόπιν
ἐνῶ πήγαινε πρὸς τὸ Τεπελένι ἔγινε τὸ ἐξῆς:

Λίγο πρὶν φθάσῃ στὸ Τεπελένι, τὴν ὥρα ποὺ ἐκήρυττε στὰ πλή-
θη, ἄνθρωποι τῶν ἑβραίων καὶ τῶν κοτζαμπάσηδων τοῦ ἐπιτέθηκαν.
Ὁ Ἅγιός μας ἐσώθη ἀπὸ τὴν μητέρα τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τὴν περιβόητη
Χάνκω ἢ Χάμκω. Ὁ Ἅγιός μας τρέχοντας ἔφθασε στὸ Τεπελένι καὶ
ἡ Χάνκω τὸν πῆρε στὸ σπίτι της. Τὸ βράδυ ἦλθε καὶ ὁ 35χρονος
γιὸς της ὁ Ἀλῆς. Τὴν ὥρα τοῦ δείπνου ὁ Ἅγιός μας εἶπε στὸν Ἀλῆ:
“Θὰ γίνῃς τρανός, θὰ πάρῃς τὸ Μπεράτι, τὴν Πρεμετὴ, τὰ Γιάν-
νενα, θὰ γίνῃς ὀνομαστός στὴν οἰκουμένη. Θὰ κυριεύσῃς ὅλη τὴν
ἀρβανιτιὰ καὶ θὰ πατήσῃς καὶ αὐτὸ τὸ τάχτι τοῦ Κούρτ πασᾶ.
Ὅμως νὰ θυμᾶσαι πάντοτε, νὰ ἀγαπᾶς καὶ νὰ ὑπερασπίζεσαι

τοὺς χριστιανοὺς ἂν θέλῃς νὰ μείνῃ ἢ ἐξουσία στοὺς διαδόχους σου”. Τὴν ἐπομένη ὁ Ἄλῃς, πρὶν φύγει ὁ πατροΚοσμᾶς τὸν ρώτησε: “Στὴν Πόλι θὰ πάω;” “Καὶ στὴν Πόλι θὰ πᾶς ἀλλὰ μὲ κόκκινα γένεια” τοῦ ἀπήντησε ὁ Ἅγιός μας. Καὶ φυσικὰ τὰ λόγια τοῦ πατροΚοσμᾶ ἐπαληθεύθηκαν κατὰ γράμμα. Ὁ Ἄλῃ πασᾶς ἔγινε “μεγάλος” καὶ στὴν Πόλι πῆγε τὸ καρατομημένο κεφάλι του.

Ὅμως, ὅ,τι δὲν κατόρθωσαν νὰ κάνουν οἱ ἐβραῖοι στὸ Τεπελένι, τὸ ἔπραξαν λίγες ἡμέρες ἀργότερα στὸ Μπεράτι. Ἔδωσαν στὸν Κούρτ πασᾶ τοῦ Βερατίου 25.000 γρόσια – ποσὸ τεράστιο· ποσὸ μὲ τὸ ὅποιο μποροῦσε νὰ ἀγοράσῃ 12.500 πρόβατα – δηλαδή, 1.100.000 Εὐρῶ – διὰ νὰ τὸν φονεύσουν.

Ἐκεῖνος τὸν συνέλαβε στὸ Κολλικόντασι τῆς Μεγάλῃς Μουζακιᾶς δέκα χιλιόμετρα βορείως τῆς Ἀπολλωνίας καὶ τοῦ Φιέρι καὶ τὸν ἀπηγχόνησαν στίς παρυφᾶς τοῦ γειτονικοῦ χωριοῦ Μουγιαλῆ, καὶ τὸν ἐρῶριψαν στὸν Ἄφον ποταμό, τὸ Σάββατο 24 Αὐγούστου 1779.

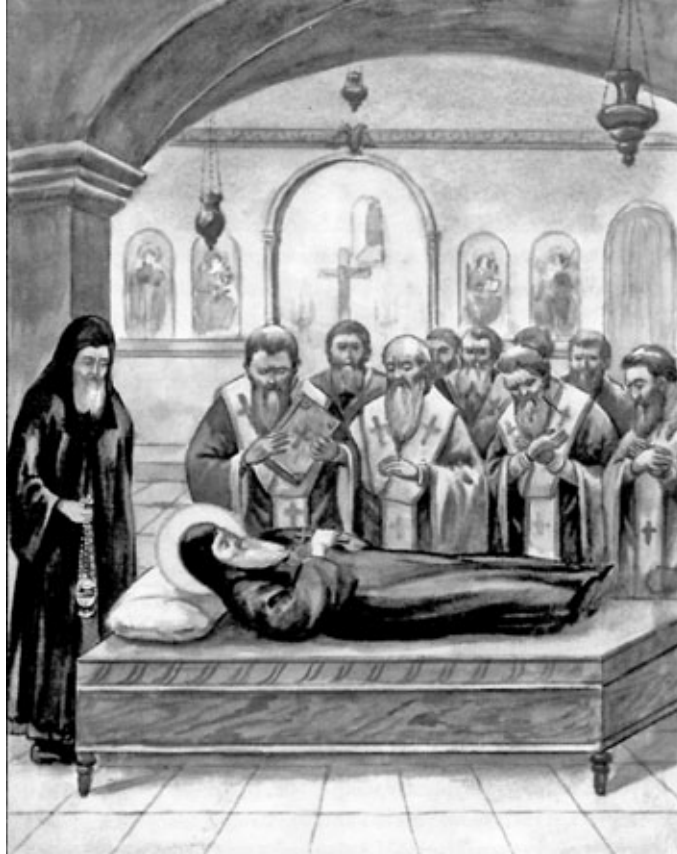
* * *

Στὸ Κολλικόντασι τῆς Βορείου Ἡπείρου ὁ Ἅγιός μας τελείωσε μαρτυρικὰ τὴν ἐπίγειο ζωὴ του. Στὸ Κολλικόντασι τελείωσε τὴν τρίτη περιοδεία του. Μιὰ περιοδεία θριαμβεύουσα, μιὰ περιοδεία ποὺ τοῦ ἔδωσε τὸν στέφανον τῆς δόξης, μιὰ περιοδεία ποὺ τὸν ἔκαμε Μάρτυρα, Ἐθνομάρτυρα, μιὰ περιοδεία ποὺ ἔδωσε σὲ μᾶς ἓνα ἀκόμη Ἅγιο, τὸν δικό μας Ἅγιο, τὸν Ἅγιο τοῦ Ἔθνους, τὸν Ἅγιο τῆς Ἐλευθερίας, τὸν Ἅγιο τῶν σκλάβων, τὸν Νεομάρτυρα καὶ Ἱερομάρτυρα Κοσμᾶ τὸν Αἰτωλό, τὸν Ἰσαπόστολο, τὸν Ἐθναπόστολο, τὸν Ἱεραπόστολο – καὶ στοὺς Θερμίους – Μεγαλοδενδρίτες– Αἰτωλοὺς, τὸν συντοπίτη τους (μας) Ἅγιο.

TO MARTYRION

Ἡ κηδεῖα τοῦ Ἁγίου μας ἐψάλη στὸν ἱερὸ Ναὸ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου τοῦ χωρίου Κολλικόντασι ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως Ἰωάσαφ τοῦ ἐν Βελιγράδοις, παρουσίᾳ πολλῶν ἄλλων κληρικῶν καὶ πλήθους λαοῦ, ἡ δὲ ταφὴ ἔγινε εἰς τὸ Νάρθηκα τοῦ ἰδίου ἱεροῦ Ναοῦ.

Τὸ Μαρτύριον

Τὸν Αὐγούστο τοῦ 1779 ὁ Ἅγιός μας ἐόρτασε τὴν ἐορτὴ τῆς Παναγίας μας στὸ Μπεράτι. Ὁκτὼ ἡμέρες ἀργότερα ἐόρτασε καὶ τὴν ἐορτὴ τῆς Ἀποδόσεως τῆς Θεοτόκου. Τὴν ἴδια ἡμέρα τὸ ἀπόγευμα ἐνῶ ἐτοιμαζόταν νὰ ψάλλῃ τὸν ἑσπερινὸ τῆς ἐπομένης, τὸν συν-έλαβον. Ἐκεῖνος ὁ ἑσπερινὸς ἦτο ὁ δικὸς του ἑσπερινός. Ἡ 23ῆ Αὐγούστου 1779 ἦτο ὁ ἑσπερινὸς τῆς ἐπιγείου ζωῆς του, ἦτο ὁ τελευταῖός του ἑσπερινός. Στὶς 23 Αὐγούστου τώρα οἱ χριστιανοὶ ψάλλουν τὸν ἑσπερινὸ πρὸς τιμὴν Αὐτοῦ τοῦ ἰδίου – τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ.

* * *

Οἱ ἔβραιοι, ἐπειδὴ ὁ πατροΚοσμᾶς πρῶτον, ἔπεισε τοὺς χριστιανούς καὶ μετέφεραν τὸ παζάρι ἀπὸ τὴν Κυριακὴ στὸ Σάββατο, δεύτερον, τοὺς ὠνόμαζε ἐχθροὺς τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τρίτον, παρώτρυνε τοὺς χριστιανούς νὰ μὴν ἀγοράζουσι τίποτε ἀπ’ αὐτούς, λέγοντας ὅτι αὐτοὶ οἱ θεοκτόνοι μολύνουσι τὶς τροφὰς μὲ διάφορες ἀκατανόμαστες ἀκαθαρσίες πρὶν τὶς πωλήσουσι σ’ αὐτούς, οἱ ἔβραιοι λοιπόν, ἔδωσαν στὸν Κουρτ πασᾶ 25.000 γρόσια διὰ νὰ τὸν θανατώσῃ. Ἐκεῖνος ὁ φιλάργυρος καὶ ἐρασιχρήματος συζήτησε μὲ τὸν χότζα τοῦ ὄλο θέμα καὶ ἀπεφάσισαν νὰ τὸν ἀπηγγονίσουν.

Τὶς τελευταῖες ὥρες καὶ στιγμὲς τοῦ Ἁγίου μας, τὴν σύλληψίν του, τὸν μαρτυρικὸν θάνατό του, τὴν ταφή, τὴν ἐκταφή, τὴν δευτέραν ταφήν καθὼς καὶ τὰ θαύματα ποὺ ἐπηκολούθησαν τὰ κατέγραψε ὁ πιστὸς μαθητὴς του, ὁ ἀναγνώστης Ζήκο Μπιστρέκης. Τὸ κείμενον αὐτὸ ποὺ ὠνομάζεται ἐκκλησιαστικῶς, “Μαρτυρολόγιον” ἔχει ὡς ἑξῆς:

“Άγιοι ιερείς και επίλοιποι άδελφοί έν Χριστῶ, σᾶς άσπαζόμεσθε, έμείς οί μαθηταί του άνωθεν πατρός ήμῶν Κοσμᾶ ιερομονάχου.

Έλάβαμεν τᾶ άγαπημένα σας γράμματα και έχαρήκαμεν διά τήν άδελφικήν σας άγάπην όπου φέρετε εις ήμᾶς και εις τόν διδάσκαλόν μας. Ζητεíte να μάθητε περι του διδάσκαλου μας τόν άδικον θάνατον. Ήξεύρετε, άδελφοί μου, πῶς αυτός τρεις ήμισυ χρόνους έπεριπάτησε με τόν θρόνον και έχήρουξε τήν συντέλειαν του αιώνος νύκτα και ήμέραν μέσα εις τόπους άσεβείς και ποτέ δέν άποκοτήσαμεν (τολμήσαμε) κανεις να του ειπῆ παραμικρόν λόγον. Τώρα κοντά εις τὸ τέλος μᾶς τὸ έλεγε συχνά, πῶς μέλλει να μᾶς άποχαιρετήση και να άποχωρισθῆ. Έρχόμενοι δέ έδῶ εις ένα χωρίον Κολλικόντασι ονομαζόμενον και τελειώνοντας τήν διδαχήν του κατα τήν συνήθειαν όπου ειχεν, άναχωρήσαμεν να πηγαίνωμεν εις ένα χωρίον εις τήν Άγίαν Τριάδα εις τήν Σέμεναν. Έκει ήταν ένας χότζας του Κοϋρτ πασα και στέλνοντας να πάρωμεν τόν ορισμόν του δια να υπάγωμεν και εκεί, αυτός εύρέθηκε όπου έμάζωνεν τᾶ κριάρια, τόν ήρώτησαν οί προεστοί και αυτός τους ειπε: Καλῶς να έλθη. Και μᾶς έφεραν εις τὸ ποτάμι τήν άπόκρισιν πῶς να πηγαίνωμεν· και εις τήν στραταν ὡς μισῆ ὡρα ήτον έξω από τὸ χωρίον ὁ χότζας. Και λέγει ὁ διδάσκαλος τῶν ανθρώπων: Θέλω να πηγαίνω εις τόν χότζαν να τόν χαιρετήσω και πηγαίνετε ὅλοι έμπρός εις τὸ χωρίον, όπου ἄλλην φοράν δέν ειχε κάμει να υπάγη ὁ ίδιος να χαιρετήση κανέναν άσεβῆ. Τέλος πάντων έπήγαμεν τέσσαρες, ή άφεντιά μου, ὁ διδάσκαλος και δύο παπαδες, ήταν τὸ

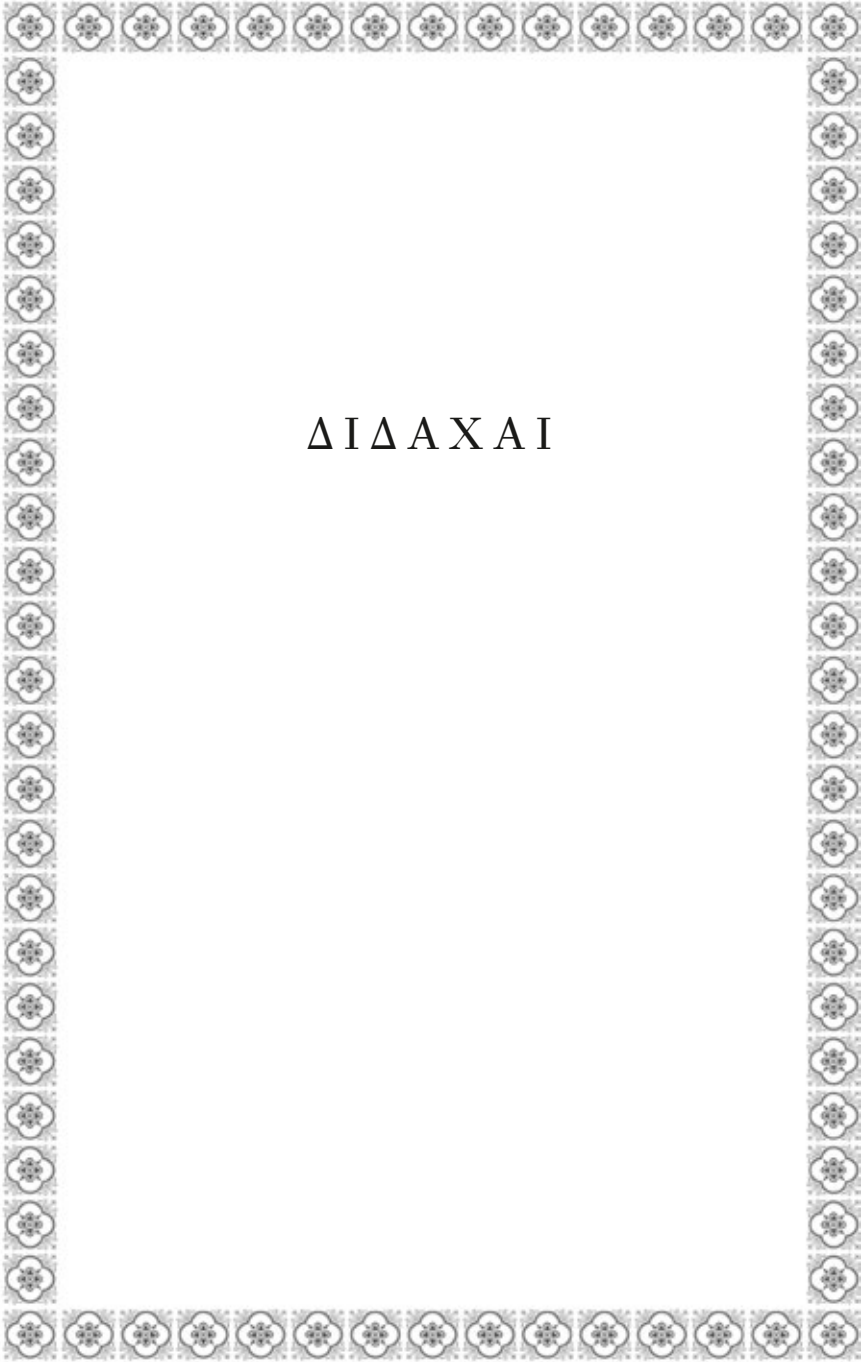
κονάκι τοῦ χότζα μία ὥρα μακρὰ ἀπὸ τὴν στραταν καὶ ἐπήγαμεν ἐκεῖ. Καὶ ἐμβαίοντες μέσα εἰς τὸ κονάκι μᾶς ἐδέχθηκεν· εἶχε καὶ ἄλλους ἀσεβεῖς ὡσεὶ δεκαπέντε. Ἐρωτᾷ ὁ χότζας ἀρβανίτικα ἂν ἔχη φερμάνι. Ἀποκρίνεται ἓνας παπᾶς καὶ κάνει τὸν δραγουμάνον (διερμηνέα) καὶ τοῦ λέγει, ὅτι μὲ φιρμάνι βασιλικὸν καὶ μὲ τὸ θέλημα τοῦ Πατριάρχου καὶ μὲ τοῦ κοινοῦ. Λέγει ὁ χότζας: Καθήσατε ἔξω ἕως νὰ φάγω ψωμί, γιὰτι ἔχω κάτι λόγον νὰ σοῦ εἰπῶ. Καὶ ἐβγήκαμεν ἔξω καὶ εἰς ὀλίγον κράζει ὁ χότζας ἓναν παπᾶ καὶ τοῦ λέγει: Ἔλαβα γράμμα ἀπὸ τὸν πασᾶ νὰ τὸν στείλω ἐκεῖ, ὅτι κάτι θέλει νὰ τὸν ἐξετάζη. Οἱ χριστιανοὶ ἐκαρτεροῦσαν εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν νὰ ὑπάγη νὰ τοὺς διδάξη. Τότε ὁ χότζας ἔβαλεν ἀνθρώπους καὶ μᾶς ἐφύλαγαν. Ἦρθεν τὸ βράδυ καὶ καμμίαν ἀπόκρισιν δὲν ἠμπορέσαμεν νὰ πάρωμεν. Τὸ βράδυ λέγει ὁ χότζας. Θέλω νὰ τὸν στείλω εἰς τὸ Μπεράτι. Καὶ ἀποβραδὶς ἀπεφάσισεν νὰ στείλῃ τὸν διδάσκαλον εἰς τὸ Μπεράτι καὶ ἐμένα καὶ ἓναν παπᾶ, δραγουμάνον καὶ ἓναν τοῦρκο καὶ ἔκαμαν τ' ἄλογα χαζίρι (δηλαδὴ, ἐτοίμασαν τὰ ἄλογα). Σηκώνεται ὁ διδάσκαλος ἀπὸ τὰ μεσάνυκτα καὶ ἐβιάζονταν νὰ μᾶς στείλουν. Λέγει ὁ χότζας: Ὅχι· μόνον τὸ πρωί. Ὡς φαίνεται ἐφοβοῦντο· τὸ πρωὶ ἔλεγεν διὰ νὰ μὴν κάμουν καμμίαν ἐπανάστασιν ὁ κόσμος καὶ τὸν ἐμποδίσουν. Τὸ πρωὶ ἔκαμαν τ' ἄλογα χαζίρι διὰ νὰ πηγαίνουν· καὶ μοῦ λέγουν οἱ παπᾶδες: Τὰ ἄλογα τὰ ἐπῆραν οἱ ἀσεβεῖς, ἐμένα καὶ τοῦ δραγουμάνου· καὶ δὲν εἶναι ἓνας, ἀσεβεῖς εἶναι ἑπτὰ ὅπου θέλουν νὰ ἔλθουν. Ἐπειδὴ καὶ δὲν εἶναι ἄλογον μὴν ἔρθης, ὅτι εἶναι μακρὰ. Τότε τοῦ λέγω: Θέλω νὰ ἔρθω καὶ ἄς

ἀποθάνω εἰς τὴν στράταν. Καὶ μοῦ λέγει: Ἔλα. Καὶ καθὼς κινούμεν με ῥωτᾶ: Τὸ ἐπῆρες τὸ ῥάσο μου; Ὅμως δὲν τὸ εἶχα πάρει καὶ μοῦ λέγει: Πήγαινε νὰ τὸ πάρης. Καὶ γυρίζοντας ὀπίσω με ἔπιασαν οἱ ἀσεβεῖς με τὰ σκόπια (ξύλα) καὶ μοῦ παίρνουν τὸ ῥάσον καὶ με δέρνουν καὶ δὲν με ἄφησαν νὰ πηγαίνω. Καὶ τὸν παίρνουν τὸν διδάσκαλον καὶ τὸν βάνουν εἰς τὸ ἄλογον καὶ ὅτε πηγαίνουν παρακάτω κυνηγοῦν τὸν δραγουμάνον με τὰ σπαθιά καὶ ἐκείνους ὅπου ἀκολουθοῦσαν· τὰ ἄλογά των τὰ διώχνουν καὶ πηγαίνουν μοναχοὶ τους μίαν καὶ μισὴν ὥραν στράταν εἰς τὸ ποτάμι καὶ ἐκεῖ ἐξεπέξουσάν τον ἀπὸ τὸ ἄλογον καὶ αὐτὸς τοὺς εἶπεν νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ προσευχηθῆ καὶ τὸν ἄφησαν καὶ καθὼς ἐπροσεύχονταν εὐλόγησεν τὸν κόσμον σταυροειδῶς, καὶ ἐκεῖ ἦτον ἓνα δένδρον καὶ ἐβγάνοντας τὸ σχοινίον ἀπὸ τὸ ἄλογον καὶ καθὼς ἐδέναμεν τὸν θρόνον με τὸν σταυρόν, ἔτσι τὸν ἔδεσαν ἀπὸ τὸν λαϊμόν καὶ τὸν ἐπνιξαν· καὶ τοῦ εἶπαν πρωύτερα νὰ τοῦ δέσουν τὰ χέρια καὶ αὐτὸς τὰ ἐσταύρωσεν μόνος του καὶ δὲν τοῦ ἔδεσαν καὶ ἔτσι ἐπαρέδωσεν τὴν ἀγίαν του ψυχὴν εἰς χεῖρας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εὐθὺς τὸν ἐγύμνωσαν ἀπὸ ὅλα τὰ φορέματα ὅπου εἶχεν, ἔξω ἀπὸ ἓνα παλαιοβράκι, ὅπου δὲν τοῦ τὸ ἔβγαλαν καὶ τὸν ἔρρίψαν εἰς τὸ ποτάμι. Ὑστερα ἐπῆραν θέλημα οἱ χριστιανοὶ νὰ τὸν ἐβγάλουν καὶ ἐγύρισαν με καμάκια καὶ με δίκτυα καὶ δὲν τὸν εὗρισκον. Ὑστερον ἓνας παπᾶς, Μάρκος ὀνόματι, κάμνει τὸν σταυρόν του καὶ πηγαίνει με τὸ μονόξυλον, καὶ ὦ τοῦ θαύματος! Εὐθὺς ἐφάνη εἰς τὸ νερὸν ὀρθός, καὶ τὸν ἐπῆρεν, καὶ τὸν πηγαίνει εἰς τὸν ἱερόν Ναὸν εὐθὺς

εἰς Κολλικόντασι, καὶ ἦτον κοντὰ βράδῳ καὶ τὸν ἔψαλαν καὶ τὸν ἔθαψαν, καὶ ἡμᾶς μᾶς ἐφύλαγον. Καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας στέλνει ὁ χότζας διὰ νὰ μᾶς πάρῃ, καὶ τότε ἐμάθαμεν πὼς εὐρέθη ὁ διδάσκαλος, καὶ ἔρχεται ἓνας καλόγηρος σταλμένος ἀπὸ τὴν Ἀρδονίτζαν νὰ μᾶς πάρῃ ἀπὸ τὸν χότζαν καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν μᾶς πηγαίνουν εἰς τὸν τάφον καὶ ἐξεχώσαμεν νὰ ἰδῶμεν ὅτι δὲν ἐπιστεύομεν. Καὶ ἔτσι εἶδομεν τὸ Ἅγιόν του λείψανον καὶ τὸ ἐπροσκυνήσαμε καὶ τὸ θάψαμε καθὼς καὶ πρῶτα. Καὶ μᾶς ἐπῆραν καὶ μᾶς ἔχουν εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Ἀρδονίτζας σκλαβωμένους ἕως τὴν σήμερον, καὶ δὲν εἶχαμεν κανέναν χριστιανὸν νὰ ὀμιλήσῃ τίποτε διὰ λόγου μας, ἢ νὰ πάρωμεν περίληψιν νὰ καταλάβωμεν ἂν ἔχουν νὰ μᾶς χαλάσουν (δηλαδή, νὰ μᾶς φονεύσουν), ἢ ἂν ἔχουν διὰ νὰ μᾶς κρατήσουν διὰ σκλάβους. Ἀρρώστησα καὶ ἤλθα εἰς θάνατον καὶ ἀκόμη κοίτομαι. Καὶ ὡσὰν τὸν ἔπνιξαν τὸν διδάσκαλον, εὐθὺς ἓνας ἀσεβῆς ἐγυμνώθηκεν καὶ περιεπάτει ὡσὰν ἀντίχριστος καὶ ἐκήρυττε, πὼς αὐτὸς τὸν ἐθανάτωσεν. Καὶ εἰς ἐκεῖνον τὸν ἱερὸν Ναὸν ὅπου τὸν ἐνταφίασαν, βλέπουσι ἐκεῖ ὅπου εἶχομεν τὸν σταυρὸν καὶ τὸν θρόνον ἓνα ἅγιον φῶς ὅπου καταβαίνει κάθε νύκταν. Καὶ μίαν Κυριακὴν μετὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν ἔβγαλαν τὸν σταυρὸν ἐκεῖθεν καὶ τὸν ἔβαλαν ὀπίσω ἀπὸ τὸ ἅγιον Βῆμα τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ, ὅθεν εἶναι τὸ Λεῖψανόν του. Πάλιν ἐφάνη τὸ ἴδιον φῶς. Πλὴν γίνονται πολλὰ ἐκεῖ, ὅμως δὲν μᾶς τὰ λέγουν ἡμᾶς ἐπειδὴ εἴμασθην σφαλισμένοι. Καὶ μᾶς λέγουν ὅτι φοβεῖται ὁ πασᾶς νὰ μὴν τύχῃ καὶ πᾶμε εἰς Τζαφέριγην, ὅπου πολεμεῖ μὲ τὸν καπετὰν Σιούλαν κλέφτην. Καὶ

ἔχουν καὶ φόβον ἐπειδὴ αὐτὸς εἶναι καὶ δικαιοκρίτης καθὼς ἀκούομεν· καὶ ἂν ἴσως ἤθελαν οἱ χριστιανοὶ νὰ πηγαίνουν, ἴσως καὶ ἤθελε γίνε τιποτε. Μὰ μὲ τὸ νὰ μὴν εἶναί τις χριστιανός, ὁποῦ νὰ πονῆ διὰ τὴν πίστιν τῶν χριστιανῶν ὅθεν εὐρισκόμεθα χωρὶς τινος βοήθειαν. Αὐτὸς ὁ βεζῖρ Μπεγλέρμπεγης εὐρίσκεται κατὰ τὰ Μπιτόλια καὶ ὁποῖος χριστιανός θέλει νὰ κάμη ἔλεος καὶ μᾶς ἐβγάλη, ἐκεῖνος ἤθελε σώσει τὴν ψυχὴν του. Ὅμως καὶ ἡμεῖς, ἀδελφοί μου, δὲν μετροῦμεν τὸν θάνατον· ἄμποτες (εἶθε) καὶ νὰ μᾶς ἀξίωonen ὁ Θεὸς νὰ μᾶς ἐθανάτωναν, πλὴν ταύτη ἡ φυλακὴ μᾶς θλίβει περισσότερο. Ἀδελφοί, τὰ λόγια ὁποῦ πάντοτε ὁ διδάσκαλος ἔλεγεν νὰ τὰ φυλάγητε ἐγκεκλεισμένα εἰς τὴν καρδίαν σας καὶ διανοίαν σας· ἀκόμη μᾶς εἶπεν, ὅτι ἔχουν πολλὰ νὰ ἰδοῦν τὰ μάτια σας καὶ πολλαῖς ἀκαταστασίαις. Οἱ ἑβραῖοι ἔδωσαν πενήντα πουργία καὶ τὸν ἐθανάτωσαν καὶ κανεῖς δὲν τὸν ἔβανεν ζόρι, μόνον ἐπῆγε μοναχός του χωρὶς νὰ τὸν γυρεῦη κανεῖς. Πολλὰ ἤθελα νὰ σᾶς γράψω, ὅμως εἶμαι ἀρόρωστος εἰς τὸ στρῶμα. Καὶ ἀνίσως θέλει τις νὰ ἔλθῃ ἐδῶ νὰ μᾶς ἰδῆ, ἅς ἔλθῃ· δὲν ἔχει κανέναν φόβον. Νὰ προσκυνήσητε τὸν τάφον του, πάντοτε νὰ ἔχητε τὰ λόγια τοῦ διδασκάλου εἰς τὸν νοῦν σας διὰ νὰ μὴν ἀμαρτάνητε, διὰ νὰ ἀξιωθῆτε καὶ τῆς οὐρανίου Βασιλείας νὰ ἀπολαύσητε καὶ τὸν διδάσκαλόν μας, νὰ εὐφραίνεσθε μαζί μετὰ πάντων τῶν Ἁγίων καὶ νὰ σᾶς βρῆ ἡ γραφὴ μου γερούς καὶ καλὰ ψυχῆ τε καὶ σώματι καὶ ἡ εὐχὴ τοῦ διδασκάλου νὰ εἶναι πάντοτε μαζί σας.

Καὶ συγχωρήσατέ με καὶ ὁ Θεὸς συγχωρήσει σας.
Ἐπὶ τὸ Μοναστήρι τῆς Ἀρδονίτζας γράφω”.

ΔΙΔΑΧΑΙ

Αί Α', Β', Γ', Δ' και Ε' Διδαχές τοῦ ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ ἐκδόθησαν γιά πρώτη φορά τὸ 1897 στὸν Πύργο Ἡλείας ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Ἀποστολιᾶ.

Ἡ Α' Διδαχὴ εὑρίσκεται στὸ χειρόγραφο Κ 94, β τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους σελ. 1-40.

Οἱ ἐπόμενες τέσσαρες περιέχονται στὸ χειρόγραφο 12 τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Λευκοπηγῆς Ἄνω Δίβρης Ἡλείας. Συγκεκριμένα ἡ Β' Διδαχὴ στὶς σελίδες 64-91, ἡ Γ' Διδαχὴ στὶς σελίδες 92-144, ἡ Δ' Διδαχὴ στὶς σελίδες 145-206 καὶ ἡ Ε' Διδαχὴ στὶς σελίδες 206-321, τοῦ ἀνωτέρω χειρογράφου.

Ἡ ΣΤ' Διδαχὴ ἐξεδόθη ἀπὸ τοὺς Κ. Φωτόπουλο καὶ Δ. Σαλαμάγκα. Ἡ τελευταία “Διδαχὴ” τοῦ ὁσιομάρτυρος πατρὸς Κοσμά, Περιοδικὸ Ἑπειρωτικὴ Ἑστία 2 (1953), σελ. 781-788, 929-936 καὶ 1041-1045. Τὸ χειρόγραφο, ἀπ' ὅπου ἔγινε ἡ ἔκδοσις, δὲν γνωρίζουμε ποῦ εὑρίσκεται.

Ἡ Ζ' Διδαχὴ περιέχεται στὸ χειρόγραφο 128 στ' τῆς βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς. Ἐξεδόθη γιά πρώτη φορά ἀπὸ τὸν Κ.Δ. Δυοβουνιώτη: Διδαχὴ Κοσμά Αἰτωλοῦ, περιοδικὸ Ἱερὸς Σύνδεσμος, φύλλον 1-8-1915 σελὶς 4 κ.έ.

Ἡ Η' Διδαχὴ εὑρίσκεται στὴν βιβλιοθήκη τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Τὰ Παραδείγματα ἐκδόθησαν ἀπὸ τὸν Γ. Ἀποστολιᾶ.

Διδαχή Α΄

«Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθετε λέγετε εἰρήνη τῇ πόλει ταύτῃ»,
λέγει ὁ Κύριος εἰς τὸ ἅγιον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεός, ἀδελφοί μου, ὁ γλυκύτατος αὐθέντης καὶ Δεσπότης, ὁ ποιητὴς τῶν Ἀγγέλων καὶ πάσης νοητῆς καὶ αἰσθητῆς κτίσεως, παρακινούμενος ὁ Κύριος ἀπὸ τὴν εὐσπλαγχνίαν του, ἀπὸ τὴν πολλήν του ἀγαθότητα, ἀπὸ τὴν πολλήν ἀγάπην ὅπου ἔχει εἰς τὸ γένος μας, σιμὰ εἰς τὰ ἄπειρα χαρίσματα ὅπου μᾶς ἐχάρισε καὶ μᾶς χαρίζει καθ' ἐκάστην ἡμέραν καὶ ὥραν καὶ στιγμήν, ἐκατεδέχθη καὶ ἔγινε καὶ τέλειος ἄνθρωπος ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ ἀπὸ τὰ καθαρώτατα αἵματα τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, διὰ νὰ μᾶς ἐκβάλῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου, νὰ μᾶς κάμῃ υἱοὺς καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας του, νὰ χαιρώμαστε πάντοτε εἰς τὸν Παράδεισον μαζί με τοὺς Ἀγγέλους καὶ νὰ μὴν καιώμεθα εἰς τὴν κόλασιν μαζί με τοὺς ἀσεβεῖς καὶ τοὺς διαβόλους.

Καθὼς ἓνας ἄρχοντας ἔχει ἀμπέλια καὶ χωράφια καὶ βάνει ἐργάτας, ἔτσι καὶ ὁ Κύριος ὡσὰν ἓνα ἀμπέλι ἔχει ὅλον τὸν κόσμον. Καὶ ἐπῆρε δώδεκα Ἀποστόλους, καὶ τοὺς ἔδωκε τὴν χάριν του καὶ τὴν εὐλογίαν του καὶ τοὺς ἔστειλεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον νὰ διδάξουν τοὺς ἀνθρώπους πῶς, ἀνίσως καὶ θέλουν νὰ ζήσουν καὶ ἐδῶ καλὰ, εἰρηνικά, ἡγαπημένα, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ πηγαίνουν εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαίρωνται πάντοτε· νὰ μετανοοῦν, νὰ πιστεύ-

ουν και να βαπτίζονται εις τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς και τοῦ Υἱοῦ και τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, και να ἔχουν τὴν ἀγάπην εις τὸν Θεὸν και εις τοὺς ἀδελφούς τους. Και εις ὅποιαν χώραν πηγαίνουν οἱ Ἀπόστολοι και τοὺς δέχονται οἱ ἄνθρωποι, τοὺς ἐπαρήγγειλεν ὁ Κύριος να εὐλογοῦν τὴν χώραν ἐκείνην, εις ὅποιαν χώραν πάλιν πηγαίνουν και δὲν τοὺς δέχονται, τοὺς ἐπαρήγγειλεν ὁ Κύριος να τινάζουν και τὰ τσαρούγια τους και να φεύγουν. Ἔτσι οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι λαμβάνοντες τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὡς φρόνιμοι και πιστοὶ δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ μας, ἔτρεξαν ὡσὰν ἀστραπὴ εις ὅλον τὸν κόσμον και μὲ ἐκείνην τὴν χάριν ἐλαλοῦσαν ὅλες τὲς γλῶσσες τοῦ κόσμου, μὲ ἐκείνην τὴν χάριν ἰάτρευον τυφλοὺς, κωφοὺς, λεπροὺς και δαιμονισμένους, και, τὸ μεγαλύτερον, μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ μας ἐπρόσταζον τοὺς νεκροὺς και ἀνεσταίνοντο. Και εις ὅποιαν χώραν ἐπήγαινον οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι και τοὺς ἐδέχοντο οἱ ἄνθρωποι, τοὺς ἔκαμνον χριστιανούς, ἐχειροτόνουν ἀρχιερεῖς και ἱερεῖς, συνέστηναν Ἐκκλησίας, και εὐλογοῦσαν τὴν χώραν ἐκείνην, και ἐγένετο ἕνας ἐπίγειος παράδεισος, χαρὰ και εὐφροσύνη, κατοικία τῶν Ἀγγέλων, κατοικία τοῦ Χριστοῦ μας. Εἰς ὅποιαν χώραν πάλιν ἐπήγαινον και δὲν τοὺς ἐδέχοντο οἱ ἄνθρωποι, τοὺς παρήγγειλεν ὁ Κύριος να τινάζουν και τὰ ὑποδήματά των, και ἔμενον εις ἐκείνην τὴν χώραν κατάρα και ὄχι εὐλογία, κατοικία τοῦ διαβόλου και ὄχι τοῦ Χριστοῦ μας.

Πρέπον και εὐλογον ἦτον, ἀδελφοί μου, να εἶχα τὴν καρδίαν μου καθαρὰν, ὡσὰν τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους, ἐδῶ ὅπου ἀξιώθηκα και ἦλθα εις τὴν εὐλογημένην σας χώραν και σᾶς ἀπέλαυσα και μὲ ἐδεχθήκατε ὡς Ἀπόστολον τοῦ Χριστοῦ μας, να ἔχω ἐκείνην τὴν χάριν τοῦ παναγίου Πνεύματος να εὐλογήσω τὴν χώραν σας, μὰ δὲν τὴν ἔχω, ἐπειδὴ και εἶμαι ἁμαρτωλός. Πλὴν ἀποτολμῶ και παρακαλῶ τὸν γλυκύτατόν μου Ἰησοῦν Χριστόν και Θεόν, καθὼς εὐσπλαγχνίσθη τότε διὰ μέσου τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἔτσι και τώρα να εὐσπλαγχνίσθῃ ὁ Κύριος διὰ πρεσβειῶν τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου και ἀειπαρθένου Μαρίας και πάντων τῶν Ἁγίων και δι' εὐχῶν τοῦ πανιερωτάτου αὐθέντου και δεσπότου ἡμῶν και τῶν ἁγίων ἱερέων, να στείλῃ οὐρανόθεν τὴν χάριν του και τὴν

εὐλογίαν του νὰ εὐλογήσῃ καὶ αὐτὴν τὴν χώραν καὶ ὅλα τὰ χωρία τῶν χριστιανῶν, νὰ εὐλογήσῃ τὰ σπίτια σας καὶ νὰ εὐλογήσῃ καὶ τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας, τὰ παιδιὰ σας, τὰ πράγματά σας καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σας. Καὶ πρῶτον, ἀδελφοί μου, ἄμποτε νὰ εὐσπλαγχνισθῇ ὁ Κύριος νὰ συγχωρήσῃ τὰ ἁμαρτήματά σας, ἀνίσως ἔχετε ὡσὰν ἐμένα, εἰ δὲ καὶ δὲν ἔχετε, νὰ σᾶς φυλάγῃ νὰ μὴ κάμετε, καὶ νὰ φυτεύσῃ καὶ νὰ ριζώσῃ εἰς τὴν καρδίαν σας τὴν εἰρήνην, τὴν ἀγάπην, τὴν ὁμόνοιαν, τὴν πραότητα, τὴν θερμὴν πίστιν, τὴν ὀρθὴν ἐξομολόγησιν καὶ νὰ σᾶς ἀξιώσῃ νὰ περάσετε καὶ ἐδῶ καλὰ, εἰρηνικά, ἡγαπημένα καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ματαίαν ζωὴν καὶ μετὰ ταῦτα νὰ πηγαίνετε καὶ εἰς τὸν Παράδεισον, εἰς τὴν πατρίδα μας τὴν ἀληθινὴν, νὰ χαίρεσθε καὶ νὰ εὐφραίνεσθε, νὰ δοξάζετε τὴν Ἁγίαν Τριάδα.

Πρέπον καὶ εὐλογον εἶναι, ἀδελφοί μου, ἕνας διδάσκαλος, ὅταν θέλῃ νὰ διδάξῃ, νὰ ἐξετάζῃ πρῶτον τί ἀκροατὰς ἔχει, ὁμοίως καὶ οἱ ἀκροαταὶ νὰ ἐξετάζουσι τί διδάσκαλος εἶναι. Ἀδελφοί μου, ἡξι-
ώθη καὶ ἐστάθηκα εἰς αὐτὸν τὸν ἅγιον τόπον τὸν ἀποστολικὸν διὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ Χριστοῦ μας, ἐξέτασα πρῶτον διὰ λόγου σας καὶ ἔμαθα πὼς μὲ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ δὲν εἴσθε Ἕλληνες (ἐδῶ ἢ λέξι “Ἕλληνες” σημαίνει εἰδωλολάτρεις) δὲν εἴσθε ἀσεβεῖς, αἰρετικοί, ἄθεοι ἀλλ’ εἴσθε εὐσεβεῖς ὀρθόδοξοι χριστιανοί, πιστεύετε καὶ εἴσθε βαπτισμένοι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ εἴσθε τέκνα καὶ θυγατέρες τοῦ Χριστοῦ μας. Καὶ ὄχι μόνον δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ σᾶς διδάξω, ἀλλὰ μήτε τὰ πόδια σας νὰ φιλήσω. Διότι ὁ καθένας ἀπὸ λόγου σας εἶναι τιμιώτερος ἀπ’ ὅλον τὸν κόσμον. Πρέπει δὲ νὰ ἡξεύρετε καὶ ἡ εὐγενεῖα σας διὰ λόγου μου. Τὸ ἡξεύρω, πὼς ἄλλοι σᾶς λέγουσι ἄλλα καὶ ἄλλοι ἄλλα. Ὅμως ἀνίσως θέλετε νὰ μάθετε τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν, σᾶς τὴν λέγω.

Ἡ πατρίδα μου ἢ ψεύτικη, ἢ γήινος καὶ ματαία, εἶναι ἀπὸ τοῦ ἁγίου Ἄρτης τὴν ἐπαρχίαν, ἀπὸ τὸ Ἀπόκουρο. Ὁ πατήρ μου, ἢ

μήτηρ μου, τὸ γένος μου, εὐσεβεῖς ὀρθόδοξοι χριστιανοί. Εἶμαι λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἄνθρωπος ἁμαρτωλός, χειρότερος ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον. Εἶμαι ὅμως δοῦλος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐσταυρωμένου καὶ Θεοῦ. Ὅχι πὼς εἶμαι ἄξιος νὰ εἶμαι δοῦλος τοῦ Χριστοῦ ἀλλ' ὁ Χριστός μου μὲ καταδέχεται διὰ τὴν εὐσπλαγχίαν του. Τὸν Χριστόν μας λοιπόν, ἀδελφοί μου, πιστεύω, δοξάζω καὶ προσκυνῶ. Τὸν Χριστόν μας παρακαλῶ νὰ μὲ καθαρῶσιν ἀπὸ κάθε ἁμαρτίαν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν. Τὸν Χριστόν μας παρακαλῶ νὰ μὲ δυναμώσῃ νὰ νικήσω τοὺς τρεῖς ἐχθρούς: Τὸν κόσμον, τὴν σάρκα καὶ τὸν διάβολον. Τὸν Χριστόν μας παρακαλῶ νὰ μὲ ἀξιώσῃ νὰ χύσω τὸ αἷμά μου διὰ τὴν ἀγάπην του, καθὼς τὸ ἔχυσε καὶ Ἐκεῖνος διὰ τὴν ἀγάπην μου.

Ἄνίσως, ἀδελφοί μου, καὶ ἦτο δυνατόν νὰ ἀνεβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, νὰ φωνάξω μίαν φωνὴν μεγάλην, νὰ κηρῶξω εἰς ὅλον τὸν κόσμον, πὼς μόνος ὁ Χριστός μας εἶναι Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ Θεὸς ἀληθινός, καὶ ζωὴ τῶν ἀπάντων, ἤθελα νὰ τὸ κάμω· μὰ ἐπειδὴ καὶ δὲν δύναμαι νὰ πράξω ἐκεῖνο τὸ μέγα, κάμνω τοῦτο τὸ μικρόν, καὶ περιπατῶ ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, καὶ διδάσκω τοὺς ἀδελφούς μου τὸ κατὰ δύναμιν, ὅχι ὡς διδάσκαλος, ἀλλ' ὡς ἀδελφός· διδάσκαλος μόνος ὁ Χριστός μας εἶναι.

Πόθεν παρεκινήθην, ἀδελφοί μου, θέλω νὰ σᾶς φανερώσω τὴν αἰτίαν. Ἀναχωρῶν ἀπὸ τὴν πατρίδα μου πρὸ πενήντα ἐτῶν, ἐπεριπάτησα τόπους πολλούς, κάστρα, χώρας καὶ χωρία, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ περισσότερον ἐκάθησα εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος δεκαεπτὰ χρόνους, καὶ ἔκλαιον διὰ τὰς ἁμαρτίας μου.

Σιμὰ εἰς τὰ ἄπειρα χαρίσματα ὁποῦ μοῦ ἐχάρισεν ὁ Κύριός μου, μὲ ἤξιωσε καὶ ἔμαθα ὀλίγα γράμματα Ἑλληνικά, ἔγινα καὶ καλόγηρος. Μελετῶντας τὸ ἅγιον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον εὔρον μέσα πολλὰ καὶ διάφορα νοήματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ὅλα μαργαριτάρια, διαμάντια, θησαυρός, πλοῦτος, χαρά, εὐφροσύνη, ζωὴ αἰώνιος. Σιμὰ εἰς τὰ ἄλλα εὔρον καὶ τοῦτον τὸν λόγον ὁποῦ λέγει ὁ Χριστός μας, πὼς δὲν πρέπει κανένας χριστιανός, ἄνδρας ἢ γυναῖκα, νὰ

φροντίζει διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ μόνον πῶς νὰ σωθῆ ἀλλὰ νὰ φροντίζει καὶ διὰ τοὺς ἀδελφούς του νὰ μὴ κολασθοῦν. Καὶ ὅποιος φροντίζει μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ καὶ δὲν φροντίζει καὶ διὰ τοὺς ἀδελφούς του ἐκεῖνος θὰ κολασθῆ. Ἀκούοντας, ἀδελφοί μου, τοῦτον τὸν γλυκύτατον λόγον ὅπου λέγει ὁ Χριστός μας, νὰ φροντίζωμεν καὶ διὰ τοὺς ἀδελφούς μας, μ' ἔτρωγεν ἐκεῖνος ὁ λόγος μέσα εἰς τὴν καρδίαν τόσους χρόνους, ὡσὰν τὸ σκουλήκι ὅπου τρώγει τὸ ξύλον. Τί νὰ κάμω; Στοχαζόμενος εἰς τὴν ἀμάθειάν μου ἐσυμβουλευθήκα τοὺς πνευματικούς μου πατέρας, ἀρχιερεῖς, πατριάρχας, τοὺς ἐφανέρωσα τὸν λογισμόν μου, ἀνίσως καὶ εἶναι θεάρεστον τέτοιον ἔργον νὰ τὸ μεταχειρισθῶ, καὶ ὅλοι μὲ παρεκίνησαν νὰ τὸ κάμω, καὶ μοῦ εἶπον πῶς τέτοιον ἔργον καλὸν καὶ ἅγιον εἶναι. Μάλιστα παρακινούμενος περισσότερο ἀπὸ τὸν παναγιώτατον πατέρα Σωφρόνιον, Πατριάρχην –νὰ ἔχωμεν τὴν εὐχήν του– καὶ λαμβάνοντας τὰς ἀγίας του εὐχάς, ἄφησα τὴν ἰδικήν μου προκοπήν, τὸ ἰδικό μου καλόν, καὶ ἐβγῆκα νὰ περιπατῶ ἀπὸ τόπον εἰς τόπον καὶ νὰ διδάσκω τοὺς ἀδελφούς μου.

Κάμνοντας ἀρχὴν νὰ διδάσκω μοῦ ἦλθεν ἕνας λογισμὸς ἐδῶ ὅπου περιπατῶ· νὰ ζητῶ νὰ παίρνω ἄσπρα (χρήματα) διότι ἤμουν φιλάργυρος καὶ τὰ ἀγαποῦσα τὰ γρόσια, ναί, μὰ καὶ τὰ φλωρία περισσότερο, ὅχι ὡσὰν τὴν εὐγενεῖαν σας ὅπου τὰ καταφρονεῖτε, ἢ δὲν τὰ καταφρονεῖτε; Μελετῶντας πάλιν τὸ ἅγιον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, εὔρον καὶ ἄλλον λόγον ὅπου λέγει ὁ Χριστός μας: «Δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε» (Ματθ. ι' 8) δηλαδή, χάρισμα σοῦ ἔδωσα τὴν χάριν μου, χάρισμα νὰ τὴν δώσης καὶ σὺ εἰς τοὺς ἀδελφούς σου, χάρισμα νὰ διδάσκης, χάρισμα νὰ συμβουλευῆς, χάρισμα νὰ ἐξομολογῆς, καὶ ἀνίσως καὶ ζητήσης νὰ πάρης τίποτε πληρωμὴν διὰ τὴν διδασχὴν, ἢ πολλὰ ἢ ὀλίγα, ἢ ἕνα ἄσπρο, σὲ θανατώνω καὶ σὲ βάνω εἰς τὴν κόλασιν.

Ἀκούοντας ἀδελφοί μου, αὐτὸν τὸν γλυκύτατον λόγον ὅπου λέγει ὁ Χριστός μας, χάρισμα νὰ δουλεύωμεν καὶ τοὺς ἀδελφούς μας, εἰς τὴν ἀρχὴν μοῦ ἐφάνη βαρὺς ὁ λόγος, ὕστερον ὅμως μοῦ

ἐφάνη γλυκύτερος “ὕπερ μέλι καὶ κηρίον”, καὶ ἐδόξασα καὶ δοξάζω χιλιάδες φορές τὸν Χριστόν μου ὅπου μ’ ἐφύλαξε ἀπὸ τοῦτο τὸ πάθος τῆς φιλαργυρίας, καὶ μὲ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ἐσταυρωμένου καὶ Θεοῦ δὲν ἔχω μῆτε σακκούλα, μῆτε σπίτι, μῆτε κασέλα, μῆτε ἄλλο ῥάσο ἀπὸ αὐτὸ ὅπου φορῶ, ἀλλὰ ἀκόμη παρακαλῶ τὸν Κύριόν μου μέχρι τέλους τῆς ζωῆς μου νὰ μὲ ἀξιῶσῃ νὰ μὴν ἀποκτήσω σακκούλα, διότι ὡσὰν κάμω ἀρχὴν νὰ παίρνω ἄσπρα, εὐθὺς ἔχασα τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ δὲν ἠμπορῶ καὶ τὰ δύο, ἢ τὸν Θεὸν ἢ τὸν διάβολον.

Μὲ λέγει ὁ Χριστός μου νὰ ζητήσης πράγματα ἀληθινά, νὰ ζητήσης ἓνα πρᾶγμα, ὅπου εἶναι τιμιώτερον ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον καὶ ὄχι νὰ ζητήσης σκούμπουρα, ἀράχνη, κουρνιακτόν. Ποῖον εἶναι τὸ πρᾶγμα τὸ ἀληθινόν, ὅπου εἶναι τιμιώτερον ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον; Μὲ λέγει ὁ Χριστός μου: Νὰ ζητήσης τοὺς ἀδελφούς σου καὶ τὲς ἀδελφές σου νὰ δεθῆτε μὲ τὴν ἀγάπην, νὰ σᾶς βάλω εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαίρεσθε πάντοτε καὶ νὰ μὴ σᾶς βάλω εἰς τὴν κόλασιν νὰ καίεσθε πάντοτε.

Ὅθεν, ἀδελφοί μου, σᾶς ἐφανέρωσα τὴν καρδίαν μου, τὸν λογισμὸν μου, τὰ σπλάγγνα μου καὶ δὲν ἔχετε χρεῖαν νὰ ζητήσετε ἀπὸ ἄλλους νὰ μάθετε ποῖος εἶμαι.

Πρέπον καὶ εὐλογον εἶναι, χριστιανοί μου, καθὼς μανθάνομεν ἀπὸ τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον ἀπὸ τὰς θείας Γραφάς, ν’ ἀρχίζωμεν τὴν διδασκαλίαν μας ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ὅταν τελειώσωμεν, νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν Θεόν. Ὅχι πὼς εἶμαι ἄξιος, ν’ ἀναφέρω τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου, ἀλλὰ ὁ Θεός μου μὲ καταδέχεται διὰ τὴν εὐσπλαγχίαν του. Ἀφήνομεν λοιπόν, ἀδελφοί μου, τὰς φλυαρίας τῶν ἀσεβῶν, τῶν αἰρετικῶν, τῶν ἀθέων, καὶ λέγομεν μόνον ὅσα τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐφώτισε τοὺς ἀγίους Προφήτας, Ἀποστόλους καὶ Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ μᾶς ἔγραψαν. Καὶ πάλιν ὄχι ὅλα νὰ τὰ εἰποῦμεν, διότι δὲν εἶναι δυνατόν· θέλομεν χρόνους καὶ καιρούς· ἀλλὰ μερικὰ ὅπου φαίνονται ἀναγκαιότερα· καὶ ὅστις εἶναι φιλομαθής, ἂς ζητήσῃ νὰ μάθῃ καὶ τὰ ἐπίλοιπα.

Ὁ πανάγαθος λοιπόν, καὶ πολυέλεος Θεός, ἀδελφοί μου, εἶναι ἓνας, καὶ ὅποιος λέγει πὼς εἶναι πολλοὶ θεοί, εἶναι διάβολος. Εἶναι δὲ καὶ Τριάς, Πατήρ, Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα· μία φύσις, μία δόξα, μία βασιλεία, ἓνας Θεός. Εἶναι δὲ ἀκατάληπτος, Κύριος ἀνερμήνευτος, ἀπερίγραπτος, παντοδύναμος, ὅλος φῶς, ὅλος χαρὰ, ὅλος εὐσπλαγχνία, ὅλος εὐεργεσία, ὅλος ἀγάπη. Δὲν ἔχομεν κανένα παρράδειγμα νὰ παρομοιάσωμεν τὴν Ἁγίαν Τριάδα, ἐπειδὴ καὶ δὲν εὐρίσκεται ἄλλο εἰς τὸν κόσμον. Μὰ διὰ νὰ λάβῃ παραμικρὰν βοήθειαν ὁ νοῦς μας, φέρνουν μερικὰ παραδείγματα οἱ θεολόγοι τῆς Ἐκκλησίας μας. Σιμὰ εἰς τὰ ἄλλα μᾶς φέρνουν καὶ τὸν ἥλιον. Ὁ ἥλιος ἡξυρόμεν ὅλοι πὼς εἶναι ἓνας, ἓνας εἶναι καὶ ὁ Θεός. Καὶ καθὼς ὁ ἥλιος φωτίζει τοῦτον τὸν κόσμον τὸν αἰσθητόν, οὕτω καὶ ἡ Ἁγία Τριάς, ὁ Θεός, φωτίζει τὸν νοητόν.

Εἴπομεν, ἀδελφοί μου, πὼς ὁ ἥλιος εἶναι ἓνας, μὰ εἶναι καὶ τρία μαζί· ἔχει ἀκτῖνας, ὅπου ἔρχονται εἰς τὰ ὄμματά μας ὡσὰν γραμμαί, ὡσὰν κλωσταί· ἔχει καὶ φῶς, ὅπου ἐξαπλώνεται εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Μὲ τὸν ἥλιον ὁμοιάζομεν τὸν ἄναρχον Πατέρα, τὸν Θεόν μας, μὲ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου τὸν συνάναρχον Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν Χριστόν μας, καὶ μὲ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τὸ ὁμοούσιον Πνεῦμα.

Εἶναι καὶ ἄλλος τρόπος νὰ καταλάβετε τὴν παναγίαν Τριάδα. Πῶς; Νὰ ἐξομολογηθῆτε καθαρὰ, νὰ μεταλάβετε τὰ Ἄχραντα Μυστήρια μὲ φόβον καὶ μὲ εὐλάβειαν, καὶ τότε θὰ σᾶς φωτίσῃ ἡ χάρις τοῦ παναγίου Πνεύματος νὰ καταλάβετε διότι μὲ διδασκαλίαν, δὲν ἠμπορεῖτε νὰ καταλάβετε.

Αὐτὴν τὴν παναγίαν Τριάδα ἡμεῖς οἱ εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ πιστεύομεν, δοξάζομεν καὶ προσκυνοῦμεν. Αὐτὴ εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τριάδα ὅσοι λέγονται θεοὶ εἶναι δαίμονες. Καὶ ὄχι μόνον ἡμεῖς πιστεύομεν, δοξάζομεν καὶ προσκυνοῦμεν τὴν Ἁγίαν Τριάδα, ἀλλὰ ὡσὰν τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὡσὰν τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης, Ἄγγελοι καὶ Ἀρχάγγελοι καὶ πάντα τὰ Τάγματα τοῦ οὐρανοῦ ἀκαταπαύστως, ἡμέραν καὶ νύκτα, δοξάζουν τὴν παναγίαν Τριάδα. Ὡσὰν τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὡσὰν τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. Προφῆται, Ἀπόστολοι, Μάρτυρες, Ἀσκηταὶ ἔχυσαν τὸ αἷμά των διὰ τὴν ἀγάπην τῆς Ἁγί-

ας Τριάδος και ἠγόρασαν τὸν Παράδεισον και χαίρονται πάντοτε. Ὡσάν τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ και ὡσάν τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης ἄνδρες και γυναῖκες ἠρνήθησαν τὸν κόσμον, ἐπῆγαν εἰς τὰς ἐρήμους και ἀσκήτεον εἰς ὅλην των τὴν ζωὴν διὰ τὴν ἀγάπην τῆς Ἁγίας Τριάδος, και ἐπῆγαν εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαίρωνται πάντοτε! Ὡσάν τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ και ὡσάν τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης ἄνδρες και γυναῖκες ἔζησαν μέσα εἰς τὸν κόσμον με σωφροσύνην και παρθενίαν, με νηστεῖες, προσευχάς, ἐλεημοσύνας, με ἔργα καλά διὰ τὴν ἀγάπην τῆς Ἁγίας Τριάδος και ἐπέρασαν και ἐδῶ καλά και ἐπῆγαν εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαίρωνται πάντοτε.

Δὲν εὐρίσκεται τόπος ἴσα με τοῦ φύλλου τὸ μάτι ὁποῦ νὰ λείπη ὁ Θεός. Πρέπει και ἡμεῖς οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοί, ὅταν θέλωμεν νὰ κάμωμεν καμμίαν ἁμαρτίαν, νὰ στοχαζώμεθα ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι μέσα εἰς τὴν καρδίαν μας, ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια μας, εἶναι πανταχοῦ παρὼν και μᾶς βλέπει. Νὰ ἐντρεπώμεθα τοὺς Ἀγγέλους, τοὺς Ἁγίους, και μάλιστα τὸν Ἄγγελον, τὸν φύλακα τῆς ψυχῆς μας, ὁποῦ μᾶς βλέπει νὰ ἐντρεπώμεθα τὸν ἑαυτὸν μας καθὼς ἐντρεπόμεθα εἰς ἓνα μι-κρὸν παιδίον ὅταν θέλωμεν νὰ κάμωμεν καμμίαν ἁμαρτίαν.

Ὁ πανάγαθος και πολυέλεος Θεός, ἀδελφοί μου, ἔχει πολλὰ και διάφορα ὀνόματα· λέγεται και φῶς, και ζωὴ, και ἀνάστασις. Ὅμως τὸ κύριον ὄνομα τοῦ Θεοῦ μας εἶναι και λέγεται ἀγάπη. Πρέπει και ἡμεῖς, ἀνίσως και θέλωμεν νὰ περάσωμεν και ἐδῶ καλά, νὰ πηγαίνωμεν και εἰς τὸν Παράδεισον, και νὰ λέγωμεν τὸν Θεὸν μας ἀγάπην και πατέρα, πρέπει νὰ ἔχωμεν δύο ἀγάπας· ἀγάπην εἰς τὸν Θεὸν μας, και εἰς τοὺς ἀδελφούς μας. Φυσικὸν μας εἶναι νὰ ἔχωμεν αὐτὰς τὰς δύο ἀγάπας· παρὰ φύσιν εἶναι νὰ μὴν τὰς ἔχωμεν. Καὶ καθὼς ἓνα χελιδόνι χρειάζεται δύο πτέρυγας διὰ νὰ πετᾷ εἰς τὸν ἀέρα, οὕτω και ἡμεῖς χρειάζόμεθα αὐτὰς τὰς δύο ἀγάπας, διότι χωρὶς αὐτῶν εἶναι ἀδύνατον νὰ σωθῶμεν.

Καὶ πρῶτον ἔχομεν χρέος νὰ ἀγαπῶμεν τὸν Θεὸν μας, διότι μᾶς ἐχάρισε τόσην γῆν μεγάλην, εὐρύχωρον ἐδῶ νὰ κατοικῶμεν πρόσκαιρα, τόσες χιλιάδες μυριάδες χόρτα, φυτά, βρύσες, ποταμούς, πηγάδια, θαλάσσας, φάρια, ἀέρα, ἡμέραν, νύκτα, φωτιά, οὐρανόν, ἄστρα, ἥλιον, φεγγάρι. Ὅλα αὐτὰ διὰ ποῖον τὰ ἔκαμεν; Δι' ἡμᾶς. Τί μᾶς ἐχρεώσται; Τίποτε. Ὅλα χάρισμα. Μᾶς ἔκαμεν ἄνθρώπους, δὲν μᾶς ἔκαμε ζῶα· μᾶς ἔκαμεν εὐσεβεῖς ὀρθοδόξους χριστιανούς, καὶ ὄχι ἀσεβεῖς καὶ αἰρετικούς. Ἄν καὶ ἁμαρτάνωμεν χιλιάδες φορὲς τὴν ὥραν, μᾶς εὐσπλαγχνίζεται ὡσὰν πατέρας καὶ δὲν μᾶς θανατώνει νὰ μᾶς βάλῃ εἰς τὴν κόλασιν, ἀλλὰ περιμένει τὴν μετάνοιάν μας μὲ τὰς ἀγκάλας ἀνοιχτάς, πότε νὰ μετανοήσωμεν, νὰ παύσωμεν ἀπὸ τὰ κακά, καὶ νὰ κάμωμεν τὰ καλά, νὰ ἐξομολογηθῶμεν, νὰ διορθωθῶμεν, νὰ μᾶς ἐναγκαλισθῇ, νὰ μᾶς φιλήσῃ, νὰ μᾶς βάλῃ εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαιρώμεθα πάντοτε. Τώρα λοιπὸν τοιοῦτον γλυκύτατον Θεὸν καὶ τέτοιον γλυκύτατον αὐθέντην καὶ δεσπότην δὲν πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ τὸν ἀγαπῶμεν καί, ἂν τύχῃ ἀνάγκη, νὰ χύσωμεν καὶ τὸ αἷμά μας χιλιάδες φορὲς διὰ τὴν ἀγάπην του, καθὼς τὸ ἔχυσε καὶ Ἐκεῖνος διὰ τὴν ἀγάπην μας;

Ἐνας ἄνθρωπος σὲ κράζει εἰς τὸν οἶκόν του καὶ θέλει νὰ σὲ φιλεύσῃ ἕνα ποτήρι κρασί ἢ ρακὶ καὶ πάντοτε εἰς ὅλην σου τὴν ζωὴν θεὸς νὰ τὸν ἐντρέπῃς καὶ νὰ τὸν τιμᾷς· καὶ τὸν Θεὸν δὲν πρέπει νὰ τιμᾷς καὶ νὰ ἐντρέπῃς ὅπου σοῦ ἐχάρισε τόσα κατὰ καὶ ἐσταυρώθηκε διὰ τὴν ἀγάπην σου; Ποῖος πατέρας ἐσταυρώθηκε διὰ τὰ παιδιὰ του καμμίαν φορὰν; Καὶ ὁ γλυκύτατός μας Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεὸς ἔχυσε τὸ αἷμά Του καὶ μᾶς ἐξηγόρασεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου. Τώρα δὲν πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ τὸν ἀγαπῶμεν τὸν Χριστόν μας; Ἡμεῖς ὄχι μόνον δὲν τὸν ἀγαπῶμεν, ἀλλὰ τὸν ὑβρίζομεν καθ' ἡμέραν μὲ τὰς ἁμαρτίας ὅπου κάμνομεν. Ἀμὴ ποῖον θέλετε νὰ ἀγαπῶμεν, ἀδελφοί μου; Νὰ ἀγαπῶμεν τὸν διάβολον, ὅπου μᾶς ἔβγαλεν ἀπὸ τὸν Παράδεισον καὶ μᾶς ἔφερον εἰς τὸν κατηραμένον τοῦτον κόσμον καὶ παθαίνομεν τόσα κακά; Καὶ ἔχει προαίρεσιν ὁ διάβολος, ἂν ἠδύνατο αὐτὴν τὴν ὥραν νὰ μᾶς θανατώσῃ ὅλους καὶ νὰ μᾶς βάλῃ εἰς τὴν κόλασιν, τὸ ἔκαμεν. Τώρα σὰς ἐρωτῶ, ἀδελφοί μου, νὰ μὲ εἰπῆτε: Ποῖον πρέπει νὰ μισοῦμεν καὶ

ποιον πρέπει να αγαπούμεν; Μοῦ φαίνεται ὅτι ὅλοι σας ἀποφασίζετε καὶ λέγετε πῶς πρέπει να μισοῦμεν τὸν διάβολον, τὸν ἐχθρόν μας, ὅπου μᾶς ἔβγαλεν ἀπὸ τὸν Παράδεισον καὶ μᾶς ἔφερεν εἰς τοῦτον τὸν κατηραμένον κόσμον καὶ παθαίνομεν τόσα κακά, καὶ να ἀγαπῶμεν τὸν Θεόν μας, τὸν ποιητὴν μας, τὸν πλάστην μας. Ἔτσι τὸ λέγετε, χριστιανοί μου;

— Ναί, ἅγιε τοῦ Θεοῦ.

— Πολὺ καλὰ τὸ λέγετε, να ἔχω τὴν εὐχὴν σας, μὴ καὶ ὁ Θεὸς χρειάζεται στρωμα διὰ να καθήσῃ. Ποῖον εἶναι τὸ στρωμα ὅπου θέλει ὁ Θεός; Ἡ ἀγάπη. Ἄς ἔχωμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς τὴν ἀγάπην εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς μας, καὶ τότε ἔρχεται ὁ Θεὸς μας καὶ μᾶς χαροποιεῖ, καὶ μᾶς εὐφραίνει καὶ μᾶς φυτεύει εἰς τὴν καρδίαν μας τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, καὶ περνοῦμεν καὶ ἐδῶ καλὰ καὶ πηγαίνομεν καὶ εἰς τὸν Παράδεισον να εὐφραινώμεθα πάντοτε. Ὅχι; Δὲν ἔχομεν τὴν ἀγάπην, ἀλλὰ ἔχομεν τὸ μῖσος καὶ τὴν ἐχθραν εἰς τοὺς ἀδελφούς μας. Ἐρχεται ὁ πονηρὸς διάβολος καὶ μᾶς πικραίνει καὶ μᾶς φαρμακεύει καὶ βάνει τὸν θάνατον εἰς τὴν ψυχὴν μας καὶ περνοῦμεν καὶ ἐδῶ κακά, καὶ πηγαίνομεν εἰς τὴν κόλασιν να καιώμεθα πάντοτε.

Φυσικόν μας εἶναι ν' ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς μας· διότι εἴμεθα μιᾶς φύσεως, ἔχομεν ἓνα βάπτισμα, μίαν πίστιν, τὰ Ἄχραντα Μυστήρια μεταλαμβάνομεν, ἓνα Παράδεισον ἐλπίζομεν ν' ἀπολαύσωμεν. Καλότυχος ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος ὅπου ἀξιώθη καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν καρδίαν του αὐτὰς τὰς δύο ἀγάπας, ἀγάπην εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς του, ἔχει πάντα τὰ ἀγαθὰ καὶ ἀμαρτίαν δὲν ἠμπορεῖ να κάμῃ. Καὶ ὅποιος δὲν ἔχει τὸν Θεὸν εἰς τὴν καρδίαν του, ἔχει τὸν διάβολον, καὶ ὅποιος ἔχει τὸν διάβολον ἔχει κάμνει πάντα τὰ κακά καὶ ὅλας τὰς ἀμαρτίας. Χιλίας χιλιάδας καλὰ να κάμνωμεν, ἀδελφοί μου, νηστείας, προσευχάς, ἐλεημοσύνας, καὶ τὸ αἷμά μας να χύσωμεν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ μας, καὶ δὲν ἔχωμεν αὐτὰς τὰς δύο ἀγάπας, ἀλλὰ ἔχωμεν τὸ μῖσος καὶ τὴν ἐχθραν εἰς τοὺς ἀδελφούς μας, ὅλα ἐκεῖνα τὰ καλὰ ὅπου ἐκάμαμεν εἶναι τοῦ διαβόλου

καὶ εἰς τὴν κόλασιν πηγαίνομεν. Μὰ καλὰ, θέλετε εἰπεῖ, μετ' ἐκείνην τὴν ὀλίγην ἔχθραν ὅπου ἔχομεν εἰς τοὺς ἀδελφούς μας, ἔχοντες τόσα καλὰ καμωμένα, εἰς τὴν κόλασιν πηγαίνομεν; Ναί, ἀδελφοί μου, μετ' ἐκείνο πηγαίνομεν, διότι ἐκείνη ἡ ἔχθρα εἶναι φαρμάκι τοῦ διαβόλου· καὶ καθὼς βάνομεν μέσα εἰς ἑκατὸν ὀκάδας ἀλεύρι ὀλίγον προζύμι, καὶ ἔχει τόσῃν δύναμιν καὶ ἀνακουφίζει ὅσον ζυμάρι καὶ ἂν εἶναι, ἔτσι εἶναι καὶ ἡ ἔχθρα· ὅλα ἐκεῖνα τὰ καλὰ ὅπου ἐκάμαμεν, τὰ γυρίζει καὶ τὰ κάμνει ὅλα φαρμάκι τοῦ διαβόλου.

Ἐδῶ, χριστιανοί μου, πῶς πηγαίνετε; Ἔχετε τὴν ἀγάπην ἀνάμεσα σας; Ἀνίσως καὶ θέλετε νὰ σωθῆτε, κανένα ἄλλο πρᾶγμα νὰ μὴ ζητήσετε ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον παρὰ τὴν ἀγάπην. Εἶναι ἐδῶ κανένας ἀπὸ τὴν εὐγενεῖαν σας ὅπου νὰ ἀγαπᾷ τοὺς ἀδελφούς του; Ἄς σηκωθῆ ἑπάνω νὰ μοῦ τὸ εἰπῆ, νὰ τὸν εὐχηθῶ, νὰ βάλω ὅλους τοὺς χριστιανούς νὰ τὸν συγχωρήσωσι, νὰ λάβῃ μίαν συγχώρησιν, ὅπου νὰ ἔδινεν χιλιάδες φλωρία δὲν τὴν εὐρισκεν.

— Ἄγιε τοῦ Θεοῦ, ἀγαπῶ τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀδελφούς μου.

— Καλὰ, παιδί μου, ἔχε τὴν εὐχὴν μου. Πῶς σὲ λέγουν, τὸ ὄνομά σου;

— Κώστα.

— Τί τέχνη κάμνεις;

— Πιστικὸς, πρόβατα φυλάγω.

— Τὸ τυρὶ ὅταν τὸ πωλᾷς τὸ ζυγιάζεις;

— Τὸ ζυγιάζω.

— Ἐσύ, παιδί μου, ἔμαθες νὰ ζυγιάζῃς τὸ τυρὶ, καὶ ἡ ἀφεντιά μου ἔμαθα νὰ ζυγιάζω τὴν ἀγάπην. Τὸ ζῦγι ἐντρέπεται τὸν αὐθέντην του;

— Ὅχι.

— Τώρα νὰ ζυγιάσω τὴν ἀγάπην σου, καί, ἂν εἶναι σωστὴ καὶ δὲν εἶναι ξύκινη (λειψή), τότε νὰ σὲ εὐχηθῶ, νὰ βάλω καὶ ὅλους τοὺς χριστιανούς νὰ σὲ συγχωρήσωσι. Πῶς νὰ σὲ καταλάβω, παιδί μου, πῶς ἀγαπᾷς τοὺς ἀδελφούς σου; Τώρα ἐδῶ ὅπου περιπατῶ καὶ διδάσκω εἰς τὸν κόσμον, λέγω πῶς τὸν κύρ Κώστα τὸν ἀγαπῶ ὡσὰν τὰ μάτια μου. Τώρα ἀκούεις ἐσὺ ὅπου λέγω πῶς σὲ ἀγαπῶ, μὰ δὲν τὸ πιστεύεις, θέλεις νὰ μὲ δοκιμάσῃς πρῶτον καὶ τότε νὰ μὲ πιστεύσῃς. Ἔχω ἓνα ψωμί νὰ φάγω, ἐσὺ δὲν ἔχεις. Ἀνίσως καὶ

σοῦ δώσω ἓνα κομμάτι καὶ σέ, ὅπου δὲν ἔχεις, τότε φανερώνω πὼς σέ ἀγαπῶ. Ἄμῃ νὰ φάγω ὅλο τὸ φωμί καὶ ἐσὺ νὰ πεινᾷς, τί φανερώνω; Φανερώνω πὼς ἡ ἀγάπη ὅπου ἔχω εἰς σέ εἶναι ψεύτικη. Ἔχω δύο ποτήρια κρασί νὰ πῶ, ἐσὺ δὲν ἔχεις. Ἀνίσως καὶ σοῦ δώσω καὶ σέ ἀπ' αὐτὸ καὶ πίης, τότε φανερώνω πὼς σέ ἀγαπῶ, ἀμῃ ἀνίσως καὶ δὲν σοῦ δώσω, εἶναι κάλπικη ἡ ἀγάπη. Ἔχω καὶ δύο-τρία φορέματα, ἐσὺ δὲν ἔχεις, κρυώνεις. Ἀνίσως καὶ ἐκβάλω τὸ ἓνα καὶ σοῦ τὸ δώσω, τότε εἶναι ἀληθινὴ ἡ ἀγάπη. Ἄμῃ νὰ ἔχω τὰ φορέματα μέσα εἰς τὸ σεντούκι φυλαγμένα νὰ τὰ τρώγῃ τὸ σκουλήκι καὶ ἐσὺ νὰ περιπατῆς γυμνός, εἶναι κάλπικη ἀγάπη.

Εἶσαι λυπημένος· ἀπέθανεν ἡ μήτηρ σου, ὁ πατήρ σου ἢ τὸ παιδί σου ἢ ἄρρώστος εἶσαι. Ἀνίσως καὶ ἔλθω νὰ σέ παρηγορήσω τότε εἶναι ἀληθινὴ ἡ ἀγάπη μου. Ἄμῃ ἀνίσως σὺ κλαίης καὶ θρηνῆς ἐνῶ τρώγω, πίνω καὶ χορεύω, τραγουδῶ, ξεφαντώνω, ψεύτικη εἶναι ἡ ἀγάπη μου. Τὸ ἀγαπᾷς ἐκεῖνο τὸ φτωχὸ παιδί;

— Τὸ ἀγαπῶ.

— Ἄν τὸ ἡγάπας, τοῦ ἔπαιρνες ἓνα πουκαμισάκι, ὅπου εἶναι γυμνό, νὰ παρακαλῇ καὶ ἐκεῖνο διὰ τὴν ψυχὴν σου. Τότε εἶναι ἀληθινὴ ἡ ἀγάπη, ἀμῃ τώρα εἶναι ψεύτικη. Δὲν εἶναι ψεύτικη, χριστιανοί μου; Μὲ δαυλὸν δὲν γεμίζομεν τὸ ἀμπάρι μας καὶ μὲ ψεύτικη ἀγάπην δὲν πηγαίνομεν εἰς τὸν παράδεισον. Τώρα ὡσὰν θέλεις παιδί μου, νὰ κάμης τὴν ἀγάπην μάλαμα, πάρε καὶ ἔνδυσε τὰ φτωχὰ παιδιά, καὶ τότε νὰ βάλω νὰ σέ συγχωρήσωσι. Τὸ κάμνεις;

— Τὸ κάμνω.

— Χριστιανοί μου, ὁ κὺρ-Κώστας ἐκατάλαβε, πὼς ἡ ἀγάπη ὅπου εἶχεν εἰς τοὺς ἀδελφούς του ἕως τώρα ἦτο ψεύτικη, καὶ θέλει νὰ τὴν κάμῃ μάλαμα, νὰ ἐνδύσῃ τὰ πτωχὰ παιδιά. Ἐπειδὴ καὶ τὸν ἐπαιδεύσαμεν καὶ τὸν ἐκάμαμε καὶ ἐξανακοκίνησε κομμάτι, σᾶς παρακαλῶ νὰ εἰπῆτε διὰ τὸν κὺρ-Κώστα τρεῖς φορές: Ὁ Θεὸς συγχωρήσοι καὶ ἐλεήσοι αὐτόν.

Ὁ πανάγαθος λοιπὸν καὶ πολυέλεος Θεὸς εἶναι καὶ λέγεται ἀγάπη· εἶναι καὶ λέγεται Τριάς. Παρακινούμενος ὁ Κύριος ἀπὸ

τὴν εὐσπλαγγίαν τοῦ ἔκαμε πρῶτον δέκα τάγματα Ἀγγέλους. Οἱ Ἄγγελοι εἶναι πνεύματα πύρινα, ἄυλα, καθὼς εἶναι ἡ ψυχὴ μας. Τὸ κάθε τάγμα εἶναι ὡς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὡσὰν τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. Διατί τοὺς ἔκαμε; Διὰ νὰ χαίρωνται. Ποῖος ἐπαρακίνησε τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἔκαμεν; Ἡ εὐσπλαγγία τοῦ. Πρέπει καὶ ἡμεῖς, ἀδελφοί μου, ἀνίσως καὶ θέλωμεν νὰ λέγωμεν τὸν Θεὸν μας πατέρα, νὰ εἴμεθα εὐσπλαγγιοὶ, νὰ κάμνωμεν τοὺς ἀδελφούς μας νὰ χαίρωνται καὶ νὰ εὐφραίνωνται, καὶ τότε νὰ λέγωμεν τὸν Θεὸν πατέρα: «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς...» (Ματθ. στ΄ 9-13). Εἰ δὲ καὶ εἴμεθα ἄσπλαγγιοὶ, σκληροκάριοι καὶ κάμνομεν τοὺς ἀδελφούς μας καὶ πικραίνονται καὶ φαρμακεύονται καὶ τοὺς βάνομεν τὸν θάνατον εἰς τὴν καρδίαν των, δὲν πρέπει νὰ λέγωμεν τὸν Θεὸν μας πατέρα, ἀλλὰ τὸν διάβολον, διότι ὁ διάβολος θέλει νὰ κάμνωμεν τοὺς ἀδελφούς μας νὰ φαρμακεύονται, καὶ ὄχι ὁ Θεός.

Καὶ ἔτσι, ἀδελφοί μου, τὸ πρῶτον τάγμα ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους ὅπου προείπομεν, ἔπεσεν εἰς ὑπερηφανίαν καὶ ἐζήτησε νὰ δοξασθῆ ἴσα μὲ τὸν Θεόν. Ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου ἦτο ἄγγελος φωτεινὸς καὶ λαμπρότατος, ἔγινε διάβολος σκοτεινότητας, καὶ πολέμιος τῶν ἀνθρώπων· καὶ ἔχει νὰ καίεται πάντοτε εἰς τὴν κόλασιν. Καὶ ὅταν ἀκούωμεν διάβολον, αὐτὸς εἶναι ὅπου ἦτο πρῶτος ἄγγελος· αὐτὸς εἶναι ὅπου παρακινᾷ τοὺς ἀνθρώπους νὰ ὑπερηφανεύωνται, νὰ φονεύουν, νὰ κλέπτουν, νὰ πορνεύουν, νὰ μοιχεύουν, νὰ κάμνουν ὄρκους, νὰ λέγουν ψεύματα. Αὐτὸς εἶναι ὁ διάβολος ὅπου ἐμβαίνει μέσα εἰς ἀποθαμένον ἄνθρωπον καὶ φαίνεται ὡς ζωντανὸς καὶ τὸν λέγομεν βρυκόλακα· αὐτὸς εἶναι ὅπου ἐμβαίνει καὶ μέσα εἰς ζωντανὸν ἄνθρωπον καὶ παίρνει τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας ἢ τινος Ἁγίου, τρέχων ἄνω καὶ κάτω ὡσὰν δαιμονισμένος καὶ λέγει ὅτι κάμνει θαύματα. Τὰ κάμνετε καὶ ἐδῶ; Θέλω τὸν ἅγιον Γεώργιον νὰ μοῦ κάμνη θαύματα ἀληθινά. Ἔτυχά εἰς τὴν θάλασσαν νὰ κινδυνεύω νὰ πνιγῶ καὶ νὰ εἰπῶ: Ἄγιε Γεώργιε, παρακάλεσε τὸν Χριστὸν νὰ μὲ φυλάξῃ ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν κίνδυνον καὶ τότε νὰ τὸν πιστεύσω πῶς κάμει θαύματα. Αὐτὸς εἶναι ὁ διάβολος ὅπου ἐμβαίνει καὶ μέσα εἰς ζωντανὸν ἄνθρωπον καὶ σεληνιάζεται καὶ δαιμονίζεται. Καὶ ἄς εἶναι δεδοξασμένος ὁ Θεὸς ὅπου μᾶς ἐχάρισε

τρία ἄρματα μετὰ τὰ ὁποῖα νὰ τὸν πολεμῶμεν. Ἄνίσως καὶ εἶναι ἐδῶ κανέννας ἀπὸ λόγου σας ὁποῦ δαιμονίζεται, καὶ θέλῃ νὰ μάθῃ τὰ ἱατρικά του, εὐκόλον εἶναι· ἐξομολόγησις, νηστεία καὶ προσευχή. Ὅσον ἐξομολογεῖται ὁ ἄνθρωπος, νηστεύει καὶ προσεύχεται συχνάκις, τόσον κατακαίεται καὶ φεύγει ὁ διάβολος.

Ὅσαν ἐξέπεσε τὸ πρῶτον τάγμα ἀπὸ τὴν ἀγγελικὴν δόξαν καὶ ἔγιναν δαίμονες, τὰ ἄλλα ἐννέα τάγματα ἐταπεινώθησαν καὶ ἔπεσον καὶ προσεκύνησαν τὴν παναγίαν Τριάδα καὶ ἐστάθησαν εἰς τὸν τόπον των νὰ χαίρωνται πάντοτε.

Πρέπει καὶ ἡμεῖς, ἀδελφοί μου, νὰ στοχαζώμεθα τί κακὸν πράγμα εἶναι ἢ ὑπερηφανία καὶ τί καλὸν πράγμα εἶναι ἢ ταπεινώσις, πῶς ἢ ὑπερηφανία ἐκρήμισε τὸν διάβολο ἀπὸ τὴν ἀγγελικὴν δόξαν καὶ ἔχει νὰ καίεται εἰς τὴν κόλασιν πάντοτε· καὶ πῶς ἢ ταπεινώσις ἐβάσταξε τοὺς Ἀγγέλους εἰς τὸν οὐρανὸν νὰ χαίρωνται πάντοτε εἰς ἐκείνην τὴν δόξαν τῆς Ἁγίας Τριάδος. Πρέπει ἀκόμη νὰ στοχασθῶμεν πῶς ὁ πανάγαθος Θεὸς μισεῖ τὸν ὑπερήφανον καὶ ἀγαπᾷ τὸν ταπεινόν. Καὶ ὄχι μόνον ὁ Θεός, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι ὅταν ἰδοῦμέν τινα ταπεινόν, τὸν βλέπομεν ὡς ἄγγελον, μᾶς φαίνεται ν' ἀνοίξωμεν τὴν καρδίαν μας νὰ τὸν βάλωμεν μέσα. Καὶ ὅταν ἰδοῦμέν τινα ὑπερήφανον, τὸν βλέπομεν ὡς τὸν διάβολον, γυρίζομεν τὸ πρόσωπόν μας εἰς ἄλλο μέρος νὰ μὴν τὸν βλέπωμεν. Ἄς φύγωμεν λοιπόν, ἀδελφοί μου, τὴν ὑπερηφανίαν, διότι εἶναι ἢ πρώτη θυγατέρα τοῦ διαβόλου, εἶναι δρόμος ποῦ μᾶς πηγαίνει εἰς τὴν κόλασιν, καὶ νὰ ἔχωμεν τὴν ταπεινώσιν, διότι εἶναι ἀγγελικὴ, εἶναι δρόμος ὁποῦ μᾶς πηγαίνει εἰς τὸν Παράδεισον. Καὶ βλέπομεν φανερά· ὅταν ἰδοῦμεν καμμίαν γυναῖκα καὶ εἶναι ταπεινὴ, εἶναι ἄσχημη, ἔχει ξεσχισμένα φορέματα ἢ λερωμένα, εἶναι κουλὴ, κουτσὴ, μὰ εἶναι σκεπασμένη μετὰ τὴν ἐντροπήν, μᾶς φαίνεται ὡσαν ἄγγελος. Ὅμοίως πάλιν βλέπομεν μίαν γυναῖκα καὶ ἔχει πολύτιμα φορέματα καὶ στολίδια, λάμπει ὡσαν τὸν ἥλιον, μὰ εἶναι ὑπερήφανη, ἀδιάντροπη, ξέσκεπη, φαίνονται τὰ μαλλιά της, τὰ στήθη της, μᾶς φαίνεται ὡσαν κάλπικο ἄσπρο, μᾶς φαίνεται ὡσαν ὁ διάβολος, γυρίζομεν τὸ πρόσωπόν μας ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος νὰ μὴν τὸν βλέπωμεν. Ἐμένα ἔτσι μετὰ φαίνεται, χριστιανοί μου, ἢ εὐγένειά σας

δὲν ἡξεύρω πῶς σᾶς φαίνεται. Ἐδῶ πῶς πηγαίνετε; Τὴν ταπεινώσιν ἀγαπᾶτε ἢ τὴν ὑπερηφανίαν; Ὅστις ἀγαπᾷ τὴν ταπεινώσιν, ἄς σηκωθῆ ἑπάνω νὰ μοῦ τὸ εἰπῆ νὰ τὸν εὐχηθῶ.

— Ἄγιο τοῦ Θεοῦ, ἀγαπῶ τὴν ταπεινώσιν.

— Ἐκβαλε τὰ φορέματά σου, ἐνδύσου πενιχρὰ φορέματα, καὶ γύριζε εἰς τὴν ἀγοράν. Δὲν τὸ κάμνεις; Ἐντρέπεσαι; Κάμε ἄλλο. Κόψε τὸ μισό σου μουστάκι καὶ ἔβγα εἰς τὸ παζάρι. Μῆτε καὶ αὐτὸ τὸ κάμνεις; Δὲν τὸ λέγω δι' ἐσὲ μόνον, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀκούσουν καὶ οἱ ἄλλοι. Μὴν λέγεις πῶς εἶσαι ταπεινός, μέσα εἶναι τὸ γουρουνόπουλο τῆς ὑπερηφανίας. Μὲ βλέπετε καὶ ἐμὲ μὲ αὐτὰ τὰ γένεια; Εἶναι γεμᾶτα ὑπερηφανίαν, καὶ ὁ Θεὸς νὰ τὴν ξερρίζωσῃ ἀπὸ τὴν καρδίαν μας. Ὁ χριστιανὸς χρειάζεται δύο πτέρυγας διὰ νὰ πετάξῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Παράδεισον, τὴν ταπεινώσιν καὶ τὴν ἀγάπην.

Ἦσαν ἐξέπεσε τὸ πρῶτον τάγμα καὶ ἔγιναν δαίμονες, τότε ἐπρόσταξεν ὁ πανάγαθος Θεὸς καὶ ἔγινεν ὁ κόσμος ἐτοῦτος. Καὶ ἀπὸ τὸν καιρὸν ὅπου ἔκαμε ὁ πανάγαθος Θεὸς τὸν κόσμον εἶναι ἑπτὰ χιλιάδες καὶ διακόσιοι ὀγδοῆντα ὀκτῶ χρόνοι. Εἶναι δὲ ὁ κόσμος ἐτοῦτος ὡς αὐτό. Καὶ καθὼς εἶναι ὁ χρόνος εἰς τὴν μέσην τοῦ αὐτοῦ, ἔτσι εἶναι ἡ γῆ προσταγμένη ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ στέκῃ χωρὶς νὰ ἐγγίξῃ εἰς κανὲν ἄλλο μέρος. Καὶ καθὼς εἶναι τὸ ἀσπράδι ὀλόγυρα εἰς τὸν χρόνον, ἔτσι εἶναι καὶ ὁ ἀέρας ὀλόγυρα εἰς τὴν γῆν. Καὶ καθὼς εἶναι τὸ τσόφλιο ὀλόγυρα, ἔτσι εἶναι καὶ ὁ οὐρανὸς ὀλόγυρα ἀπὸ τὴν γῆν. Ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ τὰ ἄστρα εἶναι κολλημένα εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ ὁ οὐρανὸς γυρίζει μαζὶ μὲ τὸν ἥλιον. Ἡ γῆ εἶναι στρογγυλή, καὶ ὅπου πηγαίνει ὁ ἥλιος, ἐκεῖ γίνεται ἡμέρα. Ἡ νύκτα δὲν εἶναι κανένα πράγμα παρὰ ὁ ἴσκιος τῆς γῆς. Τώρα ἐδῶ ἔχομεν βράδυ, μὰ δὲ ἔχει ὅλος ὁ κόσμος βράδυ. Εἰς ἄλλο μέρος εἶναι μισὴ νύκτα, εἰς ἄλλο μέρος πρωί, εἰς ἄλλον κόσμον μισὴ ἡμέρα καὶ ὅπου πηγαίνει ὁ ἥλιος ἐκεῖ γίνεται ἡμέρα. Ὅσον μακρὸς ἔχομεν ἐμεῖς ἐδῶθεν ἀπὸ τὴν γῆν ἕως τὸν οὐρανόν, ἄλλο τόσο εἶναι καὶ ὑποκάτω ἀπὸ τὴν γῆν ἕως τὸν οὐρανόν. Καὶ καθὼς εἶναι ἄνθρωποι ἐδῶ εἰς τὴν γῆν, ἔτσι εἶναι ἄνθρωποι καὶ ὑποκάτω

τῆς γῆς. Διὰ τοῦτο ἐνομοθέτησαν οἱ ἅγιοι Πατέρες νὰ βάφωμεν τὰ αὐγὰ κόκκινα τὴν Λαμπρὴν νὰ τὰ βλέπωμεν μὲ τοῦτα τὰ μάτια τὰ αἰσθητὰ καὶ νὰ νοοῦμεν καὶ μὲ τὰ νοητὰ πὼς τὸ αὐγὸ σημαίνει τὸν κόσμον, τὸ δὲ κόκκινον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ μας, ὅπου ἔχυσεν εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ ἠγάσεν ὅλον τὸν κόσμον. Πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ χαιρώμεθα καὶ νὰ εὐφραινώμεθα χιλιάδες φορές, πὼς ἔχυσεν ὁ Χριστός μας τὸ αἷμά του καὶ μᾶς ἐξηγόρασεν ἀπὸ τὰς χειρας τοῦ διαβόλου· μὰ πάλιν νὰ κλαίωμεν καὶ νὰ θρηνῶμεν, πὼς αἱ ἁμαρτίαι μας ἐσταύρωσαν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν Χριστόν μας.

Ἐπρόσταξεν ὁ πανάγαθος Θεὸς καὶ ἔγιναν ἑπτὰ ἡμέραι· καὶ πρώτην ἡμέραν τὴν Κυριακὴν ἔκαμεν ὁ Θεὸς καὶ τὴν ἐκράτησε διὰ λόγου του· καὶ τὰς ἄλλας ἕξ τὰς ἐχάρισεν εἰς ἡμᾶς νὰ ἐργαζώμεθα διὰ τὰ φεύτικα ταῦτα τὰ μάτια, τὰ γήινα, καὶ τὴν Κυριακὴν νὰ σχολάζωμεν, νὰ πηγαίνωμεν εἰς τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς μας, νὰ δοξάζωμεν τὸν Θεόν μας, νὰ ἰστάμεθα μὲ εὐλάβειαν, ν' ἀκούσωμεν τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον καὶ τὰ λοιπὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας μας, τί μᾶς παραγγέλλει ὁ Χριστός μας νὰ κάμνωμεν. Νὰ στοχαζώμεθα τὰς ἁμαρτίας μας, τὸν θάνατον, τὴν κόλασιν, τὸν Παράδεισον, τὴν ψυχὴν μας ὅπου εἶναι τιμιωτέρα ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον, νὰ τρώγωμεν καὶ νὰ πίνωμεν τὸ ἀρκετόν μας, ὁμοίως καὶ τὰ ροῦχά μας τὰ ἀρκετά, τὸν δὲ ἐπίλοιπον καιρὸν νὰ τὸν ἐξοδεύωμεν διὰ τὴν ψυχὴν μας, νὰ τὴν κάμνωμεν νύμφην τοῦ Χριστοῦ μας, καὶ τότε πρέπει νὰ λεγώμεθα ἄνθρωποι καὶ ἐπίγειοι ἄγγελοι. Εἰ δὲ καὶ ζητοῦμεν πὼς νὰ τρώγωμεν, πὼς νὰ πίνωμεν, πὼς νὰ ἁμαρτάνωμεν, πὼς νὰ στολίζωμεν τοῦτο τὸ βρώμικο σῶμα, ὅπου αὐριον θὰ τὸ φᾶνε τὰ σκουλήκια, καὶ ὄχι διὰ τὴν ψυχὴν μας ὅπου εἶναι ἀθάνατος, τότε δὲν πρέπει νὰ λεγώμεθα ἄνθρωποι, ἀλλὰ ζῶα. Τώρα ἢ εὐγενεῖας σας πὼς θέλετε νὰ ὀνομάζεσθε, ἄνθρωποι ἢ ζῶα;

— Ἄνθρωποι.

— Λοιπὸν κάμετε τὸ σῶμά σας δοῦλον καὶ τὴν ψυχὴν κυρὰ καὶ τότε νὰ λέγεσθε ἄνθρωποι.

Τὴν πρώτην ἡμέραν ἐπρόσταξεν ὁ Θεὸς καὶ ἔγινε τὸ φῶς, ἔγινε καὶ ἕνας οὐρανὸς παραπάνω ἀπὸ αὐτὸν ὅπου φαίνεται. Τὴν δευτέραν ἐπρόσταξε καὶ ἔγινε τοῦτος ὁ οὐρανὸς ὅπου φαίνεται ἡ γῆ,

τὰ νερά, ὁ ἀέρας, ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νύκτα καὶ ἔβαλε τὰ μισὰ τὰ νερὰ ἐπάνω ἀπὸ τὴν γῆν καὶ τὰ μισὰ ὑποκάτω. Τὴν τρίτην ἐπρόσταξε καὶ ἔγιναν τὰ χόρτα καὶ τὰ φυτά. Τὴν τετάρτην ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ τὰ ἄστρα. Τὴν πέμπτην ἡ θάλασσα, τὰ ὀψάρια καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ ἀέρος. Τὴν ἕκτην ἐπρόσταξε τὴν γῆν καὶ ἔβγαλεν ὅλα τὰ ζῶα.

Ἄνδρας ἢ γυναῖκα εἰς τὸν κόσμον δὲν ἦσαν. Ἐπῆρεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν γῆν χῶμα, λάσπη καὶ ἔπλασεν ἕναν ἄνδρα ὡσὸν ἡμᾶς, καὶ ἐνεφύσησε καὶ τοῦ χάρισε ψυχὴν ἀγγελικὴν, ἀθάνατον. Καὶ καθὼς ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι βάνομεν ἀλεύρι καὶ νερὸ καὶ τὰ ζυμώνομεν καὶ κάμομεν ἕνα ψωμί, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς ἐζύμωσε τὴν λάσπην μὲ τὸ Πνεῦμα καὶ ἔκαμε τὸν ἄνδρα.

Πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ στοχασθῶμεν τί εἶναι τὸ σῶμα καὶ τί εἶναι ἡ ψυχὴ. Τὸ σῶμα εἶναι χῶμα, λάσπη καὶ αὐριον θὰ τὸ φάγουν τὰ σκουλήκια, καὶ ἀνάγκη εἶναι ἡ ψυχὴ νὰ χαίρεται πάντοτε εἰς τὸν Παράδεισον, ἀνίσως καὶ κάμει καλὰ, ἢ νὰ κατακαίεται εἰς τὴν κόλασιν, ἂν κάμει κακὰ. Τοῦτο τὸ σῶμα ὅπου βλέπετε, ἀδελφοί μου, δὲν εἶναι ἄνθρωπος, ἀλλὰ εἶναι ὡσὸν ἕνα φόρεμα τῆς ψυχῆς. Ἡ ψυχὴ εἶναι ἄνθρωπος· ἡ ψυχὴ εἶναι ὅπου βλέπει, ἀκούει, ὀμιλεῖ, πιάνει, περιπατεῖ, μανθάνει γράμματα, τέχνας, ἐπιστήμας, δίδει ζωὴν εἰς τὸ σῶμα καὶ δὲν τὸ ἀφήνει νὰ βρωμῆσῃ. Καὶ ἅμα ἔβγη ἡ ψυχὴ, τότε βρωμᾷ σκουληκιάζει τὸ σῶμα διότι δὲν εἶναι ἄνθρωπος. Τὸ κορμὶ ἔχει τὰ ὄμματα (μάτια), μὰ δὲν βλέπει· ἔχει τὰ ὦτα (αὐτιά), μὰ δὲν ἀκούει· ἔχει τὸ στόμα του, μὰ δὲν ὀμιλεῖ, ἔχει τὰ χέρια του, μὰ δὲν πιάνει, ἔχει τὰ πόδια του, μὰ δὲν περιπατεῖ. ἴσια εἶναι ἡ πέτρα, ἴσια καὶ τὸ σῶμα χωρὶς ψυχὴν.

Ἀνίσως καὶ ἐδῶ εἰς τὴν χώραν σας ἀποθαίνουν οἱ ἄνθρωποι, θέλει τὸ ἰδῆτε μὲ τὰ μάτια σας. Ἡ δὲν ἀποθαίνουν ἐδῶ;

— Ἀποθαίνουν, ἄγιε τοῦ Θεοῦ.

— Λοιπὸν δὲν χρειάζεσθε διδάσκαλον νὰ σᾶς διδάξῃ. Τὸν κλαίγετε τὸν ἀποθαμένον σας;

— Τὸν κλαίομεν.

— Ὡς φαίνεται, σᾶς πονεῖ δι' αὐτόν. Καὶ πόσας ἡμέρας τὸν φυλάγετε;

— Δύο-τρεις ώρας.

— Τόσην ἀγάπην ἔχετε εἰς τὸν ταλαίπωρον; Ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ ὕστερα νὰ μὴ τὸν θάπτετε, ἀλλὰ νὰ τὸν φυλάττετε εἴκοσι τέσσαρες ὥρες· καὶ νὰ μαζεύεσθε ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, παιδιά καὶ κορίτσια καὶ νὰ τὸν στοχάζεσθε καλὰ, διότι καλύτερος διδάσκαλος δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν θάνατον. Ἦμπορῶ νὰ σὲ γελάσω καὶ νὰ μὲ γελάσης, ἀμὴ ὁ θάνατος δὲν γελαῖ μήτε ἐσένα μήτε ἐμένα. Καὶ νὰ μὴ τοὺς κλαίετε τοὺς ἀποθαμένους σας, διότι βλάπτετε καὶ τὸν ἑαυτὸν σας καὶ ἐκείνους. Καὶ αἱ γυναῖκες ὅσες ἔχετε λερωμένες μπόλιες (πένθιμα τσεμπέρια, δηλαδή, μαῦρα μανδήλια) νὰ τὰς ρίψετε.

Ὅταν ἔκαμεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνδρα, γυναῖκα εἰς τὸν κόσμον δὲν ἦταν. Ἐλαβεν ὁ Πανάγαθος μίαν πλευρὰν ἀπ' αὐτὸν καὶ ἔκαμε τὴν γυναῖκα, ὡσὰν τις γυναῖκες ὅπου εἶναι τὴν σήμερον καὶ τοῦ τὴν ἔδωκε διὰ σύντροφον, διὰ παρηγορίαν. Ἴσια τὴν ἔκαμεν ὁ Θεὸς τὴν γυναῖκα μὲ τὸν ἄνδρα, ὅχι κατωτέρα. Ἐδῶ πῶς τὰς ἔχετε τὰς γυναῖκας;

— Διὰ κατωτέρας.

— Ἀνίσως, ἀδελφοί μου, καὶ θέλετε νὰ εἴσθε καλύτεροι οἱ ἄνδρες ἀπὸ τὰς γυναῖκας, πρέπει νὰ κάμνετε καὶ ἔργα καλύτερα ἀπὸ αὐτάς· εἰ δὲ καὶ αἱ γυναῖκες κάμνουν καλύτερα καὶ πηγαίνουν εἰς τὸν Παράδεισον καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν κόλασιν, τί μᾶς ὠφελεῖ ὅπου εἴμεθα ἄνδρες καὶ κάμνομεν χειρότερα; Κάλλιον νὰ μὴν εἴμεθα. Βλέπω ἐδῶ πὺ περπατῶ καὶ διδάσκω· εἶπα ἓνα λόγον διὰ τὰς εὐλογημένας γυναῖκας καὶ σκέπτονται νὰ ρίψουν τὰ περιττὰ σκουλαρίκια, δακτυλίδια, καὶ μὲ ἤκουσαν εὐθύς. Βλέπω ὅπου τρέχουν νὰ ἐξομολογηθοῦν, νὰ διορθωθοῦν. Εἶπα ἓναν λόγον διὰ τοὺς ἄνδρας· πῶς φυσικὸν εἶναι τοῦ ἀνδρὸς ὅταν πηγαίη σαράντα πενήντα χρονῶν καὶ παίρνει καὶ ἀσπρίζει, καλὸν πρᾶγμα εἶναι νὰ ἀφήγη τὰ γένεια. Καὶ βλέπω ἐδῶ καὶ εἶναι ἐξήντα καὶ ὀγδοῆντα χρονῶν γέροντες, καὶ ἀκόμη ξυρίζονται. Δὲν τὸ ἐντρέπεσθε νὰ ξυρίζεσθε; Δὲν ἤξευρεν ὁ Θεὸς ὅπου ἔδωκε τὰ γένεια; Καὶ καθῶς

εἶναι ἄπρεπον μία γυναῖκα γερόντισσα νὰ στολιζέται καὶ νὰ βάνη φτιασίδια, ὁμοίως καὶ ἕνας ἄνδρας, ὅταν γεράσῃ, ἄπρεπον εἶναι νὰ ξυρίζεται. Τὸ σιτάρι, ὅταν παίρῃ καὶ ἀσπρίζῃ, τί θέλει; Θερισμόν. Ὅμοίως καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ἀσπρίζουν τὰ γένηα τί φανερώνει; Τὸν θάνατον. Εἶναι κανέννας ἐδῶ καὶ θέλει νὰ ἀφήσῃ τὰ γένηα του; Ἄς σηκωθῇ νὰ μοῦ τὸ εἰπῇ, νὰ γίνωμεν ἀδελφοί, νὰ τὸν εὐχηθῶ καὶ νὰ βάλω καὶ ὄλους τοὺς χριστιανοὺς νὰ τὸν συγχωρήσωσι, νὰ λάβῃ μία συγχώρησιν, ὅπου νὰ ἔδινε χιλιάδες φλωριὰ δὲν τὴν ἤυρισκε καὶ νὰ τὸν φιλεύσω καὶ ἕνα κτένι.

— Ναὶ ἄγιε, διδάσκαλε.

— Καλὰ ἔχε τὴν εὐχὴν μου. Παρακαλεῖτε τὸν Θεὸν δι' ἐμένα τὸν ἁμαρτωλόν, καὶ νὰ παρακαλῶ διὰ λόγου σας, ὅσον καιρὸν καὶ ἂν ζήσω. Τὸ κάμνετε;

— Τὸ κάμνομεν, ἄγιε τοῦ Θεοῦ.

— Σὰς παρακαλῶ, χριστιανοί μου, νὰ εἰπῆτε, δι' ὅσους ἀφήνουν τὰ γένηα, τρεῖς φορές: Ὁ Θεὸς συγχωρήσοι καὶ ἐλεήσοι αὐτούς. Ζητήσατε καὶ ἡ εὐγενεία σας συγχώρησιν, καὶ ἄμποτε (εἶθε) νὰ σᾶς φωτίσῃ ὁ Θεός, καθὼς ἀφήκατε τὰ γένηα, νὰ ἀφήσετε καὶ τὰς ἁμαρτίας. Καὶ σεῖς οἱ νέοι νὰ τοὺς τιμᾶτε· καὶ ἂν τύχῃ ἕνας ἄνθρωπος καὶ εἶναι τριάντα χρόνων ὅπου ἄφησε τὰ γένηα του, ἔτυχε καὶ ἕνας πενήντα ἢ ἐξήντα ἢ ἑκατὸ καὶ ξυρίζεται, νὰ βάλῃς ἐκεῖνον ὅπου ἄφησε τὰ γένηα παραπάνω νὰ καθήσῃ ἀπὸ ἐκεῖνον ὅπου ξυρίζεται, τόσον εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν, ὅσον καὶ εἰς τὸ τραπέζι. Δὲν σᾶς λέγω πάλιν ὅτι τὰ γένηα σὲ πᾶνε εἰς τὸν Παράδεισο, ἀλλὰ τὰ καλὰ ἔργα διότι γένηα ἔχουν καὶ τὰ κατσίκια. Καὶ τὰ φορέματά σου νὰ εἶναι ταπεινά, καὶ τὸ φαγί σου καὶ τὸ πιτό σου, καὶ τὰ ἄλλα σας. Στὰ κρεβάτια σας μὲ φρονιμάδα νὰ κυβερνήσετε ὡσὰν χριστιανοί, διὰ νὰ δίδετε καλὸν παράδειγμα καὶ εἰς τοὺς ἄλλους.

Ὁ ἄνδρας, ἀδελφοί μου, ἐγέννησε τὴν γυναῖκα ἀπὸ τὴν πλευρὰν τοῦ χωρὶς γυναῖκα, καὶ πάλιν, ἔγινε γερός. Ἡ γυναῖκα ἐδανείσθη ἐκείνη τὴν πλευρὰν ἀπὸ τὸν ἄνδρα καὶ τὴν ἐχρεωστοῦσε. Ἐγεννήθησαν ὡσὰν τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὡσὰν τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης γυναῖκες εἰς τὸν κόσμον. Δὲν ἐφάνη ποτὲ καμμία γυναῖκα ἀξία καὶ ἐκείνη νὰ γεννήσῃ ἄνδρα, νὰ πληρώσῃ ἐκείνην τὴν πλευρὰν ὅπου

ἐχρεωστοῦσε, παρὰ ἡ Δέσποινα ἡ Θεοτόκος ὁποῦ ἠξιώθη διὰ τὴν καθαρότητά της καὶ ἐγέννησε τὸν γλυκύτατόν μας Ἰησοῦν Χριστόν καὶ Θεὸν ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, χωρὶς ἄνδρα, παρθένος, καὶ πάλιν ἔμεινε παρθένος, καὶ ἐπλήρωσεν ἐκείνην τὴν πλευράν.

Ἀκούετε, ἀδελφοί μου, τί χαρμόσυνα μυστήρια ἔχει ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία; Μὰ τὰ ἔχει κρυμμένα καὶ θέλουν ξεσκεπάσμα. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ μανθάνετε ὅλοι σας γράμματα, διὰ νὰ καταλαμβάνετε ποῦ περιπατεῖτε. Πρέπει καὶ σύ, ὦ ἄνδρα, νὰ μὴ μεταχειρίζεσαι τὴν γυναῖκά σου ὡσὰν σκλάβο, διότι πλάσμα τοῦ Θεοῦ εἶναι καὶ ἐκείνη καθὼς καὶ σύ. Τόσον ἐσταυρώθηκεν ὁ Θεὸς δι' ἐσέ, ὅσον καὶ δι' ἐκείνην. Πατέρα λέγεις ἐσὺ τὸν Θεόν, πατέρα τὸν λέγει καὶ ἐκείνη. Ἔχετε μίαν πίστιν, ἓνα βάπτισμα, τὰ Ἄχραντα Μυστήρια ὁποῦ κοινωνεῖς καὶ ἐσύ, κοινωνεῖ καὶ ἐκείνη. Δὲν τὴν ἔχει ὁ Θεὸς τὴν γυναῖκα κατωτέραν ἀπὸ ἐσένα, διὰ τοῦτο τὴν ἔκαμεν ἀπὸ τὴν μέσσην τοῦ ἀνδρός, διὰ νὰ εἶναι ὁ ἄνδρας ὡσὰν βασιλεὺς καὶ ἡ γυναῖκα ὡσὰν βεζύρης, ἦτοι, ὁ ἄνδρας ὡσὰν ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ γυναῖκα ὡσὰν τὸ σῶμα. Διὰ τοῦτο δὲν τὴν ἔκαμεν τὴν γυναῖκα ἀπὸ τὸ κεφάλι, διὰ νὰ μὴ καταφρονῇ τὸν ἄνδρα. Ὁμοίως πάλιν δὲν τὴν ἔκαμεν ἀπὸ τὰ πόδια, διὰ νὰ μὴ καταφρονῇ ὁ ἄνδρας τὴν γυναῖκα.

Ἦνόμασε ὁ Θεὸς τὸν ἄνδρα Ἀδάμ, τὴν δὲ γυναῖκα Εὐάν. Ἐκαμε καὶ ἓναν παράδεισον κατὰ τὸ μέρος τῆς ἀνατολῆς ὅλον χαρὰ καὶ εὐφροσύνη· μῆτε πείνα, μῆτε δίψα, μῆτε κρύο, μῆτε καυσις, μῆτε ἀρρώστια, μῆτε κανὲν λυπηρόν. Τοὺς ἐστόλισε μὲ τὰ ἑπτὰ χαρίσματα τοῦ παναγίου Πνεύματος. Τοὺς ἔβαλε μέσα εἰς τὸν παράδεισον νὰ χαίρωνται ὡς ἄγγελοι.

Λέγει ὁ Θεὸς τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὐας: Σᾶς ἔκαμα ἀνθρώπους καὶ δὲν σᾶς ἔκαμα ζῶα, σᾶς ἔκαμα λαμπροτέρους ἀπὸ τὸν ἥλιον, σᾶς ἐστόλισα μὲ τὰ ἑπτὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, σᾶς ἔβαλα μέσα εἰς τὸν παράδεισον, νὰ χαίρεσθε ἀπὸ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ παραδείσου. Μὰ διὰ νὰ γνωρίζετε πῶς ἔχετε Θεὸν ποιητὴν καὶ πλάστην σας, σᾶς δίδω μίαν παραγγελίαν· μόνον ἀπὸ ἓνα καρπὸν, ἦτοι, ἀπὸ μίαν συκὴν νὰ μὴ φάγητε σῦκα. Μὰ νὰ ἠξεύρητε καὶ τοῦτο: Πῶς, ἀνίσως καὶ καταφρονήσετε τὴν προσταγὴν μου καὶ φάγετε, θὰ ἀποθάνετε. Καὶ ἔτσι τοὺς ἄφησεν ὁ Θεὸς μέσα εἰς τὸν παράδεισον

καὶ ἐχαίροντο ὡς ἄγγελοι. Διὰ τοῦτο τοὺς ἐστόλισεν ὁ πανάγαθος Θεὸς τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα μετὰ τὴν ἐντροπὴν, καὶ ἡ ἐντροπὴ νὰ τοὺς φυλάγῃ ἀπὸ κάθε ἁμαρτίας, μὰ περισσότερον τὴν γυναῖκα. Διὰ τοῦτο, χριστιανές μου καὶ θυγατέρες τοῦ Χριστοῦ μας, ὅσον ἠμπορεῖτε, νὰ εἴσθε σκεπασμένες μετὰ τὴν ἐντροπὴν, καὶ θὰ φαίνεσθε ὡσὰν μάλαμα. Καὶ ὅταν μία γυναῖκα δὲν σκεπάζεται, τί φανερώνει; Φανερώνει πὼς δὲν εἶναι εὐχαριστημένη μετὰ τὸν ἄνδρα της, ἀλλὰ θέλει καὶ ἄλλον ἄνδρα. Καὶ ὅταν σκεπάζεται, τί φανερώνει; Φανερώνει καὶ λέγει πὼς ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ Θεὸς ὁποῦ μοῦ ἐχάρισε τὸν ἄνδρα μου καὶ δὲν θέλω νὰ γνωρίζω ἄλλον ἄνδρα.

Καὶ ἔτσι, ἀδελφοί μου, βλέπων ὁ μισόκαλος διάβολος τὴν μεγάλην δόξαν ὁποῦ ἔλαβον ὁ Ἄδὰμ καὶ ἡ Εὐὰ ἀπὸ τὸν Θεόν, τοὺς ἐφθόνησε καὶ τί κάμνει; Ἡξεύροντας, ὡς πνεῦμα πονηρὸν ὁποῦ εἶναι ὁ διάβολος, πὼς εὐκολότερον ἀπατᾶται ἡ γυναῖκα ἀπὸ τὸν ἄνδρα, ἐστοχάσθη καὶ λέγει μετὰ τὸν λογισμόν του: Ὅσων ἐγκρεμίσω πρῶτα τὴν γυναῖκα, ὕστερον μετὰ τὸ μέσον τῆς γυναικὸς εὐκόλα γκρεμίζω καὶ τὸν ἄνδρα. Καὶ ἐμβαίνει μέσα εἰς ἓνα ὄφιν καὶ πηγαίνει εἰς τὴν Εὐὰν καὶ τῆς λέγει: Τί σᾶς εἶπεν ὁ Θεὸς νὰ κάμνετε ἐδῶ εἰς τὸν παράδεισον; Τοῦ λέγει ἡ Εὐὰ: Μᾶς εἶπεν ὁ Θεὸς νὰ τρώγωμεν ἀπὸ ὅλα τὰ καλὰ τοῦ παραδείσου, μόνον ἀπὸ μίαν συκῆν νὰ μὴ τρώγωμεν σῦκα καὶ μᾶς ἐπαρήγγειλεν ὁ Θεὸς πὼς ἀνίσως καὶ καταφρονέσωμεν τὴν προσταγὴν του καὶ φάγωμεν, θέλομεν ἀποθάνει. Ἀπεκρίθη ὁ διάβολος καὶ τῆς λέγει: Δὲν ἀποθαίνετε, ἀλλὰ σᾶς ἐφθόνησεν ὁ Θεός, διότι ἤξευρε πὼς, ἀνίσως καὶ φάγετε θὰ γενῆτε ὅμοιοι μετὰ τὸν Θεόν, καὶ διὰ τοῦτο σᾶς ἐμπόδισε. Πάρε λοιπόν, φάγε σὺ πρῶτον, καὶ παρακίνα καὶ τὸν ἄνδρα σου νὰ φάγητε, νὰ γενῆτε θεοί. Ἐπῆρεν ἡ γυναῖκα καὶ ἔφαγεν· ἐπαρακίνησε καὶ τὸν ἄνδρα της καὶ ἔφαγε καὶ ἐκεῖνος. Καὶ καθὼς ἔφαγον καὶ οἱ δύο, παρευθὺς ἐγυμνώθησαν ἀπὸ τὰ ἑπτὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἀπέκτησαν μωρίαν καὶ δειλίαν. Ἕνας ἄνθρωπος, ἀδελφοί μου, ὁποῦ φυλάγει τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ, γίνεται σοφὸς καὶ δὲν φοβᾶται ὅλον τὸν κόσμον· ἄλλος πάλιν, ὁποῦ δὲν φυλάγει

τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ, γίνεται μωρός, φοβᾶται καὶ ἀπὸ τὸν ἴσκιόν του, ἃς εἶναι καὶ βασιλεὺς νὰ ὀρίζῃ ὅλον τὸν κόσμον. Νὰ προσέχετε, χριστιανές μου γυναῖκες, ὅσον εἶναι δυνατὸν, νὰ φυλάγετε τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ μὴ κάμνετε τὸ θέλημα τοῦ διαβόλου· καὶ ἂν τύχῃ καμμίαν φορὰν καὶ σφάλετε ὡς ἄνθρωποι εἰς τὸ κακόν, νὰ μὴ παρακινᾶτε καὶ τοὺς ἄνδρας σας καθὼς ἡ Εὐα. Ὅμοίως καὶ ἡ εὐγενεῖα σας, ἀδελφοί μου, νὰ μὴ ἀκούετε εἰς ὅλας τὰς συμβουλὰς τῆς γυναικὸς καθὼς καὶ ὁ Ἀδάμ. Ἔκουε, ἀδελφέ μου, τῆς γυναικὸς σου τὴν συμβουλὴν καί, ἂν εἶναι καλή, κάμε τη, εἰ δὲ καὶ δὲν εἶναι καλή, μὴν τὴν κάμεις, διότι βλάπτεσαι καὶ ἐσὺ, βλάπτεται καὶ ἐκείνη.

Θέλων ὁ Θεὸς νὰ τοὺς συγχωρήσῃ καὶ νὰ τοὺς ἀφήσῃ πάλιν εἰς τὸν παράδεισον, ἐκαμώθη πὼς δὲν ἤξεύρει, καὶ λέγει ὁ Θεὸς τοῦ Ἀδάμ: Ἀδάμ, ποῦ εἶσαι; Πῶς δὲν φαίνεσαι; Ἦτοι, ποῦ εἶναι ἡ δόξα ὅπου εἶχες πρωτότερον, ὅπου ἦσουν ὡς ἄγγελος, καὶ τώρα ἐκατήντησες καὶ ἔγινες ὡσὰν τὸ μωρὸν παιδίον; Ἀπεκρίθη ὁ Ἀδάμ καὶ λέγει: Ἐδῶ εἶμαι, Κύριε· μὰ ἤκουσα ὅπου ἐρχόσουν καὶ ἐφοβήθη καὶ ἐκρύφθηκα. Τοῦ λέγει ὁ Θεός: Διατί ἐφοβήθη καὶ ἐκρύβης; Μήπως εἶμαι φόβος; Ὁ Θεός, χριστιανοί μου, δὲν εἶναι φόβος, εἶναι ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, δὲν μᾶς ἔκαμε νὰ τὸν φοβούμεσθε, μᾶς ἔκαμε νὰ τὸν ἀγαποῦμεν. Τὸν διάβολον καὶ τὴν ἁμαρτίαν νὰ φοβούμεσθε. Καὶ ἔτσι τοῦ λέγει ὁ Θεός: Μήπως καὶ ἔφαγες ἀπὸ τὰ σῦκα ὅπου σοῦ εἶπα νὰ μὴ φάγῃς; Ἀπεκρίθη ὁ Ἀδάμ ὑπερήφανα καὶ διαβολικὰ καὶ λέγει: Ναί, Κύριε, ἔφαγα, μὰ δὲν πταίω. Ἡ γυναῖκα ὅπου μοῦ ἔδωσες, ἐκείνη μὲ ἐγέλασε καὶ ἔφαγα. Λέγει ὁ Θεὸς τοῦ Ἀδάμ: Δὲν σοῦ τὴν ἔδωσα τὴν γυναῖκα νὰ σὲ ἀπατήσῃ, νὰ σὲ γελάσῃ, σοῦ τὴν ἔδωσα διὰ σύντροφον, διὰ παρηγορίαν. Σοῦ εἶπα νὰ μὴ φάγῃς, διότι θ' ἀποθάνῃς· δὲν σὲ ἐβίασα. Ἡ γυναῖκα σοῦ εἶπε νὰ φάγῃς νὰ γίνῃς Θεός, δὲν σὲ ἐβίασε καὶ ἐκείνη. Ἔπρεπε νὰ φυλάξῃς τὸν ἰδικόν μου λόγον, καὶ ὄχι τῆς γυναικὸς. Μὰ καλὰ, ἔφαγες, ἠπατήθης, ἐγελάσθης. Τί τὸ δύσκολον εἶναι νὰ εἶπῃς: Ἐσφαλα, Θεέ μου, ἤμαρτον, Ποιητά μου· νὰ σὲ συγχωρήσω, νὰ σὲ ἀφήσω πάλιν εἰς τὸν παράδεισον. Ἀμὴ ἐσὺ κατηγορῶν τὴν γυναῖκα, ἐμένα κατηγορᾷς, διότι ἔκαμα τὴν γυναῖκα.

Ἀκούετε, ἀδελφοί μου, τί κακὸν πράγμα εἶναι ὅποιος κατηγορεῖ τὸν ἄλλον; Διὰ τοῦτο, ἀνίσως καὶ θέλωμεν νὰ σωθῶμεν, τοῦ λόγου μας πάντοτε νὰ κατηγορῶμεν, καὶ ὄχι νὰ ρίχνωμεν τὰ σφάλματά μας ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλον.

Ἐπειτα λέγει ὁ πανάγαθος Θεὸς εἰς τὴν Εὐά: Διατί ἔφαγες ἀπὸ τὰ σῦκα, ὅπου σοῦ εἶπα νὰ μὴ φάγῃς; Ἀπεκρίθη καὶ αὐτὴ ὑπερήφανα καὶ λέγει: Naί, Κύριε, ἔφαγον, μὰ δὲν πταίω· ὁ ὄφρις μὲ ἐγέλασε. Βλέπων ὁ Θεὸς τὴν ὑπερηφανίαν καὶ τῶν δύο, τοὺς ἐδίωξεν ἀπὸ τὸν παράδεισον, καὶ κατηράσθη τὸν Ἀδὰμ νὰ ὀργώνῃ τὰ χωράφια, νὰ σπέρνῃ, νὰ θερίζῃ, νὰ ἀλωνίζῃ, νὰ βγάνῃ τὸ ψωμί του μετὸν κόπο του, μετὸν ἴδρωτά του διὰ νὰ γνωρίσῃ τί κακὸν πράγμα εἶναι ἡ ἁμαρτία, νὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητα διὰ νὰ τὸν εὐσπλαγχνισθῇ ὁ Θεός, νὰ τὸν βάλῃ πάλιν εἰς τὸν παράδεισον. Διὰ τοῦτο, ἀδελφοί μου, νὰ χαίρεσθε καὶ νὰ εὐφραίνεσθε χιλιάδες φορὲς ὅσοι ζῆτε καὶ βγάνετε τὸ ψωμί σας μετὸν κόπον σας, διότι ἐκεῖνο τὸ ψωμί εἶναι εὐλογημένον· καί, ἂν θέλῃς, δῶσε ὀλίγον, ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ψωμί, τοῦ πτωχοῦ, μετὸν ἐκεῖνο ἀγοράζεις τὸν Παράδεισον. Ὅμοίως πάλιν νὰ κλαίετε καὶ νὰ θρηνῆτε μετὰ μαῦρα δάκρυα ὅσοι ζῆτε μετὰ ἀρπαγὰς καὶ ἀδικίας ἢ μετὰ διάφορα καὶ ζοῦρες ἄσπρων. Ἐκεῖνα τὰ ἄδικα τὰ τρώτε διὰ νὰ ζῆτε καὶ διὰ ἐκεῖνα τὰ ἄδικα σᾶς θανατώνει ὁ Θεὸς καὶ σᾶς βάλει εἰς τὴν κόλασιν. Ἐδῶ πῶς πηγαίνετε, χριστιανοί μου; Ὅλοι μετὸν κόπον σας ζῆτε, ἢ μετὰ ἀδικίας; Ἄν εἴσθε χριστιανοί, μετὸν κόπον σας νὰ ζῆτε· ἐκεῖνο τὸ εὐλογεῖ ὁ Θεός, τὸ δὲ ἄδικον τὸ καταρᾶται.

Ἐκαταράσθη καὶ τὴν γυναῖκα νὰ εἶναι ὑποτεταγμένη εἰς τὸν ἄνδρα της, καὶ νὰ γεννᾷ τὰ τέκνα της μετὰ πόνους, μετὰ θλίψεις καὶ ἀναστεναγμοὺς καὶ δάκρυα, νὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητα διὰ νὰ τὴν εὐσπλαγχνισθῇ ὁ Θεός, νὰ τὴν ἐπαναφέρῃ εἰς τὸν παράδεισον. Καὶ βλέπετε φανερά· ὅταν γεννήσουν τὰ ζῶα, δὲν ἔχουν τοὺς πόνους ὅπου ἔχει ἡ γυναῖκα ὅταν γεννᾷ· διότι δὲν ἔχουν τὴν κατάραν ὅπου ἔχει ἡ γυνή. Ἐκατηράσθη τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐάν καὶ τοὺς ἐξώρισεν ἀπὸ τὸν παράδεισον καὶ ἔζησεν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον ἐνεακοσίους τριάντα χρόνους μετὰ μαῦρα καὶ πικρὰ δάκρυα καὶ ἐγέννησαν τέκνα καὶ θυγατέρας, καὶ τὰ τέκνα τοὺς τέκνα, καὶ γέ-

μισεν ὅλος ὁ κόσμος· καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ὅλος ὁ κόσμος εἶναι ἀπὸ ἓναν πατέρα καὶ ἀπὸ μίαν μητέρα, καὶ διὰ τοῦτο εἴμεθα ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀδελφοί· μόνον ἡ πίστις μᾶς χωρίζει.

— Εἶναι κανένας γύπτος ἐδῶ; Ἐσὺ ἀπὸ ποῖον εἶσαι παιδί μου; Ἀποκρίσου.

— Ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ καὶ ἀπὸ τὴν Εὐάν, ἅγιε τοῦ Θεοῦ.

— Καὶ σὲ καταδέχονται τοῦτοι οἱ τσελεπήδες διὰ ἀδελφόν;

— Μοῦ λένε πὼς δὲν πιάνεται ἡ λειτουργία μου καὶ μὲ περιγελοῦν.

— Ἄκουε, παιδί μου, ἐσὺ ὁποῦ εἶσαι γύπτος, ὡσὰν εἶσαι βαπτισμένος εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ φυλάγῃς τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ, πηγαίνεις εἰς τὸν Παράδεισον καὶ χαίρεσαι πάντοτε, καὶ ἡ ἀφεντιά μου ὁποῦ δὲν εἶμαι γύπτος, ὡσὰν δὲν κάμω καλά, πηγαίνω εἰς τὴν κόλασιν καὶ καίομαι πάντοτε. Ἀλήθεια, μὲ τούμπανα καὶ μὲ τζορνάδες δὲν πηγαίνεις, διατὶ ἡ θύρα εἶναι στενὴ καὶ δὲν σὲ χωρεῖ καὶ ὡσὰν θέλῃς χάλασέ τα.

— Τὰ χαλάω, ἅγιε τοῦ Θεοῦ.

— Καλὰ παιδί μου, κάμε καλὰ νὰ σωθῆς καὶ μὴν ἀκούσης ὅ,τι σοῦ λέγει ὁ κόσμος.

Ἀπέθανον ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐά, ἐπῆγαν εἰς τὸν ἄδην καὶ ἐκαίοντο καὶ ἐφλογίζοντο πέντε καὶ ἡμισυ χιλιάδες χρόνους διὰ μίαν ἀμαρτίαν· ἀμὴ ἡμεῖς ὁποῦ κάμνομεν πολλὰς, τί ἔχομεν νὰ πάθωμεν; Ὁ Θεὸς εἶναι εὐσπλαγχνος, ἀλλὰ καὶ δίκαιος. Ἔχει καὶ ῥάβδον σιδηρᾶν· καὶ καθὼς ἐπαίδευσε τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐάν, ἔτσι παιδεύει καὶ ἡμᾶς, ἂν δὲν κάμνωμεν καλά. Παρέβησαν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐά τὴν προσταγὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔφαγαν καὶ ἐξωρίσθησαν ἀπὸ τὸν παράδεισον. Ἄς φυλάγωμεν ἑμεῖς τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ μας διὰ νὰ πηγαίνωμεν εἰς τὸν Παράδεισον.

Τώρα τί κάμνομεν, χριστιανοί μου; Φθάνουν αὐτὰ ὁποῦ σᾶς εἶπα. Εἶμαι γέρος καὶ φιλάσθενος καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς εἰπῶ περισσότερον. Ζητήσητε νὰ μάθετε τὰ ἐπίλοιπα καὶ ἡ εὐγενεία σας. Ζητήσατε νὰ μάθετε, πὼς εἰς τοὺς πέντε καὶ ἡμισυ χιλιάδες χρόνους ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὁποῦ ἀπέθαναν ἐπῆγαιναν εἰς τὸν ἄδην. Καὶ εὐσπλαγ-

χνίσθη ὁ Κύριος τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων καὶ ἦλθε καὶ ἔγινεν τέλειος ἄνθρωπος ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, ἀπὸ τὰ καθαρώτατα αἵματα τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ μᾶς ἔβγαλεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου. Ζητήσατε νὰ μάθετε, ὅτι Κυριακὴν ἡμέραν ἔγινεν ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου· Κυριακὴν ἡμέραν ἐγεννήθη ὁ Χριστὸς μας καὶ μᾶς ἔδειξε τὴν ἁγίαν πίστιν, τὸ ἅγιον Βάπτισμα, τὰ Ἄχραντα Μυστήρια· ὑβρίσθη, ἐδάρθη, ἐπεριγελάσθη, ἐσταυρώθη κατὰ τὸ ἀνθρώπινον· ἀνέστη τὴν τρίτην ἡμέραν, ἐπῆγεν εἰς τὸν ἄδην, ἔβγαλε τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐάν καὶ τὸ γένος του· ἔγινε χαρὰ εἰς τὸν οὐρανόν, εἰς τὸν ἄδην καὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον· φαρμάκι καὶ σπαθὶ δίστομον εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἐβραίων καὶ εἰς τοῦ διαβόλου. Ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἐκάθησεν ἐκ δεξιῶν τοῦ προανάρχου Πατρός, νὰ συμβασιλεύῃ αἰωνίως καὶ ἀτελεύτητα, νὰ προσκυνῆται καὶ ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους. Ζητήσατε νὰ μάθετε, πῶς σήμερον, αὔριον περιμένομεν τὸ τέλος τοῦ κόσμου καὶ θὰ χαλάσῃ τοῦτος ὁ κόσμος. Ζητήσετε νὰ μάθετε καὶ ἄλλα πολλὰ, δὲν ἡμπορῶ νὰ σᾶς τὰ εἰπῶ ὅλα. Εἴσθε φρόνιμοι καὶ γνωστικοί· καταλάβετε καὶ ἀπὸ λόγου σας τὸ καλὸν σας καὶ κάμνετέ το.

Τώρα τί σᾶς φαίνεται εὐλογον νὰ κάμνωμεν; Σᾶς συμβουλεύω, ἀμὴ δὲν μὲ συμβουλευέτε καὶ ἡ εὐγενεία σας. Ἡ δουλειὰ ἡ δική μου εἶναι καὶ δική σας, εἶναι τῆς πίστεώς μας, τοῦ γένους μας. Ἔχω δύο λογισμούς. Ὁ ἓνας λογισμὸς μου λέγει: Φθάνουν αὐτὰ ὅπου εἶπες εἰς τοὺς χριστιανούς, καὶ σήκω πρωί, πήγαινε καὶ εἰς ἄλλο μέρος νὰ ἀκούσουν καὶ ἄλλοι χριστιανοὶ ὅπου δὲν ἤκουσαν καμμίαν φορὰν λόγον Θεοῦ. Ὁ ἄλλος λογισμὸς μου λέγει: Μὴ πηγαίνεις· κάθησε καὶ αὔριον τὸ πρωὶ νὰ τοὺς εἰπῆς καὶ τὰ ἐπίλοιπα, εὔχεσαι τοὺς χριστιανούς, σοῦ εὐχονται καὶ ἐκεῖνοι καὶ τότε πηγαίνεις. Τώρα τί λέγετε, χριστιανοὶ μου, νὰ πηγαίνω ἢ νὰ καθήσω;

— Νὰ καθήσης, ἅγιε τοῦ Θεοῦ.

— Καλὰ παιδιὰ μου, τὸ λέγετε, νὰ καθήσω. Ἀμὴ εἶναι καλὰ νὰ δουλεύῃ ἓνας ἄνθρωπος ἓνα ἀμπέλι, καὶ νὰ μὴν φάγῃ ἓνα σταφύλι; Ἡ νὰ βόσκη πρόβατα, καὶ νὰ μὴ πῖν γάλα;

Τώρα ἐδῶ ὅπου ἤλθα νὰ κοπιᾶζω εἶναι καλὸν νὰ μὴ μοῦ δώσητε ὀλίγην παρηγορίαν, πληρωμὴν; Καὶ τί πληρωμὴν θέλετε νὰ μοῦ δώσετε; Ἄσπρα; Γρόσια; Φλωριά; Καὶ τί νὰ τὰ κάμω; Μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, μὴτε σακκούλα ἔχω, μὴτε κασέλα, μὴτε σπίτι, μὴτε ἄλλο ῥάσο ἀπὸ αὐτὸ ποῦ φορῶ. Καὶ τὸ σκαμνὶ ὅπου ἔχω δὲν εἶναι δικό μου, διὰ λόγου σας τὸ ἔχω. Ἄλλοι τὸ λέγουν σκαμνὶ καὶ ἄλλοι θρόνον. Δὲν εἶναι καθὼς τὸ λέγετε. Ἄμῃ θέλετε νὰ μάθετε τί εἶναι; Εἶναι ὁ τάφος μου καὶ εἶμαι μέσα ὁ νεκρὸς ὅπου σᾶς ὀμιλῶ. Ἐτοῦτος ὁ τάφος ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ διδάξῃ βασιλεῖς, πατριάρχας, ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, παιδιὰ καὶ κορίτσια, νέους καὶ γέροντας καὶ ὄλον τὸν κόσμον. Καὶ ὡσὰν θέλετε νὰ μὲ δώσετε ἄσπρα, πρέπει νὰ μὲ δώσετε καὶ σακκούλαν καὶ ἄνθρωπον νὰ τὰ βαστᾶ, διότι εἶμαι τεμπέλης καὶ δὲν ἤμπορῶ νὰ τὰ σέρνω (κουβαλῶ). Ἄμῃ ὡσὰν θέλετε νὰ μὲ δώσετε ἄσπρα, δὲν εἶναι καλύτερα νὰ μὲ δώσετε πέτρες καὶ κεραμίδια; Καὶ τὸ ἓνα ἄψυχον εἶναι καὶ τὸ ἄλλο ἄψυχον. Ἐδῶ ποῦ περιπατῶ καὶ ἔχω τὸ κεφάλι μου μέσα εἰς τὸν τροβᾶ, ἀνίσως καὶ ἐπεριπατοῦσα διὰ ἄσπρα, θὰ ἤμουν τρελλὸς καὶ ἀνόητος. καὶ δὲν μὲ χρειάζονται, παιδιὰ μου. Ἄμῃ τί εἶναι ἡ πληρωμὴ μου; Νὰ καθήσετε ἀπὸ πέντε δέκα, νὰ συνομιλῆτε αὐτὰ τὰ θεῖα νοήματα, νὰ τὰ βάλετε μέσα εἰς τὴν καρδίαν σας, διὰ νὰ σᾶς προξενήσουν τὴν αἰώνιον ζωὴν. Δὲν εἶναι, ἀδελφοί μου, λόγια δικά μου, δὲν εἶναι λόγια τοῦ σοκακιοῦ αὐτὰ ὅπου σᾶς εἶπα, ἀλλὰ εἶναι λόγια τοῦ παναγίου Πνεύματος ἐκβαλμένα ἀπὸ τὴν Ἁγίαν Γραφήν. Οἱ ἁμαρτίες εἶναι δικές μου, ἀλλὰ αὐτὰ εἶναι μαργαριτάρια, διαμάντια, αὐτὰ δὲν τὰ ἀκούσατε ἄλλη φορὰν οὔτε ποῦ θέλετε τὰ ματακούσει. Ἐχετε τόσον καιρὸν, ἤλθε κανέννας ἐδῶ καμμίαν φορὰν νὰ σᾶς τὰ εἰπῆ; Μακαρία ἡ ὥρα νὰ ἐρχόταν, μὰ δὲν τὸ πιστεῦω. Διὰ τοῦτο τώρα ὅπου τὰ εὐρήκετε, πάρετέ τα, βάλετέ τα μέσα εἰς τὴν καρδίαν σας. Αὐτὰ ὅπου σᾶς εἶπα τὸ ἴδιον εἶναι ὡσὰν νὰ κατέβῃ ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς νὰ σᾶς τὰ εἰπῆ. Τώρα ἀνίσως καὶ τὰ κάμνετε καὶ τὰ βάλλετε εἰς τὸν νοῦν σας, εἰς τὴν καρδίαν σας δὲν μὲ φαίνεται καὶ ἐμὲ τίποτε ὁ κόπος. Εἰ δὲ καὶ δὲν τὰ κάμνετε, φεύγω λυπημένος, μὲ τὰ δάκρυα στὰ μάτια.

Σᾶς λέγω καὶ ἄλλο ἂν θέλετε νὰ μὲ σκλαβώσετε. Ἐγὼ ἕνα φυσικὸν ἰδίωμα: Ἀπὸ μικρὸν παιδίον ὅπου ἤμouνα ἀγαποῦσα τὰ μικρὰ παιδιὰ καὶ ὅταν βλέπω κανένα παιδίον μὲ φαίνεται νὰ ἀνοίξω τὴν καρδίαν μου νὰ τὸ βάλω μέσα. Ἀνίσως καὶ θέλετε νὰ μὲ σκλαβώσετε, δὲν ἤμπορεῖτε μὲ ἄλλον τρόπον παρὰ ἂν θέλετε νὰ μοῦ χαρίσετε τὰ παιδιὰ σας, νὰ τὰ εὐχῶμαι, νὰ παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ ζήσουν, νὰ προκόψουν καὶ ἡ εὐγενεία σας νὰ τὰ θρέψετε, νὰ τὰ ἔχωμε μαζί. Σᾶς βαστᾶ ἡ καρδιά σας νὰ μοῦ τὰ χαρίσετε;

— Χάρισμά σου, ἄγιε τοῦ Θεοῦ.

— Μὲ ἐσκλαβώσατε, ἀδελφοί μου, τώρα ὅπου καὶ τὸ αἶμά μου νὰ χύσω διὰ τὴν ἀγάπην σας, δὲν μὲ φαίνεται τίποτες.

Καλά, ἡ εὐγενεία σας μοῦ ἐχαρίσατε τὰ παιδιὰ σας, ἀμὴ τί ἔχω νὰ σᾶς χαρίσω; Σᾶς παρακαλῶ, νὰ εἰπῆτε, χριστιανοί μου, διὰ ἐκείνους ὅπου μοῦ ἐχάρισαν τὰ παιδιὰ τους, τρεῖς φορές: Ὁ Θεὸς συγχωρήσοι καὶ ἐλεήσοι αὐτούς.

Ἐνας ἄνθρωπος θεὲ νὰ σὲ φιλεύσῃ. Τί εἶσαι καλύτερα εὐχαριστημένος; Νὰ σοῦ δώσῃ δέκα λειτουργιᾶς μουχλιασμένες ἢ μία νὰ εἶναι γερὴ καὶ καλὴ; Καλά, παιδιὰ μου, μοῦ ἐχαρίσατε τὰ παιδιὰ σας, ἀμὴ νὰ ἰδοῦμεν, ἔχετε καὶ σχολεῖον ὅπου νὰ διαβάζουν, νὰ μανθάνουν γράμματα τὰ παιδιὰ μας;

— Δὲν ἔχομε, ἄγιε τοῦ Θεοῦ.

— Τέτοια παιδιὰ ἀγράμματα μοῦ ἐχαρίσατε; Τί τὰ θέλω; Χάρισμά σας. Παιδιὰ ὡσὰν τὰ γουρουνόπουλα νὰ ἔχω δὲν τὸ καταδέχομαι. Χάρισμά σας. Ὡσὰν θέλετε χαρίσετέ μου καὶ ἕνα σχολεῖον ἐδῶ εἰς τὴν χώραν σας νὰ μανθάνουν τὰ παιδιὰ μας γράμματα, νὰ ἡξεύρουν ποῦ περιπατοῦν καὶ τότε νὰ τὰ εὐχῶμαι νὰ ζήσουν, νὰ προκόψουν.

Ἀμὴ δὲν εἶναι καλὰ νὰ βάλετε ὅλοι σας νὰ κάμετε ἕνα ῥεφενέ, νὰ βάλετε καὶ ἐπιτρόπους νὰ τὸ κυβερνοῦν τὸ σχολεῖον, νὰ βάνουν διδάσκαλον νὰ μανθάνουν ὅλα τὰ παιδιὰ καὶ πλούσια καὶ πτωχὰ χωρὶς νὰ πληρώνουν; Διατὶ ἀπὸ τὸ σχολεῖον μανθάνομεν τὸ κατὰ δύναμιν τί εἶναι Θεός, τί εἶναι Ἁγία Τριάς, τί εἶναι Ἄγγελοι, Ἀρχάγγελοι, τί εἶναι δαίμονες, τί εἶναι Παράδεισος, τί εἶναι κόλασις, τί εἶναι ἁμαρτία, ἀρετή. Ἀπὸ τὸ σχολεῖον μανθάνομεν τί εἶναι ἁγία

Κοινωνία, τί εἶναι Βάπτισμα, τί εἶναι τὸ ἅγιον Εὐχέλαιον, ὁ τίμιος Γάμος, τί εἶναι ψυχὴ, τί εἶναι κορμί, τὰ πάντα ἀπὸ τὸ σχολεῖον τὰ μανθάνομεν, διατὶ χωρὶς τὸ σχολεῖον περιπατοῦμεν εἰς τὸ σκότος. Καλύτερα νὰ ἔχῃς εἰς τὴν χώραν σου σχολεῖον ἑλληνικὸν παρὰ νὰ ἔχῃς βρύσες καὶ ποταμούς, διατὶ ἡ βρύσις ποτίζει τὸ σῶμα, τὸ δὲ σχολεῖον ποτίζει τὴν ψυχὴν, τὸ σχολεῖον ἀνοίγει τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς, τὸ σχολεῖον ἀνοίγει τὰ μοναστήρια. Ἀνίσως καὶ δὲν ἦταν σχολεῖα, ποῦ ἤθελα νὰ μάθω νὰ σᾶς διδάσκω;

Ἀδελφοί μου χριστιανοί, ἔφθειρα τὴν ζωὴ μου εἰς τὴν σπουδὴν σαράντα πενήντα χρόνους, ἐδιάβασα καὶ περὶ ἱερέων, καὶ περὶ ἀσεβῶν, αἰρετικῶν καὶ ἀθέων· τὰ βάθη τῆς σοφίας ἠρεύνησα· ὅλαι αἱ πίστεις εἶναι ψεύτικες, κάλπικες, ὅλες τοῦ διαβόλου. Τοῦτο ἐκατάλαβα ἀληθινόν, θεῖον, οὐράνιον, σωστόν, τέλειον καὶ διὰ λόγου μου καὶ διὰ λόγου σας, ὅτι μόνη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν εἶναι καλὴ καὶ ἁγία, τὸ νὰ πιστεύωμεν καὶ νὰ βαπτιζώμεθα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Τοῦτο σᾶς λέγω τώρα εἰς τὸ τέλος· νὰ χαίρεσθε καὶ νὰ εὐφραίνεσθε χιλιάδες φορὲς πῶς ἀξιωθήκατε ὅπου εἴσθε ὀρθόδοξοι χριστιανοί, καὶ νὰ κλαίετε καὶ νὰ θρηνῆτε διὰ τοὺς ἀσεβεῖς καὶ αἰρετικούς ὅπου περιπατοῦν εἰς τὸ σκότος εἰς τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου.

Ἡμεῖς, χριστιανοί μου, τί εἴμεθα δίκαιοι ἢ ἁμαρτωλοί; Ἀνίσως καὶ εἴμεθα δίκαιοι, καλότυχοι καὶ τρισμακάριοι· εἰ δὲ καὶ εἴμεθα ἁμαρτωλοί, τώρα εἶναι καιρὸς νὰ μετανοήσωμεν, νὰ παύσωμεν ἀπὸ τὰ κακά, καὶ νὰ κάμνωμεν τὰ καλά· διότι ἡ κόλασις μᾶς καρτερεῖ. Πότε θὰ μετανοήσωμεν; Ὅχι αὔριον καὶ μεθαύριον, ἀλλὰ αὐτὴν τὴν ὥραν, διότι ἕως αὔριον δὲν ἤξεύρομεν τί θὰ πάθωμεν.

Προσέχετε λοιπόν, ἀδελφοί μου, νὰ μὴν ὑπερηφανεύεσθε, νὰ μὴν φονεύετε, νὰ μὴν πορνεύετε, νὰ μὴν μοιχεύετε, νὰ μὴν κλέπτετε, νὰ μὴν κάμνετε ὄρκους, νὰ μὴν λέγετε ψεύματα, νὰ μὴν συκοφαντῆτε, νὰ μὴν κατατρέχετε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, νὰ μὴν προδίδετε, νὰ μὴν στολίζετε τοῦτο τὸ σῶμα τὸ βρώμικο ὅπου αὔριον θὰ τὸ φάγουν οἱ σκώληκες, ἀλλὰ νὰ στολίζετε τὴν ψυχὴν, ὅπου εἶναι τιμιωτέρα

ἀπ' ὅλον τὸν κόσμον. Προσεύχεσθε, τὸ κατὰ δύναμιν, νηστεύετε τὸ κατὰ δύναμιν, κάμνετε ἐλεημοσύνη τὸ κατὰ δύναμιν καὶ νὰ ἔχετε τὸν θάνατον πάντοτε ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια σας, πότε νὰ φύγετε ἀπὸ τοῦτον τὸν φεύτικον κόσμον, νὰ ὑπάγετε εἰς ἐκεῖνον τὸν αἰώνιον.

Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου: Καθὼς ἓνας ἄρχοντας ἔχει δέκα δούλους καὶ σφάλει ὁ ἓνας καὶ τὸν διώχνει καὶ βάνει ἄλλον εἰς τὸ πόδι του, οὕτω καὶ ὁ Κύριος, ὡσὰν ἐξέπεσε τὸ πρῶτον τάγμα τῶν ἀγγέλων, καὶ ἔγιναν δαίμονες, τότε ἐπρόσταξεν ὁ Θεὸς καὶ ἔγινεν οὗτος ὁ κόσμος, καὶ ἔκαμεν ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, νὰ μᾶς βάλῃ εἰς τὸν πρῶτον τόπον τῶν Ἄγγέλων.

Ἡμεῖς, χριστιανοί μου, δὲν ἔχομεν ἐδῶ πατρίδα. Ἐτούτη ἡ γῆ δὲν εἶναι δική μας, εἶναι διὰ τὰ ζῶα, ἡ θάλασσα διὰ τὰ ὀφάρια, ὁ ἀέρας διὰ τὰ πετεινά. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς μᾶς ἔκαμε μὲ τὸ κεφάλι ὀρθούς, καὶ μᾶς ἔβαλεν τὸν νοῦν εἰς τὸ ἐπάνω μέρος, εἰς τὴν κεφαλὴν, διὰ νὰ στοχαζώμεθα πάντοτε τὴν οὐράνιον βασιλείαν, τὴν ἀληθινὴν πατρίδα μας διότι ἐδῶ, εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, κἄν βασιλεῖς νὰ γένωμεν, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἀναπαυθοῦμεν. Ἐτούτος ὁ κόσμος εἶναι ὡσὰν ἓνα χάνι. Εἰς τὸ χάνι ὁποῦ θέλεις νὰ πηγαίνης, κάθεσαι πολὺν καιρὸν ἐκεῖ ἢ μία βραδιὰ καὶ ὕστερα φεύγεις νὰ πᾶς εἰς τὸ σπίτι σου γρήγορα; Διότι ἐδῶ δὲν ἔχει κανένας πατρίδα. Πατρίδα ἔχομεν, καθὼς εἶπαμεν, τὴν οὐράνιον βασιλείαν.

Ὅθεν, ἀδελφοί μου, δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ σᾶς διδάσκω καὶ νὰ σᾶς συμβουλεύω πλὴν τολμῶ πάλιν καὶ παρακαλῶ τὸν γλυκύτατον μου Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ Θεὸν νὰ στείλῃ οὐρανόθεν τὴν χάριν Του καὶ τὴν εὐλογίαν Του, νὰ εὐλογήσῃ καὶ αὐτὴν τὴν χώραν, καὶ ὅλα τὰ χωρία τῶν χριστιανῶν, νὰ εὐλογήσῃ τὰ σπίτια σας, νὰ εὐλογήσῃ καὶ τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας, νέους καὶ γέροντας, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σας. Καὶ πρῶτον, ἀδελφοί μου, ἄμποτε (εἶθε) νὰ μᾶς εὐσπλαγχνισθῇ ὁ Κύριος νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας μας καὶ νὰ μᾶς ἀξιῶσῃ νὰ διέλθομεν καὶ ἐδῶ καλὴν καὶ εἰρηνικὴν, ἡγαπημένην αὐτὴν τὴν ματαίαν ζωὴν, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ πηγαίνωμεν εἰς τὸν Παράδεισον, εἰς τὴν πατρίδα μας τὴν ἀληθινὴν, νὰ χαιρώμεθα

καὶ νὰ εὐφραινώμεθα πάντοτε, νὰ δοξάζωμεν καὶ προσκυνῶμεν Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἄμήν.

* * *

Παρακαλῶ σας, ἀδελφοί μου, νὰ εἰπῆτε καὶ δι' ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλὸν τρεῖς φορές: Συγχωρήσατέ με καὶ ὁ Θεὸς συγχωρήσει σας. Συγχωρηθῆτε καὶ ἀνάμεσόν σας, ζητήσετε συγχώρησιν.

Δίσκος κολλύβων ἀπὸ τὴν ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου, εἰς τὴν Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ὁσίου Φιλοθέου Ἁγίου Ὁρους. (Φωτογραφία: 24-8/6-9/2001).

Διδαχή Β΄

Ἐξεφωνήθη εἰς Κεφαλληνίαν

«Ἴδου ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι, τὸν σπόρον αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἐλθόντα τὰ πετεινὰ κατέφαγεν αὐτά· ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλὴν καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς, ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη· ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά· ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπὸν ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω». Γράφει ὁ ἅγιος ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος εἰς τὸ ἅγιον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, (Κεφάλαιον ιγ' στίχος 4-9).

Ἦτο ἓνας γεωργὸς καὶ ἐβγῆκεν ἀπὸ τὸ σπίτι του, ἐπῆρε σπόρον καὶ ἐπῆγε νὰ σπείρη εἰς τοὺς ἀγρούς του. Καὶ ἐκεῖ ὅπου ἔσπερνε, δὲν ἔπεσεν εἰς ἓνα μέρος ὁ σπόρος ἐκεῖνος· ἄλλος ἔπεσεν εἰς τὴν ὁδὸν, ἄλλος εἰς τὴν πέτραν, ἄλλος εἰς τὰς ἀκάνθας καὶ ἄλλος εἰς τὴν καλὴν γῆν. Ἐκεῖνος ὁ σπόρος ὅπου ἔπεσεν εἰς τὴν ὁδὸν δὲν ἐφύτρωσε, διότι ἡ γῆ ἦτο σκληρὰ καὶ καταπατημένη ἀπὸ τοὺς διαβάτας καὶ ἦλθον τὰ πετεινὰ καὶ τὸν ἔφαγον καὶ ἔμεινεν ἡ ὁδὸς ἄκαρπος. Ἄλλος σπόρος ἔπεσεν, εἰς τὴν πέτραν, εἶχε ὀλίγον χῶμα, ἐφύτρωσεν, ἀλλ' εὐθύς ὅπου ἐβγῆκεν ὁ ἥλιος, τὸν ἐπύρωσεν ὡς μὴ ἔχων ῥίζαν ἐξηράνθη καὶ ἔμεινεν ἄκαρπος καὶ αὐτὸς ὁ σπόρος. Ἄλλος ἔπεσεν ἀνάμεσα εἰς τὰ ἀκάνθια, ἐφύτρωσε καὶ αὐτός, ἀλλ'

ἐβγῆκαν ὁμως τὰ ἀκάνθια τὸν ἔπνιξαν καὶ αὐτόν. Ἐκεῖνος ὅπου ἔπεσεν εἰς τὴν καλὴν γῆν ἐκαρποφόρησε. Π.χ. ἔσπειρεν ἓνα κιλὸν καὶ ἔκαμεν ἑκατόν. Ἄλλος ἔπεσε εἰς κατωτέραν γῆν καὶ ἔκαμεν ἐξήκοντα, ἄλλος εἰς ἔτι κατωτέραν καὶ ἔφερε τριάκοντα.

Μοῦ φαίνεται ὅτι ἐκαταλάβετε αὐτὴν τὴν παραβολὴν. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐννοήσητε καλύτερα, λέγομεν καὶ τὰ ἀκόλουθα καὶ προσέχετε ν' ἀκούσητε τοὺς λόγους τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεὸς ἔχει πολλὰ καὶ διάφορα ὀνόματα. Λέγεται Θεός, Υἱὸς Θεοῦ, Υἱὸς ἀνθρώπου, σοφία, ζωὴ, ἀνάστασις. Καὶ ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄλλα λέγεται καὶ γεωργὸς ἐπειδὴ καὶ σπείρει τὸν σπόρον. Ὁ Κύριος λοιπὸν ἐβγῆκεν ἀπὸ τὸ σπίτι του. Ποῖον εἶναι τὸ σπίτι τοῦ Χριστοῦ μας; Ἡ πατρικὴ οὐσία, ὁ πατρικὸς κόλπος. Πῶς ἐβγῆκεν ὁ Κύριος ἀπὸ τὴν πατρικὴν φύσιν καὶ πῶς ἐμεῖς οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ πιστεύομεν, δοξάζομεν καὶ προσκυνοῦμεν τὴν ἔνσαρκον οἰκονομίαν τοῦ Χριστοῦ μας, πῶς ἐκαταδέχθη ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸς ἀληθινὸς καὶ ζωὴ τῶν ἀπάντων καὶ ἐσαρκώθη εἰς τὴν κοιλίαν τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος, ὅλος μέσα εἰς τὴν κοιλίαν τῆς Θεοτόκου καὶ ὅλος μέσα εἰς τὴν πατρικὴν φύσιν καὶ ὅλος πανταχοῦ; Καὶ καθὼς οἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου εἶναι ὅλες μέσα εἰς τὸν ἥλιον καὶ ὅλες ἐξαπλωμένες εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ ὅλες πανταχοῦ, ἔτσι εἶναι καὶ ὁ Κύριος ὅλος μέσα εἰς τὴν πατρικὴν οὐσίαν καὶ ὅλος μέσα εἰς τὴν κοιλίαν τῆς Θεοτόκου καὶ πανταχοῦ.

Καὶ καθὼς ἓνας ἄνθρωπος ἠμπορεῖ νὰ εἶναι ὁ νοῦς του ὅλος εἰς τὴν πόλιν καὶ ὅλος εἰς τὸ σπίτι του, εἰς τὰ παιδιὰ του καὶ πάλιν ὅλος ὁ νοῦς του νὰ εἶναι μέσα εἰς τὸ κεφάλι του χωρὶς νὰ λείπη τίποτες. Ὁ ἄνθρωπος ὅπου εἶναι πλάσμα τοῦ Θεοῦ ἔχει αὐτὸ τὸ χάρισμα, καὶ ὁ Θεὸς δὲν δύναται νὰ εἶναι ὅλος εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ ὅλος εἰς κάθε μέρος; Οὕτως ἐβγῆκεν, ἀδελφοί μου, ὁ Κύριος ἀπὸ τὸν οἶκόν του καὶ ἐπῆρε σπόρον νὰ σπείρη τὰ χωράφια του, τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων.

Ποῖος εἶναι ὁ σπόρος; Τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, τὸ νὰ πιστεύωμεν καὶ νὰ βαπτιζώμεθα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ νὰ ἔχωμεν τὴν ἀγάπην εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς μας. Καὶ καθὼς ὁ γεωργὸς ὀργώνει τὸ χωράφι καὶ σπέρνει τὸν σπόρον, ἔτσι καὶ ὁ Κύριος ὥργωσε τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων μὲ τὴν διδασκαλίαν του καὶ μᾶς ἐφύτευσε τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. Ποία εἶναι ἡ ὁδός; Εἶναι ὁ ὑπερήφανος ἄνθρωπος, ὁποῦ εἶναι σκληρὰ καὶ καταπατημένη ἡ καρδιά του ἀπὸ τὰς βιωτικὰς μερίμνας· ἀκούει τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ δὲν ἐμβαίνει μέσα, διότι εἶναι καταπατημένη ἡ ὁδὸς ἡ καρδιά του καὶ ἔρχονται τὰ πετεινὰ τοῦ ἀέρος, οἱ δαίμονες καὶ τρώγουν ἐκεῖνον τὸν σπόρον καὶ μένει ἄκαρπος ὁ ὑπερήφανος, ἡγουν, χωρὶς ψυχικὴν ὠφέλειαν. Ποία εἶναι ἡ πέτρα; Πέτρα εἶναι ἡ καρδιά ἐκείνου ὁποῦ ἀκούει τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸν δέχεται μετὰ χαρᾶς, μὰ ἔχει ὀλίγην εὐλάβειαν εἰς τὸν Χριστόν, καὶ ἅμα τοῦ ἔλθη ὁ πειρασμός, τὸν ἀρνεῖται τὸν Χριστόν καὶ πηγαίνει μὲ τὸν διάβολον καὶ μένει ἡ πέτρα ἄκαρπη. Ποία εἶναι τὰ ἀκάνθια; Ἀκάνθια εἶναι ὁ πόρνος ὁποῦ ἀκούει τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὕστερον ἔρχονται τὰ πορνικὰ πάθη καὶ τὸν πνίγουν καὶ χάνεται καὶ μένουν καὶ τὰ ἀκάνθια ἄκαρπα. Ποία εἶναι ἡ καλὴ γῆ ὅπου ἔκαμε τὰ ἑκατόν, τὰ ἐξήκοντα καὶ τὰ τριάκοντα; Ἐκατόν ἔκαμε ὁ τέλειος ἄνθρωπος, ἐξήκοντα ὁ μεσαῖος καὶ τριάκοντα ὁ κατώτερος.

Μὰ τὸ κεκρυμμένον νόημα ὁποῦ ἔχει μέσα τούτη ἡ παραβολὴ δὲν τὸ ἐκαταλάβετε καὶ μοῦ φαίνεται εὐλόγον, ἀδελφοί μου, νὰ σᾶς εἰπῶ ἀπὸ ἓνα παράδειγμα εἰς κάθε ἓνα, διὰ νὰ καταλάβετε καλύτερα αὐτὴν τὴν παραβολὴν.

Τὸν παλαιὸν καιρὸν ἦτο ἓνας βασιλεὺς τῶν ἐβραίων λεγόμενος Μανασσῆς, ὁ ὁποῖος τοὺς ἐβασάνιζε μὲ πολλὰ παιδευτήρια. Τὸν ἐσυμβούλευαν οἱ Προφῆται καὶ διδάσκαλοι νὰ κυβερνᾷ τὸν λαὸν μὲ πραότητα, μὲ ἡμερότητα, μὲ ἀγάπη. Αὐτὸς δὲν ἤκουε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, δὲν μετενόησε, ἦταν ὁδὸς καταπατημένη. Βλέπων ὁ Θεὸς τὴν κακὴν του γνώμην τί κάμνει; Σηκώνει ἓνα βασιλέα ἀπὸ

τὴν ἀνατολὴν καὶ τὸν πολεμεῖ καὶ τὸν παίρνει σκλάβον, καὶ τὸν κλειδώνει μέσα εἰς ἓνα καζάνι ἀποβραδὺς μὲ σκοπὸν τὴν ἄλλην ἡμέρα νὰ τὸν κάψῃ, νὰ τὸν κάμῃ κουρμπάνι εἰς τὰ εἶδωλα. Τί κάμνει ἐκεῖ ὁ Μανασσῆς, μέσα εἰς τὸ χάλκωμα ὅπου ἦταν κλεισμένος; Ἐνεθυμήθη τὰς ἀμαρτίας του, ἔκλαυσε, παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ καὶ πάλιν ἄλλην φορὰν ἀμαρτίαν νὰ μὴ κάμῃ. Βλέπων ὁ Θεὸς τὴν καλὴν του γνώμην ἤκουσε τὴν μετάνοιάν του, ἐδέχθη τὰ δάκρυά του καὶ ἔστειλεν ἓναν Ἄγγελον καὶ τὸν ἐλευθερώνει ἀπὸ ἐκεῖνο τὸν κίνδυνον. Ὑστερον ἐπώλησε τὰ πράγματά του καὶ τὰ ἔδωκεν ἐλεημοσύνην καὶ ὑπῆγε καὶ ἀσκήτευσεν εἰς ὄλην τὴν ζωὴν μὲ νηστείας, ἀγρυπνίας, προσευχάς, κακοπαθίες καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαίρεται πάντοτε. Ἀνίσως, ἀδελφοί μου, καὶ εἶναι κανεὶς ἀπὸ σᾶς σκληροκάρδιος, ὡσάν τὸν Μανασσῆ, καὶ ἐνθυμηθῆ τὰς ἀμαρτίας του καὶ μετανόησῃ καὶ κλαύσῃ, ἅς εἶναι βέβαιος ὅτι δέχεται τὴν μετάνοιάν του καθὼς καὶ τοῦ Μανασσῆ.

Νὰ εἴπωμεν δὲ καὶ διὰ τὴν πέτραν ἔχομεν πολλά, ἀλλὰ μόνον ἓνα παράδειγμα θὰ εἴπωμεν, τοῦ ἀποστόλου Πέτρου. Τῆ Μεγάλῃ Πέμπτῃ τὸ ἑσπέρας ἠξεύροντας ὁ Κύριος ὡς καρδιογνώστης Θεὸς ὅλα τὰ μέλλοντα, καὶ μάλιστα τὴν καρδίαν τῶν ἑβραίων καὶ τοῦ Ἰούδα, ἐκάθησε καὶ ἐδίδαξε τοὺς ἀγίους Μαθητὰς πολλὰ καὶ διάφορα νοήματα. Μεταξὺ τῶν ἄλλων τοὺς εἶπε καὶ τοῦτον τὸν λόγον: Νὰ ἠξεύρετε ὅτι ἓνας ἀπὸ σᾶς θὰ μὲ πωλήσῃ εἰς τοὺς ἑβραίους διὰ τριάκοντα ἀργύρια, καὶ θὰ μὲ περιγελάσουν οἱ ἑβραῖοι, θὰ μὲ ὑβρίσουν, θὰ μὲ δείρουν καὶ θὰ μὲ σταυρώσουν. Ὅμως μὴ λυπεῖσθε, διότι θέλω νὰ σταυρωθῶ, διὰ νὰ σταυρώσω τὴν ἀμαρτία καὶ τὸν διάβολον, καὶ νὰ δώσω ζωὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν ν' ἀναστηθῶ καὶ ἡ ἀνάστασις μου θέλει προξενήσῃ χαρὰ εἰς τὸν οὐρανόν, χαρὰ εἰς τὴν γῆν, χαρὰ εἰς τὸν ἄδην, φαρμάκι καὶ σπαθὶ δίστομο εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἑβραίων καὶ μάλιστα τοῦ διαβόλου. Μάθετε δὲ καὶ τοῦτο, μαθηταί μου, ὅτι τότε θὰ μὲ ἀφήσετε ὅλοι καὶ θὰ φύγετε.

Ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος καὶ λέγει: Κύριε, δὲν θὰ σὲ ἀρνηθῶ ποτὲ ἔστω καὶ ἂν ὅλοι οἱ ἄλλοι σὲ ἀρνηθοῦν. Τοῦ λέγει ὁ Κύριος: Πέτρε, μὴ καυχᾶσαι. Λέει ὁ Πέτρος, Ὅχι, Κύριε, εἶμαι ἕτοιμος νὰ χύσω καὶ τὸ αἷμά μου διὰ τὴν ἀγάπην σου. Τοῦ λέγει πάλιν ὁ Κύριος: Καλὰ, Πέτρε· ὁ καιρὸς θὰ τὸ δείξῃ. Λέγει ὁ Πέτρος: Ὅχι, Κύριε, μὴ γένοιτο νὰ σὲ ἀρνηθῶ ποτὲ εἰς τὸν αἰῶνα. Τοῦ λέγει ὁ Κύριος: Πέτρε, μὴν καυχᾶσθαι. Ἐσὺ τώρα ὅπου λέγεις πὼς δὲν με ἀρνεῖσαι, ἐσὺ πρῶτος θὰ με ἀρνηθῆς ἀπόψε προτοῦ νὰ λαλήσῃ ὁ πετεινός, ὅχι μία ἢ δύο φορές, ἀλλὰ τρεῖς. Διότι καλύτερα ἤξευρεν ὁ Κύριος τὴν καρδίαν τοῦ Πέτρου παρὰ ὁ ἴδιος. Πάλιν λέγει ὁ Πέτρος, Ὅχι, Κύριε· καὶ ἂν χρειασθῇ νὰ πεθάνω μαζί σου, δὲν θὰ σὲ ἀπαρνηθῶ. Τοῦ λέγει ὁ Κύριος: Τὸ σιτάρι ὅταν τὸ πυρώσῃ ὁ ἥλιος, τότε φαίνεται πὼς εἶναι ριζωμένον, ἂν δὲν ξηρανθῇ. Ὅμοίως καὶ κάθε χριστιανὸς ὅταν τοῦ ἔλθῃ πειρασμὸς καὶ δὲν ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν, τότε φαίνεται πὼς εἶναι χριστιανός.

Ἦλθεν ἡ ὥρα, παρεδόθη ὁ Κύριος με τὸ θέλημά Του εἰς τὰς χεῖρας τῶν παρανόμων Ἑβραίων, εὐθὺς ἔφυγον οἱ Μαθηταί, καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος· ἐπῆραν οἱ Ἑβραῖοι τὸν Χριστόν μας καὶ τὸν ἐπῆγαν εἰς τὰ παλάτια τοῦ Ἄννα καὶ τοῦ Καϊάφα, τοῦ σατανᾶ, καὶ εὐθὺς καὶ ἤρχισαν νὰ τὸν ἐξετάζουν πόθεν εἶναι. Ἐπῆγεν ὁ Πέτρος καὶ ἔστεκεν ἀπὸ μακριὰ γιὰ νὰ ἰδῇ τί τὸν κάμνουν τὸν Χριστόν μας. Ἐρχεται μία παιδίσκη Ἑβραία καὶ λέγει τοῦ Πέτρου: Καὶ σὺ μαζί με τὸν Χριστὸ εἶσαι; Ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος: Ὅχι, δὲν τὸν γνωρίζω τί ἄνθρωπος εἶναι. Ἀκούετε, ἀδελφοί μου, τί ἔκαμεν ὁ Πέτρος; Ἠρνήθη τὸν Χριστόν καὶ ἐπῆγε με τὸν διάβολον διότι ἐκεῖνος ὅπου ἀρνεῖται τὸν Θεὸν δὲν ἔχει ἀλλοῦ ποῦ νὰ πηγαίνει παρὰ με τὸν διάβολον. Πρωτύτερα ἔστεκε νὰ ἰδῇ τί κάμνουν τοῦ Χριστοῦ· ὕστερον ἐκοίταζε τὴν θύραν νὰ φύγῃ. Ἐρχεται καὶ ἄλλη καὶ λέγει τοῦ Πέτρου: Καὶ σὺ με τὸν Χριστόν εἶσαι; Σοῦ πρέπει νὰ σὲ θανατώσωμεν καὶ ἐσένα. Λέγει πάλιν ὁ Πέτρος καὶ δευτέραν φοράν: Δὲν τὸν εἶδα, δὲν τὸν ἤξεύρω τὸν Χριστόν τί ἄνθρωπος εἶναι. Ὅταν ἐζύγωσε κοντὰ εἰς τὴν θύραν νὰ φύγῃ, τὸν πιάνει καὶ ἄλλος Ἑβραῖος καὶ τοῦ λέγει: Καὶ σὺ μαθητῆς του εἶσαι; Λέγει ὁ Πέτρος: Νὰ ἔχω τὸ ἀνάθεμα ἂν τὸν ἤξεύρω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον. Ἀκούετε ἀδελφοί μου, τί ὑποσχέ-

θη πρωτύτερα νὰ χύση καὶ τὸ αἷμά του ὁ Πέτρος διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ μας καὶ τώρα ὅπου τὸν ἐξέταζαν τὸν Πέτρον διὰ τὸν Χριστόν, παρευθὺς τὸν ἠρνήθη καὶ ἐπῆγε μὲ τὸν διάβολον, ἠρνήθη τὸ φῶς καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ σκότος, ἠρνήθη τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν θάνατον. Καὶ καθὼς ἠρνήθη ὁ Πέτρος τὸν Χριστόν – ὦ τοῦ θαύματος! – ἐλάλησεν εὐθὺς ὁ πετεινός, καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος. Ἀκούοντας ὁ Πέτρος τὸν πετεινὸν ἐκάηκεν ἡ καρδιά του καὶ ἐβγαίνοντας ἔξω ἀπὸ τὴν θύραν ἔπεσε μὲ τὸ κεφάλι κάτω εἰς τὴν γῆν καὶ κλαίοντας μὲ μαῦρα καὶ πικρὰ δάκρυα ἔκαμαν τὰ μάτια του δύο βρύσες καὶ ἔτρεχαν ὡσὰν ποτάμι. Καὶ πάντοτε, ὅταν ἤκουε τὸν πετεινὸν ὁ Πέτρος εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν, ἔκλαιεν ἐνθυμῶντας τὴν ἄρνησιν ὅπου ἔκαμε τοῦ Χριστοῦ.

Ἐσταυρώθη ὁ Κύριος, ἀνέστη τὴν τρίτην ἡμέραν, ἐφανερώθη εἰς ἑπτὰ γυναῖκας Μυροφόρους τὶς εὐλόγησε τὶς ἐχαροποίησε λέγοντάς τους: Ὑπάγετε καὶ εἶπατε εἰς τοὺς Ἀποστόλους καὶ εἰς τὸν Πέτρον ὅτι ἀνέστην, καὶ τοὺς περιμένω εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Διατί ἐξεχώρισε τὸν Πέτρον; Τάχα δὲν ἦταν καὶ αὐτὸς Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ; Διὰ νὰ μάθη ὅτι ἐδέχθη τὴν μετάνοιάν του ὁ Κύριος καὶ τὸν ἐσυγχώρησεν. Ἐπῆγαν οἱ Ἀπόστολοι εἰς τὸν Χριστόν καὶ ἔλαβον τὴν χάριν τοῦ παναγίου Πνεύματος. Ἐπῆγε καὶ ὁ Πέτρος, ἀμὴ ἔστεκε σκυθρωπὸς ὡσὰν ἐντροπιασμένος. Τοῦ λέγει ὁ Κύριος: Πέτρε, Πέτρε, μὲ ἀγαπᾷς; Καὶ ἐρωτῶντάς τον τρεῖς φορὲς τοῦ ἐδιώρθωσε τὶς τρεῖς ἀρνήσεις καὶ τοῦ ἐσυγχώρησε τὸ σφάλμα του ὁ Κύριος καὶ τοῦ ἐχάρισε τὴν πρώτην καθέδρα καθὼς τὴν εἶχε καὶ πρῶτα. Ὑστερα ἐπεριπάτησεν ὁ Πέτρος ἀπὸ Ἀνατολὴν ἕως Δύσει καὶ ἔκαμε χιλιάδας χριστιανούς. Τὸν συνέλαβεν ἓνας βασιλεὺς τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ ἔλεγε ν' ἀρνηθῆ τὸν Χριστόν καὶ νὰ προσκυνήσῃ τὰ εἰδῶλα. Ὁ δὲ Πέτρος τοῦ λέγει: Τὸν Χριστόν τὸν ἠρνήθη τρεῖς φορὲς, τώρα, βασιλέα, δὲν τὸν ἀρνοῦμαι πλέον καὶ ὅ,τι θέλεις κάμε μου, μόνον σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ σταυρώσῃς μὲ τὸ κεφάλι κάτω διὰ περισσοτέραν αἰσχύνην. Τὸν ἐπαίδευσε μὲ πολλὰ παιδευτήρια ὁ βασιλεὺς τὸν Πέτρον, ὕστερα τὸν ἐσταύρωσε μὲ τὸ κεφάλι κάτω σὲ χιαστὶ σταυρὸ καὶ ἐπαρέδωσε τὴν ἀγίαν αὐτοῦ ψυχὴν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Χριστοῦ μας καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαίρεται πάντοτε.

Τώρα ανίσως και εἶναι ἐδῶ κανέννας ἀπὸ τὴν εὐγενεῖαν σας ὡσάν τὸν Πέτρον ὁποῦ ἠρνήθη τὸν Χριστὸν, ἄς κλαύση, ἄς μετανοήση και νὰ εἶναι βέβαιος πῶς, καθὼς ἐδέχθη τοῦ Πέτρου τὰ δάκρυα, δέχεται και ἐσένα, μόνον μὴν πέσεις εἰς ἀπελπισίαν.

Νὰ εἴπωμεν και διὰ τὰ ἀκάνθια ποῖα εἶναι. Ἡ ὁσία Μαρία ἀπὸ δώδεκα χρονῶν κορίτσι ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου· ἡμέραν και νύκτα εὐρίσκετο εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Τὴν ἐφώτισεν ὁ ἐλεήμων Θεὸς και φεύγει ἀπὸ τὸν κόσμον και πηγαίνει εἰς τὴν ἔρημον. Ἐκεῖ ἀσκήτευσε σαράντα χρόνους, και μετρία φωμιὰ ἐπέρασε τὴν ζωὴ της και ἐκαθαρίσθη και ἔγινε σάν ἄγγελος. Θέλων ὁ Κύριος νὰ τὴν ἀναπαύσῃ ἔστειλεν ἓνα ἅγιον ἀσκητὴν, τὸν ἀββᾶ Ζωσιμᾶ νὰ τὴν ἐξομολογήσῃ και νὰ τὴν μεταλάβῃ τὰ Ἄχραντα Μυστήρια. Καὶ ἔβλεπε τὴν Ἁγίαν ὁ ἀσκητὴς και ἔστεκε μίαν πῆχυν ὑψηλὰ ἐπάνω ἀπὸ τὴν γῆν. Τὴν ἐξωμολόγησε, τὴν ἐμετάλαβε τὰ Ἄχραντα Μυστήρια, ὕστερα ἐπαρέδωκε τὴν ἁγίαν της ψυχὴν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ παναγάθου Θεοῦ και ἐπῆγεν εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαίρεται μαζί με τοὺς Ἀγγέλους πάντοτε.

Ἄνίσως και εἶναι κανέννας ἐδῶ ἀπὸ τὴν εὐγενεῖαν σας, ἄνδρας ἢ γυναῖκα, ὡσάν τὴν ὁσίαν Μαρίαν, ἤγγουν, πόρνος, αὐτὴν τὴν ὥραν νὰ κλαύση και μετανοήση, τώρα ὁποῦ ἔχει καιρόν, και ἄς εἶναι βέβαιος ὅτι θὰ σωθῇ καθὼς και ἡ ὁσία Μαρία.

Εἴπαμεν τοὺς τρεῖς τρόπους τῶν ἁμαρτωλῶν, τώρα θέλετε νὰ εἰποῦμεν και τοὺς τρεῖς τοὺς δικαίους; Ἡ τοὺς ἐξεύρετε; Καὶ πρῶτον ἄς εἰποῦμεν ποῖα εἶναι ἡ καλὴ γῆ, ὁποῦ ἔκαμε τὰ ἑκάτο. Ἐχομεν πολλὰ παραδείγματα νὰ εἰποῦμεν, μὰ ἄς ἀφήσωμεν τὰ πολλὰ και ἄς εἰποῦμεν ἓνα. Ἄς πάρωμεν μίαν γυναῖκα παράδειγμα, διὰ νὰ μὴν παραπονοῦνται αἱ γυναῖκες και λέγουν πῶς οἱ ἄνδρες ἡμποροῦν και κάμνουν καλὰ και σώζονται και αὐτὲς εἶναι ἀδύνατες και δὲν ἡμποροῦν. Καὶ ἄς πάρωμεν παράδειγμα τὴν ἁγίαν Παρασκευὴν.

Ἡ ἁγία Παρασκευὴ ἦτον δώδεκα χρονῶν κορίτσι ἀπὸ γένος εὐγενικόν. Ἀπέθανεν ὁ πατέρας της καὶ ἡ μητέρα της. Κάθεται ἡ Ἁγία καὶ κάμνει ἓνα πύργον ὑψηλὸν καὶ δυνατὸν, ἔβαλε τὰ πράγματά της ὅλα μέσα, ἔβαφε τὰ μάτια της μὲ μαυράδι, ἔβανε σκουλαρίκια εἰς τὰ αὐτιά της, ἔβαφε τὸ πρόσωπό της καὶ τὰ χεῖλη της μὲ κοκκινάδι, ἔβανε γερδάνια εἰς τὸν λαιμόν της, εἶχε καὶ δακτυλίδια εἰς τὰ δάκτυλά της, εἶχε καὶ ἓνα ζωνάρι μαλαματένιο εἰς τὴν μέσσην της, βάνει καὶ ἓνα φόρεμα πολὺ ὠραιότατο καὶ παπούτσια ὡς μία πιθαμὴν ἀπὸ τὰ ἄλλα κορίτσια ὑψηλά. Μὲ αὐτὰ ἐστολιζόταν ἡ Ἁγία. Εἶναι ἐδῶ κανένα κορίτσι καὶ θέλει νὰ στολιζέται; Ἄς πάρη παράδειγμα νὰ στολιζέται ὡσὰν τὴν ἁγίαν Παρασκευήν. Τώρα νὰ ἰδοῦμεν ποῖος εἶναι ὁ πύργος ὁ ὑψηλός. Ὁ ὑψηλὸς καὶ δυνατὸς πύργος εἶναι ὁ οὐρανὸς ὅπου ἐμοίρασεν ὅλα της τὰ πράγματα ἐλεημοσύνην καὶ τὰ ἔστειλε μὲ τοὺς πτωχοὺς εἰς τὸν Παράδεισον. Μὲ τί ἔβαφε τὰ μάτια της; Ὅχι μὲ μαυράδι ὡσὰν μερικὲς γυναῖκες ἀνόητες ὅπου βάνουν διὰ νὰ φαίνονται εὐμορφες εἰς τοὺς ἄνδρας, ἀλλὰ ἐσηκωνόταν ἡ Ἁγία κάθε πρωὶ ἐνθυμώντας τὶς ἁμαρτίες τῶν χριστιανῶν καὶ ἔκλαιε βαρώντας τὸ πρόσωπόν της καὶ βρέχοντας μὲ τὰ δάκρυα. Ποῖα εἶναι τὰ σκουλαρίκια; Εἶχε τὰ αὐτιά της ἀνοικτὰ στέκοντας μὲ εὐλάβειαν διὰ νὰ ἀκούῃ τὸ ἱερὸν καὶ ἅγιον Εὐαγγέλιον. Μὲ τί ἔβαφε τὰ χεῖλη της; Ὅχι μὲ κοκκινάδι, ἀλλὰ λέγοντας τὸ “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ”, μὲ τὴν ἀλήθειαν. Ποῖον εἶναι τὸ γερδάνι ὅπου εἶχεν εἰς τὸν λαιμόν της; Εἶναι ἀπὸ τὶς νηστεῖες ὅπου ἔκαμνε καὶ ἔλαμπεν ὁ λαιμός της ὡσὰν τὸν ἥλιον. Ποῖα εἶναι τὰ δακτυλίδια; Εἶναι ἀπὸ τὶς πολλὰς μετάνοιες ὅπου ἔκαμνε καὶ ἐγίνοντο κόμποι-κόμποι τὰ δάκτυλά της. Ποῖον εἶναι τὸ ζωνάρι τὸ μαλαματένιο; Εἶναι ἡ παρθενία ὅπου ἐφύλαγεν εἰς ὅλην της τὴν ζωὴν. Ποῖον εἶναι τὸ φόρεμα; Εἶναι ἡ ἐντροπὴ ὅπου εἶχεν εἰς τοῦ λόγου της καὶ ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ ὅπου τὴν ἐσκέπαζε. Ποῖα εἶναι τὰ παπούτσια τὰ ὑψηλά; Εἶναι ὁ νοῦς της ὅπου τὸν εἶχεν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ δὲν τὸν εἶχεν εἰς τὴν γῆν νὰ στοχάζεται τοῦτα τὰ μάταια, τὰ ψεύτικα, τὰ γήινα ὡσὰν τὰ ἄλλα κορίτσια. Ὅτσι ἐστολιζόταν ἡ Ἁγία.

Ἀνίσως καὶ εἶναι κανένα κορίτσι καὶ θέλει νὰ στολίζεται ὡσὰν τὴν ἁγίαν Παρασκευὴν, νὰ στοχασθῆ τί ἔκαμεν ἡ Ἄγία, νὰ κάμη καὶ ἐκείνη διὰ νὰ σωθῆ.

Ἔτσι ἀδελφοί μου, ἡ ἁγία Παρασκευὴ ἔμαθε γράμματα καὶ ἔγινε σοφωτάτη, ἐπώλησε τὰ πράγματά της καὶ τὰ ἔδωκεν ἐλεημοσύνην, ἐφύλαξε παρθενίαν εἰς ὅλην της τὴν ζωὴν. Τὴν ἠξίωσεν ὁ Θεὸς καὶ ἔκαμε θαύματα, ἰάτρευε τυφλοὺς καὶ κωφοὺς καὶ λεπροὺς καὶ δαιμονισμένους καὶ νεκροὺς ἀνάσταινε.

Δύο ἐβραῖοι, τέκνα τοῦ διαβόλου, βλέποντες τὴν Ἄγίαν νὰ κάμη θαύματα, τὴν ἐφθόνησαν καὶ τὴν διέβαλον εἰς τὸν βασιλέα Ἀντωνῖνον ὡς χριστιανήν. Τὴν κράζει λοιπὸν ὁ βασιλεὺς καὶ τῆς λέγει ν' ἀρνηθῆ τὸν Χριστὸν καὶ νὰ προσκυνήσῃ τοὺς θεοὺς καὶ θὰ τὴν κάμη βασίλισσαν. Τοῦ λέγει ἡ Ἄγία: Δὲν εἶμαι τρελλή καὶ ἀνόητη ὡσὰν ἐσένα, νὰ ἀρνηθῶ τὸν Χριστὸν μου καὶ νὰ ὑπάγω εἰς τὸν διάβολον· ν' ἀφήσω τὴν ζωὴν καὶ νὰ ὑπάγω εἰς τὸν θάνατον. Ἄμποτε (εἶθε) νὰ ἄφηνες καὶ σὺ τὸ σκότος καὶ νὰ ἤρχεσο εἰς τὸ φῶς.

Ἀκούετε, ἀδελφοί μου, ἓνα κορίτσι νὰ ὁμιλῆ με τοιαύτην παρρησίαν ἐμπρὸς εἰς ἓνα βασιλέα; Ὅστις ἔχει τὸν Χριστὸν μέσα εἰς τὴν καρδίαν του, δὲν φοβεῖται ὅλον τὸν κόσμον. Ἀνίσως θέλωμεν καὶ ἡμεῖς νὰ μὴν φοβούμαστε μήτε ἀνθρώπους μήτε δαίμονας, νὰ ἔχωμεν τὸν Θεὸν εἰς τὴν καρδίαν μας.

Λέγει ὁ βασιλεὺς τῆς Ἄγίας: Σοῦ δίδω τρεῖς ἡμέρας διορίαν· ἂν δὲν μοῦ ὑπακούσης, θὰ σὲ θανατώσω, θὰ σὲ καύσω μέσα εἰς ἓνα καζάνι. Τοῦ λέγει ἡ Ἄγία: Βασιλεῦ, ἐκεῖνο ὅπου θέλεις νὰ κάμης εἰς τρεῖς ἡμέρας, κάμε το τώρα, διότι δὲν ἀρνοῦμαι τὸν Χριστὸν μου.

Τότε προστάζει ὁ βασιλεὺς καὶ ἀναψαν μίαν μεγάλην φωτιὰν καὶ βάνουν ἓνα καζάνι γεμᾶτο πίσσαν καὶ θειάφι καὶ κατράμι καὶ βράζει καλά. Βλέπουσα ἡ Ἄγία τὸ καζάνι ἐχαίρετο, ὅτι ἔμελλε ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τοῦτον τὸν ψεύτικο κόσμον καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν ἀληθινόν. Προστάζει ὁ βασιλεὺς νὰ βάλουν τὴν Ἄγίαν μέσα εἰς τὸ καζάνι διὰ νὰ καῆ. Ἡ Ἄγία ἔκαμε τὸν σταυρόν της καὶ ἐμβαίνει μέσα. Περιμένει δύο-τρεῖς ὥρας ὁ βασιλεὺς καὶ βλέπων ὅπου δὲν καίεται ἡ Ἄγία τῆς λέγει:

Παρασκευή, διατί δὲν καίεσαι; Τοῦ λέγει ἡ Ἁγία: Διότι ὁ Χριστὸς ἐδρόσισε τὸ νερὸ καὶ δὲν καίομαι. Τῆς λέγει ὁ βασιλεὺς: Ῥάντισόν με καὶ ἐμὲ εἰς τὸ πρόσωπον διὰ νὰ ἴδω, καίει; Ἐπῆρεν ἡ Ἁγία μὲ τὰ δύο τῆς χειρᾶς καὶ τοῦ ῥίπτει εἰς τὸ πρόσωπον καὶ εὐθὺς –ὦ τοῦ θαύματος!– ἐτυφλώθη καὶ ἐγδάρθη τὸ πρόσωπόν του. Φωνάζει ὁ βασιλεὺς: Μέγας ὁ Θεὸς τῶν χριστιανῶν καὶ εἰς αὐτὸν πιστεύω καὶ ἔβγα νὰ μὲ βαπτίσῃς. Ἐβγῆκεν ἡ Ἁγία καὶ τὸν ἐβάπτισε μὲ ὄλον του τὸ βασίλειον καὶ ἐκαθαρίσθη. Ἐβγῆκεν ἡ ἁγία Παρασκευὴ καὶ ἐπῆγε καὶ ἐδίδαξε καὶ ἓνα ἄλλο βασίλειον καὶ τοὺς ἐβάπτισε. Ἐπειτα τὴν ἀπεκεφάλισεν ἄλλος βασιλεὺς καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαίρεται πάντοτε. Αὐτὴ ἡ Ἁγία ἔκαμε τὰ ἑκατὸν καὶ ἐκέρδισε πέντε στεφάνους: α΄ Στέφανον ἔχει νὰ λάβῃ, διατί ἐμοίρασεν ὅλα τῆς τὰ ὑπάρχοντα ἐλεημοσύνη, β΄ Διατί ἔμαθε γράμματα καὶ ἔγινε σοφωτάτη, γ΄ Διατί ἐφύλαξε παρθενίαν εἰς ὅλην τῆς τὴν ζωὴν, δ΄ Διατί ἐδίδαξε δύο βασίλεια καὶ τοὺς ἔκαμε χριστιανούς, ε΄ Διατί ἔχυσε τὸ αἷμά της διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ ἡ Ἁγία ἔκαμε τὰ ἑκατόν.

Εἶναι ἐδῶ κανένας ἀπὸ λόγου σας καὶ θέλει νὰ γένη τέλειος ὡσὰν τὴν ἁγίαν Παρασκευὴν; Ἄς ἀγωνίζεσαι διὰ νὰ σωθῇ. Μὰ δὲν ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ τὰ ἑκατόν; Ἄς ἔλθωμεν παρακάτω, εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ ἔκαμε τὰ ἐξήκοντα.

Εἰς τὰς 9 τοῦ Ὀκτωβρίου ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας τὸν ἅγιον Ἀνδρόνικον μὲ τὴν ἁγίαν Ἀθανασίαν. Ἦταν ἀνδρόγυνον. Τοὺς εἶχε χαρίσει ὁ ἅγιος Θεὸς δύο παιδιά ἀρσενικά, τὸ ἓνα ἦταν δέκα χρονῶν καὶ τὸ ἄλλο δώδεκα. Μίαν ἡμέραν ἀπέθανον καὶ τὰ δύο. Κλαίουσα ἡ Ἀθανασία διὰ τὰ τέκνα τῆς, ἔρχεται ἄγγελος Κυρίου καὶ τῆς λέγει: Ἀθανασία, διατί κλαίεις; Τὰ τέκνα σου χαίρονται εἰς τὸν Παράδεισον καὶ θὰ τὰ ἀπολαύσῃς εἰς τὴν Δευτέραν Παρουσίαν, καὶ μὴ λυπεῖσαι. Ἔτσι τὴν ἐπαρηγόρησε ὁ Ἄγγελος. Λέγει ἡ Ἀθανασία τοῦ Ἀνδρονίκου: Ἐφέντη, χιλιάδες ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἔζησαν καὶ ἐφύλαξαν παρθενίαν εἰς ὅλην των τὴν ζωὴν. Ἡμεῖς στεφανωθήκαμεν καὶ ἀπελαύσαμεν τὰ σωματικά. Δὲν γινόμεθα κα-

λόγηροι νὰ κάμωμεν καὶ τὰ ψυχικά, νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸν Παράδεισον; Πρῶτον αὐθέντη τὸν ὠνόμασεν ἡ Ἀθανασία τὸν ἄνδρα της. Εἶναι τιμὴ τῆς γυναικὸς νὰ λέγη τὸν ἄνδρα της αὐθέντη. Ἀπεκρίθη καὶ ὁ εὐλογημένος Ἀνδρόνικος καὶ τῆς λέγει: Ἄς γίνῃ, ἀδελφὴ μου, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἀδελφὴ τὴν ὠνόμασεν καὶ ἀπ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἔζων ὡς ἀδελφοί. Ἐμοίρασαν τὴν περιουσίαν των, ἐπῆγαν καὶ οἱ δύο εἰς μοναστήριον καὶ ἔγιναν καλόγηροι καὶ ἔζησαν με νηστείας καὶ σκληραγωγίας καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸν Παράδεισον. Αὐτοὶ ἔκαμον τὰ ἐξήκοντα, διότι ἔκαμον πρῶτον τὰ σωματικά καὶ δευτερον τὰ ψυχικά. Αὐτοὶ βέβαια εἶναι κατώτεροι ἀπὸ τὴν ἁγίαν Παρασκευήν. Ἀνίσως καὶ θέλη κανέννας ἀπὸ σᾶς νὰ κάμῃ τὰ ἐξήκοντα, ἄς ἀγωνίζεται ὡσὰν τὸν ἅγιον Ἀνδρόνικον καὶ τὴν ἁγίαν Ἀθανασίαν καὶ σώζεται. Καὶ ἂν εἶναι κανέννας ἀπὸ λόγου σας καὶ δὲν εὐχαριστεῖται με τὴν γυναῖκά του καὶ γυρεύει καὶ ξένην γυναῖκα, ἄς στοχασθῇ τὸν ἅγιον Ἀνδρόνικο τί ἔκαμε καὶ ἄς ἐντρέπεται. Ἀνίσως πάλιν καὶ εἶναι καμμία γυναῖκα καὶ δὲν εὐχαριστεῖτε με τὸν ἄνδρα της, ἀλλὰ θέλει καὶ ἄλλον ἄνδρα, ἄς στοχασθῇ τί ἔκαμεν ἡ ἁγία Ἀθανασία καὶ νὰ ἐντρέπεται.

Πάλιν ἂν δὲν ἠμπορῆτε νὰ κάμετε τὰ ἐξήκοντα, μιμηθῆτε ἐκεῖνον ὁποῦ ἔκαμε τὰ τριάκοντα.

Εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἦτο ἓνας ἄνθρωπος ἱερεὺς, τὸ ὄνομα Ἰωάννης, νυμφευμένος. Εἶχεν εἴκοσι παιδιά. Μίαν ἡμέραν ἐκόνευσεν (πῆγε) ἓνας Δεσπότης εἰς τὸ σπίτι τοῦ παπᾶ, βλέπει τὰ παιδιά καὶ ἐρωτᾷ τίνος εἶναι. Ἰδικά μου, λέγει ὁ παπᾶς: Ἰδικά μου εἶναι, Πανιερώτατε, ὁ Θεὸς μου τὰ ἐχάρισε. Τοῦ λέγει ὁ Δεσπότης: Πόσους χρόνους εἶσαι νυμφευμένος; Δεκαοκτώ, λέγει ὁ παπᾶς. Τότε λέγει ὁ Δεσπότης: Διὰ δεκαοκτῶ χρόνους ἔχει εἴκοσι παιδιά; Ἐσὺ πρέπει νὰ καθαιρεθῆς. Τοῦ λέγει ὁ παπᾶς: Νὰ ἐξομολογηθῶ, Δεσπότη μου, καὶ ἂν τὸ εὔρησ εὐλογον, ἄς γίνῃ ὁ ὀρισμὸς τοῦ Θεοῦ. Ἦρχισεν ὁ παπᾶς καὶ λέγει: Δεσπότη μου, ἔμαθα γράμματα ἑλληνικά, ἔγινα δεκαοκτῶ χρονῶν ἀναγνώστης καὶ ὑποδιάκονος, εἴκοσι πέντε διάκονος καὶ τριάκοντα ἱερεὺς χωρὶς νὰ δώσω κἂν ἓνα ἄσπρο. Κατὰ

Ὁ σταυρὸς ἀπὸ
τὸν τάφο τοῦ Ἁγίου.
(Φωτογραφία: Κωνσταντῖνος Β.
Τριανταφύλλου 22-9-2004).

τοὺς θείους νόμους ἐνυμφεύθηκα. Πρῶτον ἐξωμολογήθηκα μετὰ τὴν παπαδιά μου, ἐπήγαμεν εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν καὶ ἐστεφανωθήκαμεν, ἔπειτα ἐκοινωνήσαμεν τὰ Ἄχραντα Μυστήρια καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐσμίξαμεν. Καὶ ὡσὰν συνέλαβε ἡ σύζυγός μου, ἐχωρίσαμεν ἕως ὅπου ἐγέννησεν. Ἐσαράντισε, καὶ τότε πάλιν ἐσμίξαμεν, καὶ πάλιν ἐχωρίσαμεν καὶ μετὰ τέτοιον τρόπον ἐκάμαμε τὰ εἴκοσι τέκνα, Πανιερώτατε. Λέγει ὁ Δεσπότης: Συγχωρημένος καὶ εὐλογημένος νὰ εἶσαι· νὰ κάμης πενήντα καὶ ἑκατὸν τέκνα. Ἔτσι ὁ εὐλογημένος Ἰωάννης ἔμαθε τὰ τέκνα του

γράμματα, τὰ ἐπαίδευσε μετὰ νοουθεσίας καλὰς, καὶ ἐπέρασεν ἐδῶ καλὰ καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν Παράδεισον. Αὐτὸς ἔκαμε τὰ τριάκοντα. Θέλεις καὶ σύ, ἀδελφέ μου, νὰ κάμης τὰ τριάκοντα; Μιμήσου τὸν παπᾶ Ἰωάννην τώρα ὅπου ἔχεις καιρόν.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐξήγησις τῆς παραβολῆς. Ὅδὸς εἶναι οἱ ἔβραιοι, οἱ ὅποιοι εἶναι διὰ τὴν κόλασιν. Πέτρα εἶναι οἱ ἀσεβεῖς. Τὰ ἀκάνθια εἶναι οἱ αἰρετικοί. Ὁ τέταρτος σπόρος ὅπου ἔπεσε εἰς τὴν καλὴν γῆν εἶναι ἡ πίστις τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι σώζονται, μὰ πῶς σώζονται; Σώζεται ὁ καθένας καθὼς ἔπραξεν· ἀνίσως καὶ ἔκαμε καλὰ, πηγαίνει εἰς τὸν Παράδεισον, ἀνίσως καὶ ἔκαμε κακὰ, πηγαίνει εἰς τὴν κόλασιν. Διότι ὁ κόσμος εἶναι μοιρασμένος εἰς τέσσαρα μέρη. Τὰ τρία μέρη εἶναι διὰ τὴν κόλασιν καὶ τὸ ἄλλο μέρος διὰ τὸν Παράδεισον. Αὐτὸ εἶναι τὸ νόημα τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅποιος θέλει ἄς στοχασθῆ καλὰ μετὰ τὸν νοῦ του ἂν θέλῃ νὰ σωθῆ.

Διδαχή Γ'

«Ερευνᾶτε τὰς Γραφὰς ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν», γράφει στὸν στίχο 39 τοῦ πέμπτου Κεφαλαίου τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου του, ὁ ἅγιος ἔνδοξος ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστής, φίλος, παρθένος, ἐπιστήθιος καὶ ἠγαπημένος μαθητὴς τοῦ Κυρίου, Ἰωάννης ὁ Θεολόγος.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἀδελφοί μου, ὁ γλυκύτατος Δεσπότης καὶ ποιητὴς τῶν Ἀγγέλων καὶ πάσης νοητῆς καὶ αἰσθητῆς κτίσεως, παρακινούμενος ἀπὸ τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ πολλήν του ἀγαθότητα καὶ ἀγάπην ὅπου ἔχει εἰς τὸ γένος μας, μᾶς ἐχάρισε καὶ μᾶς χαρίζει καθ' ἐκάστην ἡμέραν τὸ πρωὶ καὶ τὸν δοξάζομεν. Καὶ ἐδιαβάσαμεν τὸ ἅγιον Εὐχέλαιον, καὶ ἐχρίσθημεν εἰς βοήθειάν μας, καὶ ἄμποτε (εἶθε) ὁ Κύριος νὰ μᾶς εὐσπλαγχνισθῇ διὰ πρεσβειῶν τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ πάντων τῶν Ἁγίων, νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας μας καὶ νὰ μᾶς ἀξιώσῃ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, νὰ εὐφραινώμεθα καὶ νὰ δοξάζωμεν τὴν Ἁγίαν Τριάδα.

Τὸν παλαιὸν καιρὸν, χριστιανοί μου, οἱ ἄνθρωποι ἦσαν καθαροὶ καὶ ὠμίλουν μὲ τὸν Θεὸν ὕστερον ὅμως ἐξέπεσαν εἰς ἁμαρτίαν καὶ δὲν ἦσαν ἄξιοι νὰ ὁμιλοῦν μὲ τὸν Θεόν. Ἐφώτισε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα πρῶτον τοὺς ἁγίους Προφήτας καὶ μᾶς ἔγραψαν τὴν Ἁγίαν Γραφήν· δεύτερον τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους· καὶ τρίτον τοὺς ἁγίους Πατέρας καὶ μᾶς ἐξήγησαν τὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας μας, διὰ νὰ ἡξεύρωμεν ποῦ περιπατοῦμεν.

Κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦτον ἓνας ἄνθρωπος καὶ ἐλέγετο Μωυσῆς. Αὐτὸς ἀπὸ μικρὸν παιδίον ὅπου ἦτον, ἔλαβε δύο χαρίσματα εἰς τὴν καρδίαν του· ἀγάπην εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς του. Ὡστε πρέπει καὶ ἡμεῖς οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ νὰ ἔχωμεν αὐτὰς τὰς δύο ἀγάπας. Φυσικόν μας εἶναι νὰ ἔχωμεν αὐτὰς τὰς δύο ἀγάπας, παρὰ φύσιν εἶναι νὰ μὴν τὰς ἔχομεν. Καὶ πόσῃ ἀγάπῃ θέλει ὁ Θεὸς νὰ ἔχωμεν ἡμεῖς; Σᾶς λέγω παραμικρόν; Λέγει ὁ Κύριός μας: «Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους» (Ἰωάν. ιγ 34). Ἀκούετε, ἀδελφοί μου, τί λέγει ὁ Χριστός; Ὅτι καθὼς ἐγεννήθηκα καὶ ἐβάλλθηκα εἰς τὸ παχνὶ τῶν ἀλόγων ζώων, ὑβρίσθηκα, ἐδάρθηκα, ἐπείνασα, ἐδίψασα, ἐσταυρώθηκα, καὶ ἔχυσα τὸ αἷμά μου διὰ τὴν ἀγάπην σας, διὰ νὰ σᾶς ἐλευθερώσω ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου, ἔτσι πρέπει καὶ σεῖς ν' ἀγαπᾶτε τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀδελφούς σας, καί, ἂν τύχη καὶ ἀνάγκη, νὰ χύνετε καὶ τὸ αἷμά σας διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ ἀδελφοῦ σας.

Ἡ τελεία ἀγάπη εἶναι νὰ πωλήσης ὅλα σου τὰ πράγματα καὶ νὰ τὰ δώσης ἐλεημοσύνην, καὶ σὺ νὰ πωληθῆς σκλάβος, καὶ ὅσα παίρνεις νὰ τὰ δίδης ἐλεημοσύνην. Ἦμπορεῖς νὰ τὸ κάμῃς αὐτὸ νὰ γένῃς τέλειος; Βαρὺ σὲ φαίνεται. Ἦκουσε: Εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἦτον ἓνας Δεσπότης (ὁ ἅγιος Παυλῖνος, Ἐπίσκοπος Νόλων), τοῦ ἐπῆραν ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν του ἑκατὸν σκλάβους, ἐπώλησεν ὅλα του τὰ πράγματα καὶ τοὺς ἐλευθέρωσεν. Ἐνα παιδὶ μιᾶς πτωχῆς χήρας ἀπέμεινε σκλαβωμένο. Τί κάμνει ὁ Δεσπότης; Ἐυρίζεται καὶ πηγαίνει καὶ παρακαλεῖ τὸν ἀφέντη, ὅπου εἶχε τὸ παιδί, νὰ τὸ ἐλευθερώσῃ, καὶ νὰ κρατήσῃ ἐκεῖνον σκλάβον, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Καὶ ἐπεροῦσε μεγάλην σκληραγωγίαν, ἕως ὅπου διὰ τὴν ὑπομονὴν του τὸν ἠξίωσεν ὁ Θεὸς καὶ ἔκαμνε θαύματα. Ὑστερα τὸν ἠλευθέρωσεν ὁ ἀφέντης του καὶ πάλιν ἔγινεν Ἀρχιερεὺς. Αὐτὴν τὴν ἀγάπην θέλει ὁ Θεὸς νὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς. Εὐρίσκεται κανένας νὰ ἔχῃ αὐτὴν τὴν ἀγάπην, νὰ κάμῃ καθὼς ἔκαμε καὶ ὁ Δεσπότης; Βαρὺ σὲ φαίνεται. Δὲν Ἦμπορεῖς νὰ τὸ κάμῃς αὐτό, κάμε ἄλλο: Μὴ πωληθῆς ἐσὺ σκλάβος, μόνο πώλησε τὰ πράγματά σου, δῶσέ τα ὅλα ἐλεημοσύνη, τὸ κάμνεις; Ἀκόμη βαρὺ σὲ φαίνεται καὶ αὐτό. Ἄς ἔλθωμεν παρακάτω. Δὲν Ἦμπορεῖς

νὰ δώσης ὅλα σου τὰ πράγματα, δῶσε ἀπὸ τὰ μισά, δῶσε ἀπὸ τὰ τρίτα ἓνα, δῶσε ἀπὸ τὰ πέντε ἓνα. Ἀκόμη βαρὺ σὲ φαίνεται; Κάμε ἄλλο, δῶσε ἀπὸ τὰ ὀκτώ, δῶσε ἀπὸ τὰ δέκα ἓνα, τὸ κάμνεις; Ἀκόμη βαρὺ σὲ φαίνεται. Κάμε ἄλλο, μὴ κάμης ἐλεημοσύνην, μὴ πωληθεῖς σκλάβος, ἄς ἔλθωμεν παρακάτω: Μὴ πάρης τὸ ψωμί τοῦ ἀδελφοῦ σου, μὴ πάρης τὸ ἐξωφόρι του, μὴ τὸν κατατρέχης, μὴν τὸν τρῶς μὲ τὴν γλῶσσάν σου. Μήτε καὶ αὐτὸ τὸ κάμνεις; Ἄς ἔλθωμεν παρακάτω, κάμε ἄλλο: Τὸν εὐρῆκες τὸν ἀδελφόν σου μέσα εἰς τὴν λάσπην καὶ δὲν θέλεις νὰ τὸν ἐβγάλης. Καλά, δὲν θέλεις νὰ τοῦ κάμης καλὸ, μὴ τοῦ κάμης κακόν, ἄφησέ τον. Πῶς θέλομεν νὰ σωθοῦμεν ἀδελφοί μου; Τὸ ἓνα μᾶς φαίνεται βαρὺ, τὸ ἄλλο βαρὺ. Ποῦ νὰ ὑπάγομεν παρακάτω, δὲν ἔχουμεν νὰ κατεβοῦμεν. Ὁ Θεὸς εἶναι εὐσπλαγχνος, ναί, μὰ εἶναι καὶ δίκαιος, ἔχει καὶ ῥάβδον σιδηρᾶν.

Ἡ ἀγάπη, ἀδελφοί μου, ἔχει δύο ἰδιώματα, ἓνα νὰ δυναμώνη τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰ καλὰ καὶ ἄλλο νὰ τὸν νεκρώνη εἰς τὰ κακά. Στοχασθῆτε: Εἶναι μία μητέρα καὶ ἔχει τὸ παιδί της. Παίρνει ψωμί νὰ φάγη, κλαίει τὸ παιδί της. Εὐθὺς ἀλησμονᾶ τὸ ψωμί διὰ νὰ τὸ παρηγορήσῃ. Ἀπὸ τί παρακινεῖται ἡ μητέρα; Ἀπὸ τὴν ἀγάπην ὅπου ἔχει εἰς τὸ παιδί της. Νυστάζει ἡ μητέρα καὶ θέλει νὰ κοιμηθῇ. Κλαίει τὸ παιδί της. Εὐθὺς ἀλησμονᾶ τὸν ὕπνον διὰ νὰ τὸ παρηγορήσῃ. Ἀπὸ τί παρακινεῖται; Ἀπὸ τὴν ἀγάπην. Εἶναι ἀρρώστη ἡ μητέρα, κλαίει τὸ παιδί της. Εὐθὺς ἀλησμονᾶ τὴν ἀρρώστιάν της διὰ νὰ παρηγορήσῃ τὸ παιδί της. Ἀπὸ τί παρακινεῖται; Ἀπὸ τὴν ἀγάπην.

Πιάνω τὸ σπαθὶ νὰ σὲ φονεύσω. Ἀνίσως καὶ σὲ ἀγαπῶ, εὐθὺς ἡ ἀγάπη μου νεκρώνει τὰ χέρια. Θέλω νὰ σὲ κλέψω, ἡ ἀγάπη δὲν μὲ ἀφήνει. Θέλω νὰ σὲ προδώσω, νὰ σὲ φονεύσω, νὰ σὲ κατατρέξω ἢ ὅ,τι ἄλλο κακὸ νὰ σοῦ κάμω. Ἡ ἀγάπη δὲν μὲ ἀφήνει νὰ σοῦ κάμω κανένα κακόν, εὐθὺς μὲ νεκρώνει. Λέγω πῶς σὲ ἀγαπῶ, μὰ θέλεις νὰ ἀγαπῶ καὶ τὸ παιδί σου καὶ τότε εἶναι ἀληθινὴ ἡ ἀγάπη. Εἰ δὲ νὰ λέγω πῶς ἐσένα σὲ ἀγαπῶ καὶ τὸ παιδί σου νὰ μισῶ, δὲν εἶναι ἀληθινὴ ἡ ἀγάπη ὅπου ἔχω εἰς ἐσένα, εἶναι ψεύτικη. Λέγω πῶς τὸν Θεὸν τὸν ἀγαπῶ ὅπου δὲν τὸν βλέπω, ἐσένα ὅπου σὲ ἔχω ἀδελφόν καὶ σὲ βλέπω δὲν σὲ ἀγαπῶ. Λοιπὸν εἶμαι ψεύτης. Διὰ τοῦτο, ἀδελφοί μου, ἀνίσως καὶ θέλωμεν νὰ σωθοῦμεν νὰ μὴ ζητή-

σωμεν ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον κανένα ἄλλο πρᾶγμα παρὰ αὐτὴν τὴν ἀγάπην νὰ ἔχωμεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς μας.

Ἐνήστευσεν ὁ Μωυσῆς σαράντα ἡμερόνυχτα καὶ ἔγινεν ὡσάν ἄγγελος. Ἔτσι καὶ ἡμεῖς νὰ νηστεύωμεν πάντοτε, μὰ περισσότερον τὴν Τετράδῃ, διότι ἐπωλήθη ὁ Χριστός μας, καὶ τὴν Παρασκευὴν, διότι ἐσταυρώθη. Καὶ καθὼς ὁ Μωυσῆς ἔμαθε γράμματα, ἔτσι πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ μανθάνωμεν διὰ νὰ ἠξεύρωμεν τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἂν δὲν ἐμάθατε οἱ γονεῖς, πρέπει νὰ μάθουν τὰ τέχνα σας. Δὲν βλέπετε ὅτι ἀγρίωσε τὸ γένος μας ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν καὶ ἐγίναμεν ὡσάν θηρία; Διὰ τοῦτο σᾶς συμβουλεύω νὰ κάμετε κάθε τρόπον νὰ ἔχετε σχολεῖον, διὰ νὰ ἐννοῆτε τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον καὶ τὰ λοιπὰ βιβλία.

Βλέπων ὁ πανάγαθος Θεὸς τὴν καλὴν του γνώμην τὸν ἠξίωσε καὶ ἔγινε ἀντιβασιλεὺς εἰς τοὺς ἑβραίους καὶ ἐβασίλευσε τεσσαράκοντα χρόνους· τὸν ἠξίωσε καὶ ἔγινε Προφήτης. Καὶ τί θέλει νὰ εἰπῆ προφήτης; Νὰ ἠξεύρῃ τὰ περασμένα καὶ τὰ μέλλοντα. Ἔτσι καὶ ἡμεῖς, ἀδελφοί μου, ὅταν κάμωμεν καλὰ ἔργα, μᾶς ἀξιώνει καὶ ἡμᾶς, καὶ ὅ,τι τοῦ ζητήσωμεν μὲ πίστιν μᾶς τὸ δίδει. Εἰ δὲ καὶ κάμνομεν κακὰ καὶ δὲν ἔχομεν ἀγάπην καὶ ἔχομεν τὸ μῖσος, τότε δὲν ἔχομεν μέρος μὲ τὸν Θεόν, ἀλλὰ μὲ τὸν διάβολον εἰς τὴν κόλασιν νὰ καιώμεθα πάντοτε.

Τὸν παλαιὸν καιρὸν, ἀδελφοί μου, ὁ μισόκαλος διάβολος ἔβγαλεν ὅλας του τὰς κακίας καὶ παρεκίνει τοὺς ἀνθρώπους νὰ ὑπερηφανεύωνται, νὰ φονεύουν, νὰ πορνεύουν, νὰ μοιχεύουν, νὰ κάμνουν πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν τὰ ἔκαμνον μήτε τὰ ἄλογα ζῶα, καὶ τὸ χειρότερον, ἐπροσκυνοῦσαν διὰ Θεὸν τὸν ἥλιον, ἄλλος τὴν σελήνην, ἄλλος τὴν θάλασσαν καὶ ἄλλος τὸν πετεινὸν καὶ μάλιστα μερικὲς γυναῖκες τὸ σκόρδο. Μοῦ φαίνεται νὰ εἶναι καὶ ἐδῶ μία γυναῖκα ὅπου τὸ ἔχει εἰς τὸ κεφάλι τοῦ παιδιοῦ της καὶ δὲν ἔχει τὴν ἐλπίδα της εἰς τὸν Θεὸν ἀλλὰ εἰς τὸ σκόρδο καὶ αὐριον τὸ θανατώνει ὁ Θεὸς καὶ τῆς καίει τὴν καρδίαν. Ἐβγαλέ το. Ἀκόμα τὰ διαβολικὰ καμώματα φυλάγετε; Ρίψετε τα, ἂν θέλετε νὰ σᾶς φυλάγῃ ὁ Θεός.

Θέλων ὁ Θεὸς νὰ κάμη κατακλυσμὸν νὰ χαλάσῃ τὸν κόσμον, ἐπρόσταξε τὸν Νῶε νὰ κάμη ἓνα καράβι ἐπάνω εἰς τὴν γῆν νὰ εἶναι τριακόσιες ὀργιές μακρὺ, πενήντα πλατὺ, τριάκοντα ὑψηλό, νὰ τὸ δουλεύῃ ἑκατὸ χρόνους ἕως νὰ τὸ τελειώσῃ, καὶ ὅταν θὰ τὸν ἐρωτοῦν οἱ ἄνθρωποι: Τί κάμνεις Νῶε; Νὰ τοὺς λέγῃ ὅτι ὁ Θεὸς θὰ χαλάσῃ τὸν κόσμον. Ἐκεῖνοι τοῦ ἔλεγον εἶσαι τρελλός. Τί ἔπαθεν ὁ Θεὸς νὰ χαλάσῃ τὸν κόσμον; Ὁ Νῶε κοίταζε τὴν δουλειά του, καὶ εἰς τοὺς ἑκατὸ χρόνους ἐτελείωσε τὸ καράβι. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὀκτῶ ἄνθρωποι εὐρέθησαν καλοί. Ὁ Νῶε, ἡ γυναῖκά του, τὰ τρία του τέκνα καὶ αἱ τρεῖς του νυφάδες. Θέλων ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ αὐτοὺς τοὺς ὀκτῶ, ἐπρόσταξε τὸν Νῶε νὰ πισώσῃ τὸ καράβι, διὰ νὰ μὴν ἔμβῃ μέσα βροχῇ, καὶ νὰ ἐμβάσῃ μέσα ὅλα τὰ ζῶα, ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ, καθαρὰ καὶ ἀκάθαρτα. Καὶ ἀφοῦ ἐμβῆκε καὶ αὐτὸς μέσα μετὰ τὴν γυναῖκά του, τὰ παιδιὰ του καὶ τὶς νυφάδες του, ἔκλεισε καλὰ τὸ καράβι. Οἱ ἄνθρωποι ἔξω ἔτρωγον, ἔπινον, ἔκαμον πραγματείας καὶ ἄλλα διαβολικὰ ἔργα. Τότε ἤνοιξεν ὁ Θεὸς τοὺς καταρῶντας τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔπιπτεν ἡ βροχῇ ὡς ποταμὸς εἰς τὴν γῆν. Ἐφώναζον οἱ ἄνθρωποι: Νῶε, ἄνοιξόν μας νὰ ἔμβωμεν εἰς τὸ καράβι. Ὁ Νῶε τοὺς ἔλεγε: Ποῦ ἦσθε ἐδῶ καὶ ἑκατὸ χρόνους ὅπου σᾶς ἔλεγον ὅτι ὁ Θεὸς θὰ χαλάσῃ τὸν κόσμον; Τώρα τί νὰ σᾶς κάμω; Ἐν τῷ ἄδη οὐκ ἔστιν μετάνοια! Καὶ τότε ἐπλημμύρισεν ἡ γῆ, καὶ τὸ νερὸ ἐσκέπασεν ὅλα τὰ ὄρη, καὶ ἐπνίγησαν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἐκτὸς τοῦ Νῶε καὶ τῆς οἰκογενείας του, καὶ πάλιν ἀπὸ αὐτοὺς ἐγένευσεν ὅλος ὁ τόπος, καθὼς λέγει ὁ Χριστὸς εἰς τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον. «Ὡσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου» (Ματθαίου κδ' 37) ἡγοῦν: Καθὼς εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Νῶε οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐπίστευον, ἀλλὰ τὸν περιεγέλων, ἕως ὅτου ἤλθεν ἕξαφνα ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ, ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἐπνίξεν ὅλον τὸν κόσμον, ὁμοίως καὶ τώρα, χριστιανοί μου, εἰς τὴν Δευτέραν Παρουσίαν τοῦ Κυρίου, δὲν θὰ πιστεύωσιν οἱ ἄνθρωποι καθὼς καὶ τότε. Τὸ ἡξέυρω χριστιανοί μου, πὼς μὲ περιγελοῦν καὶ λέγουν: Τώρα ἤλθες ἐσύ, παλιοκαλόγερε,

νὰ μᾶς εἰπῆς λόγια δικά σου. Τὰ λόγια ὁποῦ σᾶς λέγω δὲν εἶναι ἰδικά μου, ἀλλὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, οἱ ἁμαρτίες εἶναι δικές μου καὶ ὅστις θέλει ἄς πιστεύσῃ. Τὸ χρέος μου τὸ ἔκαμα.

Ἔπαθα μίαν ἀπάτην, ἀδελφοί μου· ὅταν ἤμουν νέος ἔλεγα: Ἄς κάμω ἁμαρτίας, καὶ ὅταν γηράσω κάμνω καλὰ καὶ σώζομαι. Τώρα ἐγήρασα καὶ αἱ ἁμαρτίαι ἔκαμον ρίζας καὶ δὲν ἤμπορῶ νὰ κάμω κανένα καλόν. Λοιπὸν προσέξτε καὶ σεῖς νὰ μὴν πάθητε τὰ ὅμοια, ἀλλὰ τώρα, ὁποῦ ἔχετε καιρὸν, κάμετε ἔργα καλὰ διὰ νὰ σωθῆτε.

Τριακοσίους χρόνους μετὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ μας ἔστειλεν ὁ Θεὸς τὸν ἅγιον Κωνσταντῖνον καὶ ἐστερέωσεν βασιλεῖον χριστιανικόν· καὶ τὸ εἶχαν χριστιανοὶ τὸ βασιλεῖον χιλίους ἑκατὸν πενήντην χρόνους. Ὑστερον τὸ ἐσήκωσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς καὶ ἔφερεν τὸν τοῦρκον καὶ τοῦ τὸ ἔδωκε διὰ ἰδικόν μας καλόν, καὶ τὸ ἔχει ὁ τοῦρκος τριακοσίους εἴκοσι ὀκτῶ χρόνους.

Τὸν καιρὸν ἐκείνον ἐπῆγαν οἱ χριστιανοὶ καὶ ἐζήτησαν τοῦ βασιλέως τρία πράγματα, νὰ φτιάσουν ἱεροὺς Ναοὺς, νὰ φυλάγουν τὴν Κυριακὴν τοὺς νὰ μὴν κάμνουν παζάρια καὶ νὰ ἔχουν καὶ σχολεῖα νὰ μαθησκῶν τὰ παιδιὰ τοὺς γράμματα. Ὁ Θεὸς ἐφώτισε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς τὰ ἐχάρισε, τὰ ὁποῖα εἶναι γραμμένα εἰς τὸν βασιλικὸν κώδικα, εἰς τὴν Πόλιν. Καὶ τί; Ἄξιός ἦτον ὁ τοῦρκος νὰ ἔχῃ βασιλεῖον; Ἀλλὰ ὁ Θεὸς τοῦ τὸ ἔδωκε διὰ τὸν καλόν μας. Καὶ διατί δὲν ἔφερεν ὁ Θεὸς ἄλλον βασιλέα, ὁποῦ ἦτον τόσα Ῥηγᾶτα ἐδῶ κοντὰ νὰ τοὺς τὸ δώσῃ, μόνον ἔφερε τὸν τοῦρκον μέσα ἀπὸ τὴν Κόκκινην Μηλιὰ καὶ τοῦ τὸ ἐχάρισε; Διατί ἤξευρεν ὁ Θεὸς πὼς τὰ ἄλλα Ῥηγᾶτα μᾶς βλάπτουν εἰς τὴν πίστιν καὶ ὁ τοῦρκος δὲν μᾶς βλάπτει, ἄσπρα δῶσ' του καὶ καβαλλίκευσέ τον ἀπὸ τὸ κεφάλι. Καὶ διὰ νὰ μὴν κολασθοῦμεν τὸ ἔδωκε τοῦ τούρκου καὶ τὸν ἔχει ὁ Θεὸς τὸν τοῦρκον ὡσὰν σκύλον νὰ μᾶς φυλάῃ. Αὐτὸ ὁποῦ ἔκαμε ὁ Θεὸς μὲ τί ὁμοιάζει; Μοῦ φαίνεται πὼς ὁμοιάζει μὲ ἐσένα. Ἐσὺ ἔχεις ἓνα παιδίον καὶ κρυώνει. Τί κάμνεις; Τοῦ βάνεις καμπόσσα κάρβουνα ἐμπροστά του διὰ νὰ πυρωθῆ, μὰ τὸ παιδίον εἶναι μωρὸν καὶ ἀπλώνει νὰ πιάσει τὰ κάρβουνα. Ἐσὺ τί κάμνεις;

Διὰ νὰ μὴ καῖ τὸ παιδί σου, παρακινούμενος ἀπὸ τὴν ἀγάπην, τοῦ παίρνεις τὰ κάρβουνα καὶ λέγεις: Καλύτερα ἄς κρυώσῃ τὸ παιδί μου παρὰ νὰ καῖ, διατί, ἐὰν κρυώσῃ, ζεσταίνεται πάλιν, ἀμὴ ὡσὰν καῖ, δὲν ἰατρεύεται. Ἔτσι ἔκαμε καὶ ὁ Θεός. Ὡσὰν εἶδε πὼς θὲ νὰ κολασθοῦμεν, παρακινούμενος ἀπὸ τὴν πολλὴν ἀγάπην ὅπου ἔχει εἰς τὸ γένος μας, σήκωσεν ἀπὸ ἡμᾶς τοῦτο τὸ βασίλειον τὸ ψευτικόν διὰ νὰ μᾶς δώσῃ τὸ ἀληθινόν. Δὲν ἐσταυρώθη ὁ Χριστός μας διὰ νὰ μᾶς δώσῃ μάταιον καὶ προσωρινὸν βασίλειον, ἀλλ' οὐράνιον καὶ παντοτεινόν. Τώρα καὶ ἡμεῖς ἔχομεν χρέος νὰ δοξάζωμεν τὸν Θεόν μας χιλιάδες φορὲς διὰ τὴν καλωσύνην ὅπου μᾶς ἔκαμε καὶ νὰ παρακαλοῦμεν πρῶτον διὰ τὸν βασιλέα καὶ διὰ ὄλους τοὺς ζαπιτάδες νὰ τοὺς φωτίζη ὁ Θεὸς νὰ κυβερνοῦν τὸν κόσμον μὲ πραότητα καὶ μὲ δικαιοσύνην.

Ὅμοίως νὰ χαίρεσθε καὶ νὰ εὐφραίνεσθε ὅταν πληρώνετε τὰ χρέγια σας, τὰ χαράτσια σας, τὶς δεκατιῆς σας, διατί καθὼς οἱ Μάρτυρες ἔχυσαν τὸ αἷμά τους καὶ ἠγόρασαν τὸν Παράδεισον καὶ οἱ Ἀσκηταὶ μὲ τὴν ἀσκητικὴν τους ζωὴν, ἔτσι καὶ οἱ χριστιανοὶ μὲ τὰ ἄσπρα ὅπου δίνουν τὴν σήμερον, μὲ ἐκεῖνα ἀγοράζουν τὸν Παράδεισον.

Μία γυναῖκα ὅταν γεννᾷ ἔχει πόνους μεγάλους. Ὡσὰν γεννήσῃ ἀλησμονᾶ τοὺς πόνους ἀπὸ τὴν χαρὰν τῆς καὶ στοχάζεται πὼς ἐγέννησεν ἄνθρωπον εἰς τὸν κόσμον. Ἔτσι καὶ οἱ χριστιανοὶ νὰ χαίρεσθε ὅταν πληρώνετε καὶ νὰ μὴν στοχάζεσθε ἐκεῖνα ὅπου δίνετε, ἀλλὰ νὰ στοχασθῆτε ἐκεῖνα ὅπου ἔχετε νὰ πάρετε εἰς τὴν Δευτέραν Παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ μας. Καὶ ὅταν ἐβγάνης τὸ χαρατσοχάρτι σου, τί φανερώνεις; Φανερώνεις πὼς εἶσαι χριστιανὸς ὀρθόδοξος. Καὶ νὰ τὸ ἔχῃς ὡσὰν τὸν σταυρὸν τὸ χαρατσοχάρτι σου, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ τὸ πληρώνεις. Καὶ ἂν τύχη καὶ καμμίαν φορὰν καὶ σὲ φοβερὴν κανέναν ἀσεβῆ καὶ σοῦ εἰπῆ: Διατί νὰ προσκυνᾷς τὰ σανίδια; Καὶ ἐσύ, νὰ τοῦ εἰπῆς, διατί προσκυνᾷς τὸ χαρτί καὶ τὸ μελάνι; Τὸ φερμάνι ὅπου στέλλει ὁ βασιλεὺς τί εἶναι; Χαρτί καὶ μελάνι. Μὰ διατί τὸ φιλεῖς καὶ τὸ βάνεις ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι σου; Διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ βασιλέως. Ἔτσι καὶ ἐμεῖς οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοί, μὴν ἠμποροῦντες νὰ ἀνεβοῦμεν εἰς τὸν οὐρανὸν νὰ προσκυνῆσωμεν τὸν Θεὸ μας, κάμνομεν τὰς ἀγίας εἰκόνας καὶ προσκυνοῦμεν

τὴν μορφὴν τοὺς διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ μας καὶ ὄχι πὼς προσκυνοῦμεν τὰ σανίδια, καθὼς καὶ ἐσεῖς δὲν προσκυνᾶτε τὸ χαρτὶ καὶ τὸ μελάνι.

Ἐνα πρᾶγμα σᾶς συμβουλεύω, χριστιανοὶ μου: Ἄν θέλετε, νὰ μαζώξετε ὅλοι σας τὰ ἄρματα, νὰ τὰ δώσετε εἰς τοὺς ζαπιτάδες καὶ νὰ τοὺς εἰπῆτε: Δὲν εἶναι δικὰ μας. Ἐμᾶς ὁ Χριστὸς μας τὸν σταυρὸν μᾶς ἐχάρισε νὰ ἔχωμεν καὶ ὄχι ἄρματα. Καὶ θέλετε νὰ καταλάβετε, χριστιανοὶ μου, ἕνας ἄνθρωπος ὅταν βαστᾷ ἄρματα καὶ ἔχει τὴν ἐλπίδα του εἰς αὐτὰ πὼς ὁ Θεὸς δὲν τὸν φυλάγει; Ἀκούσατε νὰ σᾶς εἰπῶ ἕνα παράδειγμα καὶ ἔτσι νὰ πιστεῦσετε: Δέκα κλέπται ἐκάθονταν εἰς μίαν στράταν τῆς Καβάγιας καὶ ἐπαραφύλαγαν πότε νὰ περάσῃ κανένας διαβάτης διὰ νὰ τὸν θανατώσουν καὶ νὰ τοῦ πάρουν ὅ,τι ἔχει. Ἐρχόταν ἕνας ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν Μικρὴν Ἄρτα τοῦ Αὐλῶνος. Τὸν εἶδαν οἱ κλέπται, εὐθὺς ἐσηκώθησαν ἐπάνω, ἀμὴ ὡσὰν τὸν εἶδαν πτωχόν, ξαρμάτωτον, δὲν τὸν ἐπείραξαν. Εἶπαν οἱ κλέπται ἀνάμεσόν τους: Ἄς τὸν ἀφήσωμεν νὰ διαβῆ καὶ ἄς πορευέται, τί νὰ τοῦ πάρωμεν; Καὶ ἔτσι ἐκάθισαν καὶ ἐφύλαγαν. Εἰς ὀλίγην ὥραν βλέπουν καὶ ἐδιάβαινε ἕνας καβαλάρης μὲ ἕνα ἄλογον ὑπερήφανον καὶ μὲ δύο πιστόλες, ἀσημοχάντζαρο καὶ σπαθὶ καὶ μὲ ἕνα φέσι τριῶν γροσιῶν. Καθὼς τὸν εἶδαν οἱ κλέπται ἔτσι ὑπερήφανον, ἐστοχάσθησαν πὼς νὰ βαστᾷ ἐπάνω του ἄσπρα πολλά. Τὸν ἐφώναξαν νὰ σταθῆ καὶ νὰ βάλῃ τὰ ἄρματα κάτω. Αὐτὸς ὡς ὑπερήφανος ἔχοντας τὴν ἐλπίδα του εἰς τὰ ἄρματα δὲν τοὺς ἀπάντησεν. Εὐθὺς οἱ κλέπται τὸν ἐσκότωσαν, τοῦ ἐπῆραν ὅ,τι καὶ ἂν εἶχε μαζὶ μὲ τὸ ἄλογον καὶ ἔφυγαν. Ἐχω πολλά νὰ σᾶς εἰπῶ, μὰ δὲν ἔχω καιρόν. Φθάνουν αὐτὰ τὰ δύο διὰ νὰ βεβαιωθῆτε. Τώρα ἐκαταλάβετε, ἀδελφοί μου, πὼς ὁ πτωχὸς ὅπου δὲν εἶχε ἄρματα καὶ εἶχε τὴν ἐλπίδα του εἰς τὸν Θεόν, πὼς ὁ Θεὸς τὸν ἐφύλαξε. Καὶ πάλιν ἐκεῖνος ὁ ὑπερήφανος, διατὶ δὲν εἶχε τὴν ἐλπίδα του εἰς τὸν Θεόν, ἀλλὰ εἰς τὰ ἄρματά του, πὼς ὁ Θεὸς δὲν τὸν ἐφύλαξε. Διὰ τοῦτο σᾶς συμβουλεύω ὡσὰν τέκνα μου πνευματικὰ νὰ ρίψετε τὰ ἄρματα καὶ νὰ ἐλπίζετε εἰς τὸν Θεὸν καὶ καθὼς ἐφύλαξεν ἐκεῖνον ὅπου εἶχε τὴν ἐλπίδα του εἰς τὸν Θεὸν καὶ ὄχι εἰς τὰ ἄρματα, ἔτσι φυλάγει καὶ τὴν εὐγενεῖαν σας. Εἰ δὲ πάλιν

καὶ θέλετε νὰ εἶστε ὑπερήφανοι καὶ νὰ ἔχετε τὴν ἐλπίδα σας εἰς τὰ ἄρματα, νὰ ἤξεύρετε πῶς ὁ Θεὸς δὲν σᾶς φυλάγει.

Δώσετέ μου ἓνα χαντζάρι. Σήκω ἐπάνω ἡ εὐγενεῖα σου ὅπου βαστάς τὴν πιστόλα. Ἄν τραβήξω τὸ μαχαίρι νὰ σὲ σκοτώσω. Εἶπέ τὴν ἀλήθειαν: Ὁ νοῦς σου εὐθὺς ποῦ πηγαίνει;

— Εἰς τὴν πιστόλα.

— Κάθισε. Σήκω ἐσὺ ὅπου δὲν βαστάς ἄρματα. Θέλω νὰ σὲ σκοτώσω. Εἶπέ μου τώρα ὅπου δὲν βαστάς ἄρματα ὁ νοῦς σου ποῦ ἐπῆγε;

— Εἰς τὸν Θεόν, ἅγιε τοῦ Θεοῦ.

— Λοιπόν, ἔτσι καὶ ἡ εὐγενεῖα σας πάντοτε τὴν ἐλπίδα σας εἰς τὸν Θεὸν νὰ τὴν ἔχετε καὶ ἔτσι δὲν φοβᾶσθε νὰ πάθετε κανένα κακόν.

Ἡξεύροντας ὁ Κύριος πῶς ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι δὲν ἠμποροῦμεν νὰ μάθωμεν ὅλοι μας γράμματα καί, ἂν μάθωμεν, δὲν τὰ ἐνθυμούμασθε ὅλα, διὰ τοῦτο μᾶς ἐχάρισεν ὁ Κύριος ἓνα λόγον καὶ μετ' ἐκείνον νὰ περάσωμεν καὶ ἐδῶ καλὰ καὶ νὰ πηγαίνωμεν καὶ εἰς τὸν Παράδεισον. Ποῖος εἶναι ὁ λόγος; Εἶναι τοῦτος: “Ὁ ἐσὺ μισεῖς, ἐτέρω μὴ ποιήσης, ὃ ἐσὺ ἀγαπᾶς ἐτέρω ποίησον”. Τί θέλει νὰ εἰπῇ αὐτὸς ὁ λόγος; Ἐκεῖνο ὅπου μισεῖς ἐσύ, λέγει ὁ Θεός, καὶ δὲν θέλεις νὰ σοῦ κάμη ἄλλος, μὴν τὸ κάμης καὶ ἐσὺ εἰς τὸν ἄλλον. Στοχάσου ἐσὺ τώρα τί θέλεις;

Ἀγαπᾶ νὰ σὲ κλέψῃ ἄλλος, νὰ σὲ φονεύσῃ καὶ νὰ σὲ συκοφαντήσῃ ἢ ἄλλο κακόν νὰ σοῦ κάμη; Δὲν τὸ ἀγαπᾶς. Αὐτὰ μὴν τὰ κάμης καὶ ἐσὺ εἰς τοὺς ἀδελφούς σου καὶ σώνεσαι. Ἄμὴ ἐσὺ τί θέλεις; Θέλεις ἐσὺ νὰ σὲ θρέφῃ ἄλλος, νὰ σὲ ποτίζη καὶ νὰ σοῦ κάμνη ροῦχα, νὰ σοῦ κάμνη κάθε καλόν, νὰ σὲ συγχωρᾷ καὶ τὸ σφάλμα σου καὶ νὰ λέγουν κάθε καλὸν διὰ λόγου σου. Αὐτὰ κάμη καὶ ἐσὺ εἰς τοὺς ἀδελφούς σου καὶ σώνεσαι.

Τώρα εἰς τὸ τέλος σᾶς συμβουλεύω νὰ κάμετε ὅλοι σας ἀπὸ ἓνα κομβολόγι, μικροὶ καὶ μεγάλοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες, παιδιὰ (ἀγόρια) καὶ κορίτσια, καὶ νὰ ἔχη ἑκατὸν τρία σφυριὰ καὶ νὰ τὸ κρατῆτε μὲ τὸ ἀριστερὸ χέρι καὶ μὲ τὸ δεξιὸν νὰ σμίγῃς τὰ τρία σου δάκτυλα, νὰ κάμνης τὸν σταυρόν σου καὶ νὰ λέγῃς: “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, διὰ τῆς Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν Ἁγίων ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ ἀνά-

ξιον δοῦλόν σου”. Μέσα εἰς τὸ “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ” θεωρεῖται ἡ Ἁγία Τριάς, ὁ Θεός, ἡ ἔνσαρκος οἰκονομία τοῦ Χριστοῦ μας, ἡ Δέσποινά μας ἡ Θεοτόκος καὶ πάντες οἱ Ἅγιοι.

Ὁ πανάγαθος Θεὸς μᾶς ἐχάρισε τὸν τίμιον Σταυρὸν μὲ τὸν ὁποῖον νὰ εὐλογῶμεν, καὶ τὰ Ἄχραντα Μυστήρια. Μὲ τὸν σταυρὸν νὰ ἀνοίγωμεν τὸν Παράδεισον, μὲ τὸν σταυρὸν νὰ κατακαίωμεν τοὺς δαίμονας· ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχωμεν τὸ χέρι μας καθαρὸν ἀπὸ ἀμαρτίας, καὶ τότε κατακαίεται ὁ διάβολος καὶ φεύγει. Εἰ δὲ καὶ εἴμεθα μολυσμένοι μὲ ἀμαρτίες, δὲν πιάνεται ὁ σταυρὸς ὅπου κάμνομεν. Ὅθεν, ἀδελφοί μου, ἢ τρώγομεν, ἢ πίνομεν, ἢ περιπατοῦμεν, ἢ δουλεύομεν, νὰ μὴν μᾶς λείπη αὐτὸς ὁ λόγος ἀπὸ τὸ στόμα μας καὶ ὁ σταυρὸς ἀπὸ τὸ χέρι μας. Καὶ ἂν ἠμπορῆτε ἀδελφοί μου τὸ ἡμερόνυκτο νὰ κάμετε καὶ πενήντα καὶ ἕκατὸ κομποσκοίνια, καλὸν καὶ ἅγιον εἶναι ἔργον. Καὶ νὰ προσεύχεσθε πάντοτε τὸ πρωὶ καὶ τὸ βράδῳ καὶ μάλιστα τὸ μεσόνυκτον ὅλον ὅπου εἶναι ἡ ἡσυχία.

Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου, πῶς πρέπει νὰ γίνεται ὁ σταυρὸς καὶ τί σημαίνει. Πρῶτον· ὅπως ἡ Ἁγία Τριάς δοξάζεται εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους, οὕτω καὶ ἐμεῖς νὰ σμίγωμεν τὰ τρία μας δάκτυλα τῆς δεξιᾶς χειρός· καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀναβῶμεν εἰς τὸν οὐρανὸν νὰ προσκυνήσωμεν, βάνομεν τὴν χειρὰ μας εἰς τὴν κεφαλὴν μας (διότι ἡ κεφαλὴ σημαίνει τὸν οὐρανὸν) καὶ λέγομεν: Καθὼς οἱ Ἄγγελοι δοξάζουσι τὴν Ἁγίαν Τριάδα εἰς τὸν οὐρανόν, ἔτσι ὡς δοῦλοι δοξάζομεν καὶ προσκυνοῦμεν τὴν Ἁγίαν Τριάδα· καὶ καθὼς τὰ δάκτυλα εἶναι τρία, εἶναι ξεχωριστά, εἶναι καὶ μαζί, ἔτσι καὶ ἡ Ἁγία Τριάς εἶναι τρία πρόσωπα, ἀλλ’ εἰς Θεός. Κατεβάζοντας τὸ χέρι μας εἰς τὴν κοιλίαν μας νὰ λέγωμεν: Σὲ προσκυνῶ καὶ σὲ λατρεύω, Κύριέ μου, ὅτι κατεδέχθης καὶ ἔσαρκώθης εἰς τὴν κοιλίαν τῆς Θεοτόκου διὰ τὰς ἀμαρτίας μας. Τὸ βάζομεν πάλιν εἰς τὸν δεξιὸν μας ὦμον καὶ λέγομεν: Σὲ παρακαλῶ, Θεέ μου, νὰ μὲ συγχωρήσης καὶ νὰ μὲ βάλῃς εἰς τὰ δεξιὰ Σου μὲ τοὺς Δικαίους. Βάνοντάς το πάλιν εἰς τὸν ἀριστερόν ὦμον λέγομεν: Σὲ παρακαλῶ, Κύριέ μου, μὴ μὲ βάλῃς εἰς τὰ ἀρι-

στερὰ μὲ τοὺς ἀμαρτωλοὺς. Ἐπειτα κύπτοντας κάτω εἰς τὴν γῆν λέγομεν: Σὲ δοξάζω, Θεέ μου, σὲ προσκυνῶ καὶ σὲ λατρεύω, ὅτι καθὼς κατετέθης εἰς τὸν τάφον, ἔτσι θὰ κατετεθῶ. Καὶ ὅταν σηκωνόμασθε ὀρθοί, φανερώνομεν τὴν ἀνάστασιν καὶ λέγομεν: Σὲ δοξάζω καὶ σὲ προσκυνῶ, Κύριέ μου, ὅτι ἀνέστης ἐκ νεκρῶν διὰ νὰ μᾶς χαρίσης ζωὴν αἰώνιον.

Νὰ εἴπωμεν καὶ ἓνα παράδειγμα, νὰ ἰδῆτε τὴν δύναμιν τοῦ Σταυροῦ.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον εἰς τὸ Μισίρι, ἦτον ἓνας βασιλεὺς ἀσεβής· εἶχε καὶ ἓνα ἑβραῖον βεζίρην, ὅστις ἔπειτα ἔγινε τοῦρκος. Εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἦτον ἓνας Πατριάρχης, τὸ ὄνομα Ἰωακείμ, ἅγιος ἄνθρωπος καὶ σοφός. Ἀκούων ὁ βασιλεὺς ὅτι ἦτο ἅγιος ἄνθρωπος ὁ Πατριάρχης, τὸν ἠγάπα πολὺ. Λέγει ὁ ἑβραῖος τοῦ βασιλέως: Κάτι πολλὴν ἀγάπην ἔχεις εἰς τὸν Πατριάρχην. Τοῦ λέγει ὁ βασιλεὺς: Ὁ Πατριάρχης εἶναι καλὸς ἄνθρωπος. Τοῦ λέγει ὁ ἑβραῖος: Κράξε, βασιλεῦ, τὸν Πατριάρχην νὰ ἔλθῃ νὰ διαλεχθῶμεν μαζί, καὶ νὰ ἰδῆς ὅπου θὰ μείνῃ ἀναπολόγητος. Ἐκραξεν ὁ βασιλεὺς τὸν Πατριάρχην νὰ ἔλθῃ, καὶ ἦλθεν. Τοῦ λέγει ὁ ἑβραῖος: Θέλω, Πατριάρχα, νὰ διαλεχθῶμεν μερικὰ περὶ πίστεως. Τοῦ λέγει ὁ Πατριάρχης: Μὲ τὸν ὀρισμὸν σου. Ἐτοιμος εἶμαι διὰ τὴν πίστιν μου νὰ χύσω καὶ τὸ αἷμά μου. Καὶ κάμνων ἀρχὴν ὁ Πατριάρχης νὰ φιλονεικῇ μὲ τὸν ἑβραῖον, μὲ ἓνα τρόπον ἐπιδέξιον πάντοτε τὸν ἀποστόμωνε τὸν ἑβραῖον. Λέγει ὁ ἑβραῖος τοῦ Πατριάρχῃ: Διατί νὰ φιλονεικῶμεν; Ἀκούω ὅπου λέγει ὁ Χριστὸς εἰς τὸ Εὐαγγέλιον ὅτι, ὅστις ἔχει πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, μεταφέρει ἓνα βουνὸ ἀπὸ ἓνα μέρος εἰς ἄλλο. Μάλιστα, τοῦ λέγει ὁ Πατριάρχης. Τοῦ λέγει ὁ ἑβραῖος: Λοιπόν, ἂν εἶσαι ἄξιος, πρόσταξε καὶ σὺ νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὸν τόπον του, καὶ τότε νὰ πιστεύσω.

Τότε ἐζήτησεν ὁ Πατριάρχης τρεῖς ἡμέρας διορίαν, καὶ λέγει τοῦ βασιλέως: Ἐτοιμος εἶμαι διὰ τὸ πρόσταγμα ὅπου εἶπομεν. Ἦτο ἐκεῖ ἓνα βουνὸ τρεῖς ὥρας μακρὰν. Λέγει ὁ ἑβραῖος τοῦ Πατριάρχῃ νὰ σηκώσῃ ἐκεῖνο τὸ βουνό. Τότε πιάνει ὁ Πατριάρχης καὶ

θυμιάζει ἐκεῖνο τὸ βουνό, καὶ κάμνει τὸν σταυρόν του τρεῖς φορές λέγων καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἶτα λέγει: Σὲ προστάζω ἐσὲ βουνό, νὰ σηκωθῆς νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν Αἴγυπτον. Καὶ ὦ τοῦ θαύματος! Εὐθὺς ἐσηκώθη τὸ βουνὸν καὶ ἔγινεν εἰς τρία, εἰς τύπον τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ ἐκίνησε καὶ ἤρχετο. Φωνάζει ὁ βασιλεύς: Ντοῦρ ντὰγ = Στάσου βουνό, ἀλλὰ τὸ βουνὸ δὲν στάθηκε, καὶ στράφηκε ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸ Πατριάρχη καὶ φώναξε δυνατὰ: Πατριάρχα, βοήθησέ μας, διότι ἐχαθήκαμεν. Καὶ κάμνων δέησιν πάλιν ὁ Πατριάρχης, ἐστάθη τὸ βουνὸν εἰς ἕξ μίλια μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλιν. Τὸ βουνὸ ἐκεῖνο τὸ ὀνομάζουσι ἕως σήμερον ἀραβιστὶ Μουκάταμ, ἑλληνιστὶ Τετμημένο. Ἀπὸ αὐτὸ τὸ θαῦμα ἐπίστευσαν λαὸς πολὺς, χιλιάδες ἕξ.

Ἄλλ' ὁ ἑβραῖος δὲν ἐπίστευσε καὶ λέγει τοῦ βασιλέως: Ὁ Χριστὸς λέγει καὶ ἄλλο· ὅτι ὅποιος ἔχει πίστιν, ἂν πῆθαι θανάσιμον φαρμάκι, δὲν ἀποθνήσκει. Λοιπὸν, εἶπε τοῦ Πατριάρχου νὰ τοῦ κάμω ἕνα φαρμάκι νὰ τὸ πῆθαι, καὶ ἂν δὲν ἀποθάνῃ, νὰ πιστεύσωμεν καὶ ἡμεῖς. Νὰ ἡξεύρῃς καὶ τοῦτο, βασιλεῦ, ὅτι οἱ χριστιανοὶ ἔχουσι τὸν σταυρόν· κάμνοντες τὸν τὰ διαλύουσι ὅλα· καὶ τὸ πικρὸ τὸ κάμνουσι γλυκό. Κάμνει λοιπὸν ὁ ἑβραῖος τὸ φαρμάκι ἵνα ἅμα τὸ ἐγγίξῃ εἰς τὸ στόμα τοῦ ὀπαδάρχου εὐθὺς θὰ ἀποθάνῃ. Τὸ πηγαίνει εἰς τὸν βασιλέα καὶ τοῦ λέγει: Πρόσταξε τὸν Πατριάρχη νὰ τὸ πῆθαι καὶ νὰ μὴ κάμῃ τὸν σταυρόν του μήτε ἐπάνω του, μήτε εἰς τὸ ποτήριον. Κράζει ὁ βασιλεὺς τὸν Πατριάρχη καὶ τὸν προστάζει νὰ πῆθαι τὸ φαρμάκι ὡς ἤθελεν ὁ ἑβραῖος. Καλὰ, λέγει ὁ Πατριάρχης· μοῦ ἔδωσες, βασιλεῦ, τοῦτο τὸ ποτήριον, μὰ δὲν μοῦ εἶπες πόθεν νὰ τὸ πῆθαι, καὶ κάμνων τὸ δεξιὸν τοῦ χέρι ὡς νὰ εὐλογῆ εἰς τὸν τύπον, ἐρωτᾷ πόθεν νὰ τὸ πῆθαι, ἐδῶθεν ἢ ἐκεῖθεν, ἀπ' ἐδῶ ἢ ἀπ' ἐκεῖ καὶ τὸ σταυρώνει. Ἄμῃ ἐκεῖνος δὲν τὸ ἐκατάλαβε. Τοῦ λέγει ὁ ἑβραῖος: Πῆθαι τὸ ὅθεν θέλεις. Καὶ πίνοντάς το ὁ Πατριάρχης ἔμεινεν ὑγιής. Λέγει τότε τοῦ βασιλέως: Ἔπια ὅλο τὸ φαρμάκι, ὁ δὲ ἑβραῖος νὰ ξεπλύνῃ τὸ ποτήριον μὲ ὀλίγον νερὸ καὶ νὰ τὸ πῆθαι. Καὶ ἂν δὲν πάθῃ τίποτε, νὰ πιστεύσωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν πίστιν του. Δὲν ἤθελεν ὁ ἑβραῖος νὰ τὸ πῆθαι, τὸν ἐβίασεν ὁμως ὁ βασιλεὺς καὶ τὸ ἔπια, καὶ ὦ τοῦ θαύματος! Ἔσκασεν εὐθὺς

καὶ ἀπέθανεν. Ἐκαταλάβετε, ἀδελφοί μου; Ὅστις ἔχει πίστιν εἰς τὸν Χριστὸν μας, καὶ εἶναι καθαρὸς δὲν παθαίνει κανὲν κακόν.

Θέλετε ν' ἀκούσετε καὶ ἄλλο διὰ τὸν σταυρόν, πῶς δὲν ἐνεργεῖ, ὅταν εἶναι μολυσμένο τὸ χέρι ἀπὸ ἁμαρτίας;

Ἦτον ἓνας ἄνθρωπος ὀνομαζόμενος Ἰουλιανός, ἀναγνώστης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἐσπούδασε γράμματα μὲ τὸν Μέγαν Βασίλειον, καὶ δὲν τοῦ ἄρεσε τὸ βασιλεῖον τὸ ἀληθινόν, τὸ οὐράνιον νὰ πάρη, ἀλλὰ τὸ ἐπίγειον. Ἦταν ἓνας ἀνεψιὸς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως, ἐζήτησε νὰ πάρη τὸ βασιλεῖον. Καὶ αὐτὸς πηγαίνει καὶ εὐρίσκει ἓνα μάγον ἑβραῖον καὶ τοῦ λέγει: Εἶσαι καλὸς νὰ μὲ κάμης βασιλέα καὶ νὰ σὲ κάμω βεζίρη; Τοῦ λέγει ὁ μάγος: Ἄρνήσου τὸν Χριστὸν, καὶ νὰ σὲ κάμω. Τοῦ λέγει ὁ Ἰουλιανός: Τὸν ἀρνοῦμαι. Τότε κάμνει ἓνα γράμμα ὁ μάγος καὶ τοῦ λέγει: Πάρε τοῦτο τὸ χαρτὶ καὶ πήγαινε εἰς ἓνα μνημεῖον ἑλληνικὸ καὶ ῥίψε το ὑψηλὰ καὶ θὰ ἔλθουν δαίμονες· καὶ ὅ,τι σοῦ κάμνουν μὴ φοβηθῆς καὶ νὰ μὴ κάμης τὸν σταυρόν σου, διότι θὰ φύγουν. Ἐπῆγεν ὁ Ἰουλιανός εἰς τὸ μνημεῖον καὶ ῥίχνοντας τὸ χαρτὶ ἦλθαν οἱ δαίμονες. Αὐτὸς φοβηθεὶς καὶ κάμνοντας τὸν σταυρόν του ἔφυγον οἱ δαίμονες. Πηγαίνει εὐθὺς εἰς τὸν μάγον καὶ τοῦ λέγει τὰ γενόμενα. Τότε τοῦ λέγει ὁ μάγος: Πήγαινε νὰ σφάξῃς ἓνα παιδὶ καὶ νὰ μοῦ φέρῃς τὴν καρδιά του. Ἐπῆγε καὶ ἔσφαξε ἓνα παιδὶ καὶ τοῦ ἔφερε τὴν καρδιά. Τότε κράζει πάλιν τοὺς δαίμονες ὁ μάγος. Αὐτὸς πάλιν ἀπὸ τὸν φόβον του ἔκαμε τὸν σταυρόν· ἀλλ' οἱ δαίμονες δὲν ἐφοβήθησαν, διότι ἦτο μολυσμένος ἀπὸ τὸν φόνον. Ἔτσι ἔκαμε τὸ θέλημά του καὶ ἔγινε ζευγὸς τοῦ διαβόλου καὶ ἐβασίλευσε δύο χρόνους καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν κόλασιν καὶ καίεται πάντοτε. Πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ εἴμεθα καθαροὶ ἀπὸ ἁμαρτίας, καὶ τότε φεύγει ὁ διάβολος.

Ἦθελα, χριστιανοί μου, νὰ εἶμαι πάντοτε μαζί σας, νὰ σᾶς λέγω πότε τὸ ἓνα, πότε τὸ ἄλλο· μὰ τί νὰ σᾶς κάμω, ὅπου εἶναι χιλιάδες χωρία καὶ χώρες, ὅπου δὲν ἤκουσαν λόγον Θεοῦ ποτὲ καὶ

μὲ περιμένουν. Διὰ τοῦτο, ἅγιοι ἱερεῖς, σᾶς παραγγέλλω νὰ φροντίσητε διὰ τοὺς κοσμικοὺς πῶς νὰ σωθῶσι καὶ ἐκεῖνοι καὶ σεῖς. Ὅμοίως πάλιν οἱ κοσμικοὶ νὰ τιμᾶτε καὶ νὰ εὐλαβεῖσθε τοὺς παπάδες σας καὶ νὰ μὴ τοὺς ρίχνετε χρέγια καὶ χαράτσια καὶ ἄλλα δοσίματα διὰ νὰ ἔχουν καιρὸν ἄδειον νὰ παρακαλοῦν τὸν Θεὸν διὰ τὴν ψυχὴν σας καὶ διὰ τὴν ζωὴν σας. Καὶ διὰ ἐκεῖνο τὸ δόσιμον ὁποῦ θέλουν νὰ σᾶς δώσουν οἱ παπάδες, δὲν πλουταίνετε, ἀδελφοί μου, ἀμή, ὡσὰν τοὺς τὸ χαρίσετε, ἔχουν καιρὸν διὰ νὰ παρακαλοῦν τὸν Θεὸν διὰ τὴν ψυχὴν σας καὶ διὰ τὴν ζωὴν σας. Καὶ ἂν τύχη ἓνας παπᾶς καὶ ἓνας βασιλεύς, τὸν παπᾶ νὰ βάλῃς ἐπάνω ἀπὸ τὸν βασιλέα νὰ καθίσῃ καὶ ἂν σοῦ τύχῃ ἓνας παπᾶς καὶ ἓνας Ἄγγελος, τὸν παπᾶ νὰ πρωτοχαιρετήσῃς πρωτύτερα καὶ ἀπὸ τὸν Ἄγγελον, διότι ὁ παπᾶς εἶναι ἀνώτερος καὶ ἀπὸ τοὺς Ἄγγέλους εἰς τὸ ἀξίωμα. Αὐτὰ νὰ τὰ κάμνετε οἱ κοσμικοὶ διὰ ἐδικόν σας καλόν. Ὁ δὲ ἱερεὺς ὁποῦ θέλει τὸ καλόν του, νὰ διαβάσῃ τὸν Νόμον, νὰ καταλάβῃ τὸ χρέος του. Διὰ τοὺς ἀγίους ἱερεῖς δὲν ἔχω νὰ σᾶς εἶπω τίποτε. Ἐχω χρέος ὅταν ἀπαντήσω ἱερέα νὰ σκύψω νὰ τοῦ φιλήσω τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια καὶ νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ παρακαλῇ τὸν Θεὸν διὰ τὰς ἁμαρτίας μου, διατὶ ὅλοι οἱ βασιλεῖς, ὅλος ὁ κόσμος νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν χιλιάδες χρόνους δὲν δύνανται νὰ τελειώσουν τὰ Ἄχραντα Μυστήρια, καὶ ἓνας ἱερεὺς, ἔστω καὶ ἁμαρτωλός, δύναται μὲ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νὰ τὰ τελειώσῃ, μάλιστα τὸ μέγα καὶ φρικτὸν μυστήριον τῆς θείας Λειτουργίας ὁποῦ τὸ βλέπουν οἱ Ἄγγελοι καὶ τρέμουν. Ὅθεν ὅσον ἠμπορεῖτε νὰ τοὺς σέβεσθε καὶ νὰ τοὺς εὐλαβῆσθε. Ἀκόμη πλεόν περισσότερον νὰ εὐλαβῆσθε τὸν ἀρχιερέα σας, ὅτι αὐτὸς εἶναι διωρισμένος ἀπὸ τὸν Θεὸν ἐδῶ εἰς τὴν γῆν εἰς τύπον Χριστοῦ καὶ ὅσα νὰ δέσῃ εἶναι δεμένα καὶ ὅσα νὰ λύσῃ εἶναι λυμένα καὶ νὰ τοῦ δίνετε ἐκεῖνα τὰ δίκαια ὁποῦ σᾶς γυρεύει μὲ ὄλην σας τὴν καρδίαν, διατὶ καὶ αὐτὸς ἔχει ἔξοδα καὶ τραβᾷ τόσα βάσανα ἀπὸ τοὺς ἐξωτερικοὺς (δηλαδὴ, ἀπὸ τοὺς τούρκους, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν) καὶ ὅταν ἔρχεται εἰς τὴν χώραν σας νὰ τὸν δέχεσθε μὲ χαρὰν καὶ νὰ τοῦ κάμνετε τὴν πρέπουσαν τιμὴν καὶ δεξίωσιν, διὰ νὰ λαμβάνετε τὴν εὐλογίαν του.

Λέγω μόνον ὅτι ὅστις θέλει νὰ γίνῃ ἱερεύς, πρέπει νὰ εἶναι καθαρός ὡς ἄγγελος· νὰ ἤξεύρῃ γράμματα νὰ ἐξηγῇ τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον καὶ νὰ γίνεταί δεκαοκτῶ χρονῶν ἀναγνώστης, εἴκοσι ὑποδιάκονος, εἴκοσι πέντε διάκονος. Καὶ ὅταν γίνῃ τριάκοντα χρονῶν καὶ τὸν παρακαλέσουν οἱ κοσμικοὶ καὶ ὁ ἐπίσκοπος, τότε γίνεται ἱερεύς, χωρὶς νὰ δώσῃ χρήματα. Καὶ νὰ ἔχῃ ἓνα κελλίον κοντὰ εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν γιὰ νὰ τὸν φυλάγῃς, καθὼς ὁ παντοπώλης φυλάγει τὸ ἐργαστήρι του, ὅ,τι ὥρα σὲ ζητήσουν οἱ κοσμικοὶ νὰ σὲ εὐρίσκουν. Ὁ πιστικὸς περιτριγυρίζει τὰ πρόβατά του, ὁμοίως καὶ ἐσὺ ὁ παπᾶς ἔχεις χρέος νὰ περιτριγυρίξῃς τὰ σπίτια τῶν χριστιανῶν ἡμέρα καὶ νύκτα, ὄχι νὰ τρώγῃς καὶ νὰ πίνῃς καὶ νὰ παίρῃς τὰ πράγματά τους, ἀλλὰ νὰ στοχάζεσαι ποῖος, ἄνδρας εἶναι μαλωμένος μὲ τὴν γυναῖκά του, ποῖος πατέρας μὲ τὸ παιδί του, ποῖος ἀδελφὸς μὲ τὸν ἀδελφόν του, ποῖος γείτονας μὲ τὸν γείτονα νὰ τοὺς βάνῃς εἰς ἀγάπην, αὐτὸ εἶναι τὸ χρέος τοῦ παπᾶ, καὶ νὰ βάνῃς τὴν ζωὴν σου καὶ τὸ κεφάλι σου διὰ τοὺς χριστιανούς.

Καὶ ὅταν λειτουργᾷς καὶ τελειώῃς τὸ Εὐαγγέλιον νὰ τὸ κλείνῃς καὶ νὰ τὸ βάνῃς εἰς τὴν ἀγκαλιά σου, νὰ τὸ ἐξηγᾷς εἰς τοὺς χριστιανούς τί παραγγέλλει ὁ Χριστὸς νὰ κάμνουν καὶ νὰ στοχασθῆς πῶς οἱ φοῦντες ὅπου εἶναι εἰς τὸ ἐπιτραχήλι καὶ ἔχεις εἰς τὸν λαιμόν σου κρεμασμένο, δὲν εἶναι φοῦντες, ἀλλὰ εἶναι οἱ ψυχὲς τῶν χριστιανῶν καὶ μία ψυχὴ νὰ χαθῇ ἀπὸ αὐτὲς ἔχει ὁ Θεὸς νὰ τὴν ζητήσῃ ἀπὸ τὸν λαιμόν σου ἐν ἡμέρᾳ Κρίσεως. Καὶ νὰ στοχάζεσαι τὸ φελόνι ὅπου φορεῖς καὶ δὲν ἔχει μανίκες τί φανερώνει; Φανερώνει πῶς ὁ παπᾶς δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ χέρια νὰ ἀνακατώνεται εἰς τὰ κοσμικὰ πράγματα, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ πάντοτε τὸν νοῦν του εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ ὅταν μαζώνῃς τὸ φελόνι σου καὶ γίνεται ὡσὰν δύο πτέρυγας, τί φανερώνει; Φανερώνεις πῶς, ἀνίσως καὶ κάμνεις καλὰ ὡσὰν ἄγγελος, ἔχεις νὰ πετάξῃς νὰ πηγαίνῃς εἰς τὸν Παράδεισον. Καὶ καθὼς πλένεις τὸ ὑποκάμισόν σου καὶ τοῦ βγάνεις τὴν λέραν καὶ ὕστερα τὸ φορεῖς, ὁμοίως καὶ ὅταν θέλῃς νὰ λειτουργήσῃς, ἂν δὲν κλαύσῃς πρῶτον νὰ πλύνῃς καὶ νὰ καθαρίσῃς τὴν ψυχὴν σου μὲ τὰ δάκρυα, νὰ μὴν ἀποτολμήσῃς νὰ κοινωνήσῃς τὰ Ἄχραντα Μυστήρια. Ἄν τὸ κάμνῃς αὐτὸ, ἀληθινὰ εἶσαι ἀνώτερος

ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους καὶ δὲν εἶμαι ἄξιος μῆτε τὰ πόδια νὰ σκύψω νὰ σοῦ φιλήσω. Εἰ δὲ πάλιν καὶ εἶσαι ἀνάξιος, ἀγράμματος, ἀπαίδευτος, μεμολυσμένος μὲ ἁμαρτίες ὡσὰν ἐμένα καὶ πηγαίνεις καὶ δίνεις γρόσια καὶ φλωρία καὶ βάνεις μεσίτας καὶ ἀγοράζεις τὸ πετραχήλι, δὲν ἀγοράζεις τὸ πετραχήλι, παπᾶ μου, ἀλλὰ τὴν κόλασιν καὶ καίεσαι πάντοτε. Καὶ ὅταν πιάνη ὁ παπᾶς καὶ λέγη τὸ Εὐαγγέλιον καὶ λέγη τόσα ψεύματα καὶ τόσες βλασφημίες, ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον τὸν παπᾶ, καλύτερα ἦτο νὰ στέκη ἀπὸ μακριὰ νὰ κλαίῃ διὰ τὶς ἁμαρτίες του, διὰ νὰ τὸν εὐσπλαγχνισθῇ ὁ Θεὸς νὰ τὸν βάλῃ χωρὶς ἐπιτραχήλι εἰς τὸν Παράδεισον, παρὰ νὰ τὸν βάλῃ μὲ τὸ πετραχήλι εἰς τὴν κόλασιν νὰ καίεται πάντοτε.

Τὸν παλαιὸν καιρὸν οἱ ἄνθρωποι ὅταν ἤθελαν νὰ παιδεύσουν κανέναν ἄνθρωπον, ἔκαμναν ὄρκον καὶ ἔλεγαν: Νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ μᾶς βάλῃ μὲ τοὺς ἱερεῖς ὅπου ἔχουν νὰ εὐρεθοῦν εἰς τὸν ὄγδοον αἰῶνα. Καὶ διὰ τοῦτο, ἀδελφοί μου, εἶναι δύσκολον τὴν σήμερον νὰ σωθοῦν πατριάρχαι, ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, πνευματικοὶ καὶ διδάσκαλοι, διατὶ τώρα εἴμασθε μέσα εἰς τὸν ὄγδοον αἰῶνα καὶ πέρασαν καὶ διακόσιοι ὄγδοήκοντα χρόνοι. Διὰ τοῦτο σᾶς συμβουλεύω, ἄγιοι ἱερεῖς, τώρα ὅπου ἔχετε καιρὸν, νὰ καθίσετε νὰ διαβάσετε διὰ νὰ καταλάβετε παραμικρὸν τί λέγει τὸ ἄγιον Εὐαγγέλιον. Ὡσὰν ἔχετε τὸν τρόπον, ὅποιος παπᾶς ἢ κοσμικὸς θέλει νὰ μάθῃ γράμματα ἑλληνικά, ἅς σηκωθῇ ἐπάνω νὰ μοῦ τὸ εἰπῇ νὰ τὸν εὐλογήσω καὶ νὰ βάλω καὶ ὅλους τοὺς χριστιανοὺς νὰ τὸν συγχωρέσουν. Σᾶς παρακαλῶ, χριστιανοί μου, νὰ εἰπῆτε καὶ διὰ ἐκείνους ὅπου ἦλθαν νὰ μάθουν γράμματα ἑλληνικά νὰ τοὺς χαρίζετε τὰ χρέη καὶ ἄλλα δοσίματα. Ἄνίσως πάλιν καὶ δὲν διαβάζουν, νὰ τοὺς τὰ ρίχνετε διπλὰ νὰ τὰ πληρώνουν.

Οἱ προεστοὶ ὅπου εἶσθε εἰς τὶς χῶρες καὶ εἰς τὰ χωρία, σώζεσθε, μὰ πῶς σώζεσθε; Νὰ ἀγαπᾶτε ὅλους τοὺς χριστιανοὺς καθὼς καὶ τὰ παιδιά σας, καὶ νὰ ρίχνετε τὰ χρέη κατὰ δύναμιν ἐκάστου, καὶ νὰ μὴν κάμνετε φιλοπροσωπείαν καὶ ρίχνετε τῶν φίλων σας ὀλιγότερον, διατὶ βάνετε φωτιά καὶ καίεσθε. Ὁμοίως καὶ ἐσεῖς οἱ κοσμικοί, κατώτεροι νὰ ἀγαπᾶτε καὶ νὰ τιμᾶτε τοὺς προεστούς σας

καὶ νὰ παρακαλεῖτε τὸν Θεὸν διὰ τὴν ψυχὴν τοὺς καὶ διὰ τὴν ζωὴν τοὺς. Δὲν βλέπετε πόσους πειρασμοὺς ἔχουν καὶ ὑπομένουν διὰ ἐσᾶς τοὺς κατωτέρους; Ὅ,τι χρεία τύχη τῆς χώρας τοὺς προεστοὺς γυρεῦουν καὶ ἐσεῖς κοιμᾶσθε ξέγνοιαστοι.

Οἱ ἄνδρες ὅσον ἠμπορεῖτε νὰ ἔχετε τὴν ἀγάπην μὲ τις γυναικῆς σας. Δὲν βλέπετε πόσους πειρασμοὺς ἔχουν οἱ εὐλογημένες μὲ τὰ παιδιὰ τοὺς, μὲ τὸ σπίτι, μὲ τὸ ἔνα, μὲ τὸ ἄλλο; Μεγαλυτέρα ἀρετὴ δὲν ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ ἢ γυναικίκα ὡσὰν νὰ παρηγορῇ καὶ νὰ ὑπομένῃ τὸν ἄνδρα τῆς. Καὶ ὅταν ἔχῃς ἐσὺ ἢ γυναικίκα κακὸν ἄνδρα, πρέπει νὰ χαίρεσαι περισσότερο ἀπὸ ἐκείνην ὅπου ἔχει καλὸν ἄνδρα, διατὶ ἔχεις καὶ περισσότερο μισθὸν εἰς τὴν ψυχὴν σου, καὶ ἂν ἔχῃ καὶ κανένα σφάλμα, πρέπει νὰ τὸ παραβλέπῃς, ἄνθρωπος εἶναι, δὲν εἶναι Ἄγγελος. Καὶ νὰ στοχάζεσαι τὰ καλὰ τοῦ ἀνδρός σου καὶ ὄχι μόνον τὰ κακὰ καὶ νὰ στοχάζεσαι καὶ τὰ κακὰ τὰ δικά σου. Ὅμοίως πάλιν ἐσὺ ἄνδρα, ὅταν ἔχῃς κακὴν γυναικίκα, πρέπει νὰ χαίρεσαι περισσότερο ἀπὸ τὸν γείτονά σου ὅπου ἔχει τὴν καλὴν γυναικίκα, διατὶ μὲ ἐκείνην τὴν ὑπομονὴν ὅπου κάμνεις ἔχει νὰ σὲ εὐσπλαγχνισθῇ ὁ Θεὸς νὰ σὲ βάλῃ εἰς τὸν Παράδεισον. Καὶ ἂν καμμίαν φορὰν σοῦ φταίῃ ἢ γυναικίκα σου, μὴ τὴν ξεσυνερίζεσαι (δηλαδή, μὴν τῆς ἀνταποδίδεις) καὶ νὰ στοχάζεσαι καὶ τὰ καλὰ τῆς γυναικός σου καὶ ὄχι μόνον τὰ κακὰ καὶ νὰ στοχάζεσαι καὶ τὰ κακὰ τὰ δικά σου. Διὰ τοῦτο ἔδωκεν ὁ Πανάγαθος τὴν γυναικίκα εἰς τὸν ἄνθρωπον, διὰ παρηγορίαν.

Τὰ παιδιὰ, παιδιὰ μου, ὅσον ἠμπορεῖτε νὰ τιμᾶτε τὸν πατέρα σας καὶ τὴν μητέρα σας, ζῶντας καὶ ἀπεθαμένους. Τὸ παιδί ὅπου δὲν τιμᾷ τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα του τὸ θανατώνει ὁ Θεὸς παράκαιρα καὶ τὸ βάνει εἰς τὴν κόλασιν. Εἰς τὸ καλὸ πάλιν σὲ λέγω παιδί μου, νὰ ἀκούῃς τοὺς γονεῖς σου καὶ ὄχι εἰς τὸ κακόν. Ἔτυχε ὁ πατέρας σου καὶ ἠρνήθη τὸν Χριστὸν καὶ ἐπήγγε με τὸν διάβολον, σὲ παρακινεῖ καὶ ἐσένα νὰ ἀρνηθῇς τὸν Χριστόν; Ὅχι, ἀλλὰ νὰ κάμῃς καθὼς ἔκαμε καὶ ὁ Ἀβραάμ: Τὸν ἔστειλεν ὁ πατέρας του ὁ Θάρας ὁ εἰδωλολάτρης νὰ τοῦ φέρῃ ἓνα πρόβατο διὰ νὰ τὸ κάνῃ κουρμπάνι εἰς τὰ εἰδῶλα καὶ εἰς τὴν στράτα (δρόμος) ὅπου ἐπήγαινε ὁ Ἀβραάμ ἐστοχάσθη μὲ τὸν λογισμὸν του

καὶ εἶπε: Τὸ πρόβατον εἶναι ζωντανὸν καὶ εἶναι καλύτερον ἀπὸ τὰ εἶδωλα ὅπου εἶναι ἄψυχα. Στοχάζεται πάλιν καὶ λέγει: Ὅλος ἐτοῦτος ὁ κόσμος, ὅπου στέκει πάντοτε κανούργιος τόσους χρόνους, τάχα δὲν εἶχε ἀφέντη; Καὶ διατὶ ὁ πατέρας μου νὰ προσκυνᾷ εἶδωλα κωφὰ καὶ ἀναίσθητα καὶ νὰ μὴν προσκυνᾷ τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ὅπου ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν καὶ τὰ πάντα; Καὶ εὐθὺς ἤκουσε φωνὴν οὐρανόθεν ὁ Ἀβραάμ ὅπου τοῦ ἔλεγεν ἄγγελος Κυρίου: Ἀβραάμ, καλὴ εἶναι ἡ γνώμη σου καὶ πηγαινε εἰς τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας καὶ κάθησε ἐκεῖ ἕως νὰ σοῦ εἰπῶ τι ἔχεις νὰ κάμῃς, διατὶ, ἂν πηγαίνῃς ὀπίσω εἰς τὸν πατέρα σου νὰ τοῦ εἰπῆς αὐτὰ τὰ λόγια ὅπου ἐστοχάσθης, ἐκείνος σὲ θανατώνει. Μόνον φεῦγε. Ἔτσι ἐπῆγεν ὁ Ἀβραάμ καὶ τὸν ἠξίωσεν ὁ Θεὸς καὶ ἔγινεν ὑπέρπλουτος ὡσὰν βασιλεὺς καὶ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὸ σπέρμα του καὶ ἔγινεν ὡσὰν τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὡσὰν τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. Εἶχε καὶ τριακοσίους δεκαοκτὼ δούλους, τοὺς ὁποίους εἶχεν ὡσὰν ἀδελφούς. Βλέπετε, ἀδελφοί μου, ὅποιος ἔχει τὸν νοῦν του εἰς τὸν Θεὸν πῶς ὁ Θεὸς τὸν ἀξιώνει καὶ περνᾷ καὶ ἐδῶ καλὰ καὶ πηγαίνει καὶ εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαίρεται πάντοτε μὲ τὸν Ἀβραάμ.

Ὅμοίως πάλιν καὶ ἡ εὐγενεία σας ἔχετε ἀρσενικὰ ἢ θηλυκὰ παιδιά, τὸ ἐφώτισεν ὁ Θεὸς τὸ παιδί σου καὶ θέλει νὰ γίνῃ καλόγερος καὶ νὰ πηγαίνῃ μὲ τὸν Χριστόν, μὴ τὸ ἐμποδίσῃς, διατὶ κολάζεσαι. Ἐσὺ πρέπει μάλιστα νὰ χαίρεσαι, ὅταν βλέπῃς τὸ παιδί σου νὰ ἀκολουθᾷ τὸν καλὸν δρόμον, καὶ ὅταν γίνεται ἄρπαγος, ἄδικος, κλέπτῃς, μπεκρῆς (μέθυσος), πόρνος, τότε πρέπει νὰ κλαῖς καὶ νὰ τὸν λυπᾷσαι.

Νὰ ἔχετε εὐλάβειαν εἰς ὅλους τοὺς Ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας, καὶ περισσότερο εἰς τὴν Δέσποιναν Μαρίαν, διότι ὅλοι οἱ Ἅγιοι εἶναι δούλοι τοῦ Χριστοῦ, ἡ δὲ Θεοτόκος εἶναι κυρὰ καὶ Βασίλισσα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ πάσης νοητῆς καὶ αἰσθητῆς κτίσεως, νὰ παρακαλῇ διὰ τὰς ἁμαρτίας μας. Ἐπῆρε τὴν Θεοτόκον καὶ τὴν ἔκαμε βασίλισσαν καὶ ἐτίμησε τὸ γένος μας. Διὰ τοῦτο πρέπει καὶ

ἡμεῖς νὰ τιμῶμεν τὴν Δέσποινάν μας μὲ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνας καὶ μὲ καλὰ ἔργα.

Ἐνας ἄνθρωπος, τὸ ὄνομά του Ἰωάννης ἐνικήθη καὶ ἔγινε κλέπτης, ἔγινε καὶ καπετάνιος εἰς ἑκατὸ παλληκάρια· ἀλλὰ εἶχεν μεγάλην εὐλάβειαν εἰς τὴν Θεοτόκον καὶ κάθε πρωὶ καὶ ἑσπέρας ἔλεγε τοὺς Χαιρετισμοὺς τῆς Παναγίας τὸ “Ἄγγελος πρωτοστάτης”. Θέλων ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ τὸν σώσῃ διὰ τὴν εὐλάβειαν ὅπου εἶχεν εἰς τὴν Θεοτόκον, ἔστειλεν ἕνα ἅγιον ἀσκητὴν, τὸν ὁποῖον ἅμα εἶδον οἱ κλέπται τὸν ἔπιασαν. Τοὺς λέγει ὁ ἀσκητής: Σᾶς παρακαλῶ, νὰ μὲ ὑπάγετε εἰς τὸν καπετάνιον σας, διότι ἔχω νὰ σᾶς εἰπῶ λόγον διὰ τὸ καλὸν σας. Τὸν ἐπῆγαν εἰς τὸν καπετάνιον καὶ τοῦ λέγει: Κράξε μου ὅλα τὰ παλληκάρια νὰ ἔλθουν νὰ σᾶς εἰπῶ ἕνα λόγον. Τοὺς κράζει ὁ καπετάνιος καὶ ἦλθαν. Τοῦ λέγει ὁ ἀσκητής: Δὲν ἔχεις ἄλλον; Ἐχω, λέγει, ἕνα μάγειρα, μὰ ἐκεῖνος εἶναι κάτι ἀχρεῖος. Τοῦ λέγει ὁ ἀσκητής: Κράξε τον νὰ ἔλθῃ. Καὶ ἅμα ἦλθε, δὲν ἠδύνατο νὰ ἰδῇ τὸν ἀσκητὴν ὁ μάγειρας, ἀλλ’ ἐγύριζε τὸ πρόσωπόν του εἰς ἄλλο μέρος. Τότε λέγει ὁ ἀσκητής εἰς τὸν μάγειραν: Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ σὲ προστάζω νὰ μὲ εἰπῆς ποῖος εἶσαι καὶ τίς σὲ ἔστειλε καὶ τί κάμνεις ἐδῶ ποὺ κάθεσαι; Ἀπεκρίθη ὁ μάγειρας καὶ λέγει: Εἶμαι ψεύστης καὶ πάντοτε τὸ ψεῦδος λαλῶ· ἀλλὰ τώρα, ἐπειδὴ μὲ ἔδεσες μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, δὲν ἠμπορῶ ἀλλέως νὰ κάμω παρὰ νὰ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν. Λοιπὸν εἶμαι διάβολος, καὶ μὲ ἔστειλεν ὁ σατανᾶς, ὁ πατέρας μου, καὶ ἦλθα ἐδῶ νὰ δουλεύω, νὰ στρώνω, νὰ τοῦ ξηστρώνω, νὰ τοῦ μαγειρεύω ἐτουνοῦ τοῦ καπετάνιου καὶ νὰ τὸν φυλάγω νὰ τὸν εὐρῶ καμμίαν ἡμέραν ὅπου νὰ μὴν διαβάξῃ τοὺς Χαιρετισμοὺς τῆς Παναγίας, νὰ τὸν βάλω σύσσωμον εἰς τὴν κόλασιν. Καὶ ἔχω τώρα δεκατέσσαρες χρόνους ὅπου τὸν φυλάγω, καὶ δὲν εὔρον καμμίαν ἡμέραν ὅπου νὰ μὴν διαβάξῃ τὸ “Ἄγγελος πρωτοστάτης”. Τότε λέγει ὁ ἀσκητής: Σὲ προστάζω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος νὰ γίνῃς ἄφαντος καὶ πλέον νὰ μὴν πειράξῃς τοὺς χριστιανούς. Καὶ εὐθὺς ἔγινεν ἄφαντος ὁ διάβολος ὡσὰν καπνός. Τότε ἐδίδαξεν ὁ ἀσκητής τοὺς κλέπτας καὶ ἄλλοι ἔγιναν καλόγηροι καὶ ἄλλοι ἐνουμφεύθησαν καὶ ἔκαμαν καλὰ καὶ ἐσώθησαν. Διὰ τοῦτο σᾶς συμβουλεύω ὅλους, ἄνδρες καὶ

γυναίκες, νὰ μάθετε τὸ “Ἄγγελος πρωτοστάτης”, νὰ τὸ λέγετε εἰς τὴν προσευχὴν σας. Καὶ ἂν θέλετε, πάρετε τὸ “Ἀμαρτωλῶν σωτηρία”, ὁποῦ ἔχει ἐβδομήκοντα θαύματα τῆς Θεοτόκου, ἀπὸ τὰ ὁποῖα σᾶς εἶπα ἓνα διὰ νὰ καταλάβετε.

Ἦτο μία κόρη, τὸ ὄνομά της Μαρία. Ὁ πατὴρ της ἦτο χριστιανὸς καὶ ἐζήτει νὰ τὴν ὑπανδρεύσῃ. Ἐκείνη δὲν ἤθελε θέλουσα νὰ φυλάξῃ παρθενίαν. Τὴν ἔβαλεν εἰς ἓνα μοναστήριον γυναικεῖον καὶ τὴν παρέδωκε τῆς ἡγουμένης νὰ τὴν ἔχη ὡς παιδί της. Καὶ ἀφοῦ ἀπέθανεν ὁ πατὴρ της, ἔγινεν ἄλλος ἀφέντης εἰς τὴν χώραν ἐκείνην, ὅστις ἐβγήκε μίαν ἡμέραν νὰ σεργιανίσῃ. Ἐπῆγεν εἰς τὸ μοναστήριον ὁποῦ ἦτο ἡ Μαρία, ἐβγήκαν οἱ καλογριεὺς νὰ τὸν καρτερέσουν. Ἐβγήκε καὶ ἡ Μαρία μαζί με τὶς ἄλλες. Καὶ εὐθὺς ὁποῦ τὴν εἶδεν ὁ πασᾶς ἐτρώθη ἡ καρδιά του ἔρωτα σατανικόν· καὶ γυρίζοντας εἰς τὸ σπίτι του ἔστειλε γράμματα εἰς τὴν ἡγουμένην καὶ τῆς ἔλεγεν: Ἀμέσως νὰ μοῦ στείλῃς τὴν Μαρίαν, διότι τὴν εἶδον καὶ με εἶδε, με ἠγάπησε καὶ τὴν ἠγάπησα. Διαβάζει τὴν γραφὴν ἡ ἡγουμένη, κράζει τὴν Μαρίαν καὶ τῆς λέγει: Παιδί μου, τί καλὸν εἶδες εἰς τὸν πασᾶν καὶ τὸν ἐκοίταξες με ἀγάπην; Κοίταξε τί μοῦ γράφει ἐδῶ! Λέγει ἡ Μαρία: Δὲν ἤξεύρω τίποτε· τὸν ἐκοίταξα με ἄλλον σκοπὸν καὶ εἶπα: Ἄρα, Θεέ μου, ταύτην τὴν δόξαν ὁποῦ ἔχει ἐδῶ τοῦτος ὁ πασᾶς, θὰ τὴν ἔχη καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον; Καὶ αὐτὸς μ’ ἐκοίταξε με διαβολικὸν σκοπὸν. Ἄν ἤθελα ὑπανδρεῖαν, με ὑπάνδρευε καὶ ὁ πατέρας μου καὶ ἔπαιρνα χριστιανόν. Τότε γράφει ἡ ἡγουμένη εἰς τὸν πασᾶν: Καλύτερα σοῦ στέλνω τὸ κεφάλι μου, παρὰ τὴν Μαρίαν. Στέλλει πάλιν ὁ πασᾶς καὶ μηνᾶ τῆς ἡγουμένης: Ἦ νὰ μοῦ στείλῃς τὴν Μαρίαν, ἢ ἔρχομαι καὶ τὴν παίρνω με τὸ στανιὸ (δηλαδή, με τὴν δύναμί μου) μόνος μου καὶ καίω τὸ μοναστήρι. Τὸ ἤκουσεν ἡ Μαρία καὶ λέγει τῆς ἡγουμένης: Ὅταν ἔλθουν οἱ πασαλῆδες, στείλέ τους εἰς τὸ κελλί μου καὶ τοὺς ἀποκρίνομαι. Ἦλθον οἱ πασαλῆδες εἰς τὸ κελλίον τῆς Μαρίας, καὶ τοὺς ἠρώτησε τί θέλουν. Τῆς εἶπον ἐκεῖνοι: Μᾶς ἔστειλεν ὁ πασᾶς νὰ σὲ πάρωμεν, διότι εἶδε τὰ μάτια σου καὶ τὰ ὠρέχθηκε. Τοὺς

εἶπε νὰ καρτερέσουν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν ἱερόν Ναὸν καὶ ὕστερα μι-
σεύουν (φεύγουν).

Τότε παίρνει ἓνα μαχαίρι καὶ ἓνα πιάτο, καὶ πηγαίνει εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἔμπρὸς καὶ λέγει: Κύριέ μου, μοῦ ἔδωκες τὰ μάτια τὰ αἰσθητὰ διὰ νὰ πηγαίνω εἰς τὸν καλὸν δρόμον, καὶ τώρα νὰ πηγαίνω μὲ τὸ θέλημά μου εἰς τὸ κακὸν δὲν εἶναι πρέπον. Καὶ ἐπειδὴ αὐτὰ τὰ αἰσθητὰ θὰ μοῦ βγάλουν τὰ νοητὰ, ἰδοὺ ὁποῦ τὰ βγάνω διὰ τὴν ἀγάπην σου, διὰ νὰ φύγω ἀπὸ τὸν βόρβορον τῆς ἀμαρτίας. Καὶ εὐθὺς βάζει τὸ μαχαίρι μέσα εἰς τὸ μάτι τῆς τὸ βγάνει καὶ τὸ βάνει μέσα εἰς τὸ πιάτο. Ἐπῆγεν ἔμπρὸς καὶ εἰς τὴν Παναγίαν καὶ βγάζει καὶ τὸ ἄλλο τῆς μάτι καὶ τὰ βάνει μαζί. Τότε τὰ στέλλει τοῦ πασᾶ, καὶ ἀφοῦ τὰ εἶδεν ὁ πασᾶς, ἐγύρισεν εὐθὺς ὁ σατανικὸς ἔρωσ εἰς κατάνυξιν· καὶ σηκώνεται εὐθὺς καὶ πηγαίνει εἰς τὸ μοναστήριον, καὶ παρακαλεῖ τὰς καλογραίας νὰ ὑπάγουν νὰ κάμουν δέησιν εἰς τὸν Θεόν, νὰ ἰατρευθῇ ἡ Μαρία. Πηγαίνουν πάραυτα ὅλες μαζί μὲ τὸν πασᾶν καὶ πίπτουσι κατὰ γῆς παρεκάλουν τὸν Κύριον καὶ τὴν Θεοτόκον νὰ δώσῃ τὸ φῶς τῆς Μαρίας. Ἐφάνη ἡ Θεοτόκος τότε ὡς ἀστραπὴ εἰς τὴν Μαρίαν καὶ τῆς λέγει: Χαῖρε, Μαρία! Ἐπειδὴ ἐπροτίμησες νὰ βγάλῃς τὰ μάτια σου διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Ἰιοῦ μου καὶ τὴν ἰδική μου, ἰδοὺ πάλιν ἔχε τὰ μάτια σου καὶ πλέον πειρασμὸς νὰ μὴ σοῦ συμβῇ. Βλέποντας δὲ τὸ θαῦμα οἱ παρόντες ἐχάρησαν πολὺ καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν καὶ τὴν Παναγίαν. Ἐπειτα ὁ πασᾶς ἀφιέρωσεν πολὺ χρυσίον εἰς τὸ μοναστήρι καὶ ἐπῆρε συγχώρησιν ἀπὸ τὰς καλογραίας καὶ ἀνεχώρησε καὶ ἔκαμε καλὰ καὶ ἐσώθη.

Ἀκούετε, ἀδελφοί μου, τί ἔκαμεν ἡ Μαρία μὲ τὴν δύναμιν τῆς Παναγίας; Διὰ τοῦτο πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ τιμῶμεν τὴν Παναγίαν Θεοτόκον μὲ ἔργα καλὰ.

Τοῦτο σᾶς λέγω τώρα εἰς τὸ τέλος: Νὰ χαίρεσθε καὶ νὰ εὐφραίνεσθε χιλιάδες φορὲς πῶς ἀξιωθήκατε καὶ εἴστε εὐσεβεῖς ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ καὶ νὰ κλαίετε καὶ νὰ θρηνῆτε διὰ τοὺς ἀσεβεῖς, ἀπίστους καὶ αἰρετικούς, ὁποῦ περιπατοῦν εἰς τὸ σκότος, εἰς τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου.

Τώρα τί ἔχομε νὰ κάμωμε, χριστιανοί μου; Ἔχετε σταυρούς, κομπολόγια; Σηκωθῆτε ἐπάνω καὶ κρατεῖτέ τα ὑψηλὰ εἰς τὰ χέρια σας νὰ παρακαλέσωμεν τὸν Χριστὸν νὰ τὰ εὐλογήσῃ.

— Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

— Κύριε ἐλέησον.

— Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Ἰῆε καὶ λόγε τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, Σὺ ὁ Ποιητὴς τῶν Ἀγγέλων καὶ πάσης νοητῆς καὶ αἰσθητῆς κτίσεως, Σὺ ὁ καταδεξάμενος γενέσθαι ἄνθρωπος διὰ τὰς ἡμῶν ἁμαρτίας, Σὺ ὁ σταυρωθεὶς καὶ ταφείς καὶ ἀναστὰς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἀναληφθεὶς εἰς τοὺς οὐρανοὺς, Σὺ ὁ μέλλων ἔρχεσθαι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, Ἐσὺ πανάγαθε βασιλεὺς, ὁ εὐλογῶν τὰ πάντα, εὐλόγησον διὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν σου καὶ τοὺς παρόντας σταυρούς καὶ κομπολόγια τῶν δούλων Σου, ἵνα δεχόμενοι καὶ τιμῶντες καὶ εὐλαβούμενοι αὐτοὺς διὰ τὴν Σὴν ἀγάπην φυλάττωνται ἀπὸ παντὸς κακοῦ ψυχικοῦ καὶ σωματικοῦ, ἵνα δοξάζηταί Σου τὸ πανάγιον ὄνομα, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Φυλάττετε τοὺς σταυρούς, χριστιανοί μου, καὶ βάλετε τὰ κομπολόγια εἰς τὸν λαιμόν σας, εἰς βοήθειαν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν. Ἔχετε ψωμί, σιτάρι καὶ νερὸ νὰ παρακαλέσωμεν τὸν Χριστὸν νὰ τὰ εὐλογήσῃ;

— Ἔχομεν.

— Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

— Κύριε, ἐλέησον.

— Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ εὐλόγησας τοὺς πέντε ἄρτους ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐξ αὐτῶν πεντακισχιλίους ἄνδρας χορτάσας, Αὐτὸς εὐλόγησον καὶ τοὺς ἄρτους τούτους, τὸν σῖτον, τὸν οἶνον, καὶ τὸ ἔλαιον· καὶ πλήθυνον αὐτὰ ἐν τῇ ἀγίᾳ Ἐκκλησίᾳ, κωμοπόλει ταύτῃ, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ἐορταζόντων καὶ εἰς τὸν κόσμον σου ἅπαντα* καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν μεταλαμβάνοντας πιστοὺς δούλους σου ἀγίασον. Ὅτι σὺ εἶ ὁ εὐλογῶν καὶ ἀγιάζων τὰ σύμπαντα, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, σὺν τῷ

* Ἐτέρα γραφή: πάντοτε.

ἀνάρχω σου Πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Πλούσιοι ἐπτώχευσαν καὶ ἐπέινασαν· οἱ δὲ ἐκζητοῦντες τὸν Κύριον, οὐκ ἐλαττωθήσονται παντὸς ἀγαθοῦ.

Προσέχετε λοιπόν, ἀδελφοί μου, νὰ μὴν ὑπερηφανεύεσθε, νὰ μὴν φονεύετε, νὰ μὴν πορνεύετε, νὰ μὴν μοιχεύετε, νὰ μὴν κλέπτετε, νὰ μὴν κάμνετε ὄρκους, νὰ μὴν λέγετε ψεύματα, νὰ μὴν συκοφαντῆτε, νὰ μὴν κατατρέχετε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, νὰ μὴν προδίδετε, νὰ μὴν στολιζέτε τοῦτο τὸ σῶμα τὸ βρώμικο ὅπου αὖριον θὰ τὸ φάγουν οἱ σκώληκες, ἀλλὰ νὰ στολιζέτε τὴν ψυχὴν, ὅπου εἶναι τιμιωτέρα ἀπ' ὅλον τὸν κόσμον. Προσεύχεσθε τὸ κατὰ δύναμιν, νηστεύετε τὸ κατὰ δύναμιν, κάμνετε ἐλεημοσύνες τὸ κατὰ δύναμιν, νὰ ἔχετε τὸν θάνατον πάντοτε ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια σας, πότε νὰ φύγετε ἀπὸ τοῦτον τὸν ψευτικὸν κόσμον, νὰ ὑπάγετε εἰς ἐκεῖνον τὸν αἰώνιον.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἀδελφοί μου, ἀνάμεσα εἰς τὰ καλὰ ὅπου μᾶς διδάσκει εἰς τὸ ἅγιον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, μᾶς διδάσκει καὶ τοῦτον τὸν λόγον καὶ λέγει πῶς ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον ὅπου νὰ σκανδαλίση κανέναν ἀδελφόν του καὶ δὲν ζητήσῃ συγχώρησιν προτοῦ νὰ βασιλεύσῃ ὁ ἥλιος, ἐκεῖνος κολάζεται. Τώρα εἶναι τρόπος ὅπου ἦλθα ἐδῶ νὰ μὴν ἐσκανδάλισα κανένα ἀπὸ λόγου σας; Ἡ εὐγενεία σας νὰ λάβετε εὐχὴν καὶ εὐλογίαν καὶ νὰ λάβω κατάρτα; Ἀμὴ πῶς νὰ τὸ ἰατρεύσω; Μὲ ἄλλον τρόπον δὲν ἠμποροῦμεν, ἀδελφοί μου, παρὰ μὲ τοῦτον: Σᾶς παρακαλῶ νὰ εἰπῆτε καὶ ἡ εὐγενεία σας τρεῖς φορὲς συγχωρεῖτέ με καὶ ὁ Θεὸς συγχωρήσῃ σας.

Τώρα ἀνίσως καὶ θέλετε καὶ ἡ εὐγενεία σας νὰ χαρῆ ὁ Χριστός μας, νὰ χαρῆ ἡ ψυχὴ σας, νὰ χαρῆ ἡ Δέσποινά μας ἡ Θεοτόκος καὶ πάντες οἱ Ἅγιοι, νὰ πικρανθῆ καὶ νὰ φαρμακευθῆ ὁ διάβολος, νὰ χαροῦν οἱ Ἄγγελοι, τώρα ὅπου εἶστε ἐδῶ μαζωμένοι, νὰ εἰπῆτε καὶ ἡ εὐγενεία σας ἀνάμεσόν σας τρεῖς φορές: Συγχωρεῖτέ μας, ἀδελφοί, καὶ ὁ Θεὸς συγχωρήσῃ σας.

Τώρα ἡ εὐγενεία σας ἔχετε σκοπὸν νὰ μοῦ φιλήσετε τὸ χέρι. Ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ σᾶς εὐλογήσῃ. Καὶ ἂν πέσετε ὅλοι ἐπάνω μου, ἀπο-

θαίνω. Ἄμῃ δὲν εἶναι καλύτερα νὰ φιλήσετε τὴν εἰκόνα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μας καὶ νὰ τὸν παρακαλέσετε νὰ μὲ φυλάγῃ ἀπὸ τὴς παγίδες τοῦ διαβόλου καὶ μάλιστα τῶν ἑβραίων, ὅπου ἐξοδιάζουν χιλιάδες πουγγιὰ διὰ νὰ μὲ θανατώσουν; Καὶ σᾶς εὐχομαι. Μὰ πάλιν, παιδιά μου, διὰ νὰ μὴν σᾶς πικράνω, σταθῆτε δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ δίνω τὸ χέρι μου. Καὶ μὴν τὸ πιάνετε καὶ μὲ τραβᾶτε ἕνας ἐδῶ καὶ ἄλλος ἐκεῖ, διατὶ μὲ ξεπλατίζετε καὶ ἀποθαίνω, ἄνθρωπος εἶμαι, δὲν εἶμαι Ἄγγελος. Καὶ μὴν φωνάζετε καὶ μὲ ξεκουφαίνετε. Κάμετε στράτα, χριστιανοί μου. Ἐμπρὸς ὅλοι οἱ ἅγιοι ἱερεῖς καὶ οἱ ψαλτάδες ψάλλοντες τό:

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος δ΄.

Ο ἔνσαρκος ἄγγελος, τῶν προφητῶν ἡ κρητὶς, ὁ δεύτερος πρόδρομος, τῆς παρουσίας Χριστοῦ, Ἡλίας ὁ ἔνδοξος, ἄνωθεν καταπέμψας, Ἐλισσαίῳ τὴν χάριν, νόσους ἀποδιώξει, καὶ λεπρούς καθαρίζει· διὸ καὶ τοῖς τιμῶσιν αὐτόν, βρῦει ἰάματα.

Διδαχή Δ΄

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεός, ἀδελφοί μου, ὁ γλυκύτατος Αὐθέντης καὶ Δεσπότης, ὁ Ποιητὴς τῶν Ἀγγέλων καὶ πάσης νοητῆς καὶ αἰσθητῆς κτίσεως, παρακινούμενος ἀπὸ τὴν εὐσπλαγχνίαν του, ἀπὸ τὴν πολλὴν του ἀγαθότητα, ἀπὸ τὴν πολλὴν ἀγάπην ὅπου ἔχει εἰς τὸ γένος μας, σιμὰ εἰς τὰ ἄπειρα χαρίσματα ὅπου μᾶς ἐχάρισε καὶ μᾶς χαρίζει καθ' ἐκάστην ἡμέραν καὶ ὥραν καὶ στιγμὴν, ἰδοὺ ὅπου μᾶς ἠξίωσε καὶ ἀπόψε καὶ τὸν ἐδοξάσαμεν καὶ ἐτιμήσαμεν καὶ τὴν Δέσποινάν μας Θεοτόκον, καὶ ἄμποτε (εἶθε) ὁ Κύριος νὰ εὐσπλαγχνισθῆ διὰ πρεσβειῶν τῆς νὰ συγχωρήσῃ τ' ἁμαρτήματά μας, καὶ νὰ μᾶς ἀξιώσῃ τῆς βασιλείας του, νὰ προσκυνῶμεν καὶ νὰ δοξάζωμεν τὴν παναγίαν Τριάδα καὶ νὰ χαίρωμεθα καὶ εὐφραινώμεθα πάντοτε.

Μὲ ἠξίωσεν ὁ Κύριος, ἀδελφοί μου, καὶ ἐμένα τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ ἤλθα ἐδῶ χθὲς εἰς τὴν εὐλογημένην σας χώραν καὶ εἶπαμεν μερικὰ νοήματα τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας καὶ δύο λόγους σὲ συντομία. Καὶ πρῶτον εἶπαμε διὰ τὸν Θεόν μας πῶς εἶναι ἓνας, ἀγάπη, εἶναι δὲ Τριάς, Πατὴρ, Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα. Παρακινούμενος ὁ Κύριός μας ἀπὸ τὴν πολλὴν του εὐσπλαγχνίαν ἔκαμε πρῶτον δέκα τάγματα Ἀγγέλους. Τὸ πρῶτον τάγμα ἐξέπεσεν ἀπὸ τὴν ὑπερηφανίαν του καὶ ἔγιναν δαίμονες. Τότε ἐπρόσταξεν ὁ πανάγαθος Θεὸς καὶ ἔγινε τοῦτος ὁ κόσμος καὶ ἔκαμεν ἓνα ἄνδρα καὶ μίαν γυναῖκα ὡσὰν ἡμᾶς· τὸ σῶμα ἀπὸ τὴν λάσπην, καὶ τὴν ψυχὴν ἀγγελικὴν, ἀθάνατον. Ὄνόμασε τὸν ἄνδρα Ἀδὰμ καὶ τὴν γυναῖκα Εὐᾶν. Ἔκαμε καὶ ἓνα παράδεισον ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέρος τῆς ἀνατολῆς, ὅλον χαρὰν καὶ εὐφροσύνη. Ἔβαλε τὸν Ἀδὰμ καὶ

τὴν Εὐάν μέσα εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἐχαίροντο ὡς ἄγγελοι. Τοὺς παρήγγειλε νὰ μὴν φάγουν ἀπὸ μίαν συκιά σῦκα· ἀλλ' ἐκεῖνοι κατεφρόνησαν τὴν προσταγὴν τοῦ Θεοῦ καὶ ἔφαγον, δὲν εἶπαν ὅμως ὅτι ἔσφαλαν. Τοὺς ἐδίωξεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν παράδεισον καὶ ἔζησαν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον ἑνεακοσίους τριάκοντα χρόνους μὲ μαῦρα καὶ πικρὰ δάκρυα. Καὶ ἀφοῦ ἀπέθανον, ἐπῆγαν εἰς τὴν κόλασιν καὶ ἐκαίοντο πέντε ἡμισυ χιλιάδες χρόνους. Εὐσπλαγχνίσθη ὁ πανάγαθος Θεὸς τὸ γένος μας καὶ κατελθὼν ἐσαρκώθη ἐκ Πνεύματος Ἁγίου εἰς τὴν κοιλίαν τῆς Ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ ἔγινε τέλειος ἄνθρωπος χωρὶς ἁμαρτίαν, καὶ μᾶς ἐλύτρωσεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου. Μᾶς ἔδειξε τὴν ἀγίαν Πίστιν, τὸ ἅγιον Βάπτισμα, τὰ Ἄχραντα Μυστήρια, διὰ νὰ ἡξεύρωμεν ποῦ περιπατοῦμεν. Τῇ Μεγάλῃ Πέμπτῃ τὸ βράδυ ἐπῆρεν ὁ Κύριος ἄρτον καὶ οἶνον καὶ τὰ εὐλόγησε· καὶ ἔκαμε τὰ Ἄχραντα Μυστήρια, τὸ πανάγιον Σῶμά Του καὶ Αἷμά Του, καὶ ἐμετάλαβε τοὺς δώδεκα Ἀποστόλους.

Ἔως ἐδῶ ἀναφέραμεν τὴν ἱστορίαν εἰς δύο λόγους καὶ τὴν ἀφήσαμεν. Τώρα δὲ ἐλπίζοντες εἰς τὴν εὐσπλαγχτίαν τοῦ Χριστοῦ μας, καθὼς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον μᾶς φωτίσει, νὰ κάμωμεν ἀρχὴν νὰ εἴπωμεν καὶ τὰ ἐπίλοιπα μὲ συντομίαν.

Καὶ πρῶτον, πρέπει, ἀδελφοί μου, νὰ προσέχετε εἰς ὅλα τὰ νοήματα τοῦ ἁγίου Εὐαγγελίου, διότι εἶναι ὅλα διαμάντια, θησαυρός, χαρά, εὐφροσύνη, ζωὴ αἰώνιος, καὶ περισσότερο ἐδῶ εἰς τὰ Ἄχραντα Μυστήρια. Καὶ πρῶτον νὰ στοχασθῶμεν τί ἔκαμεν ὁ Χριστός μας. Δὲν ἐφύλαξε μῖσος καὶ ἔχθραν νὰ μὴν μεταλάβῃ τὸν Ἰούδαν τὸν ἐχθρόν του, ἀλλ' ὅπως ἐμετάλαβε καὶ τοὺς ἑνδεκα Μαθητάς, τοὺς φίλους του τοὺς καλοῦς, ἔτσι καὶ τὸν Ἰούδαν, τὸν ἐχθρόν του.

Ἦτο ἓνας ἄνθρωπος, τὸ ὄνομά του Σαπρίκιος, ὁ ὁποῖος ἐνήστευε πάντοτε, προσήχετο, ὑπάνδρευε πτωχὰς γυναῖκας, ἔκτιζεν ναοὺς καὶ μοναστήρια, ποτέ του δὲν ἔκλεψε, ἀλλ' ἀγαποῦσε τὸ δίκαιον. Ἦτο καὶ ἓνας ἄλλος, τὸ ὄνομά του Νικηφόρος, ὁ ὁποῖος ποτέ του καλὸν δὲν ἔκαμε, μάλιστα ἔκλεπτεν, ἀδικοῦσε τὸν κόσμον, ἐπόρνευεν, ὅλα τὰ κακὰ τὰ εἶχε κάμει, κάθε ἡμέραν ἐσκοτῶνε

καὶ ἀνθρώπους, αὐτὸς εἶχε φονεύσει καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Σαπρικίου. Μίαν ἡμέραν στέλλει ὁ βασιλεὺς καὶ παίρνει τὸν Σαπρίκιον καὶ τοῦ λέγει: Νὰ ἀρνηθῆς τὸν Χριστὸν καὶ νὰ προσκυνήσῃς τὰ εἰδῶλα. Λέγει ὁ Σαπρίκιος: Τὸν Χριστὸν μου δὲν τὸν ἀρνοῦμαι ποτέ. Τὸν ἐβασάνισεν ὁ βασιλεὺς ἑπτὰ χρόνους δυνατὰ καὶ ὡσὰν εἶδε πὼς δὲν εἶναι τρόπος νὰ νικήσῃ τὴν γνώμην του, ἀπεφάσισε νὰ τὸν θανατώσῃ. Παίρνοντάς τον λοιπὸν ὁ δῆμιος νὰ τὸν ὑπάγῃ εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, τὸ ἔμαθεν ὁ Νικηφόρος καὶ πηγαίνει εἰς τὸν δρόμον καὶ λέγει τοῦ Σαπρικίου: Ἀδελφέ, σοῦ ἔπταισα, σοῦ ἐσκότῳσα τὸν ἀδελφόν σου καὶ ἔμαθα ὅτι θὰ σὲ θανατώσουν. Διὰ τοῦτο σὲ παρακαλῶ, ἀδελφέ, νὰ μὲ συγχωρήσῃς: σοῦ ἔσφαλα. Ἠρνήθη ὁ Σαπρίκιος. Πάλιν κύπτει ὁ Νικηφόρος, τὸν παρακαλεῖ μὲ τὰ δάκρυα εἰς τὰ μάτια, τοῦ φιλεῖ τὰ πόδια. Ἀδελφέ, λέγει, συγχωρήσόν με διὰ τὸν Θεόν. Ἄλλ' ὁ ἀδελφός του δὲν τὸν συγχωρεῖ. Ἐφθασαν καὶ εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης. Τὸν παρεκάλει ὁ Νικηφόρος πάλιν, ἀλλ' οὐκ ἐστάθη τρόπος νὰ τὸν συγχωρέσῃ. Τοῦ λέγει ὁ Νικηφόρος: Ἰδού, ἀδελφέ, τώρα θὰ σοῦ κόψουν τὴν κεφαλὴν· διατί δὲν μὲ συγχωρεῖς; Θὰ κολασθῆς. Τοῦ λέγει ὁ Σαπρίκιος: Δὲν σὲ συγχωρῶ ποτέ! Καὶ καθὼς ἐσήκωσεν ὁ τζελάτης (δῆμιος) τὸ σπαθὶ νὰ τοῦ κόψῃ τὸ κεφάλι, βλέπων ὁ πανάγαθος Θεὸς τὴν κακὴν του γνώμην, σηκώνει τὴν Χάριν του, καὶ ἐρωτᾷ ὁ Σαπρίκιος τοὺς στρατιώτας: Διατί θέλετε νὰ μὲ χαλάσετε, τί σᾶς ἔκαμα; Τοῦ λέγει ὁ τζελάτης: Τρελλὸς καὶ ἀνόητος εἶσαι καὶ ἐρωτᾷς διατί θέλομεν νὰ σὲ χαλάσωμεν; Καὶ δὲν τὸ ἤξεύρεις τώρα, ἑπτὰ χρόνους ὅπου σὲ βασανίζομεν διὰ νὰ ἀρνηθῆς τὸν Χριστὸν καὶ τώρα ἐρωτᾷς νὰ τὸ μάθῃς; Τάχα δὲν τὸ ἤξεύρεις; Τοῦ λέγει ὁ Σαπρίκιος: Διὰ τοῦτο μὲ βασανίζετε; Ἀρνοῦμαι τὸν Χριστὸν καὶ προσκυνῶ τὰ εἰδῶλα! Καὶ εὐθὺς λέγοντας τὸν λόγον δὲν τὸν ἐφόνευσεν, ἀλλ' ἠρνήθη τὸν Χριστὸν καὶ ὑπῆγε μὲ τὸν διάβολον. Φεῦ, ἀλλοίμονον, ἀδελφοί μου, ἠρνήθη τὸν γλυκύτατόν μας Ἰησοῦν Χριστὸν διὰ τὸν ὅποιον ὑπέμεινε τόσα βασανιστήρια ἑπτὰ χρόνους! Λέγοντας αὐτὸ ἐστέκονταν δύο Ἄγγελοι καρτεροῦντες νὰ τοῦ πάρουν τὴν ψυχὴν. Βλέπων ὁ Νικηφόρος τοὺς Ἄγγέλους ὅπου ἔστεκαν μὲ ἓνα στέφανον χρυσοῦν, λέγει

εις τὸν δῆμιον: Εἶμαι χριστιανὸς καὶ πιστεύω εἰς τὸν Χριστὸν μου. Λέγει τοῦ Σαπρικίου: Συγχώρησόν με, ἀδελφέ, καὶ ὁ Θεὸς συγχωρήσει σε. Καὶ ἀμέσως ἔκοψεν ὁ στρατιώτης τὸ κεφάλι τοῦ Νικηφόρου καὶ παρέλαβον οἱ Ἄγγελοι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ τὴν πῆγαν εἰς τὸν Παράδεισον.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν τοὺς ἐχθροὺς μας καὶ νὰ τοὺς συγχωρῶμεν· νὰ τοὺς τρέφωμεν, νὰ τοὺς ποτιζώμεν, νὰ παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν διὰ τὴν ψυχὴν των, καὶ τότε νὰ λέγωμεν εἰς τὸν Θεόν: Θεέ μου, σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσης καθὼς συγχωρῶ τοὺς ἐχθροὺς μου. Εἰ δὲ καὶ δὲν συγχωρήσωμεν τὸν ἐχθρόν μας, χίλιες χιλιάδες καλὰ νὰ κάμωμεν, καὶ τὸ αἷμά μας νὰ χύσωμεν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὴν κόλασιν πηγαίνομεν.

Κάμνετε ἐδῶ ἀφορισμούς; Νὰ προσέχετε, χριστιανοὶ μου, ποτέ σας νὰ μὴν κάμνετε, διότι ὁ ἀφορισμὸς εἶναι ξεχωρισμὸς ἀπὸ τὸν Θεόν, ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους, ἀπὸ τὸν Παράδεισον, καὶ παραδομὸς εἰς τὸν διάβολον, εἰς τὴν κόλασιν. Δι' ἐκεῖνον τὸν ἀδελφὸν ἐσταυρώθη ὁ Χριστὸς νὰ τὸν βγάλη ἀπὸ τὴν κόλασιν, καὶ σὺ διὰ μικρὸν πρᾶγμα τὸν ἀφορίζεις καὶ τὸν βάνεις εἰς τὴν κόλασιν νὰ καίεται πάντοτε; Τόσον σκληροκάρδιος εἶσαι; Μὰ καλὰ στοχάσου· ἀπὸ τὸν καιρὸν ποὺ ἐγεννήθης πόσες ἁμαρτίες ἔχεις πράξει μὲ τὸ μάτι ἢ μὲ τὸ αὐτὶ ἢ μὲ τὸ στόμα ἢ μὲ τὸν νοῦν; Ἀναμάρτητος νομίζεις εἶσαι; Τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον μᾶς λέγει ὅτι μόνον ὁ Χριστὸς εἶναι ἀναμάρτητος, ἡμεῖς δὲ οἱ ἄνθρωποι εἴμεθα ὅλοι ἁμαρτωλοὶ. Ὡστε νὰ μὴν κάμνετε ἀφορισμούς.

Διὰ τοῦτο, χριστιανοὶ μου, ἂν θέλετε νὰ σᾶς συγχωρήσῃ ὁ Θεὸς ὅλα σας τὰ ἁμαρτήματα καὶ νὰ σᾶς γράψῃ διὰ τὸν Παράδεισον, εἰπέτε καὶ ἡ εὐγενεία σας διὰ τοὺς ἐχθροὺς σας τρεῖς φορές: Ὁ Θεὸς συγχωρήσει καὶ ἐλεήσει αὐτοὺς. Αὐτῇ, ἀδελφοί μου, ἡ συγχώρησις ἔχει δύο ιδιώματα, ἓνα νὰ φωτίζῃ καὶ ἓνα νὰ κατακαίῃ. Σᾶς εἶπα νὰ συγχωρῆτε τοὺς ἐχθροὺς σας διὰ ἰδικόν σας καλόν. Ἐσὺ πάλιν ὁποῦ ἀδίκησες τοὺς ἀδελφούς σου καὶ ἤκουσες ὁποῦ εἶπον νὰ σὲ συγχωρήσουν, μὴν χαιρεσαι, ἀλλὰ μάλιστα νὰ κλαῖς, διότι αὐτῇ ἡ συγχώρησίς σου ἔγινε φωτιὰ εἰς τὸ κεφάλι

σου, ἀνίσως καὶ δὲν ἐπιστρέψῃς τὸ ἄδικον ὀπίσω. Νὰ κλαύσῃς καὶ νὰ παρακαλέσῃς νὰ σὲ συγχωρήσῃ ὁ Θεὸς διὰ τὰς ἰδικὰς σου ἁμαρτίας. Ὅλοι οἱ πνευματικοί, πατριάρχαι, ἀρχιερεῖς, ὅλος ὁ κόσμος νὰ σὲ συγχωρήσῃ, ἀσυγχώρητος εἶσαι. Ἀμὴ ποῖος ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ σὲ συγχωρήσῃ; Ἐκεῖνος ὁποῦ τὸν ἀδίκησες. Καὶ ἂν ἐξετάσωμεν καλὰ, πρέπει νὰ δώσῃς εἰς τὸν ἕνα τέσσαρα, καθὼς λέγει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, καὶ τότε νὰ λάβῃς συγχώρησιν. Ἐτυχε καὶ δὲν ἔχεις νὰ πληρώσῃς; Πήγαινε καὶ πώλησον τὰ πράγματά σου, καὶ ὅσα πάρεις, δώσέ τα ἐκείνου ὁποῦ ἀδίκησες. Μὰ δὲν φθάνουν; Πήγαινε καὶ σὺ πωλήσου σκλάβος, καὶ ὅσα πάρεις δώσέ τα· καὶ καλύτερα νὰ εἶσαι σκλάβος ἐδῶ πέντε, δέκα χρόνους, καὶ νὰ πηγαίνῃς εἰς τὸν Παράδεισον, παρὰ νὰ εἶσαι ἐλεύθερος ἐδῶ καὶ αὔριον νὰ πηγαίνῃς εἰς τὴν κόλασιν.

Ὅθεν, ἀδελφοί μου, ὅσοι ἀδικήσατε χριστιανούς ἢ ἑβραίους ἢ τούρκους ἢ φράγκους, νὰ δώσητε τὸ ἄδικο ὀπίσω, διότι εἶναι κατηραμένον καὶ δὲν βλέπετε καμμίαν προκοπὴν. Ἐκεῖνα τὰ ἄδικα τὰ τρώγετε διὰ νὰ ζῆτε· καὶ ἐκεῖνα σᾶς θανατώνουν, καὶ ὁ Θεὸς σᾶς βάνει εἰς τὴν κόλασιν. Ὅποιος θέλει νὰ δώσῃ τὸ ἄδικον ὀπίσω, ἅς σηκωθῇ νὰ μοῦ τὸ εἰπῇ νὰ βάλω ὅλους τοὺς χριστιανούς νὰ τὸν συγχωρήσωσιν. Ἐνα ἄσπρο ἄδικο νὰ βάλῃς μέσα εἰς ἕκατὸ πουγγιά, ὅλα τὰ μαγαρίζει. Ὅμοίως πάλιν νὰ πάρῃς ἕνα πρόβατον κλεμμένον νὰ τὸ βάλῃς εἰς ἕκατὸ δικά σου, τὰ μαγαρίζει ὅλα· διότι εἶναι ἀφωρισμένον καὶ κατηραμένον. Σᾶς παρακαλῶ, χριστιανοί μου, νὰ εἰπῆτε καὶ δι' ἐκείνους, ὁποῦ ἤθελον δώσει τὰ ἄδικα ὀπίσω, τρεῖς φορές: Ὁ Θεὸς συγχωρήσοι καὶ ἐλέησοι αὐτούς.

Τὸ πρῶτόν μας νόημα εἶναι αὐτό: Ὅσοι ἠδικήθημεν νὰ συγχωρῶμεν τοὺς ἐχθρούς μας διὰ τὸ ἰδικόν μας καλόν, καὶ ὅσοι ἀδικήσαμεν νὰ δίδωμεν τὰ ἄδικα ὀπίσω. Τὸ δεύτερον εἶναι τοῦτο: Ἀνίσως καὶ ἡμεῖς θέλωμεν νὰ ὠφεληθῶμεν ἀπὸ τὰ Ἄχραντα Μυστήρια ὡσὰν τοὺς ἕνδεκα Ἀποστόλους τοὺς καλοὺς, καὶ νὰ μὴν βλαφθῶμεν ὡσὰν τὸν Ἰούδαν τὸν κακόν, νὰ ἐξομολογούμεθα καθαρὰ καὶ νὰ κοινωνῶμεν μὲ φόβον καὶ τρόμον καὶ εὐλάβειαν, καὶ

τότε νὰ φωτισθῶμεν. Εἰ δὲ καὶ πηγαίνομεν ἀνεξομολόγητοι, ἀδιόρθωτοι, μεμολυσμένοι μὲ ἁμαρτίας, καὶ τολμῶμεν νὰ μεταλαμβάνωμεν τὰ Ἄχραντα Μυστήρια, βάνομεν φωτιὰ καὶ καιόμεθα.

Ποῖος ἤξεύρει, ἀδελφοί μου, νὰ μοῦ εἰπῆ, ὁ ἥλιος εἶναι φωτεινὸς ἢ σκοτεινός; Μοῦ φαίνεται ὅλοι σας τὸ γνωρίζετε, ὅτι εἶναι φωτεινὸς καὶ τὰ πάντα φωτίζει. Εἶναι ὅμως μερικὰ ζῶα ὅπου τὰ λέγουν νυχτερίδες, καὶ ἄλλα κουκουβάγιες, καὶ ὅταν βγῆ ὁ ἥλιος θαμβώνονται καὶ σκοτίζονται καὶ δὲν βλέπουν, καὶ ὅταν νυκτώσῃ, τότε βλέπουν. Ἔτσι εἶναι καὶ εἰς τὰ Ἄχραντα Μυστήρια· τὸν καλὸν τὸν φωτίζουν καὶ τὸν κάμνουν ὡσὰν ἄγγελον· ἐνῶ τὸν ἁμαρτωλὸν τὸν σκοτίζουν καὶ τὸν κάμνουν ὡσὰν τὸν διάβολον. Καθὼς καὶ ἡ φωτιὰ τὸ μὲν χρυσάφι τὸ λαμπρύνει καὶ τὸ καθαρίζει, τὰ δὲ ἄλλα πράγματα τὰ καιεῖ. Λοιπὸν, ἄς γίνωμεν καὶ ἡμεῖς μάλαμα νὰ καθαρισθῶμεν, καὶ ὄχι ξύλα νὰ καιώμεθα.

Ἐδῶ ὅπου ἦλθα, χριστιανοί μου, ἔλαβα μίαν χαρὰν καὶ μίαν λύπην μεγάλην. Καὶ χαρὰν μεγάλην ἔλαβα βλέπων τὴν καλὴν σας γνώμην καὶ τὴν καλὴν σας μετάνοιαν· λύπην ἔλαβα πάλιν στοχαζόμενος τὴν ἀναξιότητά μου, πῶς δὲν ἔχω καιρὸν νὰ σᾶς ἐξομολογήσω ὅλους ἕνα πρὸς ἕνα, νὰ μοῦ εἰπῆ τὸ παράπονό του καθέννας, καὶ νὰ τοῦ εἰπῶ ἐκεῖνο ὅπου θὰ μὲ φωτίσῃ ὁ Θεός. Θέλω, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ, τέκνα μου. Καθὼς ἕνας πατέρας εἶναι ἄρρωστος, πηγαίνει τὸ παιδί του νὰ τὸ παρηγορήσῃ ἐκεῖνος μὴ δυνάμενος τὸ διώχνει· μὰ πῶς τὸ διώχνει; Μὲ τὴν καρδιὰ καμμένη! Θέλει νὰ τὸ παρηγορήσῃ, μὰ δὲν ἠμπορεῖ. Μὰ πάλιν διὰ νὰ μὴν ὑστερηθῆτε τελείως, σᾶς λέγω τοῦτο: Ἄν θέλετε νὰ ἰατρευθετε τὴν ψυχὴν σας, τέσσαρα πράγματα σᾶς χρειάζονται. Κάμνομεν μίαν συμφωνίαν; Ἀπὸ τὸν καιρὸν ὅπου ἐγεννήθητε ἕως τώρα, ὅσα ἁμαρτήματα ἐπράξατε, νὰ τὰ πάρω εἰς τὸν λαιμόν μου· καὶ ἡ εὐγενεῖα σας νὰ κρατήσετε τέσσαρες τρίχες. Καὶ τί θὰ τὰ κάμω; Ἐχω μίαν καταβόθρα καὶ τὰ ρίχνω μέσα. Ποία εἶναι καταβόθρα; Εἶναι ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Χριστοῦ μας.

Πρῶτῃ τρίχῃ εἶναι ὅταν θέλετε νὰ ἐξομολογήσθε, τὸ πρῶτον θεμέλιον εἶναι αὐτὸ ὅπου εἴπομεν, νὰ συγχωρῆτε τοὺς ἐχθρούς σας. Τὸ κάμνετε;

— Τὸ κάμνομεν, ἅγιε τοῦ Θεοῦ.

— Ἐπήρατε τὴν πρώτην τρίχαν.

Δευτέρα τρίχα εἶναι νὰ εὐρίσκετε πνευματικὸν καλὸν γραμματισμένον, σοφόν, ἐνάρετον, εὐλαβῆ, νὰ ἐξομολογήσθε καὶ νὰ λέγετε ὅλα σας τὰ ἀμαρτήματα. Νὰ ἔχῃς ἕκατὸ ἀμαρτίας καὶ νὰ εἰπῆς τὰς ἐνενηκοντα ἐννέα εἰς τὸν πνευματικόν, καὶ μίαν νὰ μὴν φανερώσῃς, ὅλες σου ἀσυγχώρητες μένουν. Καὶ ὅταν κάμνῃς τὴν ἀμαρτίαν, τότε πρέπει νὰ ἐντρέπεσαι, καὶ ὅταν ἐξομολογήσῃς, πρέπει νὰ μὴ ἔχῃς καμμίαν ἐντροπήν.

Μίαν γυναῖκα ἐπῆγε νὰ ἐξομολογηθῆ εἰς ἓνα ἀσκητήν. Ὁ ἀσκητῆς εἶχεν ἓναν ὑποτακτικὸν ἐνάρετον. Λέγει ὁ ἀσκητῆς τοῦ ὑποτακτικοῦ του: Πήγαινε, παρέκει νὰ ἐξομολογηθῆ ἡ γυναῖκα. Ὁ ὑποτακτικὸς ἐμάκρυνεν ἕως ὅπου ἔβλεπε, μὰ δὲν ἤκουεν. Ἐξωμολογήθη ἡ γυναῖκα καὶ ἔφυγε. Ὑστερα ἔρχεται ὁ ὑποτακτικὸς καὶ λέγει: Γέροντα, εἶδα ἓνα παράδοξον θαῦμα. Ἐκεῖ ὅπου ἐξωμολογεῖτο ἡ γυναῖκα, ἔβλεπα ὅπου ἔβγαιναν μέσα ἀπὸ τὸ στόμα της φίδια μικρά· βλέπω καὶ ἐκρέματο ἓνα μεγάλο· ἔκανε νὰ βγῆ, καὶ πάλιν ἐτραβήχθη ὀπίσω. Λέγει ὁ ἀσκητῆς: Πήγαινε νὰ τὴν κρᾶξῃς νὰ ἔλθῃ ὀπίσω γρήγορα. Πηγαίνοντας ὁ ὑποτακτικὸς τὴν ἠῶρεν ἀποθαμένην. Γυρίζει ὀπίσω καὶ τὸ λέγει τοῦ γέροντός του. Αὐτὸς μὴ δυνάμενος νὰ ἐννοήσῃ τὸ θαῦμα, παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ τοῦ φανερώσῃ ἂν ἡ γυναῖκα ἐσώθη ἢ ἐκολάσθη. Καὶ φαίνεται ἔμπροσθέν του μία ἀρκούδα μαύρη καὶ τοῦ λέγει: Εἶμαι ἐκεῖνη ἡ γυναῖκα ὅπου ἐξωμολογήθηκα, καὶ δὲν σοῦ ἐφανέρωσα ἓνα θανάσιμον ἀμάρτημα ὅπου εἶχα πράξει, καὶ διὰ τοῦτο ὅλα μου τὰ ἀμαρτήματα ἔμειναν ἀσυγχώρητα, καὶ μὲ ἐπρόσταξεν ὁ Κύριος νὰ ὑπάγω εἰς τὴν κόλασιν νὰ καίωμαι πάντοτε. Καὶ ἀμέσως ἐξῆλθε μία βρῶμα ὡσὰν καπνὸς καὶ ἐχάθη ἀπὸ ἔμπροσθέν του.

Διὰ τοῦτο, χριστιανοί μου, ὅταν ἐξομολογήσθε, νὰ λέγετε ὅλα σας τὰ ἀμαρτήματα καθαρὰ· καὶ πρῶτον νὰ εἰπῆς τοῦ πνευματικοῦ σου: Πνευματικέ μου, θὰ κολασθῶ, διότι δὲν ἀγαπῶ τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀδελφούς μου μὲ ὅλην μου τὴν καρδίαν ὡσὰν τὸν ἑαυτὸν μου. Καὶ νὰ εἰπῆς ἐκεῖνα ὅπου σὲ τύπτει ἢ συνείδησίς σου· ἢ ἐφόνευσας ἢ ἐπόρνευσας ἢ ἐμοίχευσες ἢ ὄρκον ἔκαμες ἢ εἶπες ψεύματα ἢ τὸν πατέρα σου ἢ τὴν μητέρα σου δὲν ἐτίμησες ἢ ἀδελφὸς τὸν

ἀδελφὸν ἢ γείτονας τὸν γείτονα ἢ γυναῖκα τὸν ἄνδρα ἢ ἄλλο κακὸν ὁποῦ νὰ ἔκαμες. Βαρὺ εἶναι νὰ τὸ κάμης αὐτό;

— Ὅχι, ἄγιε διδάσκαλε.

— Ἴδου ἐπῆρες τὴν δευτέραν τρίχα.

Ἡ τρίτη τρίχα εἶναι, ὡσὰν ἐξομολογηθῆς θὰ σὲ ἐρωτήσῃ ὁ πνευματικός: Διατί, παιδί μου, νὰ κάμης αὐτὰ τὰ ἁμαρτήματα; Σὺ νὰ προσέχῃς νὰ μὴν κατηγορήσῃς ἄλλον, ἀλλὰ τὸν ἑαυτὸν σου καὶ νὰ εἰπῆς: Αὐτὰ τὰ ἔκαμα ἀπὸ τὸ κακὸν μου κεφάλι, ἀπὸ τὴν κακὴν μου προαίρεσιν. Βαρὺ εἶναι νὰ κατηγορήσῃς τοῦ λόγου σου;

— Ὅχι.

— Λοιπὸν ἐπῆρες τὴν τρίτην τρίχα.

Ἔχομεν τὴν τετάρτην. Ὅταν σοῦ δώσῃ ἄδειαν ὁ πνευματικός καὶ ἀναχωρήσῃς, νὰ ἀποφασίσῃς μὲ στερεὰν γνώμην καὶ ἀπόφασιν, καλύτερα νὰ χύσῃς τὸ αἷμά σου, παρὰ νὰ ἁμαρτήσῃς. Τὸ κάμνεις καὶ αὐτό;

— Μάλιστα.

— Ἐπῆρες καὶ τὴν τετάρτην τρίχα.

Αὐτὰ τὰ τέσσαρα εἶναι τὰ ἱατρικά σου, καθὼς εἴπομεν. Τὸ πρῶτον εἶναι νὰ συγχωρήσῃς τοὺς ἐχθρούς σου· τὸ δεύτερον νὰ ἐξομολογήσαι καθαρὰ· τὸ τρίτον εἶναι νὰ κατηγορήτε τὸν ἑαυτὸν σας· τὸ τέταρτον νὰ ἀποφασίζετε νὰ μὴ ἁμαρτήσετε πλέον. Καὶ ἂν ἤμπορῆτε νὰ ἐξομολογήσθε καθ' ἐκάστην· εἰ δὲ καὶ δὲν ἠμπορεῖτε καθ' ἡμέραν, ἄς εἶναι μίαν φορὰν τὴν ἐβδομάδα καὶ μίαν φορὰν τὸν μῆνα ἢ τὸ ὀλιγώτερον τέσσαρας φορὰς τὸν χρόνον. Καὶ συνηθίζετε τὰ τέκνα σας ἀπὸ μικρά, διὰ νὰ συνηθίζουσι εἰς τὸν καλὸν δρόμον, νὰ ἐξομολογοῦνται.

Ἴδου ὁποῦ σᾶς ἐξωμολόγησα ὅλους παρῶρησια, διὰ νὰ μὴν ὑστερηθῆτε. Αὐτὰ ὁποῦ σᾶς εἶπα εἶναι τὰ ἱατρικά σας εἰ δὲ ἐκεῖνο ὁποῦ σᾶς δίδουν οἱ πνευματικοί, σαρανταλείτουργα, μετανοίας, νηστείας καὶ ἄλλα, δὲν εἶναι ἱατρικά, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴν τύχῃ καὶ πέσετε ἄλλην φορὰν εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Καὶ ὅστις τὰ βάλῃ μέσα εἰς τὴν καρδίαν του αὐτὰ τὰ τέσσαρα, νὰ ἀποθάνῃ ἐκείνην τὴν ὥραν, σώνεται· εἰ δὲ χωρὶς αὐτὰ, χιλιάδες καλὰ νὰ κάμῃ, εἰς τὴν κόλασιν πηγαίνει.

Δύο ἄνθρωποι, χριστιανοί μου, ἤλθον μίαν φορὰν καὶ ἐξομολογήθησαν εἰς ἐμέ, Πέτρος καὶ Παῦλος, καὶ νὰ ἰδῆτε πῶς τοὺς ἐδιώρθωσα, καλὰ ἢ κακὰ. Σὰς φανερώνω τὴν καρδίαν μου. Μοῦ λέγει ὁ Πέτρος: Πνευματικὲ μου, ἀπὸ τὸν καιρὸν ὅπου ἐγεννήθηκα ἕως τώρα, ἐνήστευα, ἐπροσευχόμην πάντοτε, ἔκαμνα ἐλεημοσύνας εἰς τοὺς πτωχοὺς, ἔκτισα μοναστήρια, ναοὺς καὶ ἄλλα καλὰ ἔκαμα. Τὸν ἐχθρόν μου δὲν τὸν συγχωρῶ. Τὸν ἀπεφάσισα διὰ τὴν κόλασιν καὶ ἂν τύχη καὶ ἀπόθανε, νὰ μὴν τὸν θάψουν, ἀλλὰ νὰ τὸν ῥίψουν εἰς τὴν στραταν νὰ τὸν φάγουν οἱ σκύλοι. Ἔρχεται ὁ Παῦλος καὶ μοῦ λέγει: Ἀπὸ τὸν καιρὸν ὅπου ἐγεννήθηκα, ποτὲ κανέναν καλὸν δὲν ἔκαμα, ἀλλὰ μάλιστα ἔχω κάμει τόσα φονικά, ἐπόρνευσα, ἔκλεψα, ἔκαψα ναοὺς, μοναστήρια· ὅλα τὰ κακὰ τὰ ἔκαμα, μὰ τὸν ἐχθρόν μου τὸν συγχωρῶ. Νὰ ἰδῆτε τί ἔκαμα εἰς αὐτόν. Εὐθὺς τὸν ἀγκάλιασα καὶ τὸν ἐφίλησα· τοῦ ἔδωσα τὴν ἄδειαν εἰς τρεῖς ἡμέρες νὰ μεταλάβῃ. Καλὰ τοὺς ἐδιώρθωσα ἢ κακὰ; Φυσικὰ θέλετε νὰ μὲ κατηγορήσετε καὶ νὰ μοῦ εἰπῆτε: Ὁ Πέτρος ὅπου ἔκαμε τόσα καλὰ, καὶ διότι δὲν ἐσυγχώρησε τὸν ἐχθρόν του, διὰ τὸσον ὀλίγον πρᾶγμα τὸν ἀπεφάσισε διὰ τὴν κόλασιν; Καὶ τὸν Παῦλον ὅπου ἔκαμε τόσα κακὰ, καὶ διότι ἐσυγχώρει τοὺς ἐχθροὺς του, τὸν ἐσυγχώρησε καὶ τοῦ ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ μεταλάβῃ; Ναι, ἀδελφοί μου, ἔτσι ἔκαμα. Θέλετε νὰ καταλάβετε μὲ τί ὁμοιάζει ὁ Πέτρος; Καθὼς μέσα εἰς ἑκατὸ ὀκάδας ἀλεύρι βάνεις ὀλίγον προζύμι καὶ ἔχει τόσην δύναμιν τὸ προζύμι ἐκεῖνο, νὰ γυρίσῃ καὶ τὰς ἑκατὸ ὀκάδας τὸ ζυμάρι καὶ νὰ τὸ κουφίξῃ ὅλο, ἔτσι εἶναι καὶ ὅλα τὰ καλὰ ἐκεῖνα ὅπου ἔκαμεν ὁ Πέτρος· μὲ ἐκείνην τὴν ὀλίγην ἐχθραν, ὅπου δὲν ἐσυγχώρησε τὸν ἐχθρόν του, τὰ ἐγύρισε καὶ τὰ ἔκαμε φαρμάκι τοῦ διαβόλου, καὶ ἔτσι τὸν ἀπεφάσισα διὰ τὴν κόλασιν. Ὁ Παῦλος πάλιν μὲ τί ὁμοιάζει; Εἶναι ἓνα βουνὸ λιανόξυλα καὶ βάνεις ἓνα μικρὸ κερὶ ἀναμμένον καὶ καίει ὅλο τὸ βουνὸ ἐκείνη ἢ ὀλίγη φλόγα. Ἔτσι εἶναι ὅλα τὰ ἁμαρτήματα τοῦ Παύλου, ὡσὰν τὸ βουνὸ τὰ λιανόξυλα· καὶ ἡ συγχώρησις ὅπου ἔκαμε τοῦ ἐχθροῦ του εἶναι ὡσὰν τὸ κερὶ, ὅπου ἔκαψε ὅλα τὰ λιανόξυλα, ἡγουν, τὰς

ἀμαρτίας, καὶ τὸν ἀπεφάσισα διὰ τὸν Παράδεισον. Ἐξομολογᾶσθε; Πῶς πηγαίνετε; Ἄν εἴσθε χριστιανοί, πρέπει νὰ ἐξομολογᾶσθε.

Ἐνας ἄνθρωπος πλούσιος πηγαίνει εἰς ἓνα πνευματικὸν νὰ ἐξομολογηθῆ. Τί κανόνα πρέπει ὁ πνευματικὸς νὰ τοῦ δώσῃ; Πρέπει νὰ τοῦ εἰπῆ εἰς τρεῖς ἡμέρες νὰ τρώγῃ μίαν φορὰν τὴν ἡμέραν φωμί καὶ νερὸν καὶ νὰ κάμνῃ τρεῖς χιλιάδες μετανοίας καὶ νηστεῖες. Λέγει ὁ πλούσιος: Φωτιά νὰ τὴν κάψῃ τὴν ἀμαρτίαν, καλύτερα νὰ μὴν τὴν εἶχα κάμει. Διατὶ νὰ τοῦ εἰπῆ νὰ δώσῃ ἐλεημοσύνην, ἐκεῖνος ἔχει καὶ δίνει καὶ διορθώνεται. Ἐξομολογᾶται καὶ ἓνας πτωχός. Τί κανόνα πρέπει ὁ πνευματικὸς νὰ τοῦ δώσῃ; Νὰ τοῦ εἰπῆ νὰ δώσῃ πεντακόσια γρόσια ἐλεημοσύνη. Αὐτὸς δὲν ἔχει νὰ τὰ δώσῃ καὶ ἔτσι λέγει: Φωτιά νὰ τὴν κάψῃ τὴν ἀμαρτίαν, καλύτερα ἂς λείψω ἀπὸ δαύτην. Διατὶ ἂν τοῦ εἰπῆ ὁ πνευματικὸς νὰ νηστεύῃ, ἐκεῖνος εἶναι πτωχὸς καὶ πάντοτε νηστεύει. Νὰ τοῦ εἰπῆ νὰ κάμῃ μετάνοιες; Ἐκεῖνος συνάπτει καὶ ὄλο μετάνοιες κάμνει καὶ δὲν διορθώνεται. Ἀλλὰ χρειάζεται τὸ ἐναντίον τόσον εἰς τὸν πλούσιον ὡσὰν καὶ εἰς τὸν πτωχόν.

Ἐνας ἄνθρωπος πηγαίνει νὰ ἐξομολογηθῆ εἰς ἓνα πνευματικὸν καὶ ὁ πνευματικὸς τοῦ γυρεύει ἄσπρα (χρήματα) διὰ νὰ τὸν συγχωρέσῃ, αὐτὸς τί πρέπει νὰ κάμῃ; Πρέπει νὰ τοῦ εἰπῆ: Ἄς εἶναι ὀ-ρισμὸς σου. Πόσα θέλεις; Ὑστερα σοῦ τὰ δίνω ὡσὰν λάβω τὴν συγχώρησιν ἀπὸ τὸν πνευματικόν μου. Καὶ ὡσὰν λάβῃ τὴν συγχώρησιν, νὰ τοῦ εἰπῆ: Πνευματικέ, σὲ ἐγέλασα, δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω τίποτε, διατὶ τὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δὲν πουλιῶνται. Καὶ ἔτσι διορθώνεται καὶ ὁ πνευματικός.

Παρεδόθη ὁ Κύριος, ἀδελφοί μου, εἰς τὰς χεῖρας τῶν παρὰ νόμων ἐβραίων· ὑβρίσθη, ἐδάρθη, ἐσταυρώθη κατὰ τὸ ἀνθρώπινον· τὴν Μεγάλην Τετράδην ἐπωλήθη ὁ Κύριος καὶ τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν ἐσταυρώθη κατὰ τὸ ἀνθρώπινον. Πρέπει καὶ ἡμεῖς οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ νὰ νηστεύωμεν πάντοτε, μὰ περισσότερον

τὴν Τετράδην, διότι ἐπωλήθη ὁ Κύριος καὶ τὴν Παρασκευὴν, διότι ἐσταυρώθη. Ὅμοίως ἔχομεν χρέος νὰ νηστεύωμεν καὶ τὰς Τεσσαρακοστάς, καθὼς ἐφώτισε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τοὺς ἀγίους Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐνομοθέτησαν νὰ νηστεύωμεν, διὰ νὰ νεκρώνωμεν τὰ πάθη καὶ νὰ ταπεινώνωμεν τὴν σάρκα, τὸ σῶμα, ὁποῦ εἶναι ἕνας λύκος, ἕνα γουρούνι, ἕνα θηρίον, ἕνα λεοντάρι. Καὶ μάλιστα μετὰ τὰ ὀλίγα ζοῦμεν μετὰ εὐκολία καὶ ὅταν τρώγωμεν πολλά, θέλομεν καὶ ἔξοδα πολλά. Ἦμπορῶ νὰ ζήσω μετὰ ἕκατὸ δράμια* ἄρτου· ἐκεῖνα τὰ εὐλογεῖ ὁ Θεός, διότι εἶναι ἀναγκαῖα· καὶ ὄχι νὰ τρώγωμεν ἕκατὸν δέκα· ἐκεῖνα τὰ δέκα τὰ καταρᾶται, διότι εἶναι χαράμι· εἶναι ἐκείνου ὁποῦ πεινᾷ. Φυλάγετε αὐτὰς τὰς τέσσαρας Τεσσαρακοστάς, χριστιανοί μου; Ἐδῶ πῶς πηγαίνετε; Ἄν εἴσθε χριστιανοί, πρέπει νὰ τὰς φυλάγετε· μάλιστα τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν. Κρατεῖτε τὸ τριήμερον ἐδῶ; Τὴν Καθαρὰν Δευτέραν; Εἶναι καλὸν καὶ ἅγιον ὅποιος τὸ κρατεῖ. Ὅποιος νηστεύει τὸ τριήμερον ἔχει μισθὸν εἰς τὴν ψυχὴν του, καὶ πάλιν δὲν λέγω ἐκεῖνος ὁποῦ δὲν δύναται. Καὶ μίαν ἡμέραν νὰ νηστεύσῃ ὠφελεῖται.

Θέλων ὁ Κύριος νὰ δεῖξῃ τὸ μέγα κακὸν ὁποῦ ἀπετόλμησαν νὰ κάμουν τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου, οἱ ἔβραῖοι, ἐσκότισε τὸν ἥλιον ἀπὸ τὰς ἕξ ὥρας ἕως τὰς ἑννέα εἰς ὅλον τὸν κόσμον· αἱ πέτραι ἐσχίζοντο, ὅλη ἡ γῆ ἔτρεμεν. Ἐτέθη ὁ Κύριος εἰς τὸν τάφον, καὶ εὐθὺς ἀνεστήθησαν χιλιάδες νεκροί, ὁποῦ ἦσαν χιλιάδες χρόνους ἀποθαμένοι, καὶ ἐκήρυξαν πῶς μόνον ὁ Χριστὸς εἶναι Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ Θεὸς ἀληθινός, καὶ ζωὴ τῶν ἀπάντων. Πρέπει καὶ ἡμεῖς οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ ἀπὸ σήμερον καὶ ὕστερα νὰ μὴν κλαίωμεν τοὺς ἀποθαμένους ὡσὰν τοὺς ἀσεβεῖς καὶ ἀπίστους, ὁποῦ δὲν ἐλπίζουν ἀνάστασιν. Οὗτος ὁ κόσμος, ἀδελφοί μου, εἶναι ὡσὰν μία φυλακὴ. Πότε πρέπει νὰ χαίρεται ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ἐμβαίνη εἰς τὴν φυλακὴν ἢ ὅταν ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὴν φυλακὴν; Μοῦ φαίνεται, ὅταν ἐμβαίνη εἰς τὴν φυλακὴν, τότε πρέπει νὰ κλαίῃ καὶ νὰ λυπῆται, καὶ ὅταν ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν φυλακὴν, τότε

* Τὸ δράμι εἶναι ὑποδιαίρεσις τῆς ὀκάς, ἢ ὁποῖα ἔχει 400 δράμια καὶ εἶναι ἴση μετὰ 1280 γραμμάρια.

πρέπει να χαίρεται. Ἔτσι, ἀδελφοί μου, να μὴν λυπῆσθε διὰ τοὺς ἀποθαμένους, ἀλλὰ ἂν ἀγαπᾶτε τοὺς ἀποθαμένους, κάμνετε ὅτι ἠμπορεῖτε διὰ τὴν ψυχὴν των· σαρανταλείτουργα, μνημόσυνα, λειτουργίες, κερὶ, λιβάνι, λάδι, νηστείας, προσευχάς, ἐλεημοσύνας. Βάζει ὁ Θεὸς τὴν εὐσπλαγγίαν του καὶ τὸν σώζει τὸν ἀποθαμένον σας καὶ τὸν βάζει εἰς τὸν Παράδεισον ἢ εἶναι ἐλαφροτέρα ἢ κόλασις του. Καὶ ὅσες γυναῖκες φορεῖτε λερωμένα (ροῦχα πένθιμα) διὰ τοὺς ἀποθαμένους σας, να τὰ βγάλετε· διότι βλάπτετε καὶ τὸν ἑαυτὸν σας καὶ τοὺς ἀποθαμένους. Φυσικὸν εἶναι ὁ ἄνθρωπος να γεννηθῆ καὶ ν' ἀποθάνῃ. Ὅταν γεννώμεθα, τότε πρέπει να κλαίωμεν, καὶ ὅταν ἀποθνήσκωμεν, να χαιρώμεθα· καὶ μάλιστα να μὴν κλαίετε διὰ τὰ μικρὰ παιδιὰ, ὅπου εἶναι ὡσὰν ἄγγελοι μέσα εἰς τὸν Παράδεισον. Τὸ παιδί σου τοῦ Θεοῦ ἦτο· καὶ ὅταν σοῦ τὸ ἐχάρισε ὁ Θεός, σὲ ἐτίμησε· καὶ τώρα πάλιν ὅπου σοῦ τὸ ἐπῆρε, σοῦ ἐτίμησε τὸ παιδί σου να χαίρεται πάντοτε εἰς τὸν Παράδεισον, καὶ σὺ να κάθεσαι να κλαῖς εἶναι ἄπρεπον.

Ἐνας βασιλεὺς σοῦ γυρεύει τὸ παιδί σου να τὸ κάμη βεζίρη καὶ χαιρέσαι να τοῦ τὸ πάρῃ. Πολλῶ μᾶλλον δὲν πρέπει να χαιρέσαι ὅπου σὲ ἠξίωσεν ὁ πανάγαθος Θεὸς καὶ ἐπῆρε καρπὸν ἀπὸ τὴν βρωμισμένην κοιλίαν σου, καὶ σοῦ ἔβαλε τὸ παιδί σου μέσα εἰς τὸν Παράδεισον, καὶ σοῦ τὸ φυλάγει να σοῦ τὸ παραδώσῃ εἰς τὴν Δευτέραν Παρουσίαν να λάμπῃ περισσότερο ἀπὸ τὸν ἥλιον, διὰ να λάβῃς τὸν μισθόν σου να χαιρέσαι πάντοτε μαζί του;

Εἶναι μερικοὶ ὅπου ἔχουν τὸν διάβολον εἰς τὴν καρδίαν των καὶ λέγουν πὼς δὲν ὑπάρχει ἀνάστασις καὶ δὲν εἶδαν καμμίαν φορὰν να ἀναστηθῆ κανένας ἄνθρωπος. Ὅμως καθὼς ἠδυνήθη ὁ Κύριος καὶ μᾶς ἀνέστησεν ἀπὸ τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς μας, ἔτσι δύναται να μᾶς ἀναστήσῃ καὶ ἀπὸ τὴν κοιλίαν τῆς γῆς. Ἡ κοιλία τῆς μητρὸς μας καὶ ὁ τάφος τί διαφέρει; Δὲν βλέπομεν φανερὰ τὴν ἀνάστασιν; Ὅταν κοιμώμεθα, δὲν εἴμεθα ὡσὰν ἀποθαμένοι; Ὁ ὕπνος τί εἶναι; Μικρὸς θάνατος, καὶ ὁ θάνατος μεγάλος ὕπνος. Καὶ καθὼς τὸ σιτάρι ὅπου πίπτει εἰς τὴν γῆν, ἀνίσως καὶ δὲν βρέχῃ να σαπηθῆ να γίνῃ ὡσὰν χυλός, δὲν φυτρώνει, ἔτσι καὶ ἡμεῖς ὅπου ἀποθνήσκομεν καὶ θαπτόμεθα εἰς τὴν γῆν. Ἀνίσως καὶ δὲν ἐθάπτετο πρῶτον εἰς

τὸν τάφον ὁ Χριστός μας, δὲν μᾶς ἐπότιζε τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον καὶ τὴν ἀνάστασιν. Δὲν βλέπετε φανερὰ τὰ χόρτα πῶς τὰ ἀνασταίνει ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν γῆν κάθε ἡμέραν; Γνωσὶν δὲν ἔχομεν, χριστιανοὶ μου, νὰ στοχασθῶμεν τὰ πάντα. Ὅλα μᾶς τὰ ἐχάρισεν ὁ Θεός. Ὅθεν διὰ τὸ παρόν, ἀδελφοί μου, σᾶς παρακαλῶ νὰ εἰπῆτε καὶ δι' ὅλους τοὺς ἀποθαμένους τρεῖς φορές: Ὁ Θεὸς συγχωρήσοι καὶ ἐλεήσοι αὐτούς. Ἄν ἔχετε καὶ τίποτε ψωμί, σιτάρι, αὔριο νὰ μοιράσετε εἰς τοὺς χριστιανούς καὶ βάζομεν ὕστερα καὶ τοὺς ξανασυγχωροῦν, διότι ἡ συγχώρησις ἀξίζει χίλια πουργιά.

Ἐπῆγεν ὁ Κύριος εἰς τὸν ἄδην καὶ ἔβγαλε τὸν Ἀδάμ, τὴν Εὐάν καὶ τὸ γένος του. Ἀνέστη τὴν τρίτην ἡμέραν. Ἐφάνη δώδεκα φορές εἰς τοὺς Ἀποστόλους Του. Ἔγινε χαρὰ εἰς τὸν οὐρανόν, χαρὰ εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον· φαρμάκι καὶ σπαθὶ δίστομον εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἑβραίων καὶ μάλιστα τοῦ διαβόλου. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἑβραῖοι δὲν κατακαίονται ἄλλην ἡμέραν τόσον, ὡσὰν τὴν Κυριακὴν, ὅπου ἀκούουν τὸν παπᾶ μας νὰ λέγη: “Ὁ ἀναστάς ἐκ νεκρῶν Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν”. Διότι ἐκεῖνο ὅπου ἐσπούδαζον οἱ ἑβραῖοι νὰ κάμουν διὰ νὰ ἐξαλείψουν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ μας, ἐγύρισεν ἐναντίον τῆς κεφαλῆς των. Πρέπει καὶ ἡμεῖς, ἀδελφοί μου, νὰ χαιρώμεθα πάντοτε, μὰ περισσότερο τὴν Κυριακὴν, ὅπου εἶναι ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ μας. Διότι Κυριακὴν ἡμέραν ἔγινεν ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας. Κυριακὴν ἡμέραν ἔγινεν ἡ Γέννησις καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ μας. Κυριακὴν μέλλει ὁ Κύριος νὰ ἀναστήσῃ ὅλον τὸν κόσμον. Πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ ἐργαζώμεθα τὰς ἑξ ἡμέρας διὰ ταῦτα τὰ μάταια, γήινα καὶ ψεύτικα πράγματα, καὶ τὴν Κυριακὴν νὰ πηγαίνωμεν εἰς τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς ἢ εἰς τὰς ἱεράς Μονὰς καὶ νὰ στοχαζώμεθα τὰς ἁμαρτίας μας, τὸν θάνατον, τὴν κόλασιν, τὸν Παράδεισον, τὴν ψυχὴν μας ὅπου εἶναι τιμιωτέρα ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὅχι νὰ πολυτρώγωμεν, νὰ πολυπίνωμεν καὶ νὰ κάμνωμεν ἁμαρτίας· οὔτε νὰ ἐργαζώμεθα, καὶ νὰ πραγματευώμεθα καὶ νὰ κάνωμεν

λισιβερίσια τὴν Κυριακὴν. Ἐκεῖνο τὸ κέρδος ὁποῦ γίνεται τὴν Κυριακὴν εἶναι ἀφωρισμένο καὶ κατηραμένο, καὶ βάνετε φωτιά καὶ κατάρρα εἰς τὸ σπίτι σας καὶ ὄχι εὐλογίαν· καὶ ἢ σὲ θανατώνει ὁ Θεὸς παράκαιρα, ἢ τὴν γυναῖκά σου, ἢ τὸ παιδί σου, ἢ τὸ ζῶόν σου φοφᾶ, ἢ χαλάζι ρίχνει ὁ Θεὸς καὶ χαλᾶ τὰ πράγματά σου ἢ ἄλλον κακὸν σοῦ κάμνει. Ὅθεν, ἀδελφοί μου, διὰ νὰ μὴν πάθετε κανένα κακόν, μήτε ψυχικόν μήτε σωματικόν, σᾶς συμβουλεύω νὰ φυλάγετε τὴν Κυριακὴν ὡσάν ὁποῦ εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὸν Θεόν. Ἐδῶ πῶς πηγαίνετε, χριστιανοί μου; Τὴν φυλάγετε τὴν Κυριακὴν σας; Ἄν εἴσθε χριστιανοί, νὰ τὴν φυλάγετε.

— Ἐχετε ἐδῶ πρόβατα; Τὸ γάλα τῆς Κυριακῆς τί τὸ κάμνετε; Ἄκουσε, παιδί μου· νὰ τὸ σμίγῃς ὄλο καὶ νὰ τὸ κάμνης ἑπτὰ μερίδια· καὶ τὰ ἕξ μερίδια κράτησέ τα διὰ λόγου σου νὰ κυβερνηθῆς, καὶ τὸ ἄλλο μερίδιον τῆς Κυριακῆς, ἂν θέλῃς, δῶσέ το ἐλεημοσύνην εἰς τοὺς πτωχοὺς ἢ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἢ κατὰ τὸ παρὸν σὲ συμβουλεύω νὰ τὸ δώσης εἰς τὸ σχολεῖον, διὰ νὰ εὐλογῆσῃ ὁ Θεὸς τὰ πρόβατά σου. Καὶ ἂν τύχη ἀνάγκη καὶ θέλεις νὰ πωλήσης πράγματα φαγώσιμα τὴν Κυριακὴν, ἐξ ἀνάγκης ἐκεῖνο τὸ κέρδος μὴν τὸ σμίγεις εἰς τὴν σακκούλα σου, διότι τὴν μαγαρίζει· ἀλλὰ δῶσέ τα ἐλεημοσύνην, διὰ νὰ σᾶς φυλάγῃ ὁ Θεός.

Εἰς τὰς τεσσαράκοντα ἡμέρας εὐλόγησεν ὁ Κύριος τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους, ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἐκάθησεν ἐκ δεξιῶν τοῦ προανάρχου Πατρὸς, νὰ συμβασιλεύσῃ αἰωνίως καὶ νὰ προσκυνῆται ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους.

Ἐνα πρᾶγμα θὰ σᾶς φανερώσω, χριστιανοί μου· τὸ ξεύρω πῶς θὰ σᾶς καύσω τὴν καρδιά· εἶναι φοβερὸν καὶ λυπηρόν· τρέμει ἢ καρδιά μου νὰ τὸ εἰπῶ, ἀλλὰ τί νὰ κάμω, ὁποῦ μοῦ λέγει ὁ Χριστὸς μας πῶς ἀνίσως καὶ δὲν τὸ φανερώσω, μὲ θανατώνει καὶ μὲ βάνει εἰς τὴν κόλασιν. Μᾶς φανερώνει ἢ θεία Γραφή, τὸ ἅγιον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, πῶς εἰς τὸν ὄγδοον αἰῶνα θὰ γίνῃ τὸ τέλος τοῦ κόσμου καὶ μέλλει νὰ χαλάσῃ τοῦτος ὁ κόσμος. Καὶ θὰ στείλῃ ὁ Θεὸς τὸν προφήτην Ἡλίαν νὰ διδάξῃ τοὺς χρι-

στιανούς να φυλάγουν την πίστιν τους και τὸ πρόσταγμα τοῦ Θεοῦ καὶ ὕστερα μέλλει νὰ ἔλθῃ ὁ ἀντίχριστος νὰ διδάξῃ τοὺς χριστιανούς νὰ ἀρνηθοῦν τὴν πίστιν τους. Ὁ ἀντίχριστος, ἀδελφοί μου, εἶναι ἄνθρωπος ὁποῦ ἔχει κακὴν γνώμην, κακὴν προαίρεσιν καὶ κατοικεῖ ὁ διάβολος εἰς τὴν καρδίαν του, καὶ λέγει πῶς εἶναι Θεός· καὶ ὁ ἀντίχριστος θὲ νὰ θανατώσῃ τὸν προφήτην Ἡλίαν. Ἀδελφοί μου, ἐξετάζοντας ἔμαθα καὶ ἐκατάλαβα, πῶς ὁ προφήτης Ἡλίας, εἶναι ζωντανὸς τόσους χιλιάδες χρόνους καὶ ἤξεύρει ὁ Θεὸς ποῦ τὸν ἔχει φυλαγμένον ἕως τὴν σήμερον. Ἀνίσως καὶ θέλετε νὰ μάθετε ποῦ εὐρίσκεται, ἐδῶ κοντὰ εἶναι καὶ αὐτός· τὰ λόγια ὁποῦ σᾶς λέγω ἐκείνου εἶναι. Ὁ προφήτης Ἡλίας, ὅταν ἔλθῃ νὰ διδάξῃ, δὲν θὰ φανερωθῇ εἰς τὸν κόσμον, καθὼς λέγει τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἵνα «μὴ ἐλθὼν πατάξω τὴν γῆν ἄρδην» (Μαλακίου 8' 5), ἦτοι, λέγει τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, διὰ νὰ μὴν φοβίσω καὶ ταράξω τὸν κόσμον καὶ τὴν γῆν, δὲν θὰ τὸν φανερώσω εἰς σᾶς τοὺς χριστιανούς. Ἀμὴ τί ἔχει παιδιὰ μου, νὰ φανερωθῇ; Ὁ ζῆλός του καὶ ἡ διδασκαλία του.

Ἀμὴ τί καρτεροῦμεν; Λυπηρὸν εἶναι νὰ σᾶς τὸ εἶπω! Σήμερον, αὔριον καρτεροῦμεν δίψας, πείνας μεγάλας, ὁποῦ νὰ δίνωμεν χιλιάδας φλωρία καὶ νὰ μὴν εὐρίσκωμεν ὀλίγον ψωμί ἢ νερό. Σήμερον, αὔριον περιμένομεν θανατικὰς ἀσθενείας μεγάλας, ὁποῦ νὰ μὴν προφθᾶσωμεν οἱ ζωντανοὶ νὰ θάπτωμεν τοὺς ἀποθαμένους. Σεισμὸς παγκόσμιος θὰ γίνῃ, ὅλος ὁ κόσμος θὰ γίνῃ ἕνας κάμπος. Θὰ πέσουν ὅλα τὰ βουνά, ὅλα τὰ σπίτια. Ἡ θάλασσα θὰ σηκωθῇ ὑψηλὰ δεκαπέντε πῆχεις ἀπὸ τὰ ὑψηλότερα βουνά. Τὰ ἄστρα θὰ πέσουν ἀπὸ τὸν οὐρανόν· ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη θὰ σκοτισθοῦν· ὁ οὐρανὸς ὁποῦ φαίνεται, ἡ γῆ καὶ τὰ πάντα, καὶ ὅλος ὁ κόσμος θὰ χαλάσῃ. Πότε θὰ γίνουν αὐτά; Ὁ Χριστὸς μᾶς λέγει: Ἐπλησίασε τώρα κοντὰ, ἔγγιξε τὸ μαχαίρι εἰς τὸ κόκκαλον. Ἐξαφνα θὰ γίνουν· ἡμποροῦν νὰ γίνουν καὶ ἀπόψε. Τάχα νὰ μὴν εἶναι καὶ τώρα ἡ ἀρχή; Δὲν βλέπετε πῶς ἐχάθησαν τὰ γεννήματά σας καὶ τὰ σπαρτά σας; Ἐστέρησαν αἱ βρύσες, τὰ ποτάμια; Σήμερον μᾶς ὕστερεῖ τὸ ἕνα, αὔριον τὸ ἄλλον, καὶ ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον μᾶς τὰ δίδει ὁ Θεός, καὶ ἡμεῖς ὡς ἀναίσθητοι δὲν τὰ στοχαζόμεθα.

Τοῦτο σᾶς λέγω καὶ σᾶς παραγγέλω· κἂν ὁ οὐρανὸς νὰ κατεβῆ κάτω, κἂν ἡ γῆ νὰ ἀνεβῆ ἐπάνω, κἂν ὅλος ὁ κόσμος νὰ χαλάσῃ, καθὼς μέλλει νὰ χαλάσῃ, σήμερον, αὔριον, νὰ μὴν σᾶς μέλῃ τί ἔχει νὰ κάμῃ ὁ Θεός. Τὸ κορμί σας ἄς τὸ καύσουν, ἄς τὸ τηγανίσουν· τὰ πράγματά σας ἄς σᾶς τὰ πάρουν· μὴν σᾶς μέλλει· δώσατέ τα· δὲν εἶναι ἰδικά σας. Ψυχὴ καὶ Χριστὸς σᾶς χρειάζονται. Αὐτὰ τὰ δύο ὅλος ὁ κόσμος νὰ πέσῃ, δὲν ἤμπορεῖ νὰ σᾶς τὰ πάρῃ, ἐκτὸς καὶ τὰ δώσετε μὲ τὸ θέλημά σας. Αὐτὰ τὰ δύο νὰ τὰ φυλάγετε, νὰ μὴν τὰ χάσετε.

Τώρα, ἀδελφοί μου, τί σημεῖον καρτεροῦμεν; Δὲν καρτεροῦμεν ἄλλο παρὰ πότε νὰ λάμψῃ ὁ πανάγιος Σταυρὸς εἰς τὸν οὐρανὸν περισσότερο ἀπὸ τὸν ἥλιον, καὶ νὰ λάμψῃ ὁ γλυκύτατός μας Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεὸς ἑπτὰ φορές περισσότερο ἀπὸ τὸν ἥλιον, μὲ χίλιες χιλιάδες καὶ μύριες μυριάδες Ἀγγέλους, μὲ δόξαν θεϊκὴν. Καὶ ἔχει ν' ἀναστήσῃ ὁ Κύριος ὅλον τὸν κόσμον. Καὶ οἱ καλοὶ θὰ εἶναι ὡς ἄγγελοι, καὶ οἱ κακοὶ ὡσάν δαίμονες, πρῶτον τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου οἱ ἔβραῖοι, οἱ ὅποιοι ὄχι μόνον δὲν ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν μας, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐσταύρωσαν. Τότε θὰ ἴδουν ἐκείνην τὴν δόξαν τοῦ Χριστοῦ μας νὰ πιστεύσουν καὶ νὰ τὸν προσκυνήσουν, ἀμὴ ἐκείνη ἢ πίστις δὲν τοὺς ὠφελεῖ τότε. Τώρα χρειάζεται ἡ πίστις. Διὰ τοῦτο, ἀδελφοί μου, καλότυχοι καὶ τρισμακάριοι οἱ χριστιανοὶ ὅπου πιστεύουν τώρα, καὶ ἀλλοίμονον εἰς τοὺς ἀπίστους. Καλύτερα ἂν μὴν εἶχον γεννηθῆ εἰς τὸν κόσμον.

Τότε θὰ ξεχωρίσῃ ὁ Κύριος τοὺς δικαίους ἀπὸ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, καθὼς ξεχωρίζει ὁ ποιμὴν τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ ἐρίφια καὶ θὰ βάλῃ τοὺς δικαίους εἰς τὰ δεξιὰ του, καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς εἰς τὰ ἀριστερά του. Καὶ θὰ εἶπῃ εἰς τοὺς δικαίους: «Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου» (Ματθ. κε' 34) νὰ κληρονομήσετε τὸν Παράδεισον, νὰ χαίρεσθε μαζί μὲ τοὺς Ἀγγέλους μου πάντοτε, διότι ἐφυλάξατε τὴν πίστιν μου καὶ τὰ προστάγματά μου. Εἰς δὲ τοὺς ἁμαρτωλοὺς θὰ εἶπῃ ὁ Κύριος: «Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ» (Ματθ. κε' 41) οἱ κατηραμένοι εἰς τὴν κόλασιν νὰ καίεσθε μαζί μὲ τὸν διάβολον, τὸν πατέρα σας, πάντοτε, διότι δὲν ἐφυλάξατε τὴν πίστιν μου καὶ τὰ προστάγματά μου. Καὶ θὰ ἀνοίξῃ ὁ Κύριος ἓνα πύρινον πο-

ταμόν, ὡς θάλασσα, νὰ ρίψη ὅλους τοὺς ἀσεβεῖς, ἀπίστους, αἰρετικούς, ἀθέους καὶ ἁμαρτωλοὺς μέσα, νὰ καίωνται πάντοτε· καὶ θὰ βάλῃ τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ὀρθοδόξους χριστιανοὺς καὶ δικαίους μέσα εἰς τὸν Παραδείσον νὰ χαίρωνται πάντοτε.

Ὅθεν πρέπει καὶ ἡμεῖς, ἀδελφοί μου, νὰ στοχασθῶμεν τί εἴμεθα, δίκαιοι ἢ ἁμαρτωλοί; Καὶ ἀνίσως εἴμεθα δίκαιοι, καλότυχοι καὶ τρισμακάριοι. Ἀνίσως δὲ καὶ εἴμεθα ἁμαρτωλοί, πρέπει τώρα ὅπου ἔχομεν καιρὸν νὰ μετανοήσωμεν ἀπὸ τὰ κακὰ καὶ νὰ πράξωμεν τὰ καλά. Ἡ κόλασις μᾶς καρτερεῖ· πότε θὰ μετανοήσωμεν; Ὅχι αὐριον, μεθαύριον καὶ τοῦ χρόνου, ἀλλ' αὐτὴν τὴν ὥραν. Διότι δὲν ἤξεύρομεν ἕως αὐριον τί ἔχομεν νὰ πάθωμεν. Ὁ Χριστὸς μᾶς λέγει νὰ εἴμεθα πάντοτε ἔτοιμοι. Πόσον κακὸν πράγμα εἶναι, χριστιανοί μου, νὰ πέσῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς ἁμαρτίαν καὶ νὰ μὴν μετανοήσῃ! Στοχασθῆτε!

Τὸν παλαιὸν καιρὸν οἱ ἔβραιοι ἐθανάτωσαν ὅλους τοὺς Προφῆτας, ὅλους τοὺς δικαίους διδασκάλους· χιλιάδες φορὲς ἄφησαν τὸν Θεὸν καὶ ἐπροσκύνησαν τὸν διάβολον, καὶ τόσον, ὅπου ἔκαμαν ἓνα μωσχάρι καὶ τὸ ἐπροσκυνοῦσαν διὰ Θεόν, καθὼς τὸ ἔχουν ἕως τὴν σήμερον. Καὶ τώρα τὸ αὐτὸ εἶναι νὰ συναναστρέφῃσαι καὶ νὰ πραγματεῦσαι, νὰ τρώγῃς καὶ νὰ πίνῃς μὲ τὸν διάβολον, τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ μὲ τὸν Ἑβραῖον. Ἐτόλμησαν καὶ ἐσταύρωσαν καὶ τὸν Χριστὸν μας. Ὁ Πανάγαθος εἰς ὅλα αὐτὰ τοὺς ἐφύλαγε, τοὺς ἐσκέπαζεν. Ἐκαρτέρησεν ὁ Κύριος ὕστερα ἀπὸ τὴν σταύρωσίν του τριάντα χρόνια νὰ μετανοήσουν, ἀλλὰ δὲν μετενόησαν. Τότε τοὺς κατηράσθη, τοὺς ἀφώρισε, τοὺς ὠργίσθη καὶ ἀφῆκε τὸν διάβολον μέσα εἰς τὴν καρδίαν των, καθὼς τὸν ἔχουν ἕως σήμερον. Ἐσκοτίσθησαν, ἔφυγον ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Σηκώνει ὁ Θεὸς ἓνα βασιλέα ἀπὸ τὴν παλαιὰν Ῥώμην (τὸν Τίτο) καὶ πολιορκεῖ τοὺς ἔβραίους μέσα εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ οἱ πατέρες καὶ αἱ μητέρες ἀπὸ τὴν πείναν ἔσφαζον τὰ τέκνα των καὶ τὰ ἔψενον καὶ τὰ ἔτρωγον· ὁ διάβολος θέλει νὰ τρώγουν οἱ γονεῖς τὰ τέκνα των, καὶ ὅχι ὁ Θεός.

Ἀκοῦτε, ἀδελφοί μου, ὁ ἄνθρωπος τί κακὸν παθαίνει ὅταν ἁμαρτάνῃ καὶ τὸν ἐγκαταλείψῃ ὁ Θεός; «Φοβερόν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς

χειράς Θεοῦ ζῶντος» (Ἑβρ. ι' 31). Μεγάλην εὐσπλαγγίαν ἔχει ὁ Θεός, ἀλλὰ ἔχει καὶ μεγάλην ὀργήν· καὶ καθὼς ἐπαίδευσε τοὺς ἑβραίους, παιδεύει καὶ ἡμᾶς, ἀνίσως καὶ δὲν κάμνομεν καλά.

Βάζει ὁ Θεὸς τὸν βασιλέα μέσα εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ θανατώνει χίλιες ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες ἑβραίους, καὶ τόσον, ὅπου ἔγινε τὸ αἷμα ὡσάν θάλασσα. Τριάντα ἀργύρια ἐπώλησαν οἱ ἑβραῖοι τὸν Χριστὸν μας, τριάντα χρόνους ἀργότερον ἐπώλησεν ὁ Χριστὸς μας χίλιες χιλιάδες ἑβραίους. Ἐσὺ ἔμαθες καὶ πωλεῖς τὸν Χριστὸν, καὶ ἐκεῖνος δὲν ἡμπορεῖ νὰ σὲ πωλήσῃ;

Καὶ τώρα μὴ δυνάμενοι οἱ ἑβραῖοι νὰ τὸν μετασταυρώσουν τὸν Χριστὸν, κάθε Μεγάλην Παρασκευὴν τὸν κάμνουν ἀπὸ κερὶ καὶ τὸν σταυρώνουν, καὶ ὕστερα τὸν καιοῦν· ἢ παίρνουν ἓνα ἀρνὶ καὶ τὸ κτυποῦν μὲ τὰ μαχαίρια καὶ τὸ σταυρώνουν ἀντὶ τοῦ Χριστοῦ. Ἀκούετε κακίαν τῶν ἑβραίων καὶ τοῦ διαβόλου; Καθὼς γεννηθῆ τὸ ἑβραϊόπουλον, ἀντὶ νὰ τὸ μαθαίνουν νὰ προσκυνῆ τὸν Θεόν, οἱ ἑβραῖοι, παρακινούμενοι ἀπὸ τὸν πατέρα των τὸν διάβολον, εὐθύς ὅπου γεννηθῆ, τὸ μαθαίνουν νὰ βλασφημᾷ καὶ νὰ ἀναθεματίζῃ τὸν Χριστὸν μας καὶ τὴν Παναγίαν μας· καὶ ἐξοδεύουν πενήντα, ἑκατὸν πουγγία (ἓνα πουγγὶ εἶχε 500 γρόσια) νὰ εὔρουν κανένα χριστιανόπουλο νὰ τὸ σφάξουν, νὰ πάρουν τὸ αἷμά του, καὶ μὲ ἐκεῖνο νὰ κοινωνοῦν. Ὁ διάβολος θέλει νὰ πίνωμεν τὸ αἷμα τῶν παιδίων, καὶ ὄχι ὁ Θεός. Ὁ Χριστὸς μᾶς παραγγέλλει νὰ εὐχώμεθα ὅλον τὸν κόσμον. Ὁ ἑβραῖος, ὅσον καὶ ἂν εἶναι φίλος σου, πήγγαινε, καλημέρισέ τον, καὶ βάλε τὸ αὐτί σου νὰ ἀκούσῃς τί σοῦ λέγει. Ἐσὺ τὸν εὔχεσαι καὶ τὸν χαιρετᾷς, καὶ ἐκεῖνος σὲ καταρᾶται καὶ σοῦ λέγει, κακὴ ἡμέρα σου, διότι ἡ καλὴ ἡμέρα εἶναι τοῦ Χριστοῦ, καὶ δὲν θέλει οὔτε νὰ τὴν ἀκούσῃ οὔτε νὰ τὴν εἶπῃ ὁ ἑβραῖος. Κοίταξε εἰς τὸ πρόσωπον ἓνα ἑβραῖον ὅταν γελᾷ· τὰ δόντια του ἀσπρίζουν, τὸ πρόσωπόν του εἶναι ὡσάν πανὶ ἀφωρισμένο, διότι ἔχει τὴν κατάραν ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ δὲν γελᾷ ἢ καρδιά του. Ἔχει τὸν διάβολον μέσα του ὅπου δὲν τὸν ἀφήνει. Κοίταξε καὶ ἓνα χριστιανὸν εἰς τὸ πρόσωπον, ἃς εἶναι καὶ ἁμαρτωλός· λάμπει τὸ πρόσωπόν του, ἀπὸ τὴν Χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Σφάζει ὁ ἑβραῖος ἓνα πρό-

βατον, καὶ τὸ μισὸ τὸ ἐμπροσθινὸν τὸ κρατεῖ διὰ λόγου του, καὶ τὸ πρισινὸν τὸ μουντζώνει καὶ τὸ πωλεῖ εἰς τοὺς χριστιανοὺς διὰ νὰ τοὺς μαγαρίση. Καὶ ἂν σοῦ δώσῃ ὁ ἑβραῖος κρασί ἢ ῥακί, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴν τὸ μαγαρίση πρῶτον· καὶ ἂν δὲν προφθάσῃ νὰ οὐρήσῃ μέσα, θὰ πτύσῃ. Ὅταν ἀποθάνῃ κάποιος ἑβραῖος, τὸν βάζουν μέσα εἰς ἕνα σκαφίδι μεγάλο καὶ τὸν πλένουν μὲ ῥακί, καὶ τοῦ βγάνουν ὅλην του τὴν βρωμα, καὶ ἐκεῖνο τὸ ῥακί τὸ φτιάνουν μὲ μυριστικά, καὶ τότε τὸ πωλοῦν εἰς τοὺς χριστιανοὺς εὐθηνότερον, διὰ νὰ τοὺς μαγαρίσουν. Πωλοῦν ψάρια εἰς τὴν πόλιν οἱ ἑβραῖοι; Ἀνοίγουν τὸ στόμα τοῦ ὄψαριου καὶ οὐροῦν μέσα, καὶ τότε τὸ πωλοῦν εἰς τοὺς χριστιανούς.

Ὁ ἑβραῖος μοῦ λέγει πῶς ὁ Χριστὸς μου εἶναι μπάσταρδος, ἡ Παναγία μου πόρνη καὶ τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον πῶς τὸ ἔγραψεν ὁ διάβολος. Τώρα ἔχω μάτι νὰ βλέπω τὸν ἑβραῖον; Ἐνας ἄνθρωπος νὰ μὲ ὑβρίσῃ, νὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα μου, τὴν μητέρα μου, τὸν ἀδελφόν μου, καὶ ὕστερα τὸ μάτι νὰ μοῦ βγάλῃ, ἔχω χρέος ὡσὰν χριστιανὸς νὰ τὸν συγχωρήσω. Τὸ δὲ νὰ ὑβρίσῃ τὸν Χριστὸν μου καὶ τὴν Παναγίαν μου, δὲν θέλω νὰ τὸν βλέπω. Καὶ ἡ εὐγενεῖα σας πῶς σᾶς βαστᾷ ἡ καρδιά σας νὰ κάμνετε πραγματείας καὶ συναλλαγές μὲ τοὺς ἑβραῖους; Ἐκεῖνος ὅπου συναναστρέφεται μὲ τοὺς ἑβραῖους, ἀγοράζει καὶ πωλεῖ, τί φανερώνει; Φανερώνει καὶ λέγει, πῶς καλὰ ἔκαμαν οἱ ἑβραῖοι καὶ ἐθανάτωσαν τοὺς προφήτας καὶ ὅλους τοὺς διδασκάλους καὶ ὅλους τοὺς καλοὺς. Καλὰ ἔκαμαν καὶ κάμνουν νὰ ὑβρίζουν τὸν Χριστὸν μας καὶ τὴν Παναγίαν μας. Καλὰ κάμνουν καὶ μᾶς μαγαρίζουν καὶ πίνουν τὸ αἷμά μας.

Ταῦτα διατί σᾶς τὰ εἶπα, χριστιανοί μου; Ὅχι διὰ νὰ φονεύετε τοὺς ἑβραῖους καὶ νὰ τοὺς κατατρέχετε, ἀλλὰ διὰ νὰ τοὺς κλαίετε, πῶς ἄφησαν τὸν Θεὸν καὶ ἐπῆγαν μὲ τὸν διάβολον. Σᾶς τὸ εἶπα νὰ μετανοήσωμεν ἡμεῖς τώρα ὅπου ἔχομεν καιρὸν, διὰ νὰ μὴν τύχη καὶ μᾶς ὀργισθῇ ὁ Θεὸς καὶ μᾶς ἀφήσῃ ἀπὸ τὸ χέρι του καὶ τὸ πάθωμεν καὶ ἡμεῖς σὰν τοὺς ἑβραῖους καὶ χειρότερα.

Χριστιανοί μου, φθάνουν αὐτά· δὲν ἤμπορῶ νὰ σᾶς εἶπω περισσότερα. Σᾶς εἶπα ἐκεῖνο ὅπου μὲ ἐφώτισεν ὁ Θεός· ζητήσατε καὶ ἡ εὐγενεῖα σας νὰ μάθετε τὰ ἄλλα. Εἴσθε φρόνιμοι καὶ γνωστικοί· καταλάβετε τὸ καλὸν σας καὶ κάμετέ το. Τώρα τί κάμνομεν, χριστιανοί

μου; Σᾶς συμβουλευώ, ἀμή δὲν μὲ συμβουλευέτε καὶ ἡ εὐγενεία σας; Ἡ ἐργασία ἢ δική μου εἶναι καὶ δική σας, εἶναι τῆς πίστεώς μας, τοῦ γένους μας. Ἔχω καὶ δύο λογισμούς. Ὁ ἕνας λογισμὸς μου λέγει νὰ σᾶς εὐχηθῶ καὶ νὰ μὲ εὐχηθῆτε, καὶ νὰ σηκωθῶ νὰ πηγαίνω εἰς ἄλλο μέρος, νὰ ἀκούσουν καὶ ἄλλοι ἀδελφοί μας ὅπου μὲ καρτεροῦν. Ὁ ἄλλος λογισμὸς μου λέγει: Ὅχι, μὴν πηγαίνης, μόνον κάθησε νὰ κάμης καθὼς ἔκαμες καὶ εἰς τὰ ἄλλα χωρία, νὰ τελειώσης καὶ τὰ ἐπίλοιπα. Διότι αὐτὰ ὅπου εἶπομεν εἰς τρεῖς λόγους μὲ συντομίαν, ὁμοιάζουν ὡσὰν ἕνας ἄνθρωπος νὰ κτίσῃ ἕναν ἱερὸν Ναὸν χωρὶς σκεπήν. Τὰ ἄλλα ὅπου ἔχομεν νὰ εἴπωμεν ὁμοιάζουν ὡσὰν σκεπήν. Ποία εἶναι ἡ σκεπή; Βλέπω τὸ γένος μας ὅπου ἔπεσε εἰς πολλὰ κακὰ: ἔχουν κατάρες, ἀφορισμούς, ἀναθεματισμούς, ὅρκους, βλασφημίας καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Τὸ πρῶτον εὐχόμεαι διὰ νὰ καθαρισθοῦν οἱ χριστιανοί, νὰ ἁγιασθοῦν τὰ χωρία των καὶ νὰ καθαρισθοῦν ψυχικῶς καὶ σωματικῶς. Τὸ δεύτερον παρακινῶ τοὺς χριστιανούς νὰ φτιάσουν σταυροὺς καὶ κομποσχοίνια, καὶ παρακαλῶ τὸν Χριστὸν μας καὶ τὰ εὐλογεῖ, διὰ νὰ τὰ ἔχουν οἱ χριστιανοὶ φυλακτήρια. Τὸ τρίτον, εἶναι ὅπου κάμνω τοὺς χριστιανούς νὰ φτιάχνουν ψωμί, σιτάρι καὶ νερὸ καὶ βάζω τοὺς χριστιανούς νὰ συγχωροῦν ζωντανούς καὶ ἀποθαμένους. Αὐτὰ τὰ τρία μου λέγει ὁ δεύτερος λογισμὸς μου νὰ κάμω. Ἀλλὰ τώρα μου δίνετε τὴν εὐχὴν σας νὰ πηγαίνω, καὶ τὰ ἄλλα τὰ τελειώνετε ἢ εὐγενεία σας;

— Ὅχι, ἅγιε διδάσκαλε, σὲ παρακαλοῦμεν νὰ καθήσης νὰ μᾶς τὰ τελειώσης, διότι δὲν ἤξεύρομεν νὰ τὰ κάμωμεν.

— Καλά, χριστιανοί μου, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ μας καὶ τὴν δικὴν σας θὰ καθήσω.

Εἶναι πολλοὶ παπᾶδες ἐδῶ; Κάμνετε τὸν κόπον, ἅγιοι ἱερεῖς, νὰ σηκωθῆτε ἐπάνω νὰ ἰδῶ, εἴσθε πολλοί; Ἄγιοι ἱερεῖς, μου κάμνετε μίαν χάριν, νὰ διαβάσωμεν ἕνα ἅγιον Εὐχέλαιον, νὰ χρισθοῦν οἱ χριστιανοὶ οἱ ἀδελφοί μας;

— Ὅρισμός σου, ἅγιε τοῦ Θεοῦ.

— Ἔχω φλωρία πολλὰ νὰ σᾶς πληρώσω, μὰ δὲν σᾶς τὰ δίδω. Θέλω χάρισμα, διότι μὲ πληρωμὴν δὲν ἐνεργεῖ ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ,

τοῦ παναγίου Πνεύματος· διότι ἔτσι λέγει ὁ Χριστός μας: «Δωρεάν ἐλάβετε, δωρεάν δότε» (Ματθ. ι' 8). Τὸ κάμνετε, ἅγιοι ἱερεῖς;

— Μάλιστα, ἅγιο τοῦ Θεοῦ.

— Παρακαλῶ τοὺς χριστιανοὺς νὰ σᾶς συγχωροῦν δι' αὐτὸ τὸ χάρισμα. Θέλετε νὰ βάλω τοὺς χριστιανοὺς νὰ σᾶς συγχωρήσουν ἢ δὲν ἔχετε ἁμαρτίας; Καὶ σᾶς φιλεύω αὔριον ἀπὸ ἓνα βιβλίον, ὄχι διὰ πληρωμὴν, ἀλλὰ διὰ μίαν εὐχήν.

— Ὅρισμός σου.

— Σᾶς παρακαλῶ, χριστιανοί μου, νὰ εἰπῆτε διὰ τοὺς ἁγίους ἱερεῖς, ὅπου θὰ σᾶς διαβάσουν τὸ ἅγιον Εὐχέλαιον, τρεῖς φορές: Ὁ Θεὸς συγχωρήσοι καὶ ἐλεήσοι αὐτούς. Ἄν θέλετε καὶ ἡ ἀγιωσύνη σας ζητήσατε συγχώρησιν. Ἄγιο ἐφημέριε, μοῦ χρειάζονται ἀπόψε νὰ ἐτοιμάσης εἴκοσι φλιντζάνια καὶ δύο ὀκάδες λάδι. Χριαλίδια (θρυαλλίδια=φριτίλια) ἔχει τὸ δικό μου παιδί καὶ σοῦ δίδει. Καὶ ἂν θέλῃς, περιπάτησε, παπᾶ μου, εἰς τὰ σπίτια νὰ μαζεύσης καμμιὰ δεκαριά ὀκάδες λάδι, καὶ βάνεις διὰ τὸ Εὐχέλαιον μία ὀκά, καὶ τὸ ἄλλο τὸ δίνεις τοῦ παπᾶ καὶ τῆς παπαδιᾶς καὶ τὸ τρώγει. Δὲν εἶναι καλὰ ἔτσι; Τὸ κάμνετε;

— Τὸ κάμνω, ἅγιο τοῦ Θεοῦ.

— Ἄν δὲν τὸ κάμῃς, αὔριον σὲ κηρύττω ψεύστη καὶ σὲ ἐντροπιάζω. Σηκωθῆτε ἐπάνω δέκα ἐντόπιοι· ἀκούσατε. Οἱ πέντε νὰ κάμετε ἀπόψε δεκαπέντε σακκιά· καὶ σεῖς αἱ γυναῖκες νὰ φέρετε ψωμί καὶ τὸ σιτάρι ἀπόψε· καὶ σεῖς οἱ πέντε νὰ σταθῆτε ἐπίτροποι, καὶ νὰ κόψετε τὰ ψωμιά καὶ νὰ τὰ βάλετε μέσα στὰ σακκιά, καὶ τὸ σιτάρι. Τὸ κάμνετε;

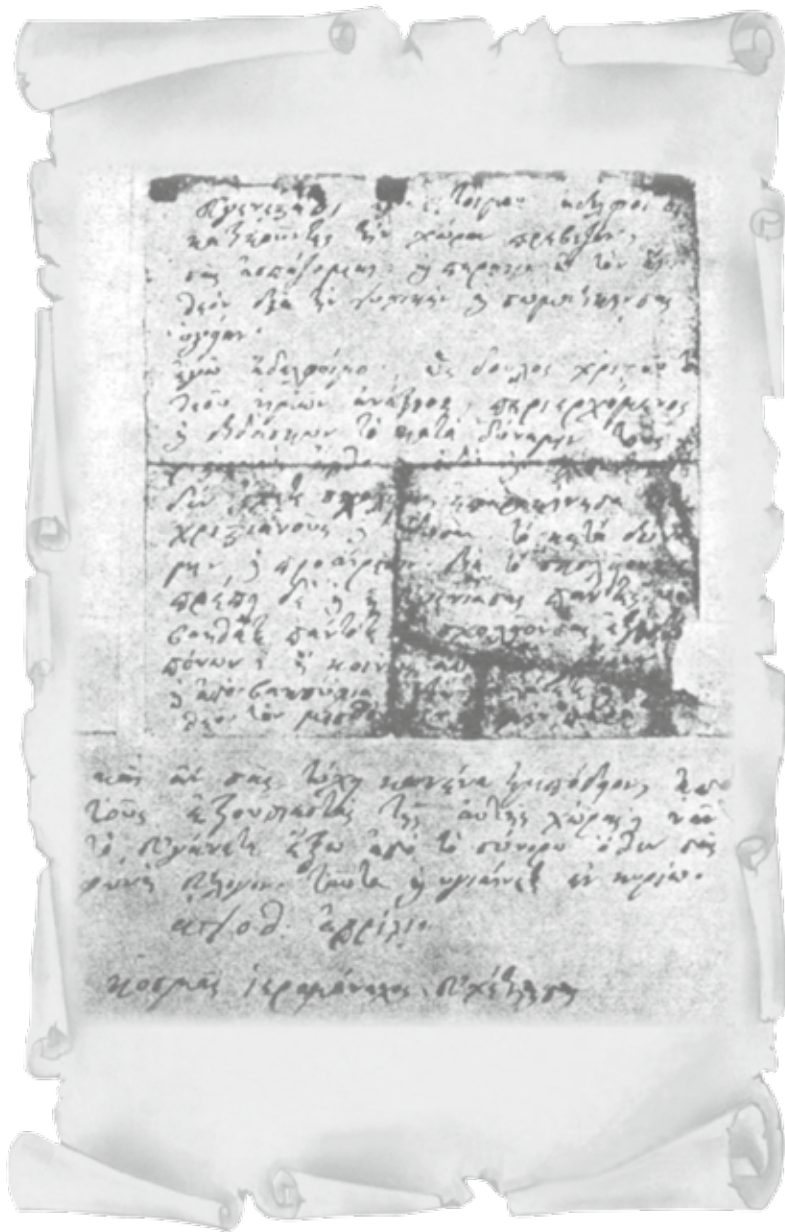
— Τὸ κάμνομεν, ἅγιο τοῦ Θεοῦ.

Ἐσεῖς οἱ ἄλλοι πέντε νὰ φέρετε πέντε καζάνια νερὸ ἀπόψε νὰ ξημερωθοῦν ἔτοιμα διὰ νὰ παρακαλέσωμεν τὸν Χριστὸν αὔριον νὰ τὰ εὐλογήσῃ καὶ νὰ πάρουν οἱ χριστιανοὶ δι' ἁγιασμόν. Τὸ κάμνετε;

— Τὸ κάμνομεν, ἅγιο τοῦ Θεοῦ.

— Καλὰ, παιδιὰ μου. Καθήσατε νὰ τελειώσωμεν καὶ τὰ ἐπίλοιπα. Προσέχετε λοιπόν, παιδιὰ μου, νὰ μὴν ὑπερηφανεύεσθε.

Τὸ πρῶτο τάγμα ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους ὅπου προείπομεν, ἔπεσεν εἰς ὑπερηφανίαν... (συνέχεια στὴν Α' Διδαχὴ σελὶς 91).

Άπόσπασμα αὐτόγραφης, πιθανότατα, ἐπιστολῆς τοῦ πατροΚοσμᾶ πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Πρεβεζῆς, ἡ ὁποία εὑρίσκεται στὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους ἀγορασμένη τὸ 1963 ἀπὸ τὸν πρεβεζάνο Γεώργιο Ἰωάν. Τάλαρο, ἡ ὁποῖαν τὴν εἶχε κληρονομήσει ἀπὸ τὸν πατέρα του.

Διδαχή Ε΄

«*Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν*» (Γεν. α΄ 1)
καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς... λέγει ὁ προφήτης Μωυσῆς πεφωτισμένος
ἐκ Πνεύματος Ἁγίου εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν.

Τὸν παλαιὸν καιρὸν, χριστιανοὶ μου, ἐγίνοντο καλοὶ οἱ ἄνθρωποι. Μεταξὺ εἰς τοὺς πολλοὺς ἔχομεν καὶ ἓνα ὀνομαζόμενον Μωυσῆν. Ὁ Μωυσῆς, ἀδελφοί μου, ἀπὸ μικρὸν παιδίον ἔβαλε δύο πράγματα εἰς τὴν καρδίαν του· ἀγάπην εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς του. Αὐτὰς τὰς δύο ἀγάπας νὰ ἔχετε, χαρὰν, δόξαν, ἀγαλλίασιν, πλοῦτον, θησαυρόν· νὰ χαιρώμεθα μὲ αὐτὰς τὰς δύο ἀγάπας πάντοτε. Σαράντα χρόνους ἐσπούδασεν ὁ προφήτης Μωυσῆς νὰ μάθῃ τὰ γράμματα, διὰ νὰ καταλάβῃ ποῦ περιπατεῖ. Νὰ σπουδάσετε καὶ σεις, ἀδελφοί μου, νὰ μανθάνετε γράμματα ὅσον ἠμπορεῖτε. Καὶ ἂν δὲν ἐμάθετε οἱ πατέρες, νὰ σπουδάσετε τὰ παιδιὰ σας, νὰ μανθάνουν τὰ ἑλληνικά, διότι καὶ ἡ Ἐκκλησία μας, εἶναι εἰς τὴν ἑλληνικὴν. Καὶ ἂν δὲν σπουδάσῃς τὰ ἑλληνικά, ἀδελφέ μου, δὲν ἠμπορεῖς νὰ καταλάβῃς ἐκεῖνα ὅπου ὁμολογεῖ ἡ Ἐκκλησία μας. Καλύτερον ἀδελφέ μου νὰ ἔχῃς ἑλληνικὸν σχολεῖον εἰς τὴν χώραν σου, παρὰ νὰ ἔχῃς βρύσες καὶ ποτάμια· καὶ ὡσὰν μάθῃς τὸ παιδί σου γράμματα, τότε λέγεται ἄνθρωπος μὰ ἂν δὲν τὸ μάθῃς τὰ γράμματα, εἶναι ὡσὰν τὸ γουρουνόπουλον. Τὸ σχολεῖον ἀνοίγει τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς· τὸ σχολεῖον ἀνοίγει τὰ Μοναστήρια.

Σαράντα χρόνους παρεκάλει ὁ Μωυσῆς τὸν Θεὸν διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς ἀδελφούς του τοὺς Ἑβραίους ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. Πρέπει καὶ σύ, ἀδελφέ μου, νὰ παρακαλῆς τὸν Θεὸν ὅσον ἠμπορεῖς

διὰ τὸ καλὸν τοῦ ἀδελφοῦ σου· ὄχι, ἀδελφέ μου, νὰ τὸν κλέπτῃς καὶ νὰ τὸν φονεύῃς καὶ νὰ ἀγαπᾷς τὸ κακὸν του. Σαράντα ἡμέρας καὶ σαράντα νύκτας ἐνήστευσεν ὁ προφήτης Μωυσῆς, ὡσὰν ὅπου ἐκαθαρίσθη ψυχικῶς καὶ σωματικῶς ἀπὸ πᾶσαν ἁμαρτίαν. Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου, τί καλὰ ποὺ ἔκαμεν ὁ προφήτης Μωυσῆς, νὰ ἰδῆτε καὶ ὁ πανάγαθος Θεὸς τί μέγαλο καλὸν ὅπου τοῦ ἐχάρισε. Τὸν ἐχειροτόνησε βασιλέα καὶ ἐβασίλευσε σαράντα χρόνους· τὸν ἔκαμε καὶ Προφήτην εἰς ὅλον τὸν κόσμον, νὰ ἤξεύρῃ ὅλα τὰ μέλλοντα καὶ τὰ παρελθόντα, τὸν ἔκαμεν ὡσὰν τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὁ Θεός. Ἐζήσεν ὁ προφήτης Μωυσῆς ἑκατὸν εἴκοσι ὀκτῶ χρόνους καὶ ἐπέρασε καὶ ἐδῶ καλὰ καὶ ἐπῆγε καὶ εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαίρεται πάντοτε. Ἔτσι πρέπει, ἀδελφοί μου, νὰ παιδευώμεθα καὶ ἡμεῖς, νὰ πιστεύωμεν ὅσον εἶναι δυνατόν, νὰ καθαριζώμεθα ἀπὸ πᾶσαν ἁμαρτίαν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν, καὶ νὰ γινώμεθα ὡσὰν ἄγγελοι. Καὶ ἂν δὲν παιδευώμεθα, ἀδελφοί μου, παρὰ τρώγωμεν καὶ πίνωμεν, καὶ χαίρωμεθα, καὶ χορεύωμεν, δὲν πρέπει νὰ λεγώμεθα ἄνθρωποι, ἀλλὰ ζῶα ἄλογα.

Ὁ πανάγαθος Θεός, ἀδελφοί μου, ἐφώτισε τὸν προφήτην Μωυσῆν καὶ μᾶς ἔγραψε πολλὰ καὶ διάφορα νοήματα. Ἐκεῖνα ὅπου εἶπομεν ἐφές, εἶναι ἀπὸ τὸν προφήτην Μωυσῆν. Εἶπομεν ἐφές, ἀδελφοί μου, πὼς ὁ πανάγαθος Θεὸς εἶναι ἓνας, ἀκατάληπτος, ἀνερμήνευτος, παντοδύναμος· πὼς εἶναι ἡ Ἁγία Τριάς, Πατήρ, Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα· πὼς ἔκαμε δέκα τάγματα Ἀγγέλους πρῶτον· πὼς τὸ ἓνα τάγμα ἔγιναν δαίμονες διὰ τὴν ὑπερηφανίαν των, καὶ τότε ἔκαμεν ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους διὰ νὰ μᾶς βάλῃ εἰς τὸν Παράδεισον, εἰς τὸ πρῶτον τάγμα τῶν Ἀγγέλων.

Καὶ ἔπλασεν ὁ Θεὸς ἓνα ἄνδρα καὶ μίαν γυναῖκα. Καθὼς ζυμώνομεν ἡμεῖς τὸ ἀλεύρι μὲ τὸ νερὸν καὶ κάμνομεν ἓνα ψωμί, ἔτσι καὶ ὁ Θεὸς ἐπῆρε χῶμα καὶ τὸ ἐζύμωσε καὶ ἔκαμεν ἓνα ἄνδρα, καὶ ἐνεφύσησε καὶ τοῦ ἔδωσε ψυχὴν ἀγγελικὴν, ἀθάνατον. Γυναῖκα εἰς τὸν κόσμον δὲν ἦτο, καὶ ἔβγαλεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν ἄνδρα μίαν πλευρὰν καὶ τὴν ἐχρεωστοῦσε.

Γυναίκες εἰς τὸν κόσμον ἦσαν χίλιες χιλιάδες, ἀλλὰ καμμία δὲν εὐρέθη νὰ πληρώσῃ τὴν πλευρὰν τοῦ Ἀδάμ, παρὰ ἡ Δέσποινα Θεοτόκος, ὅπου ἠξιώθη καὶ ἐγέννησε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ Θεόν, διὰ τὴν καθαρότητά της. Παρθένος ἦτο καὶ παρθένος ἔμεινε, καὶ ἔγινε Βασίλισσα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τοὺς Ἀγγέλους καὶ πάσης νοητῆς καὶ αἰσθητῆς κτίσεως.

Ἔκαμε δὲ ὁ πανάγαθος Θεὸς ἓνα παράδεισον κατὰ τὸ μέρος τῆς Ἀνατολῆς ὅλον χαρὰν καὶ εὐφροσύνην. Ἔβαλε δὲ ὁ Θεὸς τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα μέσα εἰς τὸν παράδεισον, καὶ τοὺς ἐχάρισε καὶ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ παραδείσου, καὶ τοὺς παρήγγειλεν ὁ πανάγαθος Κύριος, διὰ νὰ γνωρίζουν Θεόν, διὰ νὰ γνωρίζουν Ποιητὴν, μίαν μικρὰν παραγγελίαν, λέγων εἰς αὐτούς, ὅτι ἀπὸ μίαν συκῆν νὰ μὴ φάγητε σῦκα, καὶ ἂν δὲν φυλάξετε τὴν ἐντολήν μου καὶ φάγητε σῦκα, θὰ ἀποθάνετε. Ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα κατεφρόνησαν τὴν προσταγὴν τοῦ Θεοῦ καὶ ἔφαγον. Νὰ ἀπέχετε λοιπόν, ἀδελφοί μου· νὰ μὴν κάμνετε ὡσὰν τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐῶν, νὰ καταφρονῆτε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διότι, ἀδελφοί μου, ὁ πανάγαθος Θεὸς εἶναι εὐσπλαγχνος, ἀλλὰ εἶναι καὶ δίκαιος. Ἔχει καὶ ῥάβδον σιδηρᾶν εἰς τὰς χεῖράς του. Ἐξόχως σεῖς αἱ γυναῖκες νὰ προσέχετε νὰ μὴν τὸ πάθετε ὡσὰν τὴν Εὐῶν, νὰ κάμετε τὸν λόγον τοῦ διαβόλου καὶ νὰ ἀφήνετε τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ. Νὰ ἀπέχετε αἱ γυναῖκες, νὰ μὴν παρακινῆτε τοὺς ἄνδρας εἰς τὸ κακὸν ὡσὰν ἡ Εὐῶν.

Ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα κατεφρόνησαν τὴν προσταγὴν τοῦ Θεοῦ καὶ ἔφαγον· τοὺς ἐξώρισεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν παράδεισον καὶ ἦλθον εἰς τὸν κατηραμένον τοῦτον τόπον. Λέγουσι δὲ πῶς ἔκαμαν τριάντα τρία παιδιὰ ἄρσενικά, καὶ εἴκοσι ἑπτὰ θυγατέρας, ἔζησαν ἑνεακοσίους τριάκοντα χρόνους καὶ ὑπῆγον εἰς τὸν ἄδην καὶ ἐκαίοντο καὶ ἐφλογίζοντο πέντε καὶ ἥμισυ χιλιάδες χρόνια.

Ἔως ἐδῶ τὸ ἐφέραμεν ἐφές (χθὲς βράδυ). Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ ἓνα ἄνδρα καὶ μίαν γυναῖκα ἐγεννήθημεν, καὶ ὅλοι εἴμεθα ἀδελφοί. Ὁ διάβολος, ἀδελφοί μου, ὁ μισόκαλος ἐχθρὸς μας, βλέποντας τὸν κόσμον πῶς πληθαίνει, ἐφθόνησε καὶ ἐβουλήθη εἰς τὴν καρδίαν του νὰ ἐξολο-

θρεύση τὸν κόσμον καὶ ἔβαλε μῖσος εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων νὰ μισοῦν ἀλλήλους καὶ νὰ μὴ νυμφεύωνται καὶ γεννῶσι τέκνα καὶ αὐξάνῃ ὁ κόσμος. Καὶ ἔρριψε τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἀρσενοκοιτίας, κτηνοβασίاس καὶ ἄλλα αἰσχρά, ὅπου δὲν τὰ ἔκαμνον μῆτε σκύλος, μῆτε γουρούνια. Βλέπων ὁ πανάγαθος Θεὸς πὼς ὁ μισόκαλος διάβολος ἔβαλε σκοπὸν εἰς τὴν καρδίαν του νὰ τελειώσῃ τὸν κόσμον, παρήγγειλεν ὅτι ὅποιος δὲν κάμνει παιδιὰ νὰ εἶναι κατηραμένος. Καὶ ἀπὸ τότε ἐνυμφεύοντο καὶ ἔπαινον γυναῖκας.

Ἄκουσε καὶ σύ, ἀδελφέ μου, ὅπου δὲν κάμνεις παιδιὰ· λοιπὸν δὲν ἔχεις κατάρρα. Λοιπὸν κακὰ κάμνεις νὰ λυπᾶσαι. Ὁ πανάγαθος Θεὸς διὰ νὰ κόψῃ ἐκεῖνο τὸ κακὸν τὸ ἔκαμε. Σύ, ἀδελφέ μου, ὅπου λυπᾶσαι πὼς δὲν κάμνεις παιδιὰ, γογγύζεις πὼς ἔχεις κατάρρα; Δὲν ἔχεις κατάρρα. Χιλιάδες, μυριάδες ἄνδρες καὶ γυναῖκες εἰς τὸν κόσμον, ὅπου ἐφύλαξαν παρθενίαν καὶ δὲν ἔκαμον παιδιὰ. Καὶ ἂν ἔχῃς σὺ τὴν κατάρραν, τὴν ἔχουν καὶ ἐκεῖνοι· τὴν ἔχει καὶ ἡ ἀφεντιά μου ὅπου εἶμαι καλόγηρος. Καὶ τί σὲ βλάπτει νὰ γεννήσῃς, ὅλους τούτους τοὺς ἀνθρώπους τέκνα πνευματικά; Πάρε, ἀδελφέ μου, δύο παιδιὰ πτωχὰ εἰς τὸ σπίτι σου νὰ τὰ κάμῃς τέκνα σου πνευματικά, νὰ ἔχῃς μισθὸν ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τιμὴν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους· νὰ γεννήσῃς τὴν ταπεινώσιν, νηστείαν, προσευχήν, ἐλεημοσύνην, ἀγάπην εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς σου, καὶ τότε σώζεσαι.

Ἐσὺ πάλιν, ἀδελφέ μου, ὅπου κάμνεις παιδιὰ, νὰ κλαίῃς καὶ νὰ λυπᾶσαι, διότι ὅσας ἀμαρτίας κάμνουν τὰ παιδιὰ σου ἀναφέρονται καὶ εἰς τὴν ψυχὴν σου. Μένεις ἄγαμος; Ἔνα χρέος χρωστᾷς. Ἐνυμφεύθῃς; Ἔχεις χρέος νὰ σώσῃς καὶ τὴν γυναῖκά σου, δύο παιδιὰ, τρία, πέντε ἢ δέκα ἔκαμες. Ὅσα παιδιὰ καὶ ἂν κάμῃς, τόσα χρέη χρεωστεῖς. Δὲν ἀκούεις ὅπου λέγουν: Ἀνάθεμα τὸν πατέρα ὅπου σὲ γέννησε; Ἀγροικῶ (ἀκούω) πολλοὺς ὅπου τὸ λέγουν. Διὰ τοῦτο, ἀδελφέ μου, ἐσὺ ὅπου κάμνεις τὰ παιδιὰ, νὰ τὰ παιδεύῃς καὶ νὰ τὰ μανθάνῃς γράμματα ἑλληνικά, διότι ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Δὲν σᾶς λέγω περισσότερα, διότι εἴσθε φρόνιμοι καὶ γνωστικοί.

Τὸν παλαιὸν καιρὸν ἦτο ἕνας ἄνθρωπος καὶ ἐλέγετο Ἰωακείμ, εἶχε δὲ καὶ μίαν γυναῖκα καὶ ἐλέγετο Ἄννα. Καλὸς καὶ ὁ ἄνδρας καλὴ καὶ ἡ γυναῖκα, καὶ ἀπὸ γένος βασιλικὸν καὶ οἱ δύο, ἀλλὰ ἡ γυναῖκα ἦτο καλυτέρα. Πολλὰς γυναῖκες εὐρίσκονται εἰς τὸν κόσμον ὅπου εἶναι καλύτερες ἀπὸ τοὺς ἄνδρες. Τί σὲ ὠφελεῖ νὰ καυχᾶσαι πὼς εἶσαι ἄνδρας, καὶ εἶσαι χειρότερος ἀπὸ τὴν γυναῖκα καὶ πηγαίνεις εἰς τὴν κόλασιν καὶ καίεσαι πάντοτε, καὶ ἡ γυναῖκά σου νὰ πηγαίνη εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαίρεται πάντοτε; Ἦσαν δέ, ἀδελφοί μου, ὁ Ἰωακείμ καὶ ἡ Ἄννα ἄνθρωποι εὐλαβεῖς, σώφρονες, ἐνάρετοι, ταπεινοί. Εἶχαν τὸν οἶκόν των ξενοδοχεῖον, ἀλλὰ παιδιὰ δὲν ἔκαμνον. Γνωρίζοντες πὼς ὁ πανάγαθος Θεὸς δίδει ὅλα τὰ ἀγαθὰ, τὸν παρεκάλουν νὰ τοὺς δώσῃ ἕνα τέκνον, ἀρσενικὸν ἢ θηλυκόν, καὶ νὰ τὸ ἀφιερῶσουν εἰς τὸν Ναόν. Βλέπων ὁ Πανάγαθος τὴν καλὴν των γνώμην καὶ τῶν δύο, εὐθὺς ἔμεινε ἔγκυος ἡ γυναῖκα τοῦ Ἰωακείμ καὶ ἐγέννησε τὴν Δέσποιναν Θεοτόκον, τὴν Βασίλισσαν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ τὴν ὠνόμασε Μαρίαν, καὶ θέλει νὰ εἰπῇ Κυρία-Βασίλισσα. Ἀκούετε, ἀδελφοί μου, πὼς ὁ Ἰωακείμ καὶ ἡ Ἄννα εἶχον τὴν ἐλπίδα των εἰς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἔδωκε τὴν χάριν ὅπου τοῦ ἐζήτησαν.

Οἱ Μάρτυρες ἠγόρασαν τὸν Παράδεισον μὲ τὸ αἷμά των, οἱ ἀσκηταὶ μὲ τὴν ἀσκητικὴν των ζωὴν, καὶ ἡμεῖς, ἀδελφοί, ὅπου δὲν κάμνομεν τὰ παιδιὰ, μὲ τί θὰ ἀγοράσωμεν τὸν Παράδεισον; Μὲ τὴν φιλοξενίαν· νὰ φιλεῶμεν τοὺς πτωχοὺς, τοὺς τυφλοὺς καὶ χωλοὺς ἀδελφοὺς μας, ὡσὰν τὸν Ἰωακείμ, καὶ ὄχι τοὺς πλουσίους, διότι ἔχουν ἐκεῖνοι ἐδῶ, καὶ μᾶς ἐξαγοράζουν εἰς ταύτην τὴν ζωὴν τὴν ματαιάν· μὰ οἱ πτωχοὶ δὲν ἔχουν νὰ μᾶς ἐξαγοράσουν ἐδῶ, καὶ μᾶς τὸ δίδει ὁ πανάγαθος Θεὸς εἰς τὸν Παράδεισον ἑκατονταπλασίως. Σεῖς, ἀδελφοί μου, ὅπου δὲν κάμνετε παιδιὰ, νὰ ἔχετε τὴν ἐλπίδα σας εἰς τὸν Θεόν, ὡσὰν ὁ Ἰωακείμ καὶ ἡ Ἄννα, ὄχι νὰ κάμνετε γοητείας καὶ μαγικά καὶ ἄλλα διαβολικά, νὰ βλέπετε τὴν τύχην σας, τὴν μοῖράν σας μὲ μαγείας. Νομίζω πὼς βγαίνουν μερικὰ τέκνα τοῦ διαβόλου καὶ περιπατοῦν εἰς τὸν κόσμον καὶ λέγουν: Δώσέ μου ἕνα γρόσι, καὶ θὰ σοῦ δώσω φυλακτὸν νὰ κάμης παιδίον ἀρσενικόν. Ἐν τούτοις νὰ μὴν τοὺς πιστεύετε, διότι πράττουν ἔργα διαβολικά καὶ βλάπτουν τοὺς ἀνθρώπους.

Ὅταν ἐπῆγεν ἡ Δέσποινα Θεοτόκος τριῶν χρόνων, ἐνθυμήθη τὸ χρέος τοῦ Ὁυακεῖμ καὶ ἡ Ἄννα, ὁποῦ τὴν εἶχον ἀφιερωμένην, καὶ ἐπῆραν τὴν Κυρίαν Θεοτόκον καὶ τὴν ὑπῆγαν εἰς τὸν Ναόν, ὁποῦ ἦτο ὁ προφήτης Ζαχαρίας ἀρχιερεὺς, ὁ πατέρας τοῦ τιμίου Προδρόμου, καὶ εὐθὺς ἐγνώρισεν ὁ ἀρχιερεὺς πῶς ἐκείνη μέλλει νὰ γεννήσῃ τὸν Ὑῖὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, χωρὶς ἀνδρα· παρθένος νὰ γεννήσῃ, καὶ πάλιν μετὰ τὴν γέννησιν παρθένος ν' ἀπομείνῃ. Καὶ τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν ἐφίλησεν ὁ Ζαχαρίας, καὶ τὴν ἔβαλε μέσα εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων, δηλαδή, εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα, διότι ἐγνώρισε πῶς μέλλει νὰ γίνῃ ἡ Δέσποινα θρόνος τοῦ Κυρίου μας. Καὶ ἔκαμε δώδεκα χρόνους ἡ Θεοτόκος μέσα εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων καὶ κανεὶς ἐκεῖ δὲν ἐπήγγαινε παρὰ ὁ ἀρχιερεὺς μίαν φορὰν τὸν χρόνον καὶ τὴν ἔβλεπε. Καὶ ἐτρέφετο μὲ οὐράνιον ἄρτον καὶ ἐγένετο πλέον καλλιωτέρα ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους.

Λοιπόν, ἀδελφοί μου, τὸ ἅγιον Βῆμα φανερώνει τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν πανάγιον Τάφον τοῦ Χριστοῦ μας. Πήγατε καμμίαν φορὰν εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους νὰ προσκυνήσετε; Εἰς ἄλλα κοσμικὰ διαβολικὰ πηγαίνετε, καὶ ἐκεῖ, ὁποῦ ἐσταυρώθη ὁ Χριστός μας διὰ τὰς ἀμαρτίας μας, δὲν πηγαίνετε; Τόσῃ ἀγάπῃν ἔχετε τοῦ Χριστοῦ; Τὸ Καθολικὸν φανερώνει τὸν Παραδείσον καὶ ὁ Νάρθηξ φανερώνει τὴν θύραν τοῦ Παραδείσου. Νὰ χαίρεσθε καὶ νὰ εὐφραίνεσθε καὶ ἡ ἀγιωσύνη σας, ἅγιοι ἱερεῖς, ὁποῦ σᾶς ἐχάρισεν ὁ Θεὸς τὸ ἅγιον Βῆμα, ὁποῦ εἶναι ὁ θρόνος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Νὰ ἀπέχετε, ἀδελφοί μου, οἱ κοσμικοὶ νὰ μὴν ἐμβαίνετε μέσα εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα, διότι βάνετε φωτιὰ καὶ καίεσθε. Δὲν πρέπει νὰ ἐμβαίνη κανεὶς ἄλλος ἀπὸ τὸν παπᾶ ὁποῦ λειτουργεῖ καὶ ὁ διάκονος. Νὰ χαίρεσθε, ἀδελφοί μου καὶ σεῖς οἱ κοσμικοί, ὁποῦ σᾶς ἐχάρισεν ὁ Θεὸς τὸ Καθολικόν, ὁποῦ φανερώνει τὸν Παραδείσον. Νὰ χαίρεσθε καὶ σεῖς αἱ γυναῖκες, ἀδελφαί μου, ὁποῦ σᾶς ἐχάρισεν ὁ Θεὸς τὸν Νάρθηκα, ὁποῦ φανερώνει τὴν θύραν τοῦ Παραδείσου.

Καὶ ἐμβαίνετε, ἀδελφοί μου, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, μέσα εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν μὲ φόβον καὶ τρόμον καὶ νὰ μὴν κάμνετε κουβέντες· καὶ νὰ μὴν ἐμβαίνετε μέσα εἰς τὸν ἱερὸν Ναόν, διὰ νὰ βλέπετε οἱ ἄνδρες τὰς γυναῖκας καὶ αἱ γυναῖκες τοὺς ἄνδρας, ἀλλὰ νὰ κάμνετε τὸν σταυρὸν σας μὲ φόβον καὶ τρόμον, νὰ ἀκούετε τὴν θείαν Λειτουργίαν, νὰ φωτίζεσθε καὶ νὰ καθαρίζεσθε ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας σας.

Νὰ προσέχετε, ἀδελφοί μου, οἱ κοσμικοὶ νὰ μὴν κατηγορῆτε τοὺς παπάδες σας, νὰ μὴν τοὺς ὑβρίζετε καὶ νὰ μὴν τοὺς παραμελῆτε, διότι βάνετε φωτιὰ καὶ καίεσθε· διότι οἱ παπάδες εἶναι ἀνώτεροι καὶ ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους καὶ ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς. Ἀδελφοί μου, ἡ γνώμη μου ἔτσι μοῦ λέγει νὰ κάμω. Ἐὰν ἀπαντῶ ἓναν παπᾶ καὶ ἓναν βασιλέα, μοῦ φαίνεται εὐλόγον τὸν παπᾶ νὰ βάλω νὰ καθήσῃ ὑψηλότερα ἀπὸ τὸν βασιλέα· καὶ ἐὰν ἀπαντήσω ἓναν παπᾶ καὶ ἓναν Ἄγγελον, πρῶτα θὰ χαιρετήσω τὸν παπᾶ καὶ ἔπειτα τὸν Ἄγγελον. Διότι, ἀδελφοί μου, εἶναι ἀνώτερος καὶ ἀπὸ τὴν ἁγίαν Τράπεζαν, ἀνώτερος καὶ ἀπὸ τὸ ἅγιον Ποτήριον· διότι τὸ ἅγιον Ποτήριον εἶναι ἄψυχον, μὰ ὁ ἱερεὺς μεταλαμβάνει τὰ Ἄχραντα Μυστήρια καθ' ἑκάστην ἡμέραν, τὸ τίμιον Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ. Ἀδελφοί μου, δὲν ἔχω καμμίαν κατηγορίαν νὰ κάμω τῶν παπάδων, διότι εἶναι παπάδες καὶ ἔχουν τὸν Χριστὸν ὅπου τοὺς παιδεύει καὶ ὅτι σφάλμα κάμουν οἱ παπάδες, ἔχει ὁ Χριστὸς μας ῥάβδον σιδηρᾶν δι' αὐτούς. (Ὅρα Διδαχὴ Γ' σελίδες 133-134).

Ἐχω νὰ ὀμιλήσω τώρα δι' ἐκείνους, ὅπου ἔχουν νὰ γίνουν παπάδες. Ἐσύ, ἀδελφέ μου, ὅπου ἔχεις νὰ γίνῃς παπᾶς, δεκαοκτῶ χρονῶν πρέπει νὰ γίνῃς ἀναγνώστης, εἴκοσι ὑποδιάκονος, εἴκοσι πέντε ἱεροδιάκονος καὶ τριάκοντα ἱερεὺς. Καὶ νὰ μανθάνῃς ἑλληνικὰ γράμματα, νὰ ἠξεύρῃς νὰ ἐξηγῆς τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον· νὰ τὸ κλείῃς καὶ ἔπειτα νὰ τὸ ἐξηγῆς εἰς τοὺς χριστιανούς, καὶ τότε νὰ

γίνεσαι, ἀδελφέ μου, παπᾶς διὰ νὰ σώσης τὴν ἐνορίαν σου. Εἰ δὲ καὶ γίνεσαι παπᾶς δι' ἀνάπαυσιν ἢ γίνεσαι διὰ δόξαν ἢ γίνεσαι παρανόμως, σοῦ κόβει ὁ Θεὸς τὴν ζωὴν παράκαιρα καὶ πηγαίνει ἡ ψυχὴ σου εἰς τὴν κόλασιν καὶ καίεται πάντοτε. Καὶ ἂν σὲ παρακαλέσουν, ἀδελφέ μου, οἱ κοσμικοὶ νὰ γίνῃς παπᾶς, χωρὶς ἄσπρα (χρήματα), τότε εἶσαι μακάριος καὶ τρισμακάριος, τότε εἶσαι ἀνώτερος ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους.

Εἰς τοὺς δώδεκα χρόνους ἐφώτισεν ὁ Θεὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα τῆς Θεοτόκου καὶ τὴν ἀρράβωνιασαν διὰ πολλὰς οἰκονομίας. Ἔστειλε κατόπιν ὁ πανάγαθος Θεὸς τὸν Ἀρχάγγελον καὶ λέγει τῆς Θεοτόκου: Μαρία, ἐσὺ πρέπει νὰ χαίρεσαι περισσότερο ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον· ἐσὺ μέλλει νὰ γεννήσῃς τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, χωρὶς ἄνδρα, παρθένος, καὶ πάλιν παρθένος νὰ μείνῃς, διὰ νὰ σώσης τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐάν καὶ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ἀποκρίνεται ἡ Κυρία Θεοτόκος καὶ λέγει: Κύριέ μου, ἀπορῶ καὶ σὲ δοξάζω, σὲ προσκυνῶ, σὲ λατρεύω, ὅπου κατεδέχθῃς νὰ γεννηθῆς ἀπὸ ἐμένα τὴν δούλην σου. Ἐτοιμὴ εἶμαι λοιπὸν καὶ ἄς γίνῃ τὸ θέλημά σου. Καὶ εὐθὺς ἔμεινεν ἔγκυος ἡ Θεοτόκος καὶ ἐγέννησε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν μας, τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ χωρὶς ἄνδρα, παρθένος καὶ πάλιν παρθένος ἔμεινεν.

Ἐγεννήθη ὁ Κύριός μας ἀπὸ γυναῖκα, διὰ νὰ εὐλογῆσῃ τὴν γυναῖκα· διότι ἡ γυναῖκα ἔλαβε τὴν κατάραν πρώτη καὶ μᾶς ἐδίωξεν ἀπὸ τὸν Παράδεισον, ἡ γυναῖκα πάλιν ἔπρεπε νὰ λάβῃ τὴν εὐλογίαν νὰ μᾶς βάλῃ πάλι εἰς τὸν Παράδεισον. Ἐγεννήθη ὁ Κύριός μας ἀπὸ παρθένον, διὰ νὰ προτιμήσῃ τὴν παρθενίαν. Ἐσύ, ἀδελφέ μου, ὅπου θέλεις νὰ φυλάξῃς παρθενίαν, νὰ μισήσῃς τὸν κόσμον· τότε εἶσαι καλὸς νὰ γίνῃς τρισμακάριος καὶ τότε φυλάγεις παρθενίαν, τότε γίνεσαι ὡσὰν ἄγγελος. Ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἀπὸ ἀρράβωνιασμένην, διὰ νὰ εὐλογῆσῃ τὸν γάμον.

Νὰ χαιρώμεθα, ἀδελφοί μου καὶ νὰ εὐφραινώμεθα ὅπου μᾶς ἔδωκεν ὁ Κύριός μας εὐλογημένον γάμον· καὶ παρήγγειλεν ὁ Κύριος νὰ παίρνη ὁ ἄνδρας μίαν γυναῖκα· ὁμοίως καὶ ἡ γυναῖκα ἕναν ἄνδρα. Καὶ ἀφοῦ ἀρῶραβωνιασθοῦν, νὰ ἐξομολογηθοῦν τὸ ἀνδρόγυνον με πίστιν καθαρὰν, με φόβον καὶ τρόμον καὶ με εὐλάβειαν, καὶ νὰ μεταλαμβάνουν τὰ Ἄχραντα Μυστήρια με φόβον καὶ τρόμον καὶ εὐλάβειαν. Καὶ ἀφοῦ μεταλάβουν, νὰ στεφανώνωνται μέσα εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν καὶ ὕστερα ἀπὸ τρεῖς ἡμέρας νὰ σμίγουν. Καὶ ἂν θέλετε, ἀδελφοί μου, νὰ κάμνετε χαρές, νὰ παίρνετε ψαλτάδες νὰ φάλλουν ὅλην τὴν ἡμέραν, νὰ δοξάζουν τὸν Κύριόν μας. Τότε, ἀδελφοί μου, λέγεται εὐλογημένος ὁ γάμος· τότε, χιλιάδες μυριάδες ἀποδέματα καὶ μαγικά νὰ σᾶς κάμνουν, δὲν σᾶς κολλᾷ τίποτε· τότε, ἀδελφοί μου, ἐκεῖνο τὸ ἀνδρόγυνον κάμνει παιδιὰ εὐλογημένα, τὰ εὐλογεῖ ὁ Θεὸς καὶ τὰ ἀφήνει ἐδῶ εἰς ταύτην τὴν ματαίαν ζωὴν καὶ περνοῦν καλὰ καὶ εἰρηνικὰ καὶ πηγαίνουν καὶ εἰς τὸν Παράδεισον. Εἰ δὲ καὶ παίρνετε οἱ ἄνδρες δύο ἢ τρεῖς γυναῖκας, ὁμοίως καὶ αἱ γυναῖκες ἀπὸ δύο ἢ τρεῖς ἄνδρας, δὲν εἶναι εὐλογημένος ὁ γάμος, ἀλλὰ λέγεται ἐκεῖνος ὁ γάμος πορνεία καὶ μοιχεία. Ἐναν ἄνδρα ἔκαμεν ὁ πανάγαθος Θεὸς καὶ μίαν γυναῖκα νὰ στεφανώνωνται νὰ κάμνωσι παιδιὰ. Ἐνυμφεύθης, ἀδελφέ μου, ἔκαμες παιδιὰ; Δὲν ἔκαμες, ἀπέθανεν ἡ γυναῖκά σου; Μὴν παίρνης ἄλλη γυναῖκα· ἄμε γίνου καλόγηρος νὰ δουλεύης διὰ τὴν ψυχὴν σου, νὰ ὑπάγης εἰς τὸν Παράδεισον, παρὰ νὰ παίρνης πολλὰς γυναῖκας καὶ νὰ κερδίσης ὅλον τὸν κόσμον, καὶ νὰ πηγαίνης εἰς τὴν κόλασιν. Ὡσὰν πηγαίνης εἰς τὴν κόλασιν, τί ὄφελος κάμνεις; Ἄλλο ὄφελος δὲν κάμνεις, ἀδελφέ μου, παρὰ ποὺ καίεσαι πάντοτε εἰς τὴν κόλασιν.

Καὶ δὲν παρατηρεῖς εἰς τὸ μηνολόγιον τὰς ἑννέα Ὀκτωβρίου νὰ ἰδῆς τὸν βίον τοῦ ἀγίου Ἀνδρονίκου καὶ τῆς ἀγίας Ἀθανασίας, νὰ ἰδῆς τί ἀγῶνα ἔκαμον; Καλότυχοι! Ἦσαν ἀνδρόγυνον καὶ εἶχον δύο παιδιὰ. (Ὅρα Διδαχὴ Β΄ σελὶς 118).

Ἄλλὰ ἂν κάμνετε τοὺς γάμους σας με τραγούδια καὶ βαρῆτε τύμπανα καὶ βιολιὰ καὶ κάμνετε ἐκεῖνα ὅπου ἀγαπᾷ ὁ διάβολος,

τὸ καταρᾶται ἐκεῖνο τὸ ἀνδρόγυνον ὁ πανάγαθος Θεὸς καὶ δὲν προκόπτει. Ἡ ὁ ἄνδρας ἢ ἡ γυναῖκα ἀποθνήσκει παράκαιρα, καὶ παιδιὰ κάμνουν, καὶ ἐκεῖνα ὅλα κορίτσια, στραβά, κουτσά, λωλά, ἀναποδιασμένα. Δὲν σᾶς λέγω περισσότερα.

Μᾶς ἔκαμεν ὁ πανάγαθος Θεός, ἀδελφοί μου, ἀνθρώπους καὶ δὲν μᾶς ἔκαμε ζῶα· μᾶς ἔκαμε τιμιωτέρους ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον· μᾶς ἔδωκεν ὁ πανάγαθος Θεός, ἀδελφοί μου, τὰ μάτια, νὰ βλέπωμεν τὸν οὐρανόν, τὸν ἥλιον, τὴν σελήνη καὶ τὰ ἄστρα καὶ νὰ λέγωμεν: Ὡ Θεέ μου, ἐὰν ὁ ἥλιος, ὅπου εἶναι πλάσμα σου, εἶναι τόσον λαμπρός, ἀμὴ τὸ ἅγιόν σου Ὄνομα, ὅπου εἶσαι Ποιητὴς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, Ποιητὴς καὶ Πλάστης, πόσον εἶναι λαμπρότερον; Ὡ Θεέ μου, ἀξίωσόν με νὰ σὲ ἀπολαύσω. Μᾶς ἔδωκεν, ἀδελφοί μου, τὸν νοῦν εἰς τὴν κεφαλὴν μας, καὶ εἶναι ὁ νοῦς μας ὡσὰν μέσα εἰς ἓνα πιάτο, νὰ βάνωμεν ὅλα τὰ νοήματα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ὄχι βάνωμεν μύθους καὶ φλυαρίσματα τῆς τέχνης τοῦ διαβόλου. Μᾶς ἔδωκε τὰ αὐτιά, νὰ ἀκούωμεν τὴν θείαν Λειτουργίαν ὅπου ἱεουργεῖ ὁ ἱερεὺς μέσα εἰς τὸν ἱερὸν Ναόν. Μᾶς ἔδωσε τὸ στόμα, νὰ δοξάζωμεν τὸν Κύριόν μας, νὰ λέγωμεν τὸ “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Ἰῆ καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, διὰ τῆς Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν Ἁγίων ἐλέησόν μας καὶ συγχώρησόν μας τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ ἀναξίους δούλους σου”, καὶ νὰ ἐξομολογούμεθα μὲ πίστιν καθαρὰν, καὶ νὰ μεταλαμβάνωμεν τὰ Ἄχραντα Μυστήρια μὲ πίστιν, μὲ ἀγάπην, μὲ φόβον καὶ τρόμον. Ἔτσι μᾶς θέλει, ἀδελφοί μου, ὁ Θεός, καὶ ὄχι νὰ βλασφημοῦμεν, ὄχι νὰ προδίδωμεν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, ὄχι νὰ κάμνωμεν ὅρκους καὶ νὰ λέγωμεν ψεύματα, ὄχι νὰ κλέπτῃ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, νὰ παίρῃ τὰ πράγματα τοῦ ἄλλου, ὄχι νὰ ὀμνύωμεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ διὰ τὸ παραμικρόν.

Θέλεις, ἀδελφέ μου, νὰ εἰπῆς, μὰ τὸν Θεόν; Δὲν λέγεις, μὰ τὴν ἀληθειαν; Ἐκεῖ ὅπου θὰ κάμῃς ὄρκον τοῦ ἀδελφοῦ σου, πές του ἐπ’ ἀληθείας, καὶ ἂν δὲν σοῦ πιστεύσῃ, τράβα τὸν δρόμο σου. Νὰ ἀπέχωμεν, ἀδελφέ μου, νὰ μὴν ὀρκιζώμεθα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἢ νὰ κάμνωμεν ὄρκους καὶ νὰ ὀνομάζωμεν τοὺς Ἁγίους μας· ἢ ὅπου ὀμνύουν κάποιοι

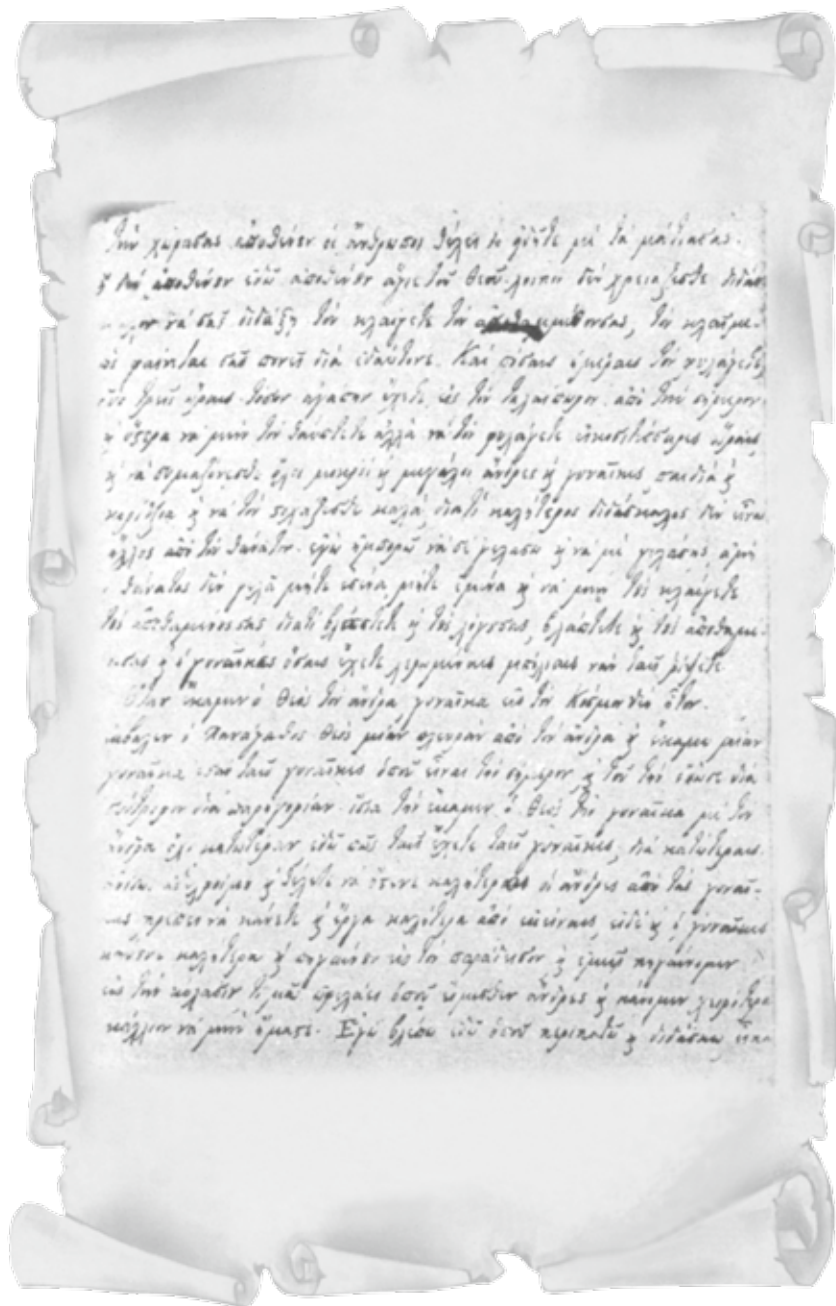
ἀνέγνωστοι (ἀνόητοι) εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἀλλοίμονον εἰς ἐκείνους· φωτιὰ πύρινη τοὺς καίει καὶ τοὺς φλογίζει.

Ἥξεύρεις, ἀδελφέ μου, πῶς σὲ θέλει ὁ Θεός; Καθὼς δὲν θέλεις ἐσὺ νὰ ἔχη ἡ γυναῖκά σου καμμίαν συναναστροφὴν μὲ ἄλλον, ἔτσι σὲ θέλει καὶ ἐσὲ ὁ Θεὸς νὰ μὴν ἔχῃς καμμίαν μερίδα μὲ τὸν διάβολον. Εὐχαριστεῖσαι ἡ γυναῖκά σου νὰ πορνεύῃ μὲ ἄλλον; Ὅχι. Νὰ τὴν φιλήσῃ ἄλλος τὴν γυναῖκά σου; Μήτε καὶ αὐτὸ θέλεις. Ἔτσι θέλει καὶ σένα ὁ Θεός, ἀδελφέ μου, νὰ μὴν ἔχῃς καμμίαν συναναστροφὴν μὲ τὸν διάβολον.

Καὶ μὲ τί στόμα, ἀνόητε καὶ πονηρὲ ἄνθρωπε, ἀποτολμᾶς καὶ ὑβρίζεις τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ παραδίδεις (βλασφημᾶς); Ὁμοίως καὶ τοὺς Ἁγίους; Δὲν φοβᾶσαι, τρισάθλιε, μήπως ἀνοίξῃ ἡ γῆ καὶ σὲ καταπίῃ; Ὁ διάβολος δὲν ἀποτολμᾷ νὰ ὑβρίξῃ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, διότι φοβεῖται μήπως πέσῃ ἀστραπὴ καὶ τὸν κατακαύσῃ· καὶ σύ, ἀνέγνωστε (ἀνόητε) ἄνθρωπε, ἀνοίγεις αὐτὸ τὸ κατηραμένον σου στόμα καὶ παραδίδεις (βλασφημεῖς) τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλοίμονον εἰς ἐκείνους ὅπου ὑβρίζουν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, διότι θὰ τοὺς καίῃ ὁ πύρινος ποταμὸς πάντοτε.

Μᾶς ἔδωκε τὰ χέρια νὰ κάμνωμεν τὸν σταυρόν μας μὲ πίστιν καθαρὰν, μὲ φόβον, τρόμον καὶ εὐλάβειαν, καὶ ὄχι νὰ πιάνωμεν τὸ τουφέκι καὶ νὰ σκοτώνωμεν τὸν ἀδελφόν μας καὶ νὰ τὸν κλέπτωμεν καὶ νὰ τὸν κατατρέχωμεν καὶ νὰ τὸν θανατώνωμεν καὶ νὰ τὸν ὄνειδίζωμεν. Μᾶς ἔδωκε τὰ πόδια νὰ περιπατῶμεν εἰς τὸν δρόμον τὸν καλόν, καὶ ὄχι νὰ περιπατῶμεν καὶ νὰ κάμνωμεν κακὸν εἰς τοὺς ἀδελφούς μας.

Ἐβαπτίσθη ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεὸς ἡμῶν εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν ἀπὸ τὸν τίμιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον, διὰ νὰ δεῖξῃ καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ ἅγιον Βάπτισμα. Καὶ νὰ βαπτίζετε ἡ ἀγιωσύνη σας, ἅγιοι ἱερεῖς, τὰ παιδιά τῆς ἐνορίας σας μὲ τὴν γνώμην καὶ σκοπὸν τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἀνατολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Νὰ τὰ βουτᾶτε μέσα εἰς τὴν κολυμβήθραν· νὰ ἔχετε μέσα πολὺ νερὸ καὶ νὰ κάμνετε τρεῖς ἀναδύσεις καὶ τρεῖς καταδύσεις λέγοντας τὰ ὀνόματα τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Απόσπασμα διδαχής του πατροΚοσμᾶ ἀπὸ τὸ χειρόγραφο Κ94β τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους.

Διδαχή Γ'

*Ἁγία Τριάς, ἐλέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς. Ἀμήν.
Ὑπεραγία Θεοτόκε, βοήθησον καὶ σῶσον ἡμᾶς. Ἀμήν.*

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἀδελφοί μου, καὶ Θεός, ὁ γλυκυτότος μας Αὐθέντης καὶ Δεσπότης, ὁ Ποιητὴς τῶν Ἀγγέλων καὶ πάσης νοητῆς καὶ αἰσθητῆς κτίσεως, παρακινούμενος ἀπὸ τὴν ἄμετρον εὐσπλαγχνίαν του καὶ ἀπὸ τὴν πολλήν του ἀγάπην ὅπου εἶχεν εἰς τὸ γένος μας, σιμὰ εἰς τὰ ἄπειρα καὶ πολλὰ χαρίσματα, ὅπου μᾶς ἐχάρισεν ὁ Θεός, ἐκαταδέχθη καὶ ἔγινε τέλειος ἄνθρωπος ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, ἀπὸ τὰ καθαρῶτατα αἵματα τῆς Κυρίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, διὰ νὰ μᾶς ἐλεθευρώσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου καὶ νὰ μᾶς κάμῃ υἱοὺς καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας του, νὰ χαιρώμεθα καὶ νὰ εὐφραινώμεθα με τοὺς ἁγίους Ἀγγέλους πάντοτε, διὰ νὰ μὴν καιώμεθα με τοὺς τρισαθλίους δαίμονας πάντοτε.

Καθὼς ἓνας ἄρχοντας... τοῦ Χριστοῦ μας. (Ἐνδιάμεσον κείμενον ὄρα Διδαχὴ Α' σελίδες 79 ἕως 80)

Διὰ τοῦτο πρέπον ἦτον νὰ ἔχω, ἀδελφοί μου, τὴν καρδίαν μου καθαρὰν ὡσὰν τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους, νὰ ἔχω ἐκείνην τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νὰ εὐλογήσω τὴν χώραν σας, μὰ δὲν ἠμπορῶ. Λοιπὸν προσκυνῶ τὸν Χριστὸν μου καὶ τὸν παρακαλῶ νὰ με καθαρῶσιν ἀπὸ κάθε ἁμαρτίαν ψυχικὰ καὶ σωματικὰ καὶ νὰ με δυναμώσῃ νὰ νικήσω τοὺς τρεῖς ἐχθρούς, τὴν σάρκα, τὸν κόσμον καὶ τὸν διά-

βολον και πάλιν τον παρακαλώ να με αξιώση να χύσω τὸ αἷμά μου διὰ τὴν ἀγάπη του, καθὼς τὸ ἔχυσε και αὐτὸς διὰ τὴν ἀγάπην μου.

Πολλὰ ὀνόματα ἔχει ὁ Θεός, ἀδελφοί μου. Τὸ κύριον και ἅγιον ὄνομα τοῦ Θεοῦ μας εἶναι ἡ ἀγάπη· και λέγεται Τριάς· Πατήρ, Υἱὸς και Ἅγιον Πνεῦμα, μία φύσις, μία δόξα, μία βασιλεία, ἓνας Θεός. Ὅμως πρέπει, ἀδελφοί μου, να ἀγαπῶμεν τὸν Θεόν, διατι μᾶς ἔδωσε τόσην μεγάλην γῆν, να κατοικοῦμεν ἐδῶ τόσες χιλιάδες ἄνθρωποι, χορτάρια, βρύσες, ποταμούς, θάλασσαν, ψάρια, ἀέρα, ἡμέραν, νύκτα, φωτιάν, οὐρανόν, ἄστρα, ἥλιον, φεγγάρι. Και ἡμᾶς μᾶς ἔκαμε ἄνθρώπους και ὄχι ζῶα· μᾶς ἔκαμεν εὐσεβεῖς χριστιανούς και ὄχι αἰρετικούς.

Τώρα σᾶς ἐρωτῶ, παιδιὰ μου, να μοῦ εἰπῆτε τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν· ποῖον ἀγαπᾶτε, τὸν Θεὸν ἢ τὸν διάβολον; Ἐσεῖς τώρα με τὸν νοῦν σας τὸν Θεὸν ἀγαπᾶτε· πολὺ καλὰ τὸ γνωρίζετε και τὸ θέλετε, παιδιὰ μου, φρονιμώτατα και γνωστικὰ εἴσθε, και να ἔχω τὴν εὐχὴν σας. Μόνον να ἰδοῦμεν αὐτὴν τὴν ἀγάπην εἰς τὸν Θεὸν εἶναι σωστή, εἶναι τελειωμένη ἢ τῆς λείπεται και ἄλλο τίποτας; Πόθεν να καταλάβωμεν; Ἀπὸ λόγου σας. Ἐσὺ ἔχεις ἓνα παιδί, ἀδελφέ. Ἐσένα σε ἀγαπῶ, σε ἐκτιμῶ, σε λέγω καλὸν διὰ λόγου σου και τὸ παιδί σου τὸ δέρονω, τὸ καταφρονῶ, λέγω κακὸν διὰ λόγου του και παίρνω τὸ ψωμί του και τὸ τρώγω και τὸ ροῦχό του τὸ παίρνω και τὸ φορῶ. Αὐτὴ ἡ ἀγάπη μοι φαίνεται να λέγεται ψεύτικη. Να ἀγαπῶμεν τὸν πατέρα, πρέπει να ἀγαπῶμεν και τὸ παιδί. Διότι ὅποιος ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, ἀγαπᾷ και τὸν ἀδελφόν του, τὸν χριστιανόν· διατι ἓναν πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν, μίαν πίστιν, ἓνα βάπτισμα μίαν κεφαλὴν ἔχομεν, τὸν Χριστόν μας, μίαν πίστιν, ἓνα νόμον, ἓνα προσκύνημα και εἴμαστε ἀδελφοί ὅλοι.

Ἀκόμη να ἡξεύρητε, ἀδελφοί μου, ἡ ἀγάπη ἔχει δύο ιδιώματα, δύο χαρίσματα· τὸ ἓνα να δυναμώνη τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰ καλὰ, και τὸ ἄλλο να τὸν ἀδυνατίζει εἰς τὰ κακὰ. Να ἡξεύρετε, τέκνα μου, πὼς ἂν ἔχω ἓνα ψωμί για να φάγω και ἐσεῖς δὲν ἔχετε. Ἡ ἀγάπη μοι λέγει: Μὴ τὸ τρώγης μοναχός, δῶσε τὸ μισὸ και στοὺς

ἀδελφούς σου καὶ φάγε καὶ σὺ τὸ ἄλλο μισό. Ἔχω φορέματα. Ἡ ἀγάπη μοὶ λέγει: Δώσε τὸ ἓνα στὸν ἀδελφόν σου καὶ ἐσὺ φέρει τὸ ἄλλο. Ἀνοίγω τὸ στόμα μου νὰ σὲ κατηγορήσω, νὰ σοῦ εἰπῶ ψεύματα, νὰ σὲ γελάσω, καὶ εὐθὺς θυμοῦμαι τὴν ἀγάπην καὶ μοῦ νεκρώνει τὸ στόμα καὶ δὲν μὲ ἀφήνει νὰ σοῦ εἰπῶ ψεύματα. Ἀπλώνω τὰ χέρια μου νὰ πάρω τὸ ζῶό σου, τὰ ἄσπρα σου (χρήματα), τὸν βίον σου ὅλον. Ἡ ἀγάπη δὲν μὲ ἀφήνει νὰ σοῦ τὸ πάρω. Ἴδείτε, ἀδελφοί μου, τί χαρίσματα ἔχει ἡ ἀγάπη.

Χριστιανοί μου, θέλω νὰ σᾶς φανερώσω τὴν αἰτίαν ὅπου ἐπαρρακινήθηκα καὶ ἐβγήκα νὰ περιπατῶ εἰς τὸν κόσμον. Σιμὰ εἰς τὰ ἄπειρα χαρίσματα ὅπου μοῦ ἐχάρισεν ὁ πανάγαθος Θεός, μὲ ἀξίωσε καὶ ἐμένα τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ ἔμαθα πεντέξει γράμματα καὶ ἔγινα καὶ ἱερεὺς ἀναξίως, ἔγινα καὶ καλόγερος, ἐπῆγα καὶ εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ ἔκλαιγα διὰ τὰς ἁμαρτίες μου δεκαεπτὰ χρόνους καὶ διαβάζοντας τὸ ἅγιον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον εὐρῆκα πολλὰ καὶ διάφορα νοήματα καὶ ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄλλα εὐρῆκα καὶ ἐτοῦτον τὸν λόγον ὅπου λέγει ὁ Χριστός μας πῶς ὅποιος φροντίζει μόνον διὰ λόγου του πῶς νὰ σωθῆ καὶ δὲν φροντίζει καὶ διὰ τοὺς ἀδελφούς του τοὺς χριστιανούς νὰ σωθοῦν καὶ ἐκεῖνοι ἔχει βέβαια νὰ κολασθῆ. Ἀκούγοντας ἀδελφοί μου, ἐτοῦτον τὸν γλυκύτατον λόγον ὅπου λέγει ὁ Χριστός μας, μὲ ἔτρωγεν εἰς τὴν καρδίαν τόσους χρόνους ὡσὰν σκουλήκι διὰ τοὺς ἀδελφούς μου τοὺς χριστιανούς. Τί νὰ κάμω; Στοχαζόμενος καὶ τὴν ἀμάθειάν μου ἐσυμβουλευθήκα τοὺς πνευματικούς μου πατέρας, ἀρχιερεῖς καὶ πατριάρχας, τοὺς ἐφανέρωσα τὸν λογισμὸν μου καὶ ὅλοι μὲ ἐπαρακίνησαν νὰ τὸ κάμω, τέτοιον ἔργον καλὸ καὶ ἅγιον εἶναι. Καὶ ἔτσι παρακινούμενος καὶ ἀπὸ τὸν παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην πατέρα Σωφρόνιον καὶ λαμβάνων τὰς ἀγίας του εὐχάς, ἐβγήκα καὶ περιπατῶ ἀπὸ τόπον εἰς τόπον καὶ ἀπὸ χώραν εἰς χώραν καὶ διδάσκω τοὺς ἀδελφούς μου χριστιανούς. Καὶ ἀνίσως καὶ νὰ ἦτον δυνατὸν νὰ ἀνέβαινα εἰς τὸν οὐρανὸν νὰ φωνάξω μίαν φωνὴν μεγάλην καὶ νὰ κηρύξω εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ νὰ εἰπῶ πῶς μόνον ὁ Χριστός

μου εἶναι Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸς ἀληθινὸς καὶ ζωὴ τῶν ἀπάντων, ἤθελα νὰ τὸ κάμω. Μὰ ἐπειδὴ καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ κάμω ἐκεῖνο τὸ μεγάλο πρᾶγμα, κάμνω ἐτοῦτο τὸ μικρὸν καὶ περιπατῶ ἀπὸ τόπον εἰς τόπον καὶ ἀπὸ χώραν εἰς χώραν καὶ διδάσκω τοὺς ἀδελφούς μου τοὺς χριστιανούς. Ἀμὴ ἐσύ, χριστιανέ μου, δὲν ἔχεις ἁμαρτίας; Στοχάσου ἀπὸ τὸν καιρὸν ὅπου ἐγεννήθης ἕως τώρα πόσες καὶ πόσες φορὲς ἔσφαλες καὶ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς ἄλλον ἀδελφόν σου χριστιανόν; Λοιπὸν ἂν θέλῃς νὰ σὲ συγχωρήσῃ καὶ ἐσένα ὁ Θεός, συγχώρησε καὶ ἐσὺ τὸν ἀδελφόν σου καὶ εἶπε τρεῖς φορὲς: Ὁ Θεὸς συγχωρήσει καὶ ἐλεήσει καὶ αὐτὸν καὶ ἐμένα. Καὶ ἐσὺ πάλιν, ἀδελφέ, ὅπου ἀκούεις ὅπου σὲ συγχωρᾷ ὁ ἐχθρὸς σου ὅπου τὸν ἀδίκησες καὶ τὸν ἐζημίωσες, μὴ χαίρεσαι, ἀλλὰ μάλιστα νὰ κλαίῃς καὶ νὰ θρηνηῖς, διατὶ ἂν δὲν δώσης τὸ ξένον πρᾶγμα ὅπου ἐπῆρες, ὅλοι οἱ πατριάρχαι καὶ οἱ πνευματικοὶ νὰ σὲ συγχωρέσουν, ἐσὺ ἀσυγχώρητος εἶσαι. Μὰ δὲν ἔχεις; Πούλησε τὸ χωράφιόν σου καὶ τὸ ἀμπέλιόν σου καὶ τὸ σπίτι σου καὶ πλήρωσέ τα. Κι ἂν δὲν σοῦ φθάσουν, πῆγαινε, πωλήσου σκλάβος καὶ ὅσα καὶ ἂν πάρῃς, δῶσ'τα. Εἰ δὲ καὶ σοῦ εἶναι βαρὺ τοῦτο καὶ δὲν τὸ κάμεις, πῆγαινε καὶ πρόσπεσον εἰς τοὺς πόδας του μετὰ θερμῶν δακρῦων καὶ παρακάλεσέ τον καὶ εἶπέ του: Ἀδελφέ, σοῦ ἔπταισα, σὲ ἐζημίωσα, σὲ ἔκλεψα, σὲ ἀδίκησα καὶ κάμε ἔλεος εἰς ἐμένα καὶ συγχώρησέ με ἐπειδὴ καὶ δὲν ἔχω νὰ σοῦ πληρώσω τὸ χρέος καὶ τὴν ζημίαν ὅπου σοῦ ἔκαμα. Τότε καὶ ἐκεῖνος, καὶ πέτρινη καρδιὰ νὰ ἔχη, βέβαια θέλει μαλακωθεῖ καὶ θέλει σὲ συγχωρήσει καὶ τότε εἶσαι καλὰ συγχωρημένος. Ὅθεν στοχασθῆτε πόσον μέγα κακὸν εἶναι ἡ ἀδικία, ὅπου ὅλα τὰ ἄλλα συγχωροῦνται μὲ τὴν ἀγίαν Ἐξομολόγησιν, μὰ αὐτὸ δὲν συγχωρεῖται μὲ κανέναν ἄλλον τρόπον παρὰ ὅταν νὰ τὰ δώσωμεν ὀπίσω ὅλα ἐκεῖνα ὅπου ἀδικήσαμεν, τότε συγχωρούμασθε βέβαια.

Τὴν ἀγάπην, ἐπειδὴ δὲν τὴν ἠξεύρετε, πρέπει παιδιὰ μου, νὰ στερεώνετε σχολεῖα· διατὶ πάντα εἰς τὰ σχολεῖα γυμνάζονται οἱ ἄνθρωποι καὶ ἠξεύρουν καὶ μανθάνουν τὸ τί ἐστὶ Θεός, τί εἶναι οἱ ἅγιοι Ἄγγελοι, τί εἶναι οἱ καταραμένοι δαίμονες καὶ τί εἶναι ἡ ἀρετὴ τῶν δικαίων. Τὸ σχολεῖον φωτίζει τοὺς ἀνθρώπους. Ἄνοι-

γουν τὰ ὁμμάτια τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν νὰ μανθάνουν τὰ μυστήρια.

Ἡμεῖς, ἀδελφοί μου, τί εἴμαστε, δίκαιοι ἢ ἀμαρτωλοί; Εἰ μὲν καὶ εἴμαστε δίκαιοι, καλότυχοι καὶ τρισμακάριοι· εἰ δὲ καὶ εἴμαστε ἀμαρτωλοί, πρέπει τώρα, ὅπου ἔχομεν καιρὸν, νὰ μετανοήσωμεν, νὰ διορθωθοῦμεν.

Τώρα εἰς τὸ τέλος σᾶς συμβουλεύω νὰ κάμετε ὅλοι σας ἀπὸ ἓνα κομπολόγιον (κομποσχοίνι)..... καὶ εἶναι καθαρὸς δὲν παθαίνει κανὲν κακόν. (Ἐνδιάμεσον κείμενον, ὄρα Διδαχὴ Γ', σελίδες 129 ἕως 133).

Ἦθελα, ἀδελφοί μου, καὶ ἀγαποῦσα νὰ εἶχα τὸν καιρὸν νὰ σᾶς ἐξομολογοῦσα ὅλους καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας νὰ μοῦ ἐλέγατε τὰ παράπονά σας, μὰ βλέπω τὸ πολὺ πλῆθος καὶ δὲν ἤμπορῶ. Μόνον σᾶς λέγω καὶ σᾶς φανερώνω τέσσαρα μυστήρια, τὰ ἀναγκαιότερα τῆς πίστεώς μας:

Τὸ πρῶτον εἶναι, καθὼς σᾶς εἶπα, νὰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς σας καὶ νὰ τοὺς συγχωρᾶτε μὲ ὅλην σας τὴν καρδίαν εἰς ὅ,τι καὶ ἂν σᾶς ἔφταιξαν, διὰ νὰ σᾶς συγχωρήσῃ καὶ ἐσᾶς ὁ Θεὸς εἰς τὰ ὅσα τοῦ φταίετε.

Τὸ δεύτερον εἶναι νὰ ἐξετάζετε νὰ εὐρίσκετε πνευματικὸν καλὸν καὶ νὰ τοῦ εἰπῆτε ὁ καθένας ἑσσι: Πνευματικέ μου, ἔχω νὰ κολασθῶ διατὶ δὲν ἀγαπῶ τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἀδελφόν μου καθὼς πρέπει. Εἶμαι ἀχάριστος εἰς τὸν Θεόν μου διὰ τὰ τόσα καὶ τόσα καλὰ ὅπου μοῦ ἐχάρισε. Μοῦ ἔδωσε τὰ ὁμμάτια νὰ βλέπω τὰ ἄπειρά του ποιήματα καὶ νὰ τὸν δοξάζω, νὰ βλέπω τὸν ἥλιον καὶ νὰ θαυμάζω καὶ νὰ λέω: Ἐὰν ὁ ἥλιος εἶναι τόσον λαμπρὸς, ἀμὴ ἐκεῖνος ὅπου τὸν ἔκαμε, πόσον νὰ εἶναι λαμπρότερος; Ἄχ, Θεέ μου, ἀξιώσόν με νὰ σὲ ἀπολαύσω. Δὲν κάμνω ἑσσι, ἀλλὰ βλέπω τὰ ξένα πράγματα τοῦ ἀδελφοῦ μου διὰ νὰ τὰ κλέψω. Φθονῶ πῶς αὐτὸν τὸν ἔκαμε ὁ Θεὸς πλούσιον καὶ ἐμένα πτωχὸν καὶ βαρυκαρδίζω καὶ διὰ τοῦτο θέλω νὰ κολασθῶ. Περιεργάζομαι ὅλα τὰ κακὰ καὶ τὶς ξένες γυναῖκες. Ἀκόμη μοῦ ἔδωσεν ὁ Θεὸς τὰ αὐτιά διὰ νὰ ἀκούω τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον καὶ τὰ ἱερά βιβλία ἀλλ' ὅμως ἀκούω χοροὺς καὶ τραγούδια, λαλούμενα καὶ φλυαρίες. Μοῦ ἔδωσε τὸ στόμα νὰ διαβάζω, νὰ προσεύχωμαι, νὰ κοινωνῶ τὰ Ἄχραντα Μυστήρια, νὰ ὁμολογῶ τὰς ἀμαρτίας μου καὶ νὰ κατηγορῶ

πάντα τοῦ λόγου μου, μὰ δυστυχῶς βλασφημῶ, κατακρίνω ἀρχιερεῖς, πνευματικούς, ἱερεῖς, λαϊκούς, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, λέγω ψέματα, κάμνω ὄρκους, ἀσχημολογῶ, ὑβρίζω, προδίδω, τρώγω ὡσάν τὸ ζῶον, πίνω κρασί καὶ μεθῶ καὶ γίνομαι ὡσάν τὸ γουρούνι. Μοῦ ἔδωσε τὰ χέρια διὰ νὰ ἐργάζωμαι, νὰ τρέφωμαι μὲ τὸ ἔργον μου καὶ νὰ τρέφω καὶ ἄλλους καὶ νὰ κάμνω καὶ ἄλλες ἐργασίες θεάρεστες, ἀλλὰ δυστυχῶς σκοτώνω, ἀρπάζω, κλέπτω, ἀδικῶ, μετρῶ καὶ ζυγιάζω ξύκι (ζυγίζω λειψά), παίζω χαρτιά καὶ ζῶ μὲ τὰ αἵματα τῶν ἀδελφῶν μου. Μοῦ ἔδωσε τὰ πόδια νὰ περιπατῶ τὸν καλὸν καὶ χριστιανικὸν δρόμον, ἀλλ' ὅμως τρέχω τυφλὸς καὶ ἀκολουθῶ τὶς διαβολικὰς στράτες. Λοιπόν, ἀλλοίμονο εἰς ἐμένα, μὲ αὐτὰ ὅλα ἔχω βέβαια νὰ κολασθῶ. Καὶ νὰ φυλαχθῆς, νὰ μὴν τοῦ κρύψης καμμίαν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν παραμικρὴν, ἀλλὰ νὰ τὶς εἰπῆς ὅλες χωρὶς ἐντροπὴν, διατὶ ἀνίσως καὶ κρύψεις μίαν, ὅλες ἀσυγχώρητες μένουν.

Τὸ τρίτον εἶναι ὅταν σὲ ἐλέγξῃ ὁ πνευματικὸς καὶ σοῦ εἰπῆ: Διατί νὰ τὰ κάμης ὅλα αὐτά; Τότε ἐσὺ νὰ μὴν ῥίξῃς τὴν ἀφορμὴν εἰς ἄλλον, τάχα πῶς σὲ ἐπαρακίνησεν, οὔτε νὰ προφασιστῆς πῶς σὲ ἐσκέλισεν ὁ διάβολος, ἀλλὰ νὰ κατηγορήσῃς τοῦ λόγου σου καὶ νὰ εἰπῆς τὸ κακόν σου τὸ κεφάλι εἰς ὅλα σοῦ ἔφταιξε.

Τὸ τέταρτον εἶναι ὅ,τι καὶ νὰ σοῦ εἰπῆ ὁ πνευματικὸς καὶ ὅ,τι νὰ σὲ νουθετήσῃ νὰ τὰ βάλῃς μέσα εἰς τὸν νοῦν σου καὶ ἐπάνω εἰς τὸ κεφάλι σου καὶ ὅ,τι θέλει νὰ σὲ κανονίσῃ νὰ τὸν δεχθῆς μετὰ πάσης χαρᾶς καὶ νὰ ὑποσχεθῆς νὰ τὰ κάμης καὶ νὰ ἀποφασίσῃς πλέον μὲ στερεὰν γνώμην ὅπου καλύτερα νὰ ἀποθάνῃς, παρὰ νὰ ματαπέσῃς καὶ νὰ ξανακάμῃς τὰ ὅμοια ἁμαρτήματα.

Αὐτά, χριστιανοί μου, εἶναι τὰ ἀναγκαιότερα μυστήρια τῆς πίστεώς μας. Μάλιστα ὕστερα ἀπὸ τὴν καθαρὰν Ἐξομολόγησιν νὰ συχνοκοινωνᾶτε τὰ Ἄχραντα Μυστήρια, διατὶ ὁ θάνατος ἔρχεται ὡσάν ὁ κλέπτης καὶ δὲν ἤξεύρομεν ἕως αὔριον τί ἔχομεν νὰ πάθωμεν, ἢμπορεῖ νὰ μᾶς ἔλθῃ ἔξαφνα καὶ νὰ μᾶς εὕρῃ ἀνέτοιμους καὶ τί γενόμεαστε;

Ὁ ἀνεξομολόγητος ἄνθρωπος εἶναι ὅμοιος μὲ ἕναν ἀβάπτιστον καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ σωθῆ. Καὶ ἀνίσως ἕνας ὅπου ἀπέθανεν εἰ μὲν καὶ ἐπρόφθασεν καὶ ἐξωμολογήθῃ καὶ ἄς δὲν ἐκοινώνησε, εἶναι

ἐλπίδα εἰς αὐτόν. Εἰ δὲ καὶ δὲν ἐξωμολογήθη, ἃς κοινωνήσῃ ὅσες φορὲς θέλει, τίποτε δὲν ὠφελεῖται, μάλιστα βλάπτεται, ἐπειδὴ καὶ κοινωνεῖ ἀναξίως καὶ ἀλλοίμονον εἰς αὐτόν. Πρῶτον πρέπει νὰ γίνεταί ἡ Ἐξομολόγησις, ἔπειτα ἡ ἀγία Κοινωνία. Πρῶτον νὰ πλύνωμεν καὶ νὰ καθαρίζωμεν τὸ ἀγγεῖον καὶ ὕστερα νὰ βάλωμεν τὸ πολυτίμητον εἶδος μέσα.

Ἀκόμη νὰ προσέχετε νὰ μὴν σᾶς ἀποθάνῃ κανένα παιδίον ἀβάπτιστον, διατὶ εἶναι χειρότερη ἁμαρτία ἀπὸ ἑκατὸν φονικὰ καὶ ὅσον καὶ ἂν ἤμπορεῖτε νὰ βάνετε ἐπιμέλειαν, μάλιστα ἐσεῖς, ἀδελφοί μου ἱερεῖς, νὰ μὴν ἀμελήτε εἰς αὐτὸ τὸ ἔργον, διατὶ ἔχετε νὰ δώσετε ἀπολογία ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως διὰ τὴν ψυχὴν ἐκείνου τοῦ παιδίου. Καὶ νὰ φτιάσετε κολυμβήθρες μεγάλες, ἕως ὅπου νὰ βουτᾶτε τὸ παιδίον ὅλον μέσα, διατὶ ὁ διάβολος παρατηρεῖ ἐκεῖ καὶ διὰ τοῦτο μερικὰ παιδιὰ δαιμονίζονται καὶ ταραζόνται καὶ λέγετε ὅτι σεληνιάζονται.

Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἀκούσατε καὶ τὰ ἀκόλουθα· ἄνδρες καὶ γυναῖκες εἰς τὸν κόσμον τελείως δὲν ἦταν. Τότε ἐπῆρεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν γῆν χῶμα «Καὶ ἔπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν» (Γεν. β' 7) καὶ ἔπλασεν ἕναν ἄνδρα καὶ τοῦ ἐμφύσησε τὴν ψυχὴν, ζῶσαν καὶ ἀθάνατον. Αὐτὴ ἡ ψυχὴ εἶναι καὶ λέγεται ἄνθρωπος καθολικός, αὐτὴ βλέπει, αὐτὴ ἀκούει, αὐτὴ ὁμιλεῖ, αὐτὴ περιπατεῖ, αὐτὴ ἐννοεῖ, αὐτὴ μανθάνει γράμματα, τέχνες, ἐπιστήμες καὶ ἄλλα. Ἐτοῦτο τὸ κορμὶ ὅπου φαίνεται εἶναι φόρεμα τῆς ψυχῆς, αὐτὴ τὸ κρατᾷ γερὸν καὶ ζωντανόν, διατὶ βλέπομεν φανερά, ὅταν ἔβγῃ αὐτὴ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸ κορμὶ, ἐκεῖνο πλέον δὲν ἀξίζει τίποτε, νεκρώνεται, βρομᾷ, σέπεται, σκουληκιάζει καὶ γίνεται ὅ,τι ἦταν πρῶτα, χῶμα, λάσπη, βρόμα καὶ δυσωδία.

Ἀπὸ ὅλα ἐτοῦτα ὅπου σᾶς ἐφάνέρωσα, ἀδελφοί μου, λογιάζω δὲν τὰ ἐνθυμάσθε ὅλα τώρα. Ὡστόσο σᾶς λέγω ἄλλα δύο καὶ νὰ τὰ ἔχετε πάντα εἰς τὸν νοῦν σας. Τὸ πρῶτον εἶναι ἐτοῦτο: «Ὁ μισεῖς, μηδενὶ ποιήσῃς» (Τωβιτ δ' 15), ὅπου θέλει νὰ εἰπῇ: Ἐκεῖνο ποῦ ἐσὺ μισῆς καὶ δὲν θέλεις νὰ σοῦ τὸ κάμῃ ἄλλος, καὶ μήτε ἐσὺ νὰ τὸ κάμῃς εἰς ἄλλον, ἐκεῖνο πάλιν ὅπου θέλεις καὶ ἀγαπᾷς νὰ κάμῃ ἄλλος εἰς τοῦ λόγου σου, ἐκεῖνο κάμε καὶ ἐσὺ εἰς τὸν ἄλλον. Τοῦτον τὸν λόγον μᾶς τὸν

παραγγέλλει ὁ Χριστός μας εἰς τὸ ἱερόν του Εὐαγγέλιον καὶ εἶναι εἰς ὅλα ἀληθέστατος καὶ στοχασθῆτέ τον καὶ μοναχοί σας χωρὶς νὰ σᾶς τὸ ἐξηγήσω πλατύτερα καὶ πάντα νὰ τὸν ἔχετε εἰς τὴν ἐνθύμησίν σας. Τὸ δεύτερον εἶναι νὰ μὴ σᾶς λείπη ποτὲ ἐτούτη ἢ προσευχή: “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Ἰὲ καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, διὰ τῆς Θεοτόκου καὶ πάντων σου τῶν Ἁγίων ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ ἀνάξιον δοῦλόν σου”. Αὐτό, ἀδελφοί μου, πάντοτε νὰ τὸ λέγετε καὶ μὲ τὸ στόμα σας καὶ μὲ τὸν νοῦν σας καὶ ἡμέραν καὶ νύκτα, ὅπου καὶ ἂν εἴστε, ἢ τρῶτε ἢ περιπατεῖτε ἢ δουλεύετε ἢ κάθεσθε, αὐτὸ πάντα νὰ μελετᾶτε. Καὶ ἂν δὲν τὸ ἐξεύρετε, νὰ τὸ γράψετε, νὰ τὸ μάθετε καὶ αὐτὸ σᾶς ὠφελεῖ κατὰ πολὺ καὶ ἐδῶ σᾶς ἐλευθερώνει ἀπὸ κάθε κακὸν καὶ ἐκεῖ σᾶς λυτρώνει ἀπὸ τὴν αἰώνιον κόλασιν καὶ σᾶς ἀξιῶναι καὶ πηγαίνετε εἰς τὸν Παράδεισον, εἰς τὴν αἰώνιον πατρίδα μας.

Ἐνας ἄνθρωπος, ἀδελφοί μου ὅπου δουλεύει ἓνα ἀμπέλι, βέβαια πρέπει νὰ φάγη καὶ κανένα σταφύλι. Ὅμοίως χριστιανοί μου, βλέπετε διὰ ἐσᾶς πῶς ἀγανακτῶ καὶ κοπιᾶζω καὶ πῶς κινδυνεύω τὴν ζωὴν μου διὰ τὴν ἀγάπην σας καὶ εἶμαι ἔτοιμος νὰ χύσω καὶ τὸ αἷμά μου, ἂν εἶναι θέλημα Θεοῦ, καὶ τότε θέλετε ἐγνωρίσει σωστὰ τὴν ἀγάπην μου. Τὸ λοιπόν, τώρα θέλω τὸν μισθὸν τοῦ κόπου μου. Ἡ πληρωμὴ μου δὲν εἶναι ἄσπρα καὶ φλωριά, δὲν θέλω τέτοια, οὔτε ἔχω τί νὰ τὰ κάμω ἢ ποῦ νὰ τὰ βάλω, ἀλλὰ θέλω νὰ μοῦ δώσετε διὰ τὸν κόπον μου μίαν ὑπόσχεσιν, νὰ μοῦ τάξετε αὐτὰ ὅλα ὅπου σᾶς εἶπα νὰ τὰ φυλάξετε καὶ νὰ τὰ βάλετε μέσα εἰς τὴν καρδίαν σας καὶ πάντα αὐτὰ τὰ θεῖα λόγια νὰ εἶναι ἢ κουβέντα σας καὶ τὸ μίλημά σας, ὅταν ἀνταμώνεσθε, διατὶ εἶναι λόγια τοῦ παναγίου Πνεύματος, εἶναι πολὺ τιμιώτερα καὶ καλύτερα ἀπὸ τὰ τζοβαῖρια καὶ τὰ μαργαριτάρια καὶ καλότυχοι ἐκεῖνοι ὅπου τὰ βάνουν εἰς τὸν νοῦν τους καὶ εἰς τὴν καρδίαν τους ὡσὰν θησαυροὺς πολυτίμους καὶ πάλιν ἄθλιοι καὶ κακορρίζικοι ἐκεῖνοι ὅπου δὲν τὰ στοχάζονται καὶ δὲν τὰ βάζουν εἰς τὸν νοῦν τους, ἀλλὰ ζοῦν ὡσὰν τὰ ζῶα, ὅπως φθάσουν. Ἐκείνους πρέπει νὰ κλαίωμεν καὶ νὰ τοὺς μοιρολογοῦμεν καὶ καλύτερα ἦτον νὰ μὴν εἶχον γεννηθῆ.

Ἀδελφοί μου, ἐπαιδεύθηκα εἰς τὴν σπουδὴν σαράντα καὶ πενήντα χρόνους, ἐδιάβασα πολλὰ καὶ διάφορα βιβλία καὶ περὶ ἑβραίων καὶ περὶ ἐλλήνων καὶ περὶ ἄλλων ἀσεβῶν καὶ αἰρετικῶν, ἐρεύνησα τὰ βάθη τῆς σοφίας καὶ ἠῶρα ὅτι οἱ ἄλλες πίστες εἶναι ψεύτικες, κάλπικες, μόνον ἡ δική μας, ἡ χριστιανικὴ εἶναι ὀρθόδοξος, ἀληθινὴ καὶ ἁγία. Διὰ τοῦτο σᾶς λέγω, ἀδελφοί μου χριστιανοί, νὰ χαίρεσθε καὶ νὰ εὐφραίνεσθε, ὅπου εὐρέθητε χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι καὶ νὰ κλαίετε καὶ νὰ θρηνῆτε τοὺς ἀπίστους καὶ αἰρετικούς, ὅπου εὐρίσκονται εἰς τὸ σκότος. Διὰ αὐτοὺς ἔγινεν ἡ κόλασις, αὐτὴ εἶναι ἡ καθολικὴ πατρίδα τους. Χιλιάδες καλὰ νὰ κάμουν, χωρὶς τὸ ἅγιον Βάπτισμα τίποτε δὲν ὠφελοῦνται. Ἐτούτην τὴν ζωὴν ἃς τὴν χαροῦν μὲ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τους καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην, τὴν οὐράνιον, ἃς μὴν ἐλπίζουν τίποτε. Ἡ ἄλλη εἶναι ἡμῶν τῶν χριστιανῶν, τῶν βαπτισμένων, τῶν μυρωμένων, τῶν ἐξομολογουμένων, τῶν μεταλαβημένων, ἡμῶν τῶν ταλαιπωρημένων, τῶν πεινασμένων, τῶν διψασμένων, τῶν στενοχωρημένων, τῶν ὑβρισμένων, τῶν δαρμένων, τῶν φυλακωμένων καὶ ὅσοι τὰ παθαίνουν αὐτὰ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἐκείνων εἶναι βέβαια ἡ ἄλλη ζωὴ, ὁ Παράδεισος καὶ καλότυχοι ἐκεῖνοι ὅπου τραβοῦν ἐδῶ θλίψεις καὶ βάσανα καὶ ταλαιπῶροι ἐκεῖνοι ὅπου ἔχουν ὅλα τὰ χουζούρια καὶ τὶς ἀναπαύσεις καὶ τρώγουν καὶ πίνουν ξέγνοιαστοι.

Λυπηρὸν εἶναι νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ, ἀδέλφια μου, μὰ ἡ Ἰερὰ καὶ Ἁγία Γραφή μὲ προστάζει νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ: Σήμερον αὖριον καρτεροῦμεν πείνες, δίψες, πανοῦκλες, λοιμούς, θανατικὰ μεγάλα, νὰ μὴν προφθάνουν τοὺς ἀποθαμένους. Σήμερον αὖριον καρτεροῦμεν νὰ γίνῃ μέγας σεισμός, νὰ πέσουν ὅλα τὰ βουνά, ὁ ἥλιος καὶ τὸ φεγγάρι νὰ σκοτισθοῦν, τὰ ἄστρα νὰ πέσουν καὶ ὁ οὐρανὸς νὰ τυλιχθῇ ὡσὰν ἓνα χαρτίον καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ ἀποθάνουν. (Ὅρα Διδαχὴ Δ' σελὶς 159.)

Αὐτά, χριστιανοί μου, νὰ μὴν σᾶς λείπουν ποτὲ ἀπὸ τὸν νοῦν, ἀλλὰ μὲ αὐτὰ νὰ τσακίζετε τὶς κακὲς σας ὀρέξεις καὶ νὰ ἔχη πάντα λύπην ἢ καρδίαν σας. Ἀκόμη καὶ νὰ στοχάζεσθε καὶ τὴν Δευ-

τέραν Παρουσίαν τοῦ Κυρίου μας, καθὼς γράφουν τὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ λέγουν εἰς τὸν ὄγδοον αἰῶνα ἔχει νὰ γένη τὸ τέλος τοῦ κόσμου. Μὰ πρωτύτερα ἔχει νὰ γεννηθῆ ὁ ἀντίχριστος καὶ νὰ κάμη τόσα κακὰ εἰς τὸν κόσμον καὶ ἔχει νὰ ὀνομάσῃ τοῦ λόγου του υἱὸν θεοῦ καὶ θέλει σταθῆ βασιλεὺς νὰ ὀρίσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ νὰ κάμη καὶ θαύματα κατὰ φαντασίαν, διὰ νὰ πλανᾷ τοὺς ἀνθρώπους νὰ τὸν ὁμολογήσουν διὰ Χριστὸν καὶ ὅσοι τὸν πιστεύουν νὰ τοὺς τάξῃ τόσα ἀγαθὰ καὶ ὕστερα νὰ τοὺς βουλῶνῃ εἰς τὸ μέτωπον, μάλιστα οἱ ἐβραῖοι ὅλοι ἔχουν νὰ τὸν πιστεύσουν. Διὰ ἡμᾶς τοὺς χριστιανοὺς ἔχει νὰ στείλῃ ὁ Θεὸς τὸν προφήτην Ἡλίαν διὰ νὰ παραγγείλῃ καὶ νὰ διδάξῃ ὅσοι ἔχουν ἅγιον Βάπτισμα, τὴν βούλαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, νὰ φυλάγωνται νὰ μὴν πιστεύουν ἐκεῖνον τὸν πλάνον ἀντίχριστον καὶ ἐκεῖνα ὅπου τάξει εἶναι ὅλα φεύτικα διὰ νὰ τοὺς γελάσῃ, νὰ τοὺς βουλῶσῃ. Καὶ καλύτερα νὰ τυραννισθοῦν καὶ νὰ θανατωθοῦν παρὰ νὰ τὸν πιστεύουν καὶ νὰ βουλωθοῦν. Αὐτὰ καὶ ἄλλα ἔχει νὰ διδάξῃ ὁ προφήτης Ἡλίας. Καὶ ὕστερα ἐκεῖνος ὁ πλάνος ἀκούοντας τὸ κήρυγμα τοῦ προφήτου Ἡλίας ἔχει νὰ λυσσάξῃ ἀπὸ τὸν θυμὸν του καὶ νὰ τυραννῆ καὶ νὰ παιδεύῃ ὅσους δὲν τὸν πιστεύουν μὲ τὰ πλέον χειρότερα βασανιστήρια καὶ καλότυχος καὶ τρισμακάριος ὅποιος ὑπομείνῃ καὶ δὲν βουλωθῆ, ἐκεῖνος βέβαια θέλει στεφανωθῆ καὶ θέλει σταθῆ εἰς τὸν χορὸν τῶν Μαρτύρων. Καὶ πάλιν ἄθλιος καὶ ταλαίπωρος ὅποιος πλανηθῆ καὶ τὸν πιστεύσῃ καὶ βουλωθῆ, ἐκεῖνος ἔχει νὰ καίεται πάντοτε εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν μαζί μὲ τὸν πλάνον ἀντίχριστον.

Αὐτὰ νομίζω, ἀδελφοί μου, σᾶς ἐτρόμαξαν τὴν καρδίαν καὶ ἀληθινὰ φοβερὰ πράγματα εἶναι καὶ ἡ ἀφεντιά μου ὅπου τὰ λέγω τρέμω καὶ δειλιῶ, μὰ τί νὰ κάμω ὅπου ἔχω χρέος νὰ σᾶς τὰ φανερώσω. Λοιπὸν ὕστερα ἀπὸ αὐτὰ τὰ κακὰ τοῦ κατηραμένου ἀντιχρίστου θέλει λάμψῃ ὁ πανάγιος Σταυρὸς ἐπάνω εἰς τὸν οὐρανὸν ἑπτὰ φορὲς λαμπρότερος ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ εὐθὺς θέλει καταποντισθῆ ὁ μιὰρὸς ἀντίχριστος μὲ ὅλον του τὸ τάγμα, ὅσοι τὸν ἐπίστευσαν, καὶ θέλει γένει γαλήνη μεγάλη εἰς ὅλην τὴν γῆν καὶ ὕστερα θέλουν σαλπίσουν οἱ Ἄγγελοι καὶ θέλουν

ἀναστηθῶν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, διὰ νὰ δώσουν ἀπολογία εἰς ὅσα ἔκαμαν ἢ καλὰ ἢ κακὰ καὶ τότε θέλει ἔλθει μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς ὁ φοβερός Κριτής, ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεός, μὲ χίλιες χιλιάδες Ἀγγέλων καὶ μύριες μυριάδες Ἀρχαγγέλων καὶ θέλει καθίσει ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ διὰ νὰ κρίνῃ τὸν κόσμον. Τότε θέλει χωρίσει τοὺς ἀνθρώπους εἰς δύο, καθὼς χωρίζει ὁ πιστικὸς (μισθωτὸς βοσκὸς) τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ γίδια. Καὶ τὰ μὲν πρόβατα, ἤγουν, τοὺς καλοὺς καὶ δικαίους, νὰ τοὺς βάλῃ εἰς τὰ δεξιὰ, τὰ δὲ γίδια, ἤγουν, τοὺς κακοὺς καὶ ἁμαρτωλοὺς, εἰς τὰ ζερβὰ (ἀριστερὰ) καὶ τότε ἔχει νὰ κρίνῃ καὶ νὰ ἐξετάσῃ τὸν καθέναν κατὰ τὰ ἔργα του. Καὶ ἐκείνους ὅπου ἐφύλαξαν τὸ ἅγιον Βάπτισμα καὶ ἔκαμαν τὶς ἐντολές του καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς τοὺς ἐξωμολογήθηκαν καὶ ἐκοινωνήσαν τὰ Ἄχραντα Μυστήρια θὰ τοὺς βάλῃ εἰς τὴν βασιλείαν του τὴν οὐράνιον, εἰς τὸν τόπον τὸν ἀγγελικόν, νὰ χαίρωνται καὶ νὰ εὐφραίνωνται τὴν δόξαν Του πάντοτε, τοὺς δὲ ἀπίστους καὶ αἰρετικούς καὶ ὄσους ἐμόλυναν τὸ ἅγιον Βάπτισμα καὶ δὲν ἐφύλαξαν τὶς παραγγελίες του καὶ δὲν ἐξωμολογήθηκαν, ἀλλὰ ἀπέθαναν ἀμετανόητοι, θὰ τοὺς πέμψῃ εἰς τὰ κατώτατα τοῦ ἄδου, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, νὰ καίωνται καὶ νὰ φλογίζωνται πάντοτε μὲ τὸν πατέρα τους τὸν διάβολον. Καὶ τότε θὰ κόπτονται καὶ θὰ θρηνοῦν καὶ θὰ κλαίουں ἀπαρηγόρητα καὶ θὰ λέγουν: Ἄχ, κακὸν κεφάλι ὅπου εἴχαμεν! Μᾶς τὰ ἔλεγαν τὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας καὶ δὲν ἀκούαμεν, μᾶς τὰ ἐφώναζαν οἱ διδάσκαλοι καὶ δὲν τὰ ἐβάζαμεν εἰς τὸν νοῦν μας, ἀλλὰ τοὺς ἐπεριγελοῦσαμεν, καὶ τὰ κακὰ καὶ τὶς ἁμαρτίες δὲν τὶς ἀφήναμεν, οὔτε ἐστοχαζόμεσταν ἐτούτην τὴν ὥραν ποτέ. Λοιπόν, τώρα ἀλλοίμονον εἰς ἡμᾶς. Ἐδῶ ὅπου ἤλθαμεν ποτὲ ἐλευθερίαν δὲν βλέπομεν.

Αὐτά, ἀδελφοί μου, ἔχουν νὰ γένουν βέβαια, μόνον πότε, αὐτὸ δὲν τὸ ἐφανέρωσεν ὁ Χριστὸς μου, μονάχα λέγει ἔτσι: Ὅταν ἰδῆτε ἀκαταστασίες εἰς τὸν κόσμον καὶ πολέμους καὶ ἀκρίβειες καὶ πείνες καὶ ἀσθένειες μεγάλες καὶ θανάτους πολλοὺς καὶ ἄλλα κακὰ, τότε εἶναι κοντὰ τὸ τέλος. Λοιπόν, αὐτὰ βλέπομεν ὅπου κατὰ τὸ παρὸν ἀκο-

λουθοῦν καὶ πρέπει νὰ φοβούμεσθε καὶ πάντα νὰ εἶμασθε ἔτοιμοι. Διὰ τοῦτο, ἀδελφοί μου, σᾶς παρακαλῶ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ ὅσον ἠμπορεῖτε νὰ προσέχετε καλὰ νὰ φυλάγετε τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς παραγγελίας αὐτὰς ὅπου σᾶς εἶπα, νὰ μὴν κλέπτετε, νὰ μὴν φονεύετε, νὰ μὴν πορνεύετε, νὰ μὴν ὀμνύετε ὄρκον, νὰ μὴν ψευδομαρτυρᾶτε, νὰ μὴν συκοφαντᾶτε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, νὰ μὴν ὑπερηφανεύεσθε, νὰ μὴν στολιζέτε τὸ βρωμερὸν τοῦτο κορμί, ὅπου αὔριον μέλλει νὰ γένη βρωμα καὶ δυσωδία καὶ νὰ τὸ φάγουν τὰ σκουλήκια, ἀλλὰ νὰ στολιζέτε τὴν ψυχὴν σας, ὅπου εἶναι ἀθάνατος καὶ τιμιωτέρα ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον καὶ νὰ μὴν ὀκνεύετε (τεμπελιάζετε) εἰς τὰ καλὰ ἔργα, ἀλλὰ νὰ προσεύχεσθε συχνὰ καὶ νὰ λέγετε ἐκεῖνα ὅπου σᾶς εἶπα καὶ νὰ πηγαίνετε εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τὶς ἑορτὲς ὅλες, ξεχωριστὰ τὶς ἁγίες Κυριακὰς καὶ νὰ μὴν δουλεύετε. Ἀκόμη νὰ νηστεύετε τὸ κατὰ δύναμιν τὶς διωρισμένους νηστεῖας καὶ τὶς σαρακοστὲς, νὰ κάμνετε καὶ ἐλεημοσύνην ὅσο σᾶς δίνει χέρι. Ξεχωριστὰ τοὺς δικούς σας καὶ συγγενεῖς σας ὅταν τοὺς βλέπετε στενοχωρημένους καὶ πικραμένους νὰ τοὺς βοηθᾶτε καὶ νὰ τοὺς παρηγορᾶτε καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ πάντα νὰ ἐβγαίνῃ ἀπὸ τὸ στόμα σας λόγος γλυκός, μέλι καὶ ζάχαρη, καὶ ὄχι φαρμάκι. Ἀκόμη νὰ ἔχετε πάντοτε τὸν θάνατον εἰς τὴν ἐνθύμησίν σας καὶ νὰ φοβᾶσθε νὰ μὴν τύχη καὶ σᾶς ἔλθῃ ἕξαφνα καὶ σᾶς εὕρῃ ἀνέτοιμους, καὶ τί γίνεσθε; Διὰ τοῦτο ὅσον καὶ ἂν ἠμπορεῖτε νὰ εἶσθε πάντοτε ἔτοιμοι, ἐξωμολογημένοι καὶ διωρθωμένοι. Ἐπειτα, ὅταν ἔλθῃ, καλῶς νὰ ἔλθῃ, νὰ σᾶς ἀναχωρήσῃ ἀπὸ ἐτοῦτον τὸν ψεύτικον καὶ μάταιον κόσμον καὶ νὰ σᾶς πηγαίῃ εἰς τὸν ἀληθινὸν καὶ αἰώνιον κόσμον, ὅπου τέλος ποτὲ δὲν ἔχει.

Τώρα λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἰδοὺ ὅπου τελειώνω, διότι ἐμίλησα πολὺ καὶ γνωρίζω ὅπου σᾶς ἐβάρυνα, ὅμως ἡ ἀγάπη ἢ πολλὴ ὅπου σᾶς ἔχω μὲ παρακίνησε νὰ μακρύνω τὸν λόγον καὶ νὰ μὲ συμπαθήσετε. Διότι ἂν καὶ ἁμαρτωλὸς καὶ ἀνάξιος ὅπου εἶμαι, ἀποτολμῶ καὶ παρακαλῶ τὸν γλυκύτατόν μας Ἰησοῦν Χριστόν νὰ σᾶς πληρῶσῃ τὸν κόπον σας καὶ τὴν χασομέριαν σας καὶ νὰ στείλῃ οὐρανόθεν τὴν χάριν του καὶ τὴν εὐλογία του καὶ νὰ εὐλογήσῃ καὶ νὰ ἀγιάσῃ τὴν χώραν

σας ταύτην καὶ ὅλα τὰ χωρία τῶν χριστιανῶν, νὰ εὐλογήσῃ καὶ τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιὰ σας καὶ τὰ πράγματά σας καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σας. Καὶ ἄμποτες νὰ εὐσπλαγχνισθῇ ὁ Κύριος καὶ νὰ συγχωρήσῃ τὰ ἁμαρτήματά σας καὶ νὰ φυτεύσῃ καὶ νὰ ριζώσῃ εἰς τὴν καρδίαν σας τὰ θεῖα λόγια ταῦτα, νὰ περάσετε καὶ ἐδῶ καλὰ, εἰρηνικὰ καὶ ἡγαπημένα καὶ μετὰ ταῦτα, νὰ σᾶς ἀξιώσῃ νὰ πηγαίνετε ἐξωμολογημένοι, κοινωνημένοι καὶ διωρθωμένοι νὰ κατοικήσετε εἰς τὸν Παράδεισον, εἰς τὴν πατρίδα μας τὴν ἀληθινὴν καὶ αἰώνιον, νὰ χαίρεσθε πάντοτε μετὰ τοὺς Ἀγγέλους καὶ μετὰ τοὺς Ἀρχαγγέλους καὶ νὰ εὐφραίνεσθε μαζί μετὰ τοὺς Προφῆτας, μετὰ τοὺς Ἀποστόλους, μετὰ τοὺς Μάρτυρας, μετὰ τοὺς Ἱεράρχας, μετὰ τοὺς Ὁσίους, μετὰ τοὺς Δικαίους καὶ μετὰ ὅλους τοὺς Ἁγίους καὶ διὰ πρεσβειῶν τῆς παναχράντου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας νὰ ἀξιωθῆτε νὰ δοξάζετε καὶ νὰ προσκυνῆτε Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον, πάντοτε νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν, ἀμήν, ἀμήν.

Διδαχή Ζ΄

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεός, ἀδελφοί μου, ὁ γλυκύτατός μας Αὐθέντης καὶ Δεσπότης, ὁ Ποιητὴς τῶν Ἀγγέλων καὶ πάσης νοητῆς καὶ αἰσθητῆς κτίσεως, παρακινούμενος ἀπὸ τὴν εὐσπλαγχνίαν του, ἀπὸ τὴν πολλήν του καθαρότητα, ἀπὸ τὴν πολλήν του ἀγάπην, ὅπου ἔχει εἰς τὸ γένος μας, σιμὰ εἰς τὰ πολλὰ καὶ ἄπειρα χαρίσματα, ὅπου μᾶς ἐχάρισε καὶ μᾶς χαρίζει καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ ὥραν καὶ στιγμήν, ἰδοὺ ὅπου μᾶς ἠξίωσε καὶ σήμερον τὸ πρῶν καὶ τὸν ἐδοξάσαμε καὶ ἐτιμήσαμε καὶ τὴν Δέσποινά μας τὴν Θεοτόκον. Καὶ ἄμποτες (εἶθε) ὁ Κύριος νὰ εὐσπλαγχνισθῆ, νὰ συγχωρήσῃ καὶ τὰ ἀμαρτήματά μας καὶ νὰ μᾶς ἀξιώσῃ καὶ νὰ περάσωμεν καὶ ἐδῶ καλὰ, καὶ νὰ πηγαίνωμεν καὶ εἰς τὸν Παράδεισον νὰ δοξάζωμεν τὴν παναγίαν Τριάδα.

Μὲ ἀξίωσεν ὁ Κύριος, ἀδελφοί μου, καὶ μένα τὸν ἀμαρτωλὸν καὶ ἦλθα χθὲς ἐδῶ εἰς τὴν εὐλογημένην σας χώραν καὶ σᾶς ἀπόλαυσα καὶ εἶπαμεν καὶ μερικὰ νοήματα εἰς τὸν ἱερόν σας Ναόν, καθὼς ἐφώτισε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τοὺς Προφῆτας, τοὺς ἀγίους Ἀποστόλους, τοὺς ἀγίους Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ μᾶς ἔγραψαν. Σιμὰ εἰς τὰ πολλὰ εἶπαμεν καὶ διὰ τὸν Θεόν μας, ποὺ εἶναι ἓνας, ἡ ἀγάπη, ἡ δὲ Τριάς, Πατὴρ, Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα. Παρακινούμενος ὁ Κύριος ἀπὸ τὴν πολλήν του εὐσπλαγχνίαν ἔκαμε πρῶτα δέκα τάγματα Ἀγγέλων. Τὸ πρῶτον τάγμα ἐξέπεσεν ἀπὸ τὴν ὑπερηφανίαν του καὶ ἔγιναν δαίμονες. Τότε ἐπρόσταξεν ὁ πανάγαθος Θεὸς καὶ ἔγινεν τοῦτος ὁ κόσμος. Καὶ ἔκαμεν ἓναν

ἄνδρα καὶ μίαν γυναίκα ὡσὸν ἑμᾶς, τὸ σῶμα ἀπὸ τὴν λάσπην καὶ τὴν ψυχὴν ἀγγελικὴν, ἀθάνατην. Ὀνόμασε τὸν ἄνδρα Ἀδὰμ καὶ τὴν γυναίκα Εὐάν καὶ ἔκαμεν καὶ ἓνα παράδεισον ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέρος τῆς ἀνατολῆς, ὅλο χαρὰ καὶ εὐφροσύνη. Ἔβαλε τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐάν μέσα εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἐχαίρονταν ὡσὸν οἱ Ἄγγελοι. Τοὺς παράγγειλε νὰ μὴν φάγουν ἀπὸ μίαν συκιὰν σῦκα. Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐά ἐκαταφρόνησαν τὸ πρόσταγμα τοῦ Θεοῦ μας καὶ ἔφαγαν. Δὲν εἶπαν ὅτι ἔσφαλαν. Τοὺς ἐδίωξεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν παράδεισον καὶ ἔζησαν εἰς ἐτοῦτον τὸν κόσμον ἐννεακοσίους τριάκοντα χρόνους μὲ μαῦρα καὶ πικρὰ δάκρυα. Ἀπέθανεν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐά, ἐπῆγαν εἰς τὸν ἄδην καὶ ἐκαίγονταν καὶ ἐφλογίζονταν πέντε ἡμισυ χιλιάδες χρόνια διὰ μίαν ἁμαρτίαν μόνον, καθὼς ἀναφέραμεν τὴν ἱστορίαν χθὲς τὸ βράδυ καὶ τὴν ἀφήκαμεν. (Ὅρα Διαχρῆ Α', σελὶς 102).

Τώρα πάλιν ἐλπίζοντας εἰς τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ Χριστοῦ μας, καθὼς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον μᾶς φωτίσει, θὰ κάμωμεν ἀρχὴν νὰ εἰποῦμεν καὶ τὰ ἐπίλοιπα μὲ συντομίαν, καὶ πάλιν ὄχι ὅλα νὰ τὰ εἰποῦμεν, διατὶ δὲν εἶναι δυνατόν, θέλομεν χρόνους καὶ καιρούς, ἀλλὰ μερικά, ὅπου φαίνονται ἀναγκαιότερα.

Ἔως τοὺς πέντε ἡμισυ χιλιάδες χρόνους οἱ ἄνθρωποι ὅπου ἀπέθαναν ἐπήγαιναν εἰς τὸν ἄδην, ἐπειδὴ καὶ ὁ Παράδεισος ἦτον κλεισμένος. Εὐσπλαγχνίσθη ὁ πανάγαθος Θεὸς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων καὶ εὐρίσκοντας ἄξιον ὑποκείμενον τὴν Δέσποιάν μας τὴν Θεοτόκον, ἐκαταδέχθη ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸς ἀληθινὸς καὶ ζωὴ τῶν ἀπάντων γλυκύτατός μας Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεός, καὶ ἔγινε τέλειος ἄνθρωπος ἐκ Πνεύματος Ἁγίου ἀπὸ τὰ καθαρῶτατα αἵματα τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, διὰ νὰ μᾶς βγάλῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου.

Ἔως τοὺς πέντε ἡμισυ χιλιάδες χρόνους πάλιν ὁ διάβολος ἔβγαλε ὅλες του τὶς κακίες καὶ ἔβαλε σκοπὸν νὰ χαλάσῃ τὸν κόσμον καὶ ἐπαρακινοῦσε τοὺς ἀνθρώπους νὰ προσκυνοῦν διὰ Θεὸν ἄλλος τὸν ἥλιον καὶ ἄλλος τὸ φεγγάρι, ἄλλος τὴν γῆν καὶ ἄλλος τὴν θά-

λασσαν καὶ ἄλλος τὰ πετεινὰ καὶ τὰ χερσαῖα. Ὁ μισόκαλος ἐχθρός μας βλέποντας τὸν κόσμον πὼς πληθαίνει... καὶ βλάπτουν τοὺς ἀνθρώπους. (Ἐνδιάμεσον κείμενον, ὄρα Διδαχὴ Ε' σελίδες 169 ἕως 171.)

Καὶ νὰ προσέχῃς ἐσὺ ὁ ἄνδρας νὰ μὴν μεταχειρίζεσαι τὴν γυναῖκά σου μὲ ἄγριον μάτι, πὼς δὲν σοῦ κάμνει παιδιὰ. Δὲν ἔχει κανένα φταίξιμο ἢ γυναῖκά σου εἰς αὐτό, εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καὶ μὴν τὸ κάμνετε καθὼς τὸ ἔκαμεν ἓνας τρελλὸς καὶ ἀνόητος· διατὶ δὲν ἔκαμεν ἢ γυναῖκά του παιδιὰ, τὴν ἐχώρισεν καὶ ἐπῆρεν ἄλλην· καὶ ἄλλος πάλιν, ἐπειδὴ δὲν τοῦ ἔκαμεν ἢ γυναῖκά του ἀρσενικὰ παιδιὰ, παρὰ μόνον θηλυκὰ, τὴν ἐχώρισεν. Ὁ διάβολος θέλει νὰ χωρίζουν τὰ ἀνδρόγυνα καὶ ὄχι ὁ Θεός. Ὡς λέγει ὁ νόμος πὼς κανένα πρᾶγμα δὲν τοὺς χωρίζει, ἐκτὸς ἂν πέσουν εἰς πορνείαν· καὶ ὅποιος ἀφήσῃ τὴν γυναῖκά του καὶ πάρῃ ἄλλην, ἐκεῖνος θὰ κριθῆ ὡς μοιχός.

Εἰς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦτον ἓνας ἄνδρας καὶ ἐλέγετο Ἰωακείμ, εἶχε καὶ μίαν γυναῖκα καὶ ἐλέγετο Ἄννα. Καλὸς καὶ ὁ ἄνδρας, καλὴ καὶ ἡ γυναῖκα, ἀπὸ βασιλικὸν γένος καὶ οἱ δύο, μὰ πλεον καλυτέρα ἢ γυναῖκα. Εὐρίσκονται πολλὲς γυναῖκες, ὅπου εἶναι καλύτερες καὶ ἀπὸ τοὺς ἄνδρες. Ἀνίσως καὶ θέλετε οἱ ἄνδρες νὰ εἴστε καλύτεροι ἀπὸ τὶς γυναῖκες, πρέπει νὰ κάμνετε καὶ ἔργα καλύτερα ἀπὸ ἐκεῖνες. Εἰ δὲ καὶ οἱ γυναῖκες κάμνουν καλύτερα ἔργα καὶ πηγαίνουν εἰς τὸν Παράδεισον καὶ ἐμεῖς οἱ ἄνδρες κάμνομε κακὰ ἔργα καὶ πηγαίνομε εἰς τὴν κόλασιν, τί μᾶς ὠφελεῖ πὼς εἴμαστε ἄνδρες; Καλύτερα νὰ μὴν εἶχαμε γεννηθῆ εἰς τὸν κόσμον.

Ὁ Ἰωακείμ καὶ ἡ Ἄννα ἀνοιξαν τὸ σπίτι τους καὶ τὸ εἶχαν ξενοδοχεῖον καὶ ὅπου πτωχός, κουτσός, τυφλὸς εἰς τὸ σπίτι τοῦ Ἰωακείμ καὶ τῆς Ἄννης ἐπήγαιναν καὶ ἀναπαύονταν. Ἔτσι πρέπει καὶ ἡ εὐγενεία σας νὰ εἴστε φιλόξενοι, διατὶ μὲ τὴν φιλοξενίαν ὅπου κάμνετε εἰς τοὺς πτωχοὺς, μετ' ἐκείνην ἀγοράζετε τὸν Παράδεισον.

Δὲν ἔκαμαν παιδιὰ ὁ Ἰωακείμ καὶ ἡ Ἄννα. Ὡς φρόνιμοι καὶ γνωστικοὶ ὅπου ἦτον ἐκατάλαβαν πὼς ἓνας εἶναι, ὁ Θεός, ὅπου δίνει παιδιὰ καὶ παίρνει. Ἐπαρακάλεσαν τὸν πανάγαθον Θεὸν νὰ τοὺς χαρίσῃ ἓνα παιδίον ἀρσενικὸν ἢ θηλυκὸν καὶ νὰ τὸ ἀφιερῶ-

σουν εις τὸν Θεόν. Βλέποντας ὁ πανάγαθος Θεὸς τὴν καλὴν τους γνώμην, τοὺς εὐλόγησε καὶ ἐγέννησαν τὴν Δέσποινά μας τὴν Θεοτόκον καὶ τὴν ὀνόμασαν Μαρία.

Καθὼς ὁ Ἰωακεὶμ καὶ ἡ Ἄννα ἐζητοῦσαν παιδίον ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ὄχι ἀπὸ ἄνθρωπον, ἔτσι καὶ ἡ εὐγενεία σας, ὅτι θέλετε νὰ ζητήσετε, ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ ζητᾶτε καὶ ὄχι ἀπὸ ἄνθρωπον. Ὁ διάβολος ἔβγαλε πολλὰ τέκνα καὶ θυγατέρας, καὶ ἔρχεται ἕνας καὶ σοῦ λέγει: Δὸς μου ἐμένα ἕνα γρόσι ἢ δύο καὶ νὰ σοῦ δώσω βότανα νὰ κάμῃς παιδιὰ ἀρσενικά, νὰ σοῦ δώσω φυλακτὰ νὰ μαντεύῃς, νὰ γοητεύῃς, νὰ ἰδῆς τὴν τύχην σου, τὴν μοῖρά σου, τὸ ριζικό σου καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ἐκεῖνα ὅπου ἐνομοθέτησαν οἱ ἅγιοι Πατέρες καὶ ὅσα εἶναι τῆς Ἐκκλησίας μας, εἶναι καλὰ καὶ ἅγια, καὶ ψυχικὰ καὶ σωματικὰ· καὶ ὅσα γίνονται ἔξω τῆς Ἐκκλησίας μας, εἶναι ὅλα τοῦ διαβόλου. Καὶ ὁ διάβολος κάμνει πολλὰς φορές καὶ θαύματα κατὰ φαντασίαν, διὰ νὰ τὸν πιστεύετε. Καὶ νὰ φεύγετε αὐτὰ, διατὶ βάνετε φωτιὰ καὶ καίγεσθε καὶ ψυχικὰ καὶ σωματικὰ. Καὶ ἂν θέλῃς νὰ ἰδῆς τὴν τύχην σου ἢ τὴν μοῖράν σου, σῆκω πρὸς τὴν πύλιν καὶ πῆγαινε εἰς τὸ νεκροταφεῖον καὶ κοίταξε τοὺς τάφους τῶν ἀποθαμένων τί εἶναι. Στοχάσου καὶ εἶπέ: Δὲν ἦταν καὶ ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι ὡσὰν καὶ ἐμένα καὶ ἀπέθαναν; Ἔτσι μέλλω νὰ πεθάνω αὐριο καὶ νὰ μὴν ἀποτολήσω νὰ κάμω αὐτὰ τὰ διαβολικὰ καμώματα, διατὶ χάνομαι καὶ ἀφανίζομαι, καὶ λέγει ὁ νόμος πὼς ὅποιος κάμνει αὐτὰ ἢ παρακινεῖ ἄλλους, εἴκοσι χρόνους νὰ μὴν μεταλάβῃ.

Καθὼς ὁ Ἰωακεὶμ καὶ ἡ Ἄννα δὲν ἐπροτίμησαν τὸ ἀρσενικὸν ἀπὸ τὸ θηλυκόν, ἔτσι καὶ ἡ εὐγενεία σας νὰ μὴν προτιμᾶτε τὰ ἀρσενικὰ παιδιὰ σας ἀπὸ τὰ θηλυκά, διατὶ ὅλα πλάσματα τοῦ Θεοῦ εἶναι. Καθὼς ὁ Ἰωακεὶμ καὶ ἡ Ἄννα ἔδωσαν στὴν Θεοτόκον τὸ ὄνομα μὲ νόημα Μαρία, ὁμοίως καὶ ἡ εὐγενεία σας, ὅταν βαπτίζετε τὰ παιδιὰ σας, νὰ τοὺς δίδετε ὀνόματα τῶν Ἁγίων, ὅπου ἔχουμε νόημα. Μαρία θέλει νὰ εἰπῇ Κυρία, ὡσὰν ὅπου ἔμελλεν ἡ Θεοτόκος νὰ γίνῃ βασίλισσα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ πάσης νοητῆς καὶ αἰσθητῆς κτίσεως, νὰ παρακαλῇ διὰ τὰς ἁμαρτίας μας. Νικόλαος τὸ ὄνομα λέγεται ἐκεῖνος ὅπου ἐνίκησε τοὺς λαοὺς, τοὺς

δαίμονας, τὰ πάθη. Γεώργιος λέγεται γεωργημένον φυτόν, στολισμένον μὲ καρπούς, μὲ ἀρετὰς χριστιανικὰς. Παρασκευὴ λέγεται ἐκείνη ποῦ ἐτοιμάσθη διὰ τὸν Χριστόν.

Νὰ κάμῃς μίαν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας, τοῦ Προδρόμου, νὰ ἔχῃς καὶ τὸν Ἅγιον τοῦ παιδιοῦ σου. Καὶ ὅταν τὸ παιδίον σηκώνεται ἀπὸ τὸν ὕπνον καὶ σοῦ γυρεύῃ φωμί, μὴν τοῦ δίδῃς, μόνον νὰ πάρῃς τὸ φωμί, νὰ τὸ βάλῃς ἐμπρὸς εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ τοῦ εἰπῆς: Παιδί μου, δὲν ἔχω φωμί· ὁ Χριστὸς ἔχει. Σήκω νὰ κάμῃς τὸν σταυρόν σου, νὰ παρακαλέσωμεν τὸν Ἅγιόν σου νὰ παρακαλέσῃ τὸν Χριστόν νὰ σοῦ τὸ δώσῃ. Καὶ ἔτσι τὸ παιδίον παρακινεῖται διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ φωμιοῦ καί, εὐθὺς ὁποῦ ξυπνᾷ, τὸν Ἅγιόν του βλέπει. Βλέποντας τότε ὁ διάβολος τὸ παιδίον πῶς ἔχει τὴν ἐλπίδα του εἰς τὸν Χριστόν καὶ εἰς τὸν Ἅγιόν του κατακαίεται καὶ φεύγει. Καὶ ἔτσι νὰ συνηθίζετε τὰ παιδιὰ σας, νὰ τὰ παιδεύετε (ἐκπαιδεύετε) ἀπὸ μικρὰ, διὰ νὰ συνηθίζουν εἰς τὸν καλὸν δρόμον.

Καὶ ἂν θέλῃς νὰ ζήσῃ, τὸ παιδίον, νὰ σοῦ εἶπω πῶς νὰ κάμῃς νὰ κάμῃς τοῦ παιδιοῦ σου ἓνα φόρεμα καὶ ἄλλο ἓνα ἐκείνου τοῦ πτωχοῦ παιδιοῦ· καὶ διὰ τὸ χατίρι ἐκείνου τοῦ πτωχοῦ παιδιοῦ χαρίζει ὁ Θεὸς τὴν ζωὴν τοῦ παιδιοῦ σου. Καὶ νὰ ἀγαπᾷς τὰ πτωχὰ παιδιὰ καλύτερα ἀπὸ τὰ δικά σου· εἰ δὲ καὶ νὰ ζητᾷς πῶς νὰ δίνῃς τοῦ παιδιοῦ σου νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ καλά, νὰ ἔχῃ εὐμορφα φορέματα, καὶ δι' ἐκεῖνο τὸ πτωχὸ νὰ μὴν σὲ μέλῃ, αὐριο βλέπεις τὸ παιδί σου ἀποθαμένο καὶ καίγεται ἢ καρδιά σου. Καὶ ἐνῶ τὸ πτωχό, τὸ ξυπόλητο, τὸ γυμνό, τὸ πεινασμένο, τὸ καταφρονημένο τὸ βλέπεις θρεμμένο καὶ εἶναι ὡσὰν τὸ γουρουνόπουλο, καὶ τὸ δικό σου γίνετα ὡσὰν χτικιασμένο.

Καὶ ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὁποῦ εἶναι ὁ Ἅγιος τοῦ παιδιοῦ σου, ἂν θέλῃς νὰ κάμῃς κούρμπανο (δηλαδὴ, τὸ ζῶο ποῦ σφάζεται σὲ πανήγυρι) νὰ ἐορτάσῃς τὸν Ἅγιον, πῶς πρέπει νὰ κάμῃς, σοῦ λέγω. Γίνεται τὸ κούρμπανο θεϊκόν, γίνεται καὶ διαβολικόν.

Θεικόν κούρμπανον εἶναι: Τώρα θέλεις νὰ δώσης τρία γρόσια νὰ πάρης ἓνα πρόβατο· δόσε τὸ ἓνα γρόσι τοῦ παπαῦ σου νὰ σοῦ διαβάση τόσες Λειτουργίες, τὸ ἄλλο γρόσι πάρε κερὶ, λιβάνι καὶ λάδι καὶ πήγαινέ τα εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν νὰ τὰ κάψουν ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἅγιον καὶ τὸ ἄλλο γρόσι μοίρασέ το μὲ τὸ χέρι σου κρυφὰ ἐλεημοσύνην, νὰ μὴν σὲ ξεύρη κανέννας. Αὐτὸ εἶναι τὸ θεϊκὸ κούρμπανο. Καὶ νὰ διαβάσης τὸ συναξάρι τοῦ Ἁγίου νὰ ἀκούη τὸ παιδί σου. Καὶ νὰ τοῦ εἰπῆς: Ἀκούεις, παιδί μου, τί ἔκαμνεν ὁ Ἅγιός σου; Ἔτσι νὰ κάμης καὶ σύ. Ἀκούοντας τὸ παιδίον τέτοια θαύματα ζηλεύει καὶ λέγει: Ἄχ, πότε νὰ γίνω ὡσάν τὸν Ἅγιόν μου!

Κούρμπανο διαβολικὸν εἶναι νὰ πάρης ἓνα πρόβατο, νὰ τὸ μαγειρέψης καὶ νὰ κράξῃς τοὺς φίλους σου, τοὺς συγγενεῖς σου, νὰ τρώγεται, νὰ πίνετε, νὰ μεθᾶτε, νὰ ξερνᾶτε ὡσάν τοὺς σκύλους. Αὐτὸ εἶναι τὸ διαβολικὸν κούρμπανο.

Ἐμεῖς ἐλπίζομεν νὰ σωθῶμεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ μας καὶ ὄχι τοῦ προβάτου, ὡσάν τοὺς ἀσεβεῖς καὶ τοὺς ἀπίστους, ὅπου κάμνουν τώρα. Ἡ εὐγενεῖα σας ποῖον θέλετε καλύτερα, τὸ θεϊκὸν ἢ τὸ διαβολικὸν κούρμπανον; Λοιπόν, ἂν θέλετε τὸ θεϊκόν, ἔτσι νὰ τὸ κάμνετε.

Ἐνα δένδρο ὡσάν τὸ κόψῃς, εὐθὺς ξηραίνονται τὰ κλαριά· ἀμὴ ὡσάν ποτίζῃς τὴν ρίζαν, στέκονται δροσερὰ τὰ κλωνάρια. Ὅμοίως εἶναι καὶ οἱ γονεῖς, ὡσάν τὸ δένδρον. Καὶ ὅταν ποτίζεται ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα, πού εἶναι ἡ ρίζα τῶν παιδιῶν, μὲ νηστεῖες, προσευχάς, ἐλεημοσύνες, μὲ καλὰ ἔργα, φυλάγει ὁ Θεὸς τὰ παιδιά σας· ὡσάν ξηραίνεστε οἱ γονεῖς μὲ τὶς ἁμαρτίες, θανατώνει ὁ Θεὸς τὰ παιδιά σας καὶ σᾶς βάνει εἰς τὴν κόλασιν μαζί τους. Εἶναι μὰ μηλιά καὶ κάμνει ξυνὰ μῆλα. Ἐμεῖς τώρα τί πρέπει, νὰ κατηγοροῦμεν τὴν μηλιά ἢ τὰ μῆλα; Τὴν μηλιά. Λοιπόν, κάμνετε καλὰ ἐσεῖς οἱ γονεῖς, ὅπου εἴστε ἡ μηλιά, νὰ γίνωνται καὶ τὰ μῆλα γλυκά.

Ὅταν ἔγινεν ἡ Δέσποινα ἡ Θεοτόκος τριῶν χρονῶν, ἐνθυμήθησαν οἱ γονεῖς τὸ χρέος ὅπου εἶχαν εἰς τὸν Θεόν. Καὶ τί χρέος εἶχαν; Τὴν εἶχαν ταμένη τὴν Θεοτόκον εἰς τὸν Ναὸν καὶ τὴν ἐπῆγαν καὶ τὴν ἀφιέρωσαν.

Καὶ καθὼς ὁ Ἰωακεῖμ καὶ ἡ Ἄννα ἐνθυμήθησαν τὸ χρέος τους καὶ τὸ ἔκαμαν, ἔτσι πρέπει καὶ ἡμεῖς οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ νὰ ἐνθυμούμεθα πάντοτε τὸ χρέος μας, ὅπου ἔχομεν εἰς τὸν Θεόν, νὰ τὸ κάμνωμεν, καὶ τότε νὰ ζητοῦμεν τὸν Παράδεισον πληρωμὴν. Καὶ τί χρέος ἔχομεν; Τὸν Παράδεισον τὸν θέλομεν, καὶ τὸ χρέος μας δὲν τὸ ξεύρομεν. Σᾶς λέγω αὐτὸ τὸ μικρόν, ζητήσετε καὶ ἡ εὐγενεῖα σας νὰ μάθετε τὸ περισσότερον.

Μᾶς ἐχάρισεν ὁ πανάγαθος Θεὸς τὰ ὀμμάτιά μας νὰ κοιτάζωμεν εἰς τὸν οὐρανόν, νὰ βλέπωμεν τὰ ἄστρα, τὸν ἥλιον, τὸ φεγγάρι, τὰ πάντα, νὰ δοξάζωμεν τὸν Θεὸν καὶ νὰ λέγωμεν: Θεέ μου, ἐὰν αὐτὸς ὁ ἥλιος εἶναι τόσον λαμπρός, ὅπου εἶναι κτίσμα, ἀμὴ ἐσύ, ὅπου ἔκαμες τὸν ἥλιον, πόσον εἶσαι λαμπρότερος! Ἄχ, Θεέ μου, ἀξίωσέ με νὰ σὲ ἀπολαύσω. Αὐτὸ εἶναι τὸ χρέος μας, ἀδελφοί μου. Καὶ δὲν μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεὸς τὰ ὀμμάτιά μας νὰ βλέπωμεν οἱ γυναῖκες ἄνδρας καὶ οἱ ἄνδρες γυναῖκας, ἢ καὶ νὰ βλέπωμεν τοῦ ἀδελφοῦ μας τὰ πράγματα νὰ τὰ κλέπτωμεν καὶ νὰ φονεύωμεν τοὺς ἀδελφούς μας ἢ νὰ παίζωμεν τὰ χαρτιά, τὰ παιγνίδια τοῦ διαβόλου, καὶ νὰ ζοῦμε μὲ αἵματα καὶ ἀδικίες τῶν ἀδελφῶν μας.

Μᾶς ἐχάρισεν ὁ Θεὸς τὰ πόδια μας. Ἔχομεν χρέος νὰ πηγαίνωμεν εἰς τὸν ἱερὸν Ναόν, νὰ στεκώμεθα μὲ εὐλάβειαν καὶ νὰ περιπατῶμεν εἰς τὸν καλὸν δρόμον. Καὶ δὲν μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεὸς τὰ πόδια μας νὰ περιπατῶμεν εἰς τὰ βουνὰ ὡσὰν τοὺς σκύλους, ὡσὰν τὰ θηρία, νὰ παίρνωμεν τὸ σεγγούνη τους (ἐπανωφόρη), νὰ τοὺς ψένωμεν (τοὺς ἀδελφούς μας) καὶ νὰ παίρνωμεν τὰ πράγματά τους.

Μᾶς ἐχάρισεν ὁ Θεὸς πλοῦτον. Ἔχομεν χρέος νὰ τρώγωμεν καὶ νὰ πίνωμεν τὸ ἀρκετόν μας, τὰ ρουχαλάκια μας τὰ ἀρκετά, καὶ τὰ ἐπίλοιπα νὰ τὰ ἐξοδιάζωμεν εἰς τοὺς πτωχοὺς διὰ τὴν ψυχὴν μας.

Καὶ δὲν μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεὸς τὸν πλοῦτον διὰ νὰ πολυτρώγωμεν καὶ νὰ κάμωμεν πολύτιμα φορέματα καὶ παλάτια ὑψηλά, νὰ χορεύουν τὰ ποντίκια αὐρίον, καὶ οἱ πτωχοὶ νὰ ἀποθάνουν ἀπὸ τὴν πεῖναν. Αὐτὸ εἶναι τὸ χρέος μας, ἀδελφοί μου· ἔτσι τὸ ἤξεύρετε. Ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ ὕστερα ἔτσι νὰ κάμνετε ἂν θέλετε νὰ σωθῆτε.

Θέλεις νὰ καταλάβῃς, ἀδελφέ μου, τὸ χρέος ὁποῦ ἔχεις εἰς τὸν Θεόν; Ἐσύ, ἀδελφέ μου, ἔχεις μίαν γυναῖκα. Εἶσαι εὐχαριστημένος νὰ τὴν φιλήσῃ ἄλλος σὲ ἓνα μῆνα;

— Ὅχι.

— Σὲ ἓνα χρόνο;

— Ὅχι.

— Σὲ δέκα χρόνους;

— Ὅχι.

— Σὲ πενήντα χρόνους;

— Ὅχι.

— Σὲ ἑκατὸ χρόνους;

— Ὅχι.

— Νὰ πορνεύσῃ ἄλλος μὲ τὴν γυναῖκά σου δὲν τὸ εὐχαριστεῖσαι, νὰ ἐγγίξῃ τὸ δάκτυλό του ἄλλος ἐπάνω της μήτε αὐτὸ τὸ θέλεις. Τόσῃν μερίδα σὲ θέλει ὁ Θεὸς νὰ μὴν ἔχῃς καὶ σὺ μὲ τὸν διάβολον, ὅσῃν μερίδα δὲν θέλεις καὶ ἐσύ νὰ ἔχῃ ἄλλος μὲ τὴν γυναῖκά σου. Δὲν μᾶς ἔκαμεν ὁ Θεὸς διὰ τὸν διάβολον καὶ διὰ τὴν κόλασιν, ἀλλὰ διὰ τοῦ λόγου του καὶ διὰ τὸν Παράδεισον. Αὐτὸ εἶναι τὸ χρέος μας, χριστιανοί μου.

Εἰς τὸν Ναὸν ὁποῦ ἐπῆγεν ὁ Ἰωακεῖμ καὶ ἡ Ἄννα τὴν Θεοτόκον ἦτον ἀρχιερεὺς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὁ προφήτης Ζαχαρίας, ὁ πατὴρ τοῦ τιμίου Προδρόμου, καὶ καθὼς τὴν εἶδεν τὸν ἐφώτισε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καὶ ἐκατάλαβε πὼς αὐτὴ εἶναι ὁποῦ θέλει νὰ γεννήσῃ τὴν ζῶν τὴν αἰώνιον, τὸν Χριστόν, καὶ εὐθύς τὴν ἀγκάλιασε καὶ τὴν ἐφίλει, τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν ἔβαλε μέσα εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα, διατὶ τὸ ἅγιον Βῆμα σημαίνει τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ, σημαίνει καὶ τὸν ἅγιον Τάφον τοῦ Χριστοῦ μας. Πηγαίνετε καμμίαν φορὰν εἰς τὸν ἅγιον

Τάφον νὰ προσκυνήσετε; Εἰς ἄλλα κοσμικὰ καὶ διαβολικὰ πηγαίνετε καὶ ἐκεῖ ὅπου ἐβάλλθηκεν ὁ Χριστός μας διὰ τὶς ἁμαρτίες μας δὲν πηγαίνατε; Τόσῃ ἀγάπῃ ἔχετε εἰς τὸν Χριστόν;

Μέσα εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα μίαν φορὰν τὸν χρόνον ἐπήγαινε ὁ ἀριχερεὺς καὶ τὴν ἔβλεπε τὴν Θεοτόκον. Νὰ χαίρεστε καὶ νὰ εὐφραίνεστε, ἅγιοι ἱερεῖς. Σιμὰ εἰς τὰ πολλὰ ὅπου σᾶς ἐχάρισεν ὁ πανάγαθος Θεός, σᾶς ἐχάρισε καὶ τὸ ἅγιον Βῆμα, ὅπου σημαίνει τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ. Καὶ νὰ φυλάγεσθε ἐσεῖς οἱ κοσμικοὶ νὰ μὴν εἰσερχεσθε μέσα εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα, διατὶ βάνετε φωτιὰ καὶ καίγεστε. Νὰ χαίρεστε καὶ νὰ εὐφραίνεστε ὁμοίως καὶ οἱ ἄνδρες. Σιμὰ εἰς τὰ πολλὰ καλὰ ὅπου σᾶς ἐχάρισεν ὁ πανάγαθος Θεός, σᾶς ἐχάρισε καὶ τὸ Καθολικόν, ὅπου σημαίνει τὸν Παράδεισον. Ὅμοίως πάλιν νὰ χαίρεστε καὶ νὰ εὐφραίνεστε χιλιάδες φορὲς καὶ οἱ γυναῖκες. Εἰς τὰ πολλὰ καλὰ ὅπου σᾶς ἐχάρισεν ὁ πανάγαθος Θεός, σᾶς ἐχάρισε καὶ τὸν Νάρθηκα, ὅπου σημαίνει τὴν θύραν τοῦ Παραδείσου.

Πρέπει καὶ ἐμεῖς οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοί, ὅταν πηγαίνωμεν εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν καὶ εἰς τὰ Μοναστήρια μας νὰ στεκώμαστε μὲ εὐλάβειαν, μὲ φόβον καὶ τρόμον, διὰ νὰ λάβωμεν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν μας.

Καὶ καθὼς ὅταν μᾶς κατεβάζουν μέσα εἰς τὸν τάφον λησμονοῦμεν ὅλα τὰ κοσμικὰ, ὁμοίως καὶ ὅταν εἰσερχόμεθα μέσα εἰς τὸ στασίδι πρέπει νὰ λησμονοῦμε ὅλα τὰ κακὰ. Τὸ στασίδι τί εἶναι; Ἕνας τάφος ὀρθὸς καὶ μᾶς τὸν ἐχάρισεν ὁ Θεὸς διὰ διδάσκαλον, νὰ εἰσερχώμαστε μέσα καὶ νὰ στοχαζώμαστε τὰς ἁμαρτίας μας, τὸν θάνατον, τὴν κόλασιν, τὸν Παράδεισον.

Ἄν τὸ κάμνετε ἔτσι, πολὺ καλὰ τὸ κάμνετε· εἰ δὲ καὶ πηγαίνατε καὶ στολίζεστε καὶ περιεργάζεστε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον καὶ κάμνετε συζητήσεις καὶ συνομιλίας μέσα εἰς τὸν ἱερὸν Ναόν, βάνετε φωτιὰ καὶ καίεστε.

Ἐδῶ, χριστιανοί μου, πῶς πηγαίνετε; Κάμνετε φλυαρίες μέσα εἰς τὸν ἱερὸν Ναόν;

— Κάμνουμε, ἅγιε τοῦ Θεοῦ.

— Ἀμὴ ἡ ἀγιωσύνη σας, ἅγιοι ἱερεῖς, τί τοὺς λέγετε;

— Τοὺς λέγουμε νὰ μὴν κουβεντιάζουν, μὰ αὐτοὶ δὲν μᾶς ἀκούουν.

— Καὶ τί εἶναι ἡ ἀφορμὴ καὶ δὲν σᾶς ἀκούουν; Μοῦ φαίνεται πῶς εἶναι ἡ αἰτία ἡ ἀγιωσύνη σας ποὺ δὲν σᾶς ἀκούουν. Ἄς σηκωθῆ ἑπάνω ἕνας παπᾶς ἀπὸ τὴν ἀγιωσύνη σας νὰ τὸν ἐρωτήσω ἕνα ἐρώτημα. Ἔχεις παιδιὰ, παπᾶ μου;

— Ἔχω.

— Ὅταν βάζῃς τὴν τράπεζαν νὰ φάγουν ψωμὶ τὰ παιδιὰ σου, ποῦ πρέπει νὰ τὴν βάλῃς, εἰς τὴν ἄκρην, τὰ μισὰ νὰ τρώγουν καὶ τὰ ἄλλα μισὰ νὰ μὴν τρώγουν;

— Εἰς τὴν μέσην, διὰ νὰ σώνουν (φθάνουν μὲ τὸ χέρι) ὅλα.

— Μὰ ἂν τύχῃ καὶ τὴν βάλῃς εἰς τὴν ἄκρην, τὰ μισὰ νὰ τρώγουν καὶ τὰ ἄλλα μισὰ νὰ μὴν τρώγουν, δὲν πρέπει νὰ σὲ κατηγορήσουν τὰ παιδιὰ σου;

— Πρέπει.

— Νὰ ἰδοῦμε τώρα, δέσποτά μου, ποῖος εἶναι ὁ πατέρας, ποιά εἶναι τράπεζα, ποῖον εἶναι τὸ φαγὶ καὶ ποιά εἶναι τὰ παιδιὰ.

Πατέρας πνευματικὸς καὶ ἐπίτροπος εἶσαι σύ, ἡ ἀγιωσύνη σου, ὅπου σὲ ἔκαμεν ὁ Θεός. Μητέρα εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Τράπεζα τὸ ἀναλόγι. Φαγὶ εἶναι τὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον. Παιδιὰ πνευματικὰ εἶναι οἱ χριστιανοί. Τώρα δὲν σοῦ φαίνεται πῶς ὁμοίως πρέπει νὰ κάμῃς καὶ ἡ ἀγιωσύνη σου; Δὲν τὸ λέγω μόνον διὰ λόγου σου, ἀλλὰ παράδειγμα νὰ ἀκούσουν καὶ οἱ ἄλλοι. Νὰ βάλῃς τὸ ἀναλόγι εἰς τὸ μέσον τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ, νὰ διαβάξῃς καθαρὰ καὶ μεγαλοφώνως διὰ νὰ ἀκούουν ὅλοι οἱ χριστιανοὶ καὶ ὡσὰν ἀκούουν, δὲν συζητοῦν ἀμὴ ὅταν διαβάξῃς ἐμπρὸς εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὰ λέγῃς μέσα σου, ὅπου ὁ Χριστὸς τὰ ἤξεύρει καὶ τὰ ἀκούεις μοναχὸς σου, ἔτσι καὶ οἱ χριστιανοί, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὡσὰν δὲν ἀκούουν καὶ δὲν ἔχουν φαγὶ, ἀρχίζουν τὶς συνομιλίαις μέσα εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν καὶ λέγει ἡ μία γυναῖκα τὴν ἄλλην ποιά

ἔχει καλύτερον φόρεμα καὶ ποιά ὠραιότερα στολίδια... Ὑστερα φεύγουν καὶ δὲν ἔχουν ὄρεξιν νὰ ξαναέρθουν. Καὶ γίνεσαι αἰτία καὶ κολάζονται καὶ ἐκεῖνες καὶ κολάζεσαι καὶ ἡ ἀγιωσύνη σου.

Μὰ τί πρέπει νὰ κάμῃς, παπᾶ μου, διὰ νὰ μὴν κολασθῆς; Ἐτραγουδήσες καμμίαν φορὰν, δέσποτά μου; Εἶδα μίαν φορὰν ἕνα πόρνον, ὅπου ἐδιάβαινε ἀπὸ κάτω ἀπὸ ἕνα σπίτι ὑψηλό, καὶ εἰς ἕνα παράθυρον μίαν κόρη. Τὴν εἶδε ὁ πόρνος, μὰ δὲν τὴν ἔβλεπε τόσον καλά. Ἀνέβηκε εἰς ὑψηλότερον τόπον καὶ τὴν ἔβλεπε καλύτερα. Ἄρχισε καὶ ἐτραγούδα καὶ ἔλεγε: Ἄχ μαῦρα μάτια, μαῦρα φρύδια, (νὰ εἰπῶ καὶ ἄλλο ἕνα) στοῦ παπᾶ τὰ παραθύρια. Τί ἦταν ὁ σκοπός του; Νὰ διώξῃ τὸν Χριστὸν ἀπὸ τὴν καρδιά τῆς κόρης καὶ νὰ τῆς φέρῃ τὸν διάβολον· νὰ διώξῃ τὴν παρθενίαν καὶ νὰ φέρῃ τὴν πορνείαν.

Τώρα δὲν πρέπει ἡ ἀγιωσύνη σου νὰ κάμῃς ὁμοίως; Νὰ ἀνεβῆς ὑψηλὰ καὶ νὰ λέγῃς μὲ κατάνυξιν καὶ μεγαλοφώνως τὸν πεντηκοστὸ φαλμόν: «Ἐλέησόν με, ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου». Καὶ ἂν ἤμπορῆς, νὰ κλαίῃς, διὰ νὰ διώξῃς τὸν διάβολον ἀπὸ τὴν καρδίαν τῶν χριστιανῶν καὶ νὰ φέρῃς τὸν Χριστὸν· νὰ διώξῃς τὴν πορνείαν καὶ νὰ φέρῃς τὴν παρθενίαν· νὰ διώξῃς τὴν ὑπερηφανίαν καὶ νὰ φέρῃς τὴν ταπεινώσιν. Ἄν θέλετε, ἱερεῖς, νὰ σωθῆτε καὶ νὰ σωθοῦν καὶ οἱ χριστιανοί, αὐτὸ νὰ κάμετε.

Μέσα εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα ἡ Δέσποινα ἡ Θεοτόκος ἦτο δώδεκα χρόνους. Ἄγγελος Κυρίου τὴν ἔτρεφε μὲ οὐρανίαν τροφήν, μὲ τοὺς Ἄγγέλους ἐσυνομιλοῦσε καὶ ἔγινε καὶ καλλιωτέρα καὶ ἀπὸ τοὺς Ἄγγέλους. Εἰς τοὺς δώδεκα χρόνους ἐφώτισεν ὁ πανάγαθος Θεὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα τῆς καὶ τὴν ἀρῶραβώνιασαν διὰ πολλὰς οἰκονομίαις. Καὶ ἔρχεται Ἄγγελος Κυρίου καὶ τῆς λέγει: Μαρία, ἐσὺ πρέπει νὰ χαίρεσαι ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον περισσότερον καὶ ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς Ἄγγέλους, διότι ἐσὺ μέλλεις νὰ γεννήσῃς τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸν ἀληθινόν, τὸν Χριστὸν, ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, χωρὶς ἀνδρα, παρθένος, καὶ πάλιν νὰ μείνῃς παρθένος, διὰ

νὰ ἐλευθερώσῃ ὁ Χριστὸς τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου, καθὼς οἱ Προφῆται προεκήρυξαν. Τότε ἐσηκώθη ἡ Δέσποινα Θεοτόκος, ἐδόξασε τὸν Θεὸν καὶ εἶπε: Σὲ δοξάζω, Κύριέ μου, προσκυνῶ καὶ σὲ λατρεύω, πὼς ἐκαταδέχθης νὰ γίνῃς ἄνθρωπος ἀπὸ μένα τὴν δούλη σου. Ἔτοιμη εἶμαι λοιπὸν ἡ δούλη σου καὶ ἄς γίνῃ τὸ θέλημά σου τὸ ἅγιον. Εὐθὺς συνέλαβε τὸν γλυττύτατόν μας Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ Θεόν.

Ἐγεννήθη ὁ Κύριος, ἀδελφοί μου, ἀπὸ γυναῖκα, διὰ νὰ εὐλογῆσῃ τὴν γυναῖκα, ἐπειδὴ καὶ ἡ γυναῖκα ἔλαβε πρῶτον τὴν κατάραν εἰς τὸν παράδεισον, ἡ γυναῖκα ἐκρήμνισε τὸν κόσμον καὶ τὸν ἐπῆγεν εἰς τὴν κόλασιν, πάλιν ἡ γυναῖκα ἐγέννησε τὸν Χριστὸν καὶ ἔλαβε τὴν εὐλογίαν.

Ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἀπὸ ἀρράβωνιασμένην, διὰ νὰ εὐλογῆσῃ τὸν γάμον, ἐπειδὴ καὶ ὁ ἀρράβων εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ γάμου, διὰ νὰ δείξῃ καὶ ἐσένα παράδειγμα, πὼς τὸ δακτυλίδι ὁποῦ πρῶτον δίδει ὁ ἄνδρας εἰς τὴν γυναῖκα πρέπει νὰ εἶναι μαλαματένιο καὶ νὰ τὸ βάλῃ εἰς τὸ δάκτυλό της ἡ γυναῖκα καθαρῇ ὡσὰν ἐτοῦτο τὸ μάλαμα. Ἔ, τότε νὰ τὸ δεχτῆς καὶ νὰ τὸ βάλῃς εἰς τὸ δάκτυλό σου, καὶ νὰ προτιμήσῃς νὰ χάσῃς τὴν ζωὴν σου καὶ τὸ κεφάλι σου παρὰ νὰ καταπατήσῃς τὴν τιμὴν τοῦ ἀνδρός σου. Ὅμοίως στέλνεις καὶ ἐσὺ ἡ γυναῖκα εἰς τὸν ἄνδρα ἕνα δακτυλίδι ἀσημένιο, νὰ τὸν διδάξῃς καὶ αὐτόν. Τοῦ φανερώνεις μὲ τὸ δακτυλίδι καὶ λέγεις πὼς ἀνίσως ἐσὺ ὁ ἄνδρας καὶ εἶσαι στέρεος ὡσὰν ἀσήμι, ἔ, τότε νὰ τὸ δεχτῆς καὶ νὰ τὸ βάλῃς εἰς τὸ δάκτυλό σου καὶ νὰ βάνῃς τὴν ζωὴν σου καὶ τὸ κεφάλι σου διὰ τὴν γυναῖκά σου. Αὐτὸ φανερώνει ὁ ἀρράβων τοῦ γάμου. Νὰ χαίρεστε καὶ νὰ εὐφραίνεστε χιλιάδες φορὲς οἱ παντρεμένες τίμια διὰ τὰ πολλὰ καλὰ ὁποῦ σᾶς ἐχάρισε ὁ πανάγαθος Θεός· σᾶς ἐχάρισε καὶ εὐλογημένον γάμον. Νὰ κλαίετε διὰ τοὺς ἀσεβεῖς καὶ ἀπίστους ἀνάμεσα εἰς τὰ πολλὰ κακὰ ὁποῦ ἔχουν, ἔχουν καὶ καταφρονημένον γάμον.

Πῶς γίνεται ὁμοίως ὁ γάμος τῶν χριστιανῶν εὐλογημένος καὶ πῶς γίνεται καταφρονημένος, ἤγουν, κατηραμένος, δὲν εἶναι ἰδι-

κόν μου ἔργον νὰ ἡξεύρω καὶ νὰ τὸν διδάσκω· πρέπει νὰ ἡξεύρω τὴν καλογερικὴν μου νὰ σωθῶ. Εἶναι ἄπρεπον ὁ καλόγηρος νὰ διδάσκη περὶ γάμων. Μὰ πάλιν ἀπὸ τὸ ἄπρεπον ἐβγαίνομεν κέρδος. Ἐκεῖνο ὁποῦ ἤθελα νὰ σοῦ εἰπῶ, παιδί μου, ἔπρεπεν ὁ πατέρας σου καὶ ἡ μητέρα σου νὰ σοῦ τὰ εἰπῇ. Μὰ ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖνοι δὲν ἡξεύρουν νὰ σοῦ τὰ εἰποῦν, σοῦ λέγω αὐτὸ τὸ μικρόν, ζήτησε καὶ ἀπὸ λόγου σου νὰ μάθης τὰ πολλὰ.

Ἄκουσε, παιδί μου· ὅταν θέλῃς νὰ νυμφευθῆς, νὰ ζητήσης, πρῶτον, γυναῖκα νὰ μὴν εἶναι ἀπὸ τὴν συγγένειά σου, ὁποῦ τὸ ἐμποδίζει ὁ νόμος τῆς Ἐκκλησίας· δεύτερον, νὰ ἔχη τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ψυχὴν της· καὶ τρίτον, νὰ εἶναι στολισμένη μετὰ τὴν ἐντροπὴν. Ἐπῆρες γυναῖκα πτωχή; ἐπῆρες σκλάβα· ἐπῆρες γυναῖκα πλούσια; ἔγινες ἐσὺ σκλάβος, ἐπῆρες ῥαβδί τῆς κεφαλῆς σου. Πρῶτον νὰ ἐξομολογήσῃς καὶ νὰ στεφανώνεστε εἰς τὸν ἱερὸν Ναό.

Καὶ πῶς πρέπει νὰ στεφανώνεστε; Νὰ πάρῃ ὁ παπᾶς τὸν νοῦν, τὸν γαμβρὸ καὶ τὴν νύμφη, ἓνα δύο ἀνθρώπους, νὰ πάρῃ μία λειτουργία, νὰ βάλῃ τὰ στέφανα, δύο δακτυλίδια καὶ δύο λαμπάδες. Νὰ πηγαίνουν εἰς τὸν ἱερὸν Ναόν. Νὰ βάνῃ τὸν ἄνδρα εἰς τὰ δεξιὰ καὶ τὴν γυναῖκα εἰς τὰ ἀριστερὰ καὶ νὰ πηγαίνη μέσα εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα ὁ παπᾶς νὰ ανάψῃ τὰς δύο λαμπάδας καὶ νὰ κρεμάσῃ τὰ στεφάνια ἐμπρὸς εἰς τὴν ἁγίαν Τράπεζαν καὶ νὰ βάνῃ τὰ δύο δακτυλίδια ἐπάνω, τὸ ἓνα νὰ κοιτάζῃ μέσα καὶ τὸ ἄλλο ἔξω, διότι φανερώνει πῶς ὅταν γυρίζῃ ὁ ἀρράβωνιαστικὸς καὶ κοιτάζῃ τὴν ἀρράβωνιαστικίαν, νὰ γυρίζῃ τὸ πρόσωπόν της ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος· ὁμοίως καὶ ἡ ἀρράβωνιαστικίαν τὸν γαμβρόν. Καὶ ὡσὰν τελειώσῃ τὴν Λειτουργίαν, νὰ πάρῃ ὁ παπᾶς δισκέλι, νὰ τὸ βάλῃ εἰς τὸ μέσον τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ καὶ νὰ βάλῃ ἐπάνω τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, τὰ δακτυλίδια καὶ τὰ στέφανα, νὰ πάρῃ τὸν γαμβρὸ καὶ τὴν νύμφη νὰ τοὺς βάλῃ ἀντάμα. Καὶ νὰ πάρῃ τὸ θυμιατὸ καὶ τὶς δύο λαμπάδες ἀναμμένες, νὰ θυμιάσῃ τὸν γαμβρὸ σταυροειδῶς τρεῖς φορές.

Τὸ θυμιατὸ σημαίνει τὴν Δέσποινα, τὴν Θεοτόκον· τὰ κάρβουνα εἶναι μέσα στὸ θυμιατὸ καὶ δὲν καίεται· ἔτσι καὶ ἡ Δέσποινα ἢ Θεοτόκος ἐδέχθη τὸν Χριστὸν καὶ δὲν ἐκάηκε, ἀλλὰ μάλιστα ἐφωτίσθηκε. Τὸ θυμιαμα σημαίνει τὸ πανάγιον Πνεῦμα, τὸ κού-

πωμα τοῦ θυμιατοῦ σημαίνει τὴν σκέπην τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, οἱ τρεῖς ἀλυσίδες σημαίνουν τὴν Ἁγίαν Τριάδα, τὰ κουδουνάκια σημαίνουν τὴν διδασκαλίαν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Καὶ ἔτσι θυμιάζει ὁ ἱερεὺς τὸν γαμβρόν, τὸν διδάσκει λέγοντάς του: Τοῦτο προσκυνῶ· καὶ ἂν θέλῃς καὶ ἐσὺ καὶ εἶσαι χριστιανὸς ὀρθόδοξος, τοῦτο προσκύνῃ. Καὶ ἔτσι σκύφτει καὶ προσκυνᾷ καὶ ὁ παπᾶς καὶ ὁ γαμβρός. Αὐτὸ σημαίνει τὸ θυμιατό.

Καὶ ἐρωτᾷ ὁ παπᾶς τὸν γαμβρόν: Θέλεις, Ἰωάννη, τὴν Μαρίαν διὰ γυναῖκά σου; Ἀνίσως καὶ εἶπῃ: Τὴν θέλω, τοῦ δίδει τὴν λαμπάδα. Ὅμοίως ἐρωτᾷ καὶ τὴν νύμφην: Θέλεις ἐσύ, Μαρία, τὸν Ἰωάννην διὰ ἄνδρα; Ἀνίσως καὶ τὸν θέλῃ, δὲν ὁμιλεῖ, μόνον σκύπτει τὴν κεφαλὴν της· εἰ δὲ καὶ δὲν τὸν θέλει καὶ εἶναι χωρὶς τὸ θέλημά της, φωνάζει: Δὲν τὸν θέλω. Καὶ ὡσὰν εἶπῃ πῶς δὲν τὸν θέλει, ὁ παπᾶς νὰ μὴν βάλῃ χέρι νὰ τοὺς στεφανώσῃ, διότι κολάζονται. Ἄν εἶναι μὲ τὸ θέλημα καὶ τῶν δύο, τότε νὰ τοὺς στεφανώσῃ. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὸ στεφάνωμα νὰ τοὺς μεταλαμβάνῃ τὰ Ἄχραντα Μυστήρια. Καὶ ἀνίσως ἔχουν κανένα ἐμπόδιον, ἅς τοὺς κοινωνήσῃ τὸ κοινὸν ποτήριον. Ὑστερα τοὺς παίρνουν ψάλλοντας, καὶ πηγαίνοντας εἰς τὸ σπίτι κάμνει δέησιν ὁ παπᾶς, εὐλογεῖ τὴν τράπεζαν καὶ φεύγει.

Καὶ ὡσὰν περάσουν τρεῖς ἡμέρες, τότε νὰ σμίγετε τὸ ἀνδρόγυνον· καὶ νὰ φυλάγεστε τὶς Κυριακὰς καὶ τὶς ἑορτὲς μὲ εὐγένειαν, ὡσὰν χριστιανοί. Δὲν ἔδωσεν ὁ Θεὸς τὴν γυναῖκα διὰ πορνείαν, ἀλλὰ διὰ παιδιὰ. Καὶ νὰ μὴν κοιμᾶστε εἰς ἓνα στρώμα τὴν Κυριακὴν, διότι σᾶς γκρεμνίζει ὁ διάβολος, καὶ μάλιστα τὶς ἑορτὲς. Καὶ ἐσὺ ὁ ἄνδρας νὰ φεύγῃς τὴν ξένην γυναῖκα καθὼς φεύγεις τὸ φίδι. Καὶ ὄχι μόνον τὴν ξένην γυναῖκα, ἀλλ' εἶναι καιρὸς νὰ φεύγῃς καὶ τὴν δικὴν σου. Ἐτυχεν ἡ γυναῖκά σου καὶ ἔχει συνήθεια ἢ εἶναι ἔγκυος, πρέπει νὰ φυλάγεσαι, ἢ ἐγέννησε καὶ δὲν ἐσαράντισε, δὲν ἐκαθαρίσθηκε. Καὶ ἐάν θέλῃς νὰ σμίξῃς μὲ τὴν γυναῖκά σου, πάρε παράδειγμα· ῥώτησε τὸν γεωργὸν νὰ ἰδῇς πόσες φορὲς σπέρνει τὸ χωράφι τὸν χρόνον. Μίαν φορὰν καὶ τὸ ἀφήνει ὡς ὅπου γίνεται, καὶ τότε τὸ θερίζει· καὶ ὕστερα πάλιν, ὡσὰν θέλῃ, τὸ ξανασπέρνει. Ὅμοίως καὶ ἐσύ, ἀδελφέ μου. Ἐσμιξες μὲ τὴν γυναῖκά σου, κυοφόρησε; Ἀναχώρησε ἕως ὅπου

νὰ γεννήσῃ, νὰ σαραντήσῃ νὰ καθαρισθῇ, καὶ τότε σμίγεις πάλι. Καὶ κάμε σαράντα, πενήντα παιδιά. Δὲν βλέπετε τὰ ζῶα ποὺ σμίγουν ἕως ποὺ νὰ ἐγγαστρωθῇ τὸ θηλυκὸν καὶ ὡσὰν γεννήσῃ, τότε ξανασμίγουν; Καὶ ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐντρεπόμαστε νὰ εἶμαστε χειρότεροι κι ἀπὸ τὰ ζῶα. Μὰ πάλιν δὲν ἠμπορεῖς νὰ κάμνης αὐτό, σοῦ πέφτει βαρὺ; Κάνε ἄλλο· ταπεινώσου καὶ εἶπε πῶς εἶσαι ἀνάξιος, ἁμαρτωλὸς καὶ χειρότερος ἀπὸ τὰ ζῶα· κατηγόρησε τοῦ λόγου σου, καὶ ἔτσι ἠμπορεῖ νὰ σὲ σπλαγχνισθῇ ὁ Θεός, νὰ σὲ σώσῃ. Ἀμὴ νὰ κάμνης τὴν ἁμαρτίαν, νὰ καυχᾶσαι, νὰ λέγῃς πῶς εἶσαι ἅγιος, γίνεται τοῦτο νὰ εἶναι; Ὡσὰν παιδιά μου πνευματικὰ σᾶς συμβουλευῶ· σᾶς τὸ εἶπα πῶς εἰς σὲ λόγου μου εἶναι ἄπρεπον νὰ τὰ λέγω αὐτά, μὰ τί νὰ κάμω πάλιν; Βλέποντας τὸ γένος μας εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκεται, δυσκολεύθηκα καὶ σᾶς εἶπα αὐτά, διὰ νὰ ὠφεληθῆτε τίποτε.

Καὶ νὰ εἶναι ὁ ἄνδρας ὡσὰν βασιλεὺς καὶ ἡ γυναῖκα ὡσὰν βεζίρρης, ἦτοι, ὁ ἄνδρας ὡσὰν κεφαλὴ καὶ ἡ γυναῖκα ὡσὰν σῶμα, τότε εὐλογεῖ ὁ Θεὸς τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδιά σας καὶ δὲν σᾶς κολλᾷ κανέναν κακὸν πράγμα, μήτε ἀμποδέματα (μάγια), μήτε γητεύματα, μήτε κανένα. Ἔτσι περνᾶτε καὶ ἐδῶ καλὰ καὶ πηγαίνετε καὶ εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαίρεστε πάντοτε. Καὶ πλέον ἐξουσίαν δὲν ἔχετε νὰ χωρίζετε καὶ μόνον ὁ θάνατος καὶ ἡ πορνεία σᾶς χωρίζει.

Καὶ ἂν τύχη καὶ ξεπέσῃ ἡ γυναῖκα μὲ ἄλλον ἄνδρα ἢ ὁ ἄνδρας μὲ ἄλλην γυναῖκα, ἔχουν χρέος νὰ πηγαίνουν εἰς τὸν ἀρχιερέα νὰ τοὺς χωρίζῃ. Μὰ πάλιν ἐκεῖνος ὁποῦ ἀδικηθῇ ἀπὸ τὴν γυναῖκά του, καὶ δὲν χωρίσῃ, ἔχει μισθὸν εἰς τὴν ψυχὴν του. Ἀμὴ εἶναι τρόπος ἡ γυναῖκά σου νὰ πορνεύσῃ μὲ ἄλλον καὶ νὰ τὴν συγχωρήσῃς; Εἶναι. Καὶ τί τρόπος εἶναι; Ἐσύ, παιδί μου, πηγαίνεις εἰς τὴν ξενιτεία, εἰς τὸ χωράφιον, ἡ γυναῖκά σου ἐξέπεσε μὲ ἄλλο πρόσωπο. Ἦλθες εἰς τὸ σπίτι σου. Τί πρέπει νὰ κάμῃ ἡ γυναῖκά σου; Πρέπει νὰ πάρῃ ἕνα τσεκούρι καὶ ἕνα ξύλο καὶ νὰ σοῦ βάλῃ μίαν μετάνοια καὶ νὰ σοῦ φιλήσῃ τὸ χέρι καὶ νὰ σοῦ εἰπῇ: Πάρε τοῦτο τὸ τσεκούρι καὶ τὸ ξύλο καὶ νὰ μὲ κάμνης μίαν χάριν· βάλε με ἐπάνω νὰ μὲ κάμνης λιανὰ-λιανὰ κομμάτια, ῥίξέ με νὰ μὲ φᾶνε οἱ σκύλοι, διατὶ δὲν εἶμαι ἄξια

νὰ βλέπω τὸ πρόσωπόν σου, ἐπειδὴ καὶ ἐκαταπάτησα τὴν τιμὴν σου καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ὁποῦ ἤμουν θυγατέρα τοῦ Χριστοῦ, ἔγινα θυγατέρα τοῦ διαβόλου. Τί λέγεις, παιδί μου, σὲ βαστᾷ ἡ καρδιά σου νὰ τὴν σκοτώσης ἢ νὰ τὴν συγχωρέσης; Μοῦ φαίνεται πὼς θὰ πῆς: Ἄς εἶσαι συγχωρημένη, μὰ ἄλλην φορὰν νὰ μὴν τὸ ξανακάμης. Ἀμὴ πότε τὴν χωρίζεις; Ὅταν ἔλθης ἀπὸ τὴν ξενιτεῖα καὶ τὸ μάθης ἀπὸ τὸν γείτονα σου, τότε βιάζεσαι ἐξ ἀνάγκης νὰ τὴν χωρίσης. Ἔτσι καὶ ὁ Κύριος αὐριον εἰς τὴν Δευτέραν Παρουσίαν, ἀνίσως καὶ μᾶς εὖρη ἀνεξομολογήτους, ἀμετανοήτους, ἀδιορθώτους, βιάζεται νὰ μᾶς βάλῃ εἰς τὴν κόλασιν· εἰ δὲ ὅταν μᾶς εὖρη μετανοημένους, μᾶς σπλαγχνίζεται καὶ μᾶς βάνει εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαिरώμαστε πάντοτε.

Γίνεται πάλιν κατηραμένος ὁ γάμος νὰ πάρης γυναῖκα ἀπὸ τὴν συγγενειάν σου, ὁποῦ τὸ ἐμποδίζει ὁ νόμος, καὶ νὰ βάζῃς τύμπανα καὶ βιολιά, χοροὺς καὶ τραγούδια, τουφέκια, στολίδια καὶ ἄλλα διαβολικὰ καμώματα. Τότε γίνεται κατηραμένος ὁ γάμος, γεννῶνται τὰ παιδιὰ σας τυφλά, βουβά, κωφά, κουτσά, κακορρίζικα, σεληνιάζονται καὶ τὰ βλέπετε ἐσεῖς οἱ γονεῖς καὶ καίεται ἡ καρδιά σας καὶ σᾶς θανατώνει ὁ Θεὸς παράκαιρα καὶ σᾶς βάνει εἰς τὴν κόλασιν. Καὶ νὰ μὴν τὸν κάμνετε τὸν γάμον τὴν Κυριακῇ, μόνον ὅποια ἡμέρα θέλετε τῆς ἐβδομάδος. Ὅχι πὼς τὸ ἐμποδίζει ὁ νόμος, ἀλλὰ διὰ τὰς ἀταξίας ὁποῦ γίνονται καὶ μάλιστα λείπετε καὶ ἀπὸ τὴν θείαν Λειτουργίαν.

Ἐγεννήθη ὁ Κύριος, ἀδελφοί μου, ἀπὸ παρθένον διὰ νὰ προτιμήσῃ τὴν παρθενίαν. Καθὼς ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι προτιμοῦμεν τὸ μάλαμα ἀπὸ τὸ ἀσήμι, ἔτσι καὶ ὁ Κύριος ἀγαπᾷ τὸν γάμον, ναί, μὰ περισσότερο τὴν παρθενίαν, διὰ νὰ σοῦ δείξῃ παράδειγμα καὶ ἐσένα πὼς ἀνίσως καὶ ἡμπορῆς νὰ φυλάξῃς παρθενίαν καὶ θέλῃς νὰ γίνῃς καλόγηρος ἢ ἡ γυναῖκα καλογραῖα, εἶσαι καλότυχος καὶ τρισμακάριος, εἶσαι ἐλεύθερος ἀπὸ τοῦτα τὰ κοσμικά, εἶσαι ὡσάν ἄγγελος.

Ἀμὴ ὡσάν θέλῃς νὰ φυλάξῃς τὴν παρθενίαν, πρέπει πρῶτον θεμέλιον νὰ βάλῃς τὴν ἀκτημοσύνην καὶ νὰ μὴν ἔχῃς σακκούλαν, νὰ

μὴν ἔχῃς κασέλα καὶ νὰ τηγανίζῃς τὸ σῶμά σου καθὼς τηγανίζεις τὸ φάρι, μὲ νηστεῖες, προσευχές, ἀγρυπνίες, μὲ κακοπάθειες, διὰ νὰ νεκρώνῃς, νὰ ταπεινώνῃς τὴν σάρκα, ὅπου εἶναι ἕνας λύκος, ἕνα γουρούνι, ἕνα θηρίον, ἕνα λιοντάρι.

Καὶ νὰ φεύγῃς τὸν κόσμον, μὰ περισσότερο τὴν γυναῖκα· καὶ ὄχι πάλιν νὰ μισῇς τὴν γυναῖκα, διατὶ εἶναι πλάσμα Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ πάθη ὅπου ἀκολουθοῦν οἱ ἄνθρωποι. Καὶ ἂν τύχῃ καὶ περάσῃς ἀπὸ ἕνα στενὸ δρόμο καὶ εἰς τὸ ἕνα μέρος εἶναι γυναῖκα καὶ εἰς τὸ ἄλλο εἶναι ὁ διάβολος, νὰ μὴν περάσῃς ἐκεῖθεν ὅπου εἶναι ἡ γυναῖκα, μόνον ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου εἶναι ὁ διάβολος, διατὶ κάμνεις τὸν σταυρόν σου καὶ φεύγει, μὰ ἡ γυναῖκα δὲν φεύγει. Καὶ καθὼς εἶναι δύσκολον τὸ ἀρνὶ νὰ συναναστρέφεται μὲ τὸν λύκον καὶ νὰ μὴν φαγωθῇ ἢ τὰ λιανόξυλα μὲ τὰ κάρβουνα νὰ μὴν καγοῦν, ἔτσι εἶναι δύσκολον ὁ καλόγηρος νὰ συναναστρέφεται μὲ γυναῖκες καὶ ἡ καλογριά μὲ ἄνδρες καὶ νὰ μὴν μολυνθοῦν καὶ νὰ σκανδαλισθοῦν. Μὲ ἄλλον τρόπον δὲν ἤμπορεῖ ὁ καλόγηρος νὰ σωθῇ παρὰ νὰ φεύγῃ μακρὰ ἀπὸ τὸν κόσμον. Εἶναι κανένας καλόγηρος ἐδῶ; Φύγε, καλόγηρέ μου, πήγαινε εἰς τὴν ἔρημον, ἐὰν θέλῃς νὰ σωθῇς.

Μὰ θέλετε εἰπῆ: Καὶ ἐσὺ καλόγηρος εἶσαι· διατὶ συναναστρέφουσαι εἰς τὸν κόσμον; Ἀδελφοί μου, κακὰ τὸ κάμνω· μὰ ἐπειδὴ τὸ γένος μας ἔπεσεν εἰς ἀμάθειαν, εἶπα: Ἄς χάσῃ ὁ Χριστὸς ἐμένα, ἕνα πρόβατον, καὶ ἄς κερδίσῃ τὰ ἄλλα. Ἴσως ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ εὐχή σας σῶσῃ καὶ ἐμένα.

Θέλοντας ὁ Κύριος νὰ μᾶς δείξῃ τὸν τρόπον, πῶς νὰ βγάλωμεν ἐκείνην τὴν κατάραν, ὅπου ἔλαβεν ὁ πατέρας μας ὁ Ἄδὰμ μέσα εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἡ μητέρα μας, ἐβαπτίσθη ὁ Κύριος μέσα εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν ἀπὸ τὸν τίμιον Πρόδρομον.

Πρέπει καὶ ἡμεῖς οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοί, ἀδελφοί μου, νὰ χαίρωμαστε καὶ νὰ εὐφραινώμαστε χιλιάδες φορές εἰς τὰ πολλὰ καλὰ ὅπου μᾶς ἐχάρισεν ὁ Κύριος καὶ μάλιστα εἰς τὸ ἅγιον Βάπτισμα. Πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ φυλάγωμεν τὸ Βάπτισμα καθαρὸν καὶ ἀμόλυντον ὅσον εἶναι δυνατόν. Εἰ δὲ καὶ τύχῃ καὶ σφάλλωμεν ὡς

ἄνθρωποι, ἃς εἶναι δοξασμένος ὁ πανάγαθος Θεός, ὅπου μᾶς ἐχάρισε καὶ δεύτερον Βάπτισμα, τὴν ἀγίαν Ἐξομολόγησιν· διατὶ ἀβάπτιστος καὶ ἀνεξομολόγητος ἄνθρωπος εἶναι ἀδύνατον νὰ σωθῆ.

Καλύτερα, ἀδελφέ μου, νὰ θανατώσης ἑκατὸν ἀνθρώπους βαπτισμένους, παρὰ νὰ ἀφήσης ἓνα παιδίον ἀβάπτιστον νὰ ἀποθάνῃ. Καὶ ἂν τύχῃ ἀνάγκη καὶ θέλῃ νὰ ἀποθάνῃ τὸ παιδίον καὶ δὲν ἐπρόφθασεν ὁ παπᾶς νὰ τὸ βαπτίσῃ, ἃς τὸ βαπτίσῃ ὅποιοις τύχῃ, ὁ πατέρας, ἡ μητέρα, ἀδελφός, γείτονας καὶ μάλιστα ἡ μαμμή. Βάλε ἀρκετὸ νερὸ καὶ λάδι, σταύρωσέ το καὶ βάπτισέ το. Εἶπέ: “Βαπτίζεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Κωνσταντῖνος εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν”. Καὶ ἂν ζήσῃ, τὸ τελειώνει ὁ παπᾶς. Μὰ ἔτυχεν καὶ δὲν ἔχεις νερό; Πάρε τρεῖς χοῦφτες χῶμα καὶ ρίξε το στὸ κεφάλι του καὶ εἶπε καθὼς καὶ πρῶτα. Ἔτυχε πάλιν καὶ δὲν ἔχεις καὶ χῶμα; Βάπτισέ το εἰς τὸν ἀέρα καὶ εἶπε ὁμοίως. Καὶ μὴν τὸ κάμνετε καθὼς ἓνας τρελλὸς καὶ ἀνόητος ἄνθρωπος· ἔλεγε πὼς γίνεται κουμπᾶρος καὶ ἄφησε τὸ παιδίον ἀβάπτιστον καὶ ἀπέθανε, διὰ νὰ μὴν χωρισθῆ ἀπὸ τὴν γυναῖκά του. Εἰς τὴν ἀνάγκην γίνονται κουμπᾶροι καὶ ὁ ἄνδρας ὡσὰν θέλῃ ξανασμίγει μὲ τὴν γυναῖκά του, δὲν ἔχουν κανὲν ἐμπόδιο.

Ὅμοίως πάλιν, ἂν τύχῃ ἀνάγκη καὶ θέλῃ νὰ ἀποθάνῃ καὶ ἓνας ἄνθρωπος καὶ δὲν ἐπρόφθασεν ὁ παπᾶς νὰ τὸν ἐξομολογήσῃ, ἃς ἐξομολογηθῆ εἰς ὅποιον τύχῃ καὶ νὰ ἀποθάνῃ ἐξομολογημένος· εἶναι ἐλπίδα πὼς ἡμπορεῖ νὰ σωθῆ, εἰ δὲ νὰ μεταλάβῃ ἀνεξεμολόγητος, δὲν ὠφελεῖ τίποτε.

Ἅγιοι ἱερεῖς, πρέπει νὰ ἔχετε κολυμβήθρας μεγάλας εἰς τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς, ἕως ὅπου νὰ χώνεται ὅλον τὸ παιδίον μέσα, νὰ κολυμβᾷ ὅπου νὰ μὴν μείνῃ ἴσα μὲ τοῦ φύλλου τὸ μάτι ἄβρεχο, διατὶ καὶ ἐκεῖ προχωρεῖ ὁ διάβολος καὶ διὰ τοῦτο τὰ παιδιὰ σας σεληνιάζονται, δαιμονίζονται, ἔχουν φόβον, γίνονται κακορόζικα, διατὶ δὲν εἶναι καλὰ βαπτισμένα.

Ὅποιοις θέλει νὰ κάμῃ διὰ τὴν ψυχὴν του ἀπὸ τὴν εὐγενεῖαν σας καμμίαν κολυμβήθραν, ἃς σηκωθῆ ἐπάνω νὰ τοῦ εἰπῶ πὼς πρέπει νὰ τὴν κάμῃ καὶ νὰ βάλω ὅλους τοὺς χριστιανοὺς νὰ τὸν συγχωρή-

σουν, νὰ λάβῃ μίαν συγχώρησιν, ὅπου νὰ ἔδινε χίλια πουργιὰ δὲν τὴν εὔρισκε. Ἄκου ἐσύ, παιδί μου, ἐσὺ ποὺ θέλεις νὰ τὴν κάμῃς τὴν κολυμβήθραν· νὰ πῆς τοῦ μαστόρου νὰ τὴν κάμῃ δύο ἀπιθαμὲς βαθειὰ ἀπὸ μέσα καὶ μίαν ἀπιθαμὴν κάτω πλατειὰ καὶ ἐπάνω δύο ἀπιθαμὲς πλατειὰ. Νὰ ἔχῃ δύο δάκτυλα πάτο ἀποκάτω διὰ νὰ στέκῃ. Νὰ τῆς κάμῃς δύο χερούλια διὰ νὰ πιάνεται καὶ ἓνα καπάκι ἀπὸ πάνω διὰ νὰ σκεπάζεται. Καὶ νὰ εἶναι ὅλα χαλκωματένια, νὰ τὴν γανώσης. Καὶ πὲς τοῦ μαστόρου νὰ γράψῃ τὸ ὄνομά σου ἐπάνω διὰ νὰ μνημονεύεσαι.

Ἔσεῖς, παιδιὰ μου, παρακαλεῖτε νὰ βαπτίζετε παιδιὰ· καὶ δὲν εἶναι καλύτερα νὰ κάμετε κολυμβήθραν, νὰ βαπτίζονται χιλιάδες παιδιὰ, διὰ νὰ ἔχετε περισσότερον μισθὸν εἰς τὴν ψυχὴν σας; Καὶ νὰ ἐξετάζετε ὅποιος ἱερὸς Ναὸς δὲν ἔχει νὰ κάμετε. Καὶ εἰς τὴν Πόλιν νὰ φθάσης νὰ στείλῃς καὶ πανταχοῦ τὸν ἴδιον μισθὸν ἔχεις. Σᾶς παρακαλῶ νὰ εἰπῆτε καὶ διὰ τὸν κύρ Ἰωάννην, ὅπου θέλει νὰ φτιάσῃ μιὰ κολυμβήθραν, νὰ εἰπῆτε τρεῖς φορές: Ὁ Θεὸς συγχωρήσοι καὶ ἐλεήσοι αὐτόν.

Ὡσὰν ἐβαπτίσθη ὁ Κύριος, ἀδελφοί μου, εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν ἀπὸ τὸν τίμιον Πρόδρομον, ἤρχισε νὰ διδάσκῃ τὸν κόσμον νὰ μετανοοῦν, νὰ βαπτίζονται εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Θέλοντας ὁ Κύριος νὰ ξεῤῥίζώσῃ κάθε ἀπιστία καὶ κάθε κακία ἀπὸ τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων, δὲν ἐμεταχειρίσθη νὰ δίνῃ ἄσπρα (χρήματα) καὶ φλωρία καὶ καθὼς οἱ αἰρετικοὶ καὶ μάλιστα ὁ ἀντίχριστος· ἀλλ' ἤρχισε νὰ κάμῃ θαύματα καθὼς τὸν ἔπρεπε ὡσὰν Θεόν, νὰ ἰατρεύῃ τυφλοὺς καὶ κωφοὺς καὶ λεπροὺς καὶ δαιμονισμένους καί, τὸ μεγαλύτερον, νὰ προστάξῃ τοὺς νεκροὺς νὰ ἀνασταίνωνται. Ἀνάστησε καὶ τὸν Λάζαρον, ὅπου εἶχε τέσσαρες ἡμέρας εἰς τὸν τάφον· ἔζησε καὶ τριάντα χρόνια ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀνάστασιν καὶ ἔγινε καὶ Ἀρχιερεὺς. Καὶ βλέποντας οἱ ἄνθρωποι φανερὰ τὸν Χριστὸν μας νὰ κάμῃ θαύματα ἐκατάλαβαν πὼς εἶναι Θεός, διατὶ μόνο ὁ Θεὸς ἔχει τὴν ἐξουσία νὰ προστάξῃ τοὺς νεκροὺς καὶ νὰ ἀνασταίνωνται.

Πήγαιναν ἐκεῖ ἄνθρωποι χιλιάδες καὶ ἐπίστευαν καὶ ἐβαπτίζονταν· καὶ ἐπίστεψαν καὶ μερικοὶ ἑβραῖοι, μὰ οἱ μεγαλύτεροι, οἱ

γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι, ὄχι μόνον δὲν ἐπίστευσαν, ἀλλὰ ἔβαλαν τὸν διάβολον εἰς τὴν καρδίαν τους καθὼς τὸν ἔχουν ἕως τὴν σήμερον, καὶ ἔβαλαν σκοπὸν νὰ σταυρώσουν τὸν Χριστὸν μας.

Τὴν Μεγάλην Πέμπτη τὸ βράδυ, ἤξεύροντας ὁ Κύριος ὡς καρδιογνώστης Θεὸς πάντα τὰ μέλλοντα καὶ μάλιστα τὴν κακίαν τῶν ἔβραίων καὶ τοῦ Ἰούδα, ἐπῆρε καὶ ἔπλυε τὰ πόδια τῶν μαθητῶν Του, διὰ νὰ σοῦ δείξῃ παράδειγμα καὶ ἐσένα, καὶ βασιλεὺς νὰ εἶσαι, πάντοτε νὰ ταπεινώνεσαι καὶ νὰ τιμᾷς ἐκείνον τὸν πτωχὸν καὶ νὰ τὸν ἔχῃς καλύτερα ἀπὸ λόγου σου καὶ νὰ μὴν τὸν καταφρονᾷς, διότι αὖριον βλέπεις ἐκείνον τὸν πτωχόν, τὸν γυμνόν, τὸν πεινασμένον, τὸν καταφρονημένον μέσα εἰς τὸ Παράδεισον νὰ χαίρεται, καὶ ἐσὺ πηγαίνεις εἰς τὴν κόλασιν καὶ καίεσαι.

Ἐκάθησεν ὁ Κύριος καὶ ἐδίδαξεν τοὺς μαθητάς Του πολλὰ καὶ διάφορα νοήματα. Σιμὰ εἰς τὰ πολλὰ τοὺς διδάσκει καὶ ἐτοῦτα καὶ λέγει: Νὰ ἤξεύρετε, μαθηταί μου, πὼς ἓνας ἀπὸ σᾶς, ὁ Ἰούδας, θέλει νὰ μὲ πωλήσῃ εἰς τοὺς ἔβραίους διὰ τριάκοντα ἀργύρια καὶ νὰ μὲ περιγελάσουν οἱ ἔβραῖοι, νὰ μὲ ὑβρίσουν, νὰ μὲ δείρουν, νὰ μὲ σταυρώσουν· ὅμως μὴ λυπεῖσθε, μαθηταί μου, διατὶ θέλω νὰ σταυρωθῶ μὲ τὸ θέλημά μου, διὰ νὰ σταυρώσω τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν διάβολον, καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν θέλω νὰ ἀναστηθῶ, νὰ δώσω ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἡ ἀνάστασίς μου θέλει προξενήσῃ χαρὰ εἰς τὸν οὐρανόν, χαρὰ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, φαρμάκι καὶ σπαθὶ δίστομον εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἔβραίων καὶ μάλιστα τοῦ διαβόλου.

Θέλοντας ὁ Κύριος νὰ μᾶς δώσῃ ζωὴν τὴν αἰώνιον, τὴν οὐράνιον τροφήν, ἐπῆρε ψωμί καὶ κρασί καὶ τὰ εὐλόγησε καὶ ἔκαμε τὰ Ἄχραντα Μυστήρια, τὸ πανάγιον Σῶμα καὶ Αἷμά του, καὶ ἐμετάλαβε τοὺς δώδεκα μαθητάς Του. Οἱ ἔνδεκα Μαθητές, εὐθύς ὁποῦ ἐμετάλαβαν τὰ Ἄχραντα Μυστήρια μὲ καλὴν γνώμην, μὲ καλὴν προαίρεσιν, ἐφωτίστηκαν, ἐλαμπρύνθησαν, ἔγιναν ὡς σοφοὶ διδάσκαλοι τοῦ κόσμου καὶ μὲ ἐκείνην τὴν χαρὰν ἐλαλοῦσαν ὅλες τὶς γλῶσσες τοῦ κόσμου, καὶ ἐπέρασαν ἐδῶ καλὰ καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαίρωνται πάντοτε.

Ὁ Ἰούδας ὁ κακός, ὁποῦ ἐμετάλαβε τὰ Ἄχραντα Μυστήρια μὲ κακὴν γνώμην, μὲ κακὴν προαίρεσιν, ἐσκοτίσθη, ἐμπῆκεν ὁ διάβολος μέσα εἰς τὴν καρδιά του καὶ ἐπρήσθηκε τόσον, ὁποῦ εἰς ἓνα δρόμο, ὁποῦ ἐχωροῦσε νὰ περάσουν δύο ἄμαξες μὲ εὐκολία, καὶ ἐκεῖνος δὲν ἐχωροῦσε. Καὶ ἀπέθανε μὲ κακὸν θάνατον καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν κόλασιν καὶ καίγεται μαζί μὲ τὸν διάβολον πάντοτε.

Ἦταν μία χώρα ποῦ ἐλέγετο Ἰσακάρια, κοντὰ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐκεῖ ἦταν ἓνας ἐβραῖος μὲ τὴν γυναῖκά του. Βλέπει ἡ γυναῖκά του εἰς τὸν ὕπνον της πὼς θέλει νὰ γεννήσῃ ἓνα διάβολο νὰ κάψῃ ὅλον τὸν κόσμον. Τὸ ἐφάνέρωσεν εἰς τὸν ἄνδρα της τί καὶ τί εἶδε. Τέλος πάντων ἐγέννησε τὸν Ἰούδα. Τὸν ἐφύλαξαν δύο μῆνες καὶ ὕστερα τὸν ἔβαλαν μέσα εἰς μίαν κασέλα καὶ τὸν ἔρριξαν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ εἶπαν, ἂν θέλῃ ὁ Θεός, νὰ γλυτώσῃ ἀλλέως, ἄς χαθῇ. Ἐκεῖ εἰς τὸν λιμένα ἦταν κάποιοι περαστικοὶ καὶ βλέποντας τὴν κασέλα εἰς τὸ πέλαγος ἔκαμαν τρόπο καὶ τὴν ἔβγαλαν. Τὴν ἀνοίγουν καὶ ἤϋραν τὸ παιδίον μέσα καὶ τὸ ἔβγαλαν καὶ τὸ ἐπῆγαν εἰς τὴν χώραν τους, τὴν Ἰσακάριαν, καὶ δὲν τὸ εἶπαν κανενὸς πὼς τὸ ἤϋραν εἰς τὴν θάλασσαν, μόνον εἶπαν πὼς εἶναι ὀρφανὸ παιδί. Εἶπαν οἱ γονεῖς του: Δὲν τὸ παίρνουμε νὰ τὸ κάμωμε παιδί μας; Καὶ ἔτσι τὸ ἐπῆραν καὶ τὸ ἔθρεψαν. Εἰς τὸν χρόνον ἐγέννησεν καὶ ἄλλο ἓνα παιδί ἡ μάνα του. Ὅταν ἔγιναν δώδεκα χρόνων τὰ παιδιά, ἐκάκισαν ἀναμέσον τους καὶ ὁ Ἰούδας ἔδειρε τὸ ἀληθινὸν παιδίον. Λέγουν οἱ γονεῖς τοῦ Ἰούδα: Διατί τὸ ἔδειρες τὸ παιδί μας; Ἐσένα σὲ ἔχουμε ψυχοπαίδι. Ἐμεῖς, παιδί μου, ἴσα θὰ σᾶς ἀφήσωμεν κληρονόμους νὰ μοιράσετε εἰς τὴν μέσην. Ἀκούοντας ὁ Ἰούδας πὼς θὰ ἀρῇ ἴσο μερικὸ μὲ τὸ ἄλλο παιδί, τί τὸν παρακίνησε ὁ διάβολος νὰ κάμῃ ἀπὸ τὴν φιλαργυρίαν του; Μίαν ἡμέραν ἐσήκωσε ἓνα λιθάρι καὶ ἐσχότωσε τὸν ἀδελφόν του. Τί νὰ κάμῃ ὁ πατέρας; Νὰ τὸν σκοτώσῃ; Τὸν ἐλυπήθη. Ὁ Ἰούδας, ὡσὰν ἐσχότωσε τὸ παιδί, ἐφοβήθη καὶ ἔφυγε, καὶ πηγαίνοντας εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἐμπῆκεν εἰς ἓνα βασιλέα δοῦλος. Καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν ἐξουσίαν, τὴν σακκούλαν, ὁ βασιλεὺς διὰ νὰ ἐξοδιάζῃ, ἦτοι, νὰ δίνῃ καὶ νὰ παίρνῃ. Διατί ἐμπῆκε εἰς τὸν βασιλέα; Ἀπὸ τὴν πολλήν του φιλαργυρίαν ποῦ εἶχε, ἐστοχάσθη πὼς κάτι ἔχει νὰ πλουτίσῃ. Θέλει νὰ

δώση δέκα δραχμές να πάρη ψάρια, και αὐτὸς ἀπὸ τὴν φιλαργυρίαν του ἔδινε τὶς πέντε.

Οἱ γονεῖς του, ὡσὰν δὲν εἶχαν ἄλλο παιδίον, τί να κάμνουν, ἐπῆγαν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα να προσκυνήσουν τὴν Σιών, ὅπου ἔκτισε ὁ Σολομών. Καὶ ὡσὰν ἐπῆγαν ἐκεῖ, τοὺς ἄρρεσεν ὁ τόπος και ἀγόρασαν ἕνα περιβόλι και μετ' ἐκεῖνο ἐζοῦσαν. Ὁ Ἰούδας ἐπήγαινε και ἔπαιρνε λάχανα ἀπὸ τὸ περιβόλι. Ἐδιάβηκε καιρὸς και μίαν ἡμέραν ἀπὸ τὶς πολλὰς λέγει ὁ περιβολάρης: Διατί μου κρατεῖς τὸ δίκαιόν μου; Τὰ λάχανα, ὅπου ἔχεις παρμένα, κάμνουν δέκα δραχμές, και ἐσὺ μου δίνεις τὶς πέντε· θέλω να τὸ εἰπῶ τοῦ βασιλέως πῶς με ἀδικεῖς. Ἀκούοντας ὁ Ἰούδας πῶς θέλει να τὸν μαρτυρήσῃ εἰς τὸν βασιλέα, ἔβγαλε ἕνα μαχαίρι και τὸν ἔσφαξε. Φωνάζει ἡ γυναῖκα: Πῶς να κάμω; Πῶς να ζήσω; Ἐπῆγε εἰς τὸν βασιλέα και τοῦ λέγει: Βασιλεῦ ὁ δοῦλός σου μου ἐσκότωσε τὸν ἄνδρα μου. Τῆς λέγει ὁ βασιλεύς: Τί να κάμω; Τοῦ λέγει ἡ γυναῖκα: Μὲ τί ἔχω να κυβερνηθῶ ποῖος θὰ με θρέψῃ, ὅπου εἶμαι μέλος ἀδύνατον; Τῆς λέγει ὁ βασιλεύς: Πάρε τὸν Ἰούδα διὰ ἄνδρα σου να σὲ θρέψῃ. Τί να κάμῃ ἡ στενεμένη, τὸν ἐπῆρε για ἄνδρα. Μίαν ἡμέραν ἐσυνουλοῦσαν ἐκεῖ ποῦθε εἶναι ὁ ἕνας και ὁ ἄλλος. Καὶ ἐρωτῶντας και ἐξετάζοντας ἐγνωρίσθηκαν πῶς εἶναι μάννα και υἱός. Τότε λέγουν: Ἀλλοίμονον εἰς ἐμᾶς.

Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον περπάταγε ὁ Χριστός μας και ἐδίδασκε. Ἀκούοντας ὁ Ἰούδας και ἡ μητέρα, ἡ γυναῖκά του, πῶς κάμνει θαύματα και δὲν παίρνει ἄσπρα (χρήματα), εἶπεν ὁ Ἰούδας: Τώρα εἶναι καιρὸς να ὑπάγω να καζαντίσω (πλουτίσω). Πῆγαν εἰς τὸν Χριστὸν και ἐξωμολογήθηκαν. Καὶ τοὺς ἐσυγχώρησε. Τοὺς εἶπε να ὑπάγουν ὀπίσω. Ὁ Ἰούδας ἀπόμεινε και ἔγινεν μαθητής. Ὁ Χριστός μας εὐθύς τὸν ἐκατάλαβε πῶς εἶναι φιλάργυρος και τοῦ ἔδωσε τὴν σακκούλαν να ἐξοδιάζῃ. Αὐτὸς ἀπὸ τὴν φιλαργυρίαν του ἐπώλησε και τὸν Χριστὸν μας διὰ τριάκοντα ἀργύρια εἰς τοὺς ἔβραιοὺς και ἐπῆγεν εἰς τὴν κόλασιν και καίγεται μαζί με τὸν διάβολον πάντοτε.

Ἀκούετε, ἀδελφοί μου, τί κακὸν πράγμα εἶναι ἡ φιλαργυρία; Ἐτσι τὸ ἔκαμε και ἕνας παπᾶς εἰς μίαν χώραν· ἐπωλοῦσε τὸν

Χριστὸν ἀπὸ τὴν φιλαργυρίαν του, διὰ νὰ παίρῃ ἄσπρα. Καὶ τοῦ ἔκοψεν ὁ Θεὸς τὴν ζωὴν του μὲ κακὸν θάνατον, ὡσὰν τὸν Ἰούδα, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν κόλασιν νὰ καίγεται μὲ τὸν διάβολον. Ἐκαταλάβατε, ἀδελφοί μου, τὸ νόημα, ὅποιος ἔχει τὸ πάθος τῆς φιλαργυρίας τί παθαίνει; Παθαίνει καθὼς ἔπαθε καὶ ὁ Ἰούδας.

Φθάνουν αὐτὰ ὁποῦ σᾶς εἶπα, χριστιανοί μου. Ἔχω καὶ δύο λογισμοὺς καθὼς καὶ ἐψές. Ὁ ἓνας λογισμὸς μου λέγει καθὼς καὶ ἐψές νὰ σᾶς εὐχρηθῶ καὶ νὰ εὐχηθῆτε νὰ πηγαίνω εἰς ἄλλο μέρος, νὰ ἀκούσουν καὶ ἄλλοι χριστιανοί, ὁποῦ δὲν ἤκουσαν ποτὲ λόγον τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄλλος λογισμὸς μου λέγει: Μίαν φορὰν ὁποῦ ἦλθες ἕως ἐδῶ, μὴν πηγαίνης κάθησε καὶ τὸ βράδυ νὰ τοὺς εἰπῆς καὶ τὰ ἐπίλοιπα· τότε εὐχεςαι τοὺς χριστιανούς, σὲ εὐχονται καὶ ἐκεῖνοι καὶ τότε πηγαίνεις. Τώρα τί σᾶς φαίνεται εὐλόγον, ἀδελφοί μου, νὰ κάμω, νὰ πηγαίνω ἢ νὰ καθήσω;

— Νὰ καθήσης, ἄγιε τοῦ θεοῦ.

— Καλά, παιδιὰ μου, ἅς εἶναι· διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ μας καὶ διὰ τὴν ἀγάπην σας κάθομαι, μόνον νὰ συμμαζωχθῆτε εἰς τίς ὀχτῶ τὸ βράδυ, νὰ διαβάσωμεν τὸν Ἑσπερινόν μας, νὰ εἰποῦμεν καὶ μίαν Παράκλησιν, νὰ βάλωμεν τὴν Δέσποινά μας τὴν Θεοτόκον μεσίτρια, νὰ μεσιτεύσῃ εἰς τὸν Χριστόν, ἐπειδὴ καὶ ὁ Υἱὸς τῆς εἶναι ὠργισμένος κατὰ πόνου μας ἀπὸ τίς πολλὰς μας ἁμαρτίες καὶ θέλει νὰ μᾶς καταποντίσῃ. Τί καρτεροῦμε, ἀδελφοί μου; Σήμερον αὐριον τὸ τέλος τοῦ κόσμου· διὰ τοῦτο φροντίζετε νὰ διορθωθῆτε.

Τοῦτο σᾶς λέγω πάλιν τώρα εἰς τὸ τέλος νὰ χαίρεσθε καὶ νὰ εὐφραίνεσθε, πὼς ἀξιωθήκατε καὶ εἴσθε εὐσεβεῖς ὀρθόδοξοι χριστιανοί. Ὁμοίως πάλιν νὰ κλαίγετε καὶ νὰ θρηνητε διὰ τοὺς ἀσεβεῖς καὶ ἀπίστους καὶ αἰρετικούς ὁποῦ περιπατοῦν εἰς τὸ σκότος, εἰς τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου. Προσέχετε, ἀδελφοί μου, νὰ μὴν ὑπερηφανεύεσθε, νὰ μὴν φονεύετε, νὰ μὴν πορνεύετε, νὰ μὴν μοιχεύετε, νὰ μὴν κλέβετε, νὰ μὴν κάμνετε ὄρκους, νὰ μὴν λέγετε

φεύματα, νὰ μὴν κατατρέχετε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, νὰ μὴν συκοφαντῆτε, νὰ μὴν στολίζετε τοῦτο τὸ σῶμα τὸ βρώμικο, ὅπου αὔριον τὸ τρώγουν τὰ σκουλήκια, ἀλλὰ νὰ στολίζετε τὴν ψυχὴν σας, ὅπου εἶναι τιμιωτέρα ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον. Νηστεύετε τὸ κατὰ δύναμιν, προσεύχεστε τὸ κατὰ δύναμιν, κάμνετε ἐλεημοσύνην τὸ κατὰ δύναμιν καὶ νὰ ἔχετε τὸν θάνατον πάντοτε ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια σας. Καὶ ἕτερος καλύτερος διδάσκαλος δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν θάνατον.

Δὲν εἶμαι ἄξιος, ἀδελφοί μου, νὰ σᾶς διδάσκω καὶ νὰ σᾶς συμβουλεύω· πλὴν ἀποτολμῶ καὶ παρακαλῶ τὸν γλυκύτατόν μας Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ Θεὸν νὰ στείλῃ οὐρανόθεν τὴν χάριν καὶ τὴν εὐλογίαν του, νὰ εὐλογήσῃ καὶ αὐτὴν τὴν χώραν καὶ ὅλα τὰ χωρία τῶν χριστιανῶν, νὰ εὐλογήσῃ τὰ σπίτια σας καὶ τὰ πράγματά σας καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σας. Καὶ πρῶτον, ἀδελφοί μου, ἂν ποτὲ νὰ εὐσπλαγχνισθῇ ὁ Κύριος, νὰ συγχωρήσῃ τὰ ἁμαρτήματά σας καὶ νὰ σᾶς ἀξιῶσῃ νὰ περάσετε καὶ ἐδῶ καλὰ, εἰρηνικά, ἡγαπημένα καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ματαίαν ζωὴν, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ πηγαίνετε εἰς τὸν Παράδεισον, εἰς τὴν πατρίδα μας τὴν ἀληθινήν, νὰ χαίρεσθε καὶ νὰ εὐφραίνεσθε, νὰ δοξάζετε, νὰ προσκυνῆτε Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον.

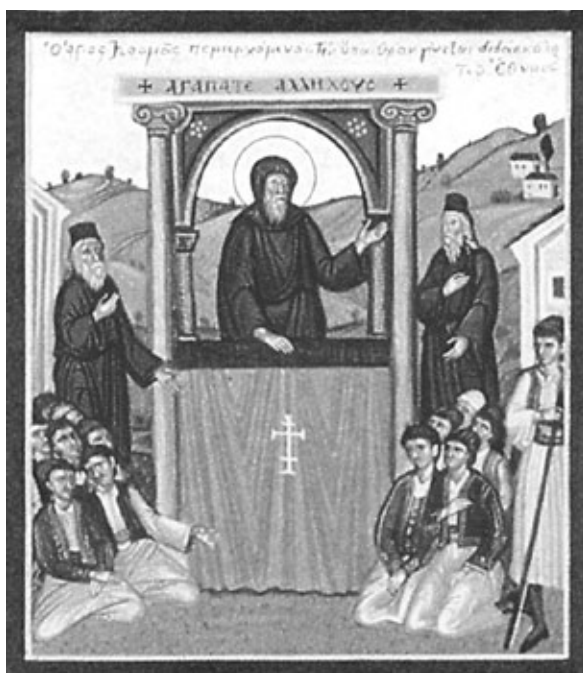
Ἀνίσως καὶ εἶναι κανένας ἀπὸ λόγου σας νὰ ἀφήσῃ τὰ γένεια του, ἅς σηκωθῇ ἐπάνω νὰ μοῦ τὸ εἰπῇ, νὰ τὸν φιλεύσω (νὰ τοῦ δωρήσω) ἓνα χτένι καὶ νὰ βάλω καὶ ὅλους τοὺς χριστιανούς νὰ τὸν συγχωρήσουν, νὰ γίνωμε καὶ ἀδελφοί.

Ὅποια γυναῖκα θέλει νὰ κάμῃ μαντήλι, διὰ νὰ σκεπάζεται ὅταν πηγαίνη εἰς τὸν ἱερὸν Ναόν, ἅς μοῦ τὸ εἰπῇ, νὰ βάλω ὅλους τοὺς χριστιανούς νὰ τὴν συγχωρέσουν καὶ νὰ παρακαλῶ τὸν Θεὸν εἰς ὅσον καιρὸν καὶ ἂν ζήσῃ διὰ τὴν ψυχὴν της καὶ διὰ τὰ παιδιὰ της.

Ὅποιος χριστιανός, ἄνδρας ἢ γυναῖκα, ὑπόσχεται ὅτι μέσα εἰς τὸ σπίτι του θὰ ὀμιλῇ μόνο ἑλληνικά, ἅς σηκωθῇ ἐπάνω νὰ μοῦ τὸ εἰπῇ καὶ νὰ πάρω ὅλα του τὰ ἁμαρτήματα εἰς τὸν λαιμόν, ἀπὸ τὸν καιρὸν ὅπου ἐγεννήθη ἕως τώρα, καὶ νὰ βάλω καὶ ὅλους τοὺς χριστιανούς νὰ τὸν συγχωρήσουν καὶ νὰ λάβῃ μίαν συγχώρησιν, ὅπου ἂν ἔδινε χιλιάδες πουγγιά, δὲν τὴν ξανάβρισκε,

Σᾶς παρακαλῶ, χριστιανοί μου, νὰ εἰπῆτε καὶ διὰ ἑμένα τὸν ἁμαρτωλὸν τρεῖς φορές: Ὁ Θεὸς συγχωρήσει καὶ ἐλεήσει αὐτόν. Συγχωρεῖτέ με καὶ ἑμένα τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ ὁ Θεὸς συγχωρή-σει σας

Τέλος καὶ τῷ μόνῳ Θεῷ δόξα. Ἀμήν.

*Λεπτομέρεια ἀπὸ τὴν ἐφέστια εἰκόνα τοῦ Καθολικοῦ
τῆς ἱεραῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ
Μεγάλου Δένδρου Θέρμου Αἰτωλίας.*

ὁ Καλαρος Ζεαώρος εἰς τὸν θόρον
 σφισσέειρον παρὰ τὸν ἤθρον· καὶ τὰ
 χειρῶν ὁ προῖτα ἐν μεταξὺ τῶν Χριστῶν,
 καὶ τὰς ἐπὶ τὰ φορὰς σφισσέειρον ἅ-
 εδ τὸν ἤθρον μὲ χειρῶν χειρῶν· καὶ
 μέγιστος μετρίστου ἀφρήτων μετρίστου
 τὸν ἤθρον· καὶ τὰς ἐπὶ τὴν ἀναζήτησιν ὁ ἤθ-
 ρον ὁ ἤθρον ἔχον· καὶ τὸν ἤθρον· καὶ ὁ
 μετρίστου ἤθρον τὸν ἤθρον· καὶ ὁ
 ὁ μετρίστου ἤθρον τὸν ἤθρον· καὶ ὁ
 καὶ τὸν ἤθρον τὸν ἐπιθροῦν ἐπὶ ἐπιθροῦν· ἐπὶ
 τὸν ἤθρον μετρίστου ἐπὶ τὸν ἤθρον τὸν ἀνὰ Χρι-
 στῶν μετρίστου ἀλλὰ καὶ ἐπιθροῦν τὸν ἤθρον
 δὲ καὶ τὸν ἤθρον ἐπιθροῦν τὸν ἤθρον
 τὸν Χριστῶν καὶ σφισσέειρον καὶ τὸν
 σφισσέειρον· ἀλλὰ τὸν ἤθρον τὸν ἤθρον
 δὲ τὸν ἤθρον τὸν ἤθρον· τὸν ἤθρον
 καὶ ὁ ἤθρον· καὶ τὸν ἤθρον ἀδελφῶν καὶ
 ἤθρον· καὶ τὸν ἤθρον τὸν ἤθρον· τὸν
 ἤθρον τὸν ἤθρον· καὶ τὸν ἤθρον
 τὸν ἤθρον τὸν ἤθρον· καὶ τὸν ἤθρον
 τὸν ἤθρον τὸν ἤθρον· καὶ τὸν ἤθρον
 τὸν ἤθρον τὸν ἤθρον· καὶ τὸν ἤθρον

Απόσπασμα διδαχῆς τοῦ πατροΚοσμᾶ ἀπὸ τὸ χειρόγραφο 12 τῆς Ἱερᾶς Μο-
 νῆς Λευκοπηγῆς Ἄνω Δίβρης Ἡλείας.

Διδαχή Η΄

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ γλυκύτατος αὐθέντης καὶ Δεσπότης, ὁ Ποιητὴς τῶν Ἀγγέλων καὶ πάσης νοητῆς καὶ αἰσθητῆς κτίσεως, βλέποντας τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, ὅπου δὲν τὸν ἐγνώριζαν νὰ τὸν πιστεύσουν, ὅπου αὐτὸς εἶναι καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς ὅλα τὰ ποιήματα αὐθέντης καὶ κυβερνήτης, καὶ χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ μας οὐδὲ ἓνα δύναται νὰ στερεωθῆ, καὶ βλέποντας τοὺς ἀνθρώπους, ὅπου τοὺς ἐπλανοῦσε ὁ μισόκαλος διάβολος καὶ τοὺς εἶχεν ὅλους εἰς τὸ ἰδικόν του θέλημα καὶ τοὺς ἔκαμεν ὅλους ἰδικούς του καὶ φαμελίτες του (οἰκογένειά του), καὶ ἠθέλησεν ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ ἐντροπιάσῃ τὸν διάβολον καὶ νὰ ξεσκλαβώσῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸ διάβολον, νὰ ἔχῃ μεγάλην χάριν ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν εὐσπλαγχνίαν του, ἀπὸ τὴν πολλήν του ἀγάπην ὅπου ἔχει εἰς τὸ γένος μας, σιμὰ εἰς τὰ πολλὰ καὶ ἄπειρα χαρίσματα ὅπου μᾶς ἐχάρισεν, ἐκαταδέχθη καὶ ἔγινεν τέλειος ἄνθρωπος, ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, ἀπὸ τὰ καθαρῶτατα αἵματα τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας. Διὰ τοῦτο ἐσαρκώθη καὶ ἔγινεν τέλειος ἄνθρωπος, νὰ τὸν ἰδοῦμεν καὶ νὰ τὸν μάθωμεν, ὅτι ἀπ’ αὐτὸν ἄλλος δὲν εἶναι, καὶ νὰ πιστεύσωμεν, διὰ νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὰς μιαιρὰς χειρας τοῦ διαβόλου καὶ νὰ μᾶς κάμῃ υἱοὺς καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας του, νὰ χαιρώμαστε καὶ νὰ εὐφραινώμαστε μαζί με τοὺς ἁγίους Ἀγγέλους εἰς τὸν Παράδεισον πάντοτε καὶ νὰ μὴν καιγώμαστε εἰς τὴν κατηραμένην κόλασιν μαζί με τοὺς κατηραμένους δαίμονας.

Καὶ νὰ ἡξεύρετε, παιδιά μου· τούτην τὴν γῆν, ὅπου κατοικοῦμεν, τὴν ἔχει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Καθὼς ἔχει ἕνας βασιλεὺς καὶ μαζώνει (συγκεντρώνει) ὅλα τὰ βασιλικά χρῆμα καὶ παίρνει ἀπὸ χωράφια, ἀπὸ ἀμπέλια καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ στέλνει ἀνθρώπους ἰδικούς του καὶ τὰ μαζώνουν κάθε χρόνον, καὶ ὅταν τὰ πηγαίνουν ἐκεῖνοι ἔμπροσθεν εἰς τὸν βασιλέα χαίρεται ὁ βασιλεὺς καὶ τοὺς δίδει μεγάλα χαρίσματα καὶ τοὺς ἔχει φίλους ἡγαπημένους, ἔτσι ἔχει καὶ ὁ Χριστὸς τὴν γῆν ὡσὰν ἀμπέλι, ὅλον τὸν κόσμον.

Καὶ ἔβαλεν ἐργάτας τοὺς ἀγίους Δώδεκα Ἀποστόλους, τοὺς εὐλόγησε καὶ τοὺς ἔδωκε τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ εὐθὺς ἔμαθον τὰ γράμματα καὶ ὅλες τὶς γλῶσσες, ὅτι πρῶτον οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι ἦταν ἀγράμματοι καὶ μίαν γλῶσσαν μόνον ἡξευραν· καὶ ἀφοῦ τοὺς ἠλόγησε καὶ τοὺς ἐφύσησεν εἰς τὸ στόμα τους καὶ ἔλαβον χάριν, ὅλα τὰ γράμματα καὶ τὶς γλῶσσες τὶς ἔμαθον. Καὶ τοὺς ἔστειλεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἀληθινὸς Θεός, εἰς ὅλον τὸν κόσμον νὰ διδάξουν τοὺς ἀνθρώπους πῶς νὰ ζήσουν... τοῦ Χριστοῦ μας. (Ἐνδιάμεσον κείμενον, ὄρα Διδαχὴ Α', σελίδες 79 ἕως 80.)

Πρέπον καὶ εὐλογον ἦτον, ἀδελφοί μου, νὰ εἶχα τὴν καρδίαν μου καθαρὰν ὡσὰν τοὺς ἀγίους Ἀποστόλους, διὰ νὰ φωνάξω μίαν μεγάλην φωνήν, νὰ ἀκουσθῆ ἕως ἐπάνω εἰς τὸν οὐρανόν. Ἴδου ὅπου ἀξιόθηκα καὶ ἦλθα εἰς τὴν εὐλογημένην σας χώραν καὶ σᾶς ἀπόλαυσα. Μὰ ἐπειδὴ εἶμαι ἀμαρτωλὸς καὶ δὲν ἔχω τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅμως ἀποτολμῶ καὶ παρακαλῶ τὸν Κύριον μας Ἰησοῦν Χριστὸν νὰ στείλῃ οὐρανόθεν τὴν χάριν του καὶ τὴν εὐλογίαν του, νὰ εὐλογήσῃ τὴν χώραν σας καὶ ὅλα τῶν χριστιανῶν, νὰ εὐλογήσῃ τοὺς ἀνδρας καὶ γυναῖκας καὶ τὰ παιδιά σας, τὰ πράγματά σας, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σας. Καὶ πρῶτον, ἀδελφοί μου, νὰ εὐσπλαγχνισθῆ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, νὰ συγχωρέσῃ τὰ ἀμαρτήματά σας καὶ νὰ σᾶς ἀξιώσῃ, παιδιά μου, ὁ Θεὸς νὰ περάσετε καὶ ἐδῶ καλὰ καὶ εἰρηνικά, καὶ νὰ σᾶς βάλῃ εἰς τὸν Παράδεισον νὰ δοξάζετε τὴν Ἁγίαν Τριάδα. Πρέπον καὶ εὐλογον εἶναι, ἀδελφοί μου, νὰ ἀρχίσω τὴν διδασκαλίαν μου ἀπὸ τὸν Θεόν· καὶ παρακαλῶ τὴν αὐθεντί-

αν σας νὰ ἀκούσετε μὲ κάθε προθυμίαν τὸν λόγον μου, καθὼς τὸν ἤκουσα ἀπὸ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ ἀπὸ τοὺς ἀγίους Ἀποστόλους, καὶ ὅταν τελειώσωμεν, νὰ εὐχαριστήσωμεν, τὸν Θεόν.

Διατί, παιδιὰ μου, νὰ μὴν ἠξεύρετε γράμματα, νὰ μάθετε ποῖον εἶναι τὸ καλὸν καὶ ποῖον εἶναι τὸ κακόν, τί χαρίσματα ἔχει ἡ ἀγάπη καὶ τί κακὸν εἶναι ἡ ἀμάχη (μίσος) καὶ ἡ ἔχθρα; Νὰ ἠξεύρετε, παιδιὰ μου, εἰς ὅποιαν πολιτείαν ἢ τόπον ἢ χώραν ἢ σπίτι εἶναι ἡ ἀγάπη, ἐκεῖ εἶναι ἡ χάρις τοῦ Χριστοῦ μας, εἶναι εὐλογία, υἱεία, χαρὰ καὶ εὐφροσύνη καὶ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς. Καὶ ζοῦν οἱ ἄνθρωποι, ζοῦν τὰ παιδιὰ των, τὰ ζῶά των, γίνονται οἱ καρποὶ τῶν σιταρίων, τῶν ἀμπελίων καὶ κάθε σπαρτῶν ὅπου τρέφονται οἱ ἄνθρωποι, καὶ τοὺς φυλάγει ὁ Χριστὸς μας ἀπὸ κάθε κίνδυνον, καὶ σωματικὰ καὶ ψυχικά, καὶ ὅταν ἀποθάνῃ κανεὶς, πηγαίνει ἡ ψυχὴ του εἰς τὸν Παράδεισον. Καὶ εἰς ὅποιον τόπον ἢ χώραν ἢ σπίτι ἔχουν ἀμάχην καὶ ἔχθραν, δὲν προκόβουν οἱ ἄνθρωποι, δὲν ζοῦν οὔτε παιδιὰ ἀποκτοῦν οὔτε τὰ ζῶά τους μῆτε οἱ καρποὶ ἀπὸ τὰ σπέρματά τους γίνονται καὶ εἰς βαρύτατα χρέη ἐμβαίνουσι καὶ καμμίαν χάριν δὲν ἔχουν καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καὶ ὅλα τὰ περίχωρα τοὺς γελοῦν καὶ τοὺς στέλλει ὁ Θεὸς ἢ ἄνεμον καυτὸν ἢ χαλάζια ἢ νερὸ ἀχαμνὸν καὶ ζημιώνει τὸν τόπον ἐκεῖνον. Ἴδετε, ἀδελφοί μου, τί κακὸν πράγμα εἶναι ἡ ἔχθρα, πόσα παιδιὰ γεννᾷ. Μόνον σᾶς παρακαλῶ νὰ μὴν ἔχετε τελείως ἔχθραν, ὅτι ὁ διάβολος τὴν ἔχει μάνναν τὴν ἔχθραν· τὴν ἀμάχην (μίσος) τὴν ἔχει ἀδελφὴν· καὶ ὅποιος τὶς ἀγαπήσῃ, θέλει περάσει καὶ ἐδῶ κακὰ καὶ καταφρονημένα, καὶ ἡ ψυχὴ του θέλει κολασθῆ.

Διατί, ἅγιοι ἱερεῖς καὶ τίμιοι προεστῶτες, δὲν ὀρμηνεύετε (συμβουλευέτε) τὰ εὐλογημένα μας ἀδελφία νὰ στερεώνωσι καὶ νὰ βάνωσιν εἰς κάθε χωρίον σχολεῖον, νὰ μανθάνουν τὰ παιδιὰ γράμματα, νὰ γνωρίζουν τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν; Ἀπὸ τὸ σχολεῖον ἔμαθα τὰ εἴκοσι τέσσαρα γράμματα, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Χριστοῦ μας.

Ἔμαθα καὶ πέντε-ἕξ ἑλληνικά καὶ ἔμαθα πολλῶν λογίων γράμματα, ἐβραϊκά, τουρκικά, φράγκικα καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη, μὲ τὴν

χάριν τοῦ Χριστοῦ μας, καὶ πολλὰ τὰ ἐδιάβασα. Καὶ ὅλα τὰ ἐθνικά, κάλπικα τὰ ἡῦρα· ὅλα εὐρέματα καὶ σπέρματα τοῦ διαβόλου, καὶ κατὰ ἀλήθειαν, ἀδελφοί μου, τόσον τὰ ἐμελέτησα τὰ γράμματα. Καθὼς ὁ χρυσὸς λαγαρίζει (λαμπικάρει, ξεκαθαρίζει) τὸ ἀσήμι καὶ δὲν τὸ ἀφήνει τελείως ἀζούραν (σκουριά, ὑπόλειμμα), καὶ τότε εἶναι λαμπρὸν καὶ καθαρὸν καὶ τὸ ἀγοράζει μὲ κάθε προθυμίαν ὁ ἄνθρωπος, ἔτσι ἡῦρα καθαρὰ, ἅγια καὶ ἀληθινὰ, λαμπρὰ καὶ ὑπερλαμπρότερα ἀπὸ τὸν ἥλιον τὰ λόγια καὶ τὰ προστάγματα τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὅποιος πιστεύει τὸν Χριστὸν καὶ τὸν λέγει Θεὸν καὶ κάμνει τὰ πράγματά του, ὅπου λέγει τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, ἐκεῖνος εἶναι καλότυχος καὶ τρισμακάριστος καὶ καμμίαν φορὰν δὲν θέλει ἐντροπιασθῆ.

Καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ στερεώνετε σχολεῖα ἑλληνικά, νὰ φωτίζονται οἱ ἄνθρωποι· διότι διαβάζοντας τὰ ἑλληνικά τὰ ἡῦρα ὅπου λαμπρύνουν καὶ φωτίζουν τὸν νοῦν τοῦ μαθητοῦ ἀνθρώπου. Καθὼς φωτίζει ὁ ἥλιος τὴν γῆν, ὅταν εἶναι ξαστεριά, καὶ βλέπουν τὰ μάτια μακρὰ, ἔτσι βλέπει καὶ ὁ νοῦς τὰ μέλλοντα· ἀπεικάζουν (καταλαβαίνουν) ὅλα τὰ καλὰ καὶ τὰ κακά, φυλάγονται ἀπὸ κάθε λογῆς κακὸν καὶ ἁμαρτίαν· διατὶ τὸ σχολεῖον ἀνοίγει τὸν ἱερὸν Νάον, μανθάνομεν τί εἶναι Θεός, τί εἶναι ἡ Ἁγία Τριάς, τί εἶναι ὁ Ἄγγελος, τί εἶναι ἡ ἀρετή, τί εἶναι οἱ δαίμονες, τί εἶναι ἡ κόλασις. Τὰ πάντα ἀπὸ τὸ σχολεῖον τὰ μανθάνομεν.

Τὸ σχολεῖον φωτίζει τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀνοίγουν καὶ μανθάνουν τὰ μυστήρια τῆς πίστεως καὶ διαβάζουν τὰ ἀδέλφια τὴν θείαν καὶ Ἱερὰν Γραφήν, τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ εὐρίσκομεν πὼς ὁ προφήτης Ἡλίας εἶναι ζωντανὸς καὶ τὸν ἔχει ὁ Θεὸς χιλιάδες χρόνους· καὶ θέλει ὁ Θεὸς νὰ στείλῃ τὸν προφήτην Ἡλίαν, νὰ διδάξῃ ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὕστερα νὰ ἔλθῃ ὁ ἀντίχριστος· καὶ θέλει θανατώσει τὸν προφήτην Ἡλίαν, καὶ τότε θέλει νὰ χαλάσῃ ὅλος ὁ κόσμος.

Ὁ ἀντίχριστος εἶναι ὁ ἕνας ὁ πάπας καὶ ὁ ἕτερος εἶναι αὐτὸς ὅπου εἶναι εἰς τὸ κεφάλι μας, χωρὶς νὰ εἰπῶ τὸ ὄνομά του· (ἐννοεῖ τὸν τοῦρκον) τὸ καταλαβαίνετε, μὰ λυπηρὸν εἶναι νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ,

διότι αὐτοὶ οἱ ἀντίχριστοὶ εἶναι εἰς τὴν ἀπώλειαν, καθὼς τὸ ἔχουν. Ἡμεῖς ἐγκράτεια, αὐτοὶ ἀπώλεια· ἡμεῖς νηστεία, αὐτοὶ πολυφαγία· ἡμεῖς παρθενία, αὐτοὶ πορνεία· ἡμεῖς δικαιοσύνη, αὐτοὶ ἀδικία.

Ὅμως ἡ Γραφή μᾶς λέγει νὰ τὸ εἰπῶ: Σήμερον αὐριον καρτεροῦμεν πεῖνες, δίψες, πανοῦκλες λοιμικές· θανατικὰ μεγάλα, νὰ μὴν προφθάσουν οἱ ζωντανοὶ νὰ θάψουν τοὺς νεκρούς. Σήμερον αὐριον καρτεροῦμεν σεισμούς, πολέμους καὶ ἀκαταστασίες. Καὶ θέλουν πέσει ὅλα τὰ βουνὰ κάτω καὶ ὅλος ὁ κόσμος νὰ ἀποθάνῃ.

Καὶ τότε θὰ λάμπῃ ὁ πανάγιος Σταυρὸς εἰς τὸν οὐρανὸν τρεῖς φορὲς περισσότερον ἀπὸ τὸν ἥλιον· καὶ θὰ λάμπῃ ὁ πανάγαθος Θεός, ὁ γλυκύτατος Ἰησοῦς Χριστός, χίλια μεράδια λαμπρότερος ἀπὸ τὸν ἥλιον, καὶ θὰ ἀναστήσῃ ὅλον τὸν κόσμον, τὶς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα, καὶ θὰ εἶμαστε ὅλοι εἰς μίαν ἡλικίαν, τριάκοντα τριῶν χρόνων. Καὶ θὰ εἶναι ὅλα τὰ πρόσωπα τῶν δικαίων λαμπρὰ καὶ εὐμορφα ὡσὰν τὸν ἥλιον καὶ τοὺς ἁγίους Ἀγγέλους, καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ θὰ εἶναι μαῦρα τὰ πρόσωπα ὡσὰν ἀράπικα καὶ ἀκόμα ἀσχημότερα. Καὶ τοὺς δικαίους θὰ τοὺς φωνάξῃ μὲ μίαν μεγάλην γλυκεῖαν καὶ πολλὴν ἡγαπημένην φωνήν, ὡσὰν πατέρας ὁποῦ ἔχῃ μόνον ἓνα υἱὸν πολὺ ἡγαπημένον· καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ὡσὰν κριτῆς φοβερὸς μὲ κάκητα (ἐχθρότητα) θὰ τοὺς διώξῃ ἀπὸ τὸ πρόσωπόν του. Καὶ θὰ ἀνοίξῃ ὁ Κύριος ἓναν πύρινον ποταμὸν ὡσὰν θάλασσαν, νὰ φλογίσῃ τοὺς ἀσεβεῖς καὶ ἁμαρτωλοὺς καὶ θὰ καίγονται μέσα πάντοτε. Καὶ τότε θὰ εἰπῇ στοὺς εὐσεβεῖς χριστιανούς, στοὺς δικαίους: Ἐλάτε, παιδιὰ μου, εἰς τὸν Παράδεισον, νὰ χαίρεσθε καὶ νὰ εὐφραίνεσθε ἀντάμα (μαζί) μὲ τοὺς Ἀγγέλους, διότι πολλὰ κακὰ ἐβαστάξατε διὰ τὴν ἰδικὴν μου ἀγάπην.

Καὶ τώρα ἡμεῖς τί νὰ εἶμαστε τάχα, ἁμαρτωλοὶ ἢ δίκαιοι; Εἰ μὲν καὶ εἶμαστε δίκαιοι, καλότυχοι καὶ τρισμακάριοι· καὶ ἂν ἴσως εἶμαστε ἁμαρτωλοὶ, πρέπει τώρα, ὁποῦ ἔχομεν καιρὸν, νὰ μετανοήσωμεν, νὰ διορθωθῶμεν.

Τώρα σᾶς λέγω νὰ κάμητε τοῦτο· νὰ πάρετε ὅλοι ἀπὸ ἓνα κομπολόγιον, καὶ τὸ κομπολόγιόν σας νὰ ἔχη τριάντα τρία σφυρία, καὶ νὰ προσεύχεσθε· νὰ λέγητε τὸ “Κύριε, Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, διὰ τῆς Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν Ἁγίων ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ ἀνάξιον δοῦλόν σου”. Μέσα εἰς τὸ “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ”, ἀδελφοί μου, τί θεωρεῖ; Θεωρεῖ ἡ Ἁγία Τριάς, ὁ Θεὸς μας, ἡ ἔνσαρκος οἰκονομία τοῦ Χριστοῦ μας. Καὶ πάντες οἱ Ἅγιοι μὲ τὸν σταυρὸν καὶ μὲ τὸ “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ” ἐπῆγαν εἰς τὸν Παράδεισον. Καὶ ὅποιος λέγει αὐτὸν τὸν λόγον καὶ κάμνει καὶ τὸν σταυρὸν του, κἂν ἄνδρας, κἂν γυναῖκα, εὐλογεῖ τὸν οὐρανόν, τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν. Μὲ τὸν σταυρὸν καὶ μὲ τὸ “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ” ἰατρεύονται κάθε ἀρρώσκειες. Μὲ τὸν σταυρὸν καὶ μὲ τὸ “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ” οἱ Ἀπόστολοι ἀνέστησαν νεκροὺς καὶ ἰάτρευαν πᾶσαν ἀσθένειαν. Μὲ τὸν σταυρὸν καὶ μὲ τὸ “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ” ἀποστομώνει ὁ ἄνθρωπος κάθε αἰρετικόν. Μὲ τὸν σταυρὸν καὶ μὲ τὸ “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ” ἀγιάζεται ὁ ἄνθρωπος καὶ πηγαίνει εἰς τὸν Παράδεισον, νὰ χαίρεται καὶ νὰ εὐφραίνεται ὡσὰν οἱ Ἄγγελοι.

Καὶ ἀκούσατε τί κάμνει ὁ τίμιος Σταυρὸς. Εἰς τὴν Αἴγυπτον εἰς τὸ Μισίρι, ἦτον ἓνας βασιλεὺς ἀσεβής... καὶ τότε φεύγει ὁ διάβολος. (Ἐνδιάμεσον κείμενον, ὄρα Διδαχὴ Γ', σελίδες 131 ἕως 133.)

Βλέπετε ἀδελφοί μου, ὁ τίμιος καὶ ἅγιος Σταυρὸς πόσον βοηθᾷ τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ὅποιος τὸν κάμνει τὸν Σταυρὸν, ποτὲ δὲν ἔχει ζημίαν, ἀλλὰ τὸν φυλάγει ἀπὸ κάθε λογῆς φαρμακερὸν πρᾶγμα καὶ ἀπὸ κάθε δαιμονικὴν πείραξιν. Καὶ ὁ ἄνθρωπος τὸν ἔχει σημαδεμένον ἐπάνω του. Νὰ ἀνταμώσῃ τὰ τρία δάκτυλα τῆς δεξιᾶς χειρὸς του καὶ νὰ τὰ βάλῃ πρῶτον εἰς τὸ μέτωπον, εἶτα εἰς τὸν ὀμφαλόν, ἔπειτα εἰς τὸ δεξιὸν ὦμον, ὕστερα εἰς τὸ ζερβὶ ὦμον, καὶ νὰ σκύπτῃ ἕως χαμηλὰ καὶ πάλιν νὰ σηκώνεται.

Καὶ ὁ Σταυρὸς, ἀδελφοί μου, πῶς εἶναι· μάθετε: Ὅταν βάνωμεν τὸ χέρι μας εἰς τὸ κεφάλι, φανερώνει ὁ Θεός, ὅπου ἦτον εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ ὅταν τὸ βάνωμεν εἰς τὸν ὀμφαλόν, φανερώνει πῶς ἐκατέβη εἰς γῆν καὶ ἐσαρκώθη· καὶ ὅταν τὸ βάνωμεν εἰς τὸ δεξιὸν

μέρος, φανερώνει πὼς εἶναι δίκαιος καὶ ἀθάνατος καὶ πὼς θέλει βάλει τοὺς δικαίους εἰς τὰ δεξιά του μέρη· καὶ ὅταν τὸ βάνωμεν εἰς τὸ ἀριστερόν μέρος, φανερώνει πὼς θέλει κρίνει ὅλα τὰ ἔθνη καὶ θέλουν στέκονται εἰς τὸ ἀριστερόν του μέρος καὶ νὰ τοὺς βάλῃ εἰς τὴν κόλασιν.

Ὁ τίμιος Σταυρὸς ἀδελφοί μου, εἶναι αὐτὰξ ὅλης τῆς γῆς. Ὁ τίμιος Σταυρὸς ἀγιάζει ὅλα τὰ πέρατα, ὅλα τὰ θεῖα καὶ ἅγια τῶν ἱερῶν Ναῶν. Ὁ σταυρὸς ἀγιάζει τὴν θεῖαν Λειτουργίαν καὶ κάθε ἱεράν Ἀκολουθίαν. Ὁ σταυρὸς ἀγιάζει τοὺς Ἀγίους. Ὁ σταυρὸς ἀγιάζει καὶ στερεώνει τὴν Βάπτισιν. Ὁ σταυρὸς εὐλογεῖ τὰ ἀνδρόγυνα. Ὁ σταυρὸς κυνηγᾷ τοὺς δαίμονας καὶ φεύγουσιν ὡσὰν ἀπὸ τὴν ἀστραπήν. Ὁ σταυρὸς εἶναι ὄπλον φωτεινὸν καὶ ὅποιος τὸν κάμνει, τὸν φωτίζει καὶ τὸν ἀγιάζει ἐκείνον τὸν ἄνθρωπον καὶ εἶναι ὡσὰν δίστομον σπαθίον, καὶ δὲν ζυγώνουν σιμὰ οἱ δαίμονες νὰ παρακινοῦν τοὺς ἀνθρώπους, διὰ νὰ κάμωσιν ἁμαρτήματα. Καὶ ὅπου κινήσῃ νὰ πηγαίνει ὁ ἄνθρωπος, πρῶτον νὰ κάμῃ τὸν σταυρὸν καὶ νὰ λέγῃ τὸ “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ”. Ἡ εἰς τὸ παζάρι κινᾷς ἢ εἰς τὸ χωράφι ἢ εἰς τὸ ἀμπέλι ἢ ὅταν φάγῃς ψωμί ἢ ὅταν πίνῃς κρασί ἢ νερόν ἢ ὀπωρικὸν ἢ ὅταν κοιμηθῆς, νὰ προσκυνήσῃς τὸν Θεόν, νὰ σταυρώνης καὶ τὸ σῶμά σου, καὶ ὕστερον νὰ πλαγιασῆς. Νὰ κοιμηθῆς, καὶ θέλεις σηκωθῆ τὸ πρωὶ γερόν καὶ χαρούμενος. Ὅθεν, ἀδελφοί μου, ἐκαταλάβετε καὶ τὸ ἤξεύρετε ὅλοι σας.

Ἐδῶ παιδιά μου, ὅπου ἤλθα εἰς τὴν εὐλογημένην σας χώραν, ἔχω χαράν, ἔχω καὶ λύπην. Ἐρχονται οἱ χριστιανοὶ κατὰ μόνας ὁ καθένας νὰ εἰπῇ τὸ παράπονόν του, καὶ δὲν δύναται ἓνας δοῦλος νὰ δουλεύῃ δύο ἀφεντάδες, καὶ τοὺς διώχνω καὶ ἡ καρδιά μου κόπτεται· ὡσὰν ἓνας ἄνθρωπος ὅπου ἔχει ἓνα παιδί μόνον καὶ ἔχει γνῶσιν καὶ φρονιμάδαν καὶ εἶναι ἄρρώστον καὶ δὲν δέχεται ἢ στρωῶσις, ἀλλ’ ὅμως κρούγεται διὰ νὰ ξεψυχήσῃ, καὶ δὲν δύναται νὰ ὁμιλήσῃ, ἔτσι ἀδελφοί μου, δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἐξομολογήσω

ὄλους ἕναν ἕναν. Ὅμως νὰ σᾶς ἐξομολογήσω παρόρησίᾳ· νὰ πάρετε τέσσαρες τρίχας ἀπὸ τὸ κεφάλι μου, καὶ νὰ πάρω τὰ ἁμαρτήματα σας· καὶ ἐσεῖς νὰ ἐξηγήσετε τὰ τέσσαρα νοήματα ὅπου σᾶς λέγω καὶ νὰ μάθετε. Καὶ νὰ σᾶς τὰ εἰπῶ· πρῶτον, νὰ εὔρηται πνευματικὸν πρακτικὸν καὶ καλόν, νὰ ἐξομολογηθῆτε νὰ πλυθῆ ἡ βρωμα καὶ τὰ ἁμαρτήματα ἀπὸ τὸ σῶμά σας· δεύτερον, νὰ ἔχητε ἀγάπην καὶ νὰ μὴν προδίνεσθε εἰς κρίσεις τῶν ἀγαρηνῶν καὶ ζημιώνεσθε· τρίτον, νὰ προσκυνᾶτε τὸν Θεὸν καὶ νὰ μὴν χωρισθῆτε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ βάνετε τοὺς ἱερεῖς νὰ λειτουργοῦν εἰς τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς κάθε ἡμέραν, διὰ νὰ εὐλογῆται ἡ χώρα σας καὶ νὰ συγχωροῦνται τὰ ἁμαρτήματά σας καὶ νὰ δώσῃ ὁ Χριστὸς κάθε ὑγεία καὶ καλὴν προκοπὴν.

Καὶ οἱ ἱερεῖς πρέπει νὰ μὴν πεισμῶνουσι, νὰ μὴν δέχωνται κατὰκρισιν, νὰ μὴν βάνουσιν σκάνδαλα, νὰ μὴν γίνωνται μάρτυρες εἰς κάθε πρᾶγμα, γκοτζαμπάσηδες, νὰ μὴν γίνωνται καπεταναραῖοι, νὰ μὴν γίνωνται χασάπηδες, νὰ μὴν γίνωνται πραγματευτάδες, νὰ μὴν γίνωνται κομικαραῖοι (τελῶνες). Διότι αὐτοὶ παρακαλοῦν διὰ τὰς ψυχὰς σας, σᾶς βαπτίζουν, σᾶς κοινωνοῦν, σᾶς θυμιάζουν, σᾶς εὐαγγελίζουν, σᾶς ἀντιδωρίζουν, σᾶς ἀρῶραβωνιάζουν, σᾶς στεφανώνουν, σᾶς ἀγιάζουν μὲ Ἁγιασμούς, μὲ Εὐχέλαια, μὲ παρακλήσεις, μὲ εὐχάς, σᾶς ὑψώνουν. Ἀσθενεῖτε; Σᾶς διαβάζουν. Αὐτοὶ ἔχουσι τὰ βάρη. Χαράτσι (κεφαλικὸς φόρος ἐπὶ τουρκοκρατίας) νὰ μὴν τοὺς ρίξετε καὶ βαρὺ χρέος. Καὶ αὐτοὶ νὰ εἶναι ταπεινοί, φρόνιμοι, νὰ μὴν ἀφορίζουν, νὰ μὴν ὀργίζωνται, νὰ μὴν καταριῶνται, νὰ μὴν ἔχουν ἔχθραν, νὰ μὴν μεθοῦσι, νὰ εἶναι λαμπροὶ ὡσὰν ἀκτίνες τοῦ ἡλίου.

Καὶ νὰ ἔχετε ἀγάπην ὁ ἕνας πρὸς τὸ ἄλλον, πλούσιοι καὶ πτωχοί, καὶ εἰς ξένην κρίσιν νὰ μὴν κριθῆτε καὶ προδοθῆτε εἰς κρίσεις τούρκων· ὅτι δώδεκα χρόνους νὰ μένη ἀκοινωνήτος ὁ προδότης. Καὶ ἂν σοῦ πταίση ὁ ἀδελφός σου ἢ ἄλλος χριστιανός, πήγαινέ τον εἰς τὸν Ἐπίσκοπον καὶ μὴν τὸν πηγαίνης εἰς κρίσιν τῶν τούρκων,

ὅτι μεγάλην ἀμαρτίαν ἔχεις καὶ θέλεις κολασθῆ αἰώνια· καὶ νὰ μὴν τὸν δέχονται εἰς τὸν ἱερόν Ναόν οἱ ἀδελφοί, ὅτι ἐπῆγε ἐξωτερικὰ καὶ δὲν ἐπῆγε νομικά. Ἀκόμα τὶς Κυριακὰς νὰ μὴν δουλέψητε ὀλό- τελα. Μήτε νὰ πωλήσετε μήτε νὰ ἀγοράσητε οὔτε χωράφι οὔτε ἀμπέλι νὰ κοιτάξετε μήτε νὰ φωκαλίσετε (καθαρίζετε) τὰ ἀχούρια (τοὺς σταύλους) σας· μονάχα νὰ διαβάσετε βιβλία, νὰ μαθαίνετε τὸ καλὸν καὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς μας, ὅτι ὅλοι θέλομεν ἀποθάνει καθὼς τὸ βλέπομεν καθ’ ἐκάστην. Καὶ ὅσον βίον ἔχομεν, ἀδέλφια καὶ ἀδελφές μου, ἐδῶ εἰς τὴν γῆν θέλει ἀπομείνει· μονάχα ὅση ἐλεημοσύνη ἐδώσατε, αὐτὸ θέλετε ἔχει βοήθειαν εἰς τὴν ψυχὴν σας· καὶ ὅ,τι ἐδώσατε τῶν πτωχῶν δι’ ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ θέλετε νὰ λάβετε τὸ ἓνα ἑκατὸν παρὰ τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἐλεημοσύνη, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ νηστεία ἀγιάζει τὸν ἄνθρωπον, τὸν πλουτίζει καὶ σωματικὰ καὶ ψυχικά, καὶ ἔχει ἀγαθὸν τέλος· τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ γίνεται ἀγία. Καὶ ἀφήσατε τὴν ὑπερηφανίαν καὶ κάμετε ταπεινοφροσύ- νην. Μὴν βάνετε εἰς τὴν κεφαλὴν σας ἀσήμια καὶ μαλάματα καὶ κόκκινα καὶ κίτρινα μανδῆλια, ἀμὴ ἄσπρα μανδῆλια καὶ νέες καὶ γερόντισσες, καὶ ἀρχόντισσες καὶ πτωχές.

Καὶ τὸ τέταρτον νόημα εἶναι νὰ δίδετε ἐλεημοσύνην εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ νὰ παρηγοῶτε τοὺς ξένους καὶ νὰ τοὺς δίνετε ψωμί νὰ τρώγουσιν καὶ νὰ γευματίζουν καὶ ἀπὸ κανένα κομμάτι ψωμί καὶ νὰ πηγαίνουσιν εἰς τὴν ὥραν καλὴν τους.

Διότι ἀκούομεν ἀδελφοί μου, ὅπου λέγει ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, ὅτι ὁ πατριάρχης Ἀβραάμ δὲν εἶχεν υἱὸν διὰ νὰ κληρονομήσῃ τὸν βίον του, καὶ εἶχε παράπονον πολὺ. Καὶ τί κάμνει ὁ εὐλογημένος; Βάνει καὶ κτίζει ἓνα σπίτι καὶ ἀνοίγει τρεῖς θύρας καὶ ἔβαλεν ψωμῶν καὶ ἐζύμωνεν, καὶ ὅσοι ἄνθρωποι ἐδιάβαινον, ὅλους τοὺς ἐφίλευεν (φι- λοξενούσε). Καὶ εἶχε συνήθειαν κάθε ἡμέραν, ἂν ἴσως δὲν ἐπήγαιεν ξένος νὰ φάγῃ ψωμί, μήτε ὁ Ἀβραάμ δὲν ἔτρωγεν. Καὶ ὅσον ἔδιδε τὴν ἐλεημοσύνην περισσότερον ἠύξανε ὁ βίος του. Ὁ διάβολος, ὅπου φθονεῖ πάντοτε, τί κάμνει ὁ τρισκατάρατος; Πηγαίνει καὶ σχηματίζε- ται ὡσὰν ζητιάνος εἰς τὶς στράτες ὅπου ἐπήγαιναν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὸ

σπίτι τοῦ Ἀβραάμ· καὶ ὅποιος ἐπήγαινε τοῦ ἔλεγεν ὁ διάβολος. Ποῦ πηγαίνεις, ἀδελφέ; Ἐκεῖνος ἔλεγεν τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὸν ἐμπόδιζεν ὁ διάβολος. Ἔλεγεν: Εἶμαι ἕνας πτωχὸς καὶ ἤκουσα πῶς ἐδῶ εἰς τὴν χώραν Μαβρῆν εἶναι ἕνας μέγας ἄνθρωπος, Ἀβραάμ τὸ ὄνομά του καὶ μοῦ εἶπαν δίδει ἐλεημοσύνη καὶ εἶναι φιλόξενος πολὺ· καὶ ἦλθα ὁ δύστηνος (δυστυχής) νὰ μὲ κυβερνήσῃ (νὰ μοῦ δώσῃ) τίποτε, καὶ ἡ τύχη μου, τὸ κακὸν ριζικό μου, δὲν ἐπρόφθασε νὰ μοῦ δώσῃ καὶ ἐμένα. Ἐπῆγα σήμερα εἰς τὸ σπίτι τοῦ Ἀβραάμ καὶ ἐζήτησα ἕνα κομμάτι ψωμί καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν ἐλεημοσύνην ὅπου ἔδιδεν ὁ καημένος, ἐπτώχυνεν πολὺ, καὶ μήτε ψωμί τὸν ἔλαχεν μήτε στάμνα μὲ νερόν· καὶ ἦτον ὁ ἄνθρωπος θυμωμένος ἀπὸ τὴν πολλὴν πτωχείαν ὅπου τοῦ ἦλθεν, καὶ ἐσηκώθη ἐπάνω καὶ μὲ ἐξύλισεν τόσον ὅπου ἐμαζώχθηκεν ὄλος ὁ μαχαλᾶς (συνοικία), οἱ ἄνθρωποι, καὶ μὲ ἐγλύτωσαν· καὶ εἶμαι ἄρρωστος ἀπὸ τὸν δαρμόν, καὶ μὴν πᾶτε κανένας. Καὶ ἀκούοντας οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐπῆγεν κανένας τρεῖς ἡμέρας. Καὶ ὁ Ἀβραάμ δὲν ἔφαγε τρεῖς ἡμέρας μήτε ψωμί μήτε νερόν ἔπιεν αὐτὸς καὶ ἡ Σάρρα, διατι ἐλυποῦνταν πῶς ἔγινεν αὐτό, καὶ δὲν ἐπήγαινε κανένας ἄνθρωπος νὰ φάγῃ ψωμί· καὶ προσκυνοῦσαν καὶ παρακαλοῦσαν μὲ ὄλην τὴν καρδίαν τους καὶ ἔλεγον:

Πιστεύομεν εἰς σὲ Θεὲ Πατέρα, ὅπου ἔκαμες τὸν οὐρανόν, τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν, τὸν ἥλιον, τὰ ἄστρα καὶ κυβερνᾷς ὅλα τὰ στοιχεῖα, τὰ ὅσα βλέπουν τὰ ὀμμάτιά μας, καὶ τὰ ὅσα δὲν βλέπομεν, καὶ ὀρίζεις καὶ τίς ψυχὲς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους· παρακαλοῦμέν σε, Θεέ μας, νὰ μὴν μᾶς ἀφήσῃς ὑστερημένους, ἀλλὰ πρόσταξε ἀνθρώπους, νὰ ἔλθουν εἰς τὸ σπίτι μας, νὰ τοὺς φιλεύσωμεν καὶ νὰ τοὺς δίδωμεν καὶ ἐλεημοσύνην, διὰ νὰ τὸ εὐρωμεν εἰς τὸν οὐρανόν, ὅτι εἵμαστε ἄτεκνοι, καὶ θὰ μαλῶνουσιν οἱ συγγενεῖς μας καὶ οἱ γείτονές μας. Αὐτὰ ἔλεγε ὁ εὐλογημένος Ἀβραάμ καὶ ἡ Σάρρα. Καὶ ὦ τοῦ θαύματος! Ὁ Θεός, ὅπου ἀγαπᾷ τὸν ἀγαπῶντα αὐτὸν καὶ δὲν τὸν ἀφήνει λυπημένον, τί κάμνει; Καθὼς ἐκάθονταν ὁ Ἀβραάμ ἔμπροσθεν εἰς τὴν θύραν καὶ ἡ Σάρρα εἰς τὴν ἄλλην θύραν καὶ ἐκοίταζον ἴσως περάσῃ τις νὰ τὸν κράξουν νὰ φάγῃ ψωμί διὰ νὰ φάγωσιν καὶ αὐτοί, βλέπουσι τρεῖς νέους πολὺ ωραίους, ὅπου ἔρχονται πρὸς αὐτοῦς, καὶ εἰσῆλθαν εἰς τὸν οἶκον ἀπὸ τὰς τρεῖς θύρας, καὶ μέσα ἕνας ἐφαινόταν, καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν τους χαρὰν εἶπον ἀναμε-

ταξύ τους: Ἀκόμα μᾶς ἀγαπᾷ ὁ Θεός, καὶ ἄς σφάξωμεν τὸ καλλίτερον καὶ παχύτερον μοσχάρι. Καὶ εὐθὺς τὸ ἔσφαξαν καὶ τὸ ἔβαλαν μέσα εἰς τὸν φουῶνον νὰ ψηθῆ, καὶ ἡ μάνα τοῦ μόσχου ἐρχόταν ὀλόγυρα στὸν φουῶνον καὶ ἐφώναζε, καὶ μετ’ ὀλίγον ἔπαυσεν ἡ μόσχα, καὶ βλέπουν ἐβύζαιναν ὁ μόσχος. Κοιτάζουσι μέσα εἰς τὸ ἀγγεῖον, καὶ ἦτο γεμάτον φαγητόν· καὶ ἐθαύμασαν. Καὶ ἐπῆγεν ὁ Ἀβραάμ νὰ ὁμιλήσῃ μὲ τοὺς νέους, καὶ ὁμιλῶντας τοῦ εἶπον οἱ νέοι: Ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἐξῆς χαρὰ θέλεις ἔχει, Ἀβραάμ, καὶ θέλεις γεννήσῃ υἱόν, τὸν Ἰσαάκ. Καὶ ἐπῆγε νὰ ἐτοιμάσῃ τράπεζαν, διὰ νὰ τοὺς φιλεύσῃ, καὶ γυρίζοντας δὲν τοὺς ἤῤῥεν· καὶ ἐστοχάσθηκεν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐφάνη, καὶ ἀσπάζονταν καὶ καταφιλοῦσε τὸν τόπον, ὅπου ἐκάθονταν οἱ νέοι, καὶ ἦτον ἡ Τριάς, ὁ Θεός.

Βλέπετε καὶ ἀκούετε, ἀδελφοί μου, τὸ θαῦμα καὶ τὸ ἀκούετε ἕως τὴν σήμερον. Ὅμοίως νὰ κάμετε καὶ ἐσεῖς, ἀδελφοί μου, ἂν θέλετε νὰ ἔλθῃ ὁ Θεὸς εἰς τὰ σπίτια σας καὶ νὰ αὐξάνῃ ὁ βίος σας.

Μὴν χωρίζεσθε ἀπὸ τὸν Χριστὸν καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀκοῦτε τὸν ἱερέα ὅπου σημαίνει. Εὐθὺς νὰ σηκώνεσθε, νὰ νίπτεσθε, καὶ νὰ πηγαίνετε εἰς τὸν ἱερὸν Ναόν, νὰ ἀκούετε τὴν ἱεράν Ἀκολουθίαν μὲ προσοχήν. Ὅμοίως καὶ τὴν θείαν Λειτουργίαν. Καὶ νὰ ὀρμηνεύετε (συμβουλευέτε) τὰ παιδιὰ σας, ὅσον καὶ δύνασθε, νὰ μὴν ἀμαρτήσουσιν, νὰ πηγαίνουσιν εἰς τὸν ἱερὸν Ναόν, νὰ εὐλογοῦνται, διὰ νὰ ζήσουν καὶ νὰ προκόψουν.

Καὶ ὅποιος ἀδελφός, ἀδελφοί μου, ἀκούσῃ τὸ σήμαντρον καὶ ὀκνεύει (τεμπελιάζει) νὰ πηγαίῃ εἰς τὸν ἱερὸν Ναόν, θέλει πνιγῆ ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν, καθὼς ἐπνίγησαν καὶ εἰς τὸν κατακλυσμόν. Ἀκόμη μάθετε, ἀδελφοί μου, ὁ Νῶε, ἀφοῦ ἔκαμε τὴν κιβωτὸν καὶ ἐμαζώχθησαν ὅλα τὰ ζῶα μέσα, τὸ πρῶτον ἄνοιγεν τὴν κιβωτὸν καὶ πῆγαιναν καὶ ἔβωσκον, καὶ τὸ ἑσπέρας βαροῦσε τὸν σήμαντρον καὶ ὅλα ἐμαζώνονταν εἰς τὴν κιβωτόν· καὶ ἀπὸ τότε ἐβγήκεν τὸ σήμαντρον καὶ σημαίνουσιν οἱ ἱερεῖς. Τὸ σήμαντρον σημαίνει σημαίαν τῶν ἀνθρώπων, ὁ ἱερεὺς κήρυκας τῆς κιβωτοῦ, κιβωτὸς εἶναι ἡ ἁγία Ἐκκλησία μας καὶ ὅσοι ἀδελφοὶ εἰσέρχονται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, θέλουν συγχωρηθῶν τὰ ἀμαρτήματά τους, καὶ δὲν θέλουν πνιγοῦν ἀπὸ τὰ σφάλματά τους.

Ἡ ἁγία Ἐκκλησία εἶναι ὡσάν ἡ μάννα. Ὅταν σφάλῃ ὁ υἱός της, τὸν μαλώνει, καὶ πάλιν τὸν συμπαθεῖ. Ἡ ἁγία μας Ἐκκλησία εἶναι μία πηγὴ, καὶ ποτίζει ὅλους τοὺς διψασμένους καὶ πρέπει κάθε ἡμέραν νὰ λειτουργοῦν οἱ ἱερεῖς, διὰ νὰ εὐλογῇ ὁ Χριστὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ φυλάγῃ τὴν χώραν ἀπὸ πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν ἀσθένειαν, διὰ νὰ εὐλογῆσῃ ὁ Θεὸς τὴν χώραν σας, τὰ χωράφια σας, τὰ ἀμπέλια σας, τὸν τόπον σας καὶ ὅλα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σας.

Καὶ νὰ παρακαλῆτε ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, νὰ ζοῦν πολὺν καιρὸν οἱ προεστοὶ τῆς χώρας σας, νὰ τοὺς φωτίσῃ ὁ Θεὸς νὰ σᾶς κοιτάζουν καλά, ὅτι ὁ προεστὼς εἶναι ὡσάν πατέρα· καὶ νὰ τιμᾶτε τοὺς ἱερεῖς σας καὶ τοὺς μεγαλυτέρους σας. Αἱ γυναῖκες νὰ τιμᾶτε τοὺς ἄνδρες σας, οἱ ἄνδρες νὰ ἔχετε ἀγάπην μὲ τις γυναῖκές σας καὶ τις μάννες σας, καὶ αἱ νύμφες νὰ τιμᾶτε τοὺς πενθερούς σας καὶ πενθερές σας, καὶ οἱ γαμβροὶ τὰ πεθερικά σας, καὶ μὲ αὐτὴν τὴν εὐλάβειαν θέλετε προκόψῃ σωματικὰ καὶ ψυχικὰ καὶ θέλετε φάγῃ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς ὅσον ζήσετε εἰς τὴν γῆν τὴν πρόσκαιρον καὶ ὀλίγην ζωὴν, καὶ εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν θέλετε κερδίσει ὅλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ Παραδείσου. Καὶ νὰ μὴν παραδίνεσθε (ηὐβρίζεσθε), νὰ μὴν καταργιέσθε, νὰ μὴν ἀναθεματίζεσθε, καὶ νὰ ἔχω τὴν εὐχὴν σας, ἀδελφοί μου, καὶ συγχωρεῖτέ με καὶ ὁ Θεὸς νὰ συγχωρήσῃ καὶ ἐσᾶς καὶ νὰ μᾶς ἀξίωσῃ νὰ ἀπολαύσωμεν ὅλοι ὁμοῦ τὸν Παράδεισον, νὰ χαροῦμεν ὅλοι μαζί μὲ τοὺς ἁγίους Ἀγγέλους καὶ πάντας τοὺς Ἁγίους. Ἀμήν.

Διάφορα παραδείγματα

1. Τὸ διαμάντι

Ἐνας πραγματευτής, ὀνομαζόμενος παραλογιστής (ὁ διὰ ψευδοῦς ὑπολογισμοῦ ἔξαπατῶν), ἐπραγματεύετο σαράντα-πενήντα χρόνους. Ποτὲ καμμίαν φορὰν προκοπὴν δὲν ἔλαβεν. Ὑστερον εὐρίσκει εἰς τὸν δρόμον ἓνα τορβᾶ (μικρὸς σάκκος). Τὸν ἀνοίγει, εὐρίσκει μέσα φλωρία κάλπικα, μαργαριτάρια κάλπικα, ψεύτικα, καὶ μέσα εἰς τὴν μέσῃν τοῦ τορβᾶ εὐρίσκει ἓνα διαμάντι. Παίρνει τὸν τορβᾶ μὲ τὰ ἄσπρα καὶ πηγαίνει εἰς τὸν σαράφην (ἀργυραμοιβός, δηλαδή, αὐτὸς ποῦ ἔξαργυρώνει ξένα νομίσματα), νὰ ἰδῆ ἂν εἶναι καλὰ. Κοιτάζοντάς τα τοῦ εἶπεν ὅτι εἶναι κάλπικα καὶ μόνον τὸ διαμάντι εἶναι καλόν. Ὁ πραγματευτής δὲν τὸ ἐπίστευσε, μόνον τὰ παίρνει καὶ φεύγει καὶ πηγαίνει εἰς ἄλλον σαράφην, καὶ τοῦ λέγει καὶ αὐτὸς πὼς αὐτὰ τὰ ἄσπρα εἶναι ὅλα ψεύτικα καὶ κάλπικα, μόνον τὸ διαμάντι εἶναι πολυτιμον πρᾶγμα. Ἐλυπήθη ὁ πραγματευτής καὶ παίρνει τὸ διαμάντι εἰς τὸ χέρι του καὶ τὸν τορβᾶ μὲ τὰ ἄσπρα (χρήματα) καὶ πηγαίνει.

Εἰς τὸν δρόμον ὁποῦ ἐπήγαιεν ἀπήντησε ἓνα τυφλὸν καὶ λέγει: Θέλω τὸ διαμάντι νὰ ἰδῶ τί δύναμιν ἔχει. Καὶ ὦ τοῦ θαύματος! Ἄμα τὸ ἔγγιξεν εἰς τὰ μάτια τοῦ τυφλοῦ, παρευθὺς ἤνοιξαν καὶ εἶδεν ὁ τυφλός. Τότε ἐχάρη ὁ πραγματευτής. Πηγαίνει παρέκει εἰς ἓνα τόπον καὶ ἀπήντησεν ἓνα βουβὸν καὶ κωφόν, καὶ ἅμα τὸν ἔγγιξε, εὐθὺς ὠμίλησε καὶ ἤκουσεν. Ἀπήντησεν ἓνα κρατημένον (παράλυτον), καὶ ἅμα τὸν ἔγγιξε, ἰατρεύθη. Τὸ ἔγγιζει εἰς ἓνα πτωχόν, καὶ γίνεται πλούσιος· τὸ ἔγγιζει εἰς ἓνα γέροντα, καὶ γίνεται νέος, παλληκάρι· τὸ ἔγγιξε εἰς ἓνα νεκρόν, εὐθὺς ἀνεστήθη. Βλέποντας ὁ πραγματευτής τοιαῦτα θαυμάσια, ἀναφην ἢ καρδία του ἀπὸ τὴν χαρὰν καὶ παίρνει τὸν τορβᾶ μὲ τὰ ἄσπρα καὶ πηγαίνει καὶ τὰ ρίπτει μέσα εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκράτησε μόνον τὸ διαμάντι, καὶ ἐπήγεν εἰς τὸ σπίτι του.

Ἦλθε καιρὸς νὰ ἀποθάνῃ ὁ πραγματευτής, καὶ κράζει ὅλους τοὺς δικούς του καὶ τοὺς λέγει: Παιδιά μου, ἔχω σαράντα-πενήντα χρόνους ὁποῦ ἐμπορευόμουν εἰς τὸν κόσμον· ποτὲ καμμίαν προκοπὴν

δὲν ἔκαμα. Ὑστερα εὐρῆκα ἓνα τορβᾶ, ὅπου εἶχε μέσα φλωρία κάλπικα, γρόσια κάλπικα, μαργαριτάρια κάλπικα, καὶ μέσα εἰς τὴν μέσην τοῦ τορβᾶ εὐρῆκα ἓνα διαμάντι, καὶ ἔχει τοιαύτην ἐνέργειαν, ὅπου καὶ νεκροὺς ἀνασταίνει καὶ πτωχοὺς πλουτίζει, καὶ τυφλῶν τὰ ὄμματα ἀνοίγει καὶ κωφοὺς κάμνει καὶ ἀκούουν, καὶ κάθε ἀσθένειαν τὴν ἰατρεύει. Ὅμως τώρα γρήγορα θὰ σᾶς ἀφήσω τὴν υἱείαν καὶ μέλλω ν' ἀποθάνω, καὶ δὲν ἔχω νὰ σᾶς ἀφήσω ἄλλην κληρονομίαν παρὰ τοῦτο τὸ διαμάντι. Μὰ πρέπει καὶ ἡ εὐγενεία σας, νὰ εὑρετε τόπον νὰ τὸ ἀποθέσετε, νὰ εἶναι ἐπιτήδειος καθὼς πρέπει, διότι δὲν στέκει εἰς ὅ,τι τόπον καὶ ἂν τύχη.

Ἦλθε καιρὸς καὶ ἀπέθανε ὁ πραγματευτής· ἀπέμεινε τὸ διαμάντι εἰς τοὺς δικούς του. Ἐκοίταξαν καὶ αὐτοὶ νὰ εὑρουν τόπον νὰ τὸ ἐναποθηκεύσωσι, καθὼς τοὺς παρήγγειλε ὁ πραγματευτής. Εὐρίσκουν λοιπὸν ἓνα μάρμαρον τρίγωνον, ἰσόπλευρον· τὸ βάνουν ἐπάνω εἰς τὸ μάρμαρον τὸ διαμάντι, μὰ δὲν ἐστάθη· ἐλυπήθησαν, πὼς δὲν εὑρον τόπον νὰ τὸ ἀπιθώσωσι (τοποθετήσουν). Πάλιν βάνουν ἓνα πανὶ ἄσπρο εἰς τὸ μάρμαρον διὰ μαλάκωμα, τὸ ἀπιθώνουν, δὲν στέκει τὸ διαμάντι· πάλιν ἐλυπήθησαν. Ὑστερα ξαναστρώνουν ἓνα ἄλλο πανὶ ἐπάνω στὸ ἄλλο, ἀπιθώνουν τὸ διαμάντι, καὶ τότε εὐθὺς ἐστάθη τὸ διαμάντι. Τότε ἐχάρησαν πολὺ καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν.

Τώρα πρέπει νὰ ἴδωμεν, πρῶτον, ποῖος εἶναι ὁ πραγματευτής· δεύτερον τί εἶναι ὁ τορβᾶς· τρίτον, τί εἶναι τὰ γρόσια· τέταρτον, τί εἶναι τὰ φλωρία· πέμπτον, τί εἶναι τὰ μαργαριτάρια, ἕκτον, τί εἶναι τὸ διαμάντι· ἕβδομον, ποῖοι εἶναι οἱ ἀργυραμοιβεῖς· ὄγδοον, ποῖοι εἶναι οἱ συγγενεῖς τοῦ πραγματευτοῦ· ἕνατον, τί εἶναι τὸ μάρμαρον· δέκατον, τί δηλοῖ τὸ ἓνα πανί· ἐνδέκατον, τί δηλοῖ τὸ δεύτερον πανί. Αὐτὰ εἶναι τὰ ἕνδεκα ζητήματα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐξηγήσωμεν.

Πρῶτον πραγματευτής, παραλογιστής, μπεκρής, ἀκαμάτης, τεμπέλης εἶναι ἡ ἀφεντιά μου. Ἐπραγματευόμην σαράντα - πενήντα χρόνους, εἰς τί ἐπραγματευόμουν; Ἐφθειρα τὴν ζωὴν μου εἰς τὴν σπουδὴν σαράντα - πενήντα χρόνους. Μὲ ἀξίωσεν ὁ Θεὸς καὶ εὐρῆκα ἓνα τορβᾶν. Τί εἶναι ὁ τορβᾶς; Εἶναι τὸ ἅγιον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Τὸ ἀνοίγω καὶ βρίσκω μέσα φλωρία κάλπικα. Τί εἶναι τὰ φλωρία; Εἶναι οἱ ἑβραῖοι, ὅπου λέγουν πὼς πιστεύουν, μὰ εἶναι κάλπικη ἡ

πίστις των, τοῦ διαβόλου. Εὐρίσκω μέσα γρόσια κάλπικα. Τί δηλοῦν τὰ γρόσια; Εἶναι οἱ ἀσεβεῖς, ὅπου λέγουν πὼς πιστεύουν, μὰ εἶναι κάλπικη ἢ πίστις των, τοῦ διαβόλου. Εὐρίσκω μέσα μαργαριτάρια ψεύτικα. Τί δηλοῦν τὰ μαργαριτάρια; Εἶναι οἱ αἰρετικοί, ὅπου λέγουν πὼς πιστεύουν εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα, μὰ εἶναι ψεύτικη, τοῦ διαβόλου καὶ αὐτῶν. Τί εἶναι τὸ διαμάντι; Εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεός. Ποῖοι εἶναι οἱ ἀργυραμοιβεῖς; Εἶναι οἱ Προφῆται, ὅπου ἐπροκήρυξαν τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ προανάρχου καὶ παντοδυνάμου Πατρός. Ποῖοι εἶναι οἱ συγγενεῖς τοῦ πραγματευτοῦ; Εἶναι οἱ εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι χριστιανοί, τὰ τέκνα καὶ αἱ θυγατέρες τοῦ Χριστοῦ μας. Τί εἶναι τὸ μάρμαρον τὸ τρίγωνον καὶ ἰσόπλευρον; Εἶναι ἓνας ἄνθρωπος, ὅπου λέγει πὼς πιστεύει εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα· μὰ δὲν φθάνει ἐκεῖνη ἢ πίστις γὰρ νὰ σωθῆ δὲν στέκει τὸ διαμάντι. Τί ἄλλο χρειάζεται; Χρειάζεται τὸ πρῶτον πανί· μὰ δὲν στέκει τὸ διαμάντι, ἦτοι, ὁ Χριστός. Ἐνας ἄνθρωπος, ὅπου λέγει πὼς πιστεύει εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα, ἔχει τὸ πρῶτον πανί, τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεόν, ὅπου νὰ ἔχη ὁ ἄνθρωπος, μὰ δὲν σώζεται, ἀλλὰ χρειάζεται καὶ τὸ δεύτερον πανί καὶ τότε στέκει. Τί δηλοῖ τὸ δεύτερον πανί; Εἶναι ἓνας ἄνθρωπος, ὅπου πιστεύει εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα καὶ ἔχει ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς του, ἦγουν, τὸ δεύτερον πανί· καὶ τότε στέκει τὸ διαμάντι, ἦτοι, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεός.

Ἐνας ἄνθρωπος, ὅπου ἔχει τὸν Θεὸν εἰς τὴν καρδίαν του, ἔχει ὅλα τὰ καλὰ καὶ ἀμαρτίαν δὲν ἔχει ποτέ του νὰ κάμη. Καὶ ὅταν δὲν ἔχη τὸ διαμάντι εἰς τὴν καρδίαν του, τὴν ἀγάπην, ἦτοι, τὸν Χριστόν, ἔχει τὸν διάβολον. Καὶ ὅποιος ἔχει τὸν διάβολον, ἔχει ὅλα τὰ κακά, καὶ ὅλας τὰς ἀμαρτίας τὰς κάμνει. Λοιπόν, ἀδελφοί μου, μέλλω νὰ σᾶς ἀφήσω ὑγίειαν καὶ νὰ πηγαίνω, καὶ δὲν ἤξεύρω ἄλλη φορὰν ἂν μὲ ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς νὰ σᾶς ἀπολαύσω ἐδῶ σωματικῶς ἢ ὄχι. Ἄλλο δὲν ἔχω νὰ σᾶς ἀφήσω παρηγορίαν, σκέπην, φυλακτόν, παρὰ αὐτὸ τὸ διαμάντι. Μόνον νὰ τοῦ ἔχετε στρῶμα διὰ νὰ στέκη. Αὐτὸ τὸ διαμάντι ἔχει ὅλα τὰ καλὰ τῶν χριστιανῶν, ψυχικὰ καὶ σωματικὰ, καὶ καλότυχος ἐκεῖνος ὅπου ἤξιώθη νὰ τὸ ἔχη εἰς τὴν καρδίαν του, διότι ἔχει ἓνα πολῦτιμον θησαυρόν.

2. Η ύπερηφανία

Ένας άσκητής παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ τοῦ φανερώσῃ πολλὰ μυστήρια. Καὶ βγαίνοντας ἀπὸ τὸ κελλί του νὰ ὑπάγῃ εἰς μίαν χώραν, εἰς τὸν δρόμον ὁποῦ πήγαιεν, σμίγει μὲ ἓνα Ἄγγελον, μὰ δὲν τὸν ἐγνώρισεν ὁ άσκητής· ἐνόμισεν πὼς ἦτο ἄνθρωπος. Εἰς τὸν δρόμον ἀπαντοῦν ἓνα ἄλογο ψόφιο· ἔπιασεν ὁ άσκητής τὴν μύτην του, ὁ Ἄγγελος τίποτε. Πηγαίνουν παρέκει, ἀπαντοῦν ἓνα βόδι ψόφιο, ὁποῦ ἐβρωῶμα· πάλιν πιάνει ὁ άσκητής τὴν μύτην του, ὁ Ἄγγελος τίποτε. Πηγαίνουν παρέκει, ἀπαντοῦν ἓνα σκύλον ψόφιον· πιάνει ὁ άσκητής τὴν μύτην του, ὁ Ἄγγελος τίποτε.

Κοντὰ ὁποῦ ἤθελον νὰ φθάσουν εἰς τὴν χώραν, εὕρισκουν μίαν κόρην πολὺ ὠραίαν, μὲ στολίδια καὶ φορέματα πολύτιμα. Τότε ὁ Ἄγγελος ἔπιασε τὴν μύτην του. Βλέποντας ὁ άσκητής τοῦ λέγει: Τί εἶσαι σύ, Ἄγγελος, ἄνθρωπος ἢ διάβολος; Ἀπαντήσαμεν τὸ ψόφιο ἄλογο ὁποῦ ἐβρωμοῦσε, δὲν ἔπιασες τὴν μύτην· ὁμοίως καὶ τὸ βόδι καὶ τὸν σκύλον, καὶ δὲν εἶδα νὰ πιάσῃς τὴν μύτην σου· καὶ τώρα, ὁποῦ ἀπαντήσαμεν τέτοιαν ὠραίαν κόρην, ἔπιασες τὴν μύτην σου; Τότε φανερώνεται ὁ Ἄγγελος καὶ τοῦ λέγει πὼς κανένα πρᾶγμα δὲν βρωμᾷ τοῦ Θεοῦ, περισσότερο ὡσὰν τὴν ὑπερηφανίαν. Καὶ λέγοντας τὸν λόγον ἔγινεν ἄφαντος ὁ Ἄγγελος. Εὐθύς ἐγύρισεν ὁ άσκητής εἰς τὸ κελλίον του καὶ ἔκλαιε διὰ τὰς ἁμαρτίας του παρακαλῶν τὸν Θεὸν νὰ τὸν φυλάττῃ ἀπὸ τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου καὶ νὰ μὴν τὸν ρίψῃ εἰς ὑπερηφανίαν καὶ κολασθῇ.

3. Ἡ ἀγιότης τῆς ἱερωσύνης

Ἐνας ἄνθρωπος ἐξωμολογεῖτο δεκαπέντε χρόνους εἰς ἓνα πνευματικόν· καὶ πηγαίνοντας πάλιν νὰ ἐξομολογηθῆ, τὸν εὔρε ὁποῦ ἐπόρνευε μὲ μίαν γυναῖκα. Καὶ λέγει: Ἄχ! Ἀλλοίμονον εἰς ἐμένα· ἔχω τόσους χρόνους ὁποῦ ἐξομολογοῦμαι, καὶ τώρα θὰ κολασθῶ· ὅσα καὶ ἂν μοῦ ἐσυγχώρησεν, εἶναι ὅλα ἀσυγχώρητα. Λέγων αὐτὸν τὸν λόγον εὐθὺς ἔφυγεν.

Εἰς τὴν ὁδὸν ἐδίψασε. Πηγαίνει παρέχει καὶ εὕρισκει ἓνα νερόν, ὁποῦ ἔτρεχε τόσον καθαρόν, ὥστε λέγει: Ἐὰν ἐδῶ τοῦτο τὸ νερόν ἔχη τόσην καθαρότητα, ἀμὴ ἐκεῖ εἰς τὴν βρύσιν ὁποῦ τρέχει, πόσην διαφορὰν θὰ ἔχη; Ἐσκυψε καὶ ἔπιε. Πηγαίνοντας ἔφθασεν εἰς τὴν βρύσιν καὶ βλέπει τὸ νερόν ὁποῦ ἔβγαινον ἀπὸ τὸ στόμα ἐνὸς σκύλου! Ἀναστέναξε καὶ λέγει: Ἀλλοίμονον εἰς ἐμένα· ἐμαγαρίστηκα. Τότε ἄγγελος Κυρίου τοῦ λέγει: Διατί πρῶτον ποῦ ἔπιες τὸ νερόν δὲν ἐμαγαρίστης, καὶ τώρα ὁποῦ εἶδες ὁποῦ βγαίνει ἀπὸ τοῦ σκύλου τὸ στόμα τὸ ἐμίσησες; Μήπως δὲν εἶναι τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ ἔκαμε τὸν οὐρανόν, τὴν γῆν καὶ τὰ πάντα; Ἐὰν ὁ σκύλος εἶναι ἀκάθαρτος, μὴν λυπῆσαι, τὸ νερόν δὲν εἶναι ἰδικόν του. Ὅμοίως καὶ ὁ πνευματικὸς ὁποῦ σὲ ἐξωμολογοῦσε· ἢ συγχώρησις ὁποῦ σοῦ ἔκαμνε μήπως ἦτο δική του; Ἐκεῖνη εἶναι τοῦ παναγίου Πνεύματος. Ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖνος ἔχει τὸν χαρακτῆρα τῆς ἱερωσύνης, εἶναι ἀνώτερος καὶ ἀπὸ βασιλεῖς καὶ Ἀγγέλους. Μὰ ἂν ἐπόρνευε, τί σὲ μέλλει; Ἐκεῖνος παρουσιάζει τὸ στόμα τοῦ σκύλου, καὶ μὴν λυπᾶσαι· ὅσα καὶ ἂν σοῦ ἐσυγχώρησε, εἶναι ὅλα συγχωρημένα· μόνον πήγαινε καὶ βάλε του μετάνοιαν καὶ παρακάλεσέ τον νὰ σὲ συγχωρήσῃ, καὶ ἐκεῖνον ὁ Θεὸς ἔχει νὰ τὸν ἐξετάσῃ. Καὶ ἔγινεν ἄφαντος ὁ Ἄγγελος.

Ἐπῆγεν ὀπίσω ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν πνευματικόν καὶ τοῦ διηγεῖται τὰ πάντα καὶ τοῦ ἔβαλε μετάνοιαν καθὼς τοῦ εἶπεν ὁ Ἄγγελος. Ἀκούοντας ὁ πνευματικὸς ταύτην τὴν διήγησιν ἔκλαυσε, ἐμετανόησε καὶ ἐσώθη. Ἡμεῖς πρέπει νὰ κατηγορῶμεν τὸν ἑαυτὸν μας καὶ σωζόμεθα.

4. Ὁ σοφὸς πνευματικὸς

Ἐνας ἄνθρωπος πλούσιος ἐθησαύριζε κατὰ πολλὰ· ποτὲ δὲν ἤθελε μήτε νὰ ἐξομολογηθῆ μήτε ἐλεημοσύνη νὰ κάμη. Εἶχεν ἕνα υἱὸν ἕως δέκα χρονῶν. Ἦλθε καιρὸς καὶ ἀρρώστησε ὁ ἄρχοντας ἐκεῖνος. Τοῦ ἔλεγον οἱ δικοὶ του νὰ ἐξομολογηθῆ, νὰ κάμη διὰ τὴν ψυχὴν του κάτι· αὐτὸς τοὺς ἔλεγεν: Ἄς εἶναι καλὰ τὸ παιδί μου· ἐκεῖνο ἔχει νὰ κάμη διὰ τὴν ψυχὴν μου. Ὅλος μὲ τὸν διάβολον ἦτο, καὶ ἡ γνώμη του δὲν ἤλλαξεν.

Εἰς τὸ τόπον ἐκεῖνον ἦτο ἕνας πνευματικὸς ἐνάρετος. Πηγαίνει καὶ ξυρίζει τὰ γένεια του, ἐνδύεται κοσμικὰ ἐνδύματα καὶ πηγαίνει εἰς τὸ σπίτι τοῦ πλουσίου. Κτυπᾷ τὴν θύραν· βγαίνουν καὶ τὸν ἐρωτοῦν τί γυρεύει. Ἀπεκρίθη πὼς εἶναι ξένος ἄνθρωπος καὶ ἔτυχα ἐδῶ, λέγει, εἰς τὴν χώραν σας· ἔμαθα πὼς εἶναι ὁ ἄρχοντας τῆς χώρας ἀρρώστος καὶ ἦλθα νὰ τὸν ἰδῶ, ἐπειδὴ εἶμαι ἰατρός. Εὐθὺς τὸν ἐδέχθησαν. Ἦσαν ὅλοι οἱ συγγενεῖς του γύρω του καὶ τὸν ἐπαράστεκαν. Τοὺς λέγει: Πὼς εἶναι ὁ ἀρρώστος; Ἀπεκρίθη ὁ ἀρρώστος καὶ τοῦ λέγει: Ἀσχημα εἶμαι, ἀφέντη. Λέγει ὁ ἰατρός: Τί σοῦ λέγουν οἱ ἰατροὶ τῆς χώρας σας; Λέγει ὁ ἀρρώστος: Μοῦ λέγουν πὼς εἶμαι ἀσχημα, διὰ θάνατον. Τὸν πιάνει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τοῦ λέγει ὁ πνευματικὸς ἰατρός: Καὶ ἡ ἀφεντιά μου λέγει ὅτι πεθαίνεις. Μὰ ἀνίσως καὶ εὐρίσκετο ἕνα ἰατρικὸν ὅπου γινώριζω, δὲν ἀπέθνησκεις. Τοῦ λέγει: Τί ἰατρικὸν εἶναι ἐκεῖνο ὅπου χρειάζεται νὰ εὐρωμεν; Καμώνεται πὼς δὲν ἠξεύρει καὶ ἐρωτᾷ: Ἐχεις κανένα παιδί; Τοῦ εἶπαν πὼς μόνον ἕνα ἔχει. Τοῦ λέγει ὁ πνευματικὸς: Νὰ μὴν λυπᾶσαι τὸ ἰατρικὸν σου εὐρέθη. Σοῦ ὑπόσχομαι πὼς δὲν ἀποθνήσκεις. Ζήτησε νὰ τοῦ δώσουν μιὰ κούπα νερὸ καὶ ἀλεύρι. Τὰ ἀνακατώνει καὶ προσποιεῖται πὼς κάτι ἄλλο ἰατρικὸν βάνει μέσα καὶ λέγει: Τώρα τὸ ἰατρικὸν εἶναι ἔτοιμον, μόνον χρειάζεται νὰ ἔλθῃ τὸ παιδί σου ἐδῶ, νὰ τοῦ τρυπήσω τὸ δάκτυλόν του τὸ μικρὸν μὲ τὸ βελόνι, νὰ στάξῃ τρεῖς σταλαματιῆς αἶμα, νὰ σοῦ τὸ δώσω νὰ τὸ πῆγῃ καὶ εὐθὺς νὰ γίνῃς καλά. Τὸ παιδί ἔπαιζε μὲ τὰ ἄλλα παιδιὰ. Στέλλουν εὐθὺς καὶ τοῦ λέγουν: Ἐλα, παιδί μου, ὅπου ἦλθεν ἕνας ἰατρός νὰ κάμη τὸν πατέρα σου καλά. Τὸ παιδί

ἤθελε νὰ παίξει, ὅμως τὸ ἔφεραν. Καθὼς τὸ βλέπει ὁ ἰατρὸς τοῦ λέγει: Ἔλα, παιδί μου, νὰ σοῦ τρυπήσω τὸ μικρὸν δάκτυλον μ' ἓνα βελόνι, νὰ στάξῃ τρεῖς σταλαγματιῆς αἷμα ἐδῶ μέσα ὅπου ἔχω κάτι ἰατρικόν, νὰ δώσω νὰ τὸ πῆν ὁ πατέρας σου, νὰ γίνῃ εὐθὺς καλά. Λέγει τὸ παιδί: Ἐτρελλάθηκα ἢ ἐπαλάβωσα νὰ χαλάσω τὸ δάκτυλόν μου; Λέγει ὁ ἰατρὸς: Εἰς σέ, παιδί μου, κρέματα ἢ νὰ ζήσῃ ἢ ν' ἀποθάνῃ. Δὲν βλέπεις πόσα ἐσύναξε νὰ σοῦ ἀφήσῃ; Λέγει τὸ παιδί: Ζήσῃ δὲν ζήσῃ δὲν χαλῶ τὸ χέρι μου. Καὶ ἔφυγε.

Λέγει ὁ ἰατρὸς τοῦ ἄρχοντος: Εἶμαι ὁ πνευματικὸς τῆς χώρας καὶ τὸ ἔκαμα τοῦτο, διὰ νὰ σοῦ δείξω πὼς ἀπὸ τὸ παιδί σου μὴν ἐλπίζῃς τίποτε διὰ τὴν ψυχὴν σου νὰ σοῦ κάμῃ. Τότε σηκώνεται ὁ ἄρρωστος καὶ λέγει: Ἐκόλασα τὴν ψυχὴν μου διὰ τὸ παιδί μου, νὰ τοῦ ἀφήσω πολλά, καὶ ἐκεῖνο δὲν τὸ ἐβάσταξε ἢ καρδιά του νὰ δώσῃ τρεῖς σταλαγματιῆς αἷμα διὰ τὴν ζωὴν μου; Καλὰ λέγει, πνευματικέ μου. Εὐθὺς γυρεύει τὰ δευτέρια του, τὸ ὁμολογὸ του (ἔγγραφο μὲ τὸ ὁποῖο ἀναγνωρίζεται κάποια πράξι, δηλαδή, διαθήκη) καὶ τὰ ξεσχίζει. Ἐμοίρασεν ὅλα του τὰ πράγματα, δὲν ἄφησε τίποτε, καὶ τὸ παιδί του τὸ κατέστησε πάμπτωχον, καὶ ἐκέρδισε τὸν Παράδεισον νὰ χαίρεται πάντοτε.

Τώρα ὅσοι ἔχετε παιδιά, μὴν ἐλπίζετε καὶ λέγετε, πὼς εἶναι καλὸ τὸ παιδί μου καὶ ἐκεῖνο ἔχει νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ψυχὴν μου. Ὅτι κάμνει ὁ ἄνθρωπος μόνος του, ἐκεῖνο εὐρίσκει εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν.

5. Ὁ Χριστιανισμός

Ἦτο ἓνας ἔλληνας (εἰδωολάτρης) μίαν φορὰν καὶ λέγει: Θέλω νὰ γίνω ἑβραῖος. Εἶναι τρεῖς νόμοι· ὁ φυσικὸς νόμος εἶναι τῶν ἑβραίων, ὁ σαρκικὸς τῶν τούρκων καὶ ὁ πνευματικὸς τῶν χριστιανῶν. Λέγει ὁ ἔλληνας: Ἄς πιάσω τὸν φυσικὸν νόμον. Τὸν διαβάζει καὶ λέγει: Ὅποιος σοῦ πάρῃ τὸ φόρεμά σου, πάρε του καὶ σὺ τὸ ἰδικόν του· ὅποιος σὲ ἀδικήσῃ δέκα γρόσια, πάρε του καὶ σὺ ἄλλα δέκα· ὅποιος σοῦ σκοτώσῃ τὸν ἀδελφόν σου, σκότωσε καὶ σὺ. Λέγει ὁ ἔλληνας: Πηγαίνω εἰς ἓνα δρόμον· ἔρχεται ἓνας νὰ μοῦ πάρῃ τὸ ἐπανωφόριον· θέλω νὰ τοῦ πάρω τὸ δικόν του κατὰ τὸν νόμον ἐκεῖνον· ἐκεῖνος δὲν μὲ ἀφήνει· πρέπει ἢ νὰ τὸν φονεύσω ἢ νὰ μὲ φονεύσῃ. Λέγει ὁ ἔλληνας: Δὲν εἶναι καλὸς νόμος τῶν ἑβραίων.

Τώρα θέλω νὰ γίνω τούρκος. Πιάνει τὸν σαρκικόν, τὸν διαβάζει καὶ λέγει ὅτι νὰ ἐντροπιάζῃ τόσας γυναῖκας καὶ πολλὰ ἄλλα αἰσχρά. Λέγει ὁ ἔλληνας: Δὲν μ' ἀρέσει καὶ αὐτὸς ὁ νόμος, εἶναι γουρουνήσιος.

Πάλιν λέγει: Ἀπὸ τούρκος θέλω νὰ γίνω χριστιανός. Πιάνει τὸν πνευματικὸν νόμον, τὸν διαβάζει καὶ εὐρίσκει ὅπου τοῦ λέγει: Ὅποιος σοῦ πάρῃ τὸ ἓνα φόρεμα, νὰ τοῦ δώσῃς καὶ τὸ ἄλλο· καὶ ὅποιος σοῦ πάρῃ δέκα γρόσια, νὰ τοῦ δώσῃς ἄλλα δέκα· καὶ ὅποιος σοῦ δώσῃ ἓνα ῥάπισμα ἀπὸ τὸ δεξιόν, νὰ γυρίσῃς καὶ τὸ ἀριστερόν νὰ σοῦ δώσῃ καὶ ἄλλο. Τότε λέγει ὁ ἔλληνας: Νὰ κάμω μίαν δοκιμὴν. Πηγαίνω εἰς ἓνα δρόμον· ἔρχεται ἓνας νὰ μοῦ πάρῃ τὸ ἓνα ἔνδυμα, κατὰ νόμον πρέπει νὰ τοῦ εἰπῶ: Στάσου, ἀδελφέ, νὰ σοῦ δώσω καὶ τὸ ἄλλο. Ἔρχεται νὰ μοῦ πάρῃ δέκα γρόσια· πρέπει νὰ τοῦ εἰπῶ: Στάσου, ἀδελφέ, νὰ σοῦ δώσω καὶ ἄλλα δέκα. Ἔρχεται νὰ μοῦ δώσῃ ἓνα μπάτσο· πρέπει νὰ γυρίσω καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος νὰ μοῦ δώσῃ καὶ ἄλλον. Ἐμένα μοῦ φαίνεται πῶς, ὅσον καὶ ἂν εἶναι κακὸς ἄνθρωπος καὶ ἄγριος, μὲ τὸ ἡμέρον, σὰν τοῦ ὁμιλήσω ταπεινὰ καὶ γλυκὰ λόγια, ἐκεῖνος θὰ παρακινηθῇ νὰ μοῦ τὰ δώσῃ ὀπίσω τὰ πράγματά μου ἢ καὶ νὰ μὴν μὲ φονεύσῃ. Διότι ὡσὰν τοῦ ἀντισταθῶ, ἢ θὰ μὲ φονεύσῃ ἢ θὰ τὸν φονεύσω. Λοιπὸν τοῦτος ὁ νόμος, ὁ πνευματικὸς, εἶναι καλός, καὶ θὰ γίνω χριστιανός.

6. Εικόνες τῆς Ἁγίας Τριάδος

Χωρὶς τὴν πέτραν, τὸ τσακμάκι καὶ τὴν ἴσκαν φωτιὰ δὲν πιάνει· καθὼς δὲν ἤμποροῦν νὰ λείψουν τὰ τρία ὁμοῦ, ἔτσι καὶ ἡ Ἁγία Τριάς τρία εἶναι καὶ ἓνα. Ἡ καθὼς τὸν νερὸν εἶναι ἓνα, τὸ χαλάζι καὶ τὸ χιόνι, τρία μιᾶς φύσεως καὶ τὰ τρία. Ἡ ψυχὴ εἶναι μία· ἓνα πρόσωπον γεννᾷ τὸν λόγον· εἶναι καὶ ἡ πνοή, εἶναι τῆς ψυχῆς καὶ ὄχι τοῦ σώματος. Ἡ μὲν ψυχὴ εἶναι εἰς τύπον τοῦ Πατρὸς, ὁ δὲ λόγος τῆς ψυχῆς εἶναι εἰς τύπον τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἡ δὲ πνοὴ τῆς ψυχῆς εἰς τύπον τοῦ παναγίου Πνεύματος. Ἡ ψυχὴ γεννᾷ τὸν λόγον μὲ τὸν νοῦν, καὶ δεύτερον τὸν λόγον τὸν γεννοῦν τὰ χεῖλη. Καὶ καθὼς ὁ λόγος γεννᾶται ἀπὸ τὴν ψυχὴν πρῶτον καὶ δὲν φανερώνεται, καὶ δεύτερον μὲ τὰ χεῖλη γίνεται φανερός, οὕτως ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγεννήθη πρὸ τῶν αἰῶνων ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα· ἀλλὰ δὲν ἐφανερώνετο εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἀμὴ ἔστεκεν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς. Ἔτι καὶ δεύτερον ἐγεννήθη ἐκ τῶν χειλέων τῶν Προφητῶν καὶ ἐκ τῆς πανάγνου Μαρίας τῆς ἀειπαρθένου, καὶ τότε ἔγινε φανερός εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Δευτέρα γέννησις λέγεται ἐκ τῆς σαρκὸς ὅπου ἐφανερώθη. Καὶ ὅταν ἦτο εἰς τὸν Σταυρόν, ἔπασχεν ἡ ἀνθρωπότης, ἡ ὕλη τῆς σαρκὸς, ἡ δὲ Θεότης ἔμεινεν ἀπαθής. Καὶ καθὼς ὅταν ὁ ἥλιος φωτίζει τὸ δένδρον καὶ ὁ δενδροκόπτης κόπτοντας μὲ τὸ τσεκούριον, τὸ μὲν δένδρον πάσχει κοπτόμενον, αἱ δὲ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, ὅπου εἶναι ἐπάνω εἰς τὸ δένδρον, ἀκοπτες καὶ ἀβλαβεῖς μένουν, οὕτω καὶ ἡ Θεότης τοῦ Χριστοῦ μας· ἂν καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ πάθους ἦτο ἠνωμένη μὲ τὴν σάρκα καὶ δὲν ἐχωρίσθη ἀπὸ αὐτὴν, καθὼς καὶ ὁ ἥλιος ἀπὸ τὸ δένδρον, καὶ δὲν ἔπαθεν, οὕτω καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἔπαθεν ὡς τὸ δένδρον, ἡ δὲ Θεότης ἔμεινεν ἀβλαβῆς ὡς ὁ ἥλιος!

Ἀποσπάσματα*

1

Εὐλογημένοι χριστιανοί, οἱ πολλοὶ ἱεροὶ Ναοὶ οὔτε διατηροῦν οὔτε ἐνισχύουν τὴν πίστιν μας ὅσον καὶ ὅπως πρέπει, ἐὰν οἱ εἰς τὸν Θεὸν πιστεύοντες δὲν εἶναι φωτισμένοι ὑπὸ τῶν τε παλαιῶν καὶ νέων Γραφῶν. Ἡ πίστις μας δὲν ἐστερεώθη ἀπὸ ἀμαθεῖς ἀγίους, ἀλλὰ ἀπὸ σοφοῦς καὶ πεπαιδευμένους, οἵτινες καὶ τὰς ἀγίας Γραφὰς ἀκριβῶς μᾶς ἐξήγησαν καὶ διὰ θεοπνεύστων λόγων ἀρκούντως μᾶς ἐφώτισαν. Σήμερον ὅμως ἔνεκα τῶν ἐξ ἀμαρτιῶν συμπεσουσῶν δεινῶν περιστάσεων λείπουσιν ἢ τοῦλάχιστον εἰσὶ σπανιώτατοι τοιοῦτοι σοφοὶ καὶ ἐνάρετοι ἄνδρες, ὅπως διατηρήσωσι ἀνεπηρεάστως τοὺς Ὁρθοδόξους ὁμογενεῖς μας. Διότι πῶς δύναται νὰ διατηρηθῇ ἀβλαβὲς τὸ ἔθνος μας κατὰ τε τὴν θρησκείαν καὶ ἐλευθερίαν, ὅποταν ὁ ἱερὸς κληρὸς ἀγνοῇ κατὰ δυστυχίαν τῶν ἀγίων Γραφῶν τὴν ἐξήγησιν, ἥτις ἐστὶ τὸ φῶς καὶ ἡ στερέωσις τῆς πίστεως; Ὅταν ἓνας ποιμὴν δὲν γνωρίζῃ τὸ θρηπτικὸν χόρτον διὰ τὸ ποιμνιὸν του, δὲν θεραπεύῃ τὰ τυχόντα πάθη του, δὲν προφυλάττῃ αὐτὰ ἀπὸ ἄγρια θηρία καὶ κλέπτας, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ διατηρηθῇ διὰ πολὺν καιρὸν ἐκεῖνο τὸ ποιμνιον; Λοιπόν, τέκνα μου Πάργιοι, πρὸς διαφύλαξιν τῆς πίστεως καὶ ἐλευθερίας τῆς πατρίδος, φροντίσατε νὰ συστήσητε ἀνυπερθέτως σχολεῖον ἑλληνικόν, δι' οὗ θὰ γνωρίσωσι τὰ τέκνα ὑμῶν ὅσα ὑμεῖς ἀγνοεῖτε.

2

Τέκνα μου ἀγαπητὰ ἐν Χριστῷ, διατηρήσατε γενναίως καὶ ἀτρομήτως τὴν ἱεράν ἡμῶν θρησκείαν καὶ τὴν γλῶσσαν τῶν πα-

* Τὰ 4 ἀποσπάσματα ποὺ ἀκολουθοῦν ἀναδημοσιεύονται κατὰ σειρὰν ἀπὸ τὰ: Χριστοφόρου Περόραιβοῦ, Σύντομος βιογραφία Ῥήγα, 1860, σελὶς 12, Τριαντ. Μπάρτα, Περὶ ἐποίκων Ῥωμαίων ἐν Ἑλλάδι, 1878, σ.σ. 9-10, Ἴω. Λαμπρίδου, Περὶ τῶν ἐν Ἠπείρῳ ἀγαθοεργημάτων, Α', 1880, σελὶς 18 καὶ Κ.Δ. Μέρτζιου, Τὸ ἐν Βενετίᾳ κρατικὸν ἀρχεῖον, περ. Ἠπειρωτικὰ Χρονικά 15 (1940), σσ. 11-12.

τέρων, διότι ἀμφότερα ταῦτα χαρακτηρίζουσι τὴν φιλάτην ἡμῶν πατρίδα καὶ ἄνευ τούτων τὸ ἔθνος ἡμῶν καταστρέφεται. Μὴν ἀπελπισθῆτε, ἀδελφοί μου, ἡ θεία Πρόνοια θέλει πέμψει μίαν ἡμέραν τὴν οὐράνιον σωτηρίαν ἵνα φαιδρύνῃ τὰς καρδίας ἡμῶν πρὸς ἀπαλλαγὴν ἐκ τῆς ἐλεεινῆς καταστάσεως ἐν τῇ ὁποίᾳ εὕρισκόμεθα.

3

Ταλαίπωροι καὶ ἐλεεινοί, περὶ σωτηρίας δύο ἢ τριῶν πατριωτῶν σας φροντίζοντες, λησμονεῖτε, ὅτι πάντες σὺν γυναιξὶ καὶ παιδίοις κινδυνεύετε νὰ καταποντισθῆτε εἰς τὸ βάθος τῆς ἀβύσσου, ἐξ ἧς ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος οὐδέποτε θὰ ἐξέλθῃτε.

4

Μᾶς ἐξηγεῖ ἡ Ἁγία Γραφή, τὸ ἅγιον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὅτι κατὰ τὸν ὄγδοον αἰῶνα θὰ τελειώσῃ ὁ κόσμος αὐτὸς καὶ ὅτι ὁ παντοδύναμος Θεὸς θ' ἀποστείλῃ κατὰ πρῶτον τὸν προφήτην Ἡλίαν νὰ κηρύξῃ εἰς τοὺς χριστιανοὺς νὰ μένουν σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν των, διότι κατόπιν θὰ ἔλθῃ ὁ ἀντίχριστος, ὅστις θὰ κηρύξῃ εἰς τοὺς χριστιανοὺς ν' ἀρνηθοῦν τὴν πίστιν των. Ὁ προφήτης Ἡλίας εἶναι ζωντανὸς ἀπὸ τόσες χιλιάδες χρόνια καὶ μόνον ὁ Θεὸς γνωρίζει ποῦ τὸν κρατεῖ ἕως τὴν σήμερον. Ἄν θέλετε νὰ μάθητε ποῦ εἶναι, εἶναι καὶ αὐτὸς ἐδῶ. Τὰ λόγια ποῦ σᾶς λέγω εἶναι δικά του καὶ μὴν περιμένετε κανένα ἄλλον νὰ τὰ κηρύξῃ. Ὁ προφήτης Ἡλίας, χριστιανοί μου, ὅταν θὰ ἔλθῃ νὰ διδάξῃ, δὲν θὰ φανερωθῇ εἰς τὸν κόσμον ὡς λέγει τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Μόνον δύο πράγματα θὰ φανερωθοῦν: Ὁ ζῆλός του καὶ τὸ κήρυγμά του. Καὶ τῶν δύο αὐτῶν μὲ κατέστησεν ἄξιον ὁ Θεὸς καὶ μοῦ τὰ ἐδώρησε μὲ τὸ ἄπειρόν του ἔλεος.

*Διὰ χειρὸς Εὐφημίας μοναχῆς πρώην Καθηγουμένης
Ἱερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου, Ἀναλήψεως Αἰτωλίας.*

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Σώζονται δώδεκα ἐπιστολὲς τοῦ ἁγίου Κοσμά, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ μὲν τρεῖς ἀπευθύνονται πρὸς πρόσωπα (δύο πρὸς ἱερομονάχους καὶ μία πρὸς ἓνα τοῦρκο), οἱ δὲ ὑπόλοιπες ἑννέα πρὸς τοὺς κατοίκους διαφόρων χωρίων.

Στὶς ἑννέα αὐτὲς ἐπιστολὲς τὸ περιεχόμενο εἶναι παρόμοιο.

Τοὺς ὑπενθυμίζει ὅτι μὲ δική του προτροπὴ κτίσθηκε στὸ χωριό τους σχολεῖο καὶ τοὺς προτρέπει νὰ βοηθήσουν ὅλοι γιὰ νὰ συνεχισθῇ ἡ λειτουργία τοῦ σχολείου των.

*

Οἱ ἐπιστολὲς παρατίθενται κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ.

Ἡ ὑπογραφή τοῦ ἁγίου Κοσμά στὴν 11ῃ ἐπιστολῇ εἶναι ἡ κάτωθι:

1779: αὐθ' μὴν αὐγούστου
† Κοσμάς ἱερομόναχος
ἐπιπέμπει σὰς

1η

Πρὸς τὸν ἱερομόναχον
Γεώργιον Κλαδᾶν
τοποτηρητὴν Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κεφαλληνίας

Τῷ αἰδεσιμοτάτῳ καὶ ἔλλογιμωτάτῳ πατρὶ Γεωργίῳ Κλαδᾶ, μεγάλῳ οἰκονόμῳ καὶ ἀρχιδιδασκάλῳ Κεφαλληνίας, Κάστρον.

Σοφολογιώτατε, πανοσιώτατε, ἅγιε μέγα οἰκονόμη πάτερ Γεώργιε, ἀσπαζόμενος σὲ χαιρετῶ.

Ἐν Κυρίῳ, ἀδελφέ, εἶμαι ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς καὶ ἀμαθής, δοῦλος ἀνάξιος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν παρρακινούμενος δὲ ἀπὸ τοὺς πατριάρχας τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἀρχιερεῖς, ἡγουμένους καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸν πατριάρχην Σωφρόνιον νὰ διδάξω τοὺς χριστιανοὺς κατὰ δύναμιν, εὐρισκόμενον ἐδῶ εἰς τὸ εὐλογημένον νησίον καὶ λαμβάνοντας τὴν ἄδειαν τῶν... καὶ τοῦ Πρεβεδοῦρου εἰς τὴν Ἄσσον, μοὶ ἐφάνη εὐλογον καὶ νόμιμον τὸ νὰ ἀναφέρω εἰς τὴν πανοσιότητά σου καὶ ζητῶ ἄδειαν παρὰ σοῦ, ἐπειδὴ εἶσαι οἰκονόμος τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ συμβουλήν, ἐπειδὴ εἶσαι ἀδελφὸς καὶ γέννημα καὶ θρέμμα εἰς τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἤξεύρεις τὰ πράγματα καλύτερα. Συμβούλευσέ με, λοιπόν, ὅ,τι σὲ φωτίσῃ ὁ Θεὸς ἢ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως διὰ γράμματος, διὰ νὰ κάμωμεν τὸ χρέος μας.

Εὐχομαι σὲ καὶ διὰ σοῦ πάντας τοὺς χριστιανούς.

Υγίαινε.

αφοῦ (1777) Ἰουνίου ιγ'

Σὸς ἀδελφὸς ἐν Χριστῷ

† Κοσμάς ἱερομόναχος.

2α

Πρὸς τοὺς κατοίκους
τοῦ Ζαλόγγου

Εὐγενέστατοι ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα μου πνευματικά, οἱ κατοικοῦντες τὴν χώραν Ζάλογγον, ἀσπαζόμενος σᾶς εὐχομαι καὶ παρακαλῶ τὸν Ἅγιον Θεὸν διὰ τὴν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν σας ὑγίειαν.

Ἀδελφοί μου, ὡς δοῦλος ἀνάξιος τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, περιερχόμενος καὶ διδάσκων τὸ κατὰ δύναμιν τοὺς χριστιανοὺς ἦλθα καὶ ἐδῶ εἰς τὴν χώραν σας· καὶ βλέποντας ὅτι δὲν ἔχετε σχολεῖον ἐπαρακίνησα τοὺς χριστιανοὺς καὶ ἔδωκαν διὰ τὸ σχολεῖον τὸ κατὰ δύναμιν καὶ προαίρεσιν. Πρέπει δὲ καὶ ἡ εὐγενεὶα σας νὰ βοηθῆτε πάντοτε τὸ σχολεῖόν σας ἐξ ἰδίων πόρων ἢ ἀπὸ τὴν χώραν κοινῶς ἢ καὶ ἀπὸ τὰ βακούφια (κτῆματα ἀφιερωμένα σὲ μοναστήρια), διὰ νὰ λάβετε καὶ παρὰ Θεοῦ τὸν μισθόν σας καὶ τιμὴν παρὰ τῶν ἀνθρώπων.

Εἶμαι δὲ χρεώστης καὶ παρακαλῶ τὸν Κύριον νὰ εὐλογῆσῃ τὴν χώραν σας, τὸ σχολεῖον καὶ τὰ παιδιὰ σας, καὶ νὰ σᾶς ἀξιώσῃ νὰ ζήσετε ἐδῶ καλὰ καὶ θεάρεστα, καὶ νὰ σᾶς βάλῃ καὶ εἰς τὸν Παράδεισον, νὰ χαίρεσθε καὶ εὐφραίνεσθε καὶ νὰ δοξάζετε τὴν Ἁγίαν Τριάδα.

Ταῦτα καὶ ὑγιαίνετε ἐν Κυρίῳ.

αψοθ' (1779) Ἰανουάριος

† Κοσμάς ἱερομόναχος
καὶ ἀνάξιος δοῦλός σας.

3η

Πρὸς τὸν ἀδελφόν του ἱερομόναχον Χρῦσανθον,
Σχολάρχην Νάξου

Πανοσιώτατε ἀγαπητέ μοι ἀδελφέ πάτερ Χρῦσανθε, ἀσπαζόμενος προσκυνῶ σε καὶ παρακαλῶ τὸν Ἅγιον Θεὸν διὰ τὴν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν σου ὑγίειαν.

Χάριτι θεία, ἀδελφέ, ὑγιαίνω ὅπως οὖν, ψυχικὰ δὲ Κύριος οἶδε. Τὰ κατ' ἐμὲ δὲ καὶ περὶ ἐμὲ φαίνονται πολλὰ καὶ ἀπίστευτα εἰς τοὺς πολλοὺς καὶ μήτε δύναμαι νὰ τὰ καταλάβω. Τόσον δὲ μόνον λέγω σοι, διὰ νὰ δοξάσῃς τὸν Κύριον καὶ νὰ χαρῆς, ὅτι γίνεται ἀρκετὴ μετάνοια εἰς τοὺς ἀδελφούς. Ἔως τριάκοντα ἐπαρχίας περιῆλθον, δέκα σχολεῖα Ἑλληνικὰ ἐποίησα, διακόσια διὰ κοινὰ γράμματα, τοῦ Κυρίου συνεργούντος καὶ τὸν λόγον μου βεβαιούντος διὰ τινων ἐπακολουθησάντων σημείων. Πλὴν δόξα τῷ λέγοντι, ἢ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται. Περιέρχομαι δὲ κατὰ τὸ παρὸν τὴν Παραμυθίαν καὶ Μαργαρίτην, ἐλπίζω δὲ εἰς ὀλίγον καιρὸν νὰ σᾶς ἀπολαύσω, ἂν ὁ Θεὸς θέλῃ. Περιῆλθον δὲ καὶ τὴν πατρίδα καὶ πάντες οἱ συγγενεῖς σὲ προσκυνοῦσι καὶ οἱ φίλοι.

Ἀσπάζομαί σε καὶ τὸν πανιερώτατον Δεσπότην καὶ εὐχομαι πάντας τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς.

Ὑγίαινε ψυχικὰ καὶ σωματικά.

Δέκα χιλιάδες Χριστιανοὶ μὲ ἀγαπῶσι καὶ ἓνας μὲ μισεῖ.

Χίλιοι τοῦρκοι μὲ ἀγαπῶσι καὶ ἓνας ὄχι τόσον.

Χιλιάδες ἔβραιοι θέλουν τὸν θάνατόν μου καὶ ἓνας ὄχι.

,αφοθ' (1779) Μαρτίου β'

Ὁ σὸς ἀδελφός

† Κοσμάς ἱερομόναχος.

4η

Πρὸς τοὺς κατοίκους
τοῦ χωρίου Παπαδατῶν

Εὐγενέστατοι ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, οἱ κατοικοῦντες τὴν χώραν Παπαδάται, σᾶς ἀσπάζομαι καὶ παρακαλῶ τὸν Ἅγιον Θεὸν διὰ τὴν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν σας ὑγίειαν.

Ἀδελφοί μου, ὡς δοῦλος τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀνάξιος, περιερχόμενος καὶ διδάσκων τὸ κατὰ δύναμιν τοὺς χριστιανούς, ἦλθα καὶ ἐδῶ εἰς τὴν χώραν σας· καὶ βλέποντας ὅτι δὲν ἔχετε σχολεῖον, ἐπαρακίνησα τοὺς χριστιανούς καὶ ἔδωκαν τὸ κατὰ δύναμιν καὶ προαίρεσιν διὰ τὸ σχολεῖόν σας. Πρέπει δὲ καὶ ἡ εὐγενεῖα σας πάντες νὰ βοηθᾶτε, πάντοτε τὸ σχολεῖόν σας, ἐξ ἰδίων πόρων ἢ κοινῶς ἀπὸ τὴν χώραν ἢ καὶ ἀπὸ βακούφια, διὰ νὰ λάβετε καὶ παρὰ Θεοῦ τὸν μισθόν σας καὶ τιμὴν παρὰ ἀνθρώπων.

Εἶμαι δὲ χρεώστης καὶ παρακαλῶ τὸν Κύριον, τὸν εὐλογοῦντα τὰ πάντα, νὰ εὐλογήσῃ καὶ τὴν χώραν σας καὶ τὸ σχολεῖον καὶ τὰ παιδία σας, καὶ νὰ σᾶς ἀξιώσῃ νὰ ζήσετε καὶ ἐδῶ καλὰ καὶ θεάρεστα, καὶ νὰ σᾶς βάλῃ εἰς τὸν Παράδεισον, νὰ χαίρεσθε νὰ εὐφραίνεσθε καὶ νὰ δοξάζετε τὴν Ἁγίαν Τριάδα. Ἀμήν.

Ἐβαλα δὲ καὶ ἐπίτροπον μὲ τὴν γνώμην πάντων τὸν κὺρ Ἰωάννην τοῦ Πάνου καὶ ἐπιστάτας καὶ βοηθοὺς αὐτοῦ τὸν κὺρ Δῆμον τοῦ παπᾶ Ἰωάννου καὶ τὸν κὺρ Σταῦρον τοῦ Δήμου, νὰ κυβερνήσουν τὸ σχολεῖον, καθὼς ὁ Κύριος τοὺς φωτίσῃ.

αψοθ' (1779) Μάρτιος

† Κοσμᾶς ἱερομόναχος
εὐχέτης σας.

5η

Πρὸς τοὺς κατοίκους Βαριάδων

Εὐγενέστατοι ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, οἱ κατοικοῦντες τὴν χώραν Βαριάδες. Σᾶς ἀσπάζομαι καὶ παρακαλῶ τὸν Ἅγιον Θεὸν διὰ τὴν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν σας ὑγίειαν.

Ἀδελφοί μου, ὡς δούλος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀνάξιος, ἐλπίζοντας καὶ διδάσκοντας τὸ κατὰ δύναμιν τοὺς χριστιανούς, ἤλθον καὶ ἐδῶ εἰς τὴν χώραν σας, καὶ βλέποντας ὅτι δὲν ἔχετε σχολεῖον, ἐπαρακίνησα τοὺς χριστιανούς καὶ ἔδωκαν τὸ κατὰ δύναμιν καὶ προαίρεσιν διὰ τὸ σχολεῖόν σας. Πρέπει δὲ καὶ σεῖς νὰ βοηθᾶτε πάντοτε τὸ σχολεῖόν σας ἐξ ἰδίων πόρων ἢ κοινῶς ἀπὸ τὴν χώραν ἢ καὶ ἀπὸ βακούφια, διὰ νὰ λάβετε καὶ μισθὸν παρὰ Θεοῦ καὶ τιμὴν παρ' ἀνθρώπων.

Εἶμαι χρεώστης. Θὰ παρακαλῶ τὸν Κύριον τὸν εὐλογῶντα τὰ πάντα νὰ εὐλογῆσῃ τὴν χώραν σας καὶ τὸ σχολεῖόν σας καὶ τὰ παιδιά σας, καὶ νὰ σᾶς ἀξιῶσῃ νὰ ζήσετε καὶ ἐδῶ καλὰ καὶ θεάρεστα, καὶ νὰ σᾶς βάλῃ καὶ εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαίρεσθε καὶ εὐφραίνεσθε δοξάζοντας τὴν Ἁγίαν Τριάδα.

Ἐβαλα δὲ ἐπίτροπον μὲ τὴν γνώμην πάντων τὸν κύρ Γεώργιον Δήμου, ἐπιστάτην δὲ καὶ βοηθὸν αὐτοῦ ὄλην τὴν χώραν, μάλιστα δὲ τὸν κύρ Γεωργάκη τοῦ Πάνου, ἵνα κυβερνήσουν τὸ σχολεῖόν σας, καθὼς ὁ Κύριος θὰ τοὺς φωτίσῃ. Ἔτι δὲ ἐπιστάτην τὸν παπᾶ Ἀποστόλη.

αψοθ' (1779) Μὴν Μάρτιος

† Κοσμᾶς ἱερομόναχος
καὶ ἀνάξιος εὐχέτης σας.

6η

Πρὸς τοὺς κατοικοὺς Πρεβέζης

Εὐγενέστατοι ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, οἱ κατοικοῦντες τὴν χώραν Πρέβεζαν, σᾶς ἀσπάζομαι καὶ παρακαλῶ τὸν Ἅγιον Θεὸν διὰ τὴν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν σας ὑγίειαν.

Ἀδελφοί μου, ὡς δοῦλος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀνάξιος, περιερχόμενος καὶ διδάσκων τὸ κατὰ δύναμιν τοὺς χριστιανοὺς, ἦλθα καὶ ἐδῶ, καὶ βλέποντας ὅτι δὲν ἔχετε σχολεῖον, τοὺς ἐπαρακίνησα καὶ ἔδωκαν τὸ κατὰ δύναμιν καὶ προαίρεσιν διὰ τὸ σχολεῖόν σας. Πρέπει δὲ καὶ ἡ εὐγενεία σας πάντες νὰ βοηθᾶτε πάντοτε τὸ σχολεῖόν σας ἐξ ἰδίων πόρων ἢ κοινῶς ἀπὸ τὴν χώραν ἢ καὶ ἀπὸ τὰ βακούφια, διὰ νὰ λάβετε καὶ παρὰ Θεοῦ τὸν μισθόν σας καὶ τιμὴν παρ' ἀνθρώπων.

Εἶμαι δὲ χρεώστης καὶ παρακαλῶ τὸν Κύριον, τὸν εὐλογοῦντα τὰ πάντα, νὰ εὐλογῆσῃ τὴν χώραν σας καὶ τὸ σχολεῖον καὶ τὰ παιδία σας, καὶ νὰ σᾶς ἀξιῶσῃ νὰ ζήσετε καὶ ἐδῶ καλὰ καὶ θεάρεστα, καὶ νὰ σᾶς βάλῃ καὶ εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαίρεσθε καὶ νὰ εὐφραίνεσθε καὶ νὰ δοξάζετε τὴν Ἁγίαν Τριάδα. Ἀμήν.

Ἐβαλα δὲ καὶ ἐπίτροπον τὸν παπᾶ Νικόλαον Κεραμίδαν καὶ τὸν κὺρ Ἀναστάσιον παπᾶ Ρίζον, νὰ κρατοῦν καὶ νὰ κυβερνοῦν τὸ ἄνωθεν σχολεῖον. Ἔτι δὲ καὶ ἐπιστάτας καὶ βοηθοὺς αὐτῶν τὸν κὺρ Δημόν τοῦ Χρήστου καὶ τὸν κὺρ Σπύρον τοῦ Γεωργίου Λάμπρου καὶ τὸν κὺρ Χρήστον τοῦ Γεωργίου, νὰ βοηθοῦν τὸ αὐτὸ σχολεῖον, καθὼς ὁ Κύριος τοὺς φωτίσῃ.

Καὶ ἂν σᾶς τύχη κανένα ἐμπόδιον ἀπὸ τοὺς ἐξουσιαστάς τῆς αὐτῆς χώρας, νὰ τὸν ἐβγάnete ἔξω ἀπὸ τὸ σύνορον, ὅθεν σᾶς φανῇ εὐλογον.

Ταῦτα καὶ ὑγιαίνετε ἐν Κυρίῳ.

,αψοθ' (1779) Ἀπρίλιος

† Κοσμάς ἱερομόναχος
εὐχέτης σας.

7η

Πρὸς τοὺς κατοίκους
τοῦ χωρίου Χάλιου

Εὐγενέστατοι ἀγαπητοὶ ἀδελφοί μου, οἱ κατοικοῦντες τὸ χωρίον Χάλιου, σᾶς ἀσπάζομαι καὶ παρακαλῶ τὸν Ἅγιον Θεὸν διὰ τὴν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν σας ὑγίειαν.

Ἀδελφοί μου, ὡς δοῦλος ἀνάξιος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, περιερχόμενος καὶ διδάσκων τὸ κατὰ δύναμιν τοὺς χριστιανοὺς μὲ ἄδειαν τῶν κατὰ τόπους ἀρχιερέων, ἦλθα εἰς τὸ χωρίον σας, καὶ βλέποντας ὅτι δὲν ἔχετε σχολεῖον νὰ διαβάζουν τὰ παιδία σας χωρὶς πληρωμῆν, ἐπαρακίνησα τοὺς χριστιανοὺς καὶ ἔδωσαν τὸ κατὰ δύναμιν καὶ προαίρεσιν διὰ τὸ σχολεῖόν σας. Πρέπει δὲ καὶ ἡ εὐγενεία σας πάντες νὰ βοηθᾶτε πάντοτε τὸ σχολεῖόν σας ἐξ ἰδίων πόρων ἢ κοινῶς ἀπὸ τὸ χωρίον ἢ ἀπὸ βακούφια, διὰ νὰ λάβετε καὶ παρὰ Θεοῦ τὸν μισθόν σας καὶ τιμὴν παρὰ τῶν ἀνθρώπων. Εἶμαι χρεώστης καὶ παρακαλῶ τὸν Κύριον τὸν εὐλογοῦντα τὰ πάντα νὰ εὐλογήσῃ καὶ τὸ χωρίον σας καὶ τὸ σχολεῖόν σας καὶ τὰ παιδία σας νὰ μάθωσι γράμματα, καὶ νὰ ἀξιωθῆτε νὰ ζήσετε ἐδῶ καλὰ καὶ θεάρεστα καὶ νὰ δοξάζετε τὴν Ἁγίαν Τριάδα. Ἀμήν.

Ἐβαλα δὲ καὶ ἐπίτροπον μὲ τὴν γνώμην πάντων τὸν κὺρ Ρίζον τοῦ Δήμου καὶ ἐπιστάτας καὶ βοηθοὺς αὐτοῦ ὅλο τὸ χωρίον, μάλιστα δὲ τὸν κὺρ Κυριάζον τοῦ Ζήση καὶ τὸν κὺρ Ἰωάννην τοῦ Γκίκα καὶ τὸν κὺρ Ἰωάννην τοῦ Ζώτου καὶ τὸν κὺρ Κυριάζον τοῦ Δημητρίου καὶ τὸν κὺρ Κώνσταν τοῦ Σταύρου καὶ τὸν κὺρ Πάντον τοῦ Δήμου, νὰ κυβερνήσουν τὸ σχολεῖον, καθὼς τοὺς φωτίσῃ ὁ Κύριος.

Ταῦτα καὶ ἐν Κυρίῳ ὑγιαίνετε.

αψοθ' (1779) Μὴν Ἰουλίου

† Κοσμᾶς ἱερομόναχος
καὶ εὐχέτης σας.

8η

Πρὸς τοὺς κατοίκους
τοῦ χωρίου Συρακατῶν (Ἡλείρου)

Εὐγενέστατοι καὶ ἀγαπητοὶ ἀδελφοί μου, κάτοικοι τοῦ χωρίου Συρακάτες, σᾶς ἀσπάζομαι καὶ παρακαλῶ τὸν Ὑψιστον Ἄγιον Θεὸν νὰ διαφυλάττῃ ὅσον τὴν ψυχικὴν, τόσον καὶ τὴν σωματικὴν σας ὑγίειαν.

Ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου σας ἤλθεν ἐδῶ εἰς Κρόγκους καὶ παραπονεῖται ἐνώπιόν μου ὅτι ἡ εὐγενεῖα σας δὲν κάμνετε ὅ,τι σᾶς συμβουλεύει αὐτὸς καὶ ὅ,τι προστάζει ἡ Ἐκκλησία· καὶ τοῦτο, ἀδελφοί μου, μὲ λυπεῖ πολὺ. Τοὺς ἐπιτρόπους καὶ κυβερνήτας τοῦ χωρίου σας, τοὺς ὁποίους ἔβαλα μὲ τὴν γνώμην ὄλων, αὐτοὶ νὰ πασχίσουν διὰ τὰ παράπονα τοῦ ἱερέως σας καὶ διὰ τὴν προαιρετικὴν βοήθειαν τοῦ μοναστηρίου καὶ τῶν ἀρχόντων τοῦ χωρίου σας, διὰ νὰ κτισθῇ τὸ σχολεῖον νὰ διαβάζουν τὰ παιδία σας καὶ νὰ λάβετε παρὰ Θεοῦ παντοκράτορος τὸν μισθόν, καὶ τὴν τιμὴν παρ' ἀνθρώπων. Εἶμαι δὲ χρεώστης καὶ παρακαλῶ τὸν Ὑψιστον Θεὸν τὸν εὐλογοῦντα τὰ πάντα νὰ εὐλογῆσῃ καὶ τὸ σχολεῖόν σας καὶ τὰ παιδία σας νὰ διαβάζουν.

Ταῦτα καὶ ἐν Κυρίῳ ὑγιαίνετε.

αψοθ' (1779), Ἰουλίου ι'

† Κοσμᾶς ἱερομόναχος
εὐχέτης σας.

9η

Πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Δρόβιανης

Εὐγενέστατοι ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, οἱ κατοικοῦντες τὴν χώραν Δρόβιανης τοῦ ἐπάνω μαχαλᾶ, σᾶς ἀσπάζομαι καὶ παρακαλῶ τὸν Ἅγιον Θεὸν διὰ τὴν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν σας ὑγίειαν.

Ἀδελφοί μου χριστιανοί, ὡς ἀνάξιος δοῦλος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, περιερχόμενος καὶ διδάσκων τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τοὺς χριστιανούς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον μετὰ τὴν ἄδειαν τῶν κατὰ τόπους ἀρχιερέων, ἦλθα καὶ ἐδῶ εἰς τὴν χώραν σας, καὶ βλέποντας ὅπου δὲν ἔχετε σχολεῖον, νὰ διαβάζουν καὶ νὰ μανθάνουν τὰ παιδία σας γράμματα χωρὶς πληρωμῆν, ἐπαρακάλεσα τοὺς χριστιανούς καὶ ἔδωκαν τὸ κατὰ δύναμιν καὶ προαίρεσιν διὰ τὸ σχολεῖον. Πρέπει ὅμως καὶ ἡ εὐγενεία σας νὰ βοηθᾶτε ὅλοι οἱ χριστιανοὶ τὸ σχολεῖόν σας ἐξ ἰδίων πόρων ἢ κοινῶς ἀπὸ τὴν χώραν ἢ καὶ ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς, διὰ νὰ λάβετε παρὰ τοῦ Θεοῦ τὸν μισθὸν σας καὶ τιμὴν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

Εἶμαι χρεώστης καὶ παρακαλῶ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν εὐλογοῦντα τὰ πάντα νὰ εὐλογήσῃ καὶ τὴν χώραν σας καὶ τὸ σχολεῖόν σας καὶ τὰ παιδία σας, καὶ νὰ σᾶς ἀξιώσῃ νὰ ζήσετε καὶ ἐδῶ καλὰ καὶ θεάρεστα, καὶ νὰ σᾶς βάλῃ εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαίρεσθε καὶ νὰ εὐφραίνεσθε αἰωνίως καὶ παντοτινὰ καὶ νὰ δοξάζετε τὴν Ἁγίαν Τριάδα. Ἀμήν.

Ἔβαλον δὲ πρὸς τούτοις ἐπίτροπον εἰς τὸ σχολεῖον μετὰ τὴν γνώμην ὅλων τῶν χριστιανῶν τῆς χώρας σας τὸν αἰδεσιμώτατον παπᾶ Κυριᾶκον καὶ ἐπιστάτας καὶ βοηθοὺς αὐτοῦ ὅλην τὴν χώραν, διὰ νὰ κυβερνήσουν τὸ σχολεῖον καὶ ὁ Κύριος θὰ φωτίσῃ.

Ταῦτα καὶ ὑγιαίνετε ἐν Κυρίῳ.

αψοθ' (1779) Ἰουλίου ιε'

† Κοσμάς ἱερομόναχος
καὶ εὐχέτης πάντων τῶν χριστιανῶν.

10η

Πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Σενίτσης

Εὐγενέστατοι ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, οἱ κατοικοῦντες τὴν χώραν Σενίτσης, σᾶς ἀσπάζομαι καὶ παρακαλῶ τὸν Ἅγιον Θεὸν διὰ τὴν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν σας ὑγίειαν.

Ὡς δούλος ἀνάξιος, ἀδελφοί μου χριστιανοί, τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, περιερχόμενος καὶ διδάσκων τὸ κατὰ δύναμιν τοὺς χριστιανοὺς μὲ τὴν ἄδειαν τῶν ἀρχιερέων, ἦλθα καὶ ἐδῶ εἰς τὴν χώραν σας, καὶ βλέποντας ὅτι δὲν ἔχετε σχολεῖον νὰ διαβάζωσι τὰ παιδία σας χωρὶς πληρωμὴν, ἐπαρακίνησα τοὺς χριστιανοὺς καὶ ἔδωκαν τὸ κατὰ δύναμιν καὶ προαίρεσιν διὰ τὸ σχολεῖόν σας. Πρέπει δὲ καὶ ἡ εὐγενεῖα σας πάντες νὰ βοηθᾶτε τὸ σχολεῖον ἐξ ἰδίων πόρων ἢ κοινῶς ἀπὸ τὴν χώραν ἢ ἀπὸ βακουφία, διὰ νὰ λάβετε καὶ παρὰ Θεοῦ τὸν μισθόν σας καὶ τιμὴν παρὰ τῶν ἀνθρώπων.

Εἶμαι δὲ χρεώστης καὶ παρακαλῶ τὸν Κύριον τὸν εὐλογοῦντα τὰ πάντα νὰ εὐλογήσῃ τὴν χώραν σας καὶ τὸ σχολεῖόν σας καὶ τὰ παιδία σας, καὶ νὰ σᾶς ἀξιώσῃ νὰ ζήσετε καὶ ἐδῶ καλὰ καὶ θεάρεστα, καὶ νὰ χαίρεσθε καὶ νὰ εὐφραίνεσθε καὶ δοξάζετε τὴν παναγίαν Τριάδα. Ἀμήν.

Ἔβαλα καὶ ἐπίτροπον μὲ τὴν γνώμην πάντων τὸν κὺρ Λέκα τοῦ Κύρκου καὶ ἐπιστάτας καὶ βοηθοὺς αὐτοῦ ὅλην τὴν χώραν, μάλιστα δὲ τὸν παπᾶ Νίκα καὶ τὸν κὺρ Γκίνο Δήμου καὶ τὸν κὺρ Σπῦρο Ντένε καὶ τὸν κὺρ Σπῦρον Ἀθανασίου, νὰ κυβερνήσουν τὸ σχολεῖον, καθὼς ὁ Κύριος τοῦ Φωτὸς τοὺς φωτίσῃ.

Ταῦτα καὶ ὑγιαίνετε ἐν Κυρίῳ.

,αφοθ' (1779) Ἰουλίου κη'

† Κοσμᾶς ἱερομόναχος
εὐχέτης σας.

11η

Πρὸς τοὺς κατοίκους
τοῦ χωρίου Χειμάρονα (Βορείου Ἡπείρου)

Εὐγενέστατοι ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, οἱ κατοικοῦντες τὴν χώραν Χειμάρονα, σὰς ἀσπάζομαι καὶ παρακαλῶ τὸν Ἅγιον Θεὸν διὰ τὴν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν σας ὑγίειαν.

Ἀδελφοί μου, ὡς δοῦλος ἀνάξιος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, περιερχόμενος καὶ διδάσκων τοὺς χριστιανοὺς τὸ κατὰ δύναμιν μὲ ἄδειαν τῶν κατὰ τόπους ἀρχιερέων, ἤλθον καὶ ἐδῶ εἰς τὴν χώραν σας καὶ βλέπων, ὅτι δὲν ἔχετε σχολεῖον νὰ διαβάζουν τὰ παιδία σας χωρὶς πληρωμὴν, ἐπαρακίνησα τοὺς χριστιανοὺς καὶ ἔδωκαν τὸ κατὰ δύναμιν καὶ προαίρεσιν διὰ τὸ σχολεῖόν σας. Πρέπει ἢ εὐγενεῖα σας πάντες νὰ βοηθᾶτε πάντοτε τὸ σχολεῖόν σας ἐξ ἰδίων πόρων ἢ κοινῶς ἀπὸ τὴν χώραν ἢ καὶ ἀπὸ βακούφια, διὰ νὰ λάβετε παρὰ Θεοῦ τὸν μισθὸν καὶ τιμὴν παρὰ τῶν ἀνθρώπων.

Εἶμαι δὲ χρεώστης καὶ παρακαλῶ τὸν Ἅγιον Θεὸν τὸν εὐλογοῦντα τὰ πάντα νὰ εὐλογῆσῃ καὶ τὴν χώραν σας καὶ τὸ σχολεῖον καὶ τὰ παιδία σας, καὶ νὰ σὰς ἀξιῶσῃ νὰ ζήσετε καὶ ἐδῶ καλὰ καὶ θεάρεστα, καὶ νὰ σὰς βάλῃ καὶ εἰς τὸν Παράδεισον νὰ χαίρεσθε καὶ νὰ εὐφραίνεσθε καὶ νὰ δοξάζετε τὴν Ἁγίαν Τριάδα.

Ἔβαλα δὲ ἐπίτροπον μὲ τὴν γνώμην πάντων τὸν παπᾶ Μιχαὴλ καὶ ἐπιστάτας καὶ βοηθοὺς αὐτοῦ ὅλην τὴν χώραν, μάλιστα δὲ τὸν κύρ Ζάχον, τὸν παπᾶ Σπύρον, τὸν Ἡλία Δημητρίου, νὰ κυβερνήσουν τὸ σχολεῖον, καθὼς τοὺς φωτίσῃ ὁ Κύριος.

ἀφοθ' (1779) Μὴν Αὐγούστος

† Κοσμάς ἱερομόναχος

εὐχέτης σας.

12η
Πρὸς Κατῆν

Ἐνδοξότατε, σοφώτατε καὶ πολυχρονεμένη ἐφέντη Κατῆ σὲ ἀσπάζομαι καὶ παρακαλῶ τὸν Ἅγιον Θεὸν διὰ τὴν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν σας ὑγίειαν καὶ εὐτυχίαν.

Ἐφέντη μου, ὡς χριστιανὸς καὶ ἀνάξιος δοῦλος τοῦ Ἁγίου Θεοῦ καὶ ῥαγιαῆς τοῦ βασιλέως μου σουλτᾶν Χαμίτ, προσταζόμενος ὑπὸ Πατριαρχῶν καὶ ἀρχιερέων μου, περιπατῶ καὶ διδάσκω τοὺς χριστιανοὺς νὰ φυλάγουσι τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ πείθωνται εἰς τὰς κατὰ Θεὸν βασιλικὰς προσταγὰς. Πλησιάζοντας δὲ ἐδῶ εἰς τὴν ἐπικράτειάν σου, μοῦ ἐφάνη εὐλογον νὰ σᾶς προσκυνήσω μὲ τὸ παρὸν μου ταπεινὸ γράμμα, καὶ ἂν ὁ ὀρισμὸς σας, νὰ περιπατήσω τὴν ἐπικράτειάν σας.

Ἵγιαίνετε ἐν Κυρίῳ.

Προσμένω μὲ τὸν ὀρισμὸν σου.

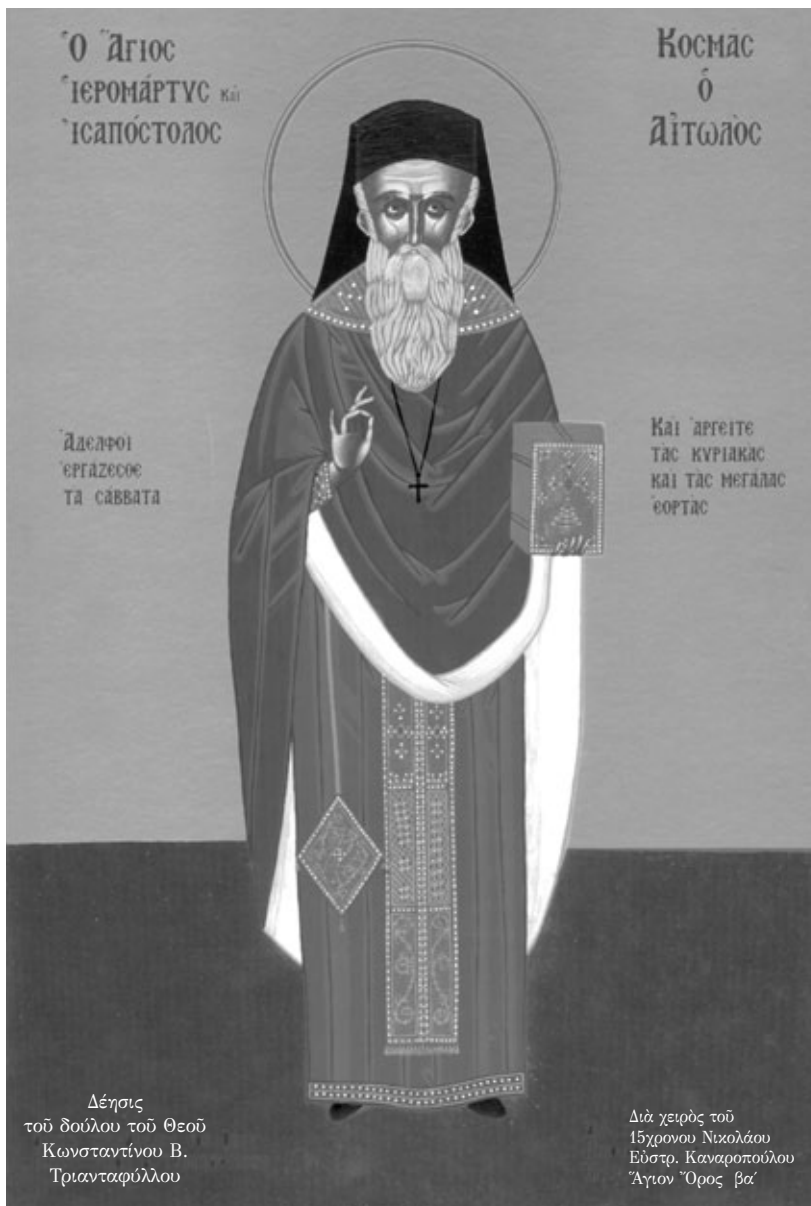
,αφθ' (1779)

Δοῦλος ἀνάξιος

† Κοσμάς ἱερομόναχος.

Θ Α Υ Μ Α Τ Α

Σύγχρονη εἰκὼν εὑρισκομένη στὸν ἱερὸ Ναὸ Ἁγίας Βαρβάρας Λαμῖα.
(Φωτογραφία: Βασίλειος Εὐστρ. Καναρόπουλος 30-11-2002).

Στὸ παρὸν κεφάλαιο θὰ ἀναφέρωμε μερικὰ ἀπὸ τὰ πολλὰ θαύματα ποὺ ἔκαμε ὁ ἅγιος Κοσμάς.

Κατ' ἀρχὰς θαῦμα εἶναι ὅλη ἡ ζωὴ του. Ἐπὶ 19 ἔτη συνεχῶς, περιόδευε πεζός, χωρὶς ἅμαξες καὶ ζῶα τριάκοντα ἐπαρχίες, ὅπως μνημονεύη μόνος του στὴν ἐπιστολὴ ποὺ ἀπέστειλε στὸν ἀδελφόν του ἱερομόναχο Χρύσανθο. (Ὅρα σελὶς 247). Θαῦμα εἶναι ὅτι ἵδρυσε, κατὰ τὴν ἰδίαν ἐπιστολήν του, δέκα σχολεῖα Ἑλληνικά, καὶ διακόσια διὰ κοινὰ γράμματα. Θαύματα εἶναι οἱ ἑκατοντάδες προφητεῖές του, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ περισσότερες ἐκπληρώθηκαν κατὰ γράμμα καὶ οἱ ὑπόλοιπες ἀναμένονται νὰ ἐκπληρωθοῦν στὸ ἄμεσον μέλλον.

Στὸ ἀνὰ χεῖρας βιβλίον, καὶ συγκεκριμένα στὸ κεφάλαιο ΠΕΡΙΟΔΕΙΑΙ σελίδες 33-68 μνημονεύουμε μερικὰ ἀπὸ τὰ θαύματα ποὺ ἐπέτελεσε ὁ Ἅγιός μας, καὶ ἐπὶ πλέον παραθέτουμε ἀρκετὰ θαυμαστὰ γεγονότα, ὅπως οἱ κωδωνοκρουσίες στὴν Πάργα (σελὶς 66), ἡ ἄρνησί του νὰ γευθῆ τις διάφορες τροφές ποὺ τοῦ ἔδωσαν, ἐπειδὴ ἦταν προϊόντα κλοπῆς (σελὶς 66), τὸ θαυμαστὸ γεγονὸς ποὺ καταγράφουμε στὴν σελίδες 35-36, ὅταν στὸ Πετροχώρι Αἰτωλίας μὲ τὴν ράβδο του κτύπησε ἓνα βράχο, ὁ βράχος σχίσθηκε καὶ ἔβγαλε νερό, καὶ ἄλλα.

Ὅμως ὁ ἅγιος Κοσμάς δὲν ἔκαμε θαύματα μόνο ὅταν ζοῦσε, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ Μαρτύριόν του ἔκαμε καὶ κάμνει θαύματα ἀφοῦ «ἐθαυμάστωσε Κύριος τὸν ὄσιον αὐτοῦ» (Ψαλμ. δ' 4).

Καὶ πρῶτον θαῦμα μετὰ τὸ Μαρτύριόν του εἶναι ἡ θαυμαστὴ ἀνεύρεσίς του. Ὁ παπαΜᾶρκος ἀνεῦρε ἐντὸς τοῦ Ἄψου ποταμοῦ, ὄρθιον τὸ ἅγιον λείψανόν του, τρεῖς ἡμέρες μετὰ ἀφ' ὅτου οἱ ἄπιστοι τὸ ἐρῶριψαν στὸ ποτάμι.

Ὡς δεῦτερον θαῦμα παραθέτουμε ἓνα θαυμαστὸ γεγονὸς ποὺ ἔλαβε χώραν τὴν ὥραν ποὺ ὁ παπαΜᾶρκος ἔβαλε τὸ ἱερὸ λείψανον

τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ ἐντὸς τοῦ μονόξυλου, δηλαδή, τῆς μικρῆς βάρκας. Τότε ἐκχύθη πολὺ αἷμα ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἁγίου.

Ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Ἐδέσσης Καλλίνικος, εὕρισκόμενος τὸ 1980 στὰ μέρη τῆς Αἰτωλίας, εἶπε γι' αὐτὸ τὸ θαυμαστὸ γεγονός τὰ ἐξῆς: “Καὶ σκέφτομαι καὶ λέω ὅτι ἐπειδὴ ὁ πατροΚοσμᾶς εἶπε: “Τὸν Χριστὸν μας παρακαλῶ νὰ μὲ ἀξιῶσῃ νὰ χύσω τὸ αἷμά μου διὰ τὴν ἀγάπην του, καθὼς τὸ ἔχυσε καὶ Ἐκεῖνος διὰ τὴν ἀγάπην μου” (ὄρα Διδαχὴ Α' σελὶς 82). Ἐπέτρεψε ὁ Χριστὸς καὶ ἔγινε αὐτὸ τὸ θαυμαστὸ γεγονός, καὶ πραγματοποιήθη ἡ ἐπιθυμία τοῦ πατροΚοσμᾶ τὸ νὰ ἐκχύσῃ τὸ αἷμά του γιὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστόν”.

Ὡς τρίτο θαῦμα παραθέτουμε τὸ θαυμαστὸ γεγονός, ὅτι ἐξ ἡμέρες μετὰ τὸν θάνατό του, ὅταν ἔκαμαν τὴν ἐκταφή, τὸ ἱερό του λείψανο ἦταν ἄθικτο καὶ εὐωδιάζε.

Ὡς τέταρτο θαῦμα μετὰ τὸν Μαρτυρικόν του θάνατο καταγράφεται ἡ θεραπεία μιᾶς δαιμονιζομένης γυναικός. Τὴν ὥρα τῆς ἐκταφῆς ἦταν παροῦσα μία δαιμονισμένη γυναῖκα καὶ ὅταν ἀντίκρουσε τὸ ἅγιο λείψανό του, θεραπεύθηκε, ἐξῆλθε τὸ δαιμόνιο καὶ ἀπηλλάγει ὀριστικὰ ἀπ' αὐτό, ἐκείνη ἡ γυναῖκα.

Θαῦμα εἶναι καὶ ἡ ὁμολογία ἐνὸς ἐκ τῶν δημίων του. Ὁ ἀμετανόητος καὶ ἀσεβῆς ἐκεῖνος δῆμιος, ἀφοῦ ἀπηγχόνησαν καὶ ἐρρίξαν τὸ ἱερό λείψανο τοῦ Ἁγίου μας στὸ ποτάμι ἐγελοῦσε σαρκαστικά, εἰς βᾶρος τοῦ Ἁγίου. Ἀμέσως, ὅμως, ὁ Θεὸς τὸν τιμώρησε· ὁ ποταπὸς δῆμιος δαιμονίσθη καὶ στὴν συνέχεια αὐτὸς ὁ εὐτελὴς δοῦλος τοῦ Κοῦρτ πασᾶ, ἐγυμνώθη καὶ ἤρχισε νὰ φωνάζῃ ὅτι αὐτὸς θανάτωσε τὸν Ἅγιο. Κατόπιν τούτου ὁ αἱμοσταγῆς Κοῦρτ πασᾶς ἐνέκλεισε τὸν δαιμονισμένο δολοφόνο σὲ μία φυλακὴ, ὅπου ὁ ἄθλιος ἐξεψύχησε “κακεῖν κακῶς”.

Ἐνα ἄλλο θαῦμα εἶναι τὸ ἐξῆς:

Ὁ Ἅγιος μας, συνήθιζε ὅπου ἐκήρυττε νὰ στήνῃ καὶ ἓνα Σταυρό. Αὐτὸ ἔπραξε καὶ στὸ Κολλικόντασι ὅταν ἔκαμε τὸ τελευταῖο του κήρυγμα. Ἀπὸ τὴν ἐπομένη, δηλαδή, μετὰ τὸ Μαρτύριό του, ἐπάνω σ' αὐτὸν τὸν Σταυρὸν κάθε νύκτα οἱ χριστιανοὶ ἔβλεπον ἓνα φῶς. Τὸν Σταυρὸν αὐτόν, λίγες ἡμέρες ἀργότερον καὶ συγκε-

κρυμμένα στις 14 Σεπτεμβρίου, οί χριστιανοί τὸν τοποθέτησαν στὸ ἱερὸ Βῆμα τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου.

Ἀξιοσημείωτον εἶναι ἀκόμη ἓνα θαῦμα.

Κάποιοι ἀπὸ τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἁγίου μας, πῆγαν στὴν Νάξο γιὰ νὰ γνωστοποιήσουν τὸ Μαρτύριό του στὸν ἀδελφό του, τὸν ἱερομόναχο Χρῦσανθο. Εἶχαν μαζί τους καὶ μερικές τρίχες ἀπὸ τὰ γένεια τοῦ Ἁγίου. Μία γυναίκα ἀπὸ τὸ Νεοχώριον, ἡ ὁποία ἔπασχε ἀπὸ θανατηφόρον ἀσθένεια, ἰάθη, μόλις ἤσπασθη αὐτὰ τὰ ἐλάχιστα λείψανα τοῦ Ἁγίου μας.

Ἀκόμη, πολλὲς ἄτεκνες γυναῖκες, ὅταν προσκύνησαν τὸν τάφο τοῦ Ἁγίου καὶ ἔλαβον ἐξ ἐκείνου ὀλίγον χῶμα, ἔγιναν γρήγορα μητέρες.

Ὁ μακαριστὸς ἀρχιμανδρίτης Χαράλαμπος Βασιλόπουλος στὴν σελίδα 174 τοῦ βιβλίου του “Ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός”, καταγράφει ἓνα ἀκόμη θαῦμα τοῦ πατροΚοσμᾶ πὸς βίωσε αὐτὸς προσωπικὰ καὶ τινες συνεργάτες του.

Ὁ ἀείμνηστος πατὴρ Χαράλαμπος ἦταν ἱεροκῆρυξ στὸ ἱεραποστολικὸ σωματεῖον “Ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς” πὸς ἴδρευε στὰ Ἰωάννινα. Τὸ 1943 τὸ σωματεῖο διελύθη βιαίως ἀπὸ τοὺς ἰταλοὺς καὶ τὸ ἴδρυμα μετετράπη σὲ φυλακὲς - οἱ γνωστὲς “φυλακὲς τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ”. Τὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. τοῦ σωματείου καὶ ὁ πατὴρ Χαράλαμπος προσωπικὰ, ἐνεκλείσθησαν στὴν ἀνωτέρω φυλακὴ καὶ ἐπὶ σαράντα ἡμέρες ἦταν ὑπὸ ἐκτέλεσι στὰ χέρια τῶν γερμανῶν. Ὅμως ὁ Ἅγιός μας τοὺς ἔσωσε καὶ διέφυγαν τὴν ἐκτέλεσιν.

Ἀπὸ τὴν ἴδια χρονικὴ περίοδο εἶναι καὶ τὸ ἐπόμενο θαῦμα, τὸ ὁποῖον ἔλαβε χώραν στὴν Ἀρναία Χαλκιδικῆς.

Στις 23-7-1943, ὁ Ἅγιός μας ἐμφανίσθη στὴν Σωσάννα Βασ. Τρικαλιώτη στὴν θέσι Γκόμπελο Ἀρναίας καὶ τῆς εἶπε: “Εἶμαι ὁ ἅγιος Κοσμᾶς. Πάρε αὐτὸ τὸ ἀντίδωρο καὶ πὲς στοὺς συγχωριανούς σου ὅτι ἀπὸ τὸ χωριὸ σας θὰ περάσουν βούλγαροι, ἀλλὰ δὲν θὰ σᾶς πειράξουν”. Ἡ κυρὰ-Σωσάννα τοῦ φίλησε τὸ χέρι καὶ τοῦ ζήτησε καὶ ἄλλο ἀντίδωρο γιὰ τὰ παιδιὰ της, ἀλλὰ ὁ Ἅγιός μας τῆς εἶπε ὅτι θὰ τὸ δώσῃ μόνος του. Ὅταν ἐπέστρεψε ἡ κυρὰ-Σωσάννα στὸ σπίτι της, βρῆκε πάνω στὸ τζάκι ἀντίδωρο.

Μετά από λίγο καιρό ἐμφανίσθη ξανά ὁ Ἅγιός μας στὴν ἴδια γυναῖκα καὶ τῆς εἶπε: “Κάτω ἀπὸ αὐτὴ τὴν καστανιά, νὰ βάλῃς ἓνα κανδῆλι καὶ νὰ ἔρχεσαι κάθε ἡμέρα, νὰ τὸ ἀνάβῃς”.

Τότε γιὰ νὰ βγῆ κάποιος ἀπὸ τὴν Ἀρναία, ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ἄδεια ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Βασιλικὴν Χωροφυλακὴ. Ἡ κυρὰ-Σωσάννα χωρὶς ἄδεια πήγαινε κάθε μέρα καὶ ἄναβε τὸ κανδῆλι· περνοῦσε δίπλα ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες καὶ κανεὶς δὲν τὴν ἐνοχλοῦσε, διότι δὲν τὴν ἔβλεπαν.

Τὸ 1948 ὁ Ἅγιός μας ἐμφανίσθη ξανά στὴν ἴδια γυναῖκα καὶ τῆς εἶπε, ὅτι σὲ δύο μῆνες θὰ ἐλευθερωθῆ ὁ ἄνδρας τῆς, ποὺ τὸν εἶχαν πιάσει αἰχμάλωτο στὸ Μπέλλες οἱ βούλγαροι.

Τὸ 1952 ἐμφανίσθη πάλι ὁ Ἅγιός μας στὴν κυρὰ-Σωσάννα καὶ τῆς εἶπε νὰ κτίσῃ σ’ ἐκεῖνο τὸ σημεῖο ἓνα εἰκόνισμα. Ἡ κυρὰ-Σωσάννα τὸ εἶπε στὸν τοπικὸ Ἐπίσκοπο Κυπριανό, ἀλλὰ ἐκεῖνος δὲν τὴν πίστεψε, ὅμως μετὰ ἀπὸ 2-3 ἡμέρες τὴν κάλεσε ὁ ἴδιος ὁ Ἐπίσκοπος καὶ τῆς ἔδωσε τὴν ἄδεια.

Στὸ ἴδιο σημεῖο μὲ πρωτοβουλία τοῦ πατρὸς Χρυσοστόμου Μαϊδῶνη καὶ τὴν εὐλογία τοῦ τοπικοῦ (μακαριστοῦ πατρός) Μητροπολίτου Νικοδῆμου στὶς 22-8-1999 θεμελιώθη ἱερὰ Μονή.

Καὶ ἄλλα πολλὰ θαύματα ἐπιτέλεσε καὶ συνεχίζει νὰ ἐπιτελῆ ὁ ἅγιος Κοσμάς. Παρακάτω θὰ καταγράψωμε δύο θαύματα ἅτινα ἔλαβον χώραν εἰς τὸν τόπον καταγωγῆς τοῦ Ἁγίου μας.

*

α) Στὶς 25-12-1947, ὅταν οἱ Ἕλληνες ἀλληλοεσφάζοντο, ὅταν οἱ Ἕλληνες ἦταν χωρισμένοι στὰ δύο, μία ομάδα τῶν μὲν, ἔστησε ἓνα ὄλμο (πολεμικὸ ὄπλο μεγάλου βεληνεκοῦς) στὸ σημεῖο ποὺ βρίσκεται σήμερα ἡ ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ἁγίου μας καὶ ἐτοιμάζοντο νὰ κτυπήσουν τὸ Θέρμο. Ὅμως, ὅπως μερικοὶ ἐξ αὐτῶν ἀργότερα ὠμολόγησαν, πρῶτον μὲν ἔβλεπαν τὸ Θέρμο νὰ εἶναι γεμάτο στρατό, πρᾶγμα ἀδύνατον, διότι ὅπως εἶναι ἱστορικὰ ἀποδεδειγμένα τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1947 δὲν ὑπῆρχε στρατὸς στὴν Κωμόπολι τοῦ Θέρμου, καὶ δεύτερον δέ, τὸ πρῶτο βλῆμα ποὺ ἦλθε ἀπὸ τὸ Θέρμο καὶ συγκεκριμένα ἀπὸ τὸν λόφο ποὺ εὐρίσκεται

τὸ ὠρολόγιον τῆς Κωμοπόλεως, ἔπεσε πάνω στὸν ὄλμο τους, τοὺς ἀποδεκάτισε καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἐτράπησαν εἰς φυγὴν.

Τὸ θαυμαστὸ αὐτὸ γεγονός, ἡ θαυμαστὴ αὐτὴ σωτηρία τοῦ Θέρμου, πολὺ σωστὰ ἀπεδόθη στὸν συντοπίτη Ἅγιό μας.

*

β) Αὐτὸ τὸ δεύτερο θαῦμα ἔλαβε χῶραν τὴν 24-8-1970. Εἶναι θαῦμα ποὺ τὸ ἐνθυμοῦμαι διότι ἡμουν παρῶν καὶ φυσικὰ τὸ ἐνθυμοῦνται ὅλοι οἱ παλαιοὶ Θέρμιοι. Τὸ θαῦμα εἶναι ἡ θεραπεία ἑνὸς δαιμονισμένου. Ὁ δαιμονισμένος ἄνδρας κατήγετο ἐκ Πατρῶν. Οἱ γονεῖς του τὸν εἶχαν μεταφέρει παντοῦ. Αὐτὸς ὅμως τοὺς εἶπε: “Θὰ γίνω καλά, θὰ ἰαθῶ, ἂν μεταβοῦμε στὸν ἅγιο Κοσμᾶ στὸ Μέγα Δένδρο”. Οἱ γονεῖς του πράγματι τὸν ἔφεραν τὴν παραμονὴ τῆς πανηγύρεως καὶ τὸν ἔβαλαν ἀλυσίδετο στὸ βορειοδυτικὸ μέρος τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ. Μετὰ τὸν ἑσπερινὸ ἡ μακαριστὴ Πατρούλα Μανώλη τὸν πλησίασε καὶ ἔβαλε μία εἰκόνα ἐπάνω του· ὅμως ἀμέσως ἡ εἰκόνα ἐκσφενδονίσθη. Τὰ δαιμόνια δὲν ἤθελαν τὴν εἰκόνα.

Τὸ θαῦμα πραγματοποιήθη τὴν ἐπομένη μετὰ τὸ “Δι’ εὐχῶν” τῆς θείας Λειτουργίας, ὅταν ὁ τότε Διάκονος καὶ στὴν συνέχεια ἐφημέριος τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Πετροχωρίου, μακαριστὸς πατὴρ Ἀπόστολος Καστανᾶς, μὲ τὴν βοήθεια πολλῶν ἀνδρῶν τὸν Κοινώνησε. Τὴν στιγμὴ ποὺ εἰσῆλθε στὸ στόμα του ἡ θεία Κοινωνία, τὰ δαιμόνια ἐξῆλθαν καὶ ὁ δαιμονισμένος εἶπε: “Ἐγίνα καλά! Δόξα σοι ὁ Θεός, Κύριε ἐλέησον! Ὁ ἅγιος Κοσμᾶς μὲ θεράπευσε! Λῦστέ μου τὶς ἀλυσίδες!” Πράγματι τὸν ἔλυσαν καὶ λίγο ἀργότερα, ἀφοῦ οἰκογενειακῶς εὐχαρίστησαν τὸν θαυματουργὸ Ἅγιό μας, ἔφυγαν δοξολογῶντας τὸν Τριαδικὸ Θεό.

*

Στὴν παροῦσα δεκάτη ἔκδοσι θὰ καταγράψω σ’ αὐτὴ τὴν σελίδα, ἓνα ἀκόμη θαῦμα τὸ ὁποῖο ἔλαβε χῶραν τὸ φθινόπωρο τοῦ σωτήριου ἔτους 2012.

Κατ’ αὐτὸ τὸ ἔτος, καὶ συγκεκριμένα κατὰ μῆνα Νοέμβριο, ὁ ἐκ Ποταμιάς Κιλκίς ἐξηντάχρονος Γεώργιος Τσογγίδης, ὅστις ζῆ μὲ

τούς τέσσαρες υιούς του στην Ἡλιούπολι Θεσσαλονίκης, ὑπάλληλος τοῦ Ο.Α.Σ.Θ. βίωσε τὸ ἐξῆς θαῦμα:

Ἦταν μὲ δύο φίλους του σ' ἓνα καφενεῖο στὴν Θεσσαλονίκη, καὶ ἐνῶ – ὅπως προαναφέρω – ἦταν Νοέμβριος μῆνας, ζεστάθηκε, ἴδρωσε καὶ ταυτόχρονα ἤκουσε μία φωνή, ἡ ὁποία προερχόταν ἀπὸ ψηλά. Κοίταξε πρὸς τὸ μέρος ποῦ ἤκουσε τὴν φωνή, καὶ ξαφνικά παρουσιάσθη ἓνα ἄσπρο σύννεφο, μέσα στὸ ὁποῖο ἐμφανίσθη ὁ ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός, ὅστις τοῦ εἶπε:

— Εἶμαι ἐδῶ! Εἶμαι γιὰ σένα. Μὴν μὲ ξεχνᾶς.

Οἱ ἄλλοι δύο παρόντες, οὔτε εἶδαν, οὔτε ἤκουσαν τίποτε· ὁμως κατάλαβαν ὅτι κάτι τοῦ συνέβη καὶ τὸν ρώτησαν:

— Γιατὶ ἴδρωσες; Δὲν κάμνει ζέστη.

Ὁ κ. Τσογγίδης δὲν τοὺς εἶπε ἐκείνη τὴν στιγμή τί εἶδε καὶ τί ἤκουσε. Γιὰ τὸ ἐν λόγῳ θαυμαστὸ γεγονός τοὺς μίλησε κάποια ἄλλη μέρα.

Ὁ Τσογγίδης, ἐπειδὴ εἶχε διαβάσει κάποιο βιβλίο – ἦτοι, κάποια ἔκδοσι – γιὰ τὸν ἅγιο Κοσμᾶ, κατάλαβε ὅτι ὁ Ἅγιος ποῦ τοῦ ἐμφανίσθη ἦταν ὁ Ἅγιός μας· ὁμως δὲν γνώριζε ποῦ εὐρίσκεται τὸ Μέγα Δένδρο. Τὸ πληροφορήθη, καὶ τὸ ἐπόμενο ἔτος, δηλαδή, τὸ 2013, ἦλθε τὴν ἡμέρα τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου μας στὸ Θέρμο. Τυχαία συνήντησε τὸν ἀδελφὸ μου Ἰωάννη, τὸν ὁποῖο ρώτησε πρὸς τὰ ποῦ εὐρίσκεται τὸ Μέγα Δένδρο. Στὴν συνέχεια μᾶς διηγήθη γιὰ τὴν ἁγιοεμφάνησι τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ, καὶ μᾶς εἶπε ὅτι κάθε χρόνο, ὅσο ζῆ, θὰ ἔρχεται – πράγμα ποῦ κάμνει μέχρι σήμερον – στὸ Μέγα Δένδρο τὴν ἡμέρα τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου μας.

ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΙ

Ἡ ἔρευνα πρὸς ἀνεύρεσι τῶν ἐγκατεσπαρμένων εἰς συναξάρια, βιβλία, ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ τῶν προφητειῶν τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ, ἔγινε ἀπὸ τὸν ἐκ τοῦ Ἀποκούρου, δηλαδή, Αἰτωλίας καταγόμενον θεολόγο Νικόλαον Ἰωάν. Σωτηρόπουλο.

Κατ' ἄλλους ὁ πρῶτος ποὺ συγκέντρωσε τὶς προφητεῖες τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ εἶναι ὁ Κολυβόπουλος.

Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ δημοσιεύθηκαν διὰ πρώτη φορά: Στὴν Α' ἔκδοσι αἱ ὑπ' ἀριθμ. 12, 82, 131, στὴν Ε' ἔκδοσι αἱ ὑπ' ἀριθμ. 3, 252, 253, 256, 257, στὴν Ζ' ἔκδοσι αἱ ὑπ' ἀριθμ. 16, 55, 67, 101, 201, 222, 250, στὴν Η' ἔκδοσι ἡ ὑπ' ἀριθμ. 190 στὴν Θ' ἔκδοσι αἱ ὑπ' ἀριθμ. 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 168, 169, 194, 195, 196, 228, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 246 263, καὶ στὴν Ι' ἔκδοσι αἱ ὑπ' ἀριθμὸν 226, 227, καὶ 265.

Στὶς ἐπόμενες σελίδες ὑπάρχουν κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰ 265 προφητεῖες. Αἱ ὑπ' ἀριθμ. 154, 155, 156, καὶ 157 ἐλέχθησαν στὸν Κολινδρὸν Πιερίας. Αἱ ὑπ' ἀριθμ. 28, 29, 35, 36, 51, 165, 169, 207 καὶ 208 ἐλέχθησαν στὴν Δρόπολιν τῆς Βορείου Ἠπείρου. Ἐπὶ πλέον προφητικὰ λόγια τοῦ πατροΚοσμᾶ καταγράφουμε στὶς κάτωθι σελίδες τοῦ παρόντος: 37§4 καὶ §5, 41§2 καὶ §3, 41§6 ἕως 42§1, 42§8, 43§4, 52§4, 56§4, 57§2, 59§4 καὶ 60§5.

1. Αυτό μιὰ μέρα θὰ γίνῃ Ῥωμαίικο καὶ καλότυχος ὁποῖος ζήσῃ σὲ 'κείνο τὸ Βασίλειο. (Συνήθιζε νὰ λέγῃ σὲ διάφορα μέρη ποὺ περιώδευε καὶ φυσικὰ ἦλθε ὁ καιρὸς ποὺ ἐλευθερώθησαν).

2. Ἄν τὸ κυπαρίσσι αὐτὸ ξηραθῇ ἀπὸ τὴν κορυφή, ἢ Ἑλλάς θὰ ἐλευθερωθῇ· ἂν ξηραθῇ ἀπὸ κάτω, δὲν θὰ ἐλευθερωθῇ. [Ἐλέχθη στὴν Ζελενίτσα (Πρασιά) τῆς Εὐρυτανίας· καὶ φυσικὰ τοῦ ἐν λόγῳ κυπαρισσιοῦ, τὸ ὁποῖο εἶναι μεγάλο, ἐξηράνθη ἢ κορυφῆ του, ἢ ὁποῖα μέχρι τὶς ἡμέρες μας εἶναι ὄρατὴ, ἐνῶ τὸ ὑπόλοιπο εἶναι χλωρό, καὶ αὐξάνει].

3. Ἄν ὁ ποταμὸς Ἄψος παρασύρῃ τὸν τάφο μου, θὰ γίνῃ μεγάλο κακὸ (ἴσως πόλεμος, νὰ ἐννοοῦσε ὁ πατροΚοσμάς), ἂν ὅμως τὸν σκεπάσῃ μὲ χώματα δὲν θὰ γίνῃ κακὸ. (Ἐλέχθη στὸ Κολλικόντασι. Πράγματι ὁ ποταμὸς σκέπασε τὸν τάφο καὶ τὴν ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ἁγίου μὲ χώματα δύο μέτρων περίπου κατὰ τὰ τέλη τοῦ 19ου αἰῶνος).

4. Ἄν βρεθοῦν τρεῖς δυνάμεις σύμφωνες, τίποτε δὲν θὰ πάθετε.

5. Ἄν τὸ ζήτημα λυθῇ μὲ τὸν πόλεμο, θὰ πάθετε πολλὲς καταστροφές· σὲ τρεῖς χῶρες μία θὰ μείνῃ.

6. Ἄν βρίσκουν στὸ δρόμο ἀσῆμι, δὲν θὰ σκύβουν νὰ τὸ πάρουν. Γιὰ ἓνα ὅμως στάχυ θὰ σκοτώνωνται ποιὸς θὰ τὸ πρωτοπάρῃ. (Μήπως αὐτὸ δὲν γινώταν τὸ 1941 μὲ τὴν πείνα;)

7. Ἄν ὁ πόλεμος πιαστῇ ἀπὸ κάτω, λίγα θὰ πάθετε· ἂν πιαστῇ ἀπὸ πάνω, θὰ καταστραφῆτε. (Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1821 ἤρχισε ἀπὸ κάτω, ἀπὸ τὴν Πελοπόννησο).

8. Ἀμπέλια μὴ φυτεύετε, διότι θὰ χαλάσουν καθὼς ἐκεῖνα στὴν Δρυϊνούπολι.

9. Ἄν αὐτὸ τὸ ἀτροφικὸ φυτόδενδρο ποὺ εἶναι στὴν σχισμὴ τοῦ βράχου βλαστήσει, θὰ ἐλευθερωθῇ ὁ τόπος. (Ἐλέχθη στὴν Λάκκα Σουλίου. Τὸ δένδρο βλάστησε καὶ ὁ τόπος ἐλευθερώθηκε).

10. Ἀπὸ πάνω καὶ ἀπὸ τὴν σκάλα χαλασμὸ μὴν περιμένετε.

11. Ἀπὸ φηλά, μέσα ἀπὸ τὸ λιμάνι θάρθη ὁ χαλασμός.

12. Αὐτὸν ἐδῶ τὸν δρόμον ποὺ βαδίζω σήμερα, θάρθη καιρὸς ποὺ θὰ τὸν βαδίσετε καὶ σεῖς. [Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπε ὁ πατροΚοσμᾶς στοὺς κατοίκους τῶν χωριῶν Κρασιά, Μαραφέντι, Ἀλίκο, Τρέμουλη, Λειβαδιά, Βαγγαλιάτες. Αὐτὰ τὰ χωριά εἶναι κατὰ μῆκος τοῦ δρόμου ποὺ ἐνώνει τοὺς Ἁγίους Σαράντα μὲ τὴν Σαγιαδάδα Ἡγουμενίτσας. (Πράγματι τὸ 1991 ὅταν ἔπεσε τὸ καθεστῶς τοῦ Ἐμβέρ Χότζα - Ἐλία καὶ ἤνοιξαν τὰ σύνορα, αὐτὸ τὸν δρόμο βάδισαν καὶ συνεχίζουν νὰ βαδίζουν χιλιάδες ΒορειοΗπειῶτες)].

13. Ἀπὸ τρία μπουγάζια (=δίοδοι=περάσματα στενά), Κρᾱ, Κράψη καὶ Μουζίνα, θὰ περνοῦν πολλὰ στρατεύματα γιὰ τὴν πόλι. Καλὸν εἶναι τὰ γυναικόπαιδα νὰ βγοῦν στὰ βουνά. Ὁ στρατὸς αὐτὸς δὲν θὰ φθάσῃ στὴν Πόλι, στὴν μέση τοῦ δρόμου θὰ μάθῃ ὅτι ὁ πόλεμος ἐτελείωσε.

14. Ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ θάρθη μεγάλος ἀέρας! Νὰ προσέχετε, εἰδεμὴ τὸ γένος μας θὰ χαθῆ. Εἶναι ἡ πίστις μας καὶ ἡ γλῶσσά μας, ποὺ εἶναι γραμμὴν ἡ ἱστορία μας. Νὰ ἔχετε πάντα τὸ νοῦ σας γιὰ ὅσα γίνονται. (Ἐλέχθη τὸ 1779 στὸ χωριὸ Σχωρέτσαινα σημερινὸ Καταρράκτη Ἄρτης).

15. — Ἀθάνατα βουνά! Πόσοι χριστιανοὶ θὰ σωθοῦν ὅταν ἔλθῃ ὁ χαλασμός!

— Πότε, πάτερ Κοσμᾶ, θὰ γίνῃ χαλασμός; Τὸν ρώτησε κάποιος.

— Θὰ γίνουν πολλοὶ χαλασμοί, ἀλλὰ ὁ μεγάλος θὰ γίνῃ ὅταν αὐτὴ ἡ πέτρα, θὰ σκεπασθῆ ἀπὸ τὸ χῶμα. [(Ἐλέχθη τὸ 1779 στὸ χωριὸ Σχωρέτσαινα σημερινὸ Καταρράκτη Ἄρτης). Σημειωτέον ἡ πέτρα βρίσκεται στὴν νοτιοανατολικὴ πλευρὰ τῆς πλατείας. Εἶναι ἀκόμη ὑπέργεια, ἀλλὰ σιγὰ-σιγὰ σκεπάζεται ἀπὸ τὶς προσχώσεις τῶν χωμάτων].

16. Αὐτὸ τὸ παιδί, ἂν ἀσχοληθῆ μὲ τὸ χρῆμα, δηλαδή, ἂν γίνῃ ἔμπορος, δὲν θὰ κάμῃ κανένα κακό, ἂν ὅμως ἀσχοληθῆ μὲ τὴν δόξα, θὰ ταλαιπωρήσῃ τὸν κόσμον. [Ἐλέχθη στὰ Βραγκιανὰ Καρδίτσης γιὰ τὸν νεογέννητο Δημήτριον Οἰκονόμου, ὁ ὁποῖος ἔγινε Κοτζαμπάσης (Ὅρα σελὶς 58.)].

17. Αὐτὸ τὸ παιδὶ θὰ προκόψῃ, θὰ κυβερνήσῃ τὴν Ἑλλάδα καὶ θὰ δοξασθῇ. [(Ἐλέχθη περὶ τοῦ Ἰωάννου Κωλέττη τοῦ μετέπειτα Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος) Ὅρα σελὶς 47.].

18. Γιὰ μιὰ νύχτα θὰ σᾶς προφθάσουν. Θὰ γλυτώσετε ἀπὸ τὸν χαλασμό. (Ἐλέχθη στὴν Δρόπολιν τῆς Βορείου. Ἡπείρου).

19. Δὲν θὰ φθάσῃ ὁ στρατὸς στὴν Πόλι· στὴν μέση τοῦ δρόμου θάρθῃ τὸ μαντᾶτο, ὅτι ἔφθασε τὸ ποθούμενο.

20. Ἐδῶ οἱ ἄπιστοι θὰ κάμουν κακὸ στὸ Μοναστήρι. (Ἐλέχθη στὴν Ἱερὰ Μονὴ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, στὸ χωριὸ Βραγγιανὰ Ἀγράφων. Πράγματι τὸ 1862 τὸ Μοναστήρι λεηλατήθηκε ἀπὸ τοὺς τουρκαλβανούς, οἱ ὅποιοι σκότωσαν τὸν ἡγούμενο καὶ τοὺς μοναχοὺς).

21. Ἐκεῖθεν θάρθῃ τὸ Ῥωμαίικο. (Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπε ὁ πατρο-Κοσμᾶς στὴν Πρέβεζα καὶ ἔδειξε μὲ τὸ χέρι του τὰ μέρη τῆς Ρούμελης. Πράγματι τὸ 1912 ἀπὸ τὴν Στερεὰ Ἑλλάδα πῆγε στὴν Πρέβεζα ὁ ἀπελευθερωτικὸς στρατός).

22. Ἐκεῖ (στὴν Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίων Ἀναργύρων Καστορίας) θὰ σωθοῦν πολλὰς ψυχές. (Ἐπαληθεύθη τὸ 1904, ὅταν λόγῳ τῶν διωγμῶν τῶν νεοτούρκων, χιλιάδες κατέφυγαν στὴν ἐν λόγῳ ἱερὰ Μονή, ὅπου καὶ σώθηκαν).

23. Εἰς τὰ χωριὰ Πέπελη, Βουλιαράταις καὶ Βωδίνου σεῖς ἄδικα θὰ φοβᾶσθε· τίποτε δὲν θὰ πάθετε. Μόνον τὰ παιδιὰ σας ποὺ θὰ εἶναι στοὺς δρόμους θὰ κλαῖτε.

24. Ἐσεῖς θὰ πᾶτε νὰ κατοικήσετε ἄλλοῦ καὶ ἄλλοι θάρθουν νὰ κατοικήσουν σὲ σᾶς.

25. Ἐνα ψωμὶ θὰ χαθῇ τὸ μισὸ καὶ ἓνα ὀλόκληρο.

26. Ἐσεῖς θὰ σώσετε ἄλλους καὶ οἱ ἄλλοι ἐσᾶς.

27. Ἐσεῖς θὰ φύγετε ἀπ' τ' ἀριστερὰ βουνά· ἀπὸ τὴν δεξιὰ μεριὰ ὄχι· ἀπὸ τίς σπηλιὰς μὴ φοβᾶστε.

28. Ἐσεῖς χωριὸ Δούβιανη κάποτε πολὺ θὰ προκόψετε.

29. Ἐσεῖς ἐδῶ στὴν Δερόπολι νὰ ἀγαπᾶτε τὰ ὀπωρικά.

30. Εἶπε εἰς τὰ εἶδωλα ἐκεῖνα νὰ μὴν ἔρθουν ἐδῶ, ἀλλὰ νὰ γυρίσουν εἰς τὰ ὀπίσω. [(Ἐλέχθη εἰς Ἄσσον τῆς Κεφαλληνίας. Ὁ ἅγιος Κοσμᾶς ἐνῶ ἐκήρυττε εἶπε σ' ἓνα ἀχροατὴν νὰ υπάγῃ στὸ ἀρχοντικὸ τοῦ

Δεστούνη και να μεταβιβάση τὰ ἀνωτέρω λόγια εἰς τέσσαρες κυρίες τῆς ἀριστοκρατίας οἱ ὁποῖες ἦταν ἀσέμνως ἐνδεδυμένες με βενετικά ἐνδύματα και εἶχαν σκοπὸν νὰ μεταβοῦν πρὸς τὸν Ἅγιον γιὰ νὰ ἀκούσουν τὸ κήρυγμά του). Μία ἀπὸ αὐτές, ἡ Ῥεγγίνα Τιμοθέου Γονέμη, ὅταν χήρεψε ἔγινε μοναχὴ στὴν Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου τῆς Λειβαθοῦς].

31. Ἐξαδάκτυλος τὴν παρέδωσε (τὴν Πόλιν), ἑξαδάκτυλος θὰ τὴν παραλάβῃ.

32. Ζῶα δὲν θὰ μείνουν· θὰ τὰ φᾶνε. Φᾶτε και σεῖς μαζί μ' αὐτούς. Στὰ Τζουμέρκα θὰ πάρετε σπόρο. [Εἰς τὸ ἀλβανικὸν χειρογράφων διαβάζομεν: Ἄλογα δὲν θὰ μείνουν. Θὰ πᾶτε και σεῖς μαζί μ' αὐτά. Ἀπὸ τὰ Τζουμέρκα θὰ ξαναπιάσετε τὴν ῥάτσα τους. (Στὸ Μεσολόγγι ἔφαγον μέχρι και ποντίκια τὸ 1826, και κατὰ τὴν περίοδο τῆς γερμανικῆς κατοχῆς 1941-1944 οἱ Ἑλληνες λόγῳ πείνας ἔφαγον και ἄλογα)].

33. Ἡ Δρόπολις θὰ πάθῃ, διότι ὁ τόπος εἶναι γυμνός.

34. Ἡ Δρόπολις θὰ εἶναι γεμάτη στρατεύματα.

35. Ἡ Δερόπολι κάποτε θὰ χωριστῇ στὴν μέση, μὴν σκιαχτῆτε, μονάχα γιὰ λίγο.

36. Ἡ Δερόπολι θὰ γεμίση ἀσκέρια.

37. Ἡ αἰτία τοῦ γενικοῦ πολέμου θ' ἄρθῃ ἀπὸ τὴν Δαλματία. Πρῶτα θὰ διαμελισθῇ ἡ Αὐστρία και ὕστερα ἡ Τουρκία.

38. Ἡ τρεῖς μέρες ἢ τρεῖς μῆνες ἢ τρία χρόνια θὰ βαστάξῃ.

39. Ἡ Γαλλία θὰ ἐλευθερώσῃ πολλὰ Ἑλληνικὰ μέρη και ἰδίως ἡ Ἰταλία.

40. Ἡ Γαλλία θὰ λευτερώσῃ τὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἠπειρο ἢ Ἰταλία.

41. Ἡ λευτεριὰ θ' ἄρθῃ ἀπὸ κάτω ἀπὸ ὅπου χύνονται νερά.

42. Ἡ μεγάλη μάχη θὰ γίνῃ στὴν Πόλι (Κωνσταντινούπολι). Ἐκεῖ θὰ συγκεντρωθοῦν ὅλα τὰ κράτη και θὰ χυθῇ τόσο αἷμα ποῦ θὰ κολυμπήσῃ μωσχάρι. Νικητὴς θὰ βγῇ τὸ ξανθὸ γένος. Ἐμεῖς θὰ εἴμαστε με τὸ ξανθὸ γένος. (Ἐλέχθη στὸν Κολινδρὸ Πιερίας).

43. Ἡ Ἑλλάς θὰ περάσῃ πολλὰ δεινά, ἀλλὰ ἐσεῖς οἱ κάτοικοι ἐδῶ, θὰ ἐπιζήσετε. (Ἐλέχθη στὸ χωριὸ Πόροι Ὀλύμπου).

44. Θὰ βάλουν φόρο στὶς κότες και στὰ παράθυρα.

45. Θὰ βγοῦν πράγματα ἀπὸ τὰ σχολεῖα ποὺ ὁ νοῦς σας δὲν φαντάζεται.

46. Θὰ βλέπετε νὰ πηγαίνουν ἄλλοι ἐπάνω καὶ ἄλλοι κάτω. (Πράγματι στὶς ἡμέρες μας, βλέπουμε, τ' αὐτοκίνητα ἀλλὰ καὶ τοὺς πεζοὺς νὰ πηγαίνουν ἀκατάπαυστα ἐπάνω-κάτω).

47. Θὰ γίνῃ ἓνα χαρτοβασίλειο, ποὺ θὰ ἔχῃ μέγα μέλλον στὴν Ἄνατολή. (Μὲ τὴν λέξιν “χαρτοβασίλειο” ὁ ἅγιος Κοσμάς ἐννοεῖ τὴν γραφειοκρατία. Πράγματι ἡ Ἑλλὰς ἔγινε ἐνδοξον Βασίλειον ἀλλὰ χαρτοβασίλειο, δηλαδή, κράτος μὲ μεγάλη γραφειοκρατία).

48. Θὰ γεννηθῇ θηρίον τὸ ὁποῖον θὰ σᾶς πολεμήσῃ. (Ἐλέχθη στὸ Δελβινάκιον καὶ ὡς θηρίον ἐννοοῦσε τὸν Ἀλῆ πασᾶ).

49. Θὰ γίνῃς μεγάλος ἄνθρωπος, (εἶπε στὸ Τεπελένι στὸν Ἀλῆ πασᾶ), θὰ κυριεύσῃς ὅλη τὴν Ἀρβανιτιὰ θὰ ὑποτάξῃς τὴν Πρέβεζα, τὴν Πάργα, τὸ Σούλι, τὸ Δέλβινο, τὸ Γαρδίκι καὶ αὐτὸ τὸ τάχτι τοῦ Κοῦρτ πασᾶ. Θὰ ἀφήσῃς μεγάλο ὄνομα στὴν οἰκουμένη. Καὶ στὴν Πόλι θὰ πᾶς, μὰ μὲ κόκκινα γένεια. Αὐτὴ εἶναι ἡ θέλησι τῆς θείας Προνοίας. Ἐνθυμοῦ ὅμως εἰς ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐξουσίας σου νὰ ἀγαπᾶς καὶ νὰ ὑπερασπίζεσαι τοὺς χριστιανούς, ἂν θέλῃς νὰ μείνῃ ἡ ἐξουσία εἰς τοὺς διαδόχους σου. (Αὐτὴ ἡ προφητεία ἐκπληρώθη κατὰ γράμμα· ὁ Ἀλῆ πασᾶς κατέλαβε τὰ ἀνωτέρω μέρη καὶ στὴν Κωνσταντινούπολι πῆγε μόνο τὸ κεφάλι του. Τὸ 1882 ὁ Μεχμέτ Βαλῆς τὸν πυροβόλησε καὶ ἔστειλε τὸ κεφάλι του μὲ ματωμένα γένια στὴν Κωνσταντινούπολι καὶ ἐτάφη ἔξω ἀπὸ τὰ τεῖχη, κοντὰ στὴν πύλη τῆς Σηλυβρίας).

50. Θὰ δῆτε τρεῖς φαμίλιες σ' ἓνα σπίτι. (Μόνο τρεῖς οἰκογένειες δὲν ἔμειναν στὸ ἴδιο σπίτι στὰ χρόνια τῆς Κατοχῆς; 1941-1944).

51. Θὰ δῆτε στὰ τσαῖρια τοῦ κάμπου τῆς Δερόπολης σαράντα ἄλογα νὰ τὰ δένουν σὲ ἓνα παλούκι.

52. Θὰ δοῦμε καὶ θὰ ζήσουμε τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορα στὸν τόπο μας. (Ἐλέχθη στὸν Κολινδρὸ Πιερίας).

53. Θὰ ζητήσουν νὰ σᾶς πάρουν καὶ στρατιῶτες. Δὲν θὰ προφθάσουν ὅμως.

54. Θὰ ἰδῆτε καὶ τακτικὸ στρατὸ θὰ ἰδῆτε καὶ ῥέμπελο (ἀντάρτικο) ἀπὸ αὐτοὺς πολλὰ θὰ ὑποφέρετε.

55. Θὰ συγκεντρωθῆ τὸ χιλιάρμενο στὸ Σκάλωμα (Ἅγιοι Σαράντα) καὶ θάρθουν κοκκινογέλεκοι, νὰ πολεμήσουν γιὰ σᾶς.

56. Θᾶναι ὄγδοος αἰῶνας ποὺ θὰ γίνουν αὐτά.

57. Θὰ πρέπη νὰ μετανοιώσης καὶ νὰ ἐξωμολογηθῆς τὸ ἔγκλημά σου. (Αὐτὴν τὴν πρόρρησι τὴν ἀπηύθυνε εἰς τὴν ἱερὰ Μονὴν Προυσοῦ Εὐρυτανίας, εἰς ἓνα ἄγνωστον ὅστις εἶχε φονεύσει ἓνα μοναχό).

58. Θὰ πρέπη νὰ ὁμολογήσης — ἐξωμολογηθῆς καὶ τὸν σφετερισμὸν φεσιῶν, τὸν ὁποῖον ἔχεις κάμει εἰς βάρος τοῦ συνεταίρου σου, ὁ ὁποῖος ἐπνίγη εἰς ναυάγιον εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν. (Αὐτὰ τὰ προορατικὰ λόγια εἶπε ὁ ἅγιος Κοσμάς στὸν Κεφαλλονίτη πλοίαρχον Ἀντώνιον Γκετιλίνην ὅταν ἐκεῖνος, ἐν πλῶ προσῆλθε νὰ ἐξωμολογηθῆ στὸν Ἅγιο. Ὁ ἅγιος Κοσμάς τοῦ ὑπενθύμισε μία ἁμαρτία καὶ στὴν συνέχεια τὸν προέτρεψε νὰ ἀποστείλῃ τὸ ἀντίτιμον τῶν φεσιῶν εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ θύματος ἢ, ἐὰν δὲν ὑπῆρχον συγγενεῖς, ν' ἀποστείλῃ τοῦτο εἰς τὸν Μητροπολίτη τῆς Σμύρνης, ἵνα διανείμῃ αὐτὸ εἰς τοὺς πτωχοῦς).

59. Θὰ προσπαθοῦν νὰ τὸ λύσουν μὲ τὴν πέννα, μὰ δὲν θὰ ἡμποροῦν, ἐνενηντα ἑνέα φορὲς μὲ τὸν πόλεμο καὶ μία μὲ τὴν πέννα.

60. Θάρθη ἓνας καιρός, ποὺ οἱ γυναῖκες τῆς Δούβιανης θάχουν πολλὰ μπιχλιμπίδια. (Ἐλέχθη στὴν Δρόπολιν τῆς Β. Ἠπείρου).

61. Θάρθη ἓνας καιρός, ποὺ οἱ ἀντίχριστοι θὰ χαλοῦν τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς, νὰ μὴν σκιαχτῆτε.

62. Θάρθη ἓνας καιρός, ποὺ ὁ ἀντίχριστος θὰ πετάξῃ στὸν δρόμο τὰ ἅγια λείψανα. Μὴν σκιαχτῆτε, αὐτὸ θᾶναι καὶ τὸ τέλος τους.

63. Θάρθη ἓνας καιρός, ποὺ δὲν θάχετε ἱερεῖς. Θὰ σᾶς θάβουν δίχως ἱερέα καὶ ψάλτη. Μὴν σκιάζεστε. Αὐτὸ θᾶναι καὶ τὸ τέλος τους.

64. Θάρθη ἓνας καιρός, ποὺ οἱ ἀντίχριστοι θὰ παίρνουν μὲ τὸ καλὸ τὶς κοπέλλες σας, μὴν σκιαχτῆτε, αὐτὸ θᾶναι τὸ τέλος τους.

65. Θάρθη ἓνας καιρός, ποὺ τὰ ἀρράβωνιάσματά σας, θᾶναι χάλασματα ἀπὸ τοὺς ἀντίχριστους*.

* Οἱ ὑπ' ἀριθμ. 61 ἕως 65 προφητεῖες ἐλέχθησαν στὴν Δρόπολιν καὶ ἐπαληθεύθησαν κατὰ τὰ ἔτη 1966-1991, ὅταν τὴν Βόρειο Ἠπειρο - Ἀλβανία κυβέρνησαν ὁ Ἐμβέρ Χότζα καὶ ὁ Ἐλία.

66. Θάρθη ἓνας καιρός, πού ἐσεῖς χωριά τοῦ κάμπου θὰ μαλώνετε μεταξύ σας καὶ θὰ δέρνεστε μὲ τὶς φοροτοτῆρες. Νὰ μονιάστε τότε καὶ θὰ δῆτε καλό. (Ἐλέχθη στὴν Δρόπολιν τῆς Β. Ἡπείρου).

67. Θάρθη καιρός πού αὐτὸ τὸ οἰκοδόμημα θὰ πέση καὶ σ' αὐτὸν τὸν χῶρο θὰ φυτρῶσουν πλατάνια τὰ ὅποια μάλιστα στὸ μέλλον θὰ μιλήσουν. [Ἐλέχθη στὸ χωριὸ Γράλιστα Καρδίτσης]. (Ὅρα σελίδες 56 καὶ 57).

68. Θάρθη καὶ μιὰ φορὰ ἀσκέρι ξένο πού τὸν Χριστὸ θὰ πιστεύη. Ἄλλὰ σεῖς δὲν θὰ τὸ ξέρετε.

69. Θάρθη καιρός πού οἱ Ῥωμιοὶ θὰ τρώγωνται ἀναμεταξύ τους. Ἄλλὰ συστήνω ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην.

70. Θάρθη καιρός πού θὰ διευθύνουν τὸν κόσμον τὰ ἄλλαλα καὶ τὰ μπάλαλα. (Τὰ ἄλλαλα καὶ τὰ μπάλαλα, εἶναι τὰ ἄψυχα μηχανήματα).

71. Θάρθη καιρός πού θὰ κατοικοῦν σ' αὐτὸ τὸ σπίτι ποντίκια. [Ἐλέχθη στὰ Βραγγιανὰ Ἀγράφων]. (Ὅρα σελὶς 59).

72. Θάρθη καιρός πού δὲν θὰ ἀκοῦτε (=μαθαίνετε) τίποτε.

73. Θάρθη καιρός πού δὲν θὰ ὑπάρχη αὐτὴ ἡ ἀρμονία πού εἶναι σήμερα μεταξύ λαοῦ καὶ κλήρου.

74. Θάρθη καιρός πού μιὰ γυναῖκα θὰ διώχνη δέκα τούρκους μὲ τὴν ῥόκα.

75. Θάρθη καιρός, πού θὰ φέρη γῦρες ὁ διάβολος μὲ τὸ κολοκύθι του. (Ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Φλωρίνης ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος χαρακτηρίζει αὐτὴ τὴν προφητεία ὡς περίεργη. Καὶ συνεχίζει: “Μήπως ἄρα γε πρόκειται περὶ τῶν τεχνητῶν δορυφόρων πού ὡς κολοκύθια περιφέρονται εἰς τὸ διάστημα καὶ προκαλοῦν τὴν κατάπληξιν τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐνώπιον τῶν κολοκυθιῶν τούτων χάσκουν καὶ θεοποιοῦν τὴν ἐπιστήμην;”).

76. Θάρθη καιρός πού θὰ βγῆ ὁ καταραμένος δαίμοντας ἀπὸ τὸ καυκί του.

77. Θάρθη καιρός πού οἱ χριστιανοὶ θὰ ξεσηκωθοῦν ὁ ἓνας κατὰ τοῦ ἄλλου.

78. Θάρθη καιρός πού ὁ ἀδελφὸς θὰ σκοτώσῃ τὸν ἀδελφὸ καὶ ὁ πατέρας τὸν γιου του. (Ἐλέχθη στὸν Κολινδρὸ Πιερίας).

79. Θάρθη καιρός πού θὰ ἀκούουν τοὺς πεθαμένους νὰ ὀμιλοῦν καὶ θὰ τοὺς βλέπουν κιόλας. (Ελέχθη στὴν περιοχὴ τοῦ Ὀλύμπου). Ἡ ἐν λόγῳ προφητεία κατανοήθη, ὅταν κυκλοφόρησαν οἱ τηλεοράσεις, τὰ μαγνητόφωνα καὶ οἱ βιντεοκασέτες.

80. Θάρθη καιρός, πού οἱ ἄνθρωποι θὰ κλειστοῦν σὲ μεγάλα κουτιὰ (πολυκατοικίες) καὶ οἱ γονεῖς τους θὰ πεθαίνουν μόνοι τους στὰ μικρὰ κουτιὰ (μονοκατοικίες). (Ελέχθη στὰ χωριὰ τῶν Γρεβενῶν).

81. Θάρθη καιρός, πού σωματικὰ δὲν θὰ κουράζεσθε, ὅταν δουλεύετε. Ἄλλοι θὰ σᾶς πηγαίνουν. Ψυχικὰ δὲν θὰ βρίσκετε ἡρεμία.

82. Θάρθη καιρός πού οἱ κλέφτες καὶ οἱ ἄρπαγες θὰ φύγουν ἀπὸ τὰ βουνὰ καὶ θὰ κατοικοῦν - κλέβουν στὶς πόλεις.

83. Θάρθη καιρός νὰ σᾶς πάρουν οἱ ἐχθροὶ σας καὶ τὴν στάχτη ἀπὸ τὴν φωτιά, ἀλλὰ σεῖς νὰ μὴν ἀλλάξετε τὴν πίστι σας, ὅπως θὰ κάμουν οἱ ἄλλοι. (Ελέχθη στὴν Σιάτιστα).

84. Θάρθη καιρός, πού θὰ σᾶς εἰποῦν νὰ βουλωθεῖτε μὲ τὴν βούλα τοῦ σατανᾶ. Νὰ μὴν βουλωθεῖτε. Ἄν βουλωθεῖτε καὶ στοῦ βοδιοῦ τὸ κέρατο νὰ κρυφθεῖτε θὰ σᾶς βροῦν. (Ελέχθη στὴν Καρυστὰ Ὀλύμπου).

85. Θάρθη καιρός πού θὰ κατεβῆ τὸ ρώσικο γένος γιὰ νὰ πηγαίνουν στοὺς ἐβραίους ἐκεῖ πού θὰ γίνῃ πόλεμος καὶ θὰ πλέξῃ τὸ τριότιχο δαμάλι. Θὰ εἶναι τακτικὸς στρατός. Ἄπ' αὐτὸν δὲν θὰ πάθετε τίποτε. Ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ῥέμπελο θὰ πάθετε πολλὰ. Ἄν περάσῃ ἀπὸ τὴν Αὐλῶνα, χαρὰ στὴν Μακεδονία. Ἄν περάσῃ ἀπὸ τὴν Μακεδονία, ἀλίμονο στὴν Μακεδονία. Θὰ γίνῃ μεγάλο κακό. (Ελέχθη στὴν Καρυστὰ Ὀλύμπου).

86. Θάρθη καιρός πού θὰ δῆτε στὸν κάμπο ἀμάξι χωρὶς ἄλογα νὰ τρέχῃ γρηγορώτερα ἀπὸ τὸν λαγό. (Ελέχθη στοὺς Βουλιαράταις παρὰ τὴν Δρόπολιν).

87. Θάρθη καιρός πού θὰ ζωσθῆ ὁ τόπος μὲ μιὰ κλωστή. (Ελέχθη στὴν Ἄσσο τῆς Κεφαλληνίας).

88. Θάρθη καιρός πού ὁ τόπος θὰ δεθῆ μ' ἓνα τέλι, τότε πολλὰ καλὰ θὰ δῆτε, μὰ περισσότερα κακά. (Ελέχθη στὴν Δουβιανὴ τῆς Βορείου Ἡπείρου).

89. Θάρθη καιρὸς ποὺ ὁ κόσμος θὰ δεθῆ με̄ ἓνα μπαμπακόρα-μα. (Ελέχθη στὴν Ἀρναία).

90. Θάρθη καιρὸς ποὺ οἱ ἄνθρωποι θὰ ὁμιλοῦν ἀπὸ ἓνα μακρυνὸ μέρος σὲ ἄλλο, σὰν νᾶναι σὲ πλαϊνὰ δωμάτια, π.χ. ἀπὸ τὴν Πόλι στὴν Ῥωσσία.

91. Θάρθη καιρὸς ποὺ θὰ δῆτε νὰ πετᾶνε ἄνθρωποι στὸν οὐρανὸ σὰν μαυροπούλια καὶ νὰ ρίχνουν φωτιὰ στὸν κόσμο. Ὅσοι θὰ ζοῦν τότε θὰ τρέξουν στὰ μνήματα καὶ θὰ φωνάζουν: Ἐβγάτε σεις οἱ πεθαμένοι νὰ εἰσέλθουμε ἐμεῖς οἱ ζωντανοί.

92. Θάρθη καιρὸς ποὺ ὁ διάβολος ὑπὸ μορφὴν κουτιοῦ θὰ εἰσέλθῃ σ' ὅλα τὰ νοικοκυριά καὶ τὰ κέρατά του θὰ εἶναι ἐπάνω στὶς στέγες τῶν σπιτιῶν.

93. Θάρθη καιρὸς ποὺ θὰ πετᾶνε σιδερένια πουλιά με̄ σιδερένιες μῦτες. (Ελέχθη στὴν Ἀνατολὴ Ἀγυιάς)*.

94. Θάρθη καιρὸς ποὺ θάρθουν πολλὰ κράτη στὴν Ἑλλάδα καὶ δὲν θὰ ξέρετε ἀπὸ ποὺ θᾶναι ὁ καθένας. (Ελέχθη στὰ χωριά τῶν Γρεβενῶν).

95. Θάρθη καιρὸς ποὺ δὲν θὰ σᾶς ἀφήνουν νὰ ψήνετε ἀρνὶ τὸ Πάσχα. Ἐσεῖς νὰ πάρετε μία ὀκὰ κρέας καὶ νὰ τὸ ψήσετε, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ δὲν θὰ τὸ βροῖσκετε. (Ελέχθη στὴν Βόρειο Ἡπειρο).

96. Θάρθη καιρὸς ποὺ τὴν γῆ θὰ τὴν κάμετε καλλιεργήσιμα χωράφια. Τὸ ψωμί θὰ τὸ χορτάσετε, ἀλλὰ ἀγάπη δὲν θὰ ἔχετε. (Ελέχθη στὰ Χάσια).

97. Θάρθη καιρὸς ποὺ θὰ δῆτε μία μηχανὴ νὰ τραβᾷ ἓνα κορδόνι καὶ αὐτὴ νὰ σφυρίζῃ. (Ελέχθη στὰ χωριά τῆς Λαρίσης καὶ ἐννοοῦσε τὸ τραῖνο).

* Τὶς ὑπ. ἀριθ. 86 ἕως 93 προφητείες καὶ ἓνας ἀπλοῦς νοῦς τὶς καταλαβαίνει. Ἐδῶ ὁ ἅγιος Κοσμᾶς προβλέπει τὶς μεγάλες ἐφευρέσεις ποὺ ἔκαμε ἡ ἐπιστήμη ἕκατὸ καὶ πλέον χρόνια ἀργότερα καὶ αὐτὲς εἶναι: τὰ αὐτοκίνητα καὶ τραίνα (προφ. 86), τὰ καλώδια τῆς ΔΕΗ καὶ ΟΤΕ (προφ. 87, 88, 89), τὸ τηλέφωνο (προφ. 90), τὰ ἀεροπλάνα τῆς πολεμικῆς ἀεροπορίας καὶ οἱ βόμπες (προφ. 91, 93) καὶ ἡ τηλεόρασις (προφ. 92).

98. Θάρθη καιρός πού ἡ γυναῖκα θὰ βλέπη τὰ ρούχα καὶ δὲν θὰ ἠμπορῇ νὰ τὰ ἀγοράσῃ· καὶ θὰ πωλᾷ τὸ κορμί της γιὰ νὰ τὰ ἀγοράσῃ. (Ελέχθη στὰ χωριά Γρεβενῶν).

99. Θάρθη καιρός πού οἱ ἄνθρωποι θὰ περνοῦν ὁ ἓνας δίπλα στὸν ἄλλον καὶ δὲν θὰ νοιάζονται ὁ ἓνας γιὰ τὸν ἄλλον. (Ελέχθη στὸ Ζάрко Λαρίσης).

100. Θάρθη καιρός πού θὰ δῆτε τὰ σίδερα νὰ περπατᾶνε. (Ελέχθη στὴν Δέση Ἀσπροποτάμου. Οἱ κάτοικοι κατάλαβαν τί σήμαιναν αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ πατροΚοσμᾶ, ὅταν εἶδαν μία ἐρπύστρια μπουλντόζα νὰ διανοίγῃ τὸν δρόμο γιὰ τὸ χωριό τους).

101. Θάρθη καιρός πού οἱ γυναῖκες θὰ πηγαίνουν ἀκάλυπτες (δηλαδὴ χωρὶς μανδήλια στὸ κεφάλι) στοὺς ἱεροὺς Ναοὺς καὶ θὰ τὶς παροτρύνῃ ὁ διάβολος νὰ πηγαίνουν καὶ βαμμένες. Ἀλλὰ τότε θὰ γίνῃ ὁ γενικὸς χαλασμός. (Ὅρα σελὶς 59). [Ελέχθη στὰ Βραγγιανὰ Ἀγράφων].

102. Θάρθη καιρός πού οἱ περισσότεροι ἱεροὶ Ναοὶ τῶν Βραγγιανῶν Ἀγράφων θὰ ἐρημωθοῦν, θὰ καταστραφοῦν. (Ὅρα σελὶς 59).

103. Θάρθη ξαφνικά· ἢ τὸ βόιδι στὸ χωράφι ἢ τὸ ἄλογο στ' ἁλώνι.

104. Θάρθη ξαφνικά· τ' ἄλογα θ' ἀπομείνουν ζεμένα στὶς δουλειές τους καὶ σεῖς θὰ φύγετε.

105. Θάρθη ξαφνικά. Νὰ ἔχετε ἓνα σακκούλι σιτάρι κρεμασμένο στὴν θύρα. Αὐτὸ θὰ σᾶς ἐμποδίσῃ φεύγοντας. Μὴν τὸ ἀφήσετε. Νὰ τὸ πάρετε μαζί σας, γιὰ νὰ φᾶνε τὰ παιδιὰ σας.

106. Θάρθη ὅταν ἔρθουν δυὸ καλοκαίρια καὶ δυὸ Πασχαλιές μαζί.

107. Θάρθη μιὰ φορὰ ἓνας ψευδοπροφήτης· μὴν τὸν πιστέψετε καὶ μὴν τὸν χαρῆτε. Πάλι θὰ φύγῃ καὶ δὲν θὰ ξαναγυρίσῃ.

108. Θάρθη πρῶτα ἓνα ψευτορωμαίικο· νὰ μὴν τὸ πιστέψετε καὶ χαρῆτε, γιὰτὶ πάλι θὰ φύγῃ.

109. Θάρθη μέρα πού θὰ σᾶς πάρουν τὸ νερὸ καὶ τὸν κάμπο. (Ελέχθη στὸ χωριὸ Βρύτα Γιαννιτσῶν. Πράγματι τὸ 1950 ἡ ΔΕΗ ἔκαμε ἐκεῖ τὸ ὑδροηλεκτρικὸ ἐργοστάσιο καὶ τοὺς “πῆρε” τὸ νερὸ καὶ τὸν κάμπο).

110. Θάρθη καιρὸς ποὺ τὴν Ἐκκλησίᾳ θὰ τὴν βλέπετε καὶ θὰ τὴν ἔχετε μέσα στὰ σπίτια σας. (Ελέχθη στὴν *Ραφάνη*. Ἡ ἀνωτέρω ῥῆσις τοῦ πατροΚοσμᾶ ἐπαληθεύθη ὅταν ἐφευρέθη ἡ τηλεόρασις).

111. Θάρθη καιρὸς ποὺ οἱ ἄνθρωποι θὰ πεθαίνουν ἀπὸ μία ἄσπρη σκόνη. (Ελέχθη στὰ χωριὰ τοῦ Ἀσπροποτάμου Θεσσαλίας).

112. Θάρθη καιρὸς ποὺ οἱ ἄνθρωποι δὲν θὰ πεθαίνουν στὰ σπίτια τους, ἀλλὰ στοὺς δρόμους. (Ελέχθη στὰ χωριὰ τοῦ Ἀσπροποτάμου).

113. Θάρθη καιρὸς ποὺ τὰ χρήματα θὰ τὰ βλέπετε κατὰ γῆς καὶ δὲν θὰ σκύβετε νὰ τὰ παίρνετε, διότι δὲν θᾶχουν ἀξία. (Ελέχθη στὸ Ζάροκο Λαρίσης).

114. Θάρθη καιρὸς ποὺ θὰ εἶστε ἕκατὸ χρόνια πίσω ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμο. (Ελέχθη στὴν *Μελιδία Ἀγυῖας*).

115. Θάρθη καιρὸς ποὺ ἡ μάνα δὲν θὰ ὀρίζη τὸ παιδί, οὔτε τὸ παιδί τὴν μάνα. (Ελέχθη στὴν *Μελιδία Ἀγυῖας*).

116. Θάρθη καιρὸς ποὺ ἡ γυναῖκα θὰ χωρίζη τὸν ἄνδρα καὶ ὁ ἄνδρας τὴν γυναῖκα. Αὐτὸ δὲν τὸ θέλει ὁ Θεός, ἀλλὰ ὁ διάβολος. (Ελέχθη στὴν *Μελιδία Ἀγυῖας*).

117. Θάρθη καιρὸς ποὺ ὁ ἄνθρωπος θὰ φοβᾶται τὸν ἄνθρωπο. (Ελέχθη στὰ χωριὰ τῆς Λαρίσης).

118. Θάρθη καιρὸς ποὺ θὰ πατάτε ἓνα κουμπὶ καὶ θὰ βγάζη φῶς. (Ελέχθη στὰ χωριὰ τῆς Λαρίσης).

119. Θάρθη καιρὸς ποὺ δὲν θὰ σᾶς ἀφήνουν νὰ κάμνετε τὸν σταυρὸ σας. Σᾶς λέω ὅμως νὰ τὸν κάμνετε μὲ τὸ μαχαίρι πάνω στὸ ψωμί. (Ελέχθη στὴν *Βόρειο Ἡπειρο*).

120. Θάρθη καιρὸς ποὺ τὰ κόκκινα αὐγὰ θὰ τὰ τρῶτε, ἀλλὰ τὰ τσόφλια θὰ τὰ παραχώνετε. (Ελέχθη στὴν *Βόρειο Ἡπειρο*).

121. Θάρθη καιρὸς ποὺ θὰ δουλεύετε γιὰ ψωμί, ἀλλὰ ψωμί δὲν θὰ χορταίνετε. (Ελέχθη στὴν *Βόρειο Ἡπειρο*).

122. Θάρθη καιρὸς ποὺ θὰ φτειάξετε σπίτια, ἀλλὰ θὰ μείνετε ὅπως εἶστε καὶ τώρα. (Ελέχθη στὴν *Βόρειο Ἡπειρο*).

123. Θάρθη καιρὸς ποὺ θὰ γεννηθῆ ἓνα θηρίο τὸ ὁποῖο θὰ σᾶς κρατήσῃ γιὰ ἀρκετὰ χρόνια καταπιεσμένουσαν γροθιά. (Ελέχθη στὸ *Ἀργυρόκαστρο καὶ ἐννοοῦσε τὸν Ἐμβερ Χότζα*).

124. Θάρθη καιρός πού θά χαθοῦν πολλά ἤθη καὶ παραδόσεις τοῦ Χριστιανισμοῦ.

125. Θάρθη καιρός πού αὐτὴ ἡ οἰκογένεια θά χαθῆ. (Ἐλέχθη γιὰ τὴν οἰκογένεια τῶν Καραμουσλαίων στὸ χωριὸ Σμίξη Γρεβενῶν).

126. Θάρθη καιρός ὅπου τὸ χωριὸ σας [(ἢ Ντέμη) τὸ σημερινὸ Καινούργιο] θά ἐνωθῆ μὲ τὸ Βραχώρι (τὸ νῦν Ἀγρίνιο).

Πράγματι μὲ τὸν νόμο, σχέδιο “Καλλικράτης”, τὸ Ἀγρίνιο καὶ τὸ Καινούργιο ἠνώθησαν καὶ ἀποτελοῦν πιά ἓνα Δῆμο.

127. Θάρθη καιρός, ὅπου στὰ μέρη τῆς Καλλίστης καὶ τοῦ Μελαῦ, θά δεῖτε τὸν Πατριάρχη νὰ κατεβαίνει τὰ 64 σκαλιὰ τῆς Παναγίας Σουμελαῦ, καὶ νὰ ἀκούη Κεμεντζε (ποντιακὸ τραγούδι). Τότε ὀλίγον καιρὸν ἔχετε. Βάλτε στὴν ἄκρη ἓνα σακκούλι σιτάρι γιὰ νὰ μὴν χαθῆτε ἀπὸ τὴν πείνα. (Ἐπαληθεύθη στὶς ἡμέρες μας. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Βαρθολομαῖος ἔλαβε τὴν ἄδεια ἀπὸ τὴν τουρκικὴ κυβέρνησι καὶ μετέβη στὴν Ἱερὰ Μονὴ τῆς Παναγίας τῆς Σουμελαῦ στὸν Πόντο).

128. Θάρθουν οἱ κόκκινοι σκοῦφοι κι’ ὕστερα οἱ ἄγγλοι ἐπὶ 54 χρόνια, καὶ κατόπιν θά γίνῃ Ῥωμαίικο. (“Κόκκινοι σκοῦφοι” ὀνομαζόταν οἱ γάλλοι στρατιῶτες διότι κατὰ τοὺς ναπολεοντεῖους χρόνους τὰ καπέλα τους ἦταν κόκκινα. Ἡ προφητεία αὐτὴ ἐλέχθη στὴν Κεφαλληνία καὶ εὔρε καταπληκτικὴν ἐκπλήρωσιν. Πράγματι μετὰ τοὺς ἐνετούς, στὴν Ἐπτάνησον ἦλθαν οἱ γάλλοι καὶ κατόπιν οἱ ἄγγλοι, οἱ ὁποῖοι παρέμειναν ἐπὶ 54 χρόνια, δηλαδή, ἀπὸ τὸ 1810 ἕως 1864).

129. Θά σᾶς ζητήσουν τὰ τουφέκια· νὰ ἔχετε διπλᾶ· νὰ δώσετε τὸ ἓνα καὶ νὰ κρατήσετε τὸ ἄλλο. Ἐνα τουφέκι ἑκατὸ ψυχῆς θά γλυτώσῃ.

130. Θά σᾶς ρίξουν παρὰ (δηλαδή, χρῆμα) πολὺ· θά σᾶς ζητήσουν νὰ τὸν πάρουν πίσω, ἀλλὰ δὲν θά ἠμπορέσουν.

131. Θά σᾶς δαγκώνουν γάτες καὶ σκυλιὰ καὶ θά πηγαίνετε στὸ χωριὸ μου γιὰ νὰ βρῆτε τὴν γιατρεία σας. (Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπε ὁ ἅγιος Κοσμάς εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Μακρυνείας Μεσολογγίου ὅταν τοὺς ἐπισκέφθη καὶ ἐκεῖνοι ἀντὶ νὰ πιστέψουν στὸ κήρυγμά του καὶ νὰ ἐξωμολογηθοῦν, τὸν ἔζευξαν ὡς ζῶο καὶ τὸν ὀδήγησαν στὰ χωράφια

τους για να ὀργώση. Ἡ προφητεία αὐτὴ ἐκπληρώνεται μέχρι σήμερα. Στὸ χωριὸ τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ, Μέγα Δένδρο, ὁ προεστῶς, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας “Καφρίτσα” μὲ τὴν εὐλογία τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ καταλαβαίνουν διὰ τῆς ἀκοῆς ἂν ὁ συνομιλητὴς τους πάσχει ἀπὸ τὴν ἀσθένεια τῆς λύσσας· πολλοὶ δέ, εἶναι ἐκεῖνοι ἀπὸ τὴν εὐρυτέρα περιφέρεια τῆς Αἰτωλοακαρνανίας καὶ ὄχι μόνο, ποὺ προσφεύγουν στὸν ἐν λόγῳ προεστῶ για να τὸν ῥωτήσουν ἂν ἔχουν λύσσα).

132. Θᾶστε μεγάλοι καὶ τρανοὶ καὶ ἡ οἰκογένειά σας θὰ ἔχη δύναμι, μέχρις ὅτου πρῶτον, ἀρχίσουν νὰ σαπίζουν αὐτὰ τὰ τρία μῆλα, δευτερον ἀρχίσουν νὰ λειώσουν αὐτὰ τὰ τρία μανδήλια, καὶ τρίτον χαλάσει αὐτὸ τὸ ὕψωμα. (Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπε ὁ πατροΚοσμᾶς δίδοντας ταυτόχρονα τρία μῆλα, τρία μανδήλια καὶ ἓνα ὕψωμα ἀπὸ τὴν θεία Λειτουργία σὲ τρεῖς ἄνδρες ἀρχηγοὺς τῆς ξακουστῆς οἰκογενείας τῶν Προναίων τῆς Παραμυθιάς, ὅταν ἐκεῖνοι τὸν ῥώτησαν μέχρι πότε θὰ ἔχη ἰσχὺ καὶ δύναμι ἡ οἰκογένειά τους. Αὐτὴ τὴν προφητεία τὴν διηγοῦνται στὴν Παραμυθιά καὶ μνημονεύουν ὅτι αὐτοὶ οἱ τρεῖς ἀρχηγοὶ καὶ οἱ ἀπόγονοί τους φύλασσαν ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ τὰ τρία μῆλα, τὰ τρία μανδήλια καὶ τὸ ἀντίδωρο ποὺ ἔδωσε χωριστὰ σὲ καθέναν ὁ πατροΚοσμᾶς. Ὅμως τὸ 1878 μὲ τὸν Ῥωσοτουρκικὸ πόλεμο ποὺ ἤρχισε νὰ ἠτᾶται ἡ τουρκία, κατὰ μαρτυρίες τῶν Παραμυθίων, ἤρχισαν νὰ σαπίζουν τὰ μῆλα καὶ νὰ λειώνουν τὰ μανδήλια. Στις 23-2-1913 ὅταν ἠλευθερώθη ἡ Παραμυθιά, τὰ μῆλα σάπισαν, τὰ μανδήλια ἔλειωσαν καὶ τὸ ἀντίδωρο χάλασε).

133. Θὰ σκάφτουν στὰ σπίτια νὰ κρύφουν σιτάρι. Ὅποιοι θᾶχουν λίγο κρυμμένο, δὲν θὰ τολμοῦν νὰ τὸ πηγαίνουν στὸν μύλο. Θὰ τὸ ἀλέθουν μὲ τὸ χερόμυλο. (Ἐπαληθεύθη τὸ 1940-1941).

134. Θὰ σᾶς ἐπιβάλουν μεγάλο καὶ δυσβάστακτο φόρο, ἀλλὰ δὲν θὰ προφθάσουν.

135. Θὰ χαθῆ ἡ σοδιὰ τῆς χρονιάς ἀπὸ τὴν εὐφορη Δρόπολι καὶ –μάννα μου!– αἶμα πολὺ ποὺ ἔχει νὰ χυθῆ.

136. Καλότυχοι σεῖς, οἱ ὅποιοι εὐρέθητε ἐδῶ πάνω εἰς τὰ ψηλὰ βουνά, διότι αὐτὰ θὰ σᾶς φυλάξουν ἀπὸ πολλὰ δεινά. Θὰ ἀκοῦτε καὶ δὲν θὰ βλέπετε τὸν κίνδυνο. Τρεῖς ὥρες ἢ τρεῖς μέρες θὰ ὑποφέρετε. (Ἐλέχθη στὴν Σιάτιστα. Ἡ μάχη γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι

τῆς Σιατίστης ἔγινε στίς 4-11-1912 καὶ διήρκησε τρεῖς ὄρες, ἐνῶ οἱ διαπραγματεύσεις γιὰ τὴν παράδοσι τῆς πόλεως διήρκεσαν τρεῖς ἡμέρες, ἀπὸ τὶς 2 ἕως τὶς 4 Νοεμβρίου τοῦ 1912).

137. Καλότυχος ὁποῖος ζήσει μετὰ τὸν γενικὸ πόλεμο. Θὰ τρώγη μὲ ἀσημένιο κουτάλι.

138. Λάκκοι καὶ βράχοι στὴν Δρόπολι θὰ εἶναι γεμᾶτοι φεύγοντας. (Εἰς τὸ ἀλβανικὸν χειρόγραφον ἢ προφητεία αὕτη ἔχει ὡς ἐξῆς: “Τὰ βουνά, οἱ χαράδρες καὶ οἱ κάμποι τῆς Δρόπολης θὰ γεμίσουν προσφυγιά”). Μιὰ ἄλλη διατύπωσι τῆς ἀνωτέρω προφητείας ἔχει ὡς ἐξῆς: Λάκκοι καὶ σκέμπια στὴν Δερόπολι θὰναι γεμᾶτα κόσμο. (Ἐλέχθη στὴν Δρόπολιν τῆς Βορείου Ἡπείρου).

139. Λυπηρὸν εἶναι νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ· σήμερον, αὔριον καρτεροῦμε δίψες, πείνες μεγάλες ποὺ νὰ δίδωμεν χιλιάδες φλουριά καὶ νὰ μὴν εὐρίσκωμεν ὀλίγον ψωμί.

140. Μακάριοι αὐτοὶ ποὺ κατοικοῦν στὴν ποδιὰ τοῦ Ὀλύμπου. (Ἐλέχθη στὸ χωριὸ Δριάνιτσα Ὀλύμπου).

141. Μιὰ μέρα αὐτὸς ὁ τόπος θὰ γίνῃ ἀγνώριστος. (Ἐλέχθη στὴν Ἱερὰ Μονὴ Σέλτσου Ἀργιθέας. Πράγματι σ’ ἐκεῖνο τὸ μέρος ἔγινε τὸ ὑδροηλεκτρικὸ ἔργο “Φράγμα τῆς Συκιᾶς”, ἦτοι, ἡ ἐκτροπὴ τοῦ Ἀχελώου).

142. Μὴ χαλάτε τὰ δάση. Αὐτὰ θὰ σᾶς κρύψουν, θὰ σᾶς σώσουν. Μὴ τὰ χαλάτε, γιὰτὶ ὁ τόπος θὰ γίνῃ γκρεμίσματα. (Ἐλέχθη στὴν Κίτσα Ἀγραφῶν).

143. Μόλις συνήντησε στὴν Κεφαλληνίαν τὸν ἱερομόναχο Γεράσιμον Κλαδᾶν τὸν προσεφώνησε: Πανιερώτατον! Καὶ πράγματι μετ’ ὀλίγον χρονικὸν διάστημα οὗτος ἐξελέγη καὶ ἐχειροτονήθη Μητροπολίτης Ἀθηνῶν.

144. Μὲ δυσκολία θᾶρθη τὸ ποθοῦμενον.

145. Μὲ ἄλλους θὰ κοιμηθῆτε καὶ μὲ ἄλλους θὰ ξημερώσετε.

146. Μιὰ χούφτα μάλαμα, μιὰ χούφτα ἀλεύρι.

147. Μετὰ τὸν γενικὸ πόλεμο θὰ ζήσῃ ὁ λύκος μὲ τ’ ἀρνί.

148. Μετὰ τὸν πόλεμο οἱ ἄνθρωποι θὰ τρέχουν μισὴ ὥρα δρόμο, γιὰ νὰ βροῖσκουν ἄνθρωπο καὶ νὰ τὸν κάμουν ἀδελφὸ.

149. Νὰ ἔχετε τρεῖς θύρες· ἂν σᾶς πιάσουν τὴν μία, νὰ φύγετε ἀπὸ τὴν ἄλλη.

150. Νὰ παρακαλῆτε νὰ εἶναι μέρα καὶ ὄχι νύκτα, καλοκαίρι καὶ ὄχι χειμῶνας.

151. Νᾶχετε τὸν σταυρὸ στὸ μέτωπο, γιὰ νὰ σᾶς γνωρίσουν, ὅτι εἶσθε χριστιανοί.

152. Νὰ κρυφθῆτε ἢ κοντὰ στὴν θύρα ἢ κοντὰ στὴν πλάκα, θὰ εἶναι βιαστικὸ καὶ γρήγορο.

153. Νὰ φυλάτε τὰ δένδρα καὶ τὰ δάση, ὅπως τὰ παιδιὰ σας. Τὸ κάθε δένδρο θὰ σώσει κι ἕναν ἄνθρωπον. *(Ελέχθη στὸ χωριὸ Κίτσα Ἀγράφων).*

154. Ξένος στρατὸς θὰ ἔρθῃ. Χριστὸ θὰ πιστεῦῃ, γλῶσσα δὲν θὰ ξέρῃ. Θὰ ζητήσουν ὅπλα. Νᾶχετε διπλᾶ νὰ δώσετε τὸ ἕνα καὶ νὰ κρατήσετε τὸ ἄλλο. Μὲ ἄλλους θὰ κοιμηθῆτε καὶ μὲ ἄλλους θὰ ξημερώσετε.

155. Ὅλιγον ψωμὶ θὰ γίνῃ καὶ ποιὸς θὰ τὸ φάῃ κι αὐτό. *(Ἐπαληθεύθη τὸ 1940-1941).*

156. Ὁ πολὺ μεγάλος πόλεμος θὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ ἕνα μικρὸ κράτος.

157. Ὁ πόλεμος θὰ ξεκινήσῃ ἀπὸ ἕνα μικρὸ κρατίδιο ὀθωμανῶν. Οἱ Ἕλληνες θὰ ἐμπλακοῦν στὸν πόλεμο τελευταῖοι γιὰ νεκροθάφτες. Στὸ τέλος οἱ χριστιανοὶ θὰ νικήσουν.

158. Ὅταν γίνῃ ἡ Ἐγνατία ὁδός, τὰ στρατεύματα θὰ περάσουν ἀπὸ αὐτήν. Ἡ κεφαλὴ τῶν στρατευμάτων θὰ φθάσῃ στὴν Κωνσταντινούπολι καὶ ἡ οὐρὰ θὰ βρῖσκεται στὴν Αὐλῶνα.

159. Οἱ αὐλὲς μιὰ μέρα θὰ γεμίσουν παλιοσίδερα.

160. Οἱ βρύσες θὰ στίψουν *(στερέψουν)* καὶ τὰ ποτάμια θὰ βρωμίσουν. *(Ελέχθη στὸν Κολινδρὸ Πιερίας).*

161. Οἱ ἄνθρωποι θὰ κάθονται στὸ τραπέζι μαζί ἀλλὰ δὲν θὰ συνεννοοῦνται. *(Ελέχθη στὸν Κολινδρὸ Πιερίας).*

162. Οἱ θῦρες θὰ κλείσουν. Οἱ ἄνθρωποι θὰ φοβοῦνται νὰ βγοῦν ἔξω. *(Ελέχθη στὸν Κολινδρὸ Πιερίας).*

163. Ὅταν ξεσπάσῃ πόλεμος στὴν Δαλματία καὶ ἐμφανισθεῖ ὁ σημαδεμένος ἄνθρωπος πρωταγωνιστῆς στὰ αἴσχη, κοντὰ θὰ εἶναι ἢ συντέλεια τοῦ κόσμου. *(Ελέχθη στὸν Κολινδρὸ Πιερίας).*

164. Ὅταν θὰ ἰδῆτε τὸ χιλιάρμενο στὴν Ἄσπρη θάλασσα, θάρθη τὸ ποθούμενον.

165. Ὅταν θὰ ἰδῆτε τὸ χιλιάρμενο στὰ Ἑλληνικὰ νερά, τότε θάρθη.

166. Ὅταν θὰ ἰδῆτε τὸ χιλιάρμενο στὰ Ἑλληνικὰ ὕδατα, τότε θὰ λυθῆ τὸ ζήτημα τῆς Πόλης.

167. Ὅταν θὰ ἰδῆτε τὸ χιλιάρμενο στὴν Αὐλῶνα, τότε θάρθη.

168. Ὅταν θὰ ἰδῆτε νὰ ἐμφανισθῆ ὁ πρῶτος κλῶνος θὰ χαθῆ ὁ κόσμος. (Ἴσως ἐννοοῦσε τὴν κλωνοποίηση).

169. Ὅταν θὰ ἰδῆτε νὰ χαθοῦν οἱ φλοῦδες ἀπὸ τὰ κρεμμύδια, τότε θὰ χαθῆ ἢ σίπια (ἐντροπῆ) ἀπὸ τὸν κόσμο.

170. Ὅταν ἀκούετε ὅτι ὁ πόλεμος ἤρχισε, τότε κοντὰ εἶναι.

171. Ὅσα χωριὰ εἶναι κοντὰ σὲ δρόμο πολλὰ θὰ τραβήξουν.

172. Οἱ πλούσιοι θὰ γίνουν πτωχοὶ καὶ οἱ πτωχοὶ θὰ πεθάνουν.

173. Οἱ πλούσιοι θὰ φτωχύνουν καὶ θὰ πεθαίνουν στοὺς δρόμους.

174. Ὅ,τι σᾶς ζητοῦν, νὰ δίνετε· ψυχὲς μόνον νὰ γλυτώνετε.

175. Οἱ βράχοι καὶ οἱ λάκκοι θὰ εἶναι γεμάτοι κόσμο.

176. Ὁ κόσμος τόσον θὰ πτωχεύσῃ, ποὺ θὰ ζώνεται μὲ κληματίδες.

177. Οἱ ἄνθρωποι θὰ καταντήσουν γυμνοί, γιατί θὰ γίνουν τεμπέληδες.

178. Οἱ ἄνθρωποι θὰ μείνουν πτωχοί, γιατί δὲν θάρχουν ἀγάπη στὰ δένδρα. (Ἐλέχθη στὴν Κίτσα Ἀγράφων καὶ στὴν Δρόπολι τῆς Βορείου Ἡπείρου).

179. Ὅταν ἀκούσετε ὅτι ὁ πόλεμος πιάστηκε ἀπὸ κάτω, τότε κοντὰ θὰ εἶναι.

180. Οἱ κληρικοὶ θὰ γίνουν οἱ χειρότεροι καὶ ἀσεβέστεροι ὄλων.

181. Οἱ κληρικοὶ θὰ γίνουν σὰν τοὺς λαϊκοὺς καὶ οἱ λαϊκοὶ σὰν τὰ ζῶα.

182. Ὅποιος θὰ ζῆσῃ σὰν ἔρθῃ γιὰ πάντα τὸ μελούμενο, θὰ τρώῃ μὲ χρυσὸ κουτάλι. (Ἐλέχθη στὴν Δρόπολιν τῆς Βορείου Ἡπείρου).

183. Ὁ χαλασμός θὰ γίνῃ ἀπὸ ἓνα κασσιδιάρη. (Στὸ ἀλβανικὸ χειρόγραφο γράφεται τό: “Ὁ χαλασμός θάρθη ἀπὸ τυφλὸ καὶ κασσιδιάρη”).

184. Ὁ χαλασμός στὸν τόπο θὰ γίνῃ ἀπὸ ἓνα ἀξιωματοῦχου... (ὄνομα δυσανάγνωστο).

185. Οἱ ἀντίχριστοι θὰ φύγουν, ἀλλὰ θὰ ῥθρουν πάλι· ἔπειτα θὰ τοὺς κυνηγήσετε ἔως τὴν Κόκκινη Μηλιά.

186. Οἱ τοῦρκοι θὰ φύγουν, ἀλλὰ θὰ ξανάρθουν πάλι καὶ θὰ φθάσουν ὡς τὰ Ἐξαμίλια. Στὸ τέλος θὰ τοὺς διώξουν εἰς τὴν Κόκκινη Μηλιά. Ἀπὸ τοὺς τοῦρκους τὸ ἕνα τρίτο θὰ σκοτωθῆ, τὸ ἄλλο τρίτο θὰ βαπτισθῆ, καὶ οἱ ὑπόλοιποι θὰ μεταβοῦν στὴν Κόκκινη Μηλιά.

187. Οἱ τοῦρκοι θὰ μάθουν τὸ μυστικὸ τρεῖς

μέρες γρηγορώτερα ἀπὸ τοὺς χριστιανούς. (Τὸ ἀλβανικὸ χειρόγραφο ἔχει τὴν προφητείαν ὡς ἐξῆς: “Οἱ τοῦρκοι θὰ τὸν καταλάβουν τρεῖς ἡμέρες γρηγορώτερα ἀπὸ τοὺς χριστιανούς”).

188. “Ὅλος ὁ ντουνιαῖς (κόσμος) θὰ ταραχθῆ, ἀλλ’ οἱ ποδιές τοῦ Χολομῶντα δὲν θὰ ταραχθοῦν. Θὰ ἐλευθερωθεῖτε ἀναιμωτί. Θὰ κοιμηθῆτε σκλάβοι καὶ θὰ ξυπνήσετε ἐλεύθεροι. (Ἐλέχθη στὴν Ἀρναία, καὶ ἦταν καταγεγραμμένη στὴν ἱστορημένη τὸ 1936, στὸ Ἅγιον Ὅρος, εἰκόνα τοῦ ἀγίου Κοσμᾶ (ὄρα ἀνωτέρω), ὅπου ἐφυλάσσετε μέχρι τὸ ἑσπέρας τῆς 23/8-5/9-2005* εἰς τὸν ἱερὸ Ναὸ τοῦ πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχιδιακόνου Στεφάνου στὴν ἀνωτέρω Κωμόπολι τῆς Χαλκιδικῆς ὁπότε ἀπετεφρώθη, ὅταν ἀπὸ ἄγνωστη αἰτία ἐκδηλώθη πυρκαϊὰ ἀπὸ τὴν ὁποίαν κατεστράφη ὄλοσχερῶς ὁ ἐν λόγω ἱερὸς Ναός).

* Τὴν ὥρα τῆς πυρκαϊᾶς, εἰς τὴν Ἱερὰ Μονὴ τοῦ ὁσίου Φιλοθέου Ἁγίου Ὅρους, ἐτελεῖτο ἱερὰ ἀγρυπνία διὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ ἀγίου Κοσμᾶ.

189. Ὅταν θὰ πέση ὁ κλώνος (ποὺ εἶναι στημένος ὁ Σταυρός), θὰ γίνῃ μεγάλο κακό, ποὺ θὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου θὰ δείξῃ ὁ κλώνος καὶ ὅταν θὰ πέση τὸ δένδρον, θὰ γίνῃ ἓνα μεγαλύτερο κακό. [Ἐλέχθη εἰς τὸ χωριὸν Τσιράκι (σήμερον Ἅγιος Κοσμάς) Γρεβενῶν. Πράγματι τὸ 1940 ἔπεσε τὸ κλωνάρι καὶ ὁ Σταυρὸς πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀλβανίας καὶ ἀπὸ ἑκεῖ ἐπετέθησαν οἱ ἰταλοί, καὶ τὸ 1947 ἔπεσε τὸ δένδρον, καὶ τότε ἡ περιοχὴ κατεστράφη ἐντελῶς ἀπὸ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον].

190. Ὅταν ἀνοίξῃ ἡ Αὐλώνα χαρὰ στὴν Μακεδονία. (Ἐλέχθη στὸ χωριὸν Σμίξη τῆς Μακεδονίας).

191. Ὅταν θὰ κυβερνήσουν οἱ νέοι θὰ γίνῃ κακό. (Ἐλέχθη στὴν Ἀρναία).

192. Ὅταν θάρθουν οἱ ξένοι, μὲ δυσκολία θὰ τοὺς διώξετε.

193. Ὅταν ἐνωθοῦν τὰ χωριά καὶ ἀνθίσει ὁ Καραβασαράς τοῦ Ἁγίου Ὀρους, θὰ ἐλευθερωθῇ ἡ Πόλις*.

194. Ὅταν θάρθουν ἐκεῖνοι ποὺ θὰ ἔχουν τὸ ἀστέρι στὸ καπέλο τους, θὰ δεινοπαθήσετε. (Ἐλέχθη στὸ Ἀργυρόκαστρο).

195. Ὅταν θὰ δεῖτε ὅτι χάνονται οἱ παράδες (χρήματα), θ' ἀρχίσῃ νὰ χάνετε ὁ κόσμος. (Ἐλέχθη στὴν Καρυὰ Ὀλύμπου).

196. Ὅταν θὰ δεῖτε νὰ ἐρημώσουν τὰ χωριά, τὰ σχολεῖα νὰ κλείσουν καὶ τὸν κόσμον νὰ κατοικήσῃ στίς πόλεις, τότε κοντὰ θ' ἀναί τὸ τέλος. (Ἐλέχθη στὰ χωριά τοῦ Ὀλύμπου).

197. Πρόσφυγες ἐξ Ἀνατολῶν θάρθουν πρὸς βοήθεια τῆς Μακεδονίας. (Ἐλέχθη στὸν Κολινδρὸν Πιερίας).

198. Πολλοὶ θὰ χάνωνται ἀπὸ τὴν πεῖνα.

199. Πολλὰ χωριά θὰ καταστραφοῦν, οἱ τρεῖς χῶρες θὰ γίνουν μία.

200. Πίσω ἀπὸ τὴν μιὰ θύρα νὰ κρυφθῇ κανεὶς, γλυτώνει· θὰ εἶναι βιαστικό.

* Ὁ Καραβασαράς εἶναι ἡ ἄγωνα καὶ πετρώδης περιοχὴ τοῦ Ἁγίου Ὀρους ποὺ εὐρίσκεται μεταξὺ τῆς Δάφνης καὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας. Ἡ πιθανὴ ἐρμηνεία τῆς ἀνωτέρω προφητείας εἶναι ὅτι ἡ ἔνωσις τῶν χωριῶν πραγματοποιήθη μὲ τὸ νομοσχέδιο "Καποδίστρια", ἐνῶ στὸν Καραβασαρά δὲν ἀνθίσει ὁ τόπος βέβαια, ἀπὸ φυσικὴ βλάβη, ἀνθίσει ὅμως πνευματικά, ἀφοῦ στὴν ἐν λόγω περιοχὴ ἀνηγέρθη τὸ ἱερὸν Κελλίον τοῦ Ἁγίου Μοδέστου.

201. Πολλά θὰ συμβοῦν. Οἱ πολιτεῖες θὰ καταντήσουν σὰν πα-
ράγκες.

202. Πήγαινε καὶ στὸ δρόμο θ' ἀνταμειφθῆς. (Στὴν Δερβιστά-
νη κάποιος εἰρωνεύθη τὸν ἅγιο Κοσμᾶ· καὶ ὁ Ἅγιος τοῦ εἶπε
τὸν παραπάνω λόγο, καὶ μετ' ὀλίγον ἐκεῖνος ἐτραυματίσθη καθ'
ὁδὸν ἀπὸ κάποιον ἐχθρό του).

203. Σ' αὐτὸν τὸν τόπο ποῦ τώρα βόσκουν αἰγοπρόβατα, θάρθη
καιρὸς ποῦ θὰ πετοῦν ὄρνια. [Ἐλέχθη στὸ χωριὸ Πετριλο Ἀνατο-
λικῆς Ἀργιθέας Καρδίτσης]. (Ὅρα σελίδες 57 καὶ 58).

204. Σέλη μεγάλη κάποτε θὰ πέση στὸν κάμπο καὶ θὰ ἰσιώση
ὄλα τὰ χωράφια. Τότε ὁ κόσμος θὰ πεινάση καὶ πολλοὶ θὰ πεθά-
νουν. (Ἐλέχθη στὴν Δρόπολιν τῆς Β. Ἡπείρου).

205. Σ' ἐκεῖνον τὸν τόπο, ψηλὰ στὰ βουνὰ δὲν θὰ κατοικήση
οὔτε πελαργὸς [Ἐλέχθη στὸ χωριὸ Βαθύρεμα τῆς Ἀγυιᾶς Λαρί-
σης. (Πράγματι, ἐκεῖ κοντὰ στὸ ἐκκλησάκι τοῦ Ἁγίου Νικολάου,
οἱ τοῦρκοι ἔστησαν μία λαιμητόμο καὶ φόνευαν τοὺς Ἕλληνες.
Τοιουτοτρόπως οἱ κάτοικοι μετοίκησαν· πῆγαν ψηλὰ στὸν Κίς-
σαβο καὶ δημιούργησαν τὸ χωριὸ Σελίτσανη, τὴν σημερινὴ Ἀνα-
τολή. Ὁ τόπος δὲ ποῦ ἦτο ἡ λαιμητόμος ὀνομάσθη “Ἅγιος Νικό-
λαος ὁ φονιάς”)].

206. Στὰ τσιαῖρια τοῦ κάμπου τῆς Δερόπολης, ἀπὸ Βουλιαρά-
τες ἕως τὴν Κολοριτσή, θὰ βοσκήσουν κάποτε ξένα κοπάδια ἀμέ-
τρητα. (Ἐλέχθη στὴν Δρόπολιν τῆς Β. Ἡπείρου).

207. Στὴν Δερόπολι δὲν θὰ λαλήση κόκορας. Θὰ τοὺς φάη ὁ
στρατός. (Ἐπαληθεύθη τὸ 1940-1941).

208. Στὴν Πόλι θὰ χυθῆ αἷμα ποῦ τριχρονίτικο δαμάλι θὰ
πλεύση.

209. Στὴν Γκρίκα τοῦ Λυμπόχοβου πολλὰ ἀσκέρια κάποτε θὰ
πολεμήσουν. (Ἐλέχθη στὴν Δρόπολιν τῆς Β. Ἡπείρου).

210. Σᾶς λυπᾶμαι γιὰ τὴν ὑπερηφανία, ὅπου ἔχετε. Τὸ πόδι μου
ἐδῶ δὲν θὰ ξαναπατήση. Καὶ ἐὰν δὲν ἀφήσετε αὐτὰ τὰ πράγματα
ποῦ κάμνετε, τὴν αὐθαιρεσία καὶ ληστεία, θὰ καταστραφῆτε. Σὲ
'κεῖνο τὸ κλαρί, ποῦ κρεμάτε τὰ σπαθιά σας, θάρθη μιὰ μέρα ποῦ

θά κρεμάσουν οί γύφτοι τὰ μουσικά τους ὄργανα. (Ελέχθη στὸ χωριὸ Ἅγιος Δονᾶτος Σουλίου. Πράγματι οἱ Σουλιῶτες ἐνῶ πρόσφεραν πολλὰ στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι ἀπὸ τὸν τουρκοκὸ ζυγὸ, διχάστηκαν μεταξύ τους λόγω τῆς φιλοχρηματίας καὶ τελικὰ διαλύθηκαν).

211. Στὴν Αὐλῶνα θὰ γίνῃ χαλασμός. Θὰ ἔλθουν στρατεύματα νὰ ἐλευθερώσουν τὸν τόπο.

212. Στοῦ Μπουκορμὲ (ἢ Μπεκερμὲ) τὸ Χάνι θὰ χυθῆ πολὺ αἷμα, κι' ἓνα μουλάρι θὰ πνιγῆ στὸ αἷμα.

213. Στὸ Μπογάζι τῆς Γράψης θὰ κριθῆ ἡ τύχη σας.

214. Σπίτια μεγάλα μὴν κάμνετε. Λιάσες (περιφράξεις - θῦρες τῆς αὐλῆς) νὰ κάμνετε νὰ μὴν σᾶς ἔρχονται μέσα.

215. Στοὺς Παπαδάτες Ἰωαννίνων, ὅταν τελείωσε τὴν ὁμιλία του, ἔδειξε τὴν τοποθεσία Νταλίμι πρὸς τὴν πλευρὰ τῶν Δερβιζιάνων καὶ εἶπε: Αὐτὸς ὁ τόπος θὰ ποτιστῆ μὲ πολὺ αἷμα. (Πράγματι οἱ κομμουνιστὲς σ' ἐκεῖνο τὸν τόπο σκότωσαν ὀμαδικὰ μεγάλον ἀριθμὸ ἀνθρώπων).

216. Στὸ χωριὸ Βοῦνο τῆς Χειμάρρας, ὁ ἱερὸς Ναὸς τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, δὲν εἶχε καμπαναριὸ καὶ ὁ πατροΚοσμᾶς τοὺς εἶπε: Φτιάξτε τὸ καμπαναριὸ σ' αὐτὴν τὴν πλαγιά. Ὅταν τὸ κτίσετε, στὴν μέση τοῦ καμπαναριοῦ θὰ φυτρώσῃ ἓνα κυπαρίσσι, τὸ ὁποῖο νὰ μὴν τὸ χαλάσετε, γιὰτὶ ὅσο θὰ μεγαλώνῃ τόσο τὸ χωριὸ θὰ προοδεύῃ. Θᾶρθῃ ὁμως καιρὸς ποὺ τὸ κυπαρίσσι θὰ ξεραθῆ ἀπὸ τὴν κορυφὴ καὶ τότε τὸ χωριὸ θὰ καταστραφῆ ἀπὸ τὴν ξανθιὰ φυλὴ. Ἀφορμὴ θὰ γίνῃ ὁ γιὸς τῆς χήρας ποὺ ἔχασε τὸν ἄνδρα τῆς τὴν ἐπομένη ἡμέρα τοῦ γάμου τῆς. (Πράγματι αὐτὴ ἡ προφητεία ἐκπληρώθη κατὰ γράμμα. Ὁ γιὸς τῆς χήρας σκότωσε ἓνα γερμανὸ ἀξιωματικὸ στὴν διάρκεια τῆς Κατοχῆς καὶ οἱ στρατιῶτες του πυρπόλησαν τὸ ἐν λόγω χωριό. Κατόπιν κατεστράφη καὶ ὁ ἱερὸς Ναὸς τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος ὑπὸ τοῦ ἀθεϊστικοῦ καθεστῶτος).

217. Στὸ χωριὸ Σέλιτσα (ἢ σημερινὴ Ἐράτυρα Κοζάνης) κοιτάζοντας τὸ Σινιάτσικο ἢ Ἄσκιο ὄρος εἶπε: Σ' αὐτὸ τὸ βουνὸ θᾶρθῃ ἡ μέρα, ποὺ θὰ βροῦν σωτηρία ὀχτῶ χωριά. (Ἡ προφη-

τεία αὐτὴ ἐκπληρώθηκε στὸν Ἑλληνοϊταλικὸ πόλεμο. Τὰ δὲ χωριὰ εἶναι τὰ ἑξῆς: Σέλιτσα=Ἐράτυρα, Πέλκα=Πελεκᾶνος, Ντράνοβο=Δρυόβουνο, Τσιαρούσινο=Μικρόκαστρο, Βρογκίτσα=Καλονέρι, Κοντσ(ι)κό=Γαλατινή, Βλάστη καὶ Σισάνιον).

218. Στὸ χωριὸ Ντράνοβο (σημερινὸ Δρυόβουνο Κοζάνης), κοιτάζοντας τὸ βουνὸ Ῥιζὸ εἶπε: Στὸ βουνὸ Ῥιζὸ δὲν θὰ ριζώσῃ τοῦρκος. (Πράγματι δὲν ρίζωσε, δηλαδή, δὲν κατοίκησε στὸ ἐν λόγω βουνὸ κανεὶς τοῦρκος).

219. Στὸ χωριὸ Σπαρτιὰ Εὐρυτανίας εἶπε σ' ἓναν προύχοντα: Κι ἐσὺ ποὺ τὰ ἔχεις τὰ πλούτη, τί τὰ θέλεις; Γρήγορα ἐδῶ θὰ φθάσῃ ἡ καταστροφή. (Πράγματι μετὰ ἀπὸ λίγα χρόνια τὸ χωριὸ ξεκληρίστηκε ἀπὸ τὴν πανούκλα).

220. Στὸν πύργο τοῦ Καλογορῆ θὰ κατοικήσουν ποντίκια. [(Ἐλέχθη στὰ Ἄγραφα). Πράγματι τὸ 1878, ἔγινε κατολίθθις καὶ μετὰξὺ τῶν ἄλλων κτισμάτων θάφτηκε καὶ ὁ ἐν λόγω πύργος].

221. Στὸ χωριὸ Τσαραπλανᾶ Ἰωαννίνων τὸ σημερινὸ Βασιλικὸν εἶπε: Ἄμα κλείσῃ τὸ δένδρον καὶ κλεισθῆ μέσα τὸ παλούκι, τότε θὰ ἔλθῃ τὸ ποθούμενον. [Μιὰ ἄλλη διατύπωσι τῆς ἀνωτέρω προφητείας ἔχει ὡς ἑξῆς: Τὰ βάσανα εἶναι ἀκόμα πολλά· θυμηθῆτε τὰ λόγια μου· προσεύχεσθε, γρηγορεῖτε καὶ ὑπομένετε στερεά. Ἔως ὅτου νὰ κλείσῃ αὐτὴ ἡ πληγὴ τοῦ πλατάνου, τὸ χωριὸ σας θὰναι σκλαβωμένο καὶ δυστυχημένο. Θὰ γίνῃ κάποιον σημάδι καὶ νὰ μὴν φοβηθῆτε. Νὰ πηγαίνεται βασίλεμα ἡλιοῦ σ' ἐκεῖνα τὰ βουνὰ (τῆς Ὀμάλιας καὶ τῆς Μερόπης), ὅπου θὰ γλυτώσουν πολλὰς ψυχές. Μαζί σας μὴν πάρετε τίποτε, μόνον τὶς ψυχές σας νὰ γλυτώσετε. Καὶ δὲν θὰ βαστάξῃ τὸ κακὸ περισσότερο ἀπὸ 24 ὥρες. Ἀκόμη ὑπάρχει μιὰ τρίτη διατύπωσι τῆς ἐν λόγω προφητείας: Ὅταν σμίξουν αὐτὰ τὰ δύο δένδρῦλια θάρθῃ τὸ ποθούμενον. (Ἡ πληγὴ τοῦ πλατάνου ἔκλεισε τὸ 1912, ἔτος ἀπελευθερώσεως τῆς Ἡπείρου)].

222. Στὸ χωριὸ Χαλκιάδες Βορείου Ἡπείρου τοὺς πρότεινε νὰ θεμελιώσουν μεγαλύτερον ἱερὸ Ναὸ πρὸς τιμὴν τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, ἀπ' ὅ,τι ἐκεῖνοι σχεδίαζαν. Ὅταν δὲ

τοῦ εἶπαν: “Εἴμαστε λίγοι, τί τὸν θέλουμε τόσο μεγάλο Ναό”, τοὺς ἀπάντησε: Θάρθη καιρὸς ποὺ δὲν θὰ σᾶς χωράῃ. (Πράγματι, τὸ χωριὸν μεγάλωσε καὶ ἔκτισαν κι ἄλλο ἱερὸ Ναό).

223. Στὰ Πράμαντα Ἡπείρου εἶπε: Τὸ χωριὸ σας θὰ μεγαλώσῃ πολὺ, γι’ αὐτὸ κτίστε μεγάλο ἱερὸ Ναό. Ἀργότερα τὸ χωριὸ σας θὰ μικρύνῃ. (Πράγματι, τὰ Πράμαντα μεγάλωσαν μὲ τὴν αὐξήσι τοῦ πληθυσμοῦ καὶ στίς μέρες μας ξαναμίκρουναν, ἐπειδὴ ὁ πληθυσμὸς ἐλαττώθηκε μὲ τὴν μετανάστευσι).

224. Στὸ χωριὸ Νέζερος (σημερινὴ Καλλιπεύκη) Ὀλύμπου εἶπε: Ἐὰν ἡ λεύκα πέση ἀνατολικά θὰ εὐτυχίσετε, ἐὰν δυτικὰ θὰ χαθῆτε. Πράγματι ἡ λεύκα ἔπεσε ἀνατολικά καὶ ἀπὸ τὰ ξύλα τῆς κατασκευάσαν βάρκες καὶ ψάρευαν στὴν τότε ὑπάρχουσα ἐκεῖ λίμνη.

225. Στὸ χωριὸ Σμόλιανη (σημερινὴ Ἀγρελιὰ) Τρικάλων εἶπε: Τὸ χωριὸ σας θὰ ἐλευθερωθῆ ὅταν θὰ ἔλθουν ἐδῶ σ’ αὐτὸ τὸ καμπαναριὸ τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, μία Κυριακὴ, δύο περιστέρια, ἓνα ἄσπρο κι’ ἓνα κόκκινο. (Πράγματι τὸ 1912, μιὰ Κυριακὴ τοῦ Φεβρουαρίου, ἤλθαν τὰ περιστέρια. Οἱ τοῦρκοι ἔφυγαν τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἴδιου ἔτους. Μέχρι σήμερα στὸ καμπαναριὸ ὑπάρχουν περίπου ἑκατὸ περιστέρια).

226. Στὸ χωριὸ Κοσμάτι Γρεβενῶν εἶπε: Τὸ κόκκινο κακὸ δὲν θὰ βλάβῃ τὸ χωριὸ σας. (Πράγματι τὸ χωριὸ κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ἦταν ἐνωμένον καὶ ἀγαπημένον. Δὲν διχάσθηκε, δὲν βλάφθηκε).

227. Στὸ χωριὸ Ἀράχωβα Ναυπακτίας, προφήτεψε τὸ γκρέμισμα τοῦ Πύργου τοῦ Συσμάνη, τὸν ἀπαγχονισμό ὑπὸ τῶν τούρκων, τοῦ πατρὸς Ἀθανασίου Μάγαλου, ὅστις ἔγινε δέκα χρόνια ἀργότερα, δηλαδὴ, τὸ 1770. Ἀκόμη στὸ ἴδιον χωριὸ προφήτεψε τὴν κατασκευὴ τοῦ σημερινοῦ φράγματος στὸν Εὐῆνον ποταμό, δείχνοντας μὲ τὸ χέρι του τὴν ἀκριβῆ τοποθεσίαν ἀπ’ ὅπου θὰ περάσῃ “Τὸ καράβι τῆς ξηρᾶς”.

228. Στὴν Σμίξη Γρεβενῶν, κάρφωσε ἓνα μεταλλικὸ σταυρὸ σ’ ἓνα δένδρον (ὄρα σελίς 289) καὶ εἶπε: Ὅταν πέσῃ ὁ σταυρὸς θὰ γίνῃ μεγάλο κακόν. (Ὁ σταυρὸς ἔπεσε τὸ 1940).

229. Στην Ἄγυιὰ Λαρίσης θέλησε νὰ κηρύξη στὴν πλατεία “Φιλλύρες” καὶ ἓνας φιλότουρκος Ἑλληνας ὀνόματι Ἀλεξούλης δὲν τὸν ἄφησε. Ὁ πατροΚοσμᾶς τοῦ εἶπε: Στὸ ἀρχοντικό σου θὰ κατοικήσουν καλιακούδια. (Ὅπερ κι ἔγινε. Τὸ ἐν λόγῳ οἶκημα τὸ 1980 τὸ ἔκαμαν μουσεῖο).

230. Στὴν Βόνιτσα, κοιτάζοντας τὰ ἀπέναντι βουνὰ τῆς Λευκάδος, τοῦ ἀγίου Ἡλίου, τὰ εὐλόγησε καὶ εἶπε: Εὐλογημένα νᾶστε! Πολλὲς ψυχὲς θὰ σῶστε! (Πράγματι τὸ 1821 πολλὰ γυναικόπαιδα τῶν Ἀκαρνάνων κατέφυγαν σὲ ἑκεῖνα τὰ ἐνετοκρατούμενα μέρη).

231. Στὸ Ζάрко Λαρίσης τὸν ρώτησαν, πότε θὰ χαθῆ ὁ κόσμος καὶ ἀπάντησε: Ὅταν θὰ δῆτε τὰ ἀμάξια νὰ πηγαίνουν ταξιαρχίες, σὰν μυρμηγκία, καὶ ὁ κόσμος νὰ γίνῃ πολὺς.

232. Στὴν Σωτηρίτσα Ἄγυιᾶς εἶπε: Θᾶρθη καιρὸς ποὺ τὸ χωριό σας, θὰ σκορπίσῃ σὰν τοῦ λαγοῦ τὰ παιδιά. (Πράγματι οἱ κάτοικοι στὶς ἡμέρες μας μετοίκησαν σὲ ἄλλες πόλεις).

233. Στὴν Ἄγυιὰ βλέποντας τὰ ἀρχοντικά (πανδοχεῖα) τοῦ Ἀλεξούδη καὶ τοῦ Πετράκη εἶπε: “Θᾶρθη καιρὸς ποὺ καλιακούδια θὰ κουρνιαζοῦν σ’ αὐτὰ τὰ σπίτια”. Ὅπερ καὶ ἔγινε.

234. Στὴν Χειμάρρα ἦτο ἓνας πλάτανος δίπλα στὸ ποτάμι καὶ ὁ πατροΚοσμᾶς εἶπε: Ὅταν θὰ ἰδῆτε τὸ ποτάμι νὰ παρασύρῃ τὸν

Τὸ δένδρο στὸ χωριὸ Σμίξη Γρεβενῶν, ὅπου ὁ πατροΚοσμᾶς, κάρφωσε ἓνα μεταλλικὸ σταυρό.

Ἡ πέτρα καὶ τὸ δένδρο
στὸ Μεταξοχώρι Λαρίσης.

πλάτανο, τότε θὰ φύγη τὸ κακὸ ἀπὸ τὸν τόπο σας, ποὺ θὰ ὑπάρχη χρόνια. (Ὁ πλάτανος ἔπεσε τὸ 1991).

235. Στὰ χωριὰ τοῦ Ἀσπροποτάμου εἶπε: “Ὅταν θὰ δῆτε τὰ φίδια νὰ πιαστοῦν ἀπὸ τὰ κεφάλια, τίποτε δὲν θὰ πάθετε. Ὅταν ὅμως πιαστοῦν ἀπὸ τὶς οὐρὲς θὰ καταστραφῆτε”. Μὲ τὴν λέξι “κεφάλια” ἐννοοῦσε τὰ μεγάλα κράτη καὶ “οὐρὲς” τὰ μικρὰ κράτη.

236. Στὸ Μεταξοχώρι Λαρίσης βλέποντας μία πέτρα (διαστάσεων 1,50 x 2,50 περιπίπου μέτρων) σχισμένη στὰ δύο καὶ στὴν σχισμὴ νὰ εἶναι

φυτρωμένο ἓνα μικρὸ δένδρο, εἶπε: “Ὅταν θὰ δῆτε νὰ ἐνωθοῦν αὐτὰ τὰ δύο μέρη τῆς πέτρας καὶ ἡ κορυφὴ τοῦ δένδρου νὰ ἀκουμπήσει στὴν γῆ, τότε θ’ἄρθη τὸ τέλος”. [(Τώρα – τὸ 2018 – ἡ πέτρα δὲν ἐνώθηκε καὶ τὸ δέντρο εἶναι 20-25 μέτρων ὕψους)].

237. Στὸ Χαλίκι Ἀσπροποτάμου λειτούργησε στὸν νεκροταφειακὸ ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ στὴν συνέχεια βλέποντας ἓνα μικρὸ δένδρι πάνω στὴν σκεπὴ τοῦ Ἱεροῦ εἶπε: “Θ’ἄρθη καιρὸς ποὺ πάνω στὴ σκεπὴ τοῦ Ἱεροῦ θὰ φυτρώσουν ἄλλα δύο δένδρα. Ὅταν θὰ δῆτε νὰ ξηραθῆ τὸ ἓνα δένδρο θὰ γίνῃ πόλεμος. Ὅταν θὰ ξηραθῆ τὸ δεύτερο δένδρο θὰ γίνῃ ξανά πόλεμος. Ὅταν θὰ ξηραθῆ καὶ τὸ τρίτο δένδρο, ὁ κόσμος θὰ ἀραιώσῃ καὶ θὰ περπατάτε μέρες γιὰ νὰ βρῆτε ἓναν ἀδελφόν”. [(Τὸ πρῶτο δένδρο ἔχει ξηραθῆ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, τὸ δεύτερο ἤρχισε τὸ 2009 νὰ ξηραίνεται, καὶ φυσικὰ τὸ τρίτο εἶναι χλωρό)] (ὄρα σελὶς 291).

238. Τὰ πιάτα σας θὰ εἶναι γεμᾶτα, ἀλλὰ τὰ φαγητὰ δὲν θὰ τρώγονται. (Ἐλέχθη στὸν Κολινδρὸ Πιερίας).

239. Τὰ πλάγια τοῦ Μοναστηριοῦ τῆς Δούβιανης πολλὲς ψυχὲς θὰ σώσουν. (Ἐλέχθη στὴν Δρόπολιν τῆς Βορείου Ἡπείρου).

240. Τὰ λιθάρια τῆς Δούβιανης κάποτε θὰ μαυρίσουν ἀπὸ ἀσκέρι. (Ἐλέχθη στὴν Δρόπολιν τῆς Βορείου Ἡπείρου).

Ἡ σκεπὴ τοῦ ἱεροῦ Βήματος, τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου, Χαλικίου Ἀσπροποτάμου, εἰς ἣν διακρίνονται τὰ τρία μικρὰ δενδράκια.

241. Τὸ βράδυ θὰ κοιμηθεῖτε ἥσυχοι καὶ τὸ πρωὶ θὰ βρεῖτε τοὺς δρόμους γεμάτους μὲ ξένο κόσμο. (Ἐλέχθη στὸν Κολινδρὸ Πιερίας).

242. Τὸ ποθούμενο θὰ γίνῃ στὴν τρίτη γενεά. Θὰ τὸ ἰδοῦν τὰ ἐγγόνια σας. (Ἐλέχθη στὴν Χειμάρρα. Πράγματι, ὡς γνωστὸν ἡ ἀπελευθέρωσι τοῦ ἔθνους, ἔλαβε χώρα στὴν τρίτη γενεά ἀπὸ τότε πὸ εἶπε ὁ ἅγιος Κοσμάς αὐτὴν τὴν προφητεία).

243. Τὸ ποθούμενον θάρθη ὅταν θάρθουν δύο Πασχαλιὲς μαζί. (Πράγματι τὸ 1912 οἱ ἑορτὲς τοῦ Πάσχα καὶ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ συνέπεσαν καὶ ἠλευθερώθηκαν πολλὰ μέρη τῆς βορείου Ἑλλάδος).

244. Τὰ χωριά τοῦ κάμπου θὰ πάθουν χαλάστρα, ἐνῶ στὶς ποδιὲς τοῦ Κισσάβου θὰ κοιμηθοῦν σκλάβοι καὶ θὰ ξυπνήσουν ἐλεύθεροι. (Ἐλέχθη στὴν Ῥέτζιανη, σημερινὸ Μεταξοχώρι Ἀγυιάς Λαρίσης. Πράγματι, κατὰ τὴν ἐπανάστασι τὰ χωριά τῆς Λαρίσης καὶ γενικῶς τοῦ Θεσσαλικοῦ κάμπου ὑπέφεραν τὰ πάνδεινα. Τὰ χωριά ὁμως στὶς πλαγιὲς τοῦ Κισσάβου δὲν ἔπαθαν κακό. Στὶς 19-6-1881 κοιμήθηκαν σκλάβοι καὶ τὴν ἐπομένη 20 Ἰουνίου λόγῳ

τῆς ὑπογραφῆς τῆς Ἑλληνοτουρκικῆς συνθήκης στὸ συνέδριο τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ξύπνησαν ἐλεύθεροι. Τὸ ἴδιο συνέβη καὶ στὶς 22-11-1897 μὲ τὸν Ἑλληνοτουρκικὸ πόλεμο).

245. Τὸ κακὸ θάρθη ἀπὸ τοὺς διαβασμένους.

246. Τὰ νιάτα σας δὲν θὰ τὰ χαρῆτε, ἔτσι στοὺς δρόμους θὰ εἶστε. (Ἐλέχθη στὴν Ἀλβανία).

247. Τὰ ὄρια τοῦ Ῥωμαίικου θᾶναι ἢ Βωβοῦσα (ὁ ποταμὸς Ἀῶος). (Ἐλέχθη στὴν Παλαιὰ Ἄρτα).

248. Τόσα πολλὰ θὰ γίνουν, ποὺ οἱ μαννάδες θὰ γεννήσουν πρόωρα ἀπὸ τὸν φόβο τους.

249. Τὸ κακὸν θάρθη μέχρι τὸν Σταυρὸν καὶ δὲν θὰ μεταβῆ πιὸ κάτω. Μὴν φοβηθῆτε. Μὴν φύγετε ἀπὸ τὰ σπίτια σας. (Ἐλέχθη στὴν περιοχὴν Πολυνερίου Γρεβενῶν. Πράγματι τὸ 1940 οἱ ἰταλοὶ ἔφθασαν μέχρι τὴν τοποθεσίαν Σταυρός, ὅπου εἶχε κηρύξει ὁ Ἅγιος, καὶ ἐσταμάτησαν).

250. Τὸ χωριὸ σας θὰ βουλιάξῃ τρεῖς φορές. [Ἐλέχθη στὸ χωριὸ Πλάτυνα (σημερινὴ Δρακότρυπα) Καρδίτσης]. (Ὅρα σελὶς 58.)

251. Τὸ χωριὸ σας, ὁ Κλεινοβός, θὰ βουλιάξῃ. (Ὁ Κλεινοβός ἦταν ἓνα χωριὸ τοῦ τότε Δήμου Χαλκίδος - Παρασπροποτάμου Τρικάλων, τὸ ὁποῖο τμηματικὰ βούλιαξε κατὰ τὴν διετία 1850-1852).

252. Τὸ χωριὸ σας θᾶναι πάντα ἄνυδρο. (Ἐλέχθη στοὺς Ζερβάτες τῆς Βορείου Ἡπείρου. Πράγματι μέχρι σήμερα οἱ Ζερβάτες εἶναι ἄνυδρο χωριό).

253. Τὸ χωριὸ σας, θᾶναι πάντα ἓνα εὐφορο Κεφαλοχώρι. (Ἐλέχθη στοὺς Βουλιαρᾶτες τῆς Βορείου Ἡπείρου. Πράγματι μέχρι σήμερα οἱ Βουλιαρᾶτες εἶναι ἓνα εὐφορο Κεφαλοχώρι).

254. Τὸ χωριὸ σας θᾶναι πάντα μικρὸ καὶ ἄγονο. (Ἐλέχθη στὰ Πιτσινείκα Ναυπακτίας. Πράγματι μέχρι σήμερα τὰ Πιτσινείκα εἶναι ἓνα ἄγονο χωριὸ καὶ ἀποτελεῖται πάντα ἀπὸ τριάντα περιπου οἰκογένειες).

255. Τὸ χωριὸ σας θᾶχῃ πάντα τριάντα ἑννέα σπίτια. (Πράγματι τὸ χωριὸ Κακουσιὸς Δελβινακίου ποὺ τὸ μετωνόμασαν “Ἅγιος Κοσμᾶς” ἔχει πάντα τριάντα ἑννέα οἰκογένειες).

256. Τὸ χωριό σας πάντα θάχη δέκα σπίτια. (Ἐλέχθη στὰ Γουργιανὰ Ἄρτης. Πράγματι μέχρι σήμερα τὰ Γουργιανὰ ἔχουν δέκα οἰκογένειες).

257. Τὸ χωριό μου τὸ Μέγα Δένδρο θάχη πάντα τριάντα ἑννέα σπίτια. (Πράγματι μέχρι σήμερα τὸ Μέγα Δένδρο ἔχει τριάντα ἑννέα οἰκογένειες).

258. Τὰ ἄγωνα χωριά σας Τζάρα καὶ Μουρσί θάρθη καιρὸς ποὺ ἕνας “μεγάλος” ἄνδρας θὰ τὰ κάμη εὐφορα. [Στὰ γειτονικὰ αὐτὰ χωριὰ τῶν Ἁγίων Σαράντα κατασκεύασε τεχνητὴ λίμνη ὁ Ἐμβερ Χότζας καὶ ἡ πεδιάδα ἄλλαξε ὄψι]. (Ὅρα σελὶς 62.)

259. Τὸν τοῦρκο φίλο καὶ νὰ τὸν κάμης, τὸ ραβδί σου μὴν τὸ ἀφήσεις. (Ἐλέχθη στὴν Καβάλα).

260. Φτιάνετε σπίτια τορνευτὰ καὶ δὲν πρόκειται νὰ κατοικήσετε σ' αὐτά. (Στὴν Ἄσσον τῆς Κεφαλληνίας, εἶπε ὁ ἅγιος Κοσμᾶς αὐτὰ τὰ λόγια, ὅταν κάποια ἡμέρα διήρχετο πρὸ μιᾶς νεοκτίστου οἰκίας. Μετ' ὀλίγον ὅλοι οἱ ἰδιοκτῆτες ἀπέθανον πλὴν μιᾶς μοναχῆς).

261. Ψεύτικα θᾶναι τὰ σύνορα τοῦ Μπεκερμὲ τὸ Χάνι, μὴν σκιαχτῆτε. (Ἐλέχθη στὴν Δρόπολιν Βόρεια Ἡπείρου).

262. ὦ εὐλογημένο βουνό, πόσες ψυχὲς γυναικοπαίδων θὰ σώσης ὅταν ἔλθουν τὰ χαλεπὰ χρόνια! (Ἐλέχθη στὴν Σιάτιστα).

263. ὦ Μοσχόπολις, Μοσχόπολις, ωραία καὶ πλούσια, θάρθη καιρὸς κατὰ τὸν ὁποῖον σκληρόκαρδοι ἄνθρωποι θὰ ἐπιπέσωσιν ἐναντίον σου καὶ θὰ φέρωσιν τὴν τελείαν καταστροφὴν σου. Τὰ ὑψηλὰ καὶ ἀρχοντικά σου σπίτια, τὰ ὁποῖα σήμερον ὁμοιάζουν μὲ παλάτια, θὰ γίνουν ἐρείπια καὶ ἀπὸ τὰ θεμέλιά των θὰ περάσῃ τὸ ἄροτρον. Ἐκεῖ δὲ ὁποῦ σήμερα ἀκούονται τὰ διασκεδαστικὰ τραγούδια θὰ ἀκουσθῇ μίαν ἡμέραν ὁ θρῆνος τῶν γυναικοπαίδων, διότι ἡ πόλις αὕτη θὰ καταστραφῇ. Ἄς εἶναι εὐλογημένα ὅμως τὰ γύρω βουνὰ, τὰ ὁποῖα θὰ σώσουν πολλὰς ψυχὰς. [Ἡ Μοσχόπολις εἶχε ἀνεπτυγμένο ἐμπόριο, ὁργανωμένη παιδεία, τυπογραφεῖο, βιβλιοπωλεῖα καὶ πλούσια σπίτια. (Πράγματι, ἡ πρώτη καταστροφὴ τῆς Μοσχοπόλεως ἔγινε τὸ 1769, ὅπου μετὰ ἀπὸ λίγο τὴν ἐπισκέφθηκε ὁ πατροΚοσμᾶς καὶ ἡ ὀλοκληρωτικὴ καταστρο-

φή της ἔγινε τὸ 1916, ὅπου τότε στὴν κυριολεξία τὸ ἄροτρο πέρασε ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῶν πλουσίων οἰκιῶν, γιὰ νὰ ἀνοίξουν χωράφια, ὅπως προφήτεψε ὁ ἅγιος Κοσμᾶς)].

264. Ὡ εὐλογημένα σπήλαια (δηλαδή, βουνά), πόσες ψυχές θὰ σώσετε ὅταν θάρθουν οἱ χαλεποὶ καιροί! (Ἐλέχθη στὸ χωριὸ Σμίξη Γρεβενῶν).

265. Ὡ, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, κάτοικοι τῆς Παραβόλας Αἰτωλίας, νερὸ λέτε ὅτι δὲν ἔχετε, ἀλλὰ δόξα σοι ὁ Τριαδικὸς Θεός, ἔχετε νερὸ καὶ μάλιστα κάτω ἀπὸ τὰ πόδια σας... Στὰ πόδια σας εἶναι ποτάμι νερό, ἀλλὰ ἐσεῖς δὲν θάχετε δικό σας νερό.

Μὲ τὰ λόγια αὐτά, οἱ συνομιλητὲς τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν μέχρι τὶς ἡμέρες μας, πίστευαν ὅτι ὁ Ἅγιός μας τοὺς ὑπεδείκνυε τὰ νερὰ τῆς λίμνης Τριχωνίδος, ἡ ὁποία εἶναι δίπλα (κάτω) ἀπὸ τὸ χωριὸ τους (Κωμόπολί τους). Ὅμως, ὁ ἅγιος Κοσμᾶς δὲν τοὺς ὑπεδείκνυε, τὰ ὁρατὰ ὕδατα τῆς λίμνης, ἀλλὰ, ὡς ἕνας θεωμένος ἱερομόναχος, ἀφ' ἑνὸς γνώριζε ὅτι στὸ ὑπέδαφος τῆς Παραβόλας ὑπάρχει ἄφθονο καὶ ὑγιὲς νερό, καὶ ἀφ' ἑτέρου, προεῖδε τὴν τεχνολογικὴ ἐφεύρεσι, ἦτοι, τὴν ἐφεύρεσι τοῦ γεωτρύπανου, μὲ τὸ ὁποῖο ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ στὶς ἡμέρες μας, ἐπὶ δημοαρχίας Βασιλείου Καπέρδα, ἐντόπισε, συνήνητησε καὶ ἤντησε τὸ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου μας μνημονευθὲν πόσιμο ὕδωρ. Πρὸς ἔνδειξι δέ, εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Ἅγιό μας μετὰ τὴν ἀντλησι τοῦ ὕδατος οἱ κάτοικοι τῆς Παραβόλας ἔκτισαν ἕνα Ναῖδριο πρὸς τιμὴν του.

ΑΓΙΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ ἐπίσημος ἀνακήρυξις τοῦ ἱερομονάχου Κοσμᾶ, εἰς Ἅγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας, πραγματοποιήθη ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου – κατόπιν προτάσεως τοῦ Μητροπολίτου Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Ἐπισκόπου Ἱεροθέου – τὴν 20ὴν Ἀπριλίου 1961, πατριαρχεύοντος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Νέας Ῥώμης Ἀθηναγόρα τοῦ Α΄.

Παραθέτομεν τὴν Συνοδικὴν Πατριαρχικὴν πράξιν διὰ τῆς ὁποίας συναριθμήθη μεταξὺ τῶν Ἁγίων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας ὁ ἱερομάρτυς Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός.

† ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ῬΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἀριθμ. Πρωτοκ. 260.

Τοὺς ὁσιότητα μὲν καὶ ἀγιότητα βίου διαπρέψαντας καὶ ἑαυτοὺς καταναλώσαντας ἔργῳ τε καὶ λόγῳ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ καὶ ἀγάπῃ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον, καὶ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν ὁσίαις μνήμαις καὶ συνάξεσι τιμᾶν, ὕμνοις τε καὶ ἐγκωμίοις ἑσαεὶ μετὰ πάσης εὐλαβείας σεμνύνειν καὶ γεραίρειν ἢ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ οἶδεν Ἐκκλησία, εἰς δόξαν μὲν ἐκάστοτε τοῦ τοὺς δοξάζοντος Αὐτὸν ἀντιδοξάζοντος Χριστοῦ, τὴν τούτων δ' ἐπικαλεῖσθαι μεσιτείαν πρὸς τὸν φιλόανθρωπον Θεὸν ὑπὲρ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν, ἰάσεων ἀσθενῶν καὶ γενικῶς ὠφέλειαν ψυχικὴν τοῦ Χριστωνύμου Πληρώματος.

Ἐπειδὴ τοίνυν οὕτως ἐβίωσε καὶ ἐπολιτεύσατο καὶ ὁ ἐκ Μεγάλου Δένδρου τῆς Αἰτωλίας ὀρμώμενος ἱερομόναχος Κοσμᾶς, ὁ ἐπικαλούμενος Αἰτωλός, ὃς, τοῖς μοναχοῖς τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὁρει ἱερᾶς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Φιλοθέου καταλεγείς καὶ ἀκολούθως τὸν ἐκεῖ μονήρη καὶ ἀσκητικὸν θυσιάσας βίον, ἅπασαν τὴν πατρῶαν γῆν διέδραμε, κηρύττων ἱεραποστολικῶς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, σχολεῖα πολλαχοῦ

ιδρύων, ἀσθενοῦντας θεραπεύων, τὴν Ἁγίαν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν κρατύνων, τύπον δ' ἑαυτὸν ταπεινώσεως, αὐταπαρνήσεως, ἀρετῆς καὶ ἐγκρατείας ἀναδείξας, ἕως οὗ καὶ τὸν μαρτυρικὸν τῆ καδ' Αὐγούστου τοῦ χιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ ἐνάτου σωτηρίου ἔτους ὑπέμεινε θάνατον, ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, πρὸς τὴν θεάρεστον πολιτείαν καὶ βιοτήν, τὸν μαρτυρικὸν θάνατον καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀνδρὸς καὶ ζῶντος καὶ μετὰ θάνατον ἐνεργηθέντα θαύματα ἀπιδόντες, καὶ τῆς κοινῆς τῶν πιστῶν ὠφελείας προνοοῦμενοι, ἐξ ἀρχῆς τιμώντων τὴν ἱερὰν αὐτοῦ μνήμην, πρὸς δὲ λαβόντες ὑπ' ὄψιν καὶ ὅσα δι' ἀναφορᾶς αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀποφάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡμῖν διαβιβασθείσης, ὑπέβαλε καὶ ἀνέλυσεν ὁ Ἱερώτατος Μητροπολίτης Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας καὶ ἀγαπητὸς ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς Ἐπίσκοπος Ἱερόθεος, τὴν κοινὴν ἐπιθυμίαν καὶ παράκλησιν τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν περὶ κατατάξεως καὶ ἐπισήμως τοῦ τοσοῦτον ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως μοχθήσαντος καὶ ἐργασαμένου καὶ μαρτυρικὸν ὑποστάντος θάνατον ἐν τῇ τῶν Ἁγίων χορείᾳ εἰσηγούμενος καὶ ὑποστηρίζων, ἔγνωμεν, τῷ κοινῷ τῆς Ἐκκλησίας ἔθει κατακολουθοῦντες, τὴν προσήκουσαν τοῖς θείοις ἀνδράσι καὶ τούτῳ ἀπονείμαι τιμὴν.

Διὸ καὶ θεσπίζομεν Συνοδικῶς καὶ διοριζόμεθα καὶ ἐν Ἀγίῳ διακελευόμεθα Πνεύματι, ὅπως ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλὸς συναριθμῆται τοῖς Ἀγίοις τῆς Ἐκκλησίας καὶ Ἱερομάρτυσι, τιμώμενος παρὰ τῶν πιστῶν καὶ ὕμνοις ἐγκωμίων γεραιρόμενος τῇ κδ' τοῦ μηνὸς Αὐγούστου, ἐν ἧ' μαρτυρικῶς πρὸς τὸν Κύριον ἐξεδήμησεν.

Εἰς ἔνδειξιν δὲ τούτου καὶ βεβαίωσιν ἐγένετο καὶ ἡ παροῦσα Πατριαρχικὴ ἡμῶν καὶ Συνοδικὴ Πράξις, καταστρωθεῖσα μὲν καὶ ὑπογραφεῖσα ἐν τῷδε τῷ Ἱερῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐν ἴσῳ δὲ καὶ ἀπαραλλάκτῳ ἀποσταλεῖσα τῷ Ἱερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Ἐπισκόπῳ Ἱεροθέῳ, πρὸς κατάθεσιν τοῖς ἀρχείοις τῆς Ἱερᾶς αὐτοῦ Μητροπόλεως.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1961, κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον (κ')

Ἐπινεμήσεως ΙΔ'.

† Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἀθηναγόρας ἀποφαίνεται

† Ὁ Χαλκηδόνος Θωμᾶς

† Ὁ Δέρκων Ἰάκωβος

† Ὁ Πριγκηποννήσων Δωρόθεος

† Ὁ Νεοκαισαρείας Χρυσόστομος

† Ὁ Λαοδικείας Μάξιμος

† Ὁ Σάρδεων Μάξιμος

† Ὁ Ῥοδοπόλεως Ἱερόνυμος

† Ὁ Φιλαδελφείας Ἰάκωβος.

Μπορεί λοιπόν ἡ ἐπίσημος ἀνακήρυξις νὰ ἔγινε 182 χρόνια μετὰ τὸν Μαρτυρικό του θάνατο, ἐν τούτοις ὁ πιστὸς λαὸς τοῦ Κυρίου ἐδέχτο τὸν πατροΚοσμᾶ ὡς Ἅγιο καὶ ὅταν ἦταν ὁ Ἅγιος ἐν ζωῇ. Τοῦτο ἔπρατε τὸ Χριστεπώνυμο πλήρωμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας διότι ἔβλεπαν τὸν πατροΚοσμᾶ ἐκτὸς τῶν ἄλλων νὰ κάμνη καὶ θαύματα. Αὐτὴ ἡ πίστις τοῦ λαοῦ περὶ τῆς ἀγιότητος τοῦ πατροΚοσμᾶ ἐπισφραγίσθη μὲ τὸ μαρτυρικό θάνατο τοῦ Ἁγίου ποὺ ἔλαβε χώρα τὸ Σάββατο 24-8-1779 στὶς παρυφές τοῦ χωρίου Μουγιαλῆ πλησίον τοῦ χωρίου Κολλικόντασι τοῦ Βερατίου ἢ τῆς Μεγάλης Μουζακιᾶς, δέκα χιλιόμετρα βορείως τῆς Ἀπολλωνίας καὶ τοῦ Φιέρι.

Αὐτὴ ἡ πίστις ὠθήσῃ τοὺς εὐλαβεῖς κατοίκους τῆς περιοχῆς τοῦ Μαρτυρίου τοῦ Ἁγίου, νὰ κτίσουν ἀμέσως στὸ σημεῖο ποὺ βρῆκε τὸ τίμιο Λεῖψανο τοῦ ἀγίου Κοσμᾶ ὁ παπαΜᾶρκος, ἕνα μικρὸ ἱερὸ Ναὸ πρὸς τιμὴ τοῦ Ἁγίου μας, ὁ ὁποῖος εἶναι - ἦταν ἀναμφίβολα ὁ πρῶτος ἐπώνυμος ἱερὸς Ναὸς πρὸς τιμὴν τοῦ Ἱερομάρτυρος. Ἀργότερα αὐτὸν τὸν ἱερὸν Ναὸν τὸν ὀνόμασαν Μικρὸ Ἅγιο Κοσμᾶ σὲ σύγκρισι μὲ τὸν μεγαλοπρεπῆ Ναὸ ποὺ ἔκτισε ὁ Ἀλῆ πασᾶς.

*Ἡ Ἱερὰ Μονὴ ἀγίου Κοσμᾶ στὸ Κολλικόντασι τῆς Βορείου Ἡπείρου, ὅπως ἦταν ὅταν προσεχῶθῃ ἀπὸ τὸν Ἄψο. (Ὅρα σελ. 267, προφητεία 3).
(Φωτογραφία: Παναγιώτης Φ. Χριστόπουλος 10-9-1984).*

Μετὰ μερικὲς δεκαετίες ὁ Ἰάψος παρέσυρε αὐτὸν τὸν ἱερὸ Ναὸ καὶ μέχρι σήμερα ἐκεῖνο τὸ σημεῖο λέγεται “Μικρὸς Ἅγιος Κοσμᾶς”.

Φυσικὰ βέβαια ἡ ἀποδοχὴ καὶ ἡ φήμη τῆς ἀγιότητος δὲν παρέμεινε μέσα στὰ στενὰ γεωγραφικὰ ὄρια τοῦ Κολλικοντασιῶνου ἀλλὰ ἐπεκτάθη σ’ ὅλα τὰ μήκη καὶ πλάτη τῆς σκλαβωμένης Ῥωμιοσύνης.

Σ’ αὐτὸ βοήθησε ὄχι μόνο ἡ ἀγιότης τοῦ βίου του, καὶ τὸ Μαρτύριό του, ἀλλὰ καὶ οἱ προφητεῖές του ποὺ ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλη ἐπαληθεύονταν καὶ ἔκαμνον καὶ τὸν πιὸ δύσπιστο καὶ ἄπιστο νὰ πιστέψῃ καὶ νὰ ἀποδεχθῇ τὴν ἀγιότητά του.

Ἐνας τέτοιος ἦταν καὶ ὁ ἄπιστος — ἀλλόθρησκος Ἀλῆ πασαῶ τῶν Ἰωαννίνων, ὁ ὁποῖος ἀπὸ πολὺ νωρὶς ἀνεγνώρισε τὴν ἀγιότητα τοῦ πατροΚοσμᾶ, ἀφοῦ τὸν εἶχε ἀποδεχθῇ ὡς ἕνα γνήσιο Προφήτη.

Ὁ Ἀλῆς, ὅταν πληροφορήθη τὸν θάνατο τοῦ πατροΚοσμᾶ στενοχωρέθη πολὺ. Ἀργότερα τὸ 1788, ὅταν κατέλαβε τὸ Μπεράτι καὶ ἔγινε σατράπης τῶν Ἰωαννίνων, ἐνθυμήθη τὰ λόγια ποὺ τοῦ εἶχε εἶπει ὅτι θὰ γίνῃ μεγάλος, πίστεψε στὴν ἀγιότητά του καὶ ἔλεγε στοὺς ὁμοθρήσκους ἐπικριτές του: “Φέρτε μου ἕνα μουσουλμᾶνο, σὰν κι αὐτὸν τὸν Χριστιανὸν καὶ θὰ τοῦ φιλήσω καὶ τὰ πόδια. Τοῦτος ὁ Καλόγερος ἦταν ἀληθινὸς Προφήτης. Ἦλθε στὸ σπίτι μου στὸ Τεπελένι καὶ ὅσα μοῦ εἶπε πραγματοποιήθηκαν ὅλα. Ἐνα λόγο του ἀκόμη περιμένω νὰ ἐκπληρωθῇ· μοῦ εἶπε ὅτι θὰ ὑπάγῃ καὶ στὴν Πόλιν...”.

Μὲ ἐντολὴ τοῦ Ἀλῆ πασαῶ, κτίστηκε ἕνα μικρὸ μοναστήρι πρὸς τιμὴν τοῦ ἀγίου Κοσμᾶ στὸν χῶρο ἐνὸς τσιφλικιοῦ τοῦ Ἀλῆ, στὴν θέσι Ἀλημπίστα (= Ἀλῆ πιστὸς) τῆς Κόκκινης, Κόνιτσας Αἰτωλίας. Κτίστηκε μὲ ἔξοδα ἀπὸ φόρους ποὺ ἔδιναν οἱ Αἰτωλεῖς στὸν Ἀλῆ πασαῶ. Αὐτὸ τὸ μοναστήρι βρισκόνταν στὴς Ντουνείκες Λογγές κοντὰ στὸν Εὐῆνο (Φεῖδαρη) ποταμό, εἶχε ἡγούμενο καὶ τέσσερες μοναχοὺς, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν λειτούργησε γιὰ πολὺ καιρὸ.

Ἀργότερα ὁ Ἀλῆς πασαῶς καὶ συγκεκριμένα τὸ 1813 ἐπρόσταξε τὸν πανιερώτατον Μητροπολίτην τῶν Βελεγράδων Ἰωάσαφ Β΄, (ποὺ εἶχε ἔδρα τὸ Μπεράτι) ἀνεφίπῳ τοῦ ἐπὶ τοῦ Ἁγίου ἀρχιερατεύοντος Βελεγράδων Ἰωάσαφ Α΄, νὰ κάμῃ τὴν ἀνακομιδὴν τῶν ἱερῶν λει-

Τὸ τέμπλον καὶ ἡ λάρναξ τῶν τιμίων λειψάνων στὴν Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Κοσμά, Κολλικόντασι Βορείου Ἡπείρου. (Φωτογραφία: Παναγιώτης Φ. Χριστόπουλος 21-11-1984).

ψάνων τοῦ Ἁγίου. Ἡ ἀνακομιδὴ ἔγινε τὸν Αὐγούστο τοῦ 1813 καὶ ἡ τιμία Κάρα τοῦ Ἁγίου ἐστάλη ἀπὸ τὸν ἡγούμενον Θεόκλητο στὸν Ἄλῃ πασσά, ὁ ὁποῖος μερίμνησε καὶ κατασκευάσθη πολύτιμη λειψανοθήκη, τὰ δὲ ὑπόλοιπα τίμια λείψανα τοποθετήθησαν (κατὰ τὸν Δ. Παναγιωτίδη 1896), σὲ μία “ἄτεχνο καὶ ἄκομφο ἐκ ξύλου κατασκευασμένη λάρνακα”.

Ὁ Ζώτος Μολοτὸς τὸ 1900 γράφει: “Ὁ Ἄλῃ πασσάς ἐκάλεσε τὸν παπποῦ τοῦ παρ’ ἡμῖν γνωστοῦ λογίου νομισματολόγου κ. Παύλου Λάμπρου, χρυσοχόον ὄντα καὶ τὸν παρήγγειλε νὰ κατασκευάσῃ θήκην ἀργυρᾶν διὰ τὴν κάραν τοῦ ἁγίου Κοσμά, πληρώσας ἀδρά...”.

Ἐπὶ πλέον ὁ Ἄλῃ πασᾶς προέτρεψε τὸν ἴδιον Μητροπολίτην νὰ ἀνεγείρῃ ἱερὰ Μονὴ καὶ πρὸς τοῦτο τὸ 1813 καὶ 1814 ἐξέδωσε δύο ἐρασιμὰ φερμάνια μὲ τὰ ὁποῖα γνωστοποιοῦσε τὴν ἀνάγερσι τοῦ Μοναστηριοῦ μέν, καὶ ζητοῦσε δέ, οἰκονομικὴ βοήθεια.

Ὁ Μητροπολίτης Βελεγράδων (1855-1887) Ἄνθιμος Ἀλεξούδης (1824-1909) στὴν ἐκκλησιαστικὴ περιφέρεια τοῦ ὁποίου ὑπήγετο τὸ χωριὸ Κολλικόντασι, γράφει ὅτι “τὸ... ἱερὸν λείψανο αὐτοῦ (δηλαδῆ, τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ) ῥιφθὲν ἐν τῷ αὐτόθι διερχομένῳ Ἄψῳ, εἶτε, Βερατινῷ ποταμῷ, ἀνευρέθη μετὰ τρεῖς ἡμέρας καὶ ἐτάφη ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τοῦ χωρίου Κολλικόντασι, ἐνθα πλησίον αὐτῆς ἀνηγέρθη μοναστήριον ἐπ’ ὀνόματι τοῦ ἁγίου τούτου, ἐν ᾧ τεθησαύριστα καὶ τὰ ἱερὰ λείψανα αὐτοῦ... Ἡ δὲ ἱερὰ μονὴ καὶ ὁ ἐν αὐτῇ ἱερὸς Ναὸς ἐπ’ ὀνόματι τῶν Ἁγίων Πάντων καὶ τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ ἀνηγέρθησαν τῷ 1813-1814, ἀποπερατωθέντα συνδρομῇ τῶν χριστιανῶν καὶ ἰδίᾳ ἐπιστάσιᾳ τοῦ τε ἀρχιερατεύοντος τότε ἀειμνήστου Ἰωάσαφ τοῦ Β’ καὶ τῶν προεστώτων, οὓς διέταξεν ἐπὶ τούτῳ ὁ ἐκ Τεπελένης ἡγεμὼν τότε τῶν Ἰωαννίνων καὶ πάσης Ἠπείρου Ἄλῃ πασᾶς...”

Ἀκόμη, τὸ λεξικὸν τῶν Ἁγίων Πάντων ἀναφέρει ὅτι ἡ ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ ἠρξάτο ἀπὸ τὸ 1815, διὰ βεζυρικῆς διαταγῆς τοῦ Ἄλῃ πασᾶ, ὅστις μετέφερε στὰ Ἰωάννινα τὴν τιμία κάρα τοῦ Ἁγίου μας, ὅπου πραγματοποιήθη μεγαλοπρεπεστάτη λιτανεῖα καὶ συμμετείχε ὅλο τὸ Σαράι του καὶ συμφάμελος ὁ λαὸς τῶν Ἰωαννίνων.

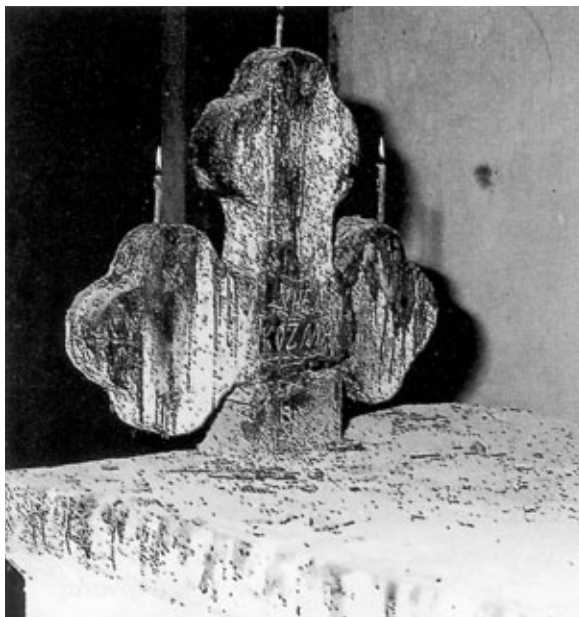
Ἴσως διερωτηθῆ κανεῖς, γιατί ἡ Ἐκκλησία μας ἀνακήρυξε τὸν πατροΚοσμᾶ, Ἅγιο, μετὰ παρέλευσι 182 ἐτῶν, ἐνῶ ὁ Ἄλῃ πασᾶς ἔπραξε τοῦτο μετὰ τὴν πάροδο μόνο 36 ἐτῶν.

Ἡ ἐπὶ τόσων ἐτῶν καθυστέρησι τῆς ἐπισήμου ἀνακηρύξεως τοῦ πατροΚοσμᾶ εἰς Ἅγιον εἶχε κάποια σκοπιμότητα.

Ὡς γνωστὸν ὁ πατροΚοσμᾶς, ἀπηγγονίσθη μὲ διαταγὴ τοῦ τούρκου Κούρτ πασᾶ καὶ μὲ τὴν κατηγορίαν τῆς ἐσχάτης προδοσίας εἰς βάρος τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας. Ἐπομένως, μήπως τὸ Πατριαρχεῖο εὐρισκόμενον ἐντὸς τοῦ τουρκικοῦ κράτους δυσκολευόταν νὰ προβῆ στὴν ἐπίσημο ἀνακήρυξί του; Ἡ μήπως ἀπέφευγε νὰ ἀσχοληθῆ ἐπίσημα μ’ ἐκεῖνον τὸν ἱερομόναχο ποὺ ὅταν ζοῦσε, ἔλεγε ὅτι οἱ Ἑλλῆνες θὰ διώξουν μακρὰ τὸς τούρκους;

Ναί, πράγματι, κάπως έτσι έχουν τὰ πράγματα.

Τὸ Πατριαρχεῖο ἀπέφυγε νὰ ἀνακηρύξη Ἅγιον τὸν ἤδη Ἅγιόν μας· ἀνέβαλε νὰ ἐκδόσῃ τὴν ἐπίσημο πατριαρχικὴ πράξι, ὅμως ἀνεπίσημα ἢ μᾶλλον σιωπηρὰ ἐπραττε - ἐπραξε τὸ ἀντίθετο. Στὸν Συναξαριστὴ τοῦ 1819, στὸν ἀναθεωρημένον Συναξαριστὴ τῶν Πατριαρχείων τοῦ 1842 καὶ στὰ Μηναῖα, ποὺ συνετάχθησαν ἀπὸ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ τῶν Πατριαρχείων καὶ ἐδημοσιεύθησαν μὲ ἔγκρισιν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὁ πατροΚοσμᾶς φέρεται ὡς Ἅγιος. Ἀκόμη, χαρακτηριστικὸ καὶ δηλωτικὸ τῆς σιωπηρᾶς ἀναγνώρισεως ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας εἶναι καὶ τοῦτο. Ὁ βίος καὶ ἡ ἀσματικὴ Ἀκολουθία τοῦ ἀγίου Κοσμᾶ ποὺ υἰοθέτησε ἡ Ἐκκλησία μας, νὰ ψάλλεται τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς, ποίημα τοῦ Σαυφείρου Χριστοδουλίδου τοῦ ἐκ Γραμμένου, μαθητοῦ τοῦ Ἁγίου, ἐξεδόθη τὸ 1814 σὲ τυπογραφεῖο τῆς Βενετίας, ὑπὸ τοῦ Νικολάου Γλυκέος τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.

*Ὁ τάφος τοῦ ἀγίου Κοσμᾶ στὸ Κολλικόντασι τῆς Βορείου Ἠπείρου
(Φωτογραφία: Παναγιώτου Φ. Χριστοπούλου 21-11-1984).*

ΤΑ ΙΕΡΑ ΛΕΙΨΑΝΑ

Τὴν ἄτεχνο καὶ ἄκομφο ἐκ ξύλου κατασκευασμένη λάρνακα τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ, ποὺ περιγράφει στὴν “Πραγματεία” τοῦ ὁ Δ. Παναγιωτίδης μὲ τίτλο “Ἀνὰ τὴν Ἑπειρον - Τοπογραφικαὶ σελίδες - Ἅγιος Κοσμᾶς” καὶ ἀναδημοσιεύει στὸ 216 φύλλο ἡ ἡπειρωτικὴ ἐφημερίδα “Φωνὴ τῆς Ἑπέρου” τὴν 6-12-1896, ἐντόπισε καὶ προσκύνησε τὴν Δευτέρα 10-9-1984 ὁ Ναυπάκτιος φιλόλογος καὶ ἱστορικὸς Παναγιώτης Φ. Χριστόπουλος μὲ τὴν συνοδεία του (Σωτηράκης Μέτσος, παλιὸς μαθητὴς καὶ κατόπιν δάσκαλος τοῦ σχολείου ποὺ λειτούργησε ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Ἄλῃ πασσᾶ μέχρι τὸ 1948 στὸ Μοναστήρι τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ στὸ Κολλικόντασι, Ἰφιγένεια Σκρέλη καὶ ὁ Μπασκίμ Τρενόβα στελέχη τῶν γενικῶν ἀρχείων τοῦ ἀλβανικοῦ κράτους στὰ Τίρανα) πρὸ τῶν εἰκόνων τῆς Παναγίας καὶ τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ τέμπλου τοῦ Καθολικοῦ τῆς ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Κοσμᾶ στὸ Κολλικόντασι τῆς Βορείου Ἑπέρου, ἀφοῦ πρῶτα προσκύνησε τὸν ἀπέριττο κιβωτιόσχημο τάφο ποὺ βρίσκεται δίπλα ἀπὸ τὸ Καθολικὸ, πάνω στὸ ὅποιο ἔστεκε ἀκόμη ἓνας πέτρινος σταυρὸς μὲ τὴν ἐπιγραφὴ Shen Kozma - Ἅγιος Κοσμᾶς.

Τὸν τόπο τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ ἐπισκέφθη ξανὰ μετὰ 72 ἡμέρες ὁ ἴδιος ιστοριοδίφης μαζί μὲ τούς: α) Πάσχο Β. Πάσχο καθηγητὴ τῆς Θεολογικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, β) Ἀλέξανδρο Δήμα ἰατρό, εἰδικευμένο στὴν ἀνθρωπολογία στὸ Πεκίνο, γ) Ἐμὶν Ῥιζὰ τεχνικό, στέλεχος τοῦ ἰνστιτούτου μνημείων καὶ πολιτισμοῦ καὶ δ) Ῥ. Σακελλάρη, ὑπεύθυνο καὶ κλειδοκράτορα τῶν μνημείων τῆς περιοχῆς.

*Ἡ λάρνακα τῶν λειψάνων ἀνοικτή. Ἀπὸ ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιὰ, ὁ Ἀλέξανδρος Δήμας, ὁ Ἐμὶν Ῥιζὰ καὶ τελευταῖος ὁ Πάσχος Β. Πάσχος.
(Φωτογραφία: Παναγιώτου Φ. Χριστοπούλου 21-11-1984)*

Κατ' αὐτὴν τὴν ἐπίσκεψιν ἄνοιξαν τὴν λάρνακα καὶ ἔκαμον αὐτοψία καὶ λεπτομερῆ καταγραφή τῶν λειψάνων τοῦ Ἐθνομάρτυρος ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ.

Κατωτέρω παραθέτομεν τὸ ὑπὸ τῶν Πάσχο Β. Πάσχο καὶ Παναγιώτου Φ. Χριστοπούλου συνταχθὲν πρακτικὸν αὐτοψίας.

Πρακτικὸν αὐτοψίας καὶ καταγραφῆς
τῶν λειψάνων τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ

Σήμερον Τετάρτην 21ην Νοεμβρίου 1984 καὶ ὥραν 3.00 μ.μ., οἱ ὑπογραφόμενοι Πάσχος Β. Πάσχος καὶ Παναγιώτης Φ. Χριστόπουλος, ἐνεργοῦντες ὡς ἐκπρόσωποι τῶν ἐλληνικῶν ἀρχῶν, παρουσία καὶ βοήθεια τῶν κ.κ. Emin Riza καὶ Aleksandër Dhima, ἐπεσκέφθημεν τὴν μονὴν τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, εὕρισκομένην πλησίον τοῦ χωρίου Κολικόντασι, τῆς περιοχῆς Μεγάλης Μουζακιάς, βορειῶς τῆς Ἀπολλωνίας καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Ἄψου ποταμοῦ.

Ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ, πρὸ τοῦ εἰκονοστασίου καὶ ἀκριβῶς ἔμπροσθεν τῶν εἰκόνων τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ καὶ τῆς Παναγίας, εὕρισκεται παλαιὰ ξυλίνη λάρναξ, ὅπως εἶχεν ἤδη ἐπισημάνει κατὰ προηγουμένην ἐπίσκεψίν του τῆς 10ης Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ., ὁ ἐξ ἡμῶν Παναγιώτης Φ. Χριστόπουλος.

Ἡ λάρναξ αὕτη παραδίδεται ὅτι περιέχει τὰ λείψανα τοῦ Ἁγίου. Ἠνοίξαμεν τὴν λάρνακα, μήκους 1,16 μ., ὕψους 0,36 μ. (μὲ κλειστὸν τὸ κυρτὸν τῆς κάλυμμα καὶ εἰς τὸ κεντρικὸν σημεῖον τῆς στενῆς πλευρᾶς 0,47 μ.) καὶ πλάτους 0,455 (0,47 μετὰ τοῦ λεπτοῦ διακοσμητικοῦ πλαισίου, τὸ ὁποῖον τὴν περιθεεί). Ἐπὶ τοῦ καλύμματος τῆς λάρνακος καὶ ἀκριβῶς εἰς τὴν κάτω δεξιὰν γωνίαν αὐτοῦ, εἶναι προσηλωμένον ὅστοῦν τῆς δεξιᾶς πτέρνας, πρὸς

άσπασμόν. Ἐσωτερικῶς ἡ λάρναξ ἔχει καὶ δεύτερον σκέπασμα μὲ ὑελοπίνακας ἐστηριγμένους εἰς ξύλινον πλαίσιον, οὕτως ὥστε νὰ εἶναι ὄρατὸν τὸ περιεχόμενον, χωρὶς, ὅμως, νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ τὸ ψαύση τις. Ἐντὸς τοῦ δεξιοῦ ἄκρου τῆς λάρνακος εὐρέθη καὶ μικρὸν κυτίον, ὅπου προφανῶς ἐναπετίθεντο ἄλλοτε τεμάχια τῶν λειψάνων, πρὸς περιφορὰν καὶ εὐλογίαν μακρὰν τῆς μονῆς.

Ἐντὸς τῆς λάρνακος εὐρέθησαν τὰ ἐξῆς ὀστᾶ:

1. Βραχιόνιον ὀστοῦν (humerus) δεξιόν, μκ. 0,335 μ.
 2. Βραχιόνιον ὀστοῦν (humerus) ἀριστερόν, μκ. 0,331 μ.
 3. Ὡμοπλάτη ἀριστερά, μκ. 0,177 μ. καὶ πλ. 0,107 μ.
 4. Ὡμοπλάτη δεξιὰ, μκ. 0,168 καὶ πλ. 0,106 μ.
 5. Στέρνον ἄνω
 6. Στέρνον κάτω
- } (manubrium plus corpus sternii) μκ. 0,16 μ.
7. Ὡλένη (ulna) ἀριστερᾶς χειρός, μκ. 0,273 μ.
 8. Κερκίς (radius) ἀριστερᾶς χειρός, μκ. 0,256 μ.
 9. Ὡλένη (ulna) δεξιᾶς χειρός, μκ. 0,273 μ.
 10. Λαγόνιον ὀστοῦν (os innominatum - λεκάνη), ἀριστερόν μέρος οὐχὶ πλήρες, μκ. 0,222(;) μ.
 11. Λαγόνιον ὀστοῦν (os innominatum - λεκάνη), δεξιὸν μέρος, μκ. 0,222 μ.
 12. Ἰερὸν ὀστοῦν (sacrum), μκ. 0,163 μ., πλ. 0,109 μ.
 13. Μηριαῖον ὀστοῦν (femoris) ἀριστερόν, μκ. 0,471 μ.

14. Μηριαῖον ὀστοῦν (femoris) δεξιόν, μκ. 0,468 μ.
 15. Κνημιαῖον ὀστοῦν (tibia) ἀριστερόν, μκ. 0,387 μ.
 16. Κνημιαῖον ὀστοῦν (tibia) δεξιόν, μκ. 0,387 μ.
 17. Περόνη (fibula) ἀριστερά, μκ. 0,37 μ.
 18. Περόνη (fibula) δεξιά, μκ. 0,374 μ.
 10. Ὅστοῦν τῆς δεξιᾶς(;) πτέρνας, προσηλωμένον, ὅπως ἤδη ἐσημειώθη, ἐξωτερικῶς καὶ κάτω δεξιὰ ἐπὶ τοῦ καλύμματος τῆς λάρνακος, μκ. 0,063 καὶ πλ. 0,043 μ.
 20-30. Πλευραὶ ἀριστεραὶ ἔνδεκα (11), πέντε (5) πλήρεις καὶ ἕξ (6) ἐλλιπεῖς.
 31-39. Πλευραὶ δεξιαὶ ἑννέα (9), πέντε (5) πλήρεις καὶ τέσσαρες (4) ἐλλιπεῖς.
 40-62. Σπόνδυλοι εἴκοσι τρεῖς (23), οἱ δεκαοχτῶ (18) κανονικοὶ καὶ οἱ πέντε (5) ἱεροί.
 63. Βάσις τῆς κάρας (pars basalis ossis occipitalis).
 64. Τεμάχιον τυμπάνου ὠτὸς δεξιὸν κάτω (pars tympanica, seu squamosa ossis temporalis).

Ἐπομένως, ἐλλείπουν τὰ ἐξῆς μέρη τοῦ σκελετοῦ:

- α. Ἡ κάρα.
 β. Ἡ κάτω γνάθος.
 γ. Ὁ ἄτλας.
 δ. Αἱ κλειῖδες (clavicula) τοῦ στέρνου.

- ε. Δύο (2) δεξιά πλευράι.
ς. Ἡ κερκίς τῆς δεξιᾶς χειρός.
ζ. Αἱ ἄκραι χεῖρες ἀμφοτέραι (τὰ ὀσᾶ τοῦ καρποῦ, τοῦ μετακαρπίου καὶ τῶν δακτύλων).
η. Τὸ ὄστον τῆς ἀριστερᾶς πτέρνας.
θ. Οἱ ἄκροι πόδες ἀμφοτέροι (ταρσικά καὶ μετα-
τάρσια ὀσᾶ καὶ φάλαγγες).

Μετὰ τὴν διαδικασίαν καταγραφῆς, ἀπεμακρύνωμεν τὰς ὀλίγας ξένας οὐσίας, ἀλείφοντες τὰ ὀσᾶ μὲ μῦρον καὶ τὰ ἐπανετοποθετήσαμεν ἐντὸς τῆς λάρνακος, ἐπὶ στρώματος βάμβακος, κατὰ τὴν φυσικὴν τῶν σχετικῶν θέσιν (ἕκαστον πρὸς τὴν ἀρμονίαν αὐτοῦ).

Ἐβεβαιώσαμεν ἐξ ὑπαρχῆς τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἐξ αὐτοφίας καταγραφῆς, ἀναγινώσκοντες καὶ πάλιν τὸ μετὰ χεῖρας κείμενον καὶ ἐλέγχοντες σχολαστικῶς, διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, τὸ περιεχόμενον τῆς λάρνακος.

Τέλος, ἐσφραγίσσαμεν τὴν λάρνακα καὶ ἀφήσαμεν αὐτὴν καθὼς εὐρέθη, εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν, ἔμπροσθεν τοῦ εἰκονοστασίου.

(ὑπογρ.) Πάσχος Β. Πάσχος - Παναγιώτης Φ. Χριστόπουλος.

Τὰ Ἱερὰ λείψανα τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ μέσα στὴν ξύλινη θήκη, ὅταν ἦταν στὸ Μουσεῖο τοῦ Φιέρι. Σήμερα τὰ ἅγια λείψανα τὰ ἔχει ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Τιράνων. (Ἡ φωτογραφία ἀπὸ τὴν Ἑκδοσι Ἐκπαιδευτηρίων Δούκα, “Μνημεῖα Ὁρθοδοξίας στὴν Ἀλβανία”, Ἀθήνα 1994).

*

Ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὸ ἀνωτέρω πρακτικὸ αὐτοψίας καὶ καταγραφῆς τῶν λειψάνων, ἀπὸ τὸ σκελετὸ τοῦ Ἁγίου λείπουν τὰ ἐξῆς μέρη:

1) Ἡ σεβασμία κάρα, ἡ ὁποία ἐξαφανίσθη μαζί με τὴν πολύτιμη λειψανοθήκη ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Κατὰ τὸν πανεπιστημιακὸ καθηγητὴ Μιχαὴλ Τρίττο ἡ τιμία κάρα τοῦ

Ἐπάργυρη λειψανοθήκη, μετὶ τμήμα ἱεροῦ λειψάνου (κάτω γνάθος) τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ, ἡ ὁποία φυλάσσεται εἰς τὴν Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Νικολάου Ἄνδρου.

(Φωτογραφία: Κωνσταντῖνος Β. Τριανταφύλλου 7-7-2004).

ἁγίου Κοσμᾶ εὐρίσκεται σ' ἓνα Μουσεῖο τῆς Βιέννης.

2) Ἡ κάτω γνάθος ποὺ φυλάσσεται στὴν ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Νικολάου Ἄνδρου.

3) Ἡ κερκίς τῆς δεξιᾶς χειρὸς ποὺ φυλάσσεται στὸν ἱερὸν προσκυνηματικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ στὴν Κόνιτσα Ἰωαννίνων, ἀφαιρεθεῖσα ἀπὸ τὴν λάρνακα τὸ 1897 ἀπὸ τρεῖς χωρικοὺς ἀπὸ τὸ χωρίον Χιονάδες τῆς Κονίτσης Ἰωαννίνων, ἐκ τῶν

οποίων ὁ ἕνας κατέθεσε τὰ ἐξῆς: “Τὸν καιρὸ ποὺ δουλεύαμαν στὴν Φίρη, ἐπῆγα μαζί με τὸν Νικόλα Λιάτση καὶ τὸν Τόλη Φίλη καὶ δουλέψαμαν καὶ στὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ στὸ Κολικόντασι, ποὺ εἶχε πλημμυρίσει τὸ ποτάμι τοῦ Μπερατιοῦ κι εἶχε γιομίσει κι ἡ ἐκκλησία τοῦ μοναστηριοῦ μὲ ἄμμο ἕως στὰ στασίδια. Ἐκεῖ ἦταν καὶ μία κασσέλα καὶ καθὼς μάθαμαν εἶχε τὰ λείψανα τοῦ Ἁγίου καὶ εἶπαμαν ὅλοι ὅτι εἶναι καλὸν νὰ πάρωμε ἕνα ἅγιο λείψανο γιὰ τὴν ἐκκλησία στὸ χωργιό μας, ἀλλὰ ἡ κασσέλα ἦταν κλειδωμένη καὶ τὰ κλειδιὰ τὰ ἔχε ὁ Γούμενος... Τέλος πάντων μιὰ μέρα ὁ Γούμενος ἀλησμόνησε καὶ ἄφ’κε τὰ κλειδιὰ στὴν ἐκκλησία. Τότε τὰ πῆρα κι ἄνοιξα τὴν κασσέλα καὶ πῆρα ἕνα λείψανο καὶ πιστεύω θὰ εἶναι ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Ἁγίου, ἀπὸ τὸν ἀγκῶνα καὶ κάτω. Τὸ λείψανο αὐτὸ τὸ εἶχα μαζί μου. Ἀργότερα ἔφκιασα ἕνα κουτί τενεκεδένιο καὶ τὸ ἔβαλα μέσα καὶ τὸ ἔφερα ὅταν ἦρθα στὸ χωργιό [στοὺς Χιονιάδες] καὶ τὸ ἔδωκα τοῦ παπαΖήση νὰ τὸ βάλῃ στὴν ἐκκλησία...”

Τὸ γεγονός βεβαίωσαν κατηγορηματικῶς ἐνώπιον ἱερέων καὶ οἱ ἄλλοι δύο συγχωριανοὶ τοῦ διηγουμένου καὶ καταθέτοντος Τάχη Σακούλη*.

4) Τὸ ὁστοῦν τῆς ἀριστερᾶς πτέρνας τὸ ὁποῖο φυλάσσεται στὴν ἱερὰ Μονὴ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Ναυπάκτου**. Τὸ

Λειψανοθήκη, με τμήμα ἱεροῦ λειψάνου (κερκίς τῆς δεξιᾶς χειρὸς) τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ, ἡ ὁποία φυλάσσεται εἰς τὸν ἱερὸν προσκυνηματικὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ, στὴν Κόνιτσα Ἰωαννίνων.

(Φωτογραφία: Εὐφροσύνη Σπ. Γαλάνη 4-10-2003).

* Δ. Σαλαμάγκα, “Ἱερὸ λείψανο τοῦ πατρὸς Κοσμᾶ”, Ἡπειρωτικὴ Ἑστία, 2 (1953) 679-682.

** Ἀρχιμανδρίτου Εἰρηναίου Κουτσογιάννη “Ἅγιος Κοσμᾶς Αἰτωλὸς καὶ Ναυπακτία”, Ἀνάτυπο ἀπὸ τὰ Ναυπακτικὰ, τ. στ’ (1992-93) τῆς ἐταιρείας Ναυπακτικῶν μελετῶν.

Άργυρή λειφανοθήκη, με τμήμα ἱεροῦ λειψάνου (ὄστουν τῆς ἀριστερᾶς πτέρνας) τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ ποῦ φυλάσσεται στὴν Ἱερὰ Μονὴ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Ναυπάκτου.

(Φωτογραφία: Ἱερομόναχος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Ναυπάκτου, ἀρχιμανδρίτης Εἰρηναῖος 25-3-2007).

ἱερὸν λείψανο εἶναι τοποθετημένο σὲ παλαιὰ ἀργυρὴ κυκλοτερὴ θήκη διαμέτρου 5 ἑκατοστῶν καὶ φέρει ἐμπρὸς μὲν, τὴν ἐπιγραφὴ “Τοῦ Ἁγίου Ἰσαποστόλου Κοσμᾶ”, πίσω δὲ τὴν ἐπιγραφὴ “Κτῆμα Γεωργίου Τουρτούρη δοθὲν παρὰ τοῦ ἡγουμένου τοῦ μοναστηριοῦ ἐν ἔτει 1814”. (Σημειωτέον, ἡ ἀνακομιδὴ τῶν ἱερῶν λειψάνων ἔλαβε χώρα ἕνα ἔτος πρὶν, δηλαδὴ, τὸν Αὐγούστο τοῦ ἔτους 1813). Ὁ Γ. Τουρτούρης ἦταν ἡπειρώτης, θεῖος τοῦ Ἰωάν. Κωλέττη, ἔζησε στὴν αὐλὴ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, ὡς ἔμπιστος σύμβουλός του. Μετὰ δὲ τὴν ἀποτυχημένη ἐξέγερσι μερικῶν βλαχοχωριῶν τῆς Πίνδου, στὰ τέλη Ἰουνίου 1821, κατέφυγε μαζί μὲ τὸν Κωλέττη στὸ Μεσολόγγι. Τὸ ἐν λόγω ἱερὸν λείψανο τὸ δώρισε στὴν ἀνωτέρω ἱερὰ Μονὴ στὶς ἀρχὲς τῆς τελευταίας δεκαετίας τοῦ 20οῦ αἰῶνος ἕνας εὐλαβὴς γέροντας

τῆς Αἰτωλίας, τὸ ὁποῖο κατεῖχε ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, κληρονομικῶ δικαιώματι.

5) Μικρὰ ἄλλα ἱερὰ ὀστᾶ, κυρίως δακτύλων χεριῶν καὶ ποδιῶν, ποῦ βρίσκονται σὲ διάφορα μέρη.

α. Μέρος ἐκ τῆς τιμίας Κάρας τοῦ Ἁγίου φυλάσσεται στὴν ἱερὰ Μονὴ Δοχειαρίου Ἁγίου Ὁρους. Τὸ ἱερὸν λείψανο εἶναι τοποθετημένο σὲ παλαιὰ ἀργυρὴ κυκλοτερὴ θήκη διαμέτρου 8 ἑκατοστῶν ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶναι καταγεγραμμένη, κεφαλαιογράμματος, ἡ ἐξῆς ἐπιγραφὴ: “Μέρος ἐκ τῆς κάρας τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ 1789 ΔΧΡ”*.

Μέρος ἐκ τῆς τιμίας Κάρας τοῦ Ἁγίου, φυλασσόμενον εἰς τὴν Ἱερὰ Μονὴ Δοχειαρίου.

(Φωτογραφία: Γέροντων Ἀπολλῶ Δοχειαρίτης 1-12-2006).

* Τὰ τρία γράμματα ΔΧΡ εἶναι τὰ τρία σύμφωνα τῆς λέξεως Δοχειαρίου.

β. Ἐτερο ἱερὸ λείψανο φυλάσσεται στὴν ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Βησσαρίωνος Δουσίκου Πύλης Τρικάλων μὲ ἀναγραφομένη ἡμερομηνία ἐπὶ τῆς λειψανοθήκης 1830.

γ. Ἐτερο ἱερὸ λείψανο (ἓνα δάκτυλο) φυλάσσεται στὸν ἱερὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου στὰ Ἰωάννινα.

*

Ὁ μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων, Δυρρραχίου καὶ πάσης Ἀλβανίας Ἀναστάσιος ὁ Α΄ προσέφερε ἱερὰ λείψανα:

α) Στις 4-11-2001 (μία πλευρὰ) στὸν Καθεδρικὸ Ἱερὸ Ναὸ Ἀθηνῶν (ὄρα σελὶς 395).

β) Τὸν Σεπτέμβριο τοῦ σ.ἔ. 2006 στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως.

(Φωτογραφία: Κώτσιαρης Νικήτας)

γ) Στις 10/23 Ὀκτωβρίου 2006 (διὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου) στὴν ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ὁσίου Φιλοθέου Ἁγίου Ὀρους (ὄρα ἀνωτέρω φωτογραφία), καὶ

δ) Τὸ Σάββατο 2 Ἰουνίου τοῦ σ.ἔ. 2007 στὴν ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ, Μεγάλου Δένδρου-Θέρμου Αἰτωλίας (ὄρα σελίδες 316, 345 καὶ 346).

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ χαριτόβρυτα ἱερὰ λείψανα τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ, σώζονται μέχρι σήμερον τὰ κάτωθι:

1) Σταυροὶ αὐθεντικοὶ τοῦ πατροΚοσμᾶ (πέντε μεταλλικοὶ καὶ ἓνας ἐκ ξύλου), στὰ ἐξῆς μέρη: α) Ἄρματα Κονίτισης. β) Ψηνὰ Ἡπείρου. γ) Τσιράκι, Ἅγιος Κοσμᾶς Γρεβενῶν. δ) Ἄνω Μηλιά Πιερίας. ε) Βέροια καὶ στ) Ἄρτοπούλα Δωδώνης (τὸ ξύλινο κάθεται τοῦ σταυροῦ).

2) Τὸ ματωμένο κατάσαρκο στὴν Κέρκυρα καὶ δύο ὑποκάμισα, ἓνα στὴν Πρέβεζα καὶ ἓνα στὰ Τρίκαλα.

3) Τεμάχια ὑποκαμίσων εὐρίσκονται: α) Στὴν Ἱερὰ Μονὴ Βουτουμᾶ. β) Στὴν Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Κοσμᾶ Ἀρναίας. γ) Στὸν Ἱερὸ Ναὸ Εὐρυτάνων Ἀγίων στὸ Καρπενήσι.

4) Ἡ παντόφλα τοῦ Ἁγίου, στὴν Ἱερὰ Μονὴ Ἀγριλιῶν Κεφαλληνίας.

5) Σὲ διάφορα μέρη ἱερὰ σκεύη καὶ σταυροὶ ποὺ χρησιμοποίησε.

Ἀκόμη σώζονται περισσότερα ἀπὸ 40 δένδρα τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται “τὸ δένδρο τοῦ πατροΚοσμᾶ· ὅπου μίλησε ἢ εὐλόγησε ἢ ξεκουράστηκε στὸν ἴσκιό τους.

*Ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης ὁ Τυράνων, Δυρράχίου καὶ πάσης Ἀλβανίας, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος ὁ Α΄ κομίζων τὸ Σάββατον 2 Ἰουνίου 2007, ἱερὸν λείψανον (ἐκ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς) τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ Μεγάλου Δένδρου - Θέρμου Τριχωνίας, Αἰτωλίας.
(Φωτογραφία: Στεργίου Ἄνδρ. Γεώργιος).*

ΕΝΑΣ ΑΓΙΟΣ
ΠΟΥ ΠΟΝΑ ΓΙΑ ΜΑΣ

*Σύγχρονος εἰκὼν τοῦ ἁγίου Κοσμά εἰς τὸ τέμπλο
τοῦ νεοδημήτου Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Φιέρι Ἀλβανίας.
(Φωτογραφία: Κωνσταντῖνος Β. Τριανταφύλλου 22-9-2004).*

Σ' αὐτὸ τὸ κεφάλαιο θὰ προσπαθήσω νὰ καταγράψω, νὰ παρουσιάσω, τοὺς πόνους τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ. Δὲν θὰ καταγράψω βέβαια, τὸν ψυχικὸ πόνον ποὺ εἶχε γι' αὐτὰ ποὺ ἐγένοντο στὴν ὑπόδουλη Ἑλλάδα, ὅταν ὁ Ἅγιός μας ζοῦσε στὸ Ἅγιον Ὄρος. Δὲν θὰ καταγράψω τὸν πόνον ποὺ πλάκωνε τὴν ψυχὴ του, ὅταν ὡς Φιλοθεΐτης ἱερομόναχος ἐπληροφορεῖτο τὰ κακὰ ποὺ πάθαιναν οἱ σκλαβωμένοι Ἕλληνες. Δὲν θὰ περιγράψω, τοὺς πόνους καὶ τὶς πικρίες του, τοὺς ἰδρωῶτες καὶ τοὺς κόπους του, τοὺς ἀγῶνες του καὶ τὶς ἀγωνίες του, ὅταν ἐξῆλθε τοῦ Ἁγιωνύμου Ὄρους, ὅπου χωρὶς φωμὶ καὶ νερό, ἄνευ ὀμβρέλλας καὶ ἀδιαβρόχου, πεζὸς καὶ ἀνυπόδητος, ὄργωσε ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τὴν ὑπόδουλη πατρίδα μας κηρύττων Ὁρθοδοξία καὶ Ἑλληνομάθεια. Δὲν θὰ ἀναφερθῶ στὸν σωματικὸ πόνον ποὺ βίωσε ὁ Ἅγιός μας στὸ Κολλικόντασι τὴν ὥρα τοῦ Μαρτυρίου Του. Σ' αὐτὸ τὸ κεφάλαιο θὰ μιλήσω γιὰ τὸν πόνον ποὺ ἔχει τώρα ὁ Ἅγιός μας ἂν καὶ βρίσκεται ἐν ἀγαλλιάσει στὸν Παράδεισο, ἐν μέσῳ μυριάδων Ἁγίων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

Ποιὸς εἶναι ὅμως αὐτὸς ὁ πόνος τοῦ Ἁγίου μας; Γιατί πονᾷ ὁ Ἅγιός μας ἂν καὶ βρίσκεται στεφανωμένος στὸν Παράδεισο;

Πονᾷ διότι βλέπει ἐμᾶς τοὺς νεοέλληνες νὰ πράττουμε ἀλλότρια, νὰ ζοῦμε ἀνορθόδοξα, νὰ προδίδουμε τὴν πίστι μας, νὰ ἀντικαθιστοῦμε τὶς Ἑλληνορθόδοξες παραδόσεις μας μὲ ξένες, παπικές, ἐβραϊκές, εὐρωπαϊκές, τουρκικές. Πονᾷ ὁ Ἅγιός μας διότι δυστυχῶς οἱ ψευτοκουλτουριάριδες νεοέλληνες ἔχουν παρεξηγήσει τὶς πράξεις του, βλέπουν ἀρνητικὰ τὰ ἔργα του, ἐρμηνεύουν κακόβουλα τὰ προφητικά του λόγια.

Καὶ κατὰ πρῶτον πονᾷ ὁ Ἅγιός μας διότι ἀκούγεται καὶ κηρύττεται ἀπὸ πολλοὺς ὅτι ὁ πατροΚοσμᾶς κατεδάφιζε ἱεροὺς Ναοὺς

καὶ ἔκτιζε σχολεῖα. Ἐπομένως, ἰσχυρίζονται αὐτοί, ὅτι πρέπει νὰ κτίζωμε μόνο σχολεῖα καὶ ὄχι ἱεροὺς Ναοὺς καὶ Μοναστήρια.

Ὅμως ποιὰ εἶναι ἡ ἀλήθεια; Ὁ πατροΚοσμᾶς κατεδάφιζε ἢ ὄχι ἱεροὺς Ναοὺς; Θὰ τολμοῦσε ἓνας Ἀγιορείτης καὶ δὴ τέτοιου πνευματικοῦ ἀναστήματος νὰ κατεδαφίση ἓνα ἱερὸ Ναὸ γιὰ νὰ ἀνοικοδομήσῃ κάποιο ἴδρυμα; Θὰ τολμοῦσε νὰ καταστρέψῃ μία Ἁγία Τράπεζα; Θὰ τολμοῦσε νὰ γίνῃ βέβηλος καὶ ἱερόσυλος καὶ συνάμα νὰ λέῃ ὅτι εἶναι ἱερομόναχος; Ὅχι βέβαια!

Ὁ Ἅγιός μας, ὅταν πῆγε στὴν Χειμάρρα εὐρέθη πρὸ τοῦ ἐξῆς φαινομένου:

Οἱ Χειμαρριῶτες ἠσχολοῦντο μὲ τὸ ναυτικὸ ἐμπόριο καὶ λόγῳ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ εἶχον δημιουργηθῆ μεταξύ τους κακίαι καὶ μίση τὰ ὅποια κατέληγον ἀρκετὲς φορὲς σὲ αἱματηρὲς καὶ φονικὲς συγκρούσεις. Γιὰ νὰ προφυλάσσωνται δὲ ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους των, ἀπέφευγον ἀκόμη καὶ τὸν ἐκκλησιασμό. Ὅμως ἐπειδὴ ἤθελον νὰ λειτουργοῦνται εἶχαν ἀνεγείρει ναῖδρια μέσα ἢ δίπλα ἀπὸ τὶς κατοικίαις των. Ταυτόχρονα στὴν Χειμάρρα καὶ στὰ πέριξ χωριά, στοὺς Δρυμάδες καὶ στὸ Βοῦνο, ὑπῆρχαν πολλοὶ ἱεροὶ Ναοὶ ἐγκαταλελειμμένοι καὶ μισογκρεμισμένοι.

Ὁ πατροΚοσμᾶς πρὸ αὐτοῦ τοῦ φαινομένου, πρῶτον μὲν, τοὺς συνέστησε ἀγάπη, δεῦτερον δέ, ἐθεμελίωσε ἓνα κοινὸν μεγάλον ἱερὸν Ναόν. Ἐπειδὴ δὲ αὐτὰ τὰ ἰδιωτικὰ ναῖδρια, ὅπως ἦταν ἐπόμενα, ἦταν ἀφιερωμένα σὲ διαφορετικὸν Ἅγιο, ὁ ὁποῖος ἦταν ὁ προστάτης τῆς οἰκογένειας, ὁ πατροΚοσμᾶς μὲ πολλὴ σοφία ἀφίερωσε τὸν νέον ἱερὸ Ναὸ εἰς τοὺς Ἁγίους Πάντες. Γιὰ τὴν ἀνοικοδομησὶ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ καὶ ἑνὸς σχολείου χρησιμοποιοῦνθησαν ὑλικά ἀπὸ τοὺς μισογκρεμισμένους καὶ ἀπὸ τοὺς ὑπὸ ἀνέγερσι ἱεροὺς Ναοὺς.

Αὐτὴ ἡ κίνησις τοῦ πατροΚοσμᾶ στὴν Χειμάρρα, ἀπομονώθη ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας, καὶ προσπαθοῦν αὐτοὶ τώρα νὰ περάσουν ὡς “δόγμα” ὅτι ὁ πατροΚοσμᾶς συνήθιζε ὅπου περνοῦσε νὰ κατεδαφίζῃ τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς καὶ μὲ τὰ ἴδια ὑλικά νὰ κτίζῃ σχολεῖα. Ὅμως οἱ ἄμοιροι ἔχοντες στὰ πρόσωπά τους παρωπίδες, βλέπουν μόνο αὐτὴ τὴν κατ’ οἰκονομία πρᾶξι τοῦ Ἁγίου μας καὶ

ἐθελοτυφλοῦν δι' ὅλες τις ἄλλες. Ξεχνοῦν ὅτι ὁ πατροΚοσμᾶς ἐθεμελίωσε στὴν Χειμάρρα τὸν ἱερὸ Ναὸ τῶν Ἁγίων Πάντων, στὸ Βοῦνο τὸν ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἱεροὺς Ναοὺς σὲ ἄλλα μέρη ὅπου περιώδευσε. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ξεχνοῦν ὅτι οἱ Χειμαρρῶτες πρὸς ἔνδειξι εὐγνωμοσύνης μετὰ τὸν Μαρτυρικὸ θάνατο τοῦ πατροΚοσμᾶ ἔκτισαν πρὸς τιμὴν τοῦ ἱερὸ Ναὸ καὶ ὄχι σχολεῖο στὸ κέντρο τῆς πλατείας τῆς Χειμάρρας, ὁ ὁποῖος σώζεται μέχρι σήμερον. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ξεχνοῦν ὅτι ὁ Ἄλῃ πασᾶς ἔκτισε πρὸς τιμὴν τοῦ πατροΚοσμᾶ Μοναστήρι καὶ ὄχι σχολεῖο.

Ὁ πατροΚοσμᾶς, ἀγαπητὲ ἀναγνώστα, δὲν γκρέμιζε ἱεροὺς Ναοὺς γιὰ νὰ κτίσῃ μὲ τὰ ἴδια ὑλικά σχολεῖα. Ὁ Ἅγιός μας ἔκτισε καὶ ἱεροὺς Ναοὺς ἀλλὰ καὶ σχολεῖα. Ὁ Ἅγιός μας ἔλεγε: “Πρέπει ἀδελφοί μου, νὰ στερεώνετε σχολεῖα, διότι πάντα εἰς τὰ σχολεῖα γυμνάζονται οἱ ἄνθρωποι καὶ ἠξεύρουν καὶ μαθαίνουν τί εἶναι Θεός, τί εἶναι ἅγιοι Ἄγγελοι, τί δαίμονες, τί κακία, τί ἀρετὴ. Τὸ σχολεῖο φωτίζει τοὺς ἀνθρώπους, ἀνοίγει τὰ μάτια τῶν χριστιανῶν. Καὶ σεῖς γονεῖς νὰ στέλλετε τὰ παιδιὰ σας εἰς τὰ σχολεῖα καὶ νὰ τὰ παιδεύετε μὲ χριστιανικὰ ἥθη. Ἀμαρτάνετε πολὺ νὰ τὰ ἀφήνετε ἀγράμματα καὶ τυφλά. Καλλίτερα νὰ τὰ ἀφήνετε φτωχὰ καὶ γραμματισμένα, παρὰ πλούσια καὶ ἀγράμματα. Δὲν βλέπετε ὅτι ἀγρίεψε τὸ Γένος μας ἀπὸ τὴν ἀμάθεια καὶ ἐγίναμεν ὡς τὰ θηρία; Τὰ σχολεῖα ἀνοίγουν Ναοὺς καὶ Μοναστήρια καὶ κλείνουν φυλακὲς”.

Αὐτὴ ἡ διαστρέβλωσι τῆς ἀληθείας, αὐτὴ ἡ μομφὴ κατὰ τοῦ ἱεροῦ προσώπου τοῦ Ἁγίου μας, ἔχω τὴν ταπεινὴ γνώμη ὅτι δημιουργήθη ἀπὸ τοὺς ἐγγραμμάτους καὶ συγκεκριμένα ἀπὸ τοὺς ἀπίστους καὶ ἀθέους ἐγγραμμάτους.

Ἡ δευτέρα παρεξήγησις, τὸ δεύτερο παράπονο ποὺ ἔχει ἐκ μέρους μας ὁ πατροΚοσμᾶς, πιστεύω ὅτι ἀνεφύη ἀπὸ τοὺς ἀπλοὺς καὶ ἀγραμμάτους ἀνθρώπους. Αὐτοί, ἐπειδὴ οἱ ἴδιοι συνηθίζουν νὰ καταριῶνται τὰ παιδιὰ τους καὶ τοὺς πλησίον τους, διαλαλοῦν ὅτι καὶ ὁ πατροΚοσμᾶς ἐκαταρᾶτο “τὰ παιδιὰ του” δηλαδὴ, τοὺς συνανθρώπους του.

Ἐκαταρᾶτο ὅμως ὁ Ἅγιός μας; Ποιὰ εἶναι ἡ ἀλήθεια; Πῶς ἔχουν τὰ πράγματα;

Ὁ πατροΚοσμᾶς, ὡς γνήσιος προφήτης τοῦ Χριστοῦ πρώτων μὲν, ποτὲ δὲν θὰ ἀθετοῦσε τὰ ἴδια του τὰ λόγια, καὶ δὲν θὰ ἔπραττε διαφορετικὰ ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ δίδασκε. Τί δίδασκε; Στὴν Διδαχὴ Η' (ὄρα σελὶς 226.) διαβάζουμε τὸ ἐξῆς: “Οἱ ἱερεῖς πρέπει... νὰ μὴ καταριῶνται”. Καὶ δεύτερον ποτὲ δὲν θὰ ἔπραττε τὸ ἀντίθετο ἀπὸ τὸ Εὐαγγελικὸ «Εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε» (πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου· Κεφάλαιο ιβ' στίχο 14). Πάντοτε συγχωροῦσε καὶ εὐλογοῦσε τοὺς συνανθρώπους του. Ὅμως, μερικὰ λόγια του, κάποιοι, τὰ θεωροῦν κατάρα· ἐπὶ παραδείγματι, “πήγαινε καὶ στὸν δρόμο θὰ ἀνταμειφθῆς” ποὺ εἶπε σὲ κάποιον ὅταν τὸν εἰρωνεύθη καὶ στὴν συνέχεια ἐκεῖνος πρὸ κάτω ἐτιμωρήθη. Ἐκεῖνος δὲν ἐτιμωρήθη ἐπειδὴ τοῦ τὸ εἶπε, δηλαδὴ, τὸν καταρᾶσθηκε, ὁ πατροΚοσμᾶς, ἐτιμωρήθη ἀπὸ τὸν Θεὸ ἐπειδὴ συμπεριφέρθη κακῶς - εἰρωνεύθη τὸν ἀπεσταλμένο Του. Ὁ πατροΚοσμᾶς, λοιπόν, ὡς γνήσιος ἀπεσταλμένος τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ἔχων στὸ “εἶναί” του τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, προεῖδε καὶ προεῖπε τὴν τιμωρία. Καὶ ἂν δεχθοῦμε τὰ παραπάνω προορατικὰ λόγια του ὡς κατάρα, τότε θὰ πρέπη νὰ δεχθοῦμε ἀναλόγως καὶ ὅλες ἐκεῖνες τὶς προφητεῖές του ποὺ προεμήνυε κάποιο κακὸ· παραδείγματος χάριν, “θάρθη καιρὸς ποὺ οἱ χριστιανοὶ θὰ ξεσηκωθοῦν ὁ ἓνας κατὰ τοῦ ἄλλου”. Ὅμως μὴ γένοιτο. Οἱ χριστιανοὶ δὲν ξεσηκώθηκαν ὁ ἓνας κατὰ τοῦ ἄλλου ἐπειδὴ ἐλέγχθη ὑπὸ τοῦ πατροΚοσμᾶ. Ὁ πατροΚοσμᾶς προέβλεψε καὶ δὲν προκάλεσε τὴν συμφορὰ τοῦ ἐμφυλίου Ἑλληνικοῦ πολέμου. Ὁ πατροΚοσμᾶς προεῖδε καὶ δὲν προκάλεσε διὰ τῆς κατάρας, τὴν τιμωρία ποὺ θὰ ἐπήρχετο πρὸ κάτω σ' ἐκεῖνον τὸν κακόβουλο συνάνθρωπό του, ὅπως προεῖδε καὶ δὲν προκάλεσε τὴν καρατόμησι τοῦ Ἀλῆ πασαῦ. Τὰ λόγια τοῦ πατροΚοσμᾶ “θὰ πᾶς στὴν Πόλι μὲ κόκκινα γένεια” δὲν εἶναι κατάρα, εἶναι λόγια προφητικὰ - προορατικὰ.

Ἀνάλογο ἐρμηνεία πρέπει νὰ δώσουμε καὶ στὰ λόγια ποὺ εἶπε ὁ πατροΚοσμᾶς στοὺς κατοίκους τῶν χωριῶν τῆς Μακρυνείας Μεσολογίου. “Θὰ σᾶς δαγκώνουν γάτες καὶ σκυλιὰ καὶ θὰ πηγαίνετε στὸ χωριό μου γιὰ νὰ θεραπεύεσθε”. (Ὅρα προφητεία 131, σελὶς 278). Ἐδῶ ὁ πατροΚοσμᾶς ἐφήρμοσε τὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου

«Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντάς ὑμᾶς» (Πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολή, Κεφάλαιο ιβ' στίχο 14). Ἄντι τῆς χολῆς ποὺ τοῦ ἔδωσαν, τοὺς προσέφερε Μάννα. Δὲν τοὺς καταράσθη, δὲν τοὺς εἶπε “νὰ σᾶς δαγκώνουν γάτες καὶ σκυλιὰ καὶ νὰ μὴν βρίσκετε πουθενὰ τὴν γιαιτρεία σας”, ἐπομένως νὰ πεθαίνετε. Τοὺς εἶπε, τοὺς εὐχίθηκε –παρ’ ὄλο ποὺ τὸν κακομεταχειρίσθησαν– ὅταν θὰ σᾶς δαγκώνουν λυσσασμένα ζῶα, θὰ πηγαίνετε στὸ χωριό μου καὶ θὰ βρίσκετε τὴν γιαιτρεία σας. Αὐτὰ τὰ λόγια δὲν εἶναι βέβαια κατάρρα. Ὁ πατροΚοσμᾶς προεῖδε τὸ μέλλον. Προεῖδε τὴν ἀσθένεια τῆς λύσσας καὶ εὐλόγησε - εὐχίθηκε τοὺς συνανθρώπους του νὰ πηγαίνουν στὸ Μέγα Δένδρο γιὰ νὰ θεραπεύονται.

Δυστυχῶς ὅμως οἱ ἀπλοὶ ἄνθρωποι ἐκλαμβάνουν τὴν ῥῆσι αὐτῆ τοῦ πατροΚοσμᾶ ὡς κατάρρα καὶ διαδίδουν ὅτι ὁ Ἅγιός μας ἐκαταράτο. Ὅμως θὰ ἠδύνατο νὰ καταρασθῆ ἓνας ἀγιορείτης ἱερομόναχος καὶ δὴ ἓνας Ἅγιος, ἓνας ἄνδρας, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς τὸν ἐπροίκησε μὲ τὸ προφητικὸ χάρισμα; Ὁ ἄνθρωπος ποὺ ζῆ κατὰ Θεὸν δὲν καταράται ἀλλὰ εὐλογεῖ.

Καὶ δὲν φθάνουν μόνο αὐτὰ, δηλαδή, αὐτὲς οἱ κακόβουλες καὶ αὐθαίρετες ἐρμηνεῖες ποὺ δίδουν κάποιοι γιὰ τὰ προορατικὰ λόγια τοῦ πατροΚοσμᾶ, ἀλλὰ κάποιος παρεῖσφρησε μέσα στὶς προφητεῖές του καὶ τὴν φράσι: “Τὸν πάπα νὰ καταρᾶσθε, διότι αὐτὸς θᾶναι ἢ αἰτία”. Βέβαια, πρῶτον μὲν, αὐτὴ ἡ φράσις δὲν ἐμπεριέχει κάποιο προφητικὸ λόγο, ἄρα δὲν εἶναι προφητεία, καὶ δεύτερον δέ, δὲν θὰ ἐλέγετο ὑπὸ ἐνὸς ὀρθοδόξου ἱερομονάχου. Ἐνας γνήσιος ἱεραπόστολος τὸ μόνο ποὺ θὰ ἔλεγε στοὺς ἀκροατές του γιὰ τὸν πάπα, θὰ ἦταν ὄχι βέβαια νὰ τὸν καταριῶνται, ἀλλὰ νὰ ἀποφεύγουν τὰ δόγματά του. Διότι νομίζω, μὲ τὸ νὰ καταρασθοῦμε τὸν πάπα, παραδείγματος χάριν, νὰ πεθάνη, ἐμεῖς δὲν ὠφελούμαστε, ἀλλὰ χρεωνόμαστε μὲ μία ἁμαρτία, τὴν ἁμαρτία τῆς κατάρρας, καὶ ἂν αὐτὸς πεθάνη, ἦτοι, ὅταν πεθάνη, ἐκεῖνοι, δηλαδή, οἱ παπικοὶ θὰ ἐκλέξουν τὴν ἐπομένη τὸν ἀντικαταστάτη του.

Ὅμως, ἐνῶ, τόσοσ ὁ πατροΚοσμᾶς, ὅσον καὶ οἱ λοιποὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, μᾶς συνιστοῦν καὶ μᾶς διδάσκουν νὰ ἀποφεύγουμε τὶς καινὲς-κενὲς δοξασίεις καὶ αἱρέσεις τοῦ πάπα, ἐμεῖς δυστυχῶς τὰ

τελευταία χρόνια, με μία σειρά έργων και πράξεων απομακρυνόμεστε σιγά-σιγά από την “σκιά” του πατροΚοσμᾶ, από τον Ὁρθόδοξο “δρόμο” και πλησιάζουμε τον πάπα και τὰ κακόδοξα “μονοπάτια” του. Οἱ νεοέλληνες με γοργὰ βήματα βαδίζουν στους “δρόμους” τῆς Δύσεως, οἱ ὅποιοι καταλήγουν ὅλοι στὴν Ἑρώμη και στὸ βατικανό. Καὶ ὅπως εἶναι ἐπόμενο ὁ πατροΚοσμᾶς πονᾷ, διότι βλέπει ἀπὸ ἑκεῖ ψηλά πὺ εἶναι τὴν Ἑλλάδα σιγά-σιγά νὰ φραγγεύη.

Ναί! Φράγγεψε ἡ Ἑλλάς, ἀφοῦ οἱ Ἕλληνες ζοῦν και διάγουν ὡς λατίνοι και φραγγοευρωπαϊοί. Δυστυχῶς τὰ τελευταία 34-40 χρόνια ἀλλάξαμε πολλὰ στὴν ζωὴ μας.

Κατ’ ἀρχὰς οἱ Ἕλληνες δὲν τηροῦν τὶς νηστείες πὺ καθιέρωσαν οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι και οἱ ἅγιοι Οἰκουμενικοὶ Πατέρες. Οἱ Ἕλληνες ἀντικατέστησαν τὸ οἰκογενειακὸ τραπέζι με τὰ “McDonalds” τῆς γειτονιάς. Ἐπαναπαύονται ὅταν ἀκούουν τὶς ἀθεϊστικὲς εὐρωπαϊκὲς μουσικὲς. Τοποθετοῦν λατινογραμμένες ἐπιγραφὲς στὰ καταστήματά τους. Δίδουν λατινοευρωπαϊκὲς ὀνομασίες στὶς ἐταιρεῖές τους. Χρησιμοποιοῦν μόνο τὰ 14 γράμματα τῆς ἑλληνικῆς Ἀλφαβήτου - γλώσσης στὶς ἄδειες κυκλοφορίας τῶν αὐτοκινήτων, διότι αὐτὰ τὰ 14 γράμματα εἶναι και στὸ λατινικὸ ἀλφάβητο. Παρουσιάζουν ἑλληνικὲς λέξεις με λατινικὰ γράμματα. Γράφουν στὶς ταυτότητες τὰ ὀνόματά μας και με λατινικοὺς χαρακτήρες. Ὅμιλοῦν δύο-τρεις εὐρωπαϊκὲς γλώσσες και δὲν κατανοοῦν τί σημαίνει παραδείγματος χάριν, “Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν”, ἐνῶ ὁ πατροΚοσμᾶς ἔλεγε: “Οἱ Ἕλληνες πρέπει νὰ ὀμιλοῦν ἑλληνικὰ και μόνον ἑλληνικὰ, διότι ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι εἰς τὴν ἑλληνική, ἡ Ἁγία Γραφή εἶναι γραμμὴν εἰς τὴν ἑλληνικήν και τὸ γένος μας εἶναι Ἑλληνικόν”. Τόσο βάρος ἔδινε σ’ αὐτὸ τὸ θέμα, δηλαδή, στὸ νὰ ἐνώση γλωσσικῶς τοὺς προγόνους μας, ὥστε τόνιζε με ἔμφρασι: “Ὅποιος ὀμιλεῖ ἀπὸ τώρα και στὸ ἐξῆς μόνο ἑλληνικὰ, θὰ τοῦ πάρω τὰ ἁμαρτήματά του εἰς τὸν λαιμὸ μου”. Ἐμεῖς βέβαια πράττουμε τὸ ἀντίθετο· ἀρχίσαμε νὰ χρησιμοποιοῦμε τώρα τελευταία, ξένες λέξεις, κάμνοντας μ’ αὐτὴ τὴν νέα συνήθειά μας, ἀνυπακοὴ στὸν πατροΚοσμᾶ.

Δυστυχῶς, ἐπειδὴ ἔτσι τὸ ἤθελαν οἱ παπικοεβραῖοί, ἀποκοπτόμαστε ἀπὸ τὶς ρίζες μας... Ἀλλάζουμε σιγά-σιγά τὴν γλώσσά μας. Μᾶς κατήγγησαν πρῶτα τὴν καθαρεύουσα, διότι ἤθελαν νὰ

*Ἡ πλατεῖα “Ἁγίου Κοσμᾶ” στὸ Θέρμον Αἰτωλίας.
(Φωτογραφία: Ἰωάννης Χρ. Γεωργίου 24-8-2005).*

μᾶς ξεκόψουν γλωσσικὰ ἀπὸ τὴν Καινοδιαθηκικὴ γλῶσσα, ἀπὸ τὴν γλῶσσα τῶν ἁγίων Πατέρων μας. Καὶ ἀφοῦ μᾶς καθιέρωσαν τὴν (ἀγράμματη) δημοτικὴ, μᾶς πρότειναν νὰ καταργήσουμε τὰ πνεύματα, τὴν περισπωμένη καὶ τὴν βαρεία. Καὶ φυσικὰ ἐμεῖς τὸ υἱοθετήσαμε. Δυστυχῶς οἱ νεοέλληνες διδάσκονται πάσας τὰς εὐρωπαϊκὰς γλῶσσας καὶ φυσικὰ ὁμιλοῦν καὶ τὴν “ἀργκό”. Τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν τὴν ἔχουμε τοποθετήσει στὸ περιθώριο ὅπως τὶς τριτοκοσμικὲς γλῶσσες.

Τί κρίμα!

Καὶ πολὺ φοβᾶμαι ὅτι θὰ ἀντικαταστήσουμε τὰ ἑλληνικὰ γράμματα μὲ τὰ λατινικά.

Τί λάθος! Τί μεγάλο λάθος!

Φίλοι μου, δυστυχῶς, πωληθήκαμε ἀντὶ πινακίου φακῆς· δώσαμε τὰ Ἑλληνορθόδοξα πρωτοτόκιά μας στοὺς ἔβραιοπαπικοδιαμαρτυρομένους.

Καὶ ἀφοῦ τὰ δώσαμε ὅλα, μᾶς ἔβαλαν στὴν ἐόκ, μᾶς ἔκαμαν εὐρωπαίους. Μέχρι τότε τί εἴμασταν; Εἴμασταν φτωχοί! Ἡ ἐόκ

μᾶς ἔφερε χρήματα, μάρκα - φράγκα - λίρες - εὐρώ. “Χριστὸς καὶ ψυχὴ μᾶς χρειάζεται” ἔλεγε ὁ πατροΚοσμᾶς. Στὴν συνέχεια μᾶς ἔβαλαν στὴν ὄνὲ καὶ φυσικὰ ἐμεῖς ἀγοράζουμε ὅλοι ταχυκίνητα αὐτοκίνητα. “Θᾶρθη καιρὸς ποὺ οἱ ἄνθρωποι θὰ σκοτώνονται στοὺς δρόμους”, εἶπε πρὶν δυόμιση αἰῶνες ὁ πατροΚοσμᾶς.

Καὶ ἀφοῦ δεχθήκαμε τὰ μάρκα τῆς ἐόκ, μᾶς ἀφαίρεσαν τὸ “Χριστιανὸς Ὁρθόδοξος” ἀπὸ τὴν ταυτότητά μας, διότι Χριστὸς καὶ χρήμα δὲν συμβαδίζουν. Καὶ ἀφοῦ τὸ ἐλληνορθόδοξο γένος μας παντοῦ ἔλεγε - λέγει, ναί, μᾶς ἔδωσαν τοὺς ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες (ὄχι τοῦ 1996, διότι τότε κάπου θὰ ἀντισταθήκαμε, ἀλλὰ τοῦ 2004), καὶ σὰν ἀντάλλαγμα συναινέσαμε νὰ καταργηθῆ ἡ ἡρωίδα Δραχμὴ μας... Ἔπρεπε καὶ αὐτὴ νὰ ἐξαφανισθῆ, διότι εἶναι Καινοδιαθηκικὸ νόμισμα. «Ἡ τίς γυνὴ δραχμᾶς ἔχουσα δέκα...» γράφει ὁ Εὐαγγελιστῆς Λουκᾶς στὸν 8ο στίχο του ἐξ κεφαλαίου τοῦ Εὐαγγελίου του.

Ἡ δραχμὴ μας, λοιπόν, ἂν καὶ εἶναι νόμισμα 25 αἰῶνων (ὑπεραιωνόβιο) καὶ νίκησε καὶ αὐτὴ ἀκόμη τὴν τουρκοκρατία, προδόθηκε μία ἡμέρα τοῦ 1997, ὅταν ὑπογράφη ἡ θανατικὴ τῆς ποινὴ στὴν συνθήκη τοῦ Ἄμστερνταμ καὶ ἐπικυρώθη ἡ ἐσχάτη τῶν ποινῶν τὸ 2000 μὲ τὴν πλήρη ἔνταξι τῆς πατρίδος μας στὸ νέο εὐρω-παϊκὸ οἰκονομικὸ γίγνεσθαι. Βέβαια, χάρι ἢ ἀναστολὴ τῆς θανατικῆς ποινῆς δὲν ὑπῆρξε καὶ ἔτσι στίς 28-2-2002 τὸ ἐθνικὸ μας νόμισμα ὀδηγήθη στὰ κρεματόρια καὶ ἔπαυσε νὰ ὑπάρχη - ἰσχύη.

Δυστυχῶς, ὁ ἀμνήμων λαὸς μας, παρασύρθη γρήγορα ἀπὸ τὴν νέα ἐποχὴ τῶν διεθνῶν συγκλίσεων καὶ τῶν εὐρωπαϊκοσμοιοποιήσεων, ἀφήνοντας ἀνυπεράσπιστη τὴν Δραχμὴ, ἡ ὁποία μᾶς ὑπεράσπισε δεκάδες χιλιάδες χρόνια. Γεννηθήκαμε λοιπόν μὲ Δραχμᾶς, ἀλλὰ θὰ πεθάνουμε δυστυχῶς μὲ εὐρώ. Βέβαια, αὐτὴ ἡ φράσις διαφέρει “παρασάγγας πολλὰς”, ἢ μᾶλλον εἶναι ἐντελῶς τὸ ἀντίθετο ἀπὸ τὴν φράσι ποὺ εἶπε ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης στὸν Ὁθωνα: “Γεννήθηκα ὑπόδουλος καὶ θὰ πεθάνω ἐλεύθερος”. Δυστυχῶς ἐμεῖς γεννηθήκαμε ἐλεύθεροι καὶ θὰ πεθάνουμε ὑπόδουλοι τῶν Βρυξελλῶν.

Καὶ γιὰ νὰ ἐπανέλθουμε· ἀφοῦ πήραμε τοὺς ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες, δεχθήκαμε τὸν πάπα, ὅστις στὸν “ἱερὸ” βράχο τῆς Πνύκας στίς 4 Μαΐου 2001 καὶ ὥρα 7 μ.μ. περίπου, ἐξύμνησε αὐτοὺς τοὺς

ειδωλολατρικούς αγώνες. Ἐκεῖ, στὸν Ἄρειο Πάγο ὅπου πρὶν δυὸ χιλιάδες χρόνια ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν Παῦλος ἔλεγε ὅτι εἴμαστε θεοσεβέστατοι – «Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ» (Πράξεων τῶν Ἀποστόλων κεφ. ιζ', στίχος 22)– ἀκούσαμε ἀπὸ τὸν Κάρλο Βοϊτήλα ὅτι εἴμαστε ἀθλητικοί-ότεροι.

Δὲν ἐντρεπόμαστε λιγάκι! Εἶχαν κάμει λάθος οἱ Βυζαντινοὶ οἱ ὁποῖοι τοὺς κατήργησαν; Ὅχι βέβαια!

Ὁ ἅγιος Μᾶρκος ὁ Εὐγενικός εἶπε: “Μακρυὰ ἀπὸ τὸν πάπα καὶ ἄς πέση ἡ Πόλις”. Τώρα νομίζω θὰ ἔλεγε: “Μακρυὰ ἀπὸ τὸν πάπα καὶ ἄς μὴν διακριθοῦμε ποτὲ σὲ καμμία ἀθλητικοειδωλολατρικὴ ἐκδήλωσι”.

Ὅμως δὲν εἶναι μόνο αὐτά, γιὰ τὰ ὁποῖα πονᾶ ὁ πατροΚοσμᾶς. Ὁ Ἅγιός μας πονᾶ περισσῶς, διότι κάποιοι τὰ τελευταῖα χρόνια ἤρχισαν νὰ υἱοθετοῦν, νὰ εἰσάγουν καὶ μία ἄλλη μεγίστη παπικὴ κακοδοξία: μία κακοδοξία προσβλητικὴ - ὑποτιμητικὴ γιὰ τὴν Ἀγιότητά του, μία κακοδοξία ποὺ ἔχει σχέση μετὰ τὴν τιμὴ καὶ τὴν προσκύνησι τῶν Ἀγίων μας. Ἐνῶ ὁ Συνοδικὸς Τόμος τῆς Ζ' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου – ὁ ὁποῖος ὡς γνωστὸν συνετάχθη καὶ ὑπογράφη καὶ ἀπὸ τοὺς Δυτικὸς Πατέρες – κηρύσσει ὅτι τὸν “Χριστὸν καὶ τοὺς Ἁγίους Αὐτοῦ ἐν λόγοις τιμῶντες, ἐν συγγραφαῖς, ἐν νοήμασιν, ἐν θυσίαις, ἐν Ναοῖς, ἐν Εἰκονίσμασι, τὸν μὲν ὡς Θεὸν καὶ Δεσπότην προσκυνοῦντες καὶ σέβοντες, τοὺς δὲ διὰ τὸν κοινὸν Δεσπότην ὡς Αὐτοῦ γνησίους θεράποντας τιμῶντες καὶ τὴν κατὰ σχέσιν προσκύνησιν ἀπονέμοντες”, οἱ παπικοὶ καινοτόμησαν, ἔβαλαν στοὺς ναοὺς τοὺς ἀγάλματα καὶ κάποιοι ἐξ ἡμῶν ὡς μιμητικὰ ὄντα, ἤρχισαν νὰ τοὺς μιμοῦνται.

Κατασκευάζουν γιὰ τὴν ἡμέρα τῆς Πρωτοχρονιάς τὸν ἀσκητὴ Ἅγιο, τὸν Μέγα Βασίλειο, ὅστις ἐκοιμήθη 49 ἐτῶν, ὡς ἕνα γέρο παχουλὸ καὶ ἀσπρομάλλη ὑπὸ μορφὴν κούκλας. Ἐπὶ πλέον στήνουν σὲ πλατεῖες καὶ σὲ διαφόρους ἄλλους χώρους ἀνδριάντες τοῦ πατροΚοσμᾶ, σὰν νὰ ἦταν κάποιος ἥρωας τοῦ 1821. Ὁ πατροΚοσμᾶς ὅμως δὲν ἦταν πολεμιστής, δὲν μάτωσε τὰ χέρια του ἔστω καὶ μετὰ αἶμα ἐχθρικό. Ὁ πατροΚοσμᾶς ἦταν ἕνας ἀγιορείτης, ἕνας ἀσκητὴς ἱερομόναχος, ἕνας ἱεραπόστολος, ἕνας ἐθναπόστολος, ἦταν ἕνας Προφήτης ποὺ δίδαξε ὀρθοδοξία καὶ ὀρθοπραξία καὶ γι’

αυτό μαρτύρησε, και ἡ Ἐκκλησία μας τὸν κατέταξε μεταξὺ τῶν μυριάδων Μαρτύρων καὶ Ἁγίων της, ὀνομάζοντάς τον Ἰσαπόστολο. Καὶ ἔρχονται κάποιοι φευτοκουλτουριάρηδες τοῦ 20οῦ καὶ 21ου αἰῶνος, φευτοθεολογίζοντες καὶ τοῦ ἀφαιροῦν ὅλους αὐτοὺς τοὺς τίτλους καὶ τὰ θεϊκὰ χαρίσματα ποὺ μὲ πολὺ κόπο καὶ πόνο κατέκτησε ἡ ἀγιωσύνη του, ἀφοῦ στήνοντας ἀγάλματά του, τὸν ὑποβιβάζουν, ἤτοι, τὸν κάμνουν ἓνα κοινὸ θνητὸ καὶ ἐπομένως μήπως θὰ πρέπη νὰ τοῦ κάμνουν καὶ μνημόσυνα;

Ἡ Ὁρθοδοξία ἀγαπητὲ ἀναγνώστα δὲν φτιάχνει ἀγάλματα τοὺς Ἁγίους της, ἡ Ὁρθοδοξία γιὰ νὰ τιμήσῃ ἓνα Ἅγιο, κτίζει Ναοὺς πρὸς τιμὴ Του, ἱστορεῖ βυζαντινὲς εἰκόνες, καὶ σὲ ἀνοικτοὺς δὲ χώρους τοποθετεῖ ψηφιδωτὲς εἰκόνες.

Πονᾶ ἀκόμη ὁ Ἅγιός μας διότι οἱ νεοέλληνες δὲν τηροῦν τὴν ἀργία τῆς Κυριακῆς καὶ δὲν ἐκκλησιάζονται. Ὁ πατροΚοσμᾶς ἔλεγε: “Πρέπει νὰ ἐργαζώμεθα τὰς ἕξ ἡμέρας διὰ ταῦτα τὰ μάταια, τὰ γήινα, τὰ φεῦτικά πράγματα καὶ τὴν Κυριακὴν νὰ σχολάζωμεν καὶ νὰ πηγαίνωμεν εἰς τὸν ἱερὸν Ναόν, καὶ νὰ στοχαζώμαστε τὶς ἁμαρτίες μας, τὸν θάνατον, τὸν Παράδεισον, τὴν ψυχὴν μας, ὅπου εἶναι τιμιωτέρα ἀπ’ ὅλον τὸν κόσμον καὶ ὄχι νὰ ἐργαζώμεθα καὶ νὰ πραγματευώμεθα τὴν Κυριακὴν. Ἐκεῖνο τὸ κέρδος ὅπου γίνε-ται τὴν Κυριακὴ εἶναι καταραμένον καὶ βάνετε φωτιὰ καὶ κατάρρα εἰς τὸ σπίτι σας καὶ ὄχι εὐλογία”.

*

Θὰ κλείσω τὸ παρὸν κεφάλαιο μὲ ἓνα ἀκόμη πόνου τοῦ ἀγίου Κοσμᾶ, ἂν καὶ οἱ πόνοι του εἶναι πολλοί, ἤτοι, ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ μνημονεύονται στὶς προηγούμενες ἐκδόσεις τοῦ παρόντος.

Πονᾶ λοιπόν καὶ λυπᾶται ὁ πατροΚοσμᾶς διότι ἐνῶ τὸ 1962 ὁ Βασιλεὺς Παῦλος καθιέρωσε τὴν 24η Αὐγούστου, ὡς ἐπίσημο ἀργία τοῦ Θέρμου (ἄρα σελὶς 331), δυστυχῶς ἀρκετοὶ εἶναι αὐτοὶ ποὺ ἐργάζονται. Εἶναι οἱ ἐργαζόμενοι στὰ καφενεῖα, ζαχαροπλαστεῖα καὶ τὰ τοιαῦτα. Στὴν Ὁρθοδοξία ἡ ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου ἦταν πάντα ἀργία. Τελοῦσαν τὴν θεία Λειτουργία, μετὰ γι-

νόταν οί τράπεζες αγάπης καί στήν συνέχεια ἀποσύρονταν ὁ καθέννας στό σπίτι του γιά ξεκούρασι, περισυλλογή καί προσευχή.

Ἄν θέλουμε νά τιμᾶμε πραγματικά τήν μνήμη τοῦ πατροΚοσμᾶ, ἄς προετοιμαζόμαστε ψυχικά καί πνευματικά μέ νηστεία καί ἐξομολόγησι, ἄς κοινωνοῦμε τῶν θείων καί ἀχράντων Μυστηρίων, ἄς παρακολουθοῦμε τίς θείες καί ἱερές Ἀκολουθίες πού τελοῦνται στό Μοναστήρι του.

Ἄς συνέλθουμε λοιπόν, ἄς ἐπιστρέψουμε στίς πατρογονικές μας Ἑλληνορθόδοξες παραδόσεις, διότι ἡ Ὁρθοδοξία ἐμπεριέχει καί τήν ὀρθοπραξία. Ὁ Ἅγιός μας κήρυττε Ὁρθοδοξία, ὀρθοπραξία καί ὄχι παπικές κενοδοξίες - καινοτομίες.

*Λεπτομέρεια ἀπό τήν ἐφέστια εἰκόνα τοῦ Καθολικοῦ
τῆς ἱεραῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ
Μεγάλου Δένδρου Θέρμου Αἰτωλίας.*

*Ψηφιδωτή εἰκὼν τοῦ ἁγίου Κοσμά, παραπλεύρως τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ
Ἀθηνῶν-Λαμίας στὸ ὕψος τῆς Νέας Φιλαδελφείας.
(Φωτογραφία: Ἐλευθερία Ἰωάν. Αὐγέρη 1-8-2001).*

Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως
(Τεύχος Πρῶτον)*

Περὶ ἀναγνώρισεως ὡς ἐπίσημου τοπικῆς θρησκευτικῆς ἑορτῆς τῆς ἐπετείου ἑορτῆς τοῦ ἐν τῇ Κοινότητι Θέρμου Τριχωνίδος Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ κατὰ τὴν 24ην Αὐγούστου.

Παῦλος

Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων

Προτάσει τῶν Ὑπουργῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ἀπεφασίσασαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1

Ἀναγνωρίζεται ὡς ἐπίσημος μόνιμος τοπικὴ θρησκευτικὴ ἑορτὴ ἡ ἐπέτειος τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, κατὰ τὴν 24ην Αὐγούστου, καθ' ἣν θὰ τελεῖται πανηγυρικὴ θεία Λειτουργία μετ' ἄρτοκλασίας.

Ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος τῆς προτεραίας θὰ σημαιοστολίζωνται ὑποχρεωτικῶς ἅπαντα τὰ καταστήματα καὶ αἱ οἰκίαι τῆς Κωμοπόλεως Θέρμου. Ἡ Κοινότης Θέρμου ὑποχρεοῦται νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὸν πανηγυρικὸν ἠλεκτροφωτισμὸν τῆς Κωμοπόλεως.

* Τὸ διάταγμα τοῦ Βασιλέως Παύλου τοῦ ἔτους 1962 διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τοπικῆς ἁργίας εἰς τὸ Θέρμον Αἰτωλίας εἰς μνήμην τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ.

*Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ στὸ Κολλικόντασι τῆς Βορείου
Ἠπείρου, ὅπως ἀνακαινίσθη προσφάτως ὑπὸ τοῦ σεπτοῦ καὶ σεμνοῦ
προκαθημένου τῆς κατὰ Τυράνων, Δυρράχίου καὶ πάσης Ἀλβανίας Ἐκκλησίας,
Μακαριοτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀναστασίου τοῦ Α΄.
(Φωτογραφία: Στέφανος Ἰωάν. Πατεράκης 24-8-2009).*

ΙΕΡΑΙ ΜΟΝΑΙ
ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ

*Τὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου ποὺ ἔκτισε ὁ Ἀλὴ πασᾶς
στὸ Κολλικόντασι τῆς Βορείου Ἠπείρου.
(Φωτογραφία: Κωνσταντῖνος Β. Τριανταφύλλου. 22-9-2004).*

Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Κοσμᾶ
εἰς Κολλικόντασι Βορείου Ἡπείρου
(Ἐρειπωμένη - ἐγκαταλελειμμένη)

Ἡ πρώτη αὕτη ἱερὰ Μονὴ τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, ἀνηγέρθη στὸν τόπον τοῦ Μαρτυρίου του, μεταξὺ Αὐγούστου 1813 καὶ Ἰουνίου 1814 ὑπὸ τοῦ ἀπίστου-ἄλλοθρήσκου Ἀλῆ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων. Τοῦτο ἔπραξε ὁ ἄπιστος σατράπης ἐπειδὴ ἐπαληθεύθηκαν τὰ λόγια τοῦ Ἁγίου ποὺ τοῦ εἶπε ὅτι “θὰ γίνῃ τρανός”! (“Ὅρα σελὶς 67).

Αὕτη ἡ ἱερὰ Μονὴ θεμελιώθη – ἀνηγέρθη – ἀποπερατώθη δίπλα τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ὅπου εὐρίσκετο ὁ τάφος τοῦ Ἁγίου.

Τὸ Καθολικὸ τῆς ἱερᾶς Μονῆς εἶναι λιθόκτιστος ἐπιμήκης σταυροειδῆς ἐγγεγραμμένος τρίκογχος ναός, (θὰ ἦταν τρίκλιτη, τρίκογχη Βασιλική, ἐὰν δὲν ὑπῆρχαν οἱ ἐγκάρσιες κεραῖες) μὲ ὀκταγωνικὸ τροῦλλο κωνικῆς ἀπολήξεως, νάρθηκος, ἐξωνάρθηκος καὶ χορῶν. Οἱ κίονες τοῦ Ναοῦ εἶναι πέντε ἀνὰ κιονοστοιχία (3+2). Τὸ δάπεδο εἶναι πλακόστρωτο. Στὸ ξυλόγλυπτο τέμπλο, κατασκευασμένο κατὰ τὴν χρονολογία ποὺ φέρει τὸ 1835 καὶ ἐπισκευασμένο τὸ 1942, ὑπάρχουν χάρτινες εἰκόνες ὃ δὲ ἐσωτερικὸς χώρος ἦταν ἀγιογραφημένος, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ὑγρασία οἱ ἀγιογραφίες κατεστράφησαν καὶ οἱ τοῖχοι ἀσπρίσθησαν. Κοσμοῦν ὅμως τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ Καθολικοῦ ξύλινοι ἐλκυστήρες-τένοντες, δηλαδὴ ξύλινα καδρόνια ποὺ συνδέουν τὰ τόξα τῶν κιονοστοιχιῶν.

Ἐπάνω ἀπὸ τὴν βορεία εἴσοδο τοῦ καθολικοῦ (ἐξωτερικὰ) ὑπάρχουν οἱ κάτωθι τρεῖς μεγαλογράμματες ἐπιγραφές ἀριθμημένες κάτωθεν πρὸς τὰ ἄνω ὡς ἐξῆς:

3) *Ἐκτίσθη ... † ... (Διὰ) τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ δι' ἐπιστασίας τοῦ καπετὰν Νικολάου ἀπὸ χωρίου Φούρκα ἐπαρχιώτου τοῦ ἁγίου Βελλᾶς.*

2)	EN ETEI AΠ	Ο ΧΡΙΣΤΟΥ
	,αωιδ' (1814)	Μαΐου κε'

1) *Ἐκτίσθη ὁ Ναὸς οὗτος τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ ἐπὶ τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Βελιγράδων κυρίου Ἰωάσαφ, ἡγουμενεύοντος τοῦ πανοσιωτάτου Θεοκλήτου ἐπιτροπεύοντος δὲ τοῦ Κυρίου Νικολάου Δημητρίου καὶ Χατζηγιάνκου καὶ Πρωτοσυγγέλου Παρθενίου διὰ κόπων τε καὶ μόχθων πάντων τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν κληρικῶν τε καὶ Λαϊκῶν.*

Στὴν κόγχη τοῦ ἱεροῦ βήματος (ἐξωτερικὰ) ὑπάρχει ἡ κάτωθι μεγαλογράμματος κτητορικὴ ἐπιγραφή:

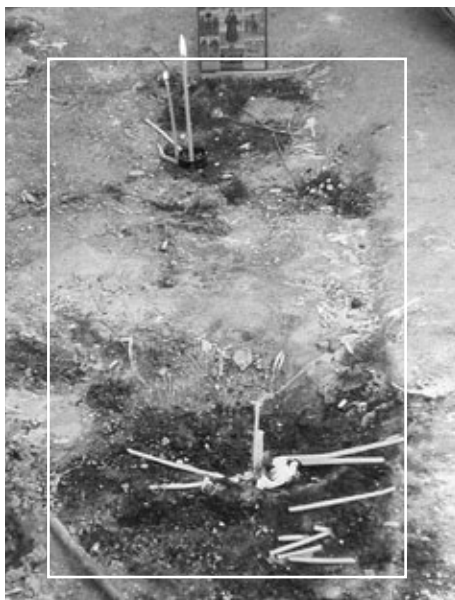
Ἀνηγέρθη ἐκ βάθρων, ὁ θεῖος καὶ ἱερός οὗτος Ναὸς διὰ (προσταγῆς)... καὶ προτροπῆς τοῦ ὑψηλοτάτου Βεζύρ Ἀλῆ πασᾶ ἀπὸ Τεπελένι.

Τέσσαρα-πέντε μέτρα νοτίως τοῦ Καθολικοῦ, πρὸ τῆς εἰσόδου ἐνὸς κατεστραμμένου παρεκκλησίου ὑπάρχει ἀκαλαίσθητος ὁ τάφος τοῦ ἱερομάρτυρος ἁγίου Κοσμᾶ, ὅστις ἐφάπτεται τοῦ ἐρειπωμένου ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, τοῦ ὁποίου σώζεται μόνο ἡ βόρειος πλευρὰ ἀγιογραφημένη, καὶ τὸ 1/3 τῆς κόγχης τοῦ ἱεροῦ Βήματος, ὅπου ὑπάρχει στὸ ἐσωτερικὸ μὲν μέρος καταγῆς “κακεῖν κακῶς” ἐγκαταλελειμμένος ἓνας τετράγωνος λίθος ἐνὸς μέτρου καὶ πάχους 20 ἑκατοστῶν περίπου (ἴσως εἶναι ἡ Ἁγία Τράπεζα) καὶ δίπλα ἡ κολώνα ποὺ τὴν στήριζε καὶ στὸ ἐξωτερικὸ δὲ μέρος ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή:

Ἀνεκαινίσθη ὁ θεῖος οὗτος Ναὸς διὰ συνδρομῆς τοῦ πανιερωτάτου (Μητροπολίτου) Βελεγράδων Ἰωάσαφ ἐξόδων τε καὶ κόπων πάντων τῶν χριστιανῶν ἱερέων τε καὶ λαϊκῶν. ,αφπβ' Ἰουλίου Α (30 Ἰουλίου 1782).

Τὸ Καθολικὸ τῆς Μονῆς ἦτο ἡ νοτιὰ πλευρὰ ἐνὸς τετραπλεύρου συγκροτήματος.

Ἡ κοίτη τοῦ ποταμοῦ μετακινήθηκε μετὰ τὸ 1868. Ἡ περιοχή πλημμύρισε καὶ ἀνέβηκε προοδευτικὰ τὸ ἐπίπεδο τοῦ ἐδάφους τόσο, ὥστε τὸ 1897 οἱ μοναχοὶ ἀναγκάσθηκαν νὰ ὑψώσουν καὶ τὸ δάπεδο τοῦ Καθολικοῦ. Τὸ 1935 ἡ δυτικὴ πτέρυξ τοῦ τετραπλεύρου ἀποκόπηκε καὶ κατεστράφη. Μαζὶ κατεστράφη καὶ ὁ παλαιότερος ἱερὸς Ναὸς τῆς Παναγίας, τὸ κτήριο τοῦ ἐπισκοπείου καὶ τὸ σχολεῖο, ποὺ εἶχε κτίσει ὁ Ἀλῆ πασᾶς, γιὰ νὰ διδάσκονται τὰ Ἑλληνικὰ καὶ τὰ λατινικά, ὄχι ὅμως τὰ τούρκικα. Τὸ σχολεῖο αὐτὸ διέκοψε τὴν λειτουργία του περὶ τὸ 1948.

*Ὁ τάφος (ἐντὸς τοῦ πλαισίου)
τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ στὸ Κολλικόντασι
Βορείου Ἡπείρου.
(Φωτογραφία: Κωνσταντῖνος Β.
Τριανταφύλλου - 22-9-2004).*

Τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 2004 ἐπισκέφθηκα τὴν ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ στὸ Κολλικόντασι Βερατίου βορειοδυτικὰ τοῦ Φιέρι καὶ διαπίστωσα ἰδίως ὁμμασι ὅτι καὶ οἱ ἄλλες δύο πτέρυγες, δηλαδὴ, ἡ βορεία καὶ ἡ ἀνατολική, εἶναι κατεστραμμένες. Ὁ μουσουλμάνος φύλακᾶς τῆς, μοῦ εἶπε ὅτι τὸ 1991 ὅταν ἔπεσε τὸ καθεστῶς, οἱ σκιπητάρηδες, δηλαδὴ, οἱ ἄλβανοί, γιὰ νὰ κτίσουν τὰ σπίτια τους ἀφαίρεσαν - ἔκλεψαν τὰ ὑλικά, ἤγγουν, τοὺς λίθους αὐτοῦ τοῦ οἰκοδομικοῦ συγκροτήματος.

Κατὰ τὸν ἴδιον μουσουλμάνο ἢ ἐν λόγῳ ἱερὰ Μονὴ εἶχε ἐπὶ Ἀλῆ πασᾶ 400 στρέμματα περιουσία.

Ἐπὶ πλεόν ἓνας ἄλλος 67χρονος μουσουλμάνος κάτοικος τοῦ Κολλικοντασίου ὀνόματι Νουρὶ Μπρέγκου μοῦ εἶπε τὴν ἀνέκδοτη ἕως τότε ὑπ' ἀριθμὸν 3 προφητεία (ὄρα σελὶς 267).

Δυτικά τῆς ἱερᾶς Μονῆς σὲ ἀπόστασι 100-150 μέτρων ῥέει κατόπιν ἐκτροπῆς ὁ ποταμὸς Ἰαφός ἢ Σεμάνης ἢ Βερατικὸς ποταμὸς (ἀλβανιστὶ Ἰοσοῦμ), ἐνῶ στὸ παρελθὸν ἔρρεε νοτίως.

Βορείως τῆς ἱερᾶς Μονῆς σὲ ἀπόστασι 500 μέτρων εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς πεδιάδος τὸ χωρίον Κολλικόντασι ἢ Κολικόνδασι (ἀλβανιστὶ Κολικόντας) τοῦ Δήμου Λιμπόφς.

Βορειοανατολικά τῆς ἱερᾶς Μονῆς σὲ ἀπόστασι 6-7 χιλιομέτρων ἐπάνω σ' ἓνα λόφο εὐρίσκεται ἡ ἱερὰ Μονὴ τῆς Παναγίας Ἄρδονίτζας ἢ Ἀνδρονίτσας ἢ Ἄρδευούσης.

*Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Κοσμᾶ Μέγα Δένδρο Θέρμου Αἰτωλίας.
(Φωτογραφία: Νικόλαος Β. Τριανταφύλλου 21-5-2004).*

Ἱερὰ Μονὴ Ἀγίου Κοσμᾶ
εἰς Μέγα Δένδρον Θέρμου Αἰτωλίας

Οἱ δημογέροντες τοῦ Μεγάλου Δένδρου, στίς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰῶνος ἀποφάσισαν νὰ ἀνεγείρουν ἱερὸν Ναὸν πρὸς τιμὴν τοῦ μεγάλου συντοπίτου τους ἀγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ.

Συνήλθαν καὶ ἔρριξαν κλῆρο σὲ ποιό μέρος θὰ ἀνεγερθῆ ὁ ἱερὸς Ναὸς διότι ὑπῆρχαν πολλὲς προτάσεις γιὰ διάφορες τοποθεσίες. Ὁ κλῆρος ἔπεσε νὰ γίνῃ στὴν θέσι “Μετσίγκα” τῆς γενικοτέρας θέσεως “Πετσαλούδα”. Ἐκεῖ εἶχε ἓνα χωράφι ὁ Χρῆστος Λιαντζίρης, τὸ ὁποῖο προσέφερε γιὰ νὰ ἀνοικοδομηθῆ ὁ ἱερὸς Ναός. Ὁ ἀείμνηστος Χρῆστος Χαραλ. Λιαντζίρης ἢ Λέτσηκας ὄχι μόνον τὸ χωράφι του προσέφερε, ἀλλὰ καὶ τὰ χρήματα ἀφ’ ἑνὸς ἔδωσε ἀπὸ τὴν πώλησι δύο ἀγελάδων πού εἶχε καὶ ἀφ’ ἑτέρου ὁ ἴδιος προσωπικὰ εἰργάσθη γιὰ νὰ κτισθῆ ὁ ἱερὸς Ναός.

Ὁ ὑπὸ τοῦ Χρήστου Λιαντζίρη ἢ Λέτσηκα ἀνεγερθεὶς τὸ 1908 ἱερὸς Ναὸς τοῦ ἀγίου Κοσμᾶ στὸ Μέγα Δένδρον, Θέρμου Αἰτωλίας.
(Φωτογραφία: Μιχαὴλ Σπ. Γαλάνης 29-2-2000).

*Ὁ ἀνεγειρόμενος Ἱερὸς Ναὸς τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ στὸ Μέγα Δένδρο.
(Φωτογραφία: Ἔτους 1957).*

Ὁ ἱερὸς οὗτος Ναὸς βρίσκεται Ν.Δ. τοῦ καθολικοῦ μέσα σ' ἓνα πευκόφυτο δασύλλιο, ὅπου ὑπάρχει καὶ ἓνα πηγάδι. Εἶναι πέτρινος, μονόκλιτος Βασιλική, ξυλοστεγής, διαστάσεων 7x14 καὶ 4 μέτρων ὕψους.

Στὸν παλαιὸ (ὅπως λέγεται) τοῦτον ἱερὸ Ναὸ ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή ἔτους 1986: “Ἀνοικοδομήθη τὸ 1908 ὑπὸ τοῦ Χρήστου Λιαντζίρη ἢ Λέτσηκα”.

Σ' αὐτὸν τὸν ἱερὸ Ναό, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐξωκκλησίσι τοῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου τοῦ Μεγάλου Δένδρου, ὁ κληρὸς καὶ ὁ λαὸς τῆς περιοχῆς τελοῦσαν κατ' ἔτος τὸ πρῶτο ἡμισυ τοῦ 20οῦ αἰῶνος, θεῖες Λειτουργίες πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ, ἂν καὶ δὲν εἶχε ἀκόμη ὁ πατροΚοσμᾶς ἀνεγνωρισθῆ Ἅγιος ἐπίσημα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας.

Μετὰ τὴν θαυματουργικὴ σωτηρία τοῦ Θέρμου στὶς 25-12-1947 (ὄρα θαῦμα σελὶς 262) οἱ Θέρμιοι γιὰ νὰ εὐχαριστήσουν τὸν θαυματουργὸ συντοπίτη Ἅγιο τους, ἀποφάσισαν νὰ ἀνοικοδομήσουν στὸν χῶρο ποῦ εἶχαν τοποθετήσῃ τὸν ὄλμο, ὁ ὁποῖος κατεστράφη, ἓνα ἄλλον μεγαλύτερο ἱερὸ Ναὸ “Περικαλοῦς καὶ ἰσαξίου τῷ τιμωμένῳ Ἁγίῳ, ὅστις θ' ἀποτελῆ εἰς τὸ διηνεκὲς μέλλον τὸ φεγ-

*Ὁ κατὰ τὰ ἔτη 1955-1961 ἀνεγερθεὶς Ἱερὸς Ναὸς τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ
στὸ Μέγα Δένδρον καὶ νῦν Καθολικὸ τῆς ὁμωνύμου Ἱερᾶς Μονῆς.
(Φωτογραφία: Βασίλειος Σπ. Γαλάνης 4-5-2003).*

γοβόλλον πνευματικὸν κέντρον, ὅφ' οὗ αἱ ἐπερχόμεναι γενεαὶ
θ' ἀντλοῦν ἐθνικοθρησκευτικὰς δυνάμεις, ἀπαραιτήτους διὰ τὴν
πραγμάτωσιν τῶν Ἑλληνοχριστιανικῶν ἐπιδιώξεων τῆς φυλῆς
μας καὶ τὴν συνέχισιν τῆς μεγαλειώδους ἱστορικῆς πορείας τοῦ
Ἔθνους μας διὰ μέσου τῶν αἰώνων· εἰς πανελλήνιον ἀπότισιν
ἐλαχίστου φόρου τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν μεγίστην καὶ
μοναδικὴν ἱστορικὴν καὶ ἐθνικοθρησκευτικὴν μορφήν τοῦ ἁγίου
Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, ἐν τῇ γεννετείρᾳ αὐτοῦ, ὅστις ὡς τεράστι-
ος θερμοπυρηνικὸς ἥλιος ἐφεγγοβόλησε καὶ διέλυσε τὰ πυκνὰ
σκότη τῆς ἀνάστρου τουρκικῆς δουλείας, ἐφώτισε καὶ ἐθέρμανε
τὰς ψυχὰς καὶ θέρεψε τὴν ἀποσταμένην ἐλπίδα τοῦ ὑποδούλου
Ἑλληνισμοῦ, καλυπτόμενος δὲ ὑπὸ τὸ ταπεινὸν ῥάσον τοῦ πτω-
χοῦ καλογήρου, πρῶτος καὶ καλλίτερος μεταξὺ τῶν ἐθνομαρτύ-
ρων κληρικῶν ἡρώων ἔρριπτεν ἄφθονον ἔλαιον εἰς τὴν τρεμοσβή-
νουςαν ὡς θρουαλὶς διὰ τὸ ἄναμμα τῆς μεγάλης πυρκαϊᾶς τοῦ
ἐθνικοῦ μας λυτρωμοῦ". (Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ὑπ' ἀριθμ. 100/17-8-
1961 πρακτικὸν τῆς Τ.Ε.Α.Ν. ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ.

Στιγμιότυπο από την λιτάνευσι τῆς ἱερᾶς εἰκόνης τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ στοῦ Θέρμον Αἰτωλίας. (Φωτογραφία: Γεώργιος Ἄνδ. Στεργίου 24-8-2006).

Πρὸς τοῦτο οἱ: α) Γρηγόριος Καφρίτσας, β) Γεώργιος Παπαθανασόπουλος, καὶ γ) οἱ υἱοὶ τοῦ πατρὸς Ἀριστομένου Πίτσιου, Εὐάγγελος, Εὐθύμιος, Ἄγγελῆς καὶ Δημήτριος προσέφεραν τὸν χῶρο, δηλαδή, τὸ οἰκόπεδο ποῦ θὰ ἀνοικοδομητο ὁ ἱερὸς Ναός.

Ταυτόχρονα ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιμανδρίτης Χαράλαμπος Βασιλόπουλος καὶ ὁ μακαριστὸς πατὴρ Κωνσταντῖνος Κακαβούλας συγκρότησαν - δημιούργησαν τὴν Τοπικὴ Ἐπιτροπὴ Ἀνεγέρσεως ἱεροῦ Ναοῦ (Τ.Ε.Α.Ν.), Ἁγίου, Ἰσαποστόλου Ἐθνομάρτυρος καὶ Ἱερομάρτυρος Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, στὴν ὁποία συμμετεῖχαν ἄλλα ἑπτὰ μέλη.

Ἡ ἀνωτέρω ἐπιτροπὴ (ΤΕΑΝ) ἀνεγνωρίσθη μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 787/13-4-1954 ἀπόφασι τῆς Νομαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνοικοδομήσεως ἱερῶν Ναῶν (Ν.Ε.Α.Ν.) Νομοῦ Αἰτωλοακαρνανίας.

Ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ ἐτέθη τὴν Κυριακὴ 7-8-1955 καὶ ὥρα 6.30 μ.μ. ὑπὸ τοῦ τότε σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κυροῦ Ἱεροθέου. Παρευρέθη καὶ ὁ τότε σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κυρὸς Χριστόφορος καὶ σύμπας ὁ κληρὸς καὶ ὁ λαὸς τῆς εὐρυτέρας περι-οχῆς.

Στιγμιότυπο από την λιτάνευσι τῆς ἱερᾶς εἰκόνας τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ στοῦ Θέρμον Αἰτωλίας. (Φωτογραφία: Γεώργιος Ἀνδ. Στεργίου 24-8-2017).

Τὴν Κυριακὴ 24 Αὐγούστου 1961, ἤτοι, τέσσαρες μῆνες μετὰ, ἀφ' ὅτου τὸ πάνσεπτον Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖο τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας διὰ Συνοδικῆς Πράξεως συναρίθμησε μετὰξὺ τῶν Ἁγίων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας τὸν ἱερομάρτυρα Κοσμᾶ τὸν Αἰτωλό, τελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν λόγῳ ἱεροῦ Ναοῦ ὑπὸ τοῦ τότε σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἄρτης ἀειμνήστου Ἰγνατίου ὡς τοποτηρητοῦ τῆς χηρευσάσης τὴν 12-5-1961 ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας.

Ὁ ἱερὸς Ναὸς οὗτος εὐρίσκεται πάνω σ' ἓναν λόφο δεξιὰ τοῦ δρόμου ποὺ συνδέει τὸ Μέγα Δένδρον μὲ τὸ Θέρμον, εἶναι δὲ ἓνας σταυρεπίστεγος πέτρινος κλασικὸς Βυζαντινὸς Ναὸς μετὰ ὀκταπλεύρου τρούλλου, διαστάσεων 11,50 (ἀνατολικὴ πλευρὰ) x 12,50 (νοτιὰ πλευρὰ) καὶ 10 μέτρων ὕψους, στὸν ὁποῖο σχεδὸν ἐφάπτεται (ὑπάρχει 2 μέτρα σκεπαστὸς διάδρομος) τὸ κωδωνοστάσιον διαστάσεων 2,70 x 2,70 καὶ ὕψους 12,50 μέτρων. Ἐσωτερικὰ τοῦ πέτρινου κωδωνοστασίου ὑπάρχει μία κυκλικὴ μεταλλικὴ κλίμακα ἐξ 52 βαθμίδων, μὲ τὶς ὁποῖες ἀνεβαίνει κανεὶς στὸ χῶρο ποὺ εἶναι ἀνηρτημένη ἢ καμπάνα.

Άγιασμός για την θεμελίωσι τῆς νοτίας πτέρυγος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, τοῦ Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ στο Μέγα Δένδρον Θέρμου Αἰτωλίας τὸ ἔτος 1985.

Οἱ ἔξ εἰκόνες τοῦ τέμπλου ἱστορήθηκαν κατὰ τὰ ἔτη 1961 καὶ 1962 ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου Γεωργακοπούλου μαθητοῦ γενομένου τοῦ Φωτίου Κόντογλου.

Τὸ 1965 ὁ Δ. Κεντάκης δαπάνη τῶν α) Δημητρίου Μαραγιάννη, β) Ἀλεξάνδρας Σερεμέτη καὶ γ) Δημητρίου Χατζῆ ἱστόρησε μία φορητὴ εἰκόνα διαστάσεων 1,10 x 0,90 μ. στὸ μέσον τῆς ὁποίας εἰκονίζεται ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς καὶ πέριξ δέκα παραστάσεις ἀπὸ τὸν Βίο, τὸ Μαρτύριο καὶ τὴν Ταφὴ τοῦ Ἁγίου μας.

Ἡ εἰκὼν αὐτὴ (ὄρα σελὶς 7), μὲ τὴν προτροπὴ τοῦ τότε πρωτοσυγκέλλου ἀειμνήστου Καλλινίκου Πούλου τοῦ καὶ Μητροπολίτου Ἐδέσσης γενομένου, εἶναι ἡ λιτανευομένη εἰκὼν, ποὺ λιτανεύεται τὸ ἑσπέρας τῆς 24ης Αὐγούστου κατ' ἔτος ἀπὸ τὸν ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου πρὸς τὸν ἱερὸν Ναὸν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Θέρμου.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 386/22-11-1969 ἀποφάσεως τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ὁ ἐν λόγῳ ἱερὸς Ναός, ὅστις ἦτο ἱερὸν ἐξωκκλήσιον τῆς ἐνορίας τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, Μεγάλου Δένδρου, μετετράπη εἰς ἱερὸν Προσκυνηματικὸν Ναὸν.

Λειψανοθήκη, με τμήμα ιεροῦ λειψάνου (ὀστοῦν ἀριστερᾶς πλευρᾶς) τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ πὸν φυλάσσεται εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, εἰς Μέγα Δένδρον Θέρμου Αἰτωλίας.

Φωτογραφία: Ἀναστασία Ν. Τριανταφύλλου (2-6-2007).

Στὸ 1ο βιβλίον τῶν πρακτικῶν Τ.Ε.Α.Ν. - ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, ὑπάρχει στὶς 20-10-1967 καταγεγραμμένο τὸ τελευταῖο πρακτικὸ τῆς Τ.Ε.Α.Ν. καὶ ἀκολουθεῖ στὶς 21-6-1970 τὸ 1ον πρακτικὸ τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς Ἱεροῦ Προσκυνήματος.

Ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας (21-11-1965 ἕως 6-4-2005) κυρὸς Θεόκλητος († 12-2-2007), ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τῆς ἐνθρονίσεώς του ἔδειξε ἀνύστακτον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῆς μεγάλῃς μορφῆς τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ. Δὲν ἠρόκασθη μόνον στὸ νὰ ἀναδείξῃ τὸν ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου εἰς ἱερὸν Προσκύνημα, ἀλλὰ μὲ δική του ἐπιθυμία καὶ πρωτοβουλία καθὼς καὶ μὲ χρηματοδότησι κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἐθεμελίωσε τὸ 1985 καὶ ἀνήγειρε πτέρυγα ἱερᾶς Μονῆς. Ἡ πτέρυξ αὕτη ἀνηγέρθη στὸν χώρον τοῦ ἱεροῦ Προσκυνήματος δίπλα - νότια τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ.

Ἡ πτέρυξ αὕτη, ἡ ὁποία εἶναι ἓνα δυόροφο κτίριον διαστάσεων 13,50x19 μέτρων, φιλοξενεῖ ἀπὸ τὴν 3-4-2000 τὴν μοναχὴν Εὐθυμία καὶ τὴν συνοδεία της, ἡ ὁποία τὴν 2-9-2002 θεμελίωσε καὶ ἀνήγειρε τὴν ἀνατολικὴν καὶ βορείαν πτέρυγα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Τὸ 2003 κατασκευάσθη ἡ Πύλη τῆς ἱερᾶς Μονῆς. (Ὅρα σελίς 338). Τὸ ψηφιδωτὸ φιλοτέχνησε ὁ ἐκ Λαμίας Θεόδωρος Μώρης δι' ἐξόδων τῆς ἐκ Θέρμου κ. Ῥωξάνης Τσώνη εἰς μνήμην τοῦ συζύγου της Γεωργίου· τὴν δὲ λιθοεπέδυσεν φιλοτέχνησε ὁ Δημήτριος Ἰωάν.

Ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης ὁ Τιράνων, Δυρῶραχίου καὶ πάσης Ἀλβανίας, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος ὁ Α΄ κομίζων τὸ Σάββατον 2 Ἰουνίου 2007, ἱερὸν λείψανον (ἐκ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς) τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ Μεγάλου Δένδρου - Θέρμου Τριχωνίας, Αἰτωλίας. (Φωτογραφία: Παπανικολάου Δημήτριος).

Τριανταφύλλου, δι' ἐξόδων τῶν ἀδελφῶν Κωνσταντίνου Δάτσικα καὶ Ῥωξάνης Τσώνη εἰς μνήμην τῶν γονέων των Νικολάου καὶ Μαίρης.

* * *

Ἡ ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ Αἰτωλοῦ, Μεγάλου Δένδρου - Θέρμου Αἰτωλίας, ἔχει τὴν εὐλογία νὰ φυλάσῃ ἀπὸ τὸ Σάββατο 2 Ἰουνίου τοῦ σ.ἔ. 2007 ἐν ἱερῷ λείψανο τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, τὸ ὁποῖο τὸ προσέφερε ὁ σεπτὸς καὶ σεμνὸς προκαθήμενος τῆς κατὰ Τιράνων, Δυρῶραχίου καὶ πάσης Ἀλβανίας Ἐκκλησίας, μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος ὁ Α΄, πρὸ τοῦ ὁποῖου προσευχόμεθα καὶ γονυπετεῖς θὰ λέγομεν:

“Βοήθα συντοπίτα μας ἅγιε Κοσμᾶ,
νὰ ἔχουμε ὑγεία, εἰρήνη, ἀγάπη καὶ χαρά”.

Ὁ ὕμνογράφος τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Πανοσιολογιώτατος ἀρχιμανδρίτης πατήρ Ἀθανάσιος ὁ Σιμωνοπετρίτης κατόπιν παρακλήσεώς μου, συνέταξε τροπάρια (ὄρα σελ. 361 καὶ 362) ἐπὶ τῇ μετακομιδῇ ἐξ Ἀλβανίας εἰς Θέρμον τμήματος τιμίου λειψάνου τοῦ ἁγίου ἰσαποστόλου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ
ΑΣΜΑΤΙΚΗ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ
ΤΟΥ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΚΑΙ ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
ΚΟΣΜΑ ΤΟΥ ΑΙΤΩΛΟΥ

Ποίημα
Σαπφείρου Χριστοδουλίδου
τοῦ ἐκ Γραμμένου

*Λεπτομέρεια ἀπὸ τὴν ἐφέστια εἰκόνα τοῦ Καθολικοῦ
τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ
Μεγάλου Δένδρου Θέρμου Αἰτωλίας.*

Εἰς τὸ Κύριε ἐκέκραξα ἰστώμεν στίχους ζ',
καὶ ψάλλομεν τὰ παρόντα στιχηρά·

Ἦχος β'. Ποίοις εὐφημιῶν στέμμασιν.

Δεῦτε τὸ λογικὸν σύστημα, συστησώμεθα κοινὴν χορείαν,
ἐν ἀγαλλιάσει γεραίροντες, πάσης εὐκοσμίας τὸν πρόξε-
νον, τῷ μερόπων γένει Κοσμᾶν τὸν θεῖον, τὸν μέγαν καθηγε-
μόνα καὶ διδάσκαλον, τὸν πράξει καὶ θεωρία διαλάμπαντα,
καὶ πρὸς γνῶσιν θεῖαν ἀνθρώπων πλήθη, διδαχαῖς ποικίλαις,
καὶ λόγοις θείοις ἐπαλείψαντα, ὑπογραμμὸν τῶν ἀσκητῶν,
καὶ ἐν Ἀποστόλοις Ἱερομάρτυρα.

Δεῦτε τῶν Ὁρθοδόξων τὸ σύστημα, εὐφημήσωμεν τὸν Χρι-
στολάτριν, τὸ τῆς εὐσεβείας ὑπόδειγμα, τὸν τοῖς Ἀναρ-
γύροις ἐφάμιλλον, καὶ τὰ ἴσα φέροντα τοῖς Ἀποστόλοις, ὡς
πάντας γνῶσει τῇ θεῖα πλουτίσαντα καὶ πάντων τὰ ἦθη κατα-

κοσμήσαντα, ἀναργύρους τὰς διδασκαλίας προχέοντα πᾶσιν, ἐν Ἱερεῦσιν ἐκλάμπαντα, ὃν ὁ Χριστὸς ἐστεφάνωσεν ὁ ἔχων τὸ μέγα ἔλεος.

Δεῦτε τῶν εὐσεβῶν ἅπαν σύνταγμα, ἐγκωμίων ἄνθεσιν ἐπιλέκτοις, τοῦ Χριστοῦ θεράποντος στέφωμεν Κάραν τὴν ἀγίαν χρεωστικῶς, τὴν τοῖς μετὰ πόθου προσιοῦσι, τὴν χάριν δαφιλεστάτην καταχέουσιν, καὶ νόσους πολυτρόπους ἀπελαύνουσιν, ὡς παρὰ Θεοῦ κομισαμένην, ἀντάξιον τῶν πόνων, τῶν θαυμάτων τὴν ἐνέργειαν, ἣν ὁ Χριστὸς ἐδωρήσατο ὁ ἔχων τὸ μέγα ἔλεος.

Ἔτερα γ'

Ποίημα Μοναχοῦ Γερασίμου Μικραγιαννανίτου

Ἦχος δ'. Ὡς γενναῖον ἐν Μάρτυσιν.

Αἰτωλίας τὸ βλάστημα, Ἐκκλησίας τὸ στήριγμα ὄρους Ἄθω ἔνθεον ἐγκαλλώπισμα, Κοσμᾶν τὸν μέγαν τιμήσωμεν, περιβλεπτον κόσμημα, Φιλοθέου τῆς Μονῆς ἐξ αὐτῆς γὰρ ἀνέτειλε, θείῳ Πνεύματι, ὡς νεόφωτον ἄστρον εὐσεβείας, καὶ φωτὶ διδασκαλίας, τὴν Ἐκκλησίαν ἐλάμπρυνε.

Καὶ ἐν Ἄθῳ διέπρεψας, καὶ ἐν πόλει τοῦ Βύζαντος, διδασκαλίας καὶ πράξεις θείας πίστεως, Μακεδονίαν δὲ Ἄγιε, καὶ Ἡπειρον ἅπασαν, δρόμῳ Ἀποστολικῶ, καὶ τὰς νήσους διέτρεξας, πόνους πλείοσι, πρὸς ἀγάπην τὴν θεῖαν διεγείρων, καὶ τὴν κτῆσιν τῶν κρειπτόνων, Κοσμᾶ πιστῶν τὰ συστήματα.

Ως ὁ Παῦλος ὁ ἔνθεος, τὸ Χριστοῦ Εὐαγγέλιον, πανταχοῦ ἐκήρυξας ἱερώτατε, ἐκ Βυζαντίου ἀρξάμενος, δυνάμει τοῦ Πνεύματος, μέχρι δὲ Ἰλλυρικοῦ, γεγονῶς πλείστους ἔσωσας, τοῖς σοῖς σκάμμασι, καὶ ἀγρόνῃ τὸν δρόμον σου τελέσας, μαρτυρίῳ ἐκοσμήθης, πάτερ Κοσμᾶ Ἰσαπόστολε.

Δόξα. Ἦχος πλ. β΄.

Τῶν ὄντων ἐκμελετήσας τὸ ἄστατον, καὶ τὸν Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ εὐαγγελικῶς ἐπ' ὤμων ἀράμενος, ἀποστολικῶς τὸν λόγον τῆς εὐσεβείας πᾶσι διέσπειρας, ἀναργύρως τὴν χάριν τῶν ἰαμάτων δαψιλευόμενος· ὅθεν κατὰ Παῦλον τοῖς πᾶσιν ἐβόας· ἀγαπήσατε τὸν Θεόν, καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν, μετὰ πάντων τῶν Ἁγίων· ἀλλὰ καὶ νῦν αἰτουμέν σε, Μαρτύρων ἐγκαλλώπισμα, ὡς παρῶρσιαν ἔχων πολλήν, πρὸς τὸν Σωτῆρα Κύριον, μὴ διαλίπης πρεσβεύων, ὑπὲρ τῶν πίστει καὶ πόθῳ σοῦ τῇ Σορῶ προσιόντων τῇ ἀγία, καὶ πιστῶς ἐκτελούντων τὴν σεβάσμιον μνήμην σου.

Καὶ νῦν. **Θεοτοκίον, ὁ αὐτός.**

Τίς μὴ μακαρίσει σε, Παναγία Παρθένε; τίς μὴ ἀνυμνήσει σου τὸν ἀλόχευτον τόκον; ὁ γὰρ ἀχρόνως ἐκ Πατρὸς, ἐκλάμψας Υἱὸς Μονογενής, ὁ αὐτὸς ἐκ σοῦ τῆς Ἁγνῆς προῆλθεν, ἀφράστως σαρκωθείς, φύσει Θεὸς ὑπάρχων, καὶ φύσει γενόμενος ἄνθρωπος δι' ἡμᾶς, οὐκ εἰς δυάδα προσώπων τεμνόμενος, ἀλλ' ἐν δυάδι φύσεων, ἀσυγχύτως γνωριζόμενος. Αὐτὸν ἰκέτευε, σεμνὴ Παμμακάριστε, ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

**Εἶτα ἡ Εἴσοδος, τὸ Φῶς ἰλαρόν,
τὸ Προκείμενον τῆς ἡμέρας καὶ τὰ ἐφεξῆς Ἀναγνώσματα.**

Προφητείας Ἡσαΐου τὸ ἀνάγνωσμα

(Κεφ. ΜΓ' 9-14)

Τάδε λέγει Κύριος· πάντα τὰ ἔθνη συνήχθησαν ἅμα, καὶ συναχθήσονται ἄρχοντες ἐξ αὐτῶν. Τίς ἀναγγελεῖ ταῦτα; Ἦ τὰ ἐξ ἀρχῆς τίς ἀναγγελεῖ ὑμῖν; Ἀγαγέτωσαν τοὺς μάρτυρας αὐτῶν καὶ δικαιωθήτωσαν καὶ εἰπάτωσαν ἀληθῆ. Γίνεσθέ μοι μάρτυρες, καὶ ἐγὼ μάρτυς, λέγει Κύριος ὁ Θεός, καὶ ὁ παῖς μου, ὃν ἐξελεξάμην, ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε καὶ

συνῆτε ὅτι ἐγὼ εἶμι. Ἐμπροσθέν μου οὐκ ἐγένετο ἄλλος Θεὸς καὶ μετ' ἐμὲ οὐκ ἔσται. Ἐγὼ ὁ Θεός, καὶ οὐκ ἔστι πάρεξ ἐμοῦ ὁ σῶζων. Ἐγὼ ἀνήγγειλα καὶ ἔσωσα, ὠνείδισα καὶ οὐκ ἦν ἐν ὑμῖν ἀλλότριος. Ὑμεῖς ἐμοὶ μάρτυρες καὶ ἐγὼ Κύριος ὁ Θεός. Ἔτι ἀπ' ἀρχῆς καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκ τῶν χειρῶν μου ἐξαιρούμενος· ποιήσω, καὶ τίς ἀποστρέψει αὐτό; Οὕτως λέγει Κύριος ὁ Θεὸς ὁ λυτρούμενος ὑμᾶς, ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ.

Σοφίας Σολομώντος τὸ ἀνάγνωσμα

(Κεφ. Γ' 1-9)

Δικαίων ψυχαὶ ἐν χειρὶ Θεοῦ, καὶ οὐ μὴ ἄφηται αὐτῶν, βάσανος. Ἔδοξαν ἐν ὀφθαλμοῖς ἀφρόνων τεθνάναι, καὶ ἐλογίσθη κάκωσις ἢ ἔξοδος αὐτῶν καὶ ἡ ἀφ' ἡμῶν πορεία σύντριμμα, οἱ δὲ εἰσιν ἐν εἰρήνῃ. Καὶ γὰρ ἐν ὄψει ἀνθρώπων ἐὰν κολασθῶσιν, ἢ ἐλπίς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης· καὶ ὀλίγα παιδευθέντες μεγάλα εὐεργετηθήσονται, ὅτι ὁ Θεὸς ἐπείρασεν αὐτοὺς καὶ εὔρεν αὐτοὺς ἀξίους ἑαυτοῦ· ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτηρίῳ ἐδοκίμασεν αὐτοὺς καὶ ὡς ὀλοκάρπωμα θυσίας προσεδέξατο αὐτούς. Καὶ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀναλάμψουσι καὶ ὡς σπινθῆρες ἐν καλάμῃ διαδραμοῦνται· κρινοῦσιν ἔθνη καὶ κρατήσουσι λαῶν, καὶ βασιλεύσει αὐτῶν Κύριος εἰς τοὺς αἰῶνας. Οἱ πεποιοθότες ἐπ' αὐτῷ συνήσουσιν ἀλήθειαν, καὶ οἱ πιστοὶ ἐν ἀγάπῃ προσμενοῦσιν αὐτῷ ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

Σοφίας Σολομώντος τὸ ἀνάγνωσμα

(Κεφ. Ε' 15-23 καὶ Ϛ' 1-3)

Δίκαιοι εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσι, καὶ ἐν Κυρίῳ ὁ μισθὸς αὐτῶν, καὶ ἡ φροντὶς αὐτῶν παρὰ Ὑψίστῳ. Διὰ τοῦτο λήφονται

τὸ βασίλειον τῆς εὐπρεπείας καὶ τὸ διάδημα τοῦ κάλλους ἐκ χειρὸς Κυρίου, ὅτι τῇ δεξιᾷ σκεπάσει αὐτοὺς καὶ τῷ βραχίονι ὑπερασπιεῖ αὐτῶν. Λήφεται πανοπλίαν τὸν ζῆλον αὐτοῦ καὶ ὀπλοποιήσει τὴν κτίσιν εἰς ἄμυναν ἐχθρῶν· ἐνδύσεται θώρακα δικαιοσύνην καὶ περιθήσεται κόρυθα κρίσιν ἀνυπόκριτον· λήφεται ἄσπίδα ἀκαταμάχητον ὁσιότητα, ὄξυνει δὲ ἀπότομον ὄργην εἰς ῥομφαίαν, συνεκπολεμήσει δὲ αὐτῷ ὁ κόσμος ἐπὶ τοὺς παράφρονους. Πορεύονται εὐστοχοὶ βολίδες ἀστραπῶν καὶ ὡς ἀπὸ εὐκύκλου τόξου τῶν νεφῶν ἐπὶ σκοπὸν ἀλοῦνται, καὶ ἐκ πετροβόλου θυμοῦ πλήρεις ῥιφήσονται χάλαζαι. Ἀγανακτήσει κατ' αὐτῶν ὕδωρ θαλάσσης, ποταμοὶ δὲ συγκλύσουσιν ἀποτόμως. Ἀντιστήσεται αὐτοῖς πνεῦμα δυνάμεως, καὶ ὡς λαίλαψ ἐκλικμήσει αὐτούς. Καὶ ἐρημώσει πᾶσαν τὴν γῆν ἀνομία, καὶ ἡ κακοπραγία περιτρέψει θρόνους δυναστῶν. Ἀκούσατε οὖν, βασιλεῖς, καὶ σύνετε· μάθετε, δικασταὶ περάτων γῆς. Ἐνωτίσασθε οἱ κρατοῦντες πλήθους καὶ γεγαυρωμένοι ἐπὶ ὄχλοις ἐθνῶν· ὅτι ἐδόθη παρὰ τοῦ Κυρίου ἡ κράτησις ὑμῖν καὶ ἡ δυναστεία παρὰ Ὑψίστου.

Εἰς τὴν Λιτὴν, Στιχηρὰ Ἰδιόμελα.

Ἦχος α΄.

Τί σε προσκαλέσωμεν τρισμάκαρ; Μάρτυρα, ὅτι ὑπὲρ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ τὸ σὸν αἷμα ἐξέχεας· Κήρυκα, ὅτι τὸν τόνον τῆς τοῦ Χριστοῦ βασιλείας τοῖς πᾶσιν ἐκήρυξας· Ἀπόστολον, ὅτι τὸν λόγον τοῦ Εὐαγγελίου, ἀποστολικῶς τοῖς πιστοῖς διεδράνωσας· Μοναστὴν τε, ὅτι τὸν σὸν βίον ὡσπερ κάτοπτρον καθαρὸν τῆς ἀσκήσεως ἐγκατέλιπες· Ἱερέα, ὅτι ἱερουργῶν, σεαυτὸν ὡσπερ θυσίαν καθαρὰν προσήγαγες τῷ Κυρίῳ σου· Ὅν ἐκτενῶς ἰκέτευε τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν, τῶν ἐκτελούντων τὴν μνήμην σου.

Ὁ αὐτός.

Τοὺς λαμπροὺς ἀγῶνάς σου, οὓς ὑπὲρ τῆς πίστεως ἠγῶ-
νισαι, τίς διηγῆσεται, Ἱερομάρτυς πανένδοξε; Τοὺς ἰδρω-
τας, τοὺς πόνους, τοὺς ἀνά πᾶσαν πόλιν προσγινομένους σοι
διὰ τὸ κήρυγμα, ἀνθ' ὧν παρὰ Χριστοῦ ἀπειλήφας τὴν τῶν
οὐρανῶν κληρουχίαν· ὅθεν καὶ ἡμεῖς, αἰτούμεν σε πανσεβά-
σμιε, ὡς παρῶσιν εὐράμενος παρὰ Χριστῷ τῷ Θεῷ εἰρήνην
αἵτησαι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

Ὁ αὐτός.

Α'ποστολικῶς τὸν δρόμον τετέλεκας, ἀσκήσει πρότερον
τὸν βίον ἀγνισάμενος καὶ ἀπαθεία, ἀνθ' ὧν ὁ Χριστὸς
πλουσίαν τῶν θαυμάτων κεχορήγηκέ σοι τὴν ἐνέργειαν, ὁ μό-
νος τοὺς αὐτὸν δοξάζοντας ἀντιδοξάζων, καὶ θαυμαστῶν ὁ
τῶν θαυμάτων χορηγὸς τοῖς ἐν τῇ γῆ Ἁγίοις· ὅθεν καὶ ἡμεῖς
σήμερον, σοῦ τῇ Σορῶ προσιόντες τῇ Ἁγίᾳ μετ' εὐλαβείας τὴν
κόνιν ἀσπαζόμεθα, τοῖς πᾶσιν ὡς ἀληθῶς, ἄφθονα τὰ ἰάματα
χορηγοῦσαν, αἰτούμενοι πανσεβάσμιε, διὰ σοῦ τυχεῖν ἀφέσε-
ως πταισμάτων, καὶ κολάσεως λυτρωθῆναι τοὺς τιμῶντάς σε.

Ὁ αὐτός.

Οτὰ ὕδατα Πάτερ, ἐξ ἀκαθάρτων εἰς διειδῆ· καὶ πόσιμα
μεταποιησάμενος λόγῳ μόνῳ, καὶ λαὸν δίψῃ συνεχόμε-
νον, καὶ βοῶντα κορέσας, τὴν ἐμὴν ψυχὴν Ὅσιε, ὅλην ῥυ-
παρὰν καὶ ἀκάθαρτον, καθαρὰν ἀνάδειξον ταῖς εὐχαῖς σου,
καὶ πόσιμον προσάγαγε, καθάπερ ὕδωρ διειδές, τῷ διψῶντι
Θεῷ, τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν παντὸς τοῦ πλάσματος, τῷ
παρέχοντι διὰ σοῦ τὴν εἰρήνην τῷ κόσμῳ καὶ ταῖς ψυχαῖς
ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα. Ἦχος πλ. α΄.

Οῦσιε Πάτερ τοῖς ὀπαδοῖς τοῦ Χριστοῦ κατ' ἴχνος ἐπό-
μενος, εὐαγγελικῶς τὸν βίον διανύσαι διέγνωκας, κό-
σμον καὶ τὰ ἐγκόσμια πάντα, ἠγησάμενος σκύβαλα, πρὸς τὴν
ἄνω ὄντως μακαριότητα, μηδὲν σεαυτὸν προτιμῶν, τῆς τῶν
ἀδελφῶν τῶν συγγενῶν σοι κατὰ σάρκα σωτηρίας· ἀλλ' ἵνα
πάντως τινὲς διὰ σοῦ σωθῶσι, τὸ αἷμα τὸ σὸν κατὰ Παῦλον
ἐξέχεας, καὶ τὸν Δεσπότην Χριστόν, τὸ δυνατὸν μιμούμενος,
σεαυτὸν τῆς τῶν πολλῶν, ὡσπερ λύτρον σωτηρίας παρέδω-
κας· καὶ Χριστῷ προσήγαγες ταῖς καθ' ἡμέραν διδασκαίαις σου,
ἔθνη τῆς γῆς τὰ βάρβαρα, ὅπως εἰς τὴν αὐτοῦ βασιλείαν τὴν
οὐράνιον μετ' αὐτῶν εἰσέλθῃς κράζων· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παι-
δία, ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Μακαρίζομέν σε, Θεοτόκε Παρθένε, καὶ δοξάζομέν σε οἱ
πιστοὶ κατὰ χρέος, τὴν πόλιν τὴν ἄσειστον, τὸ τεῖχος
τὸ ἀρρήκτον, τὴν ἀρράγαθην προστασίαν, καὶ καταφυγὴν τῶν
ψυχῶν ἡμῶν.

Εἰς τὸν Στίχον, Στιχηρὰ Προσόμοια.

Ἦχος δ΄. Ὡς γενναῖον ἐν Μάρτυσιν.

Αῤιστεὺς ὡς ἀήττητος, τοῦ ἐχθροῦ πᾶσαν ἔννοιαν εὐθαρ-
σῶς διήλεγξας καὶ κατήσχυνας, ὡς ἐκ Θεοῦ κομισάμενος,
πλουσίαν τὴν δύναμιν, κατὰ πάντων δυσμενῶν, ἀριστεύων
τοῦ Πνεύματος τοῖς χαρίσμασι, καὶ τρόπαια τῆς νίκης κατὰ
πάντα, ἀναστήσας τόπον Πάτερ, στεφηφορῶν ἐξεδήμησας.

Στίχος. Θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ.

Τοῖς ἐνθέοις διδάγμασι, τὴν ὑφήλιον ἄπασαν, εὐσεβῶς κατήρδευσας, Ἱερώτατε, σπείρας τὸν λόγον τῆς πίστεως, Κοσμᾶ ἀξιάγαστε, ταῖς τῶν πάντων ἀκοαῖς, καὶ κομῶντας ὡς στάχους ἐναπέδειξας, ἀρεταῖς ταῖς ἐνθέοις, τοῖς σοῖς λόγοις, καὶ προσήγαγες ὡς θῦμα, τῷ σῷ Δεσπότη, εὐπρόσδεκτον.

Στίχος. Τοῖς Ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῆ αὐτοῦ
ἐθαυμάστωσεν ὁ Κύριος.

Αρετὴν πᾶσαν ἤσκησας, ἀσκητῶν ἐγκαλλώπισμα, καὶ Μαρτύρων καύχημα, ἐναρέτου τε ζωῆς τῆς ὄντως ὑπόδειγμα, Κοσμᾶ ἀξιάγαστε, τῆς Τριάδος γεγονώς, καθαρὸν ἐνδιαίτημα, ἧ καὶ πρέσβευε, ἰλασμὸν τῶν πταισμάτων δωρηθῆναι, τοῖς ἐν πίστει σε τιμῶσι καὶ σωτηρίαν, καὶ ἔλεος.

Δόξα. ᾠχος πλ. δ'.

Τῶν εὐσεβῶν τὰ πλήθη, τὸν καθηγητὴν σε τιμῶμεν, Κοσμᾶ Ἱερώτατε· διὰ γὰρ σοῦ τὴν τρίβον τὴν ὄντως εὐθειαν πορεύεσθαι ἔγνωμεν. Μακάριος εἶ τῷ Χριστῷ δουλεύσας, καὶ τῶν πιστῶν τὸν σύλλογον ταῖς ἱεραῖς σου διδαχαῖς τῷ Θεῷ προσενέγκας ὡς θῦμα εὐωδέστατον. Ἀγγέλων συνόμιλε, Ἀποστόλων ὁμότροπε, Μαρτύρων ὁμόσκηγε καὶ δικαίων, μεθ' ὧν πρέσβευε τῷ Κυρίῳ ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Ὁ αὐτός.

Ανύμφευτε Παρθένε, ἡ τὸν Θεὸν ἀφράστως συλλαβοῦσα Σαρκί, Μήτηρ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, σῶν οἰκετῶν παρακλήσεις δέχου πανάμωμε· ἡ πᾶσι χορηγοῦσα, καθαρισμόν τῶν πταισμάτων, νῦν τὰς ἡμῶν ἰκεσίας προσδεχομένη, δυσώπει σωθῆναι πάντας ἡμᾶς.

Ἀπολυτίκιον. ᾠχος δ΄.

Ωδαῖς εὐφημήσωμεν τὸν εὐκλεῶς τοῖς χοροῖς Μαρτύρων ἐμπρέψαντα, θυτῶν τε καὶ ἀσκητῶν, Κοσμᾶν τὸν ἀοίδιμον, σήμερον συνελθόντες τῇ σεπτῇ αὐτοῦ μνήμῃ· νέμει γὰρ τὰς ἰάσεις τοῖς πιστῶς προσιοῦσιν, ὡς ἔχων παρῶρησίαν πρὸς Χριστὸν ὡς Ἰσαπόστολος.

Δόξα. ᾠχος α΄. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Μέγα Δένδρον καυχᾶται ἐκβλαστῆσάν σε Ἅγιε, ὡσπερ Χρισταπόστολον θεῖον, ἐν νυκτὶ τῆς δουλώσεως, φωτίσαντα τὸ γένος τῶν πιστῶν, διδάγμασι καὶ θαύμασι πολλοῖς· διὸ πίστει ἐξαιτεῖται τὰς σὰς εὐχάς, Κοσμᾶ μαρτύρων σύσκηγε. Ὅθεν ἰκέτευε Χριστόν, ὅπως στηρίζη ἅπαντας, τοὺς ἐορτάζοντας θερμῶς, τὴν μνήμην σου μακάριε.*

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Τοῦ Γαβριὴλ φθεγξαμένου σοι, Παρθένε τὸ Χαῖρε σὺν τῇ φωνῇ ἐσαρκουῦτο ὁ τῶν ὄλων Δεσπότης, ἐν σοὶ τῇ ἀγία κιβωτῷ, ὡς ἔφη ὁ δίκαιος Δαυΐδ, ἐδείχθης πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν, βαστάσασα τὸν Κτίστην σου. Δόξα τῷ ἐνοικήσαντι ἐν σοί, δόξα τῷ προελθόντι ἐκ σοῦ, δόξα τῷ ἐλευθερώσαντι ἡμᾶς, διὰ τοῦ τόκου σου.

Καὶ Ἀπόλυσις.

* Τὸ παρὸν Ἀπολυτίκιον εἶναι ποίημα τοῦ ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, πανοσιολογιωτάτου ἀρχιμανδρίτου πατρὸς Ἀθανασίου τοῦ Σιμωνοπετρίτου, ὅρα ἐπόμενη σελίδα.

Τοῦ ἁγίου νέου ὁσιοἱερομάρτυρος Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ.

Ἐπολυτίκιον. Ἦχος α΄. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Μέγα Δένδρον καυχᾶται ἐκβλαστήσάν σε Ἅγιε,
ὡσπερ χρισταπόστολον θεῖον, ἐν νυκτί τῆς δουλώσεως,
φωτίσαντα τὸ γένος τῶν πιστῶν, διδάγμασι καὶ θαύμασι πολλοῖς·
διὸ πίστει ἑξαιτεῖται τὰς σὰς εὐχάς, Κοσμᾶ μαρτύρων σύσκηνε.
Ὅθεν ἰκέτευε Χριστόν, ὅπως στηρίξῃ ἅπαντας,
τοὺς ἐορτάζοντας θεομῶς, τὴν μνήμην σου μακάριε.

Κοντάκιον. Ἦχος γ΄. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Αἰτωλίας βλάστημα, Κοσμᾶ ἐδείχθης θεόφρον,
καὶ τοῦ ἁθω καύχημα, ἔνθεν ἐξώρμησας πίστει,
ρήμασι, σοφοῖς στηρίξας τοὺς ἐν δουλείᾳ,
θαύμασι, δεικνὺς τὴν δύναμιν τοῦ Κυρίου,
ὑπὲρ οὗ καὶ τὴν ἀγχόνην,
ἐδέξω πάτερ, ὡς ἀμνὸς ἄκακος.

Μεγαλυνάριον

Δένδρον ἀνεφύης πάτερ Κοσμᾶ, ἐκ Μεγάλου Δένδρου,
θεῖα Χάριτι αὐξηθεῖς,
γένος Ὁρθοδόξων, στηρίξας ἐν δουλείᾳ,
καὶ δι' ἀγχόνης στέφος, λαβὼν ἀμάραντον.

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Σίμωνος Πέτρας Ἁγίου Ὄρους ἁθω, τῇ 27.9.2001,
αἰτήσει τοῦ ἐλαβεστάτου ἀστυνομικοῦ κ.Κωνσταντίνου Τριανταφυλλοῦ,
τοῦ Αἰτωλοῦ.

+ Ἐπολυτίκιον
Ἐπιγραφοῦντις ἁπλοῦς χεῖρας Μεγάλῃς Ἐκκλησίᾳ

Ἔτερα Ἀπολυτίκια.

Ἦχος α΄. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Ἀποκούρου τὸν γόνον, Αἰτωλίας τὸ βλάστημα, τῆς Ἑλλάδος ἅμα Θέρμου ποθεινὸν ἐγκαλώπισμα, τιμήσωμεν ἐνθέως οἱ πιστοί, Κοσμᾶν τὸν μέγαν ὄντως φωτιστήν, τῆς Πατρίδος ἐν τῇ πίστει, τῇ ἀρετῇ, καὶ τῇ ἐλευθερίᾳ αὐτῆς. Δόξα τῷ σὲ δοξάσαντι Χριστῷ, δόξα τῷ σὲ ἀναδείξαντι, ἱερομάρτυρα κλεινόν, καὶ προφηταπόστολον.

Ἦχος α΄. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Μαθητεύσας ὁσίως ἐν σχολῇ τῇ τοῦ Ἰθωνος, τοῦ Εὐαγγελίου ἐργάτης ἀνεδείχθης, θεόσοφε· διό σε ἰκετεύομεν θερμῶς, θεόφρον ἰσαπόστολε Κοσμᾶ, καθοδήγει πρὸς παιδείαν τὴν ἀληθῆ· τοὺς ἐν αὐτῇ βοῶντάς σοι· δόξα τῷ σὲ δοξάσαντι Χριστῷ, δόξα τῷ σὲ στεφανώσαντι, δόξα τῷ χορηγοῦντι διὰ σοῦ ἡμῖν φῶς θείας γνώσεως.

Ἦχος α΄. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Αἰτωλίας τὸν γόνον Ἀποστόλων τὸν σύμπονον, Φιλοθέου Μάνδρας τὸ κλέος, καὶ τοῦ Ἰθω τὸ σέμνωμα, Κοσμᾶν τὸν Ἰσαπόστολον πιστοί, ὡς κήρυκα τῆς πίστεως σοφόν, καὶ ὡς μέγαν εὐσεβείας ὑψηγητήν, τιμήσωμεν κραυγάζοντες. Δόξα τῷ δεδωκότι σοι ἰσχύν, δόξα τῷ σὲ στεφανώσαντι, δόξα τῷ ἐνεργοῦντι διὰ σοῦ, πᾶσιν ἰάματα.

Ἦχος γ΄. Θείας πίστεως.

Θείας πίστεως, διδασκαλία, κατεκόμησας, τὴν Ἐκκλησίαν, ζηλωτῆς τῶν Ἀποστόλων γενόμενος, Ὄρους τοῦ Ἰθω σεπτὸν ἐγκαλλώπισμα, καὶ Φιλοθέου Μονῆς θεῖον καύχημα. Κοσμᾶ ἔνδοξε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Ἦχος α΄. Τὸν τάφον σου Σωτήρ.

Τὸν μέγαν ἀθλητὴν, ὀρθοδόξων τὸ κλέος, Χριστοῦ τὸν μιμητὴν καὶ διδάσκαλον θεῖον, Κοσμᾶν τὸν ἱσαπόστολον, Αἰτωλίας ἀγλαίσμα, τὸν παιδεύσαντα τὸ δοῦλον Γένος ἐνθέως καὶ συντρέξαντα εἰς τὴν ἀνάστασιν τούτου ἐν ὕμνοις τιμήσωμεν.

Ἦχος γ΄. Μέγαν εὔρατο.

Κόσμον ἠύγασας Πνεύματι θείῳ, κόσμον ἤνεγκας τῇ Ἐκκλησίᾳ, κόσμημα θεῖον, πιστῶν τὸ προπύργιον, ταῖς διδασκαίς σὺ τὸ Γένος ἐφώτισας καὶ τῆς δουλείας τὰ σκότη διέλυσας, Κοσμᾶ Ἅγιε· τῶν Ἀποστόλων ὁμότροπε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε κοσμήσαι τὰς ψυχὰς τῶν ἀνυμνούντων σε.

Ἦχος δ΄ αὐτός.

Θεῖον κόσμημα Ὀρθοδοξίας καὶ ἀγλαίσμα τῆς Ἐκκλησίας ἀνεδείχθης, Κοσμᾶ ἱσαπόστολε· διὰ πυρὸς διελθὼν τε καὶ ὕδατος, ἀναψυχὴν σὺ ἐκτήσω δι' αἵματος. Εὐκοσμώτατε, διδάχων τοῦ Γένους κόσμημα, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε κοσμήσαι ἀρεταῖς καὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἦχος δ΄. Ταχὺ προκατάλαβε.

Τὴν εὔηχον σάλπιγγα Εὐαγγελίου Χριστοῦ, Προφήτην τὸν πύρινον καὶ μιμητὴν Ἡλιοῦ, Κοσμᾶν τὸν ἱσαπόστολον, πάντων τῶν ὀρθοδόξων ὁδηγὸν καὶ προστάτην, δῆμων τῆς Αἰτωλίας καὶ τυράννου τὸ σέβας, ὕμνοις καὶ ἐγκωμίοις ἀθρόως τιμήσωμεν.

Τροπάρια συντεθέντα ὑπὸ τοῦ ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας πανοσιολογιωτάτου ἀρχιμανδρίτου πατρὸς Ἀθανασίου τοῦ Σιμωνοπετρίτου, ἐπὶ τῇ μετακομιδῇ ἐξ Ἀλβανίας εἰς Θέρμον τμήματος τιμίου λειψάνου τοῦ ἀγίου ἰσαποστόλου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ.

Ἀπολυτίκιον.

ᾠχος δ΄. Ὁ ὑψωθείς.

Ως εὔ παρεστής, Ἰσαπόστολε θεῖε, ἐξ Ἀλβανίας εἰς πατρίδα σου Θέρμον, διὰ σεπτοῦ λειψάνου σου, ὃ ἤνεγκεν ἡμῖν, μιμητῆς σου ἄριστος, Ἀναστάσιος, ὅστις, ἔχων σε ὑπόδειγμα, ἐξανέστησεν αὐθις, τὸν πεπτωκότα οἶκον Ἰσραήλ, ὃν περ φυλάττοις, τῇ πίστει ἀκμάζοντα.

Ἔτερον.

ᾠχος πλ. α΄. Τὸν συνάναρχον Λόγον.

Τὴν οὐράνιον πόλιν ἔχων πατρίδα σου, τὴν σὲ φύσασαν κάτω, Κοσμᾶ, ἐτίμησας, τῇ ἐλεύσει τοῦ σεπτοῦ ὧδε λειψάνου σου, ὅθεν χαίροντες χαράν, ἐν Χριστῷ πνευματικὴν, δεόμεθα· μὴ ἐλλίπης, καθικετεύων Δεσπότην, ὑπὲρ ἡμῶν ὁμοπατρῶν σου.

Ἰδιόμελα.

ᾠχος α΄.

Εὐφραίνου πόλις Θέρμου καὶ σκίρτα ἐν Κυρίῳ, ὅτι ὃν περ τὸ πάλαι ἀνεβλάστησας, Κοσμᾶν τὸν χριστόψυχον ἰσαπόστολον καὶ μάρτυρα, σήμερον χερσὶ τιμίαις ἀρχιερέως πνευματοφόρου, ἐξ Ἀλβανίας ἐν σοὶ ἐπέστρεψε, κομίζων θεῖαν εὐλογίαν, διὰ τοῦ τιμίου λειψάνου αὐτοῦ. Ὅθεν τούτῳ ἰκετικῶς πρόσπεσον, καὶ ὡσπερ φόρον γενέθλιον τὰς ὑπὲρ

τῶν τέκνων σου εὐχὰς τούτου ἀπαίτει, ὅπως ἐν ἀγιασμῶ ἀναφαιρέτω, πάντες τὴν Βασιλείαν τοῦ Κυρίου κληρονομήσωμεν.

Ἔτερον.

Ἦχος πλ. δ'.

Τὴν ἀνεκφοίτητον χάριν τῶν τιμίων λειψάνων σου, ἐκ τῆς τιμητικῆς προσκυνήσεως αὐτῶν λαμβάνοντες, Κοσμᾶ θεῖε ἰσαπόστολε καὶ ἱερομάρτυς, δοξάζομεν τὸν σὲ δοξάσαντα πολυτρόπως, καὶ ἅγιον ἀναδειξαντά σε Κύριον. Φύλαττε, οὖν δεόμεθα τὴν ἐπίγειόν σου πατρίδα, καὶ τοὺς ὁμοπατρίους σου Θερμιώτας, δεῖξον οἴκους τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἵνα πάντες γενώμεθα συμμετοχοὶ, τῆς αἰωνίου ζωῆς ἐν Χριστῶ.

Μεγαλυνάρια.

Σήμερον τὸ Θέρμον λαμπροφορεῖ, λείψανα πλουτοῦν σου, θεοκήρυξ σεπτὲ Κοσμᾶ· ὄθεν τοῦτο φρουρεῖ, ἐκ πάσης ἐπηρείας, τὴν χάριν τοῦ Κυρίου, ἐκχέων πάντοτε.

Χαίροις ἰσαπόστολε ἱερέ, Κοσμᾶ Αἰτωλίας, ἡ χριστόβλαστος χαρμονή, χαίροις καὶ τοὺς ὅσοι, λειψάνων σου τὴν θήκην, ἀσπάζονται ἐν πίστει, σκέπε πρεσβείας σου.

Ποιμενάρχην φύλαττε ἱερόν, τὸν τῆς Ἀλβανίας, Ἀναστάσιον, ὦ Κοσμᾶ, ὅστις εὐαρέστως, ἐκόμισεν εἰς Θέρμον, τίμιον λείψανόν σου, ὡς πλουῶτον πάντιμον.

Συνετέθησαν τὰ παρόντα ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Σίμωνος Πέτρας, Ἁγίου Ὁρους Ἄθω, τῇ 21.5.2007, φιλαγίῳ αἰτήσει τοῦ ἀστυνομικοῦ-θεολόγου κ. Κωνσταντίνου Τριανταφύλλου.

+ Θεοφάνης
 Ἡμῶν τῶν ἀσπαστῶν ἡ χειρὶ Μαζιζέκησιον

Μετά την *α'* Στιχολογίαν, τὸ Κάθισμα.

Ἦχος α'. Τὸν Τάφον σου Σωτήρ.

Τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, ἀρράγαδες ὡσπερ ὄπλον, προβαλὼν νικητὴς κατ' ἐχθρῶν ἀνεδείχθης, ἀκονῶν ὡσπερ φάσγανον τὸν σὸν λόγον ἀπότομον, ᾧ κατέταμες τὰς τοῦ βελίαιρ ἐνέδρας, καὶ κατέκοψας τῆς ἀσεβείας τὰς ρίζας μαχαίρα τοῦ Πνεύματος.

Δόξα. Καὶ νῦν. *Θεοτοκίον, ὁμοιον.*

Μητέρα σε Θεοῦ ἐπιστάμεθα πάντες, Παρθένον ἀληθῶς καὶ μετὰ τόκον φανεῖσαν, οἱ πόθῳ καταφεύγοντες, πρὸς τὴν σὴν ἀγαθότητα· σὲ γὰρ ἔχομεν ἁμαρτωλοὶ προστάσιαν, σὲ κεκτήμεθα ἐν πειρασμοῖς σωτηρίαν, τὴν μόνην πανάμωμον.

Μετά την *β'* Στιχολογίαν, τὸ κάθισμα.

Ἦχος πλ. α'. Τὸν συνάναρχον Λόγον.

Εὐσεβείας τὸν σπóρον ἐνσπείρας, Ὅσιε, ἀκοαῖς τῶν ἀνθρώπων, ἀδρῶς ἐθέρισας, διδασμάτων εὐσεβῶν σου τὰ δράγματα, καὶ προσήγαγες Χριστῷ εὐάρεστον ὡς ἀπαρχὴν ἀνθρώπων ἄπειρα πλήθη, Ὁρθοδοξίας κομῶντα, δόγμασιν οἰάπερ στάχυας.

Δόξα. Καὶ νῦν. **Θεοτοκίον, ὅμοιον.**

Χαῖρε πύλη Κυρίου ἢ ἀδιόδευτος, χαῖρε τεῖχος καὶ σκέπη τῶν προστρεχόντων εἰς σέ, χαῖρε ἀχείμαστε λιμὴν, καὶ ἀπειρόγαμε, ἢ τεκοῦσα ἐν σαρκὶ τὸν ποιητὴν σου καὶ Θεόν, πρεσβεύουσα μὴ ἐλλίπης ὑπὲρ τῶν ἀνυμνούντων καὶ προσκυνούντων τὸν τόκον σου.

Μετὰ τὸν Πολυέλεον, τὸ κάθισμα.

ᾠχος β΄. Ἐπεφάνης σήμερον.

Τοὺς λαμπροὺς ἀγῶνάς σου, Ἱερομάρτυς, συνελθόντες σήμερον ἐν τῷ πανσέπτῳ Ναῶ σου, ἄσμασιν ἀνευφημοῦμεν, ὦ Θεηγόρε, πόθῳ τε προσπίπτοντές σου Σορῶ τῇ θείᾳ, κομιζόμεθα πλουσίως, λύσιν παντοίων νόσων καὶ θλίψεων.

Δόξα. Καὶ νῦν. **Θεοτοκίον, ὅμοιον.**

Ητοῦ κόσμου Δέσποινα τὴν σωτηρίαν τεκοῦσα, σωτηρίαν δώρησαι τοῖς ὑμνηταῖς σου Παρθένε· ἅπαντα γὰρ δυνατά σοι πρὸς τὸν Υἱόν σου, ὄντινα καὶ δυσωποῦσα μὴ διαλίπης ὑπὲρ πάντων τῶν σῶν δούλων, ἵνα ῥυσθῶμεν πυρὸς τῆς κολάσεως.

Οἱ Ἀναβαθμοί.

Τὸ α΄ ἀντίφωνον τοῦ δ΄ ἤχου. Ἐκ νεότητός μου.

Εἶτα τὸ Προκείμενον ᾠχος δ΄.

Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτοῦ καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτοῦ.

Στίχος. Θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ.

Εἶτα τὸ Πᾶσα πνοή.

Εὐαγγέλιον, (Ζήτηε αὐτὸ τῇ κς΄ Ὀκτωβρίου)

Εἶτα ὁ Ν΄ Ψαλμός.

Δόξα. Ταῖς τοῦ Διδασκάλου πρεσβείαις ἐλεῆμον.

Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου πρεσβείαις.

Εἶτα ὁ Στίχος, Ἐλέησόν με ὁ Θεός.

Καὶ τὸ ἐπόμενον Ἰδιόμελον.

Ἦχος β΄.

Τὸν νοῦν ἀναπτερώσας πρὸς τὰ ὑπερκόσμια, καὶ παιδιόθεν ἀσκήσει καὶ μελέτη συζήσας τῇ κατὰ Θεόν, ἐκ τοῦ Ἄθωνος ὄρησας, καθάπερ ἄλλος Νεῖλος, καὶ τὰς διψώσας ψυχάς, πλουσίως ἐπότισας, τῇ ἐπομβρία τῶν λόγων σου, ἃς καὶ καρποφόρους τῆς θείας ἐπιγνώσεως ἐναποδείξας, τῆς φωνῆς τοῦ Κυρίου σου ἀκήκοας, εἴσελθε δοῦλε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου.

Εἶτα ὁ Κανὼν τοῦ Ἁγίου

Ἦδὴ α΄. Ἦχος πλ. δ΄. Ἀρματηλάτην Φαραῶ.

Ως ἱερεὺς τοῦ Δεσπότη γνήσιος, ἱερουργῶν τῷ Θεῷ καὶ τῶν Ἀποστόλων ὁπαδὸς γενόμενος, τὴν πίστιν διετρέψας, δόγμασιν Ὁρθοδόξοις, καὶ λόγοις πάντας καθοδηγῶν, πρὸς τὴν θεογνωσίαν ἀνείλκυσας.

Υπογραμμὸν Ἀσκηταῖς καὶ Μάρτυσι, καὶ Ἱερεῦσι σοφέ, πᾶσι τὸν σὸν βίον, ἀρετῶν κατέλιπες, κανόνα ἀκριβέστατον, τῆς πρὸς Θεὸν πολιτείας, καὶ στάθμην ὄντως ἀλάθητον, ἣν διακρατοῦντες σωθείημεν.

Τοῦ σοῦ Δεσπότη τὸν Σταυρὸν ἐβάστασας, σὺ διὰ βίου παντός, διὰ τούτου Πάτερ ἐκτελῶν τεράστια, τοῖς πόθῳ προσιοῦσί σοι, δι' οὗ νῦν σαῖς πρεσβείαις, τὰς προσβολὰς τοῦ ἀλάστορος, Πάτερ ἐκφυγεῖν δυνηθείημεν.

Θεοτοκίον.

Τοὺς Θεοτόκον ἀληθῆ γινώσκοντας, καὶ προστασίαν βροτῶν, πάντων καὶ μεσίτιν, πρὸς ὄνπερ ἀπεκύησας, περιώριζε Πανύμνητε, πάντα γὰρ δυνατὰ σοι, τὸν πάντων κτίστιν καὶ Κύριον, βρέφος τετοκυῖαν τὸν ἄχρονον.

ᾠδὴ γ΄. Ἦχος πλ. δ΄. Ὁ στερεώσας κατ' ἀρχάς.

Λελεπρωμένον μου τὸν νοῦν, ταῖς τῶν παθῶν κακωδίαις, ἀνακαθάρον ταῖς ἰκεσίαις σου Μάκαρ, καὶ ἀπόπλυνον φωτὶ τῆς θείας ἐπιγνώσεως, ὅπως καὶ γὼ δοξάζω, τὸν σὲ δοξάσαντα Κύριον.

Α'ποκαθάρας σου τὸν νοῦν τῇ καθαρᾷ πολιτείᾳ, πρὸς Θεὸν ἀνεπτερώθης τρισμάκαρ, καὶ προσέδραμες Χριστῷ, ὡς ἱερεὺς πανάριστος προσενεγκῶν ὡς θῦμα, αἷμα τὸ σὸν καὶ ἀχροθίνιον.

Τὴν χερσωθεῖσάν μου ψυχὴν, ἀνάδειξον καρποφόρον ἀρετῶν ταῖς σαῖς εὐχαῖς Θεοφόρε, καὶ γὰρ ἔχεις τὴν ἰσχὺν τελεῖν καὶ μετὰ θάνατον, τοῖς προσιοῦσι πόθῳ σου τῇ Σορῷ τὰ θαυμάσια.

Θεοτοκίον.

Ε'σκοτισμένον μου τὸν νοῦν, ταῖς τῶν παθῶν τρικυμίαις, καταφαίδρυνον τῷ τοκετῷ σου Παρθένε, καὶ καταύγασον Ἄγνη φωτὶ τοῦ γεννηθέντος σοι, ἵνα τοῦτον δοξάζω, καὶ σὲ γεραίρω τὴν ἄχραντον.

Εἶτα τὸ Κάθισμα.

Ἦχος β΄. Ἐπεφάνης σήμερον.

Ποταμούς ἐξήρανας τῆς ἀσεβείας, προσριφεῖς τοῖς ρεύμασι τοῖς ποταμίσις ἀριστεῦ, καὶ στεφηφόρος ἀνέδραμες πρὸς αἰωνίους σκηὰς παναοίδιμε.

Δόξα. Καὶ νῦν. **Θεοτοκίον, ὅμοιον.**

Ητὸ φῶς τὸ ἄδυτον ἀποτεκοῦσα, τῆς ψυχῆς καταύγασον τοὺς ζοφεροὺς μου ὀφθαλμούς, καὶ τὴν ἀχλὺν τῆς καρδίας μου τῷ τοκετῷ σου διάλυσον Δέσποινα.

Ῥδὴ δ'. Ἦχος πλ. δ'. Σὺ εἶ τὸ στερέωμα.

Εῴχοιμι πρὸς Κύριον, ταῖς σαῖς λιταῖς εὐρεῖν ἔλεος· καὶ γὰρ πλουτεῖς θείας παρῶρησίας, Τριάδος μύστης γενόμενος.

Εῴχοιμι πρὸς Κύριον, σὲ δυσωποῦντα πανόλβιε, λύσιν λαβεῖν τῶν ἀμπλακημάτων, καὶ δεινῶν τὴν ἀπολύτρωσιν.

Εὔροιμι πρὸς Κύριον, δι' ὃν σαυτὸν ἀνατείθηκας, Μάρτυς Χριστοῦ, εὐπροσώπως στήναι, παρῶρησίαν ταῖς πρεσβείαις σου.

Θεοτοκίον.

Ιλέων μοι Δέσποινα, τῷ σῷ ἰκέτη ἀπέργασαι τὸν σὸν Υἱόν, πρὸς αὐτὸν χρωμένη, πανσθενεστάταις μεσιτείαις σου.

Ῥδὴ ε'. Ἦχος πλ. δ'. Ἵνα τί με ἀπώσω.

Τὸ ποτάμιον ρεῖθρον, τῇ προσρίψει σου Πάτερ ἡγίασας, τριημερονυκτεύσας ἐν αὐτῷ κατὰ τὸν Δεσπότην σου, ὃν μὴ διαλίπης ὑπὲρ ἡμῶν αἰεὶ πρεσβεύων, ὅπως ῥυσθῶμεν τῆς κολάσεως.

Τῷ φωτὶ τῆς Τριάδος τὴν διάνοιαν ἐλλαμπόμενος τὴν Τριάδα πᾶσιν ἐν μονάδι τρανῶς ἀνεκήρυξας, μίαν τὴν οὐσίαν, τρισὶ δὲ τοῖς προσώποις, Πατρός, Υἱοῦ καὶ θείου Πνεύματος.

Τὸ δυσῶδες τοῦ βίου τούτου καὶ τὸ μάταιον ἀποκρουσάμενος, μύρω τῆς Τριάδος, νουνεχῶς Πάτερ προσέδραμες φέρων ὥσπερ θῦμα, καὶ ἀπαρχὴν τῷ σῷ Δεσπότη αἷμα σὸν ἱερώτατε.

Θεοτοκίον.

Ητὸ φῶς τετοκυῖα, τὸ τῆς τριφεγγοῦς Τριάδος φώτισόν με, τὸν ἐσκοτισμένον, καὶ ψυχὴν καὶ καρδίαν τὸν δειλαῖον· ἄλλην γὰρ ἐκτός σου, θερμὴν μεσίτριαν οὐκ ἔχω, πρὸς ὃν ἔτεκες ἀπείρανδρε.

ᾠδὴ ζ'. Ἦχος πλ. δ'. Ἰλάσθητί μοι Σωτήρ.

Ιλαρωτάτη φωνῇ, καὶ λόγοις πείθων Μακάριε, εἴλκυσας πάντα πιστὸν πρὸς θεῖαν ἐπίγνωσιν, πάντας ἐπιγνώμονας τῆς θεοσεβείας, ἐνδεικνὺς τοὺς πρὶν ἀγνώμονας.

Ιερουργῶν τῷ Θεῷ, σαυτὸν ὑπὲρ τούτου τέθυκας ἵνα καὶ ζήσης αὐτῷ, κοινωνὸς γενόμενος, πάθους τοῦ Δεσπότη σου· ἐν τῇ ἀθανάτῳ Βασιλείᾳ τῇ τῶν Οὐρανῶν.

Τοῖς Μονασταῖς ποδηγόν, τοῖς Ἱερεῦσιν ὑπόδειγμα, κατέλιπες τὸ σὸν ζῆν, οὐπὲρ ἀντεχόμενοι, ἐπαναστραφεῖμεν ἐξ ὁδῶν τῆς πλάνης, πρὸς γνῶσιν θεῖαν ταῖς πρεσβείαις σου.

Θεοτοκίον.

Τὴν τοῦ ἐλέους πηγὴν σὲ τὴν Παρθένον καὶ ἄσπιλον, καθικετεύω σεμνή, ὅπως εὖρω ἔλεος ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, καὶ πταισμάτων ἄφεσιν, ταῖς εὐπροσδέκτοις μεσιτείαις σου.

Κοντάκιον. Ἦχος δ'.

Τῆς Αἰτωλίας προελθὼν Θεοφόρε, καὶ ἐν τῷ Ἄθῳ μοναστῆς χρηματίσας, καὶ μυθεῖς ὡς ἀληθῶς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, πᾶσιν ἀνεκήρυξας ἀληθείας τὸν λόγον, καὶ Χριστῷ προσήγαγες παμμακάριστε πάντας, τῶν Ἀποστόλων ὄντως μιμητής, Ἱερομάρτυς τῇ ἐκχύσει τοῦ αἵματος.

Ὁ Οἶκος.

Τὴν τῶν Μαρτύρων καλλονήν, τῶν Μοναστῶν τὸ κλέος, τὸν κήρυκα τῆς Πίστεως, καὶ ὑπηρέτην τοῦ λόγου, τῶν Ἱερέων ὑπογραμμόν, καὶ Ἀποστόλων μιμητὴν ἄριστον, ἐν ᾧδαῖς εὐφημήσωμεν οἱ πιστοὶ καὶ ἐγκωμίων ἄνθεσι καταστέψωμεν αὐτοῦ Κάραν τὴν ἀγίαν, ἐξ ἧς ἀφθονα προχεῖται τὰ ἰάματα

καὶ δαψιλῇ τοῖς πόθῳ προσιοῦσιν ἐνεργεῖται τὰ θαυμάσια, ἦν καὶ πιστῶς ἀσπαζόμενοι, τούτῳ προσείπωμεν· Χαίροις ὁ τῆς ἀσεβείας τὰς ρίζας ἐκτεμῶν τῇ δρεπάνῃ τῶν λόγων σου, καὶ εὐσεβείας τὸν σπόρον τοῖς ὡσὶ καὶ καρδίαις πάντων ἐνσπείρας. Χαίροις ὁ τῆς πίστεως κῆρυξ καὶ Ἐκκλησίας στῦλος ἀκλόνητος· ἦν περισῶζε διὰ παντὸς ἐν εἰρήνῃ ταῖς πρὸς Θεὸν πρεσβείαις σου. Ἔχεις γὰρ παρῶρησίαν πρὸς τὸν Σωτῆρα Κύριον, τῶν Ἀποστόλων ὀπαδὸς γενόμενος, καὶ Μαρτύρων χοροῖς ἐμπρέπων τῇ ἐκχύσει τοῦ αἵματος.

Συναξάριον.

Τῇ ΚΔ' τοῦ μηνὸς Αὐγούστου μνήμην ἐπιτελοῦμεν τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἱερομάρτυρος καὶ ἰσαποστόλου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ τοῦ ἐν τῷ Κολλικοντασίῳ τῆς Βορείου Ἠπείρου δι' ἀγχόνης μαρτυρήσαντος ἐν ἔτει, αψοθ' (1779) (Χιλιοστῶ, ἑπτακοσιοστῶ, ἑβδομηκοστῶ, ἐνάτῳ).

Στίχοι.

Κοσμᾶς ὁ Κόσμου κόσμος, ἡδ' ὠραιότης,

Κόσμον λιπὼν πρόσκαιρον, ἀγήρω ἔχει.

Θάνεν διὰ βρόχου Κοσμᾶς εἰκάδι τετάρτη.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, μνήμη τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Εὐτυχοῦς μαθητοῦ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ἁγίου μάρτυρος Τατίωνος.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Γεωργίου τοῦ Λιμνιώτου.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ σεπτοῦ λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης καὶ ἡ τούτου ἐκ Στροφάδων νήσων εἰς Ζάκυνθον ἐπάνοδος.

Ταῖς αὐτῶν πρεσβείαις, Χριστέ ὁ Θεός, ἐλέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς. Ἀμήν.

ᾠδὴ ζ΄. ᾠχος πλ. δ΄. Παῖδες Ἑβραίων.

Ι᾿χνη παμμάκαρ τῶν ποδῶν σου, κατεστήριξας ἵχνεσιν ἁλιέων, καὶ σαγήνη Σοφὲ χρησάμενος σοῖς λόγοις, ψυχὰς ἀνθρώπων ἤγρευσας ἐκ βυθῶν τῆς ἀπωλείας.

Λόγω τῷ σῶ ποδηγηθέντες, Λόγον τοῦ Πατρὸς τὸν ἕνα τῆς Τριάδος, ἐξ αἱμάτων ἀγνῶν ἐπέγνωμεν λαβόντα, μορφὴν βροτεῖαν ἄσπορον, ἴν' ἡμεῖς ἀναπλασθῶμεν.

Αὐχεῖ λαμπρῶς ἡ Αἰτωλία, τὸν κοσμήτορα κόσμου παντὸς τὸν Μέγαν, Ἱερέα Θεοῦ, βλαστήσασα ὡς ῥόδον οὐ τῆς ὁσμῆς ἐπλήσθησαν οἱ ἐν πίστει προσιόντες.

Θεοτοκίον.

Χαῖρε βροτῶν ἡ σωτηρία, ὡς τὸν Κύριον τῶν ὄλων τετοκυῖα, ὃν δυσώπει αἰεὶ ὑπὲρ τῶν ἱκετῶν σου, καὶ μετὰ πόθου Δέσποινα προστρεχόντων σου τῇ σκέπη.

ᾠδὴ η΄. ᾠχος πλ. δ΄. Τὸν ἐν ὄρει ἀγίω.

Ιερέων πληθὺς καὶ τῶν Μαρτύρων, εὐφημεῖ σε Κοσμᾶ ἱερομύστα, καὶ Μοναστῶν ὁ δῆμός σε γεραίρουσιν, ὡς τῶν Ἀποστόλων ὁμότροπον ἐν πᾶσι, πανσόφως γεγονότα.

Αναργύρωσ τὸν σὸν ἐνσπίρας λόγον, ταῖς διψώσαις καρδίαις τῶν ἀνθρώπων, ἐπταπλασίους πρὸς Χριστοῦ ἀπειληφας, πόνων τοὺς στεφάνους, ᾧ μὴ διαλίπης ὑπὲρ ἡμῶν πρεσβεύων.

Διδαγμάτων ἐνθέων σου πλησθεῖσα, Ἀλβανία ἄθλους τοὺς σουὺς γεραίρει, καὶ τῷ πανσέπτῳ συνελθόντες σου Ναῶ, τὴν Τριάδα Πάτερ, τὴν δοξάσασάν σε δοξάζουσιν ἐμφρόνως.

Θεοτοκίον.

Οὶ δι' Εὐᾶς Ἐδέμ ἐκδιωχθέντες, διὰ σοῦ πάλιν ἀντισταχθέντες, δοξάζομέν σε ὡς Θεὸν γεννήσασαν, ἧς ταῖς μεσιτείας λύσιν τῶν πταισμάτων εὐροιμεν Θεοτόκε.

ᾠδὴ θ'. ᾠχος πλ. δ'. Ἐξέστη ἐπὶ τούτῳ.

Αἴγλη τῆς Τριάδος σου τὴν ψυχὴν, ἐλλαμφθεὶς πρὸς τοὺς ἁπόνους ἐξέδραμες, μὴ τὸ σαύτοῦ μόνον, ἀλλὰ πάντων ἐπισκοπῶν, καθὼς φησι τὸ λόγιον, ᾧ καὶ παρεπόμενος ἀσφαλῶς ἐξέδωκας βασάνοις, ὑπὲρ πάντων τὸ σῶμα, τὸν σὸν Δεσπότην μιμούμενος.

Τὸν φόβον τοῦ Κυρίου ἔνδον λαβών, σὴ καρδίᾳ σοφίαν ἐπλούτησας παρὰ Θεοῦ, ἧ καὶ τὰς καρδίας τῶν εὐσεβῶν πρὸς γνῶσιν θεῖαν ἤγαγες, σέβειν καὶ δοξάζειν ἓνα Θεόν, Τριάδα ἐν Μονάδι, τὸν Ἄναρχον Πατέρα, σὺν τῷ Υἱῷ καὶ θείῳ Πνεύματι.

Μνημεῖον διδαχῶν σου τῶν εὐσεβῶν, πανταχοῦ καταλείπων πανόλβιε, θείου Σταυροῦ, ἐν ᾧ τὰς παλάμας ὁ Δίκαιος ἐξέτεινε δι' ἔλεος, τύπον ἐναργῆ τὰ τεράστια, ἐτέλεις ἐν τῷ κόσμῳ, ἀφθόνους τὰς ἰάσεις παρέχων τούτῳ τοῖς προστρέχουσι.

Θεοτοκίον.

Βάτον μὲν τὸ πάλαι ὁ Μωυσῆς, προκατείδέ σε μόνη Θεό-βλυμφε, τὴν ἐν πυρὶ ὄλως ἀκατάφλεκτον μείνασαν, ἡμεῖς δὲ

σὲ πανάμωμε, κυρίως Θεοτόκον πανευλαβῶς δοξάζομεν, ἰδόντες, ὡς μεσίτριαν οὖσαν, πρὸς τὸν Υἱόν σου καὶ Θεὸν ἡμῶν.

Ἐξαποστειλάριον.

Ἦχος β΄. Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Σταυρὸν τὸν τοῦ Κυρίου σου, ἐπ' ὤμων ἀνεβάστασας, δι' οὗ ἐτέλεις ἐν κόσμῳ τοῖς προσιούσί σοι Μάκαρ ἄφθονα τὰ ἰάματα ὡς Ἱερεὺς πανάριστος, τοῦ σοῦ Δεσπότη πάνσοφε, διὸ καὶ προσενήνοχας σαυτὸν δεκτὸν ὡσπερ θῦμα, ἱερουργῶν τῷ Δεσπότη.

Θεοτοκίον. Ὅμοιον.

Μαρία περιώνυμε σῆ μεσιτεία πάντοτε μὴ διαλίπης χρωμένη πρὸς ὃν ἔτεκες Κόρη, ὑπὲρ σῶν δούλων πάναγνε τῶν ὑμνητῶν τοῦ τόκου σου· καὶ γὰρ ἰσχύεις Δέσποινα ὅσα καὶ βούλει ποιῆσαι ὡς Μήτηρ τοῦ Βασιλέως.

Εἰς τοὺς Αἴνους. Ἰστῶμεν Στίχους ς΄.

Καὶ ψάλλομεν τὰ παρόντα Στιχηρὰ προσόμοια

Ἦχος α΄. Τῶν Οὐρανίων Ταγμάτων.

Τοῖς θεοφθόγοις σου λόγοις πίστιν ἐτράνωσας, τὸ ζοφερὸν τῆς πλάνης διαλύσας Παμμάκαρ, φωτὶ τῷ τῆς Τριάδος, ᾧ παρεστῶς παρῶρησιαν εὐράμενος, καθικετεύων μὴ παύση ὑπὲρ ἡμῶν τῶν τελούντων σου τὴν μνήμην αἰεί.

Τὴν τοῦ Λειψάνου σου κόνιν τὴν θαυματόβρυτον, κατέχουσα ἐν κόλποις Βελεγράδων ἢ πόλις, ὡς ὄντως θεῖον πλοῦτον, καὶ θησαυρὸν τῶν θαυμάτων ἀκένωτον, αὐχεῖ δικαίως, ἦν σῶζε ταῖς σαῖς λιταῖς παντοίας βλάβης τοῦ ἀλάστορος.

Εὐφραίνου, τέρπου ἢ πόλις τῶν Βελεγράδων πιστῶς, κατέχουσα ἐν κόλποις τὸν κοσμήσαντα λόγοις Χριστοῦ τὴν Ἐκκλησίαν θεῖον Κοσμᾶν, τῶν πιστῶν τὸν κοσμήτορα, τῶν Ἱερέων τὸ κλέος, καὶ Μοναστῶν καὶ Μαρτύρων ἐγκαλλώπισμα.

Χαίρει ἐν σοὶ Αἰτωλία ἢ σὲ βλαστήσασα, καὶ Ἄθως χαρμοσύνως, τὴν σὴν χάριν κηρύττει, σὺν τούτοις ἐξαιρέτως δὲ ἢ Μονὴ Φιλοθέου ἀγάλλεται· ὅτι ἐκ ταύτης ἀνέτειλας ὡς ἀστήρ, ὦ Κοσμᾶ τοῦ θείου Πνεύματος.

Εἴξ Ἄθω Πάτερ ἐκλάμψας ὡς μέγας ἥλιος, ταῖς σαῖς διδασκαλίαις, καὶ θαυμάτων ἀκτίσι, λαοὺς τοὺς ἐν Ἠπειρῷ φωταγωγεῖς, καὶ στηρίζεις μὴ σφάλλεσθαι, καὶ ἀπολίνειν τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ, τῆς δουλείας ἐν ταῖς θλίψεσι.

Τοῦ Παρακλήτου τὴν χάριν φέρων τῷ λόγῳ σου, πόλεις πολλὰς διήλθες, Ἰσαπόστολε θεῖε, καὶ φθάσας Ἰλλυρίαν πάτερ Κοσμᾶ, ἐν αὐτῇ χαίρων ἤνυσας, τοῦ μαρτυρίου τὸν δρόμον· ὅθεν Χριστός, θαυμαστῶς σε ἐμεγάλυνε.*

Δόξα. Ἦχος β΄.

Τοῦ σκεύους τῆς ἐκλογῆς, τῆς κορυφῆς τῶν Ἀποστόλων, Παύλου τὸν ζηλωτὴν εὐφημήσωμεν, Κοσμᾶν τὸν Ἰσαπόστολον· οὐ γὰρ ἔδωκεν ὕπνον αὐτοῦ τοῖς ὀφθαλμοῖς οὐδὲ τῶν πόνων ἀνάπαυσιν, ἕως οὗ τὸν λόγον τοῦ Εὐαγγελίου τοῖς πιστοῖς διετράνωσε· καὶ τὰς καρδίας τῶν πιστῶν ἐκ βυθοῦ τῆς πλάνης πρὸς ἐπίγνωσιν θεῖαν μετήγαγε, τῇ τῶν λόγων

* Τὰ τρία τελευταῖα προσόμια εἶναι ποίημα τοῦ Μοναχοῦ Γερασίμου Μικραγιαννανίτου.

πλημμύρα τῶν ἀνθρώπων ποτίζων τὰς διανοίας, καὶ τῷ φωτὶ τῆς Τριάδος τὴν σκοτόμαιναν διαλυσάμενος, τὸ τῆς Θεότητος φῶς τὸ γλυκερὸν ἀντεισήγαγεν· ᾧ καὶ ἡμεῖς φωτισθέντες τὰς ψυχάς, τῶν παγίδων τοῦ ἐχθροῦ ῥυσθείημεν.

Καὶ νῦν. **Θεοτοκίον.**

Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς σὲ ἀνατίθημι, Μῆτερ τοῦ Θεοῦ, φύλαξόν με ὑπὸ τὴν σκέπη σου.

Δοξολογία Μεγάλη καὶ Ἀπόλυσις.

Εἰς τὴν Λειτουργίαν, τὰ Τυπικὰ

καὶ ἐν τοῖς Μακαρισμοῖς ἡ γ' καὶ ζ' Ὡδὴ τοῦ κανόνος.

Ὁ Ἀπόστολος. Ζήτει Κυριακῇ μετὰ τὰ Φῶτα.

Εὐαγγέλιον. Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον (ι' 1, 5-8)

Μεγαλυνάρια.

Χαίροις Ἀποστόλων ὁ μιμητής, καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ διδάσκαλος καὶ φωστήρ· χαίροις εὐσεβείας, ὁ θεῖος φυτοκόμος, καὶ κοινωνὸς Μαρτύρων Κοσμᾶ ἰσάγγελε.

Κόσμον φέρων θεῖον τῶν ἀρετῶν καὶ τοῦ μαρτυρίου τὸ διάδημα τὸ σεπτόν, κόσμησον εὐχαῖς σου ἀεὶ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ σὺν παντὶ τῷ κόσμῳ, Κοσμᾶ μέγιστε.

Κοινωνικόν.

α) Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται Δίκαιος.

β) Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτοῦ καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτοῦ.

ΚΑΝΩΝ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ

Ποίημα Γερασίμου μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου

Εὐλογήσαντος τοῦ Πρεσβυτέρου, λέγομεν, τὸ Κύριε
εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου. Καὶ εὐθὺς τὸ Θεὸς Κύριος ἐξ
ἐκατέρων τῶν χορῶν. Εἶτα τὰ παρόντα Τροπάρια.

Ἦχος δ΄. Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ Σταυρῷ.

Τῶν Ἀποστόλων δεδεγμένος τὸν ζῆλον, Εὐαγγελίου ὑ-
ποφήτης ἐδείχθης, Ἱερομάρτυς ἔνδοξε Κοσμᾶ θαυμαστέ.
Ὅθεν τοὺς προστρέχοντας, τῇ θερμῇ σου πρεσβείᾳ, ῥῦσαι πά-
σης θλίψεως, καὶ παντοίας ἀνάγκης, καὶ τὸν Χριστὸν ἰκέτευε
ἀεὶ, ἡμῖν διδόναι, πταισμάτων συγχώρησιν.

Δόξα. Καὶ νῦν.

Οὐ σιωπήσομέν ποτε Θεοτόκε, τὰς δυναστείας σου, λαλεῖν
οἱ ἀνάξιοι· εἰ μὴ γὰρ σὺ προΐστασο πρεσβεύουσα, τίς
ἡμᾶς ἐρρύσατο, ἐκ τοσοῦτων κινδύνων; Τίς δὲ διεφύλαξεν,
ἕως νῦν ἐλευθέρους; Οὐκ ἀποστῶμεν Δέσποινα, ἐκ σοῦ· σοὺς
γὰρ δούλους σῴζεις ἀεὶ, ἐκ παντοίων δεινῶν.

Τὸν Ν' φαλμόν.

Καὶ ἀρχόμεθα τοῦ Κανόνος οὗ ἡ ἀκροστιχίς.
Κόσμησόν με Κοσμᾶ θείῳ φόβῳ. Γερασίμου.

Ἦχος πλ. δ'. Ὡδὴ α'. Ἰγρὰν διοδεύσας.

Κυρίου τῆς δόξης κατατροφῶν, Κοσμᾶ θεηγόρε, καθικέ-
τευε ἐκτενῶς, ὑπὲρ τῶν ἐν πίστει προσιόντων, τῇ ἱερᾷ
σου πρεσβείᾳ ἐκάστοτε.

Ολόγῳ τῷ θείῳ τὰς τῶν πιστῶν, νεώσας καρδίας, τὴν
εὐσέβειαν γεωργεῖν, δεῖξον καρποφόρον τὴν ψυχὴν μου,
πάτερ Κοσμᾶ ἀρετῶν θείαις πράξεσι.

Συνέχομαι κλύδωνι χαλεπῷ, παθῶν ἀκαθάρτων, διὰ τοῦτό
σοι ἐκβοῶ· πρόφθασον Κοσμᾶ τῇ σῆ πρεσβείᾳ καὶ τῆς
παρούσης με λύτρῳσαι θλίψεως.

Θεοτοκίον.

Μὴ φλέξας τὴν μήτραν σου ὁ Σωτήρ, πῦρ ὑπάρχων ὅλος,
ἐσαρκώθη Κόρη ἐκ σοῦ· διὸ τῷ πυρὶ τῶν πρεσβειῶν
σου, τὴν ἐν ἐμοὶ ἀμαρτίαν κατάφλεξον.

Ὡδὴ γ'. Οὐρανίας ἀψίδος.

Ησὴ ἔνθεος γλῶσσα, τὰς τῶν πιστῶν ἤγειρε, Πάτερ διανοί-
κας πρὸς φόβον, θεῖον καὶ κρείττονα· διὸ διέγειρον, κάμει
Κοσμᾶ θεηγόρε, πρὸς ζῶην ἐνάρετον, ἐκ φαύλων πράξεων.

Σωτηρίας πρὸς τρίβον, ἣν τοῖς πιστοῖς ἔδειξας, θείῳ σου κη-
ρῦγματι Πάτερ, ἡμᾶς ὁδήγησον, ἐξ ἀνοδίας κακῶν, πράτ-
τειν τὸ θεῖον Κυρίου, καὶ τέλειον θέλημα, ψυχῆς θερμότητι.

Ο δυνῶν πολυτρόπων, καὶ συμφορῶν Ἅγιε, καὶ ἐπηρειῶν ἀκαθάρτων, τοῦ πολεμήτορος, Κοσμᾶ ἀπάλλαξον, καὶ πάσης ἄλλης ἀνάγκης, τοὺς πιστῶς προστρέχοντας, τῇ ἀντιλήψει σου.

Θεοτοκίον.

Νεκρωθεὶς τῇ κακίᾳ, νοῖ Ἄγνη ἄφρονι, γέλως τῷ ἐχθρῷ καθορῶμαι, ἀλλ' ὡς κηύσασα, ζωῆς τὸν πρύτανιν, ζώωσον αὐθὶς με Κόρη, καὶ ζωὴν ἐνάρετον, ζῆν με ἐνίσχυσον.

Διάσωσον ἱερομάρτυς Κυρίου Κοσμᾶ θεόφρον, τοὺς ἐν πίστει τῇ σῆ πρεσβείᾳ προστρέχοντας, ἐκ τῶν ποικίλων ἐν βίῳ πειρατηρίων.

Επίβλεψον ἐν εὐμενείᾳ, πανύμνητε Θεοτόκε, ἐπὶ τὴν ἐμὴν χαλεπὴν τοῦ σώματος κάκωσιν, καὶ ἴασαι τῆς ψυχῆς μου τὸ ἄλγος.

Κάθισμα. ᾠχος β'. Πρεσβεία θερμῆ.

Πρεσβεύων Χριστῷ, ὡς θεῖος Ἰσαπόστολος, μὴ παύση Κοσμᾶ, ὑπὲρ τῶν εὐφημούντων σε, ὡς ἂν ἀεὶ ρυώμεθα, νοσημάτων καὶ πάσης κακώσεως, καὶ ἐκ πάσης ἐχθροῦ ἐπιβουλῆς, οἱ μέγαν προστάτην κεκτημένοι σε.

ᾠδὴ δ'. Εἰσακήκοα, Κύριε.

Μέγας ὄφθης διδάσκαλος, τοῦ Εὐαγγελίου Κοσμᾶ μακάριε ὄθεν δίδου ἡμῖν δύναμιν, εὐαγγελικῶς ἐμπολιτεῦσθαι.

Εν ὀδύνῃ με Ἅγιε, ὄντα ἐξ ἀμέτρων μου παραπτώσεων, ἐλευθέρωσον τῆς θλίψεως, ταῖς σαῖς ἰκεσίαις πρὸς τὸν Κύριον.

Κυβερνήτης μοι φάνηθι, πλέοντι τοῦ βίου τὴν πικρὰν θά-
 λασσαν, ἀσφαλῶς Κοσμᾶ θεόληπτε, πρὸς λιμένα θεῖον
 κατευθύνων με.

Θεοτοκίον.

Οἰδεσπότης τῆς κτίσεως, ἐκ σοῦ Θεοτόκε τεχθεὶς ὡς ἄν-
 θρωπος, πάντων Δέσποιναν σὲ ἔδειξεν, οἷα τῶν κτισμά-
 των ὑπερέχουσαν.

Ῥδὴ ε΄. Φώτισον ἡμᾶς.

Σύντριψον Κοσμᾶ, τοῖς ποσὶ τῶν ἀνυμνούντων σε, τοῦ
 βελίαιρ τὰς ὑπούλους μηχανάς, ἐν εἰρήνῃ περιέπων τὴν
 ζωὴν ἡμῶν.

Μέγας ἀρωγός, Ὁρθοδόξων ἀναδέδειξαι· ὅθεν λύτρωσαι
 μεγάλων συμφορῶν, ἰσαπόστολε Κοσμᾶ τοὺς σὲ γεραί-
 ροντας.

Αἴνωθεν Κοσμᾶ, ἰλαρῶ σου βλέψον ὄμματι, τοὺς ἐστῶτας
 τῇ εἰκόνι σου πιστῶς, καὶ παράσχου τούτοις Πάτερ τὰ
 αἰτήματα.

Θεοτοκίον.

Ηραῦσον τοῦ ἐχθροῦ, καθ' ἡμῶν τὰ μηχανήματα, καὶ ἀφά-
 νισον τὰ σκάνδαλα Ἄγνη, τὰ πληροῦντα ἀθυμίας τὴν
 ζωὴν ἡμῶν.

Ῥδὴ ς΄. Τὴν δέησιν.

Ε'κήρυξας, εὐσεβείας τὸν λόγον, ὡς τῶν θείων ζηλωτῆς
 Ἀποστόλων· ὅθεν ἡμᾶς ζηλωτὰς θείων ἔργων ἐν εὐσεβείᾳ
 καὶ πάσῃ σεμνότητι, ἀνάδειξον πάτερ Κοσμᾶ, ταῖς θερμαῖς
 σου πρεσβείαις πρὸς Κύριον.

Ιέρευσας, σεαυτὸν τῷ Κυρίῳ, εὐσεβείας διανύσας τὸν δρόμον· ὅθεν ἡμῶν τὰς φωνὰς καὶ δεήσεις, ὥσπερ θυμίαμα δέχου εὐπρόσδεκτον, καὶ δίδου πᾶσιν εὐμενῶς, ἃ αἰτοῦμεν Κοσμᾶ ἰσαπόστολε.

Ως ἔχων, πρὸς τὸν Χριστὸν παρῶρησίαν, ἰσαπόστολε Κοσμᾶ θεηγόρε, ὑπὲρ ἡμῶν ἐκδυσώπει ἀπαύστως, τῶν εὐλαβῶς προσιόντων τῇ σκέπῃ σου, δίδοναι λύσιν δυσχερῶν, καὶ πταισμάτων τελείαν συγχώρησιν.

Θεοτοκίον.

Φωτί σου, τὴν σκοτισθεῖσαν ψυχὴν μου, χρυσαυγίζουσα τῆς δόξης νεφέλη, Θεοκυῆτορ Παρθένε Μαρία, καθικετεύω θερμῶς καταλάμπруνον, καὶ ρύθμισόν μου τὴν ζωὴν, τοῦ Υἱοῦ σου ἀγίοις προστάγμασι.

Διάσωσον ἱερομάρτυς Κυρίου Κοσμᾶ θεόφρον, τοὺς ἐν πίστει τῇ σῇ πρεσβείᾳ προστρέχοντας, ἐκ τῶν ποικίλων ἐν βίῳ πειρατηρίων.

Αᾗχραντε, ἢ διὰ λόγου τὸν Λόγον ἀνερμηνεύτως ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τεκοῦσα, δυσώπησον ὡς ἔχουσα μητρικὴν παρῶρησίαν.

Εἶτα μνημονεύει ὁ Πρεσβύτερος, καὶ εὐθὺς λέγομεν τὸ Κοντάκιον·

ᾠχος β΄. Τοῖς τῶν αἰμάτων σου.

Ως Ἀποστόλων ὁμότροπος Ἅγιε, καὶ Ἀθλητῶν κοινωνὸς καὶ ἰσότιμος, σὺν τούτοις ἀπαύστως ἰκέτευε, πάσης λυτροῦσθαι ἡμᾶς περιστάσεως, Κοσμᾶ τοὺς πιστῶς προσιόντας σοι.

Προκείμενον.

Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτοῦ
καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτοῦ.

Στίχ. Θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν. (θ' 1-6)

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, συγκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώδεκα Μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσους θεραπεύειν· καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδους μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον μήτε ἀνά δύο χιτῶνας ἔχειν. Καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. Καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

Δόξα. Ταῖς τοῦ Διδασκάλου.

Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου.

Εἶτα· Ἐλέησόν με ὁ Θεός.

Καὶ τὸ Τροπᾶριον.

Ἦχος πλ. β'. Ὅλην ἀποθέμενοι.

Αἴγλη τῆ τοῦ Πνεύματος, καταλαμπόμενος Πάτερ, ἔνθεος διδάσκαλος, Ὁρθοδόξου πίστεως, Κοσμᾶ πέφηνας· διὸ νῦν Ἄγιε, ταῖς σαῖς ὑποθήκαις, καὶ ἀγίαις παραινέσεσιν, ἡμᾶς δυνάμωσον, μένειν ἀσαλεύτους δεόμεθα, καὶ τούτοις

τὴν ζωὴν ἡμῶν, πάντοτε ρυθμίζειν πρὸς Κύριον, καὶ πάσης ἀνάγκης, καὶ βλάβης καὶ κινδύνων καὶ φθορᾶς, ἡμᾶς ἀτρό-
τους διάσωζε, ταῖς σαῖς ἀντιλήψεσι.

Ὁ Πρεσβύτερος: Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου. Κύριε ἐλέησον **ιβ'**

**Μετὰ δὲ τὸ Ἑλέει καὶ οἰκτιρμοῖς,
ἀποπληροῦμεν τὰς λοιπὰς Ὠδὰς τοῦ Κανόνος.**

Ὠδὴ ζ'. Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας.

Ο κηρύγματι θείῳ, ἐκτεμῶν τὴν ἀπάτην Κοσμᾶ προθέλυμον,
τὴν ὕλην τῆς ψυχῆς μου, καὶ ἄκανθαν κακίας, ἐξ αὐτῆς ἐνα-
πόσπασον, ὡς ἂν τὸν φόβον Θεοῦ, καλλιεργήσῃ Πάτερ.

Βασιλείας τῆς ἄνω, ὡς κηρύξας ἐν κόσμῳ τὸ Εὐαγγέλιον,
Κοσμᾶ ἱερομάρτυς, μετόχους καὶ πολίτας, διὰ βίου σε-
μνότητος, δεῖξον αὐτῆς σαῖς λιταῖς, τοὺς σὲ ὑμνολογοῦντας.

Ως τελέσας τὸν δρόμον, δι' ἀγχόνης μετῆλθες πρὸς δόξα
ἄρρητον· διὸ ἐξ ἀδοξίας, παθῶν τῶν ἀκαθάρτων, καὶ
ἐκ πάσης φαυλότητος, ῥῦσαι ἡμᾶς σαῖς λιταῖς, Κοσμᾶ ἱερο-
μάρτυς.

Θεοτοκίον.

Γεωργεῖν με Παρθένε, ἀρετῶν τὰ εὐώδη ἄνθη ἐνίσχυσον,
ὡς ἂν ὁσμὴν ἀγίαν, καὶ θείαν εὐωδίαν, προσαγάγω τῷ
Κτίσαντι, καθαρωτάτης ζωῆς, καὶ βίου θεαρέστου.

Ὠδὴ η'. Τὸν Βασιλέα.

Ε'κ πάσης βλάβης, καὶ συστροφῆς ἐναντίων, διαφύλαξον
ἀτρότους ἡμᾶς Πάτερ, τοὺς ὑπερυψοῦντας, τὸν σὲ ἐνι-
σχυκότα.

Ρεῖθροις ἀύλοις, τοῦ Παρακλήτου παμμάκαρ, ἐναπόσβεσον τὴν φλόγα τῶν παθῶν μου, καὶ ἀναψυχῆς μοι, Κοσμᾶ τὸ ὕδωρ βλῦσον.

Αγγέλων δῆμοις, συνὼν Κοσμᾶ θεοφόρε, καθικέτεue σὺν τούτοις ὑπὲρ πάντων, τῶν ἀνευφημούντων, τοὺς ἱερούς σου πόνους.

Θεοτοκίον.

Σὺ εἶ Παρθένε, τῶν γηγενῶν σωτηρία· ἔνθεν ἅπαντες ἐλπίζομεν σωθῆναι, τῇ πρὸς τὸν Υἱόν σου, ἐνθέρμῳ μεσιτεία.

ᾠδὴ θ΄. Κυρίως Θεοτόκον.

Γάσεων τὴν χάριν, Πάτερ δεδεγμένος, ταῖς ἀσθενούσι ψυχῇ τε καὶ σώματι, τὴν θεραπείαν παράσχου Κοσμᾶ μακάριε.

Μαρτύρων εὐκληρία, καὶ τῶν Ἀποστόλων, καὶ διδασκάλων ἐμπρέπων χαρίσματι, Κοσμᾶ μὴ παύσῃ βραβεύων ἡμῖν τὰ κρείττονα.

Ο κόσμος Ἐκκλησίας, πέλων φερωνύμωσ, ταῖς εὐκοσμίαις Κοσμᾶ κατακόσμησον, τῶν ἀρετῶν τοὺς ἐν πίστει σε μεγαλύνοντας.

Θεοτοκίον.

Υψίστου χαῖρε Μῆτερ, Κεχαριτωμένη, χαῖρε ψυχῆς μου γλυκεῖα παράκλησις, Θεοχαρίτῳτε Κόρη πιστῶν προπύργιον.

Καὶ εὐθύς, τὸ Ἄξιόν ἐστιν.

Καὶ τὰ παρόντα Μεγαλυνάρια.

Χαίροις Ἀποστόλων ὁ μιμητής, καὶ Εὐαγγελίου, ὑποφῆτης ὁ ἱερός· χαίροις Ἐκκλησίας, ἀστῆρ νέος τρισμάκαρ, Κοσμᾶ ἱερομάρτυς, πιστῶν τὸ στήριγμα.

Χάριτι τῇ θεία καταυγασθείς, Πάτερ ἐν τῷ Ἄθω τῶν γήινων ὡς καθαρθείς, ὡς ἀκτὶς ἐξῆλθες, καὶ φῶς τοῖς ἐν τῷ κόσμῳ, Κοσμᾶ πᾶσι κηρύττων, λόγον τῆς πίστεως.

Χαίροις Αἰτωλίας θεῖος βλαστός· χαίροις Ὅρους Ἄθω, φοῖνιξ ὄντως καρποτελής· χαίροις εὐσεβείας, ἡ σάλπιγξ ἡ μεγάλη, Κοσμᾶ ἱερομάρτυς, καὶ ἰσαπόστολε.

Τοῦ Εὐαγγελίου κῆρυξ λαμπρός, Κοσμᾶ ἀνεδείχθης, ἐπιπνοία τῇ θεϊκῇ, καὶ διήλθες πλείστα, χωρία τε καὶ πόλεις, τοὺς πάντας ἐπανάρχων, πρὸς τὴν ἀλήθειαν.

Ηΰνυσας τὸν δρόμον ἀθλητικῶς, Κοσμᾶ θεηγόρε, δι' ἀγχόνης θανατωθείς, καὶ πρὸς τὴν ἀγήρω, ζωὴν ἀνῆλθες χαίρων, ἀθλήσεως τὸ στέφος, Πάτερ δεξάμενος.

Τοὺς ὑμνολογοῦντας πάτερ Κοσμᾶ, τοῦ κηρύγματός σου, τοὺς ἀγῶνας τοὺς ἱερούς, ῥῦσαι πάσης βλάβης, καὶ πάσης ἐπηρείας, καὶ σεσωσμένους τούτους, Θεῷ προσάγαγε.

Πᾶσαι τῶν Ἀγγέλων αἱ στρατιαί, Πρόδρομε Κυρίου Ἀποστόλων ἡ δωδεκάς, οἱ Ἅγιοι Πάντες, μετὰ τῆς Θεοτόκου, ποιήσατε πρεσβείαν εἰς τὸ σωθῆναι ἡμᾶς.

*Τὸ τρισάγιον καὶ τὰ συνήθη τροπάρια· Ἐλέησον ἡμᾶς,
Ἐκτενῆς καὶ ἀπόλυσις, μεθ' ἧν ψάλλομεν τὰ παρόντα.*

Ἦχος β'. Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου.

Δέχου ἰσαπόστολε Κοσμᾶ, τὰς ἱκετηρίους δεήσεις, τῶν προσπιπτόντων πιστῶς, τῇ σεπτῇ εἰκόνι σου, καὶ ἐκζητούντων ἀεὶ, τὴν θερμὴν προστασίαν σου, καὶ πάρεσχε πᾶσι, ταῖς πρὸς τὸν Παντάνακτα, Πάτερ πρεσβείαις σου, ἵασιν ψυχῶν

καὶ σωμάτων, καὶ παθῶν παντοίων τὴν λύσιν, καὶ πλημμελημάτων ἀπολύτρωσιν.

Ἦχος πλ. β΄.

Δέσποινα πρόσδεξαι τὰς δεήσεις τῶν δούλων σου, καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνάγκης καὶ θλίψεως.

Ἦχος β΄.

Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς σὲ ἀνατίθημι, Μῆτερ τοῦ Θεοῦ, φύλαξον ἡμᾶς ὑπὸ τὴν σκέπην σου.

Δίστιχον.

Κόσμησον Κοσμᾶ ἀρετῶν εὐκοσμία
Γεράσιμον θείοις σε ὕμνοις κοσμοῦντα.

Ποίημα

Γερασίμου μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου

Κοντάκιον. ᾠχος πλ. δ΄. Τῇ ὑπερμάχῳ.

Εὐαγγελίου τὸν θεόπνευστον διδάσκαλον
Καὶ Ἀποστόλων ζηλωτὴν καὶ ὁμοιότροπον
Καὶ Μονῆς τῆς Φιλοθέου τὸν θεῖον κόσμον
Ἄνυμνήσωμεν Κοσμᾶν τὸν Ἰσαπόστολον
Αἰτωλίας τὸν βλαστὸν τὸν ἱερώτατον
Τούτῳ λέγοντες· χαίροις Πάτερ θεόσοφε.

Αῶθεν ἐκομίσω, Ἀποστόλων τὴν κλησιν, Κοσμᾶ παρὰ
Χριστοῦ τοῦ Σωτῆρος (γ) καὶ εἰς τὸ κήρυγμα ἐξελθὼν,
Εὐαγγελίου ἐκλάμπεις τὰς χάριτας, δι' ὧν λαμπρύνεις ἅπα-
ντας, τοὺς ἐκβοῶντάς σοι τοιαύτα·

Χαῖρε δι' οὗ ὁ Χριστὸς ὑμνεῖται,

χαῖρε δι' οὗ ὁ ἐχθρὸς σοβεῖται.

Χαῖρε τῆς ἀγάπης τῆς θείας θησαύρισμα,

χαῖρε τῆς ἐνθέου σοφίας ἐναύλισμα.

Χαῖρε ὕψος θείας πίστεως ἐν δυνάμει θεϊκῇ,

χαῖρε βάθος βίου κρείττονος ἐν σοφίᾳ ἀληθεῖ.

Χαίρε ὅτι ἐδέξω Ἀποστόλων τὸν ζῆλον,
 χαίρε ὅτι ἐκφαίνεις σωτηρίας τὴν τρίβον.
 Χαίρε ἀστὴρ τῆς πίστεως πάμφωτος,
 χαίρε πρηστὴρ τοῦ χείρονος κράτιστος.
 Χαίρε δι' οὗ οἱ πιστοὶ βεβαιοῦνται,
 χαίρε δι' οὗ δυσσεβεῖς ἀμαυροῦνται·
 Χαίροις Πάτερ θεόσοφε.

Βλέμμα τὸ τῆς ψυχῆς σου, ἐκ νεότητος Πάτερ, ἀνέτεινας πρὸς
 πόθον τὸν θεῖον, καὶ τῶν γερωῶν ὑπεραρθεῖς, τῆς θείας
 σοφίας ἐραστῆς γέγονας, δι' ἧς Κοσμᾶ ἐδόξασας, ᾧ ἐν εὐλα-
 βείᾳ ἐβόας·

Ἄλληλούια.

Γνῶσιν τὴν οὐρανίαν, ἀρνησάμενος κόσμον, ἐκτήσω ἐν μελέ-
 ταις ἀγίαις· καὶ μοναστῆς Πάτερ ἱερός, τῆς Φιλοθέου Μονῆς
 ἐχρημάτισας· διὸ τὴν πολιτείαν σου, μακαρίζοντες ἐκβοῶμεν·

Χαίρε ὁ θεῖος ἐν τῇ ἀσκήσει,
 χαίρε ὁ μέγας ἐν τῇ φρονήσει.
 Χαίρε πολιτείας ἀγίας ὑπόδειγμα,
 χαίρε Φιλοθέου Μονῆς ἐγκαλλώπισμα.
 Χαίρε στήλη θείων πράξεων τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς,
 χαίρε μύστης ἐνθεώτατος ἐναρέτου ἀγωγῆς.
 Χαίρε ὅτι ἐδέξω θείας χάριτος χῦμα,
 χαίρε ὅτι ξηραίνεις πᾶν ψυχόλεθρον πῆμα.
 Χαίρε σαρκὸς νεκρώσεως τὸ φρόνημα,
 χαίρε ψυχῆς λαμπρύνας τὰ ὄμματα.
 Χαίρε Χριστοῦ Ἐκκλησίας κοσμήτωρ,
 χαίρε πιστῶν σωτηρίας ἰθύντωρ·
 Χαίροις Πάτερ θεόσοφε.

Δύναμιν ἐν τῷ Ἄθῳ, δι' ἀσκήσεως πόνων, λαβὼν καὶ Ἀποστόλων τὴν χάριν, ἐξῆλθες τοῦ Ὄρους ἐν σπουδῇ, καὶ πανταχοῦ τῆς εὐσεβείας τὸ κήρυγμα, ἐφήπλους πάτερ Κοσμᾶ, συναγείρων πάντας κραυγάζειν·

Ἄλληλούια.

Εἴλαμψας ἐν τῷ κόσμῳ, ὡς Ἀπόστολος ἄλλος, Κοσμᾶ ἐν τοῖς καιροῖς τῆς δουλείας, καὶ τὴν ἐλευθερίαν Χριστοῦ, ταῖς πανσόφοις διδαχαῖς σου ἐκήρυττες, πρὸς μετάνοιαν προτρέπων, τοὺς ἐκβοῶντάς σοι τοιαῦτα·

Χαῖρε Ἀπόστολε θεηγόρε,

χαῖρε ἐν ἅπασι θεοφόρε.

Χαῖρε πλανωμένων ὁδηγὸς σωτήριος,

χαῖρε ὀρθοδόξων λιμὴν ὁ ἀχείμαστος.

Χαῖρε στόμα θεοκίνητον διδαγμάτων τοῦ Χριστοῦ,

χαῖρε μάχαιρα ἀμφίστομος τῆς ἀπάτης τοῦ ἐχθροῦ.

Χαῖρε ὅτι προθύμως χωρεῖς πρὸς τοὺς ἀγῶνας,

χαῖρε ὅτι ἰᾶσαι τοὺς ποικίλως παθόντας.

Χαῖρε Χριστοῦ ποθήσας τὴν νέκρωσιν,

χαῖρε λαβὼν οὐράνιον ἔλλαμψιν.

Χαῖρε ἐχθροῦ τὴν ὄφρὸν ταπεινώσας,

χαῖρε πιστῶν τὰς ψυχὰς ἐπιρρώσας·

Χαίροις Πάτερ θεόσοφε.

Ζήλω ζηλῶν τὸν ζῆλον, τῶν σοφῶν Ἀποστόλων, Κοσμᾶ τοῦ Παρακλήτου δοχείον, ἐν πορείαις ἀποστολικαῖς, Ἰσαπόστολος μέγας ἀναδέδειξαι, διεγείρων τῷ λόγῳ σου, κραυγάζειν πάντας τῇ Τριάδι·

Ἄλληλούια.

Η ὕγασαν τῆς Ἡπείρου, αἱ σοφαὶ διδαχαί σου, χωρὶα καὶ πολίχναις καὶ πόλεις· τὸν τοῦ Χριστοῦ γὰρ Σταυρὸν πηγνύς, τὰ ἐξ αὐτοῦ, ἀγαθὰ ἀναβλύζοντα, θεοφιλῶς ἐκήρυττες, τοῖς ἐκβοῶσί σοι τοιαῦτα·

Χαῖρε ὁ κόσμος τῆς Ἐκκλησίας,

χαῖρε ἡ πτώσις τῆς ἀνομίας.

Χαῖρε φυτοκόμος ἡθῶν καθαρότητος,

χαῖρε ριζοτόμος ἀπάσης κακότητος.

Χαῖρε ρεῖθρον διειδέστατον σωτηρίου ἐκ πηγῆς,

χαῖρε γλῶσσα ἡ μελίρρυτος τῶν δογμάτων τῆς ζωῆς.

Χαῖρε τῶν ἐν Ἡπείρῳ ὁδηγὸς σωτηρίας,

χαῖρε ὁ καταπέλτης πάσης κακοδοξίας.

Χαῖρε παθῶν ἐκτίλλων τὴν ἄκανθαν,

χαῖρε ψυχῶν καθαίρων τὴν ἄρουραν.

Χαῖρε ἐχθροῦ τὰς βουλὰς διαλύων,

χαῖρε πιστοῦς πρὸς Χριστὸν κατευθύνων·

Χαίροις Πάτερ θεόσοφε.

Θεοδρόμιον πορείαν, εὐσεβῶς διανύων, ὡσπερ κῆρυξ τοῦ Εὐαγγελίου, Θράκης τε καὶ Μακεδονίας, πλείστας πόλεις διελήλυθας Ὅσιε, φωτὶ τῶν θείων λόγων σου, καταπυρσεύων τοὺς βοῶντας·

Ἄλληλούια.

Ιἄλλυρίας τὴν χώραν, ἀγνωσίας τὰς τρίβους, βαδίζουσαν καὶ πορευομένην, πρὸς ὁδοὺς τὰς Εὐαγγελικὰς, ἐπιστρέφεις σοφαῖς διδασκαλίαις σου· διό σε ὡς Ἀπόστολον, Χριστοῦ ἀνύμνουν καὶ ἐβόων·

Χαῖρε ἡ σάλπιγξ τῆς εὐσεβείας,

χαῖρε ἡ μάστιξ τῆς ἀγνωσίας.

Χαίρε γεωργὸς καρδιῶν ἐνθεώτατος,
 χαίρε τῶν παθῶν καθαιρέτης στερότατος.
 Χαίρε ψυχοφθόρων ἕξεων ἀληθῆς ἐκριζωτῆς,
 χαίρε ἐντολῶν τῆς πίστεως θαυμαστὸς εἰσηγητῆς.
 Χαίρε ὅτι τὰ ἦθη τῶν ψυχῶν μεταβάλλεις,
 χαίρε ὅτι τὸ σκότος τῆς ἀπάτης σκεδάζεις.
 Χαίρε λαμπτῆρ τῆς ἄνω λαμπρότητος,
 χαίρε φωνὴ τῆς θείας χρηστότητος.
 Χαίρε δι' οὗ Ἰλλυρις ἐφωτίσθη,
 χαίρε δι' οὗ ὁ σατὰν κατεβλήθη·
 Χαίροις Πάτερ θεόσοφε.

Κεφαλλήνων ἡ νῆσος, τῶν ἐνθέων καλῶν σου, τρυφήσασα
 Κοσμά θεηγόρε, ὡς ἐπεδήμησας ἐν αὐτῇ, τῶν σῶν τρό-
 πων καὶ θαυμάτων τὰς χάριτας, κηρύττει μεγαλύνουσα, καὶ
 τῷ Σωτῆρι ἀνακράζει·

Ἄλληλούια.

Λάμπων Εὐαγγελίου, τῷ φωτὶ τῷ ἀγίῳ, ἐν χρόνοις ζοφε-
 ροῖς τῆς δουλείας, ὥσπερ ἑωσφόρος ὀρθρινός, ἐν ἀπάσῃ
 τῇ Ἑλλάδι ἐξέλαμψας, καθοδηγῶν μακάριε, πρὸς τὸν Σωτῆρα
 τοὺς βοῶντας·

Χαίρε ὁ ἄδυτος ἑωσφόρος,
 χαίρε Ἀπόστολος θεηγόρος.
 Χαίρε Ἐκκλησίας φωστῆρ ὁ νεόφωτος,
 χαίρε Ὁρθοδόξων λαῶν ὁ διδάσκαλος.
 Χαίρε τῇ μορφῇ γαλήνιος καὶ τῷ λόγῳ θαυμαστός,
 χαίρε τῇ ζωῇ ἰσάγγελος καὶ τοῖς τρόποις ἱερός.
 Χαίρε ὅτι βλυστάνεις διδαχὰς οὐρανίας,
 χαίρε ὅτι ἰθύνεις πρὸς ὁδοὺς σωτηρίας.

Χαίρε λαβῶν θαυμάτων ἐνέργειαν,
 χαίρε πλουτῶν τὴν θείαν εὐμένειαν.
 Χαίρε πολλοὺς πρὸς Χριστὸν ἐπιστρέψας,
 χαίρε ἰσχὺν τοῦ βελίαιρ ὀλέσας·
 Χαίροις Πάτερ θεόσοφε.

Μύστης τῆς οὐρανόου, διδαχῆς θεοφόρος, τυγχάνων θε-
 ἰκῆ ἐπιπνοία οἷά περ γλυκύρρους ποταμός, κατακλύζει
 τὴν Ἑλλάδα ἅπασαν, Κοσμᾶ τοῖς θείοις λόγοις σου, ὡς ζωῆς
 νόμασι βοῶσαν·

Ἄλληλούια.

Νόμον τῆς εὐσεβείας, ἀληθῆς ὑποφῆτης, ὡς τοῦ Εὐαγγελί-
 ου ἐργάτης, ὄφθης ἰσαπόστολε Κοσμᾶ, τῆς πλάνης ἀπο-
 τέμνων τὰ ζιζάνια· καὶ πίστει σοι προστρέχοντες, οἱ εὐσε-
 βοῦντες ἀνεβῶν·

Χαίρε ὁ μύστης τῶν οὐρανόων,
 χαίρε ὁ ῥύστης τῶν ψυχοφθόρων.
 Χαίρε ὁ καθαίρων ψυχῶν τὰ νοσήματα,
 χαίρε ὁ ἐκτρέπων γεώδη νοήματα.
 Χαίρε ὅτι πλήθη εἴλκυες ταῖς σοφαῖς σου διδαχαῖς,
 χαίρε ὅτι κατεπύρσευες ταῖς τοῦ Πνεύματος ἀυγαῖς.
 Χαίρε Εὐαγγελίου πρακτικὸς ὑποφῆτης,
 χαίρε πρὸς ἐργασίαν τῶν κρειττόνων ἀλείπτης.
 Χαίρε σπορευὺς τοῦ λόγου τῆς χάριτος,
 χαίρε αὐγὴ τῆς θείας ἐλλάμψεως.
 Χαίρε πιστῶν πρὸς Χριστὸν ποδηγέτης,
 χαίρε παθῶν χαλεπῶν καταπέλτης·
 Χαίροις Πάτερ θεόσοφε.

Εένον θαῦμα ὠρᾶτο, ταῖς σοφαῖς διδαχαῖς σου, Κοσμᾶ τῶν Ὁρθοδόξων λαμπρότης· πλῆθος γὰρ λαοῦ θεοφιλοῦς, ἠκολούθει καρπούμενον τὰ κρείττονα· ὁ λόγος σου γὰρ Ὅσιε, συνεκίνει πάντας κραυγάζειν·

Ἄλληλούια.

Οῦμιλοι εὐσεβούντων, καιομένη καρδιά, εἶποντο τῇ σῇ διδασκαλίᾳ· ὡς δρόσος γὰρ ἡ ἐξ οὐρανοῦ, τὰς καρδίας θείῳ Πνεύματι ἠΰφραναν, ὁ θεορῶήμων λόγος σου, τοὺς ἐκβοῶντάς σοι τοιαῦτα·

Χαῖρε ὁ ῥήτωρ τῆς εὐσεβείας,

χαῖρε ὁ πύργος Ὁρθοδοξίας.

Χαῖρε ὀρθοδόξου λαοῦ ἀγαλλίαμα,

χαῖρε θεοφρόνων ψυχῶν τὸ ἐντρύφημα.

Χαῖρε σέλας τὸ θεόφωτον εὐσεβῶν Ἰλλυριῶν,

χαῖρε κέρας τὸ θεόσδοτον εὐλαβῶν χριστιανῶν.

Χαῖρε ὅτι ἐδέξω Παρακλήτου τὴν αἴγλην,

χαῖρε ὅτι ἐκφαίνεις τὴν οὐράνιον σχέσιν.

Χαῖρε λαοῦ ὀρθοδόξου στήριγμα,

χαῖρε ψυχῶν θεολήπτων ἡδυσμα.

Χαῖρε δι' οὗ εὐσεβοῦντες σκιρτῶσι,

χαῖρε δι' οὗ δυσσεβοῦντες σιγῶσι·

Χαίροις Πάτερ θεόσοφε.

Πᾶσα πόλις καὶ νῆσος, αἱ τυχοῦσαι θεόφρον, τῶν σῶν θεοπροπεῶν κηρυγμάτων, ὡς ἄλλον Ἀπόστολον σοφόν, τοῦ Σωτῆρος Κοσμᾶ σὲ μακαρίζουσιν· ὁ λόγος σου γὰρ Ἅγιε, πάντας διήγειρε κραυγάζειν·

Ἄλληλούια.

Ρώμην τε καὶ σοφίαν, ἐκ Θεοῦ δεδεγμένος, Κοσμᾶ ὡς καθαρθεὶς τὴν καρδίαν, καὶ αὐτοῖς τοῖς ἀντικειμένοις, αἰδέσιμος ὠφθης καὶ περιβόητος· οἱ πάντες γὰρ ἠδέσθησαν, τὴν ἀρετὴν σου ἐκβοῶντες·

Χαῖρε ὁ πλήρης θείας σοφίας,

χαῖρε ὁ λύχνος διδασκαλίας.

Χαῖρε ἐναρέτου ζωῆς ὑποτύπωσις,

χαῖρε τῶν ἐν σκότει κειμένων ἀφύπνισις.

Χαῖρε μέγας ἐν ταῖς πράξεσι καὶ πολὺς ἐν διδαχαῖς,

χαῖρε τύπος βίου κρείττονος καὶ ἐν πάσαις ἀρεταῖς.

Χαῖρε τῶν εὐσεβοῦντων παιδευτῆς θεοφόρος,

χαῖρε καὶ τοῖς ἀπίστοις παναιδέσιμος ὄντως.

Χαῖρε πιστῶν τὸ θεῖον ἀγλάισμα,

χαῖρε ἡθῶν ἀγίων διάγραμμα.

Χαῖρε Χριστοῦ ὁ δοξάσας τὴν κλῆσιν,

χαῖρε παθῶν πρυτανεύσας τὴν λύσιν·

Χαίροις Πάτερ θεόσοφε.

Συνοδεύοντας ἔσχες, ταῖς ἀγίαις πορείαις, πληθὺν ἐκ πάσης τάξεως Πάτερ· ἱερεῖς γὰρ καὶ μονασταί, σὺν εὐσεβοῦντι λαῷ ἐκ τῶν λόγων σου, πᾶσαν ὄνησιν καρπούμενοι, Κοσμᾶ μετὰ σοῦ ἐβόων·

Ἀλληλούια.

Τῶν λαμπρῶν σου ἀγώνων, τέλος ἔσχηκας θεῖον, τεθνάναι διὰ τοῦ μαρτυρίου· καὶ δι' ἀγχόνης τελειωθείς, μαρτυρικῆς εὐκληρίας ἠξίωσαι, ὑπὲρ ἡμῶν δεόμενος, Κοσμᾶ τῶν πίστει σοι βοώντων·

Χαῖρε ὁμότροπε τῶν Ὁσίων,

χαῖρε ἰσότημε τῶν Μαρτύρων.

Χαῖρε ὁ τελέσας ἀνδρείως τὸν δρόμον σου,
 χαῖρε ὁ πιστώσας τῷ τέλει τὸν λόγον σου.
 Χαῖρε μάρτυς ἱερώτατος τοῦ παντάνακτος Χριστοῦ,
 χαῖρε κῆρυξ καὶ ἀπόστολος τοῦ θεόφρονος λαοῦ.
 Χαῖρε ὅτι ἀνδρείως τὴν ἀγχόνην ὑπέστης,
 χαῖρε ὅτι ἐν δόξῃ τῷ Κυρίῳ παρέστης.
 Χαῖρε δι' οὗ ἡ Ἑπειρος σέσωσται,
 χαῖρε δι' οὗ ἡ πλάνη ἀντέστραπται.
 Χαῖρε ζωῆς μετασχὼν αἰωνίου,
 χαῖρε βολίς κατ' ἐχθροῦ τοῦ δολίου·
 Χαίροις Πάτερ θεόσοφε.

Υδασι ποταμίαις, τὸ σὸν πάντιμον σῶμα, ριφὲν μετὰ τὸ
 ἅγιον τέλος, ἐδοξάσθη μαρτυρικῶς, ἀγιασθὲν τοῖς τοῦ
 Σωτῆρος στίγμασιν, ἀγιασμὸν καὶ ἴασιν, Κοσμᾶ πηγάζον
 ἡμᾶς βοῶσιν·

Ἀλληλούια.

Φωτισμῷ οὐρανίῳ, ὁ Χριστοῦ θύτης Μᾶρκος, τὸ θεῖον καὶ
 σεπτὸν λείψανόν σου, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐφευρῶν, ἐκ
 τῶν ποταμίων ρεῖθρων ἀνήγαγεν, ὕμνων σε θεῖοις, ἄσμασι,
 καὶ κηδεύσας αὐτὸ ἐβόα·

Χαῖρε Ἀγγέλων ὁ συμπολίτης,
 χαῖρε ὁ ἐνδοξος στεφανίτης.
 Χαῖρε μαρτυρίου ἀνύσας τὸν διάυλον,
 χαῖρε ὁ δοξάσας τῆς δόξης τὸν Κύριον.
 Χαῖρε κόσμημα θεόδοτον Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ,
 χαῖρε ἦττα καὶ ἀπώλεια τοῦ ἀλάστορος ἐχθροῦ.
 Χαῖρε ὅτι ἐδέξω μαρτυρίου τὸ στέφος,
 χαῖρε ὅτι παρέχεις τοῖς πιστοῖς θεῖον σθένος.

Χαίρε Μονῆς Φιλοθέου σέμνωμα,
 χαίρε ἡμῶν ἀκράδαντον ἔδρασμα.
 Χαίρε Χριστοῦ ὁ δοξάσας τὸ πάθος,
 χαίρε ἡμῶν καταπαύων τὸ ἄγχος·
 Χαίροις Πάτερ θεόσοφε.

Χάριν τὴν τῶν θαυμάτων, εἰληφῶς Κοσμᾶ θεῖε, παρέχεις τοῖς πιστοῖς σωτηρίαν, τοῖς ἀσεβέσι δὲ χορηγεῖς, τὰ τῆς κακίας αὐτῶν ἐπίχειρα· διό σε μακαρίζοντες, τῷ σὲ δοξάσαντι βοῶμεν·

Ἀλληλούια.

Ψάλλον ἐν τοῖς ὑψίστοις, ὡς θεῖος Ἱερομάρτυς, Τριάδι τῇ ἀγίᾳ ἀπαύστως, τὸν τρισάγιον ὕμνον λαμπρῶς, διὰ παντὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἰκέτευε, διδόναι θεῖον ἔλεος, τοῖς εὐλαβῶς σοι ἐκβοῶσι·

Χαίρε ὁ Μάρτυς ἐν τοῖς Ὁσίοις,
 χαίρε ὁ Ὅσιος ἐν Ἀγίοις.
 Χαίρε Αἰτωλίας τὸ ἅγιον βλάστημα,
 χαίρε τῆς Ἡπείρου τὸ ἔνθεον καύχημα.
 Χαίρε στέφος καὶ διάδημα Φιλοθέου τῆς Μονῆς,
 χαίρε γέρας καὶ ὠράισμα Ἐκκλησίας τῆς σεπτῆς.
 Χαίρε Ὁρθοδοξίας τὸ νεόφωτον ἄστρον,
 χαίρε κακοδοξίας τὴν ὄφρυν καταπαύων.
 Χαίρε δι' οὗ παθῶν καθαρθήσομαι,
 χαίρε δι' οὗ σοφίας πλησθήσομαι.
 Χαίρε ψυχῶν ἀκοσμίαν ἐξαίρων,
 χαίρε κάμοι θεῖαν χάριν παρέχων·
 Χαίροις Πάτερ θεόσοφε.

Ω̄θεσπέσιε Πάτερ, μιμητὰ Ἀποστόλων, Κοσμᾶ ἱερομάρτυς Κυρίου· (γ) τὰς ἐφυμνίους ἡμῶν φωνάς, ὡς μικρὰν προσφορὰν ἡμῶν δεχόμενος, αἴτει πταισμάτων ἄφεσιν, ἡμῖν τοῖς ἀπαύστως βοῶσιν·

Ἄλληλούια.

Καὶ αὖθις τὸ Κοντάκιον.

Ἦχος πλ. δ΄. Τῇ ὑπερμάχῳ.

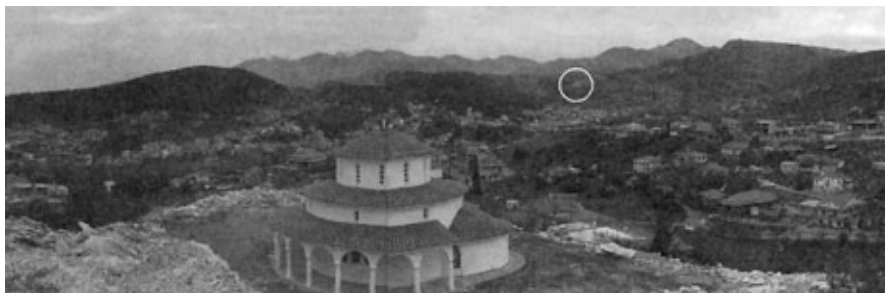
Εὐαγγελίου τὸν θεόπνευστον διδάσκαλον
Καὶ Ἀποστόλων ζηλωτὴν καὶ ὁμοιότροπον
Καὶ Μονῆς τῆς Φιλοθέου τὸν θεῖον κόσμον
Ἄνυμνήσωμεν Κοσμᾶν τὸν Ἰσαπόστολον
Αἰτωλίας τὸν βλαστὸν τὸν ἱερώτατον
Τούτῳ λέγοντες· χαίροις Πάτερ θεόσοφε.

Δίστιχον.

Κοσμᾶ πάτερ κόσμησον ἀρετῶν κόσμῳ
Γεράσιμον χαῖρέ σοι ἀναβοῶντα.

Ἐπάργυρη λειψανοθήκη περιέχουσα τεμάχιον ἱεροῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ, φυλασσομένη στὸν ἱερό Καθεδρικό Ναὸ τῶν Ἀθηνῶν. (Φωτογραφία: Κωνσταντῖνος Β. Τριανταφύλλου 21-5-2008).

Γενική άποψις Θέρμου. Ίερὸς Ναὸς Ἁγίων Ἀποστόλων. (Ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸ χωρίον Μέγα Δένδρον).

(Φωτογραφία: Κωνσταντῖνος Β. Τριανταφύλλου 21-11-2005).

Μερικὴ άποψις τοῦ Μεγάλου Δένδρου. (Ἐντὸς τοῦ ἀριστεροῦ κύκλου, τὰ ἐρείπια τῆς πατρικῆς οἰκίας τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ, ὅρα σελίς 20, καὶ ἐντὸς τοῦ δεξιοῦ κύκλου ἡ ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Κοσμᾶ).

(Φωτογραφία: Βασίλειος Ν. Τριανταφύλλου 9-5-2005).

Ἡ ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Κοσμᾶ Αἰτωλοῦ στὸ Μέγαλο Δένδρον Αἰτωλίας.
(Φωτογραφία: Ἰωάννης Β. Τριανταφύλλου 16-7-2005).

ΠΗΓΕΣ - ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

1. Αγίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου “Νέον Μαρτυρολόγιον”.
2. Ἐπισκόπου Αὐγουστίνου Μητροπολίτου Φλωρίνης “Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός”.
3. Ἀρχιμ. Χαραλάμπους Βασιλοπούλου “Ὁ ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός”.
4. Ἀρχιμ. Εἰρηναίου Κουτσογιάννη “Ἅγιος Κοσμᾶς Αἰτωλὸς καὶ Ναυπακτία”.
5. Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Μαϊδώνη “Οἱ Ἅγιοί μας”.
6. Ἱερομονάχου Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου “Ἀπολυτίκιον, Κοντάκιον καὶ Μεγαλυνάριον τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ”.
7. Πρωτοπρεσβυτέρου Ἀγγέλου Παπαθανασίου “Ἀπολυτίκια”.
8. Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου “Κανὼν Παρακλητικὸς” καὶ “Χαιρετισμοὶ” εἰς τὸν Ἅγιον Ἱερομάρτυρα καὶ Ἰσαπόστολον Κοσμᾶν τὸν Αἰτωλόν.
9. Μοναχοῦ Νικοδήμου Νεοσκητιώτου - Μπιλάλη πτ.Θ.Φ. “Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης ὁ πρῶτος βιογράφος τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ”. Ἀνάτυπον ἐκ τῆς ἐφημ. “Ἐστία” (15.12.1972).
10. Εὐθυμίας Μοναχῆς, ἡγουμένης Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Κοσμᾶ Αἰτωλοῦ “Ἱερὸς Χρῦσανθος ὁ Αἰτωλός”.
11. Εὐθυμίας Μοναχῆς, ἡγουμένης Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ Μεγάλου Δένδρου Θέρμου “Τῶν Πανελλήνων ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός”, Ἔκδοσις Α΄ 2009.
12. Ματθαίου Λαγγῆ “Μέγας Συναξαριστῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας”.
13. Σαπφείρου Χριστοδουλίδου “ἄσματικὴ Ἀκολουθία Ἐσπερινοῦ καὶ Ὁρθρου τοῦ ἐν Ἅγίοις πατρὸς ἡμῶν Κοσμᾶ τοῦ Ἱερομάρτυρος καὶ Ἰσαποστόλου”.
14. Παναγιώτου Φ. Χριστοπούλου δ.φ. “Τὰ λείψανα καὶ τὸ μοναστήρι Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ”.
15. Λαζάρου Τσακιρίδη, θεολόγου καθηγητοῦ, “Ὁ ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλὸς καὶ οἱ προφητεῖές του”.
16. Ἰωάννου Μενούνου “Διδαχὲς καὶ βιογραφία ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ”.

17. Μαρίας Μαμασούλα, φιλόλογου, θεολόγου, παιδαγωγού, Δρ. φιλολογίας “ΠατροΚοσμᾶς, Ἱερουργὸς τοῦ λόγου καὶ τῆς πράξης”.
18. Γεωργίου Καλυβοπούλου “Οἱ Προφητεῖες τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ”.
19. Νικολάου Κ. Παπαδοπούλου. “Ἡ Δούβιανη τῆς Δροπόλεως Βορείου Ἠπείρου”. Ἀθῆναι 1970.
20. Νικολάου Χρ. Τσάκα, “Παργινὲς Ἐκκλησίαι, Ἱερὰ Κειμήλια - Ἀρχαῖα Μνημεῖα”.
21. Ξανθοπούλου Κυριακοῦ Ἀρτεμίου “Ὁ Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλὸς καὶ οἱ Βενετοί”. Ἐκδ. Πουρναρᾶ, Θεσσαλονίκη 1984.
22. Ἀπόψεις καὶ Παραδόσεις ἁγιορειτῶν Πατέρων ὧν τὰ ὀνόματα γνωρίζει Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.
23. Βιβλίον Πρακτικῶν τῆς Τ.Ε.Α.Ν. ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ.
24. Προφορικὲς παραδόσεις τῶν ἐξῆς συντοπιτῶν τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ· α) Ἀρχιμανδρίτου Θεοκλήτου Ῥάπτη, ἐφημερίου ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Θέρμου Αἰτωλίας, β) Πρωτοπρεσβυτέρου Βασιλείου Ἰ. Καλλιακμάνη ἄν. καθηγητῆ Θεολογικῆς Σχολῆς Α. Π. Θεσ/κης, γ) Δημητρίου καὶ Γρηγορίου Χατζῆ, δ) Ἡλία Κ. Λύσσαρη, ε) Γεωργίου καὶ Νικολάου Γρ. Καφρίτσα, ς) Νικολάου Δ. Καφρίτσα, ζ) Βασιλείου Μπέσσα, η) Ἀδελφῶν Σπυριδούλας καὶ Θεοδώρας Παπαβασιλείου, θ) Ἀθανασίου Ζέρη, ι) Ἀθανασίου Κυριάκου, ια) τινῶν ἄνωνύμων βορειοἩπειρωτῶν καὶ ιβ) Κωνσταντίνου Βασ. Τριανταφύλλου.
25. Προφορικὲς παραδόσεις τῶν κάτωθι:
 - α) Ἱερομονάχου Ἀντίπα (Ἁγιορείτου).
 - β) Πρεσβυτέρου Κωνσταντίνου Γεροστέργιου ἐκ Καλλιπέυκης Ὀλύμπου.
 - γ) Πρεσβυτέρου Ἀντωνίου Ἀνδρέου ἐφημερίου Ἑλληνοπύργου Καρδίτσης.
 - δ) Πρεσβυτέρου Δημητρίου Σύρου ἐφημερίου Πετρίλου Καρδίτσης.
 - ε) Πρεσβυτέρου Νικολάου Ταμπάκου ἐφημερίου Δρακότρυπας Καρδίτσης.

- ς) Πρεσβυτέρου Συμεών Πολύζου έφημερίου Βραγκιανών Καρδίτσης.
- ζ) Πρεσβυτέρου Δημητρίου Άγόρη έφημερίου Νεοχωρίων Βραγκιανών Καρδίτσης.
- η) Πρεσβυτέρου Παναγιώτου Τσιώλη έφημερίου Βραγκιανών Άγράφων.
- θ) Πρεσβυτέρου Χρήστου Ντζίμα έφημερίου Πρασιών Εύρυτανίας.
- ι) Δημητρίου Γώγου εκ Έλληνοπούργου Καρδίτσης.
- ια) Γεωργίου Μπόντα Λαογράφου εκ Σιατίστης.
- ιβ) Άθανασίου Βέργου εκ Πάργας.
- ιγ) Όδυσσέως Γιάννη εκ Μουρσι Βορείου Ήπειρου.

Εύχαριστώ θερμώς όλους τους άνωτέρω, και παρακαλώ εάν κάποιος άλλος γνωρίζη από τους προγόνους του ή αυτός προσωπικά κάποια άλλη ανέκδοτη παράδοσι γύρω από τὸ ιερὸ πρόσωπο τοῦ άγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ ἄς μᾶς τὴν ἐξιστορίση καὶ θὰ τὴν καταγράψουμε στὴν ἐπομένη ἔκδοσι τοῦ παρόντος.

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΒΙΒΛΙΟ Ο ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩ-
ΛΟΣ Η ΒΑΚΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΣΚΛΑΒΩΝ ΤΟ ΚΑΥΧΗ-
ΜΑ ΤΩΝ ΑΙΤΩΛΩΝ ΤΟ ΟΠΟΙΟΝ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗ
Ο ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑ-
ΦΥΛΛΟΥ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙ-
ΚΗΣ ΕΚ ΘΕΡΜΟΥ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΕΥΛΟΓΕΙ
Η ΑΥΤΟΥ ΘΕΙΟΤΑΤΗ ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΣ Ο ΑΡΧΙ-
ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ
ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ Α΄ ΕΞΕΔΟΘΗ ΕΙΣ Ύ ΕΚΔΟΣΙΝ
ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΜΑΪΟΝ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΕΤΟΥΣ 2018
ΜΕ ΔΑΠΑΝΗ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙ-
ΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ “ΜΙΚΡΑ ΖΥΜΗ” ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ.

Τὸν Ἰανουάριο τοῦ σ.ἔ. 2010 κυκλοφόρησε τὸ περιε-
χόμενο τῆς Ἡ΄ Ἐκδόσεως τοῦ παρόντος εἰς τὴν Ῥου-
μανικὴ γλῶσσα. Τὴν μετάφρασι ἔκαμε ὁ Ῥουμάνος
ιερομόναχος πατήρ Στέφανος καὶ ἡ συνοδεία του, οἱ
ὁποῖοι ἐγκαταβιοῦν στὴν Ἁγιοπαυλίτικη Λάκκου Σκήτη
τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἡ δὲ ἔκδοσις ἔγινε στὸ Βουκουρέστι.
Ταπεινὰ τοὺς εὐχαριστῶ καὶ υἱκὰ εὐχομαὶ ὁ Κύριος καὶ
Θεὸς νὰ τοὺς ἐνδυναμώνη καὶ νὰ τοὺς χαριτώνη.